

Voorlopige agenda van de commissie Financiën en Veiligheid van 18 september 2013

Hierbij wordt u uitgenodigd voor de openbare vergadering van de commissie Financiën en Veiligheid

Datum: woensdag 18 september 2013
Aanvang: 16:30 uur
Locatie: Oude raadzaal
Voorzitter: dhr. J. Spakman
Griffier: dhr. W.T. Meijer

Extra vergadering

Opening

Bijlage - Uitnodigingsbrief (pdf)

A Algemeen deel

A1. Opening en mededelingen

A2. Vaststelling agenda

B Inhoudelijk deel

B1. Wijziging Gemeenschappelijke Regeling V&GR

(collegebrief 5 september 2013, raadsvoorstel 12-09-2013)

+

Zienswijze raad begrotingen 2014 GGD en Veiligheidsregio
(collegebrief 5 september 2013 - wensen en bedenkingen)

+

Lening V&GR

(collegebrief 23 juli 2013 - wensen en bedenkingen)

+

Jaarrekening 2012 Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen
(collegebrief 13 juni 2013)

+

Brandrisicoprofiel 2013 Veiligheidsregio Groningen
(brief V&GR 18 juli 2013)

**Raadsvoorstel - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en
Gezondheidsregio Groningen (V&GR)** (pdf)

**Collegebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezond-
heidsregio Groningen** (pdf)

[Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD \(als onderdeel van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen\) \(pdf\)](#)

[Collegebrief - Lening V&GR \(pdf\)](#)

[Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen \(pdf\)](#)

[Ingekomen stukken - Brief Brand Risico Profiel aan colleges en raden \(pdf\)](#)

[bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie \(pdf\)](#)

[bijlage 2 Tabellen - Groningen \(pdf\)](#)

[bijlage 3 Groningen ANW - 5 min objecten \(pdf\)](#)

[bijlage 4 Groningen ANW - 6 min objecten \(pdf\)](#)

[bijlage 5 Groningen ANW - 8 min objecten \(pdf\)](#)

[bijlage 6 Groningen ANW - 10 min objecten \(pdf\)](#)

[bijlage 7 Groningen ANW - alle objecten \(pdf\)](#)

[bijlage 8 Groningen DAG 5 min objecten \(pdf\)](#)

[bijlage 9 Groningen DAG - 6 min objecten \(pdf\)](#)

[bijlage 10 Groningen DAG - 8 min objecten \(pdf\)](#)

[bijlage 11 Groningen DAG - 10 min objecten \(pdf\)](#)

[bijlage 12 Groningen DAG - alle objecten \(pdf\)](#)

B2. Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

(raadsvoorstel 6 september 2013)

[Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen \(pdf\)](#)

[Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in Groningen - Provincie Groningen \(pdf\)](#)

[Ingekomen stukken - Brief PS - besluitvormingstraject bestuurlijke organisatie \(pdf\)](#)

[Ingekomen stukken - Invulling makelaarsfunctie Grenzeloos Gunnen - VGG \(pdf\)](#)

[Ingekomen stukken - Herindeling gemeente Slochteren - Gemeente Slochteren \(pdf\)](#)

[Ingekomen stukken - Motie gemeentelijke herindeling - Gemeente Winsum \(pdf\)](#)

[Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2 \(pdf\)](#)

[Ingekomen stukken - Brief burger - herindeling gemeenten \(pdf\)](#)

[Ingekomen stukken - Brief burger - gemeentelijke herindeling \(pdf\)](#)

[Bijlage - Memo griffie herindeling \(pdf\)](#)

[Bijlage - Werkbezoek Groninger griffiers Denemarken \(pdf\)](#)

B3. Tarieven

(collegebrief 6 juni resp. 5 september 2013)

[Collegebrief - Tarieven \(pdf\)](#)

[Collegebrief - Gemeentelijke tarieven 2014 \(pdf\)](#)

B4. Kerntakendiscussie

(collegebrief met presentatie 11-09-2013)

[Collegebrief - Kerntaken gemeente Groningen](#) (pdf)

Sluiting

Bij de inhoudelijke agendapunten onder A en B kunnen burgers gebruik maken van het inspreekrecht. Men krijgt daarvoor maximaal drie minuten. De totale inspreek-tijd per vergadering is maximaal een kwartier. Insprekers dienen zich minimaal 24 uur voor de vergadering aan te melden bij de commissiegriffier.

De agenda's zijn onder voorbehoud. De definitieve agenda's worden in de vergade-ring vastgesteld.

Bijlage - Uitnodigingsbrief

Onderwerp Uitnodiging EXTRA commissievergadering 18 september a.s.

Leden Raadscommissie Financiën en Veiligheid

Telefoon (050) 367 77 26	Bijlage(n)	Ons kenmerk
Datum 6 sept. 13	Uw brief van	Uw kenmerk

Geachte commissieleden,

Namens uw voorzitter, de heer Spakman, nodig ik u uit voor de EXTRA commissievergadering Financiën en Veiligheid van **woensdag 18 september a.s. om 16.30 uur in de Oude Raadzaal**.

Veiligheidsregio

Er staat een groot aantal stukken over de Veiligheids- en Gezondheidsregio op de agenda. Uw visie wordt nadrukkelijk gevraagd over het voornemen om de huidige gemeenschappelijke regeling V&GR te wijzigen in een regeling voor publieke gezondheid en een regeling voor de veiligheidsregio; dit naar aanleiding van de aanstaande regionalisering van de brandweer. Per abuis is dit voornemen per *collegebrief* aan u voorgelegd, in de loop van volgende week ontvangt u bijbehorend *raadsvoorstel*. In het verlengde van dit voorstel wordt de begroting 2014 van de V&GR alvast in twee delen aan u voorgelegd: één voor de GGD en één voor de Veiligheidsregio. U kunt hierbij wensen en bedenkingen inbrengen. Dezelfde procedure van wensen en bedenkingen geldt voor het voornemen van het college om een lening aan de V&GR te verstrekken. Meer ter kennisname ontvangt u de jaarrekening 2012 van de V&GR en het brandrisicoprofiel 2013. Deze stukken geven inzicht in de stand van zaken van de Veiligheidsregio. Tijdens de informele bijeenkomst over veiligheids- en politieregio op 26/2 is afgesproken om deze stukken te agenderen in het kader van het jaarlijks controlemoment.

Herindeling

In het voorjaar hebt u als commissie twee maal over het onderwerp herindeling gesproken n.a.v. het rapport Grenzeloos Gunnen. Inmiddels hebben Gedeputeerde Staten van de provincie hun eigen visie op papier gezet, gebruik makend van de inbreng van alle gemeenten. Provinciale Staten hebben vervolgens een brief aan de raden gestuurd met hoe zij het verdere proces voor zich zien. Uw voorzitter heeft de burgemeester gevraagd om op basis hiervan u een procesvoorstel te doen. Dat voorstel ligt nu voor. Onderwerp van bespreking is op dit moment dus m.n. het proces. Hoe ziet u e.e.a. voor u op weg naar de door GS gestelde deadline van 1 december a.s.?

Bijlage - Uitnodigingsbrief

Bladzijde 2 van 2
Onderwerp

Aan dit agendapunt is ook een aantal ingekomen brieven over dit onderwerp gehangen, alsmede het verslag van een werkbezoek dat de Groninger griffiers in dit kader brachten aan Denemarken. U treft ook een memo van de griffie aan waarin enige info over de wet ARHI op dit punt en over het beleidskader van minister Plasterk.

Tarieven

Wethouder Schroor heeft u toegezegd ruim voor de begroting met u van gedachten te wisselen over het tarievenbeleid, m.n. ook als het gaat om kostentoe rekening i.r.t. ontwikkeling SSC en regeldrukvermindering (zie LTA 2012-18 en 2013-15). De brief van 6 juni is een voorzet voor die discussie. In de brief zegt het college graag met u in gesprek te willen over de huidige uitgangspunten van het tarievenbeleid en uw wensen voor 2014. Deze week kwam een tweede brief over dit onderwerp binnen. Hierin staat een overzicht van de effecten van de verdeling van de geschatte besparing voor de verschillende tarieven. Naar aanleiding daarvan kunt u met het college spreken over de (on)mogelijkheden van besparingen als gevolg van aanpassingen in werkwijze en/of beleid.

Kerntaken

In het kader van de bezuinigingen dringt de vraag zich steeds meer op wat de gemeentelijke overheid nog wel en wat ze niet meer moet, kan en/of wil doen. Met het oog daarop bereidt het college een kerntakendiscussie met u voor, als input voor de verkiezingen en de collegeonderhandelingen daarna. Een eerste presentatie daarover krijgt u in deze vergadering, waarbij u ook een raadsbehandelplan voor het vervolg wordt voorgelegd. In de loop van volgende week ontvangt u hierover een brief + de hand-out van de presentatie.

Met vriendelijke groet,
namens de voorzitter,

Wolbert Meijer,
commissiegriffier

Raadsvoorstel - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering 25-09-2013
Raadscommissie Financiën en Veiligheid
Datum raadscommissie 18-09-2013
Bijlagen 3

Registratienr. HV 13.3887129
Datum B&W besluit 10-09-2013
Portefeuillehouder Rehwinkel
Steller M.A. van Krieken
Telefoon 4192
E-mail bert.van.krieken@groningen.nl

Onderwerp

Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen (V&GR)

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. het college toestemming te geven de huidige gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen (V&GR) te wijzigen in een gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg (PG&Z) en een nieuwe gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen te treffen.

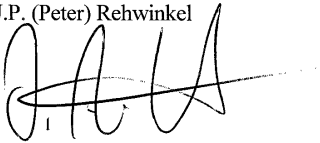
Raadsvoorstel - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

2

Voor een toelichting op dit raadsvoorstel verwijzen wij naar de brief van ons college aan de raad over de Wijziging van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen (registratienummer HV 13.3814934).

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

16

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Collegedebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

Bestuursdienst

Onderwerp Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en
Gezondheidsregio Groningen

Steller M.A. van Krieken

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 72 34 Bijlage(n) 3

Ons kenmerk HV 13.3814934

Datum - 5 SEP 2013 Uw brief van

Uw kenmerk -

Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen (hierna: V&GR- regeling) heeft op 24 mei jl. besloten om de huidige gemeenschappelijke regeling te wijzigen. Dit krijgt vorm door het wijzigen van de huidige V&GR- regeling in een gemeenschappelijke regeling ten behoeve van de GGD met als naam Publieke Gezondheid & Zorg, en het treffen van een nieuwe gemeenschappelijke regeling voor de Veiligheidsregio Groningen.

Aanleiding hiervoor is de wettelijke eis dat uiterlijk per 1 januari 2014 de brandweer volledig geregionaliseerd moet zijn. Dat brengt met zich mee dat het personeel van de brandweer – regiobreed – dan in dienst komt van de Veiligheidsregio. Voor de GGD-taken heeft het Algemeen Bestuur besloten dat de gemeente Groningen de uitvoeringsorganisatie zal blijven.

De kern van de verandering is in twee hoofdlijnen samen te vatten:

1. Scheiding van de bestuurlijke aansturing van de GGD en de Veiligheidsregio (waarin brandweer, crisismanagement, gemeentelijke kolom, GHOR en de gezamenlijke meldkamers);
2. Loskoppeling van de Veiligheidsregio Groningen van de gemeente Groningen als uitvoerend orgaan en de overdracht van het betrokken personeel in stad en regio aan de Veiligheidsregio.

Bij het wijzigen moet tegelijkertijd voor beide organisaties – Veiligheidsregio en GGD – een afzonderlijke en zelfstandige gemeenschappelijke regeling worden vastgesteld. Daarbij zijn verder de volgende uitgangspunten gehanteerd.

- a. De bestaande gemeenschappelijke regeling V&GR is als basis gebruikt. Want wettelijk gezien is de procedure ‘wijziging’ minder bewerkelijk dan ‘opheffing van oude regeling en oprichting van nieuwe regeling’.

De laatst genoemde optie vergt nl. liquidatie, vereffening en overdracht. En de oude gemeenschappelijke regeling zou dan moeten blijven bestaan totdat de vereffening is afgerond.

Bovendien heeft de bestaande V&GR-regeling haar kwaliteiten aangetoond; helemaal opnieuw beginnen zou extra werk opleveren en de uitkomsten zouden – als het goed is – inhoudelijk niet wezenlijk verschillen.

- b. De beide gemeenschappelijke regelingen zijn qua systematiek zo opgezet dat als na verloop van tijd blijkt dat het wenselijk is om toch weer nauwer samen te werken, de beide regelingen relatief gemakkelijk in elkaar geschoven kunnen worden.
Over twee jaar is in een evaluatie van de regelingen voorzien. Daarnaast is de intentie om als regelingen zoveel mogelijk samen te werken, vastgelegd in de preambule van de beide regelingen.
- c. Omdat de raad het begrotingsrecht heeft, is het goed u te wijzen op het gegeven dat voor een groot deel van de deelnemersbijdrage van de Veiligheidsregio een andere verdeelsleutel gebruikt zal worden. In de toelichting op de begroting 2014 wordt aandacht besteed aan deze verdeelsleutel.
- d. De gemeenschappelijke regeling voor de GGD wordt nu zo aangepast dat toekomstige taken op het gebied van (jeugd)zorg die wellicht nog zullen worden opgedragen aan de gemeenten, ook onder de werking van de nieuwe regeling voor de publieke gezondheid kunnen vallen. De naam van de regeling verandert om die reden tot gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg.

De feitelijke wijziging van de gemeenschappelijke regeling is met deze uitgangspunten vrij overzichtelijk. Een volledig overzicht van de wijzigingen is in de oplegger bij de regelingen uiteengezet.

De besluitvorming in het bestuur van de V&GR

Bij de behandeling van het concept van de regelingen in het Algemeen Bestuur van de V&GR is nog expliciet gesproken over de stemverhouding bij het vaststellen van de begroting. Een voorstel van het Dagelijks bestuur om deze stemverhouding te koppelen aan de financiële verdeelsleutel is door het Algemeen Bestuur afgewezen. Daarbij is de afweging gemaakt dat voor een dergelijk besluit een langere voorbereidingstijd noodzakelijk is. Het evaluatiemoment over twee jaar is daarbij als opportuun moment benoemd, waarbij de discussie de komende tijd kan worden gevoerd. In de regeling is nu opgenomen dat iedere gemeente één gelijke stem heeft.

Omdat onze gemeente ruim 45 % van de begroting van de Veiligheidsregio Groningen voor haar rekening krijgt en kleinere gemeenten soms maar 1 % , blijft voor ons een gewogen stemverhouding bij het vaststellen en wijzigen van de begroting een punt dat wij zullen blijven nastreven.

Collegebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

Bladzijde 3

Bevoegdheden tot besluitvorming

De Wet veiligheidsregio's en de Wet publieke gezondheid dragen ons college op om gemeenschappelijke regelingen te treffen voor de veiligheidsregio en een regionale gezondheidsdienst.

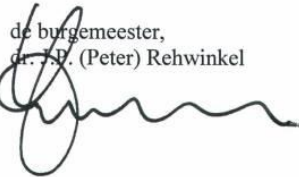
De Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt dat ons college dat pas kan doen, nadat daarvoor toestemming is verkregen van de raad.

De gronden waarop uw raad haar toestemming kan onthouden zijn echter beperkt; dat kan alleen wegens strijd met het recht of het openbaar belang.

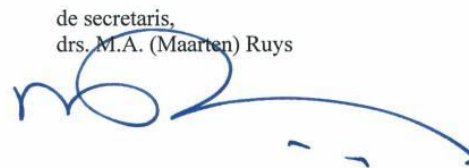
Op grond van deze wettelijke bepalingen vragen wij u om het college toestemming te geven om de gemeenschappelijke regeling V&GR te wijzigen zoals voorgesteld.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Collegedebat - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

Bladzijde 4

Bijlagen:

- Tekst van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen;
- Tekst van de gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg;
- Toelichting op wijziging V&GR-regeling met een samenvatting van de wettelijke bepalingen die van toepassing zijn op de wijziging van deze gemeenschappelijke regelingen

BIJLAGE

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING VEILIGHEIDSREGIO GRONINGEN

Tekst van de regeling

zoals die na besluitvorming door de deelnemende gemeenten luidt vanaf 1 januari 2014

versie d.d. 11 juli 2013, zoals vastgesteld door het algemeen bestuur

om voor te leggen aan de colleges van B&W

Leeswijzer: in de linker kolom treft u de regeling zelve aan;
in de rechter (smalle) kolom treft u aan de bijbehorende wetgeving dan wel toelichting.

Collegebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING VEILIGHEIDSREGIO GRONINGEN

Preambule

Overwegende dat:

- met ingang van 1 januari 2014 de regionalisering van de brandweer landelijk voltooid dient te zijn op grond van de Wet veiligheidsregio's;
- met ingang van dezelfde datum het brandweerpersoneel van de 23 deelnemende gemeenten die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen (hierna V&GR-regeling) in dienst dient te zijn van de Veiligheidsregio Groningen;
- het algemeen bestuur van de V&GR-regeling in zijn vergadering d.d. 24 mei 2013 heeft besloten dat de regeling V&GR daartoe gewijzigd dient te worden. Dit wordt nu vormgegeven in het wijzigen van de huidige V&GR regeling in een gemeenschappelijke regeling ten behoeve van de GGD, hierna te noemen regeling PG&Z (Publiek Gezondheid & Zorg), en het treffen van een nieuwe gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen;
- op grond van wettelijke voorschriften de GHOR bestuurlijk zal blijven vallen onder de verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio, en operationeel zal blijven vallen onder de PG&Z-regeling;
- de 23 deelnemende gemeenten de intentie hebben de twee regelingen zoveel mogelijk onderling te laten samenwerken,
- ter bevordering van de onderlinge samenwerking, in het bijzonder op het gebied van de GHOR, de voorzitter van de PG&Z-regeling als adviserend lid zal worden toegevoegd aan het dagelijks bestuur van de regeling Veiligheidsregio Groningen;
- ter bevordering van de onderlinge samenwerking, in het bijzonder op het gebied van de GHOR, de portefeuillehouder GHOR in het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio als adviserend lid zal worden toegevoegd aan het dagelijks bestuur van de regeling PG&Z;
- de 23 deelnemende gemeenten het voornemen hebben met ingang van 1 januari 2016 de gemeentelijke kolom onderdeel te laten zijn van de organisatie van de Veiligheidsregio Groningen;
- de bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing separaat is vormgegeven in een DB+ overleg waarin de partners in crisisbeheersing zijn vertegenwoordigd;
- de 23 deelnemende gemeenten de intentie hebben om twee jaar na inwerkingtreding van deze gemeenschappelijke regeling het functioneren van de beide regelingen en hun onderlinge samenwerking te evalueren,

hebben de colleges van de 23 gemeenten, gelegen in de provincie Groningen, besloten met ingang van 1 januari 2014:

- de gemeenschappelijke regeling V&GR te wijzigen in de gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg (PG&Z), en
- over te gaan tot het treffen van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen

waarbij van de laatstgenoemde regeling de bepalingen als volgt luiden:

HOOFDSTUK I - ALGEMENE BEPALINGEN

(Wettelijke) toelichting:

ALGEMEEN

Artikel 1 Definities

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. Veiligheidsregio Groningen: het openbaar lichaam als bedoeld in artikel 2, eerste lid;
- b. Regeling: de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen;
- c. Deelnemende gemeente: een aan de regeling deelnemende gemeente;
- d. Regionale brandweer Groningen: het openbaar lichaam, als bedoeld in artikel 2, eerste lid, voor zover het de aan dat lichaam opgedragen taken betreft beschreven in de artikel 7.1;
- e. GHOR Groningen: het openbaar lichaam, als bedoeld in artikel 2, eerste lid, voor zover het de aan dat lichaam opgedragen taken betreft beschreven in artikel 7.2 en 7.3;
- f. Gemeentelijke kolom Groningen: het openbaar lichaam, als bedoeld in artikel 2, eerste lid, voor zover het de taken betreft beschreven in artikel 7.5 tot en met 7.7;
- g. Veiligheidsbestuur Groningen: het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling;
- h. Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR): het onderdeel van de PG&Z belast met de uitvoering van de in artikel 7.2 en 7.3 bedoelde taken;
- i. Bevolkingszorg: het geheel van de processen rampenbestrijding en crisisbeheersing waarvoor de gemeenten verantwoordelijkheid dragen;
- j. Directie gemeenten: de ambtelijke ondersteuning van het veiligheidsbestuur voor zover betreft de gemeentelijke kolom en de hierna te noemen coördinerend functionaris;
- k. Coördinerend functionaris: de op advies van de gemeentelijke kolom door het veiligheidsbestuur aan te wijzen functionaris als bedoeld in de Wet veiligheidsregio's, die is belast met de coördinatie van de maatregelen en voorzieningen die de gemeenten treffen met het oog op een ramp of crisis;
- l. Alarmcentrale Brandweer: het onderdeel van de voor het werkgebied werkzame meldkamerorganisatie, dat belast is met de uitvoering van de in artikel 7.4 bedoelde taak;
- m. Meldkamer Ambulancezorg: het onderdeel van de voor het werkgebied werkzame meldkamerorganisatie, dat belast is met de uitvoering van de in artikel 7.4 bedoelde taak;
- n. (Gezamenlijke) Meldkamer: het samenwerkingsverband tussen de regeling, de regionale eenheid Noord-Nederland van de Nationale Politie en de vergunninghouder voor de ambulancezorg voor het werkgebied zoals dat door het veiligheidsbestuur is aangewezen;
- o. Taken: gemeenschappelijke taken, taken voor derden en uitbestede taken;

- p. Gemeenschappelijke taken: taken die de deelnemende gemeenten gezamenlijk op grond van de wet of een algemene maatregel van bestuur verplicht ter uitvoering aan de regeling opdragen; tenzij het veiligheidsbestuur anders besluit zijn gemeenten verplicht aan de kosten van de uitvoering van deze taken bij te dragen overeenkomstig de financiële bepalingen in deze regeling;
- q. Taken voor derden: taken die op basis van een besluit van het veiligheidsbestuur voor rekening en risico van de regeling voor derden worden verricht;
- r. Uitbestede taken: taken die op basis van een besluit van het veiligheidsbestuur voor rekening en risico van de regeling aan derden ter uitvoering worden opgedragen.

Artikel 2 Openbaar lichaam en dienst

1. Er is een openbaar lichaam, genaamd gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen.
2. Het lichaam is gevestigd te Groningen.

Artikel 3 Toepassing Gemeentewet

Waar in deze regeling artikelen van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing worden verklaard, wordt in die artikelen, met toepassing van de Wet gemeenschappelijke regelingen, gelezen, in de plaats van de raad het veiligheidsbestuur, in de plaats van burgemeester en wethouders het dagelijks bestuur en in de plaats van de burgemeester de voorzitter

Artikel 4 Verzorgingsgebied

Het verzorgingsgebied van de regeling wordt gevormd door het grondgebied van de deelnemende gemeenten.

BELANGEN, TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 5 Belangen

De regeling stelt zich ten doel om door regeling en bestuur en door een doelmatige organisatie en coördinatie via intergemeentelijke samenwerking uitvoering te geven aan de behartiging van de volgende belangen:

- a. brandweertzorg;
- b. geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- c. rampenbestrijding en crisisbeheersing;
- d. bevolkingszorg;
- e. melding, alarmering en coördinatie ambulancezorg en brandweer.

Artikel 6 Bevoegdheden veiligheidsregio

1. De Veiligheidsregio Groningen heeft alle bevoegdheden tot regeling, bestuur en beheer die nodig zijn voor de uitvoering van de aan het openbaar lichaam opgedragen taken.

Grondwet

Artikel 134

1. Bij of krachtens de wet kunnen (...) openbare lichamen worden ingesteld en opgeheven.
2. De wet regelt de taken en de inrichting van deze openbare lichamen, de samenstelling en bevoegdheid van hun besturen, alsmede de openbaarheid van hun vergaderingen. Bij of krachtens de wet kan aan hun besturen verordenende bevoegdheid worden verleend.
3. De wet regelt het toezicht op deze besturen. Vernietiging van besluiten van deze besturen kan alleen geschieden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Wet gemeenschappelijke regelingen

Artikel 8.1

Bij de regeling kan een openbaar lichaam worden ingesteld. Het openbaar lichaam is rechtspersoon.

Artikel 136

1. Voorzover bij of krachtens deze wet bij of krachtens (...) de Gemeentewet gestelde regels van toepassing zijn verklaard, zijn de regels van toepassing, gesteld bij of krachtens (...) de Gemeentewet zoals die luidde op 6 maart 2002.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op (...) de bij of krachtens de hoofdstukken VIII, paragraaf 3, XII tot en met XIV en XVII van de Gemeentewet gestelde regels.

2. Alle bevoegdheden in het kader van deze regeling die niet aan een ander bestuursorgaan van de regeling zijn opgedragen, behoren aan het veiligheidsbestuur.
3. De Veiligheidsregio Groningen is bevoegd tot het mede treffen van en tot het deelnemen aan een gemeenschappelijke regeling en andere rechtsvormen waar die in het bijzonder aangewezen moeten worden geacht voor de behartiging van door de regeling te dienen belangen.
4. De taken van de regeling zijn bepaald door de Wet veiligheidsregio's

Artikel 7 Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden regeling

1. **Regionale brandweer:** met betrekking tot de taken en verantwoordelijkheden van de regionale brandweer is het bepaalde in de Wet veiligheidsregio's van toepassing.
2. **GHOR:** de taken en verantwoordelijkheden van de GHOR betreffen de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening in de regio.
3. Tot de taken behoort ook de advisering van andere overheden en organisaties op het gebied van de geneeskundige hulpverlening.
4. **Meldkamerfunctie:** het veiligheidsbestuur kan besluiten aan het in het artikel 10, onder g genoemde van de Wet veiligheidsregio's, uitvoering te geven in een verband dat voorziet in de meldkamerfunctie voor een gebied groter dan het eigen werkgebied.
5. **Gemeentelijke kolom:** de taken van de regeling op het terrein van de gemeentelijke kolom omvatten de zorg voor de gemeentelijke processen van rampenbestrijding en crisisbeheersing, aangemerkt als bevolkingszorg.
6. De taken omvatten voorts de op basis van de processen bevolkingszorg door de gemeenten gezamenlijk te treffen maatregelen en voorzieningen met het oog op een ramp of crisis.
7. De taken omvatten tevens de gezamenlijk vormgegeven ondersteuning van individueel door deelnemende gemeenten te treffen maatregelen en voorzieningen ter zake van de bevolkingszorg.

Artikel 8 Samenwerking met derden

1. Op basis van de voor het werkgebied geldende samenwerkingsafspraken crisismanagement werkt de regeling samen met de partners op het gebied van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.
2. Met de Minister van Veiligheid en Justitie wordt in een convenant de vormgeving vastgelegd van de multidisciplinaire samenwerking met de Nationale Politie op het terrein van crisisbeheersing, het beheer van een gemeenschappelijke meldkamer en het overige bij wet bepaalde.
3. Met de vergunninghouder voor de ambulancezorg worden afspraken gemaakt en vastgelegd aangaande het beheer van een gemeenschappelijke meldkamer, zo mogelijk te samen met het in het vorige lid bedoelde ter zake van de meldkamer.

Wet veiligheidsregio's

Artikel 10

Bij de regeling, bedoeld in artikel 9, worden aan het bestuur van de veiligheidsregio de volgende taken en bevoegdheden overgedragen:

- a. het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises;
- b. het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald;
- c. het adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak, bedoeld in artikel 3, eerste lid;
- d. het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing;
- e. het instellen van een GHOR;
- f. het voorzien in de meldkamerfunctie;
- g. het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel;
- h. het het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de onder d, e, f en g genoemde taken.

Bestuursbesluit:

Het dagelijks bestuur van de regeling heeft in 2012 besloten de samenwerking met partners, waaronder politie, defensie, gemeenten, provincie, openbaar ministerie en waterschappen, in het kader van crisisbeheersing vorm te geven in een DB+ afspraak.

4. Met de in de regio werkzame instellingen, zorgaanbieders, ambulancevervoerders en diensten, bedoeld in artikel 33 eerste lid van de Wet veiligheidsregio's, maakt het veiligheidsbestuur schriftelijke afspraken over hun inzet bij de uitvoering van hun taak binnen de geneeskundige hulpverlening en over de voorbereiding op die inzet.
5. Voor de onderlinge verrekening van de kosten van ondersteuning in de zin van dit artikel stellen de deelnemende gemeenten door tussenkomst van het veiligheidsbestuur nadere regels.
6. De regeling werk samen met nutsvoorzieningen op basis van voorafgaand gemaakte schriftelijke afspraken.

UITVOERING

Artikel 9 Uitvoering van de werkzaamheden

1. Aan het hoofd van de brandweer- en crisisbeheersingsorganisatie staat een directeur van de veiligheidsregio. De directeur wordt benoemd, geschorst en ontslagen door het veiligheidsbestuur op voordracht van het dagelijks bestuur.
2. De plaatsvervangend directeur van de veiligheidsregio wordt benoemd, geschorst en ontslagen door het veiligheidsbestuur op voordracht van het dagelijks bestuur.
3. De directeur van de veiligheidsregio wordt in zijn taken ondersteund door een regionaal managementoverleg.
4. De taken en verantwoordelijkheden van de directeur van de veiligheidsregio, alsmede de samenstelling, taken en bevoegdheden van het regionaal managementoverleg zijn vastgelegd in een door het dagelijks bestuur, respectievelijk voorzitter van deze regeling – elk voor zover zijn bevoegdheid strekt - vast te stellen 'mandaatsregeling directie Veiligheidsregio Groningen'.
5. Voor het personeel dat in dienst is van het openbaar lichaam geldt een door het dagelijks bestuur van deze regeling vastgestelde rechtspositieregeling.
6. De taken en verantwoordelijkheden van de directeur publieke gezondheid worden - wat betreft de GHOR-taken en verantwoordelijkheden - vastgelegd in een door het dagelijks bestuur, respectievelijk voorzitter van de veiligheidsregio – elk voor zover zijn bevoegdheid strekt - vast te stellen 'mandaatsregeling directeur publieke gezondheid inzake GHOR Groningen'.
7. Ingeval bij de uitoefening van de taken en verantwoordelijkheden van de directeur publieke gezondheid conflicterende belangen optreden tussen de gemeenschappelijke regelingen Veiligheidsregio en Publieke Gezondheid & Zorg, treden daarover de voorzitters van beide regelingen en de directeur publieke gezondheid met elkaar in contact. Blijft er verschil van inzicht tussen de twee voorzitters, dan geeft de stem van de voorzitter van het veiligheidsbestuur de doorslag als het gaat om veiligheidsvraagstukken.

Wet Publieke Gezondheid

Artikel 14.3

De gemeentelijke gezondheidsdienst staat onder leiding van een directeur publieke gezondheid, die wordt benoemd door het algemeen bestuur van de gemeentelijke gezondheidsdienst in overeenstemming met het bestuur van de veiligheidsregio.

Collegiebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

8. De deelnemende gemeenten wijzen ten behoeve van uitvoering van de werkzaamheden die voortvloeien uit de taken zoals bedoeld in artikel 7.5 tot en met 7.7 uit de bij hen aangestelde ambtelijk medewerkers functionarissen aan die bijdragen volgens door gemeenten te maken afspraken aan een directie gemeenten.
9. De directie gemeenten staat onder leiding van de coördinerend functionaris, de op grond van de Wet veiligheidsregio's door het veiligheidsbestuur aan te wijzen functionaris die is belast met de coördinatie van de maatregelen en voorzieningen die de gemeenten treffen met het oog op een ramp of crisis.
10. De aanwijzing van de coördinerend functionaris komt niet tot stand dan na een daartoe strekkend advies vanuit de gemeentelijke kolom.
11. De taken en verantwoordelijkheden van de coördinerend functionaris zijn vastgelegd in een door het dagelijks bestuur, respectievelijk de voorzitter van deze regeling – elk voor zover zijn bevoegdheid strekt - vast te stellen 'mandaatregeling coördinerend functionaris Groningen'.
12. De directeur veiligheidsregio belast een van zijn medewerkers met het ambtelijk secretariaat van de regeling, welke aanwijzing de goedkeuring behoeft van het veiligheidsbestuur.
13. De directeur van de veiligheidsregio voorziet in de overige bestuursondersteuning, mede ten behoeve van de samenwerking crisisbeheersing en de daadwerkelijke bestuurlijke inzet bij rampen en crises, binnen door het veiligheidsbestuur te bepalen kaders.
14. De directeur van de veiligheidsregio voorziet in de vakinhoudelijke en facilitaire ondersteuning van de samenwerking en de multidisciplinaire inzet rond rampenbestrijding en crisisbeheersing, binnen door het veiligheidsbestuur te bepalen kaders.

Wet veiligheidsregio's

Artikel 36

Het bestuur van de veiligheidsregio wijst een functionaris aan die is belast met de coördinatie van de maatregelen en voorzieningen die de gemeenten treffen met het oog op een ramp of een crisis.

HOOFDSTUK II - BESTUURSBEPALINGEN

BESTUUR

Artikel 10 Samenstelling

Het bestuur van de regeling bestaat uit:

- a. het algemeen bestuur, zijnde het veiligheidsbestuur;
- b. het dagelijks bestuur;
- c. de voorzitter;

ALGEMEEN BESTUUR

Artikel 11 Algemeen

1. Aan het hoofd van de regeling staat het algemeen bestuur, verder aan te duiden als het veiligheidsbestuur.
2. Het veiligheidsbestuur wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
3. De colleges van de deelnemende gemeenten wijzen uit hun midden tenminste één plaatsvervanger aan. Hiervan wordt schriftelijk melding gemaakt aan de regeling. Deze plaatsvervanger dient te voldoen aan de vereisten voor het lidmaatschap gesteld in de Wet gemeenschappelijke regelingen.
4. Op de benoeming, schorsing en ontslag van de voorzitter is het daartoe bepaalde in de Wet veiligheidsregio's van toepassing.
5. Uit en door het veiligheidsbestuur worden de penningmeester en de plaatsvervangend voorzitter aangewezen.
6. Het plaatsvervangend lidmaatschap van het veiligheidsbestuur eindigt van rechtswege zodra het plaatsvervangend lid de hoedanigheid verliest op grond waarvan hij als zodanig is aangewezen.
7. De zittingsperiode van de plaatsvervangend leden van het veiligheidsbestuur is gelijk aan de zittingsperiode van de leden van de gemeenteraad, met inachtneming van de demissionaire periode waarin wethouders hun functie nog uitoefenen in afwachting van het aantreden van het nieuwe college. De aanwijzing vindt plaats in het jaar waarin de verkiezingen voor de gemeenteraad worden gehouden, zo spoedig mogelijk na het aantreden van het nieuwe college en overigens zo spoedig mogelijk na het ontstaan van een vacature.
8. Een lid van het veiligheidsbestuur verstrekt aan het college van zijn gemeente zo spoedig mogelijk de door een of meer leden van dat college in zijn vergadering of schriftelijk gevraagde inlichtingen, voor zover zulks niet strijdig is met het algemeen belang. Deze bepaling is van overeenkomstige toepassing op de plaatsvervangend leden.

Wet veiligheidsregio's

Artikel 11.1

Het algemeen bestuur van de veiligheidsregio bestaat, in afwijking van artikel 13, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen, uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.

Artikel 11.2

De voorzitter van het bestuur wordt, in afwijking van artikel 13, negende lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen, bij koninklijk besluit, gehoord het algemeen bestuur, benoemd uit de burgemeesters van de gemeenten in de regio. De voorzitter kan bij koninklijk besluit worden geschorst en ontslagen. Ter zake de benoeming, de schorsing en het ontslag wordt de commissaris van de Koning om advies gevraagd. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld omtrent de rechtspositie van de voorzitter van een veiligheidsregio.

Collegedebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

9. Het college kan de burgemeester van zijn gemeente en een door hem aangewezen plaatsvervangend lid van het veiligheidsbestuur, nadat de inlichtingen in een vergadering of schriftelijk zijn verstrekt of dienen te zijn verstrekt, ter verantwoording roepen voor het door hem in het veiligheidsbestuur gevoerde beleid. Deze verantwoording wordt afgelegd binnen twee maanden nadat het lid respectievelijk het plaatsvervangend lid daarom door het college is verzocht.
10. Het veiligheidsbestuur kan zich door deskundigen doen bijstaan.

Artikel 12 Taken en bevoegdheden van het veiligheidsbestuur

1. Het veiligheidsbestuur heeft in het kader van de uitvoering van de regeling alle bevoegdheden die krachtens de wettelijke bepalingen niet zijn over te dragen aan een bestuurscommissie zoals bedoeld in artikel 19, voor zover die niet bij of krachtens de regeling aan voorzitter of dagelijks bestuur zijn opgedragen.
2. Het veiligheidsbestuur geeft de colleges van de deelnemende gemeenten gevraagd en ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door hem gevoerde en te voeren beleid nodig is.
3. Het veiligheidsbestuur verstrekt aan de colleges schriftelijk binnen een maand de door een of meer leden van die colleges verlangde inlichtingen.
4. Het veiligheidsbestuur is verplicht gedeputeerde staten en de besturen der deelnemende gemeenten desgevraagd te dienen van bericht en raad omtrent alle zaken betreffende de regeling.
5. Het veiligheidsbestuur is bevoegd ongevraagd aan één of meer van de besturen der deelnemende gemeenten advies te geven of voorstellen te doen, die in verband met deze regeling nodig worden geacht.
6. De deelnemende gemeenten delen op zo kort mogelijke termijn aan het veiligheidsbestuur mee of een advies c.q. voorstel aanleiding is geweest tot het treffen van maatregelen.

Artikel 13 Vergaderingen van het veiligheidsbestuur

1. Het veiligheidsbestuur vergadert jaarlijks ten minste twee maal en voorts zo dikwijls de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig oordeelt dan wel ten minste een vijfde van het aantal leden dit onder opgaaf van redenen schriftelijk aan de voorzitter verzoekt.
2. Ten aanzien van het oproepen tot en het houden van de vergaderingen, alsmede de besluitvorming van het veiligheidsbestuur zijn, voor zover daarvan bij de Wet gemeenschappelijke regelingen niet is afgeweken, de desbetreffende artikelen van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.
3. Alle besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen van het aantal aanwezige leden. Elk lid heeft een stem. Indien bij een stemming, anders dan over personen voor het doen van benoemingen, voordrachten of aanbevelingen, de stemmen staken, wordt opnieuw gestemd. Staken de stemmen andermaal over hetzelfde voorstel, dan beslist de stem van de voorzitter.

Wet gemeenschappelijke regelingen

Artikel 136

1. Voorzover bij of krachtens deze wet bij of krachtens (...) de Gemeentewet gestelde regels van toepassing zijn verklaard, zijn de regels van toepassing, gesteld bij of krachtens (...) de Gemeentewet zoals die luidde op 6 maart 2002.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op (...) de bij of krachtens de hoofdstukken VIII, paragraaf 3, XII tot en met XIV en XVII van de Gemeentewet gestelde regels.

4. Het stemmen over personen tot het doen van benoemingen, voordrachten of aanbevelingen, geschiedt geheim met gebruikmaking van gewaarmerkte stembriefjes. Indien de stemmen staken over personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt, wordt in dezelfde vergadering een herstemming gehouden. Staken bij deze stemming de stemmen opnieuw, dan beslist terstond het lot.
5. Indien de toepassing van het hier boven gestelde leidt tot het verwerpen van een voorstel, dan zal het dagelijks bestuur een nieuw voorstel voorleggen aan het veiligheidsbestuur, zo nodig na tussentijds bestuurlijk overleg.
6. Voor het uitnodigen van andere functionarissen voor het bijwonen van de vergaderingen van het veiligheidsbestuur, geldt het gestelde in de Wet veiligheidsregio's.

DAGELIJKS BESTUUR

Artikel 14 Algemeen

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit minimaal drie leden, te weten de voorzitter, de penningmeester, de plaatsvervangend voorzitter, die in het dagelijks bestuur dezelfde functies bekleden als in het veiligheidsbestuur, zulks met inachtneming van het gestelde in het tweede, derde en vierde lid.
2. Tot de door het veiligheidsbestuur aan te wijzen leden van het dagelijks bestuur dienen in elk geval te behoren de voorzitters van eventuele bestuurscommissies.
3. In vacatures wordt voorzien in de eerstvolgende vergadering van het veiligheidsbestuur na het ontstaan ervan.
4. Een lid dat de hoedanigheid verliest op grond waarvan hij lid of plaatsvervangend lid is van het veiligheidsbestuur houdt op lid van het dagelijks bestuur te zijn.
5. Het dagelijks bestuur kan zich door deskundigen doen bijstaan.

Artikel 15 Taken en bevoegdheden van het dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur is belast met:
 - a. het voorbereiden en afstemmen van al hetgeen aan het veiligheidsbestuur en eventuele bestuurscommissies ter overweging en ter beslissing moet worden voorgelegd;
 - b. het uitvoeren van de besluiten van het veiligheidsbestuur.
2. De leden van het dagelijks bestuur verstrekken tezamen, dan wel afzonderlijk aan het veiligheidsbestuur zo spoedig mogelijk in een vergadering van dat bestuur of schriftelijk, binnen een maand alle inlichtingen die door één of meer leden van het veiligheidsbestuur worden verlangd, zulks voor zover dat niet strijdig is met het algemeen belang.
3. Het veiligheidsbestuur kan het dagelijks bestuur of één of meer leden daarvan, nadat de inlichtingen zijn verstrekt of dienden te zijn verstrekt, in een vergadering of schriftelijk ter verantwoording roepen voor het door hem gevoerde beleid.

Wet Veiligheidsregio's

Artikel 12

1. De hoofdofficier van justitie en de voorzitter van het waterschap binnen welks grondgebied de veiligheidsregio is gelegen, worden uitgenodigd deel te nemen aan de vergaderingen van het bestuur van de veiligheidsregio. (...) Indien het grondgebied van een veiligheidsregio in meer dan één waterschap is gelegen, bepalen de betrokken voorzitters van de waterschappen wie van hen deelneemt aan de vergaderingen.
2. De voorzitter van de veiligheidsregio nodigt andere functionarissen wier aanwezigheid in verband met de te behandelen onderwerpen van belang is, uit deel te nemen aan de vergaderingen van het bestuur van de veiligheidsregio.

Artikel 13

De commissaris van de Koning wordt uitgenodigd om bij de vergaderingen van het bestuur van de veiligheidsregio aanwezig te zijn. De commissaris kan zich laten vertegenwoordigen.

Collegelief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

4. De leden van het dagelijks bestuur zijn aan het veiligheidsbestuur, tezamen en ieder afzonderlijk, verantwoording verschuldigd voor het door het dagelijks bestuur gevoerde beleid.
5. De verantwoording wordt afgelegd binnen een maand nadat daarom door het veiligheidsbestuur is verzocht.
6. De leden van het dagelijks bestuur kunnen door het veiligheidsbestuur worden ontslagen indien deze leden niet meer het vertrouwen bezitten van het veiligheidsbestuur. Het ontslag van een lid dat tevens voorzitter is van een bestuurscommissie wordt niet genomen dan na overleg met de bestuurscommissie.
7. Artikel 12, derde tot en met vijfde lid, is op het dagelijks bestuur van overeenkomstige toepassing.
8. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het aangaan van rekeningcourant overeenkomsten tot een door het veiligheidsbestuur vast te stellen maximum bedrag.

Artikel 16 Vergaderingen van het dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dit nodig oordeelt of twee leden dit schriftelijk, onder opgaaf van redenen, verzoeken.
2. Voor het oproepen tot en het houden van de vergaderingen, alsmede de besluitvorming van het dagelijks bestuur, zijn de desbetreffende artikelen van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.
3. Het dagelijks bestuur beslist bij meerderheid van stemmen. Bij staken der stemmen geeft de stem van de voorzitter de doorslag. Bij staken van stemmen over personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt, wordt in dezelfde vergadering een herstemming gehouden. Staken bij deze stemming de stemmen opnieuw, dan beslist terstond het lot.

DE VOORZITTER

Artikel 17 De voorzitter

1. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van dagelijks en veiligheidsbestuur.
2. De voorzitter tekent de stukken die van het dagelijks of veiligheidsbestuur uitgaan.
3. De voorzitter vertegenwoordigt de regeling in en buiten rechte. De voorzitter kan deze vertegenwoordiging aan een door hem aan te wijzen gemachtigde opdragen bij
 - a. mandaat voor publiekrechtelijke zaken;
 - b. volmacht voor privaatrechtelijke zaken.
4. Indien de voorzitter of een door hem gemachtigde behoort tot het bestuur van een gemeente die partij is in een geding waarbij de regeling betrokken is, oefent een ander door het dagelijks bestuur aan te wijzen lid van dit college de in het derde lid genoemde bevoegdheid uit.

Wet veiligheidsregio

Artikel 11.4

1. De voorzitter vertegenwoordigt de veiligheidsregio in en buiten rechte.

COMMISSIES

Artikel 18 Instelling commissies van advies

Het veiligheidsbestuur kan commissies van advies instellen, in overeenstemming met hetgeen daarover in de Wet gemeenschappelijke regelingen is bepaald.

Artikel 19 Instelling bestuurscommissies

Het veiligheidsbestuur kan commissies instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen, in overeenstemming met hetgeen daarover in de Wet gemeenschappelijke regelingen is bepaald.

Wet gemeenschappelijke regelingen

Artikel 24

1. Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam kan commissies van advies instellen. Het regelt de bevoegdheden en de samenstelling. Artikel 94 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.

2. De instelling van vaste commissie van advies aan het dagelijks bestuur of aan de voorzitter en de regeling van haar bevoegdheden en samenstelling geschieden door het algemeen bestuur op voorstel van het dagelijks bestuur onderscheidenlijk van de voorzitter.

3. Andere commissies van advies aan het dagelijks bestuur of aan de voorzitter worden door het dagelijks bestuur onderscheidenlijk de voorzitter ingesteld.

4. De leden van commissies van advies die geen burgemeester, wethouder of lid van een gemeenteraad zijn kunnen een vergoeding voor het bijwonen van vergaderingen van de commissie ontvangen. De artikelen 96 tot en met 99 van de Gemeentewet, alsmede de op grond daarvan gestelde nadere regelen, zijn alsdan van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat, wanneer daarin sprake is van een onderverdeling in gemeenteklassen, het bepaalde voor de gemeenteklasse van 50 001-100 000 inwoners van toepassing is.

Artikel 25

1. Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam kan commissies instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen indien de regeling in deze mogelijkheid voorziet. Het algemeen bestuur regelt de bevoegdheden en de samenstelling. Artikel 94 en 139 tot en met 144 van de Gemeentewet en de artikelen 21 en 23, eerste en tweede lid van deze wet zijn van overeenkomstige toepassing.

2. Het algemeen bestuur gaat niet over tot het instellen van een commissie als bedoeld in het eerste lid dan na verkregen toestemming van de raden van elk der deelnemende gemeenten. De toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

3. Het algemeen bestuur kan aan een commissie als bedoeld in het eerste lid bevoegdheden van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam overdragen, tenzij de aard van de bevoegdheid zich daartegen verzet. Het algemeen bestuur kan in ieder geval niet overdragen de bevoegdheid tot

a. het vaststellen van de begroting of van de jaarrekening, bedoeld in artikel 34;

b. het heffen van rechten, bedoeld in artikel 30, eerste lid, sub a;

c. het vaststellen van verordeningen door strafbepaling of politiedwang te handhaven.

4. Bevoegdheden van het dagelijks bestuur kunnen niet dan op voorstel van het dagelijks bestuur worden overgedragen.

5. Ten aanzien van een commissie als bedoeld in het eerste lid regelt het algemeen bestuur tevens voor zover zulks in verband met aard en omvang van de overgedragen bevoegdheden nodig is:

a. de werkwijze van de commissie;

b. de openbaarheid van vergaderingen;

c. de voorbereiding, de uitvoering en de openbaarmaking van besluiten van de commissie;

d. het toezicht van het algemeen, respectievelijk het dagelijks

bestuur op de uitoefening van bevoegdheden van die commissie;

e. de verhouding van de overgedragen bevoegdheden tot die van het algemeen en het dagelijks bestuur;

f. de verantwoording aan het algemeen bestuur.

6. Ten aanzien van de vergadering van een commissie waaraan bevoegdheden van het algemeen bestuur zijn overgedragen is

artikel 22, der, vierde en vijfde lid van overeenkomstige

toepassing met inachtneming van door het algemeen bestuur

vastgestelde nadere regels.

7. Indien de commissie zich terzake van het behandelde

waarvoor een verplichting tot geheimhouding geldt tot het

algemeen bestuur heeft gericht, wordt de geheimhouding in acht

genomen totdat het algemeen bestuur haar opheft.

Collegiebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

HOOFDSTUK III - FINANCIËLE BEPALINGEN

FINANCIËEL BEHEER

Artikel 20 Algemeen

1. Het veiligheidsbestuur stelt nadere regels vast omtrent het financieel-economisch beheer en de verrekening van de bijdragen van de deelnemende gemeenten, zulks in aanvulling op het gestelde in de artikelen 20 tot en met 26.
2. Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 21 Begroting

1. Het dagelijks bestuur stelt jaarlijks een ontwerp-begroting op.
2. De begroting geeft een overzicht aan de hand van de in artikel 24 gegeven indeling van de aan de regeling opgedragen taken en geeft een overzicht van de kosten voortvloeiend uit de taken genoemd in artikel 7.
3. De begroting geeft naast het in de vorige leden bepaalde tevens zoveel mogelijk inzicht in de te verwachten kosten van ondersteuning, bijstand en samenwerking zoals bedoeld in artikel 8.
4. Naast de begroting stelt het dagelijks bestuur voor de aansluitende periode van tenminste vier jaren een meerjarenprognose op.
5. De ramingen in de ontwerpen van de begroting en van de meerjarenprognose worden voorzien van een specificatie en een toelichting.
6. Taken voor derden worden kostendekkend, dat wil zeggen met inbegrip van een risico-opslag, begroot.
7. In de begroting wordt de door elke deelnemende gemeente voor het desbetreffende dienstjaar verschuldigde bijdrage vermeld, zulks met inachtneming van het gestelde in artikel 24.
8. De deelnemende gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks vóór de 16-de van de tweede maand van elk kalenderkwartaal één-vierde van de in het vijfde lid bedoelde bijdrage.

Artikel 22 Procedure vaststelling en wijziging begroting

Voor de procedure tot vaststelling van de begroting dan wel een begrotingswijziging wordt toepassing gegeven aan het bepaalde in artikel 13, derde en vijfde lid en het gestelde in de Wet gemeenschappelijke regelingen. Artikel 124 en 124b jo. bijlage onder G van de Gemeentewet is van toepassing.

Artikel 23 Rekening en verantwoording

1. De directeur dient de jaarrekening over het afgelopen jaar in bij het dagelijks bestuur.

Wet gemeenschappelijke regelingen

Artikel 34

1. Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam of het gemeenschappelijk orgaan stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.
2. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam of het gemeenschappelijk orgaan zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten.

Artikel 35

1. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam of het gemeenschappelijk orgaan zendt de ontwerp-begroting zes weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden, onderscheidenlijk zes weken voordat zij door het gemeenschappelijk orgaan wordt vastgesteld, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.
2. De ontwerp-begroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en, tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld. Artikel 190, tweede en derde lid, van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
3. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam onderscheidenlijk het gemeenschappelijk orgaan hun zienswijze over de ontwerp-begroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is verrat bij de ontwerp-begroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
4. Nadat deze is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur van het openbaar lichaam onderscheidenlijk het gemeenschappelijk orgaan, zo nodig, de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij gedeputeerde staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
5. Het bepaalde in het eerste, derde en vierde lid is mede van toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting. In de gemeenschappelijke regeling kan worden bepaald ten aanzien van welke categorieën begrotingswijzigingen hiervan kan worden afgeweken.

2. Het dagelijks bestuur biedt deze jaarrekening na toevoeging van een verslag van het onderzoek naar de deugdelijkheid van de jaarrekening, ingesteld door de ingevolge artikel 26, eerste lid, aangewezen deskundige(n), en van hetgeen het dagelijks bestuur te zijner verantwoording dienstig acht, met alle bijbehorende bescheiden ter vaststelling aan het veiligheidsbestuur aan.
3. In de jaarrekening wordt het door elk der deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.
4. Voor de procedure tot vaststelling van de jaarrekening wordt toepassing gegeven aan het gestelde in artikel 13, derde en vijfde lid en het gestelde in de Wet gemeenschappelijke regelingen.
5. Verrekening van het verschil tussen het op grond van artikel 21, achtste lid, betaalde en het werkelijk verschuldigde vindt plaats binnen drie maanden na de vaststelling van de rekening.

Artikel 24 Toerekening kosten

a. van de taken regionale brandweer en meldkamer

De regeling gaat in de periode 2014-2018 voor alle taken van de regionale brandweer en de meldkamer gefaseerd over naar de volgende verdeelsleutel: de bijdragen die de deelnemende gemeenten verschuldigd zijn, worden vastgesteld door de lasten, na aftrek van eventuele andere baten, om te slaan over de deelnemende gemeenten naar rato van het fictief aandeel in het gemeentefonds voor brandweerbijstand en rampenbestrijding per 1 januari van het jaar waarop de betaling der bijdragen betrekking heeft.

b. van de taken gemeentelijke kolom crisismanagement

De regeling hanteert voor alle taken van de GHOR, de gemeentelijke kolom en crisismanagement de volgende verdeelsleutel: de bijdragen die de deelnemende gemeenten verschuldigd zijn, worden vastgesteld door de lasten, na aftrek van eventuele andere baten, om te slaan over de deelnemende gemeenten naar rato van het door het Bureau voor de Statistiek (CBS), of een daarmee gelijk te stellen autoriteit laatst bekend gemaakte inwoneraantal per aanvang van een kalenderjaar.

Artikel 25 Verslag

Het dagelijks bestuur draagt jaarlijks zorg voor de samenstelling van een verslag met betrekking tot de uitvoering van de werkzaamheden die voortvloeien uit de taken genoemd in artikel 7, alsmede uit de taken die voortvloeien uit of samenhangen met de ondersteuning, bijstand en samenwerking zoals bedoeld in artikel 8.

Wet gemeenschappelijke regelingen

Artikel 34

3. Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam of het gemeenschappelijk orgaan stelt de jaarrekening vast in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.

4. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam of het gemeenschappelijk orgaan zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan gedeputeerde staten.

Artikel 34a

1. Indien het openbaar lichaam een specifieke uitkering als bedoeld in artikel 115a van de Financiële-verhoudingswet ontvangt van het Rijk of middelen ontvangt van de deelnemende gemeenten, die afkomstig zijn uit een specifieke uitkering, zijn de artikelen 17a en 17b van de Financiële-verhoudingswet op de informatie ten behoeve van de verantwoording over deze middelen, van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat:

a. voor gedeputeerde staten en het college van burgemeester en wethouders wordt gelezen: het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam;

b. de in artikel 17b, derde lid, van de Financiële-verhoudingswet bedoelde opschorting betrekking heeft op de betalingen op grond van artikel 15, eerste lid, Financiële-verhoudingswet aan de gemeenten die aan de regeling deelnemen.

2. De ingevolge artikel 186, tweede lid, aanhef en onder b, en derde lid, van de Gemeentewet gestelde regels, alsmede het vierde tot en met het achtste lid van dat artikel, zijn van overeenkomstige toepassing op het openbaar lichaam, met dien verstande dat:

a. voor het college wordt gelezen: het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam;

b. de in artikel 186, achtste lid, van de Gemeentewet bedoelde opschorting betrekking heeft op de betalingen op grond van artikel 15, eerste lid, Financiële-verhoudingswet aan de gemeenten die aan de regeling deelnemen.

Collegedebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

Artikel 26 Controle

1. Er is een door het veiligheidsbestuur aangewezen deskundige die met inachtneming van de in deze regeling gestelde regels belast is met de controle op het financieel beheer en de boekhouding van de door het veiligheidsbestuur aangewezen functionaris.
2. Ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde controle is artikel 213 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.

Gemeentewet

Artikel 193, aanhef & sub c

Verplichte uitgaven van de gemeenten zijn:
(...)

- c. de uitgaven die voortvloeien uit de van het gemeentebestuur gevorderde medewerking tot uitvoering van wetten en algemene maatregelen van bestuur, voor zover die uitgaven niet ten laste van anderen zijn gebracht.

Artikel 213

1. De raad stelt bij verordening regels vast voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst.
2. De raad wijst een of meer accountants aan als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, belast met de controle van de in artikel 197 bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.
3. De accountantsverklaring geeft op grond van de uitgevoerde controle aan of:
 - a. de jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel de baten en lasten als de grootte en samenstelling van het vermogen;
 - b. de baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen;
 - c. de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, bedoeld in artikel 186 en
 - d. het jaarverslag met de jaarrekening verenigbaar is.
4. Het verslag van bevindingen bevat in ieder geval bevindingen over:
 - a. de vraag of de inrichting van het financiële beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en

rechtmatige verantwoording mogelijk maken en

- b. onrechtmatigheden in de jaarrekening.
5. De accountant zendt de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen aan de raad en een afschrift daarvan aan het college.
6. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de reikwijdte van en de verslaglegging omtrent de accountantscontrole, bedoeld in het tweede lid.
7. Accountants als bedoeld in het tweede lid kunnen in gemeentelijke dienst worden aangesteld en worden in dat geval door de raad benoemd, geschorst en ontslagen.
8. Indien de raad op grond van het tweede lid accountants heeft aangewezen die in gemeentelijke dienst zijn aangesteld, is:
 - a. het bepaalde bij en krachtens de artikelen 25, 25a en 27 van de Wet toezicht accountantsorganisaties, van overeenkomstige toepassing op deze accountants;
 - b. het bepaalde bij en krachtens de artikelen 14, 18, 19, 20 en 21 van de Wet toezicht accountantsorganisaties van overeenkomstige toepassing op de gemeente; en
 - c. het bepaalde bij en krachtens de artikelen 15 en 16 van de Wet toezicht accountantsorganisaties van overeenkomstige toepassing op de personen die de dagelijkse leiding hebben over het onderdeel van de gemeente waarbij de in de aanhef bedoelde accountants werkzaam zijn.
9. Indien een gemeente wordt aangewezen als organisatie van openbaar belang als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel 1 van de Wet toezicht accountantsorganisaties, zijn de artikelen 22 tot en met 24 van die wet van overeenkomstige toepassing op deze gemeente.

Collegiebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

HOOFDSTUK IV - BIJZONDERE BEPALINGEN

Artikel 27 Klachtrecht en aanwijzing Ombudsman

1. Overeenkomstig de vereisten in de Algemene wet bestuursrecht en de Wet extern klachtrecht kan een ieder, onverlet de vereisten in de Wet klachtrecht cliënten zorgsector, een klacht, zijnde een verzoekschrift zoals bedoeld in artikel 9:18, eerste lid Algemene wet bestuursrecht, indienen over een gedraging, in de uitoefening van zijn functie, van een bestuursorgaan van de regeling of een voor deze regeling werkzame ambtenaar of een daarmee op grond van diens werkzaamheid gelijk te stellen persoon (inclusief hij met wie een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht is aangegaan).
2. Het dagelijks bestuur treft tijdig een regeling met betrekking tot de beschikbaarheid van een ombudsman.

Artikel 28 Geschillen

Ten aanzien van *geschillen* omtrent de toepassing van de regeling in de ruimste zin, geldt het gestelde in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 29 Archief

1. Voor de archiefbescheiden van de regeling betrekking hebbend op de periode tot en met 2013 zijn de voorschriften omtrent de zorg, de bewaring en het beheer der archiefbescheiden, alsmede die omtrent het toezicht daarop, zoals die voor de gemeente Groningen zijn of nader zullen worden vastgesteld, van overeenkomstige toepassing.
2. Voor de archief bescheiden van de regeling, betrekking hebbend op de periode vanaf 2014, treft het dagelijks bestuur van de regeling zodra mogelijk een overeenkomst in overleg met de provinciale archiefinspectie.
3. Ingeval van opheffing van de regeling, worden de archiefbescheiden overgebracht naar de archiefbewaarplaats van de gemeente Groningen dan wel naar de archiefbewaarplaats als vastgesteld in de overeenkomst als bedoeld in het tweede lid.
4. In uitzondering op het bepaalde in het eerste lid geldt voor het operationele archief, dat dit overgaat naar de regeling.

Artikel 30 Duur, wijziging en opheffing van de regeling

1. De regeling wordt gewijzigd of opgeheven op de wijze waarop zij tot stand is gekomen, met inachtneming van het hierna in het tweede tot en met het vijfde lid gestelde en onverlet het in de *Wet veiligheidsregio's en de Wet gemeenschappelijke regelingen* bepaalde.
2. Een voorstel tot wijziging moet om in behandeling genomen te kunnen worden door het veiligheidsbestuur of door tenminste twee van de deelnemende gemeenten worden ingediend.

Wet gemeenschappelijke regelingen

Artikel 28

1. Geschillen omtrent de toepassing, in de ruimste zin, van een regeling tussen besturen van deelnemende gemeenten of tussen besturen van een of meer gemeenten en het bestuur van het openbaar lichaam of het gemeenschappelijk orgaan worden door gedeputeerde staten beslist, voor zover zij niet behoren tot die, vermeld in artikel 112, eerste lid van de Grondwet of tot die, waarvan de beslissing krachtens artikel 112, tweede lid van de Grondwet is opgedragen hetzij aan de rechterlijke macht, hetzij aan gerechten die niet tot de rechterlijke macht behoren.
2. Gedeputeerde staten kunnen bij de beslissing van het geschil het desbetreffende bestuur opdragen een besluit te nemen met inachtneming van het in hun beslissing bepaalde en binnen een daartoe te stellen termijn. Indien binnen de gestelde termijn het besluit niet is genomen, geschiedt dit door gedeputeerde staten.
3. In spoedeisende gevallen kunnen gedeputeerde staten bij de beslissing van het geschil in de plaats van het desbetreffende bestuur een besluit als bedoeld in het tweede lid nemen.

Collegiebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

3. Ingeval tot effectivering van de opheffing van de regeling wordt besloten, geschiedt de liquidatie door het veiligheidsbestuur.
4. Uiterlijk zes maanden voor het tijdstip, waarop de regeling zal ophouden te bestaan, stelt het veiligheidsbestuur een liquidatieplan vast.
5. Indien in de in lid 4 genoemde periode geen overeenstemming over de plannen wordt bereikt, wordt geacht een geschil te bestaan als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

HOOFDSTUK V - OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 31 Bekendmaking en registratie

1. De colleges van burgemeester en wethouders dragen op de gebruikelijke wijze zorg voor de bekendmaking van de regeling.
2. De colleges van burgemeester en wethouders dragen zorg voor opname van de regeling in het register als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen.
3. Het bepaalde in het eerste tot en het tweede lid is mede van toepassing op besluiten tot wijziging van de regeling.

Artikel 32 Inwerkingtreding

1. Deze regeling is in werking getreden op 1 januari 2014.
2. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 33 Slotbepaling

De regeling kan worden aangehaald als *gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen*, of kortweg regeling VR Groningen.

Aldus vastgesteld in zijn vergadering van (datum)

Burgemeester en wethouders van de gemeente

Burgemeester,

Secretaris,

BIJLAGE

**GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING
PUBLIEKE GEZONDHEID & ZORG
GRONINGEN**

Tekst van de regeling

zoals die na besluitvorming door de deelnemende gemeenten luidt vanaf 1 januari 2014

versie d.d. 11 juli 2013, zoals vastgesteld door het algemeen bestuur

om voor te leggen aan de colleges van B&W

Leeswijzer: in de linker kolom treft u de regeling zelve aan;
in de rechter (smalle) kolom treft u aan de bijbehorende wetgeving.

**GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING
PUBLIEKE GEZONDHEID & ZORG GRONINGEN**

Preamble

Overwegende dat:

- met ingang van 1 januari 2014 de regionalisering van de brandweer landelijk voltooid dient te zijn op grond van de Wet veiligheidsregio's;
- met ingang van dezelfde datum het brandweerpersoneel van de 23 deelnemende gemeenten die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen (hierna V&GR-regeling) in dienst dient te zijn van de Veiligheidsregio Groningen;
- het algemeen bestuur van de V&GR-regeling in zijn vergadering d.d. 24 mei 2013 heeft besloten dat de regeling V&GR daartoe gewijzigd dient. Dit wordt nu vormgegeven in het wijzigen van de huidige V&GR regeling in een gemeenschappelijke regeling ten behoeve van de GGD, hierna te noemen regeling PG&Z (Publiek Gezondheid & Zorg), en het treffen van een nieuwe gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen;
- op grond van wettelijke voorschriften de GHOR bestuurlijk zal blijven vallen onder de verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio, en operationeel zal blijven vallen onder de PG&Z-regeling;
- de 23 deelnemende gemeenten de intentie hebben de twee regelingen zoveel mogelijk onderling te laten samenwerken,
- ter bevordering van de onderlinge samenwerking, in het bijzonder op het gebied van de GHOR, de voorzitter van de PG&Z-regeling als adviserend lid zal worden toegevoegd aan het dagelijks bestuur van de regeling Veiligheidsregio Groningen;
- ter bevordering van de onderlinge samenwerking, in het bijzonder op het gebied van de GHOR, de portefeuillehouder GHOR in het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio als adviserend lid zal worden toegevoegd aan het dagelijks bestuur van de regeling PG&Z;
- de 23 deelnemende gemeenten het voornemen hebben met ingang van 1 januari 2016 de gemeentelijke kolom onderdeel te laten zijn van de organisatie van de Veiligheidsregio Groningen;
- de bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing separaat is vormgegeven in een DB+ overleg waarin de partners in crisisbeheersing zijn vertegenwoordigd;
- de 23 deelnemende gemeenten de intentie hebben om twee jaar na inwerkingtreding van deze gemeenschappelijke regeling het functioneren van de beide regelingen en hun onderlinge samenwerking te evalueren,

hebben de colleges van de 23 gemeenten, gelegen in de provincie Groningen, besloten met ingang van 1 januari 2014:

- de gemeenschappelijke regeling V&GR te wijzigen in de gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg (PG&Z), en
- over te gaan tot het treffen van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen

waarbij van de eerstgenoemde regeling de bepalingen als volgt luiden:

HOOFDSTUK I - ALGEMENE BEPALINGEN

(Wettelijke) toelichting:

ALGEMEEN

Artikel 1 Definities

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. Publieke Gezondheid & Zorg Groningen: het openbaar lichaam als bedoeld in artikel 2, eerste lid;
- b. Regeling: de gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg Groningen;
- c. Deelnemende gemeente: een aan de regeling deelnemende gemeente;
- d. GGD: het onderdeel van de gemeente Groningen, zoals bedoeld in artikel 10, vierde lid;
- e. Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR): het onderdeel van de GGD belast met de uitvoering van de door de Veiligheidsregio Groningen opgedragen taken;
- f. Taken: gemeenschappelijke taken, gemeentespecifieke taken, taken voor derden en uitbestede taken;
- g. Gemeenschappelijke taken: taken die de deelnemende gemeenten gezamenlijk op grond van de wet of een besluit van het algemeen bestuur verplicht ter uitvoering aan de regeling opdragen; tenzij het algemeen bestuur van de regeling anders besluit zijn gemeenten verplicht aan de kosten van de uitvoering van deze taken bij te dragen overeenkomstig de financiële bepalingen in deze regeling;
- h. Gemeentespecifieke taken: taken die een gemeente eigener beweging of op voorstel van het algemeen bestuur aan de regeling opdraagt. De uitvoering van deze taken komt voor rekening en risico van de gemeenten die deze taken aan de regeling hebben opgedragen;
- i. Taken voor derden: taken die op basis van een besluit van het algemeen bestuur voor rekening en risico van de regeling voor derden worden verricht;
- j. Uitbestede taken: taken die op basis van een besluit van het algemeen bestuur voor rekening en risico van de regeling aan derden ter uitvoering worden opgedragen.

Artikel 2 Openbaar lichaam en dienst

1. Er is een openbaar lichaam, genaamd gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg Groningen.
2. Het lichaam is gevestigd te Groningen.
3. De GGD is gevestigd te Groningen.

Artikel 3 Toepassing Gemeentewet

Waar in deze regeling artikelen van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing worden verklaard, wordt in die artikelen, met toepassing van de Wet gemeenschappelijke regelingen gelezen, in de plaats van de raad het algemeen bestuur,

Grondwet

Artikel 134

1. Bij of krachtens de wet kunnen (...) openbare lichamen worden ingesteld en opgeheven.

Wet gemeenschappelijke regelingen

Artikel 8.1

Bij de regeling kan een openbaar lichaam worden ingesteld. Het openbaar lichaam is rechtspersoon.

Artikel 136

1. Voorzover bij of krachtens deze wet bij of krachtens (...) de Gemeentewet gestelde regels van toepassing zijn verklaard, zijn de regels van toepassing, gesteld bij of krachtens (...) de Gemeentewet zoals die luidde op 6 maart 2002.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op (...) de bij of krachtens de hoofdstukken VIII, paragraaf 3, XII tot en met XIV en XVII van de Gemeentewet gestelde regels.

Collegebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

in de plaats van burgemeester en wethouders het dagelijks bestuur en in de plaats van de burgemeester de voorzitter.

Artikel 4 Verzorgingsgebied

Het verzorgingsgebied van de regeling wordt gevormd door het grondgebied van de deelnemende gemeenten.

BELANGEN, TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

Artikel 5 Belangen

De regeling stelt zich ten doel om door regeling en bestuur en door een doelmatige organisatie en coördinatie via intergemeentelijke samenwerking uitvoering te geven aan de behartiging van de volgende belangen:

- a. bescherming en bevordering van de gezondheid van de bevolking;
- b. rampenbestrijding en crisisbeheersing;
- c. (doen) organiseren van zorg aan de bevolking.

Artikel 6 Bevoegdheden Publieke Gezondheid & Zorg Groningen

1. De regeling heeft alle bevoegdheden tot regeling, bestuur en beheer die nodig zijn voor de uitvoering van de aan het openbaar lichaam opgedragen taken.
2. Alle bevoegdheden in het kader van deze regeling die niet aan een ander bestuursorgaan van de regeling zijn opgedragen, behoren aan het algemeen bestuur van de regeling.
3. De regeling is bevoegd tot het mede treffen van en tot het deelnemen aan een gemeenschappelijke regeling en andere rechtsvormen waar die in het bijzonder aangewezen moeten worden geacht voor de behartiging van door de regeling te dienen belangen.
4. De regeling is bevoegd tot het aangaan van dienstverleningsovereenkomsten.
5. De taken van de regeling omvatten op grond van de wet het volgende:
 - a. het adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak bedoeld in de Wet veiligheidsregio's en de Wet publieke gezondheid, zijnde het zorgdragen voor een gezamenlijke voorbereiding in de 'witte kolom' op rampen en crises. Deze voorbereiding krijgt gestalte door het opnemen van de 'witte afspraken' in het regionaal crisisplan van de veiligheidsregio en het GGD-rampenopvangplan.
 - b. het operationeel instellen en in stand houden van een GHOR op basis van de opgedragen taak van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen;
 - c. het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel;

Grondwet

Artikel 134

1. (...)
2. De wet regelt de taken en de inrichting van deze openbare lichamen, de samenstelling en bevoegdheid van hun besturen, alsmede de openbaarheid van hun vergaderingen. Bij of krachtens de wet kan aan hun besturen verordenende bevoegdheid worden verleend.
3. De wet regelt het toezicht op deze besturen. Vernietiging van besluiten van deze besturen kan alleen geschieden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Collegedebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

- d. het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de Publieke Gezondheid & Zorg en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de binnen de regeling vallende taken;
- e. alle overige wettelijke taken die zorg-gerelateerd zijn en door de gemeenten zijn opgedragen aan de regeling.

Artikel 7 Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden regeling

1. De taken van de regeling betreffen de publieke gezondheidszorg en het (doen) organiseren van zorg aan de bevolking.
2. De taken worden zoveel mogelijk uitgevoerd in overleg met plaatselijke en regionale instellingen die werkzaam zijn op het terrein van de lichamelijke en geestelijke gezondheidszorg en de maatschappelijke dienstverlening.

Artikel 8 Samenwerking met derden

Op basis van de voor het werkgebied geldende samenwerkingsafspraken werkt de regeling samen met de partners op het gebied van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Artikel 9 Overige bevoegdheden en plichten

Waar op grond van wettelijke bepalingen taken aan de regeling zijn overgedragen en bevoegdheden van regeling en bestuur zijn toegekend aan de gemeente, de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders of de burgemeester, of plichten zijn opgelegd, komen die bevoegdheden toe en rusten die plichten op onderscheidenlijk de regeling Publieke Gezondheid & Zorg, het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter, tenzij de wet anders bepaalt en behoudens het bepaalde in artikel 30, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

UITVOERING

Artikel 10 Uitvoering van de werkzaamheden

1. De regeling kan besluiten om taken zelf uit te voeren, uit te besteden aan derden of op te dragen aan een van de deelnemende gemeenten.
2. De taken voor de uitvoering van de publieke gezondheidszorg worden uitgevoerd door de gemeente Groningen, onverlet de mogelijkheden als vermeld in het eerste lid.
3. Indien het algemeen bestuur besluit een aan één van de deelnemende gemeenten ter uitvoering opgedragen taak geheel of gedeeltelijk aan te merken als uitbestede taak of zelf gaan uitvoeren, dan treft het in overleg met de uitvoerende gemeente tijdig een regeling van de gevolgen.

Wet publieke gezondheid

Artikel 2

1. Het college van burgemeester en wethouders bevordert de totstandkoming en de continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.
2. Ter uitvoering van de in het eerste lid bedoelde taak draagt het college van burgemeester en wethouders in ieder geval zorg voor:
 - a. het verwerven van, op epidemiologische analyse gebaseerd, inzicht in de gezondheidssituatie van de bevolking,
 - b. het elke vier jaar, voorafgaand aan de opstelling van de nota gemeentelijke gezondheidsbeleid, bedoeld in artikel 13, tweede lid, op landelijk gelijkvormige wijze verzamelen en analyseren van gegevens over deze gezondheidssituatie,
 - c. het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen,
 - d. het bijdragen aan opzet, uitvoering en afstemming van preventieprogramma's, met inbegrip van programma's voor de gezondheidsbevordering,
 - e. het bevorderen van medisch milieukundige zorg,
 - f. het bevorderen van technische hygiënezorg,
 - g. het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen,
 - h. het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders.

Artikel 5.1

1. Het college van burgemeester en wethouders draagt zorg voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg.

Artikel 5a.1

1. Het college van burgemeester en wethouders draagt zorg voor de uitvoering van de ouderengezondheidszorg.

4. De GGD, waaronder mede te verstaan de GHOR, staat onder dagelijkse leiding van de directeur publieke gezondheid als bedoeld in de wet.
5. De directeur publieke gezondheid wordt benoemd, geschorst en ontslagen door het bevoegd gezag, daartoe aangewezen door de Wet publieke gezondheid, in overeenstemming met het bestuur van de veiligheidsregio.
6. De uitvoerende gemeente kan een voordracht doen aan het algemeen bestuur inzake het onder lid 5 bepaalde.
7. De directeur publieke gezondheid voert de werkzaamheden, die voor de GGD voortvloeien uit de in het eerste lid bedoelde opdracht, uit met in achtname van de mandaatregeling, afkomstig van:
 - a. het dagelijks bestuur respectievelijk de voorzitter van de gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg – elk voor zover bevoegd - voor zover het betreft de taken en verantwoordelijkheden die hij uitvoert onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van bestuursorganen van de gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg;
 - b. het dagelijks bestuur respectievelijk de voorzitter van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio – elk voor zover bevoegd - voor zover het taken en verantwoordelijkheden betreft die hij uitvoert onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van bestuursorganen van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio;
 - c. het college van burgemeester en wethouders respectievelijk de burgemeester van de uitvoerende gemeente – elk voor zover bevoegd - voor zover het betreft de aansturing van het personeel van deze gemeente, werkzaam voor de taken en verantwoordelijkheden die voortvloeien uit de Wet publieke gezondheid dan wel de Wet veiligheidsregio's.
8. Ingeval bij de uitoefening van de taken en verantwoordelijkheden van de directeur publieke gezondheid conflicterende belangen optreden tussen de gemeenschappelijke regelingen Veiligheidsregio en Publieke Gezondheid & Zorg, treden daarover de voorzitters van beide regelingen en de directeur publieke gezondheid met elkaar in contact. Blijft er verschil van inzicht tussen de twee voorzitters, dan geeft de stem van de voorzitter van het veiligheidsbestuur de doorslag als het gaat om veiligheidsvraagstukken.
9. De werkzaamheden van de directeur publieke gezondheid kunnen op voorstel van de uitvoerende gemeente door het algemeen bestuur in een instructie nader worden beschreven.
10. De directeur publieke gezondheid belast een van zijn medewerkers met het ambtelijk secretariaat van de regeling, welke aanwijzing de goedkeuring behoeft van het algemeen bestuur.

Wet publieke gezondheid

Artikel 6.1

1. Het college van burgemeester en wethouders draagt zorg voor de uitvoering van de algemene infectieziektebestrijding, waaronder in ieder geval behoort: (...)

Artikel 14.3

3. De gemeentelijke gezondheidsdienst staat onder leiding van een directeur publieke gezondheid, die wordt benoemd door het algemeen bestuur van de gemeentelijke gezondheidsdienst in overeenstemming met het bestuur van de veiligheidsregio.

Collegedebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

HOOFDSTUK II - BESTUURSBEPALINGEN

BESTUUR

Artikel 11 Samenstelling

1. Het bestuur van de regeling bestaat uit:
 - a. het algemeen bestuur;
 - b. het dagelijks bestuur;
 - c. de voorzitter;
2. Het algemeen bestuur kan een of meer bestuurscommissies in het leven roepen.

ALGEMEEN BESTUUR

Artikel 12 Algemeen

1. Aan het hoofd van de regeling staat het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur wordt gevormd door de leden die daartoe conform de Wet gemeenschappelijke regelingen door de deelnemende gemeenten zijn aangewezen.
3. De colleges van de deelnemende gemeenten wijzen uit hun midden tenminste een plaatsvervanger aan. Deze dient te voldoen aan de vereisten voor het lidmaatschap gesteld in de Wet gemeenschappelijke regelingen.
4. Uit en door het algemeen bestuur worden de voorzitter, de penningmeester en de plaatsvervangend voorzitter aangewezen.
5. Het plaatsvervangend lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt van rechtswege zodra het plaatsvervangend lid de hoedanigheid verliest op grond waarvan hij als zodanig is aangewezen.
6. De zittingsperiode van de leden en plaatsvervangende leden van het algemeen bestuur is gelijk aan de zittingsperiode van de leden van de gemeenteraad, met inachtneming van de demissionaire periode waarin wethouders hun functie nog uitoefenen in afwachting van het aantreden van het nieuwe college. De aanwijzing vindt plaats in het jaar waarin de verkiezingen voor de gemeenteraad worden gehouden, zo spoedig mogelijk na het aantreden van het nieuwe college en overigens zo spoedig mogelijk na het ontstaan van een vacature.
7. Een lid van het algemeen bestuur verstrekt aan het college van zijn gemeente zo spoedig mogelijk de door een of meer leden van dat college in zijn vergadering of schriftelijk gevraagde inlichtingen, voor zover zulks niet strijdig is met het algemeen belang. Deze bepaling is van overeenkomstige toepassing op de plaatsvervangende leden.
8. Het college kan het lid en het plaatsvervangende lid van het algemeen bestuur, nadat de inlichtingen in een vergadering of schriftelijk zijn verstrekt of dienen te zijn verstrekt, ter

Wet gemeenschappelijke regelingen

Artikel 13.1,6 & 9

1. Het algemeen bestuur van een openbaar lichaam, ingesteld bij een regeling die is getroffen of mede is getroffen door gemeenteraden, bestaat uit leden, die per deelnemende gemeente door de raad uit zijn midden, de voorzitter inbegrepen, en uit de wethouders worden aangewezen. Indien de regeling uitsluitend strekt tot behartiging van opleiding en vorming van ambtenaren, kan in de regeling worden bepaald, dat ook de gemeentesecretaris als lid van het algemeen bestuur kan worden aangewezen.

(...)

6. Ingeval de regeling uitsluitend is getroffen door colleges van burgemeester en wethouders, is het bepaalde in het eerste tot en met het vijfde lid van overeenkomstige toepassing.

(...)

9. De voorzitter van het openbaar lichaam wordt door en uit het algemeen bestuur aangewezen, met inachtneming van het daaromtrent in de regeling bepaalde.

verantwoording roepen voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid. Deze verantwoording wordt afgelegd binnen twee maanden nadat het lid respectievelijk het plaatsvervangend lid daarom door het college is verzocht.

9. Het algemeen bestuur kan zich door deskundigen doen bijstaan.

Artikel 13 Taken en bevoegdheden van het algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur heeft in het kader van de uitvoering van de regeling alle bevoegdheden die krachtens de wettelijke bepalingen niet zijn over te dragen aan een bestuurscommissie zoals bedoeld in artikel 20, voor zover die niet bij of krachtens de regeling aan voorzitter of dagelijks bestuur zijn opgedragen.
2. Het algemeen bestuur geeft de colleges van de deelnemende gemeenten gevraagd en ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door hem gevoerde en te voeren beleid nodig is.
3. Het algemeen bestuur verstrekt aan de colleges schriftelijk binnen een maand de door een of meer leden van die colleges verlangde inlichtingen.
4. Het algemeen bestuur is verplicht gedeputeerde staten en de besturen der deelnemende gemeenten desgevraagd te dienen van bericht en raad omtrent alle zaken betreffende de regeling.
5. Het algemeen bestuur is bevoegd ongevraagd aan één of meer van de besturen der deelnemende gemeenten advies te geven of voorstellen te doen, die in verband met deze regeling nodig worden geacht.
6. De deelnemende gemeenten delen op zo kort mogelijke termijn aan het algemeen bestuur mee of een advies c.q. voorstel aanleiding is geweest tot het treffen van maatregelen.

Artikel 14 Vergaderingen van het algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur vergadert jaarlijks tenminste twee maal en voorts zo dikwijls de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig oordeelt dan wel ten minste een vijfde van het aantal leden dit onder opgaaf van redenen schriftelijk aan de voorzitter verzoekt.
2. Ten aanzien van het oproepen tot en het houden van de vergaderingen, alsmede de besluitvorming van het algemeen bestuur zijn, voor zover daarvan bij de Wet gemeenschappelijke regelingen niet is afgeweken, de desbetreffende artikelen van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.
3. Alle besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen van het aantal aanwezige leden. Elk lid heeft een stem. Indien bij een stemming, anders dan over personen voor het doen van benoemingen, voordrachten of aanbevelingen, de stemmen staken, wordt opnieuw gestemd. Staken de stemmen andermaal over hetzelfde voorstel, dan beslist de stem van de voorzitter.
4. Het stemmen over personen tot het doen van benoemingen, voordrachten of aanbevelingen, geschiedt geheim met gebruikmaking van gewaarmerkte stembriefjes. Indien de

Wet gemeenschappelijke regelingen

Artikel 136

1. Voorzover bij of krachtens deze wet bij of krachtens (...) de Gemeentewet gestelde regels van toepassing zijn verklaard, zijn de regels van toepassing, gesteld bij of krachtens (...) de Gemeentewet zoals die luidde op 6 maart 2002.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op (...) de bij of krachtens de hoofdstukken VIII, paragraaf 3, XII tot en met XIV en XVII van de Gemeentewet gestelde regels.

Collegedebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

- stemmen staken over personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt, wordt in dezelfde vergadering een herstemming gehouden. Staken bij deze stemming de stemmen opnieuw, dan beslist terstond het lot.
5. De vaststelling van de begroting en de rekening geschiedt bij meerderheid van stemmen, waaronder de stem van de vertegenwoordiger namens de uitvoerende gemeente. Indien de toepassing van deze clausule leidt tot het verwerpen van een voorstel, dan zal het dagelijks bestuur een nieuw voorstel voorleggen aan het algemeen bestuur, zo nodig na tussentijds bestuurlijk overleg.
 6. De voorzitter nodigt andere functionarissen wier aanwezigheid in verband met de te behandelen onderwerpen van belang is, uit deel te nemen aan de in het vorige lid genoemde vergaderingen.

DAGELIJKS BESTUUR

Artikel 15 Algemeen

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit minimaal drie en maximaal zoveel leden als er samenwerkingsclusters zijn op het terrein van taken van de regeling. Door het algemeen bestuur wordt uit dit dagelijks bestuur een voorzitter, een penningmeester en een plaatsvervangend voorzitter aangewezen, die in het dagelijks bestuur dezelfde functies bekleden als in het algemeen bestuur.
2. Tot de door het algemeen bestuur aan te wijzen leden van het dagelijks bestuur dienen in elk geval te behoren de voorzitters van eventueel ingestelde bestuurscommissies.
3. In vacatures wordt voorzien in de eerstvolgende vergadering van het algemeen bestuur na het ontstaan; zonodig, indien het een vacature van de voorzitter van een bestuurscommissie betreft, na tussenkomst van de bestuurscommissie die advies kan uitbrengen.
4. Een lid dat de hoedanigheid verliest op grond waarvan hij lid of plaatsvervangend lid is van het algemeen bestuur houdt op lid van het dagelijks bestuur te zijn.
5. Het dagelijks bestuur kan zich door deskundigen doen bijstaan.

Artikel 16 Taken en bevoegdheden van het dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur is belast met:
 - a. het voorbereiden en afstemmen van al hetgeen aan het algemeen bestuur en eventuele bestuurscommissies ter overweging en ter beslissing moet worden voorgelegd;
 - b. het uitvoeren van de besluiten van het algemeen bestuur en eventuele bestuurscommissies.
2. De leden van het dagelijks bestuur verstrekken tezamen, dan wel afzonderlijk aan het algemeen bestuur zo spoedig mogelijk in een vergadering van dat bestuur of schriftelijk, binnen een maand alle inlichtingen die door één of meer leden van het algemeen bestuur

worden verlangd, zulks voor zover dat niet strijdig is met het algemeen belang.

3. Het algemeen bestuur kan het dagelijks bestuur of één of meer leden daarvan, nadat de inlichtingen zijn verstrekt of dienden te zijn verstrekt, in een vergadering of schriftelijk ter verantwoording roepen voor het door hem gevoerde beleid.
4. De leden van het dagelijks bestuur zijn aan het algemeen bestuur, tezamen en ieder afzonderlijk, verantwoording verschuldigd voor het door het dagelijks bestuur gevoerde beleid.
5. De verantwoording wordt afgelegd binnen een maand nadat daarom door het algemeen bestuur is verzocht.
6. De leden van het dagelijks bestuur kunnen door het algemeen bestuur worden ontslagen indien deze leden niet meer het vertrouwen bezitten van het algemeen bestuur. Het besluit tot ontslag van een lid dat tevens voorzitter is van een bestuurscommissie wordt niet genomen dan na overleg met de bestuurscommissie.
7. Artikel 13, vierde tot en met zesde lid, is op het dagelijks bestuur van overeenkomstige toepassing.
8. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het aangaan van rekeningcourant overeenkomsten tot een door het algemeen bestuur vast te stellen maximum bedrag.

Artikel 17 Vergaderingen van het dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dit nodig oordeelt of twee leden dit schriftelijk, onder opgaaf van redenen, verzoeken.
2. Voor het oproepen tot en het houden van de vergaderingen, alsmede de besluitvorming van het dagelijks bestuur, zijn de desbetreffende artikelen van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.
3. Het dagelijks bestuur beslist bij meerderheid van stemmen. Bij staken der stemmen geeft de stem van de voorzitter de doorslag. Bij staken van stemmen over personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt, wordt in dezelfde vergadering een herstemming gehouden. Staken bij deze stemming de stemmen opnieuw, dan beslist terstond het lot.

DE VOORZITTER

Artikel 18 De voorzitter

1. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van algemeen en dagelijks bestuur.
2. De voorzitter tekent de stukken die van het algemeen en van het dagelijks bestuur uitgaan.
3. De voorzitter vertegenwoordigt de regeling in en buiten rechte. De voorzitter kan deze vertegenwoordiging aan een door hem aan te wijzen gemachtigde opdragen.

Collegiebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

4. Indien de voorzitter of een door hem gemachtigde behoort tot het bestuur van een gemeente die partij is in een geding waarbij de regeling betrokken is, oefent een ander door het dagelijks bestuur aan te wijzen lid van dit college de in het derde lid genoemde bevoegdheid uit.

COMMISSIES

Artikel 19 Instelling commissies van advies

Het algemeen bestuur kan commissies van advies instellen, in overeenstemming met de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 20 Instelling bestuurscommissies

Het algemeen bestuur kan commissies instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen, in overeenstemming met de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Wet gemeenschappelijke regelingen

Artikel 24

1. Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam kan commissies van advies instellen. Het regelt de bevoegdheden en de samenstelling. Artikel 94 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
2. De instelling van vaste commissie van advies aan het dagelijks bestuur of aan de voorzitter en de regeling van haar bevoegdheden en samenstelling geschieden door het algemeen bestuur op voorstel van het dagelijks bestuur onderscheidenlijk van de voorzitter.
3. Andere commissies van advies aan het dagelijks bestuur of aan de voorzitter worden door het dagelijks bestuur onderscheidenlijk de voorzitter ingesteld.
4. De leden van commissies van advies die geen burgemeester, wethouder of lid van een gemeenteraad zijn kunnen een vergoeding voor het bijwonen van vergaderingen van de commissie ontvangen. De artikelen 96 tot en met 99 van de Gemeentewet, alsmede de op grond daarvan gestelde nadere regelen, zijn alsdan van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat, wanneer daarin sprake is van een onderverdeling in gemeenteklassen, het bepaalde voor de gemeenteklasse van 50 001-100 000 inwoners van toepassing is.

Artikel 25

1. Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam kan commissies instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen indien de regeling in deze mogelijkheid voorziet. Het algemeen bestuur regelt de bevoegdheden en de samenstelling. Artikel 94 en 139 tot en met 144 van de Gemeentewet en de artikelen 21 en 23, eerste en tweede lid van deze wet zijn van overeenkomstige toepassing.
2. Het algemeen bestuur gaat niet over tot het instellen van een commissie als bedoeld in het eerste lid dan na verkregen toestemming van de raden van elk der deelnemende gemeenten.

De toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

3. Het algemeen bestuur kan aan een commissie als bedoeld in het eerste lid bevoegdheden van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam overdragen, tenzij de aard van de bevoegdheid zich daartegen verzet. Het algemeen bestuur kan in ieder geval niet overdragen de bevoegdheid tot

- a. het vaststellen van de begroting of van de jaarrekening, bedoeld in artikel 34;
 - b. het heffen van rechten, bedoeld in artikel 30, eerste lid, sub a;
 - c. het vaststellen van verordeningen door strafbepaling of politiedwang te handhaven.
4. Bevoegdheden van het dagelijks bestuur kunnen niet dan op voorstel van het dagelijks bestuur worden overgedragen.
5. Ten aanzien van een commissie als bedoeld in het eerste lid regelt het algemeen bestuur tevens voor zover zulks in verband met aard en omvang van de overgedragen bevoegdheden nodig is:

- a. de werkwijze van de commissie;
 - b. de openbaarheid van vergaderingen;
 - c. de voorbereiding, de uitvoering en de openbaarmaking van besluiten van de commissie;
 - d. het toezicht van het algemeen, respectievelijk het dagelijks bestuur op de uitoefening van bevoegdheden van die commissie;
 - e. de verhouding van de overgedragen bevoegdheden tot die van het algemeen en het dagelijks bestuur;
 - f. de verantwoording aan het algemeen bestuur.
6. Ten aanzien van de vergadering van een commissie waaraan bevoegdheden van het algemeen bestuur zijn overgedragen is artikel 22, der, vierde en vijfde lid van overeenkomstige toepassing met inachtneming van door het algemeen bestuur vastgestelde nadere regels.
7. Indien de commissie zich terzake van het behandelde waarvoor een verplichting tot geheimhouding geldt tot het algemeen bestuur heeft gericht, wordt de geheimhouding in acht genomen totdat het algemeen bestuur haar opheft.

Collegebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

HOOFDSTUK III - FINANCIËLE BEPALINGEN

FINANCIËEL BEHEER

Artikel 21 Algemeen

1. Het algemeen bestuur stelt op voorstel van het college van burgemeester en wethouders van de uitvoerende gemeente zo nodig nadere regels vast omtrent het financieel-economisch beheer en de verrekening van de bijdragen van de deelnemende gemeenten, zulks in aanvulling op het gestelde in de artikelen 21 tot en met 28.
2. Het college van burgemeester en wethouders van de uitvoerende gemeente draagt zorg voor een verzekering van de risico's verbonden aan:
 - a. het optreden van de regeling;
 - b. het beheer van eigendommen en gelden ten behoeve van de regeling.
3. Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 22 Begroting

1. Het dagelijks bestuur stelt jaarlijks een ontwerp-begroting op.
2. De begroting geeft een overzicht aan de hand van de in artikel 25 gegeven indeling van de aan de regeling opgedragen taken en geeft een overzicht van de kosten voortvloeiend uit de taken genoemd in artikel 7.
3. De begroting geeft naast het in de vorige leden bepaalde tevens zoveel mogelijk inzicht in de te verwachten kosten van ondersteuning, bijstand en samenwerking zoals bedoeld in de artikelen 8 en 9.
4. Naast de begroting stelt het dagelijks bestuur voor de aansluitende periode van tenminste vier jaren een meerjarenprognose op.
5. De ramingen in de ontwerpen van de begroting en van de meerjarenprognose worden voorzien van een specificatie en een toelichting.
6. Taken voor derden worden kostendekkend, dat wil zeggen met inbegrip van een risico-opslag, begroot.
7. In de begroting wordt de door elke deelnemende gemeente voor het desbetreffende dienstjaar verschuldigde bijdrage vermeld, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de bijdrage voor gemeenschappelijke taken en voor gemeentespecifieke taken, zulks met inachtneming van het gestelde in artikel 25.
8. De deelnemende gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks vóór de 16-de van de tweede maand van elk kalenderkwartaal één-vierde van de in het vijfde lid bedoelde bijdrage.

Wet gemeenschappelijke regelingen

Artikel 34.1&2

1. Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam of het gemeenschappelijk orgaan stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.
2. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam of het gemeenschappelijk orgaan zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan gedeputeerde staten.

Artikel 35

1. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam of het gemeenschappelijk orgaan zendt de ontwerp-begroting zes weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden, onderscheidenlijk zes weken voordat zij door het gemeenschappelijk orgaan wordt vastgesteld, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.
2. De ontwerp-begroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en, tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld. Artikel 190, tweede en derde lid, van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
3. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam onderscheidenlijk het gemeenschappelijk orgaan hun zienswijze over de ontwerp-begroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerp-begroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
4. Nadat deze is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur van het openbaar lichaam onderscheidenlijk het gemeenschappelijk orgaan, zo nodig, de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij gedeputeerde staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
5. Het bepaalde in het eerste, derde en vierde lid is mede van toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting. In de gemeenschappelijke regeling kan worden bepaald ten aanzien van welke categorieën begrotingswijzigingen hiervan kan worden afgeweken.

Artikel 23 Procedure vaststelling en wijziging begroting

Voor de procedure tot vaststelling van de begroting dan wel een begrotingswijziging wordt toepassing gegeven aan het bepaalde in artikel 14, vijfde lid en het gestelde in de Wet gemeenschappelijke regelingen. Artikel 124 en 124b jo. bijlage onder D2 van de Gemeentewet is van toepassing.

Artikel 24 Rekening en verantwoording

1. De directeur publieke gezondheid dient de jaarrekening over het afgelopen jaar in bij het dagelijks bestuur.
2. Het dagelijks bestuur biedt deze jaarrekening na toevoeging van een verslag van het onderzoek naar de deugdelijkheid van de rekening, ingesteld door de ingevolge artikel 28 eerste lid, aangewezen deskundige(n), en van hetgeen het dagelijks bestuur te zijner verantwoording dienstig acht, met alle bijbehorende bescheiden ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan.
3. In de jaarrekening wordt het door elk der deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.
4. Voor de procedure tot vaststelling van de jaarrekening wordt toepassing gegeven aan het gestelde in artikel 14, vijfde lid en het gestelde in de Wet gemeenschappelijke regelingen.
5. Verrekening van het verschil tussen het op grond van artikel 22, achtste lid, betaalde en het werkelijk verschuldigde vindt plaats binnen drie maanden na de vaststelling van de jaarrekening.

Artikel 25 Toerekening kosten voortvloeiend uit de taken ex artikel 7

1. De regeling hanteert de volgende verdeelsleutels:
 - a. gemeenschappelijke taken: de bijdragen die de deelnemende gemeenten verschuldigd zijn, worden vastgesteld door de lasten, na aftrek van eventuele andere baten, om te slaan over de deelnemende gemeenten naar rato van het door het Bureau voor de Statistiek (CBS, of een daarmee gelijk te stellen autoriteit) te bepalen inwonertal per 1 januari van het jaar waarop de betaling der bijdragen betrekking heeft;
 - b. gemeentespecifieke taken: deelnemende gemeenten die taken aan de regeling hebben opgedragen zijn een bijdrage verschuldigd die wordt vastgesteld door de lasten, na aftrek van eventuele andere baten, om te slaan over deze gemeenten naar rato van het door het CBS te bepalen inwonertal per 1 januari van het jaar waarop de betaling der bijdragen betrekking heeft;

Wet gemeenschappelijke regelingen

Artikel 34.3&4

3. Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam of het gemeenschappelijk orgaan stelt de jaarrekening vast in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.
4. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam of het gemeenschappelijk orgaan zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan gedeputeerde staten.

Artikel 34a

1. Indien het openbaar lichaam een specifieke uitkering als bedoeld in artikel 115a van de Financiële-verhoudingswet ontvangt van het Rijk of middelen ontvangt van de deelnemende gemeenten, die afkomstig zijn uit een specifieke uitkering, zijn de artikelen 17a en 17b van de Financiële-verhoudingswet op de informatie ten behoeve van de verantwoording over deze middelen, van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat:
 - a. voor gedeputeerde staten en het college van burgemeester en wethouders wordt gelezen: het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam;
 - b. de in artikel 17b, derde lid, van de Financiële-verhoudingswet bedoelde opschorting betrekking heeft op de betalingen op grond van artikel 15, eerste lid, Financiële-verhoudingswet aan de gemeenten die aan de regeling deelnemen.
2. De ingevolge artikel 186, tweede lid, aanhef en onder b, en derde lid, van de Gemeentewet gestelde regels, alsmede het vierde tot en met het achtste lid van dat artikel, zijn van overeenkomstige toepassing op het openbaar lichaam, met dien verstande dat:
 - a. voor het college wordt gelezen: het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam;
 - b. de in artikel 186, achtste lid, van de Gemeentewet bedoelde opschorting betrekking heeft op de betalingen op grond van artikel 15, eerste lid, Financiële-verhoudingswet aan de gemeenten die aan de regeling deelnemen.

Collegiebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

- c. taken voor derden: tekorten die, na toerekening van de kosten aan de afnemers, resterend, worden omgeslagen over alle deelnemende gemeenten naar rato van het door het CBS te bepalen inwonertal per 1 januari van het jaar waarop de betaling der bijdragen betrekking heeft;
 - d. uitbestede taken: tekorten die, na toerekening van de kosten aan de afnemers, resterend, worden omgeslagen over alle deelnemende gemeenten naar rato van het door het CBS te bepalen inwonertal per 1 januari van het jaar waarop de betaling der bijdragen betrekking heeft.
2. Ten aanzien van de gemeenschappelijke en gemeentespecifieke taken kan een andere verdeelsleutel gehanteerd worden wanneer de afname per eenheid product of de voorgestelde verdeelsleutel meer in de rede ligt. Tekorten op de begrote tarieven worden dan naar rato van het aantal afgenomen producten of op basis van een andere sleutel over de afnemende gemeenten omgeslagen. Het algemeen bestuur besluit op voorstel van de uitvoerende gemeente van te voren of op deze wijze de bijdrage zal worden vastgesteld.
3. Wanneer de bijdrage volgens de methode genoemd in het tweede lid wordt berekend en het tekort mede wordt veroorzaakt doordat een gemeente minder afneemt dan geraamd en begroot, dan wordt deze gemeente voor dat gedeelte van het tekort aangeslagen, indien de afwijking een door het algemeen bestuur bepaalde marge te boven gaat. Geeft een gemeente geen raming op voor het opstellen van de begroting dan wordt de raming van het jaar daarvoor gehanteerd.
4. Boven de raming bestaat voor de regeling geen verplichting tot levering.
5. Voor het afnemen van gemeentespecifieke taken kan het algemeen bestuur met instemming van de deelnemende raden algemene kaders opstellen en op voorstel van de uitvoerende gemeente voorwaarden verbinden aan het afnemen van zulke taken. Het algemeen bestuur hoort de andere afnemende gemeenten.
6. Het algemeen bestuur stelt op voorstel van de uitvoerende gemeente, en in overleg met de gemeente die de afname van een gemeentespecifieke taak wenst te beëindigen, tenminste zes maanden voor het beoogde tijdstip vanaf welk de taak niet langer wordt afgenomen een regeling op over de gevolgen daarvan. Wordt in die periode geen overeenstemming bereikt, dan wordt er geacht een geschil te bestaan als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regeling.
7. Het algemeen bestuur mandateert het bepaalde in het tweede, vijfde en zesde lid aan het dagelijks bestuur, burgemeester en wethouders van de uitvoerende gemeente en de directeur publieke gezondheid.

Gemeentewet

Artikel 193, aanhef & sub c

Verplichte uitgaven van de gemeenten zijn: (...)

c. de uitgaven die voortvloeien uit de van het gemeentebestuur gevorderde medewerking tot uitvoering van wetten en algemene maatregelen van bestuur, voor zover die uitgaven niet ten laste van anderen zijn gebracht.

Artikel 213

1. De raad stelt bij verordening regels vast voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst.
2. De raad wijst een of meer accountants aan als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, belast met de controle van de in artikel 197 bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.
3. De accountantsverklaring geeft op grond van de uitgevoerde controle aan of:
 - a. de jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel de baten en lasten als de grootte en samenstelling van het vermogen;
 - b. de baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen;
 - c. de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, bedoeld in artikel 186 en
 - d. het jaarverslag met de jaarrekening verenigbaar is.
4. Het verslag van bevindingen bevat in ieder geval bevindingen over:
 - a. de vraag of de inrichting van het financiële beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken en
 - b. onrechtmatigheden in de jaarrekening.
5. De accountant zendt de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen aan de raad en een afschrift daarvan aan het college.

Collegebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

Artikel 26 Toerekening kosten voortvloeiend uit de taken ex artikel 8

De kosten die voortvloeien uit samenwerking, zoals bedoeld in artikel 8, worden tussen partijen verrekend volgens door partijen – zo mogelijk vooraf - overeen te komen afspraken.

Artikel 27 Verslag

Het dagelijks bestuur draagt jaarlijks zorg voor de samenstelling van een verslag met betrekking tot de uitvoering van de werkzaamheden die voortvloeien uit de taken genoemd in artikelen 7, alsmede uit de taken die voortvloeien uit of samenhangen met de samenwerking zoals bedoeld in artikel 8.

Artikel 28 Controle

1. Er is een door het college van burgemeester en wethouders van de uitvoerende gemeente aangewezen deskundige die met inachtneming van de in deze regeling gestelde regels belast is met de controle op het financieel beheer en de boekhouding van de door het algemeen bestuur aangewezen functionaris.
2. Ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde controle is artikel 213 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.

6. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de reikwijdte van en de verslaglegging omtrent de accountantscontrole, bedoeld in het tweede lid.

7. Accountants als bedoeld in het tweede lid kunnen in gemeentelijke dienst worden aangesteld en worden in dat geval door de raad benoemd, geschorst en ontslagen.

8. Indien de raad op grond van het tweede lid accountants heeft aangewezen die in gemeentelijke dienst zijn aangesteld, is:

- a. het bepaalde bij en krachtens de artikelen 25, 25a en 27 van de Wet toezicht accountantsorganisaties, van overeenkomstige toepassing op deze accountants;
 - b. het bepaalde bij en krachtens de artikelen 14, 18, 19, 20 en 21 van de Wet toezicht accountantsorganisaties van overeenkomstige toepassing op de gemeente; en
 - c. het bepaalde bij en krachtens de artikelen 15 en 16 van de Wet toezicht accountantsorganisaties van overeenkomstige toepassing op de personen die de dagelijkse leiding hebben over het onderdeel van de gemeente waarbij de in de aanhef bedoelde accountants werkzaam zijn.
9. Indien een gemeente wordt aangewezen als organisatie van openbaar belang als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel 1 van de Wet toezicht accountantsorganisaties, zijn de artikelen 22 tot en met 24 van die wet van overeenkomstige toepassing op deze gemeente.

HOOFDSTUK IV - BIJZONDERE BEPALINGEN

Artikel 29 Klachtrecht en aanwijzing Ombudsman

1. Overeenkomstig de vereisten in de Algemene wet bestuursrecht en de Wet extern klachtrecht kan een ieder, onverlet de vereisten in de Wet klachtrecht cliënten zorgsector, een klacht, zijnde een verzoekschrift zoals bedoeld in artikel 9:18, eerste lid Algemene wet bestuursrecht, indienen over een gedraging, in de uitoefening van zijn functie, van een bestuursorgaan van de regeling of een voor deze regeling werkzame ambtenaar of een daarmee op grond van diens werkzaamheid gelijk te stellen persoon (inclusief hij met wie een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht is aangegaan).
2. Tot behandeling van de in het eerste lid bedoelde klacht is - tenzij het algemeen bestuur voor enige bepaalde of onbepaalde periode een andere voorziening treft - de gemeentelijke Ombudsman Groningen bevoegd; op deze functionaris is van toepassing de Verordening gemeentelijke Ombudsman Groningen.

Artikel 30 Geschillen

Ten aanzien van geschillen omtrent de toepassing van de regeling in de ruimste zin, geldt het gestelde in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 31 Archief

1. Voor de archiefbescheiden van de regeling zijn de voorschriften omtrent de zorg, de bewaring en het beheer der archiefbescheiden, alsmede die omtrent het toezicht daarop, zoals die voor de uitvoerende gemeente zijn of nader zullen worden vastgesteld, van overeenkomstige toepassing.
2. Ingeval van opheffing van de regeling, worden de archiefbescheiden overgebracht naar de archiefbewaarplaats van de uitvoerende gemeente.

Artikel 32 Duur, wijziging en opheffing van de regeling

1. De regeling wordt gewijzigd of opgeheven op de wijze waarop zij tot stand is gekomen, met inachtneming van het hierna in het tweede, derde, vierde en vijfde lid gestelde en onverlet het in de Wet gemeenschappelijke regelingen en Wet publieke gezondheid bepaalde.
2. Een voorstel tot wijziging moet om in behandeling genomen te kunnen worden door het algemeen bestuur of door tenminste twee van de deelnemende gemeenten worden ingediend.

Wet gemeenschappelijke regelingen

Artikel 28

1. Geschillen omtrent de toepassing, in de ruimste zin, van een regeling tussen besturen van deelnemende gemeenten of tussen besturen van een of meer gemeenten en het bestuur van het openbaar lichaam of het gemeenschappelijk orgaan worden door gedeputeerde staten beslist, voor zover zij niet behoren tot die, vermeld in artikel 112, eerste lid van de Grondwet of tot die, waarvan de beslissing krachtens artikel 112, tweede lid van de Grondwet is opgedragen hetzij aan de rechterlijke macht, hetzij aan gerechten die niet tot de rechterlijke macht behoren.
2. Gedeputeerde staten kunnen bij de beslissing van het geschil het desbetreffende bestuur opdragen een besluit te nemen met inachtneming van het in hun beslissing bepaalde en binnen een daartoe te stellen termijn. Indien binnen de gestelde termijn het besluit niet is genomen, geschiedt dit door gedeputeerde staten.
3. In spoedeisende gevallen kunnen gedeputeerde staten bij de beslissing van het geschil in de plaats van het desbetreffende bestuur een besluit als bedoeld in het tweede lid nemen.

3. Een besluit tot effectuering van een door de wet voorgeschreven opheffing van de gemeenschappelijke regeling wordt door het algemeen bestuur niet genomen dan nadat het college van burgemeester en wethouders van Groningen in de gelegenheid is gesteld om ter zake van de gevolgen van de opheffing voorstellen te doen aan het algemeen bestuur. Deze voorstellen worden bij de besluitvorming over de effectuering van de opheffing betrokken.
4. Ingeval tot effectuering van de opheffing van de regeling wordt besloten, geschiedt de liquidatie door het algemeen bestuur.
5. Uiterlijk zes maanden voor het tijdstip, waarop de regeling zal ophouden te bestaan, stelt het algemeen bestuur een liquidatieplan vast.
6. Indien in de in lid 5 genoemde periode geen overeenstemming over de plannen wordt bereikt, wordt geacht een geschil te bestaan als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Collegedebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

HOOFDSTUK V - OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 33 Bekendmaking en registratie

1. De colleges van burgemeester en wethouders dragen op de gebruikelijke wijze zorg voor de bekendmaking van de regeling.
2. De colleges van burgemeester en wethouders dragen zorg voor opname van de regeling in het register als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen.
3. Het bepaalde in het eerste tot en het tweede lid is mede van toepassing op besluiten tot wijziging van de regeling.

Artikel 34 Inwerkingtreding

1. De regeling is in werking getreden op 1 juli 1997,
 - gewijzigd met ingang van 1 november 2007;
 - gewijzigd met ingang van 1 januari 2011 en
 - gewijzigd per 1 januari 2014.
2. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 35 Slotbepaling

De regeling kan worden aangehaald als *gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg Groningen*, of kortweg PG&Z Groningen.

Aldus vastgesteld in zijn vergadering van (datum).....

Burgemeester en wethouders van de gemeente

Burgemeester,

Secretaris,

BIJLAGE

Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen	
Onderwerp:	Toelichting op wijziging V&GR regeling
Bijlage:	- de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen - de gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg Groningen zoals beide dienen te luiden vanaf 1 januari 2014.
Datum:	5 juli 2013

Toelichting voorstel tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Deze toelichting verschaft:

- A. Een weergave van de gedachtegang achter de methodiek van de wijziging van de gemeenschappelijke regeling
- B. Een 'leeswijzer' voor de concepten van gemeenschappelijke regelingen
- C. Een overzicht van de wijziging van de gemeenschappelijke regelingen
- D. Een samenvatting van de wettelijke bepalingen van toepassing op de procedure tot wijziging van de gemeenschappelijke regelingen

Ad A. Gedachtegang achter de wijziging van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

De kern van de verandering is in twee hoofdlijnen samen te vatten:

- Bestuurlijke scheiding tussen de veiligheidsregio (waarin brandweer, gemeentelijke kolom en GHOR) en de GGD
- Loskoppeling Veiligheidsregio Groningen van de gemeente Groningen wat betreft het personeel.

Over deze beide punten heeft het Algemeen Bestuur van de V&GR in zijn vergadering d.d. 24 mei 2013 een besluit genomen. Wijziging van de regeling is met deze hoofdlijn vrij overzichtelijk. Beide organisaties – Veiligheidsregio en GGD – moeten een eigen gemeenschappelijke regeling hebben, die op het punt van werkgeverschap van elkaar verschillen. Ten aanzien van de procedure moeten beide gelijk oplopen; zodra de VR Groningen een zelfstandige regeling krijgt, past het voortbestaan van de GGD in de oude regeling niet meer. Bovendien kent de huidige regeling dan achterhaalde bepalingen.

Bij beide regelingen is als uitgangspunt genomen de vermogensrechtelijke splitsing van de bestaande gemeenschappelijke regeling, een en ander op grond van art. 334a boek 2 Burgerlijk Wetboek.

Voor de *publiekrechtelijke* wijziging wordt aansluiting gezocht bij de Wet gemeenschappelijke regelingen, omdat in art. 308 van voornoemd 2^e boek van het Burgerlijk Wetboek de bepaling van de betreffende titel waarin splitsing is geregeld beperkt lijkt te zijn tot *private* rechtspersonen. Voor publiekrechtelijke organisaties staan alleen de mogelijkheden open van de Wet algemene regels herindeling, maar deze lijken weer beperkt tot uitsluitend

Collegiebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

gemeenten, provincies en waterschappen. Feitelijk lijkt daarmee voor gemeenschappelijke regelingen geen expliciete wettelijke mogelijkheid open te staan tot splitsing.

De huidige V&GR-regeling wordt gewijzigd tot PG&Z-regeling. Voor de Veiligheidsregio wordt een nieuwe gemeenschappelijke regeling getroffen. Beide regelingen zijn op basis van de huidige V&GR-regeling opgesteld. Deze regeling heeft haar kwaliteiten aangetoond en bovendien kan, als na evaluatie besloten zou worden de gemeenschappelijke regelingen samen te voegen, dit eenvoudiger worden gedaan bij op elkaar lijkende regelingen.

Ad B. Leeswijzer

Bijgaand treft u twee beoogde vernieuwde regelingen, zoals deze inhoudelijk zouden dienen te luiden per 1 januari 2014. Het aantal wijzigingen in de tekst is omvangrijk, vandaar dat deze niet zichtbaar zijn gemaakt. Voor wie dat wil is een gedetailleerde regeling - met de rond de honderd voorgestelde tekstwijzigingen in de kantlijn vermeld - digitaal verkrijgbaar via hans.van.der.veen@groningen.nl Voor vragen omtrent de voorgenomen wijziging kunt u contact opnemen met Hans van der Veen, tel. 050-3674754.

Ad C. Wijzigingen

In de tweede kolom van onderstaande tabel staat aangegeven voor welke regeling (VR en/of PG&Z) betreffende wijziging aan de orde is.

Besluiten, genomen tijdens het Algemeen Bestuur d.d. 24 mei 2013		
a.	VR	Ontvlechting gemeente Groningen
b.	VR / PG&Z	Wijziging gemeenschappelijke regeling. Vermeldenswaardig is hier dat de GHOR op basis van de wet een VR-verantwoordelijkheid blijft, maar operationeel blijft vallen onder de GGD (per 1-1-2014: PG&Z);
Besluiten, genomen door het Algemeen Bestuur in zijn vergadering d.d. 5 juli 2013		
c.	VR / PG&Z	Opname van een preambule waarin hoofdzakelijk de intentie wordt vastgelegd om in de toekomst zo mogelijk te komen tot verdergaande samenwerking (zie voor exacte preambule de regeling zelf, 2 ^e blad).
d.	VR / PG&Z	Daar waar doublures zijn met de wetstekst wordt ervoor gekozen in de toekomst uitsluitend te verwijzen naar de wetstekst en de betreffende wetstekst niet langer officieel deel te laten uitmaken van de gemeenschappelijke regeling. Dit heeft als voordeel dat als de wet verandert (en dat is met de resultaten van de 'cie Hoekstra op relatief korte termijn te voorzien), voor het merendeel van de wijzigingen in de wet niet ook de gemeenschappelijke regeling nogmaals gewijzigd hoeft te worden. Wel zal de betreffende geldende wetstekst bij de definitieve uitgave van de gemeenschappelijke regeling in een lay-out technisch afwijkend kader geplaatst worden, zodat het 'lezen' van de regeling toch soepel blijft verlopen.
e.	VR / PG&Z	Uitgangspunt: zoveel mogelijk hanteren van wettelijke termen. Voorbeeld: het Algemeen Bestuur van de VR wordt zoveel mogelijk 'Veiligheidsbestuur' genoemd.

Collegiebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

f.	VR / PG&Z	Opheffing van bij gemeenschappelijke regeling standaard ingestelde bestuurscommissies: waar onder de huidige V&GR-regeling er nog bestuurscommissies moeten bestaan omdat Veiligheidsregio en GGD elk verschillende bestuurssamenstellingen hebben, zal dit na de wijziging niet meer nodig zijn. Immers: voor zowel de Veiligheidsregio, brandweer, gemeentelijke kolom als GHOR zijn de 23 burgemeesters bij wet aangewezen als bestuur. Zij kunnen dus alle agendapunten in de toekomst binnen één vergadering afdoen, onverlet de mogelijkheden om zo'n vergadering in drieën te knippen en door drie verschillende gremia te laten voorbereiden.
g.	VR / PG&Z	In plaats van inrichting van standaard-bestuurscommissies wordt in de regeling nu opgenomen dat het bestuur bestuurscommissies 'kan' instellen ten behoeve van adhoc onderwerpen. Doel, werkwijze en bevoegdheden dienen dan bij de instelling bepaald te worden.
h.	VR / PG&Z	Een soortgelijke aanpak als bij bestuurscommissies wordt ook gehanteerd bij adviescommissies.
i.	VR	Opheffing gemeentelijke brandweer: tegelijkertijd met de inwerkingtreding van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling voor de Veiligheidsregio, dienen ook de gemeentelijke brandwrenen 'op te gaan' in de geregionaliseerde brandweer c.q. veiligheidsregio. In het bijzonder dient hierbij aandacht te zijn voor 'kleine gemeenschappelijke regelingen' waarin nu de brandweezorg van een beperkt aantal gemeenten is ondergebracht. Gemeenten die dit betreft zullen deze regelingen zelf moeten ontbinden en vereffenen conform het gestelde in art. 9.2 en 9.3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
j.	VR	Aanpassing benoemingsprocedure voorzitter Veiligheidsregio: omdat per 1-1-2013 een nieuwe Politiewet in werking is getreden waardoor ook de wet VR veranderde op het punt van de benoemingsprocedure van de voorzitter van de VR, dient deze wetwijziging 'meegenomen' te worden in deze wijzigingsslag van de GR. Tevens is toegevoegd aan de regeling – naar goed bestuurlijk gebruik – dat stemmen over personen in het geheim gebeurt met gebruikmaking van gewaarmerkte stembriefjes.
k.	VR / PG&Z	Naar het zich laat aanzien zal in de nabije toekomst ook een wetwijziging plaatsvinden van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Mogelijk zal ook deze per 1-1-2014 in werking treden of anders kort daarna. Het wetsvoorstel ligt momenteel bij de Tweede Kamer ter behandeling. Nu al is bekend dat in het bijzonder de termijnen die gelden voor het indienen van de begroting en rekening zullen veranderen. Ook deze aanstaande wijziging laat zien dat het wenselijk is zo weinig mogelijk doublures met wetsteksten op te nemen in de eigen gemeenschappelijke regeling. Gelet op de te verwachten wijzigingen zal zoveel mogelijk verwezen worden naar de Wet gemeenschappelijke regelingen zonder expliciet nummers van artikelen te vermelden.
l.	VR	Fundamenteel inhoudelijk gewijzigd is de verdeelsleutel van de kosten voor de component brandweer. De uitgangspunten die gehanteerd worden/zijn bij de opstelling van de begroting 2014 voor zowel brandweer, GHOR als gemeentelijke kolom, zijn opgenomen in de gewijzigde art. 33 en 34.
m.	VR	Hoewel in het algemeen bestuur op voorstel van het dagelijks bestuur is gesproken over de optie een gewogen stemverhouding in te voeren wat betreft de besluiten met betrekking tot begroting en begrotingswijziging, is besloten blijvend uit te gaan van het uitgangspunt 'elke deelnemende gemeente één stem'. Omdat het personeel van de veiligheidsregio c.a. vanaf 1-1-2014 niet

Collegiebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

		meer op de loonlijst van de gemeente Groningen zal staan, is het vetorecht van de gemeente Groningen vervallen.
n.	VR	Nu de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio een eigen personeelsbestand krijgt dient er een zelfstandige mandaatregeling tot stand te komen, vast te stellen door het dagelijks bestuur, respectievelijk de voorzitter, elk voor zover bevoegd. Ook dient er een rechtspositionele regeling te komen. In de gemeenschappelijke regeling wordt bepaald dat deze eveneens door het dagelijks bestuur en voorzitter worden vastgesteld, ook weer elk voor zover bevoegd. Beide regelingen worden 'voorgeschreven te bestaan' in de gemeenschappelijke regeling van de VR Groningen (zie art. 13.)
o.	VR	Ombudsman: onder de huidige V&GR-regeling geldt dat de ombudsman van de gemeente Groningen bevoegd is verklaard. In het huidige voorstel wordt het DB opgedragen een regeling ten aanzien van de ombudsman te treffen. Dit geeft de 'handen vrij' om te kiezen voor die regeling die vanuit prijs- / kwaliteitsverhouding het meest gewenst is.
p.	VR	Archiefbewaarplaats: voor stukken uit de periode van vóór 2014 blijft de gemeente Groningen gelden. Voor de stukken uit 2014 en later dient het dagelijks bestuur een regeling te treffen in overleg met de provinciale archiefinspectie. Een uitzondering vormen de zogeheten 'operationele dossiers', waarbij gedacht kan worden aan bijv. bouwtekeningen en aanvalsplannen.
q.	VR	Er is voor gekozen om de omvang van het DB op 'minimaal drie leden' te bepalen. Het laat daarmee de handen van het AB vrij om naar gelang de ontwikkelingen zelf de omvang te kunnen bepalen en eventueel aan te passen op grond van een bestuursbesluit, zonder dat de gemeenschappelijke regeling weer gewijzigd hoeft te worden. De regeling is daarmee ook 'herindelingsproof'. Ingevoegd zijn bepalingen omtrent het stemmen over personen. Omdat een gemeenschappelijke regeling een vorm van verlengd lokaal bestuur is, is bij de formulering hiervan aangesloten bij het bepaalde in de Gemeentewet.
r.	PG&Z	Keuze voor naamgeving van de gemeenschappelijke regeling PG&Z (Publieke Gezondheid & Zorg) die mogelijk maakt dat in de toekomst taak en doelstelling van de GR uitgebreid wordt. Hierbij kan gedacht worden aan Langdurige Zorg, WMO en/of Jeugdzorg. Overigens gaat het hierom 'bestuurlijke onderbrenging' en is daarmee niet gezegd dat de gemeente Groningen en/of de GGD bij de eventuele uitbreiding met die taken de uitvoerende organisatie wordt. Dat zou ook een andere gemeente kunnen worden, een derde organisatie of de regeling zelf.
s.	PG&Z	Redactionele aanpassing van de regeling die het mogelijk maakt dat naast de gemeente Groningen ook de regeling zelf, of andere gemeenten of derden taken uitvoeren
t.	PG&Z	Aantal DB-leden voor PG&Z: voorgesteld wordt dit aantal te bepalen op minimaal drie en maximaal te laten samenvallen met het aantal clusters in de regio, waaruit dan te verkiezen de voorzitter, penningmeester en plaatsvervangend voorzitter.

Collegebrief - Wijziging gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en ...

u.	PG&Z	De financieringsgrondslag van de PG&Z en met name de flexibiliteit om daarin te veranderen wordt gewijzigd als volgt (in vet de toevoegingen): Ten aanzien van gemeenschappelijke en gemeentespecifieke taken kan een andere verdeelsleutel gehanteerd worden wanneer de afname per eenheid product of de sleutel meer in de rede ligt. Tekorten op de begrote tarieven worden dan naar rato van het aantal afgenomen producten of op basis van een andere sleutel over de afnemende gemeenten omgeslagen. Het algemeen bestuur besluit op voorstel van de uitvoerende gemeente van te voren of op deze wijze de bijdrage zal worden vastgesteld.
v.	VR / PG&Z	Art. 19.6 PG&Z wordt tekstueel zo veranderd dat ontslag van een DB-lid dat tevens voorzitter is van een bestuurscommissie niet slechts kan 'met instemming' van die commissie, maar 'na overleg met de commissie'. Anders zou het bestuur gehinderd worden in het effectueren van zijn verantwoordelijkheid
w.	VR / PG&Z	Aan beide regelingen wordt toegevoegd de clause dat bij staken der stemmen de stem van de voorzitter beslist. Bij staken der stemmen over personen beslist het lot.
x.	VR / PG&Z	In beide regelingen is ten opzichte van de V&GR-regeling vervallen de bepaling dat als de voorzitter de GR niet zelf in of buiten rechte vertegenwoordigt, maar ook nalaat een ander daartoe aan te wijzen, automatisch de betreffende directeur bevoegd is. Voor deze bepaling ontbreekt namelijk de juridische grondslag. Mandaat – hetzij in de vorm van mandaat voor publiekrechtelijke zaken, hetzij in de vorm van een volmacht of 'last' voor privaatrechtelijke zaken, dient bij voorkeur zoveel mogelijk ondervangen te worden door een nog vast te stellen mandaatbesluit, dan wel door een eenmalig af te geven mandaat dan wel volmacht.

Ad D. Samenvatting wettelijke bepalingen van toepassing op de procedure tot wijziging van de gemeenschappelijke regelingen

Op de procedure tot wijziging van de gemeenschappelijke regelingen zijn in elk geval de volgende wetsartikelen van toepassing:

De *Wet veiligheidsregio's* meldt:

- 8: Het Nederlandse grondgebied is verdeeld in regio's, overeenkomstig de bij deze wet behorende bijlage, die kan worden gewijzigd bij algemene maatregel van bestuur.
- 9: De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio als bedoeld in artikel 8, treffen een gemeenschappelijke regeling, waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld met de aanduiding: veiligheidsregio.

De *Wet publieke gezondheid* meldt:

- 14.1 ter uitvoering van bij of krachtens deze wet opgedragen taken dragen de colleges van burgemeesters en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio als bedoeld in de *Wet veiligheidsregio's*, via het treffen van een gemeenschappelijke regeling zorg voor de instelling en in stand houding van regionale gezondheidsdienst in die regio.

De *Wet gemeenschappelijke regelingen* meldt:

- 1.1. (...)
- 1.2. De colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters gaan niet over tot het treffen van een regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden. De toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.
- 1.3. Onder het treffen van een regeling wordt in dit artikel mede verstaan het wijzigen van, het toetreden tot en het uittreden uit een regeling.

De *Gemeentewet* meldt: (sinds de invoering van de *Wet revitalisering generiek toezicht*):

- 124.1. Wanneer de raad (...) een bij of krachtens een andere dan deze wet gevorderde beslissing niet of niet naar behoren neemt dan wel (...) niet tijdig of niet naar behoren tot stand brengt, besluiten gedeputeerde staten (...) daarin namens de raad (...) te voorzien ten laste van de gemeente.

124.2/124.3/124.4.(...)

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

Bestuursdienst

Onderwerp Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen)

Steller M.A. van Krieken

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 72 34 Bijlage(n) 4

Ons kenmerk HV 13. 3814930

Datum - 5 SEP 2013 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen (hierna: V&GR regeling) heeft besloten om de huidige gemeenschappelijke regeling te wijzigen in een regeling voor publieke gezondheid en een regeling voor de veiligheidsregio. Over dit voorstel zullen wij u binnenkort informeren via een aparte raadsbrief.

Vooruitlopend op de definitieve besluitvorming heeft het bestuur een begroting 2014 laten opstellen die uit twee delen bestaat: een begroting voor de Veiligheidsregio (waarin het programma Veiligheid is opgenomen) en een begroting voor de GGD (met daarin het programma Gezondheid). Deze zijn op 5 juli jl. besproken in het bestuur. Het Algemeen Bestuur heeft besloten dat beide delen om commentaar aan de raden kunnen worden voorgelegd.

In de bijlagen van deze brief vindt u daartoe:

- de begroting 2014 van de GGD Groningen, met toelichting;
- de begroting 2014 van de Veiligheidsregio Groningen, met toelichting.

Met de toezending van de begrotingsstukken voldoet het bestuur van de V&GR aan artikel 35 lid 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Dit artikel bepaalt dat de begrotingsstukken ten minste zes weken voordat zij door het Algemeen Bestuur worden vastgesteld, aan de raden van de deelnemende gemeenten worden toegezonden voor commentaar.

Op 4 oktober a.s. zal het Algemeen Bestuur de ontvangen commentaren betrekken bij het definitief vaststellen van de genoemde stukken.

Begroting GGD

De begroting 2014 voor de GGD is in lijn met de begrotingen van eerdere jaren en behoeft naar onze mening geen nadere toelichting. Feitelijk vinden daar geen grote aanpassingen plaats.

Hierbij leggen wij de begroting van de GGD aan u voor om commentaar. Wij verzoeken u om indien nodig een zienswijze kenbaar te maken aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling V&GR.

Begroting Veiligheidsregio

Vanaf 2014 is brandweezorg - conform de wettelijke eisen - geregionaliseerd en maken ook de gemeentelijke korpsen deel uit van de Veiligheidsregio Groningen. Dit heeft een grote impact op de organisatie van de brandweer en de nu voorliggende begroting. Het programma Veiligheid bestaat uit vier deelprogramma's:

- Rampenbestrijding & Crisisbeheersing
- Brandweezorg, inclusief de meldkamer
- GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio)
- Gemeentelijke kolom

De deelprogramma's Rampenbestrijding & Crisisbeheersing en Brandweezorg, inclusief meldkamer zijn ondergebracht in de organisatie Veiligheidsregio Groningen. De GHOR maakt organisatorisch deel uit van de GGD. De taken van de gemeentelijke kolom worden (vooralsnog) uitgevoerd door een regionaal netwerkteam en gefaciliteerd door een centrumgemeente (i.c. de gemeente Hoozand Sappemeer).

Regionalisering van de Brandweer

De brandweezorg in de regio Groningen wordt verzorgd door ca. 750 vrijwilligers, ca. 90 beroepsmedewerkers en ongeveer 200 dagdienstmedewerkers. De multidisciplinaire taken worden uitgevoerd door een klein aantal medewerkers ondergebracht binnen de verschillende sectoren en diensten. Verspreid in de regio zijn 40 brandweerposten en -kazernes, waarvan 38 met een vrijwillige bezetting en 2 kazernes in de Stad met een 24-uurs (beroeps) bezetting en een Regionaal bureau. De meldkamerfunctie is ondergebracht in de Meldkamer Noord-Nederland (MkNN).

Met de regionalisering van de brandweer gaat de organisatie van de brandweer van 23 gemeenten over naar één organisatie voor de geregionaliseerde brandweer die onderdeel is van de Veiligheidsregio.

De gevolgen voor onze gemeentelijke organisatie

Door de regionalisering van de brandweer houdt de Hulpverleningsdienst van onze gemeente feitelijk op te bestaan: de vakdirectie Brandweer, met daarin de brandweer Stad, het Regionaal bureau, het bureau Crisismanagement en de beroeps- en dagdienstmedewerkers van de DEAL-gemeenten, verdwijnt uit de gemeentelijke organisatie. Daarmee verdwijnen 225 fte aan personeel. De vakdirectie GGD blijft onderdeel van onze organisatie.

De totstandkoming van de begroting van de geregionaliseerde brandweer

Voor de regionalisering van de brandweer zijn de begrotingen van de 23 gemeenten én het regionaal bureau samengevoegd. Hierbij is een uitvoerig proces doorlopen. In de periode juni 2012-februari 2013 zijn nulmetingen uitgevoerd. De begrotingen 2012 van de gemeentelijke brandweerkorpsen hebben als basis gediend voor de begroting van de regionale brandweer. In de nulmeting is bekeken hoeveel middelen er per gemeente zijn opgenomen voor brandweezorg. PricewaterhouseCoopers (PwC) heeft de totstandkoming van de nulmeting onderzocht en heeft geconcludeerd dat het proces rondom de nulmeting zorgvuldig is verlopen en dat de gegevens uit de nulmeting, exclusief de kosten voor overhead en huisvesting een goede basis vormen voor de begroting 2014 van de regionale brandweer. PwC constateert daarnaast dat de gemeenten in onze provincie minder uitgeven aan de brandweer dan in het (fictief aandeel van het) gemeentefonds is opgenomen. Dat komt onder andere doordat de gemeentelijke en regionale brandweren in onze provincie de afgelopen jaren al intensief zijn gaan samenwerken waardoor allerlei financiële voordelen zijn behaald. Voorbeelden zijn gezamenlijke inkoop, opleiden, oefenen, een uitgekend dekkingsplan en een managementpool. In de buurregio's was men nog niet zover, waardoor de gemeenten daar meer betaalden dan de (fictieve) bijdrage in het gemeentefonds. Een nadeel bij onze vroegtijdige besparingen is dat er nu – bij de regionalisering – weinig besparingspotentieel meer over is. Meerkosten die nu ontstaan door de regionalisering kunnen daardoor niet worden weggewerkt door het doorvoeren van bezuinigingen.

Van begroting 2012 naar 2014

Om van de nulmeting op basis van begrotingsjaar 2012 te komen tot een begroting voor 2014 is een aantal stappen gezet. Deze zijn in de toelichting bij de begroting VR nader toegelicht. Onderaan deze brief wordt beschreven wat de uiteindelijke consequenties van deze stappen voor onze gemeente zijn.

Been bijtrekken

Bij deze stap is onderzocht of er voldoende geld in de gemeentelijke begrotingen voor 2012 aanwezig was om alle kosten te kunnen betalen. Voor onze gemeente bleek een klein bedrag (20.000 euro N) te missen.

Harmoniseren

Het harmoniseren heeft betrekking op de gehanteerde afschrijvingstermijnen voor investeringen en de rentevoet. Het harmoniseren leidt bij onze gemeente tot een verlaging van de kosten door een lagere rente. (20.000 euro V)

Indexeren

De kosten van allerlei onderdelen zullen in 2014 hoger zijn dan in 2012 door het stijgen van lonen en prijzen. Om hierin te kunnen voorzien, is de begroting van 2012 geïndexeerd. Voor indexatie is het percentage conform indexatie gemeentefonds gehanteerd: 1,83% van 2012 naar 2014. Dat komt

overeen met de indexeringswijze die de gemeente Groningen heeft gehanteerd over deze periode.

Huisvesting

De kosten voor huisvesting die in de gemeentelijke begrotingen zijn opgenomen lijken in het algemeen te laag. Het Algemeen Bestuur heeft ervoor gekozen om huisvesting nu niet over te nemen, tenzij een gemeente en het regionaal bestuur na gezamenlijk overleg besluiten om dat wel te doen. De financiële consequenties op het gebied van huisvesting zijn daarom nog niet te berekenen en in de begroting buiten beschouwing gelaten. In de begroting 2014 voor onze gemeente is daarom straks een bedrag opgenomen voor betaling aan de Veiligheidsregio en een apart bedrag voor de huisvesting in de kazerne aan de Sontweg en de post aan de Diamantlaan.

Overhead

Gemeenten hebben bij de nulmeting aangegeven hoeveel overhead in de brandweerbegrotingen is opgenomen. Dit leverde een zeer divers beeld op. Sommige gemeenten rekenen geen of een zeer laag percentage overhead toe aan de brandweer terwijl andere gemeenten hun totale overhead over alle producten omslaan. Vanwege de grote verschillen in methodiek bij gemeenten is er op advies van PwC voor gekozen de benodigde overhead voor de nieuwe organisatie zelfstandig te bepalen.

Daarbij is voor het bepalen van de personele formatie gebruik gemaakt van een benchmark van adviesbureau Berenschot. Voor de materiële overhead is aangesloten bij de normbedragen die de RUD hanteert en is een vergelijking gemaakt met de berekende overhead bij de Veiligheidsregio Fryslân. De VR Fryslân komt voor de kosten voor PIJOFACH en materiele overhead uit op 16% van de totale begroting. Bij de Veiligheidsregio Groningen is dat 15%.

De aldus bepaalde begroting voor de overhead levert voor de gemeente Groningen een groot voordeel op. Omdat in de begroting van de huidige vakdirectie Brandweer ook de mede-financiering van concern activiteiten is ondergebracht, is het netto voordeel lager omdat het budget voor die mede-financiering behouden moet blijven.

Verdeelsleutel

Naast het samenvoegen van de 24 begrotingen (23 gemeenten en regionaal bureau) is ook gekeken naar de wijze waarop de totale kosten verdeeld moeten worden onder de deelnemende gemeenten.

Op basis van rechtvaardigheid, transparantie en toekomstbestendigheid is gekozen om in een periode van vijf jaar over te gaan op de verdeelsleutel op basis van de allocatie van de middelen voor brandweerbegroting in het gemeentefonds. Deze sleutel is gekozen omdat deze rekening houdt met een aantal verschillende variabelen die tezamen een goed beeld geven van het risicoprofiel binnen een gemeente.

Het toepassen van deze sleutel levert voor de gemeente Groningen een groot nadeel op van 1,1 miljoen euro. Op basis van de historisch bepaalde cijfers betaalde onze gemeente ruim 41 % van de gezamenlijke brandweren in de regio. Door het toepassen van de nieuwe sleutel stijgt dat aandeel naar ruim 45 %.

Vereveningsfonds

De Veiligheidsregio heeft vacatures in de bedrijfsvoering die zoveel mogelijk door gemeentelijk personeel zullen worden ingevuld. Ter verzachting van de frictiekosten bij sommige gemeenten wordt een vereveningsfonds opgesteld; een fonds dat de voordelen, die bij de ene gemeente ontstaan door het kunnen overzetten van boventallig personeel naar de genoemde vacatures, over de gemeenten terug laat vloeien, naar rato van de verdeelsleutel gemeentefonds. Zodat gemeenten die het niet lukt om boventallig personeel kwijt te raken gedurende korte tijd financieel toch worden gecompenseerd.

Overige aanpassingen in de begroting 2014 ten opzichte van 2012 en 2013

In de nu voorliggende begroting zijn alle door uw raad vastgestelde bezuinigingen voor de brandweer Stad verwerkt. Hetzelfde geldt voor de bezuinigingen die het bestuur van de V&GR heeft opgelegd aan de Regionale brandweer; ook die zijn verwerkt.

In de begroting 2014 van de VR zijn twee posten aan te wijzen waar een kostenstijging plaatsvindt:

De bijdrage voor de gemeentelijke kolom is verhoogd met 12 cent per inwoner ten behoeve van de verdere professionalisering. Voor onze gemeente heeft dat tot gevolg een extra bijdrage van 20.000 euro.

Daarnaast zijn de kosten van de nieuwe wettelijk voorgeschreven periodieke medische keuring PPMO van het brandweerpersoneel hoger dan de oude. Dat kost voor onze gemeente eveneens 20.000 euro extra.

De totale financiële consequenties voor de gemeente Groningen

Naast allerlei kleinere bedragen zijn er twee hoofdorzaken die het financiële beeld voor onze gemeente bepalen:

- De lagere overhead bij de Veiligheidsregio leidt tot een lastenverlaging van ruim 800.000 euro vanaf 2014.
- De nieuwe verdeelsleutel voor de brandweer leidt tot een lastenverzwaring van 1.1 miljoen euro die gefaseerd wordt ingevoerd meteen eerste tranche in 2014 a 227.000 euro.

Omdat een deel van de besparing al is ingeboekt, blijft in 2014 nog een voordeel van ruim 500.000 euro over. Maar na enkele jaren resteert een nadeel.

De frictiekosten

De kans is groot dat een aanzienlijk deel van het financiële voordeel in de eerste jaren gebruikt moet worden om de frictiekosten op te vangen. De afspraak in het bestuur van de Veiligheidsregio is dat elke gemeente zelf de

frictiekosten opvangt, die ontstaan door het vertrek van de brandweer uit de gemeentelijke organisatie.

Omdat onze gemeente ook het uitvoerend orgaan van de Regionale brandweer was, is met het bestuur van de V&GR afgesproken dat wij de frictiekosten die ontstaan door het vertrek van het Regionaal bureau uit onze organisatie kunnen verhalen op de Veiligheidsregio.

Ons college maakt zich sterk om de frictiekosten als gevolg van boventallig personeel meer dan volledig te compenseren, door de komende maanden zoveel mogelijk piofach medewerkers te laten plaatsen op de beschikbare vacatures bij de Veiligheidsregio. Om dat te bereiken is er nauw overleg met de Veiligheidsregio en zijn gerichte acties naar (groepen van) medewerkers voorbereid.

Het bepalen van de materiële frictiekosten is op dit moment nog in volle gang. De hoogte daarvan is mede afhankelijk van de diensten en of contracten die de Veiligheidsregio in 2014 nog gaat af- of overnemen van onze gemeente.

Tot deze soort frictiekosten behoren in ieder geval de eerder genoemde posten waarvan de mede-financiering in de begroting van de brandweer was ondergebracht, zoals de KCC-telefooncentrale van de gemeente Groningen. Dit soort kosten is moeilijk te verlagen omdat door het vertrek van de brandweer het gebruik van het KCC niet wezenlijk vermindert.

Overwegingen van het college bij begroting 2014 van de Veiligheidsregio

Naar aanleiding van deze concept-begroting hebben wij op hoofdlijnen geen opmerkingen. We hebben veel waardering voor de grondige wijze waarop een en ander is uitgewerkt en in beperkte tijd tot stand is gebracht.

Er zijn echter drie aspecten in het kader van de regionalisering van de brandweer die raken aan deze begroting waarvoor wij al in een eerdere fase aandacht hebben gevraagd bij het Algemeen Bestuur.

Allereerst hebben wij bij het Algemeen bestuur meerdere malen benadrukt dat onze gemeente veel belang heeft bij het kunnen plaatsen van haar (boventallig) piofach personeel op vacatures binnen de nieuwe organisatie van de Veiligheidsregio. Want de kans op personele frictiekosten is in onze gemeenten niet allen groot door de relatief grote omvang, maar ook omdat wij centrumgemeente zijn voor oude regelingen.

Ten tweede hebben wij bij het Algemeen Bestuur aandacht gevraagd voor het toepassen van de nieuwe verdeelsleutel voor de verdeling van de kosten van de brandweer over de 23 gemeenten. Het college begrijpt de achtergronden van het voorstel en de voordelen die het voor de nieuwe organisatie van de Veiligheidsregio heeft om het fictief aandeel voor de brandweer uit het gemeentefonds te gaan gebruiken. Deze nieuwe verdeelsleutel leidt echter wel tot een kostenstijging van meer dan 1 miljoen euro op jaarbasis voor onze gemeente, op een moment dat het financieel perspectief niet rooskleurig is.

Wij hebben daarom het Algemeen Bestuur verzocht de financiële pijn die deze nieuwe sleutel bij de gemeente Groningen veroorzaakt te verzachten, door de invoering over een langere tijd uit te smeren.

Ten derde is de gemeente Groningen voor 45 % deelnemer in de gemeenschappelijke regeling van de brandweer. Daarom zijn wij van mening dat de gebruikte verdeelsleutel van 1 stem per deelnemer kan worden vervangen door een systeem van gewogen stemmen. Op die manier komt onze bijdrage beter tot zijn recht.

Conclusie en formuleren reactie aan V&GR bestuur

Met de hierboven genoemde kanttekeningen leggen wij nu eveneens de begroting 2014 van de Veiligheidsregio om commentaar aan u voor. U kunt indien gewenst een zienswijze kenbaar maken aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling V&GR.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Peter Rehwinkel'.

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Maarten Ruys'.

Bijlagen:

- Begroting 2014 GGD Groningen
- Toelichting bij de Begroting 2014 GGD Groningen
- Begroting 2014 Veiligheidsregio
- Toelichting bij de Begroting 2014 Veiligheidsregio

BIJLAGE

BEGROTING 2014

GGD GRONINGEN

onderdeel van de
GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING
VEILIGHEIDS- & GEZONDHEIDSREGIO GRONINGEN

*Versie ten behoeve van commentaar gemeenteraden V&GR
Naar aanleiding van vergadering Algemeen Bestuur d.d. 5 juli 2013*

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

Inhoudsopgave

Beleidsbegroting 2014	4
1. Voorwoord/inleiding	4
2. Programma GGD	6
2.1.1 Welke opdrachten moet de GGD uitvoeren en welke activiteiten worden daarvoor verricht in 2014?	7
2.1.2 Wat kost het?	16
2.2 Het overzicht van algemene dekkingsmiddelen	16
3. Paragrafen	17
3.1 Lokale heffingen	17
3.2 Weerstandsvermogen.....	17
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	20
3.4 Financiering.....	20
3.5 Bedrijfsvoering	20
3.6 Verbonden partijen.....	21
Financiële begroting 2014	25
1. Inleiding	25
2. Het overzicht van baten en lasten en de toelichting	26
2.1 Programma GGD.....	26
3. Financiële positie en meerjarenraming	30
3.1 Bestaand en nieuw beleid	30
3.2 Vaste arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	31
3.3 Investerings.....	31
3.4 Financiering.....	31
3.5 Verloop reserves.....	31
3.6 Verloop voorzieningen.....	31
3.7 Meerjarenraming en toelichting.....	32
BIJLAGEN	35

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

Beleidsbegroting 2014

1. Voorwoord/inleiding

Voor u ligt de beleidsbegroting 2014 van GGD Groningen, onderdeel van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen (V&GR-regeling). Vooruitlopend op de regionalisering van de Brandweer per 1 januari 2014 is de beleidsbegroting van de GGD nu in een apart boekwerk opgenomen. Overeenkomstig de wens van het bestuur is ook de begroting van de GHOR onderdeel van de GGD-begroting. Het onderdeel Veiligheidsregio van de V&GR-regeling zal in een aparte begroting aan u worden voorgelegd.

GGD Groningen

GGD Groningen wil bijdragen aan de verlenging van de gezonde levensverwachting en aan het verkleinen van de soms grote gezondheidsverschillen in de provincie Groningen.

Gezondheid is voor ons meer dan fysieke gesteldheid, we gaan uit van de brede definitie waarbij ook welbevinden, participatie en veiligheid onderdeel zijn van gezondheid (World Health Organization). GGD Groningen is een ambtelijke organisatie voor alle Groninger gemeenten. We werken onder andere op basis van de Wet Publieke Gezondheid, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Wet Veiligheidsregio's. In deze wetten staat het bevorderen van de kwaliteit van leven van de burger centraal. De samenhangende inzet op beleid en uitvoering, geconcentreerd rond de openbare gezondheidszorg als brede basisvoorziening, vormt de kern van de GGD als professionele organisatie. Naast een vast pakket aan taken en werkzaamheden is er sprake van een wisselend pakket, zoals vangnettaken. GGD Groningen (inclusief GHOR) is voor gemeenten ook een organisatie die inzetbaar is bij crisis en incidenten, zowel in de reguliere als in de opgeschaalde (crisis)zorgsituatie. Dit vraagt om integrale planning en voorbereiding ten aanzien van gezondheid en veiligheid.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

De gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen helpt de Groninger gemeenten bij een efficiënte en effectieve uitvoering van de taken op het gebied van publieke gezondheid, jeugdgezondheidszorg en veiligheid. GGD Groningen is naast de Regionale Brandweer Groningen de uitvoerende organisatie van deze regeling en is daarmee een dienst van en voor de Groninger gemeenten. De gemeenschappelijke regeling kent twee soorten taken voor gemeenten, namelijk gemeenschappelijk en gemeentespecifieke taken en er is sprake van solidariteit tussen de verschillende gemeenten. Samen werken we aan een goede publieke gezondheid van de Groningers.

Programmabegroting versus productbegroting

Deze begroting bestaat uit één programma, nl. het programma GGD. Het bestuur geeft jaarlijks via de programmabegroting opdracht aan GGD om die taken uit te voeren die (een deel van) de wettelijke verantwoordelijkheid borgen. Daarnaast maken we op hoofdlijnen inzichtelijk wat we in het komende jaar gemeenschappelijk willen bereiken en hoe we dat gaan doen. Met de programmabegroting sturen gemeenten de taken en activiteiten van de GGD.

De programmabegroting is een wettelijke verplichting en de gemeenschappelijke regeling dient deze tijdig aan te leveren aan de toezichthouder Provincie Groningen.

In de programmabegroting komen niet alle taken en activiteiten van GGD Groningen gedetailleerd in beeld. Dat doen we wel in de productbegroting, die tegelijkertijd aan de Bestuurscommissie GGD op 24 mei 2013 ter kennisname is uitgereikt.

Bezuinigingen

In deze begroting zijn de bezuinigingstaakstellingen op de inwonerbijdrage verwerkt zoals die zijn opgedragen door het bestuur.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

In 2012 heeft de GGD bezuinigd op gezondheidsbevordering, publieksinformatie, beleid en taken als post- en prenatale educatie, in 2013 heeft de Veiligheidsregio bezuinigd op de Noord-Nederlandse Meldkamer.

Meerjarenperspectief 2015 – 2018

Het bestuur van de V&GR heeft voor het tijdsbestek 2011 – 2014 besloten tot een feitelijke nullijn (stabiel meerjarenbeeld); tegenover prijsstijgingen (indexatie) staan gerichte bezuinigingen om het niveau van de inwonerbijdragen constant te houden. Met deze afspraak weten gemeenten en organisatie waar ze voor een langere periode aan toe zijn. Deze bezuinigingen zijn en worden gefaseerd gerealiseerd in deze meerjarenperiode.

Op basis van dit uitgangspunt bevat de nu voorliggende begroting geen voorstellen voor mutaties in de gemeentelijke bijdragen behoudens de indexering voor loon- en prijsontwikkelingen en de bezuinigingen.

Recent hebben een aantal gemeenten gevraagd om tussentijdse bezuinigingen. Het bestuur heeft deze vraag negatief beantwoord onder verwijzing naar de afspraken en de onzekerheid over de komende periode.

Want voor de komende meerjarenperiode 2015-2018 is er binnen het programma gezondheid van de V&GR nog veel onzekerheid:

- de discussie over het rapport van de commissie de Winter over de JGZ en de mogelijke financiële gevolgen daarvan;
- de discussie over het jeugddomein in de provincie Groningen en de mogelijke organisatorische en financiële uitkomsten daarvan, inclusief solidariteitsvraagstukken rondom het thema jeugd;
- de discussie over de taken en de toekomst van de GGD inclusief de GHOR in breder perspectief.

Bij al deze thema's is reeds gekozen voor een inhoudelijke benadering, zodat vanuit de inhoud keuzes kunnen worden gemaakt. Deze onzekerheden maken het lastig om nu al een financieel perspectief te schetsen voor het meerjarenbeeld voor de komende periode.

Daarom is besloten om in lijn met de keuze voor de inhoudelijke benadering de financiële consequenties gelijktijdig met de inhoudelijke discussie te lopen en niet op voorhand en apart een financiële discussie te voeren.

Concreet betekent dit dat het financiële meerjarenbeeld 2015-2018 niet nu maar in het najaar 2013 / voorjaar 2014 zal worden vastgesteld door het bestuur.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van de beleidsbegroting treft u de plannen aan voor het programma GGD in 2014. Hierin wordt beschreven welke opdrachten binnen het programma GGD we moeten uitvoeren in het begrotingsjaar 2014, welke activiteiten in het kader hiervan zullen worden ondernomen en wat de hieraan verbonden kosten zullen zijn. In hoofdstuk 3 van de beleidsbegroting wordt nader ingegaan op de ontwikkelingen, die van invloed zijn op de financiële positie en meerjarenraming van het programma GGD.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

2. Programma GGD

In het programma GGD staan de plannen die het bestuur in 2014 wil laten uitvoeren door de GGD die onderdeel is van de organisatie van de gemeente Groningen. In dit programmaplan worden drie vragen beantwoord:

1. Welke opdrachten moet de GGD uitvoeren in 2014?
2. Welke activiteiten gaat de GGD uitvoeren?
3. Wat gaat de uitvoering van de activiteiten kosten?

Het programma GGD richt zich op die taken op het terrein van de openbare gezondheidszorg die de gemeenten aan de GGD als hun gezamenlijke gezondheidsdienst hebben opgedragen en op de uitvoering van de GHOR taak.

Het programma GGD is verdeeld in de volgende deelprogramma's:

- Lokaal gerichte zorg en jeugd;
- Specialistische zorg en veiligheid;
- GGD Algemeen;
- GHOR.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

2.1.1 Welke opdrachten moet de GGD uitvoeren en welke activiteiten worden daarvoor verricht in 2014?

Deelprogramma Lokaal gerichte zorg en jeugd	
<p><i>Binnen het deelprogramma Lokaal gerichte zorg en jeugd voeren we twee hoofdproducten uit:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Jeugdgezondheidszorg 0-19 jarigen (JGZ)</i> • <i>Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz)</i> <p><i>Binnen de JGZ volgen we de lichamelijke, psychische, sociale en cognitieve ontwikkeling van kinderen en geven we informatie aan ouders en kinderen over een gezonde ontwikkeling van het kind op al deze gebieden. Daarnaast signaleren we (dreigende) stoornissen en zorgen we voor adequate behandeling of doorverwijzing. Het betreft de uitvoering van de voorgeschreven contactmomenten en screenings (uniform deel van het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg) voor 0-19 jarigen.</i></p> <p><i>Binnen de OGGz zetten we preventieve maatregelen in en bevorderen zorg aan mensen met een verhoogd risico en aan mensen die niet in staat zijn zelf hulp te vinden.</i></p>	
	Activiteiten in 2014
<p>Jeugdgezondheidszorg 0-19 jarigen</p> <p>De afgelopen jaren heeft binnen de Jeugdgezondheidszorg Groningen een heroriëntatie gevonden op het bestaande aanbod en is goed gekeken en gestreefd naar een aanbod wat nog beter aansluit bij de vraagstukken op het gebied van het jeugd(gezondheids)beleid en jeugdzorg. Daarbij is met name gekeken vanuit de vraag en behoefte van kind en opvoeder(s). Dit resulteerde in de conclusie dat op een aantal punten een andere kijk op de JGZ dienstverlening nodig is. Binnen de JGZ Groningen wordt dit proces samengevat met de term 'JGZ nieuwe stijl'. Middels een viertal JGZ projectgroepen is in 2013 goed gekeken hoe het beste invulling gegeven kan worden aan deze nieuwe stijl.</p> <p>Door een gewijzigde toepassing van het contactschema, hebben de professionals de mogelijkheid om meer aandacht te besteden aan aandachtskinderen. Het betekent een kanteling in het handelen en denken, outreachend werken wordt veel meer de norm. De ondersteuning van deze veranderingen in het kader van de JGZ nieuwe stijl middels goede en up-to-date werkprocessen, scholing en intervisie is belangrijk om ervoor te zorgen dat de verandering ook blijvend en kwalitatief goed van de grond komt. In 2014 zal de daadwerkelijke implementatie van deze nieuwe stijl naar verwachting van alle JGZ geledingen veel aandacht vragen.</p> <p>Een ontwikkeling die het programma gezondheid ook in 2014 blijft raken is de decentralisatie van de jeugdzorg. De ontwikkelingen op het vlak van de dooront-</p>	<p>Beleid</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inrichting nieuwe werkwijze conform de uitgangspunten zoals geformuleerd binnen de JGZ nieuwe stijl - Verbeteren integrale JGZ aansluitend op ontwikkelingen rondom decentralisatie van de jeugdzorg <p>Aangepaste basistakenpakket:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Contactmomenten en screening, huisbezoeken, consultatiebureau en schoolbezoeken - Individuele casuïstiek risicokinderen - Uitvoering rijksvaccinatieprogramma <p>Niet-basistakenpakket:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Logopedie (gemeentespecifiek) - Borgen van Zorg voor Jeugd Groningen binnen de backoffice van de centra voor jeugd en gezin - Uitvoeren overige plusproducten, onder meer lichtpedagogische hulpverlening, ouderschapstrainingen en groepsvoorlichting

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

wikkeling van Zorg voor Jeugd Groningen, de positie van de JGZ in de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) en de decentralisatie van de jeugdzorg moeten met elkaar verbonden worden. Dit alles raakt de jeugdgezondheidszorg. De exacte gevolgen worden waarschijnlijk pas in de loop van 2014 of 2015 of zelfs nog later zichtbaar.	
Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz) De opdrachten waar de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) zich in 2014 voornamelijk op richt zijn preventie, (vroegsignalering, weerbaarheid kwetsbare groepen, eigen kracht), kennisoverdracht, kwaliteitsontwikkeling, netwerkontwikkeling en registratie. Dit alles op basis kwalitatief verbeterde OGGz-processen.	<ul style="list-style-type: none">- Het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de OGGz- Het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen- Het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen- Het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de OGGz <p>Drie kerntaken op 3 niveaus:</p> <ul style="list-style-type: none">- Uitvoerend niveau: het aanpakken van multi-probleemsituaties van signalering tot en met toeleiding. O.a. door het gezamenlijk opstellen van een integraal samenhangend plan van aanpak, de uitvoering te bewaken en zo nodig voorzien in het regisseren van het traject- Netwerk- of ketenniveau: het bevorderen van samenwerking en samenhang in de OGGz. Bijv. door het regisseren, informeren en coördineren rond samenwerking en afstemming- Beleidsniveau: signaleren van risico factoren, beleidsbeïnvloeding en gedragsbeïnvloeding van de bevolking. Bijv. acties die bijdragen aan het voorkomen van depressies, verslaving en angsten binnen de bevolking.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

Deelprogramma Specialistische zorg en veiligheid	
<p>Binnen het deelprogramma specialistische zorg en veiligheid voeren we de volgende hoofdproducten uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Infectieziektenbestrijding • Seksuele gezondheid en seksuele hulpverlening • Tuberculosebestrijding (TBC) • Forensische geneeskunde • Reizigersadvisering • Milieugezondheidszorg • Technische Hygiëne-Inspecties 	
	Activiteiten in 2014
<p>Infectieziektenbestrijding</p> <p>Artsen die een infectieziekte vaststellen moeten dat aan de GGD melden. Professionele instellingen zoals scholen, kindercentra, zorgcentra en dergelijke moeten infectieziekten eveneens melden als meerdere personen last hebben van braken, diarree, huiduitslag, geelzucht of andere klachten. De GGD-artsen infectieziektenbestrijding beoordelen vervolgens tot welke vervolgacties een dergelijke melding moet leiden. Er is in Noord-Nederlands verband een gezamenlijk deelplan Infectieziektebestrijding voor het GGD Rampen Opvang Plan (GROP).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Bron- en contactopsporing - Registreren van, onderzoek doen naar en adviseren over het aantal en aard van infectieziekten (surveillance) - Geven van voorlichting en advies aan de bevolking, gemeenten, provincie en instellingen/professionals (inclusief nascholing) - Vaccineren risicogroepen en personen - Beleidsadvisering en ontwikkeling - Treffen van maatregelen om verspreiding van infectieziekten tegen te gaan (outbreakmanagement) - Vangnetfunctie bij prikaccidenten en vaccinaties (zoals rabiës, hepatitis a)
<p>Seksuele gezondheid en seksuele hulpverlening</p> <p>Door het beschermen, bewaken, bevorderen en bespreekbaar maken van een goede seksuele gezondheid willen we voorkomen dat seksuele overdraagbare aandoeningen zich verspreiden. Het gaat hierbij zowel om de fysieke (o.a. seksueel overdraagbare aandoeningen) als om psychische gezondheid op het gebied van seksualiteit en relaties. Om het bereik onder de doelgroepen te vergroten is in 2012 ingezet op het ontwikkelen van e-help op het gebied van seksuele gezondheid, dat vanaf 2013 een prominenter plek krijgt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Preventieprogramma's en voorlichting op gebied van seksueel overdraagbare aandoeningen en HIV voor verschillende doelgroepen - Laagdrempelige hulpverlening op gebied van seksualiteit (Sense)

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

<p>Tuberculosebestrijding (TBC)</p> <p>We bestrijden TBC door het begeleiden en behandelen van tuberculosegevallen, het opsporen van tuberculose bij risicogroepen, het vaststellen van de besmettingsbron en de omvang en het voorkomen van verdere verspreiding van de ziekte door een besmettelijke patiënt.</p> <p>We hebben sinds 1 januari 2011 een contract met COA om de tuberculosescreeving van asielzoekers in Ter Apel uit te voeren. Jaarlijks gaat het om ongeveer 12.000 asielzoekers. De uitvoering wordt regelmatig geëvalueerd en bijgesteld. Vanaf 1 april 2011 heeft de GGD bijvoorbeeld administratieve taken voor de versnelde asielzoekersscreening van het Gezondheidscentrum Asielzoekers (GCA) overgenomen van COA en per 1 april 2012 wordt 7 dagen per week gescreend op tuberculose. We gaan ervan uit dat deze taken ook in 2014 nog worden uitgevoerd, maar zijn daarvan afhankelijk van (inter)nationale ontwikkelingen en politieke besluitvorming.</p>	<p>Beleid</p> <ul style="list-style-type: none"> - Invulling geven aan de TBC-bestrijding in Noord Nederlands verband. Dit betekent een intensieve onderlinge samenwerking op het gebied van opleiding (waaronder bekwaamheid), digitalisering, vervanging van alle disciplines, intervisie en röntgendiagnostiek. - Intensivering samenwerking met centrumziekenhuizen in Noord-Nederland en met Beatrixoord. <p>Uitvoering</p> <ul style="list-style-type: none"> - Surveillance - Contactonderzoek - Bron- en contactopsporing - Preventie - Behandeling en begeleiding van tuberculosepatiënten - Geven van advies en voorlichting (bijv. ook aan instellingen en beroepsgroepen) - Regiefunctie en netwerk - Outbreakmanagement - Vangnetfunctie - Kwaliteit en opleiding - Screening risicogroepen
<p>Forensische geneeskunde</p> <p>De forensische geneeskunde stelt zich ten doel de medische kennis te gebruiken binnen het opsporingswerk van politie en justitie daar waar dat nodig en mogelijk is en zonder dat de forensische arts daarbij uit het oog verliest dat hij vooral arts is.</p> <p>In Noord-Nederlands verband zullen de GGD'en nauwer samenwerken op het gebied van forensische geneeskunde. Zo zal in 2014 duidelijk zijn in hoeverre er een basispakket producten en diensten geleverd kan worden tegen een zo uniform mogelijk tarief.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Lijkschouwing - Arrestantenzorg - Advisering en onderwijs - Afname van bloed en weefselmonsters (alcohol, drugs, DNA-profiel) - Sporenonderzoek en letselverklaringen bij slachtoffers en verdachten van gewelds-/zedenmisdrijven

Verse ten behoeve van commentaar gemeenteraden V&GR
Naar aanleiding van vergadering Algemeen Bestuur d.d. 5 juli 2013

10

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

<p>Reizigersadvisering</p> <p>We adviseren op maat en schrijven zo nodig medicatie voor en/of we vaccineren individuele cliënten of (beroeps-)groepen ter voorkoming van infectieziekten bij reizigers. We verzamelen en interpreteren gegevens om de advisering aan reizigers up to date te houden (surveillance) en we geven publieksvoorlichting over vaccinaties en gezond reizen.</p> <p>Steeds meer mensen maken in 2013 gebruik van de mogelijkheid om de afspraken digitaal te maken. Mogelijk dat bij intensiever gebruik van vliegveld Eelde een vaker campagne op het gebied van reizigersadvisering op Groningen Airport Eelde gehouden zal worden en het aantal inloopsprekuren uitgebreid zal worden in bepaalde periodes. Dit wordt in Noord-Nederlands verband opgepakt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Persoonlijk reisadvies ter voorkoming van infectieziekten - Vaccinatie - Up to date houden advisering onder andere door volgen landelijke adviezen
<p>Milieugezondheidszorg</p> <p>Het werk binnen de milieugezondheidszorg is erop gericht om gezondheidsschade door de omgeving te voorkomen. We beschermen en bevorderen de gezondheid van burgers door het stimuleren van positieve factoren, zodat een zo gezond mogelijke leefomgeving bereikt wordt. We adviseren over de invloed die de omgeving kan hebben.</p> <p>Wat betreft de gezondheidsadviseur gevaarlijke stoffen is de GGD Groningen ook actief in Friesland en Drenthe. Op inhoudelijk gebied wordt er in Noord-Nederlands verband nadrukkelijker samengewerkt en er is ook een gezamenlijk deelplan medische milieukunde voor het GGD Rampen Opvang Plan (GROP).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Beoordelen van en geven van voorlichting over de gezondheidsrisico's bij chemische vervuiling, stank, straling, lawaai, gevaarlijke of hinderlijke beestjes, plantjes, schimmels, enzovoort in bodem, water, buitenlucht en 'binnenlucht'.
<p>Technische Hygiëne-Inspecties</p> <p>We gaan de verspreiding van infectieziekten tegen door te inspecteren bij kinderopvangcentra, gastouders, piercing en tattoo instellingen, seksbedrijven, schepen en bij grote evenementen waar een verhoogd risico bestaat en we adviseren over hygiëne maatregelen die genomen kunnen worden. Er is de afgelopen jaren nogal wat gewijzigd in de wet kinderopvang en vooral wat betreft de inspectie kinderopvang en gastouders. De GGD houdt de Groninger gemeenten op de hoogte van ontwikkelingen.</p> <p>De inspecties bij kinderopvanginstellingen zijn sinds 2012 onaangekondigd, sterker</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Jaarlijkse administratieve inspectie en inspectie op locatie van kinderdagopvang, buitenschoolse opvang, gastouderbureaus en gastouders. - Inspecties peuterspeelzalen en locaties voor voor- en vroegschoolse educatie - (Beleids)advisering en voorlichting. - Inspecties bij piercing en tattoo bedrijven - Inspecties bij schepen in de havens van Delfzijl en Eemshaven

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

<p>risicogestuurd en meer gericht op de dagelijkse praktijk dan op documenten. Vanaf 2012 wordt een percentage van het bestand aan gastouders gecontroleerd. Vanwege landelijke regelgeving is het vanaf eind 2012 onrustig in de kinderopvangsector. Eind 2013 kan een beeld verkregen worden van de impact van alle ontwikkelingen op de doelstelling en activiteiten van de afdeling technische hygiëne-inspecties voor 2014.</p>	<p>- Inspecties bij seksbedrijven</p>
--	---------------------------------------

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

Deelprogramma GGD Algemeen	
<i>De GGD heeft een aantal overlappende taken die de beide andere deelprogramma's raken. Deze taken laten zich het beste groeperen onder het kopje GGD Algemeen.</i>	
	Activiteiten in 2014
<p>Lokaal gezondheidsbeleid</p> <p>We adviseren en ondersteunen gemeenten op het gebied van Lokaal gezondheidsbeleid (LGB). Tot medio 2013 bieden wij ondersteuning bij het opstellen van de lokale nota's gezondheid die uiterlijk mei 2013 moet zijn vastgesteld. In 2014 bieden wij ondersteuning bij de realisatie van de uitvoeringsprogramma's.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Beleidsadvisering - Ondersteuning van gezondheidsprogramma's - Onderzoek & ontwikkeling - Versterking van de preventiestructuur
<p>Gezondheidsbevordering (leefstijlbeïnvloeding)</p> <p>De kerntaak van gezondheidsbevordering blijft, in aansluiting op de lokale en provinciale gezondheidsnota's, een aanjagende en 'makelende' rol te vervullen in het lokale veld op het gebied van collectieve preventie. In 2014 is de GB-er van specialist generalist geworden en kan ingezet worden op leefstijlthema's en heeft één thema onder haar hoede als aandachtsfunctionaris. De GB-er houdt zich bezig met alle gedragsgerelateerde gezondheidsproblemen en werkt integraal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Als gevolg van de bezuinigingen richten we ons vanaf 2013 op minder thema's en focussen we, afhankelijk van de gemeentelijke problematiek, op een specifieke doelgroep. De verwachting is dat dit de komende jaren vooral de jeugd zal zijn.
<p>Epidemiologie</p> <p>Epidemiologie levert een bijdrage aan het verkleinen van gezondheidsverschillen door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Presenteren van trends • Belangrijke gezondheidsproblemen onder de aandacht te brengen • Een analyse van het ontstaan van deze problemen • De inzet van de GGD te monitoren en op effectiviteit te beoordelen. • Epidemiologie is betrokken bij diverse evaluatieonderzoeken. • Epidemiologie is voor instellingen en gemeenten de vraagbaak voor gezondheidsinformatie 	<ul style="list-style-type: none"> - In 2013 hebben we de resultaten van het jeugdgezondheidsonderzoek en van de ouderen/volwassenengezondheidsenquêtes integraal gepresenteerd. In 2013/2014 worden de regio rapportages uitgewerkt. - Verder participeert epidemiologie binnen netwerken zoals suïcide preventie en perinatale sterfte.
<p>Instandhoudingskosten</p> <p>Het leveren van de basisfuncties voor het primaire proces van de basisvoorziening in de publieke gezondheidszorg.</p> <p>De directeur Publieke Gezondheid is directeur GGD en directeur GHOR (Wet veiligheidsregio's).</p> <p>De klachtbehandeling is een verplichte functie, gebaseerd op twee wetten. Op grond hiervan is een klachtenprotocol</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Directeur Publieke Gezondheid - Klachtbehandeling - Kwaliteitscoördinatie - Bestuurssecretariaat - Bestuurssecretaris

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

opgesteld door de gemeente Groningen (Awb) en een klachtenregeling voor de Klachtencommissie GGD Groningen (Wkcz).	
GGD als crisisdienst In geval van crises en rampen met betrekking tot de openbare gezondheidszorg zijn de GGD medewerkers inzetbaar. Dit geldt in opgeschaalde én in niet-opgeschaalde situaties, 7 dagen per week, 24 uur per dag. Voor een dergelijke inzet is massa nodig. Inzet is niet te voorspellen maar er is een parate organisatie beschikbaar.	<ul style="list-style-type: none">- Piketvoorlichting- Publieksinformatienummer- Massavaccinaties- Psychosociale hulpverlening- Gezondheidsonderzoek bij rampen
Kwaliteit	<ul style="list-style-type: none">- Voor de GGD bestaat er vanaf 2014 één certificaat Publieke Gezondheid. De grootste verandering houdt in dat er meer gefocust wordt op het voorkomen van risico's. 2014 zal in het teken staan van risico-inventarisaties. Het streven is om eind 2014 gecertificeerd te zijn middels het nieuwe certificaat.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR)	
<i>De GHOR geeft ook in 2014 invulling aan haar wettelijke taak omtrent de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio, bijv. vanuit de Wet Veiligheidsregio's. De GHOR coördineert de inzet van de geneeskundige hulpverlening ('de witte kolom') tijdens rampen en grote ongevallen en ondersteunt (zorg-) organisaties bij de voorbereiding hierop. Ook bij incidenten met een grote maatschappelijke impact heeft de GHOR een rol in de procescoördinatie. De GHOR is dus actief op het snijvlak van publieke gezondheid, zorg en veiligheid. De GGD is uitvoerder van deze taak.</i>	
Activiteiten in 2014	
Coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening in het kader van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> - Reguliere werkzaamheden waaronder oefenprogramma, beleidswerkzaamheden en evaluaties (zgn. koude fase); - Het beschikbaar hebben van GHOR-functionarissen en daadwerkelijke inzet van deze functionarissen tijdens incidenten (warme fase) - Het borgen van de in 2012 gemaakte schriftelijke afspraken met de in de regio werkzame zorginstellingen en –aanbieders, opdat er sprake is van een samenhangende zorgketen. Borging gebeurt door onder meer overleg, advisering en het trainen en oefenen met zorginstellingen.
Advisering van andere overheden en organisaties.	<ul style="list-style-type: none"> - Vooral advisering bij evenementen blijft in 2014 veel aandacht vragen. Deze taak is expliciet in de Wet Veiligheidsregio's genoemd.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

2.1.2 Wat kost het?

GGD				
	Rekening 2012	Actuele Begroting 2013	Primitieve begroting 2014	Mutatie B2013-B2014
Totaal lasten	18.194	19.400	19.458	58
Inwonerbijdrage-gemeenschappelijk	8.111	8.487	7.942	-545
Inwonerbijdrage-gemeentespecifiek	6.673	7.072	7.132	60
Overige bijdragen	3.776	3.841	4.384	543
Totaal baten	18.560	19.400	19.458	58
Saldo voor reservemutaties	366	-	-	-
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-
	-	-	-	-
Saldo na reservemutaties	366	-	-	-
Via HVD begroting	8.148	7.022	7.022	-
Inkomsten in productbegroting	26.708	26.422	26.480	58

In bovenstaande overzichten zijn de totale lasten en de totale baten van het programma GGD weergegeven. De afname van de baten en lasten houdt verband met de toegepaste indexeringen, verwerkte bezuinigingen en de toe- en afnamen van ontvangen subsidies. In de financiële begroting wordt dit nader toegelicht.

2.2 Het overzicht van algemene dekkingsmiddelen

In het besluit begroting en verantwoording (BBV) is voorgescreven dat we ingaan op de zogenaamde algemene dekkingsmiddelen. Het gaat dan om inkomsten waarvan de besteding niet gebonden is en die daarom niet als baten op de programma's worden verantwoord. Van dergelijke inkomsten is bij de GGD echter geen sprake.

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

3. Paragrafen

3.1 Lokale heffingen

Het belangrijkste doel van de GGD is de gezamenlijke uitvoering van wettelijke taken op het gebied van de collectieve preventieve gezondheidszorg en rampenbestrijding, voor gemeenschappelijke kosten. Dit houdt in dat de voor uitvoering van de taken gemaakte kosten worden toegerekend aan de afnemende gemeenten. Meestal wordt het aantal inwoners in een gemeente op 1 januari van een begrotingsjaar hiervoor als verdeelsleutel gebruikt. In de bijlagen is het overzicht opgenomen van de op deze wijze bepaalde GGD-tarieven 2014 voor wat betreft de gemeenschappelijke taken en de specifiek regionale taken. Naast deze kostenverrekening komen eigen, door het bestuur vast te stellen, vrij besteedbare lokale heffingen niet voor. Het BBV stelt het verplicht hieraan in deze paragraaf 'lokale heffingen' aandacht te besteden.

3.2 Weerstandsvermogen

Het BBV schrijft voor dat in de jaarrekening een beoordeling moet worden gegeven van het weerstandsvermogen. Deze beoordeling geeft aan hoe robuust de begroting is. Een robuuste begroting houdt volgens de BBV-voorschriften in dat niet elke financiële tegenvaller in de begroting dwingt tot bezuinigen. De beoordeling van het weerstandsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

- I. de weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeenschappelijke regeling beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- II. een inventarisatie van de risico's;
- III. het beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's een beoordeling van het weerstandsvermogen.

I. Weerstandscapaciteit GGD

Onderstaand overzicht geeft een beeld van de verwachte stand van de reserves waarover de GGD per 31-12-2014 beschikt bij ongewijzigd beleid.

Egalisatiereserve	Stand 31-12-2014	In weerstands- vermogen
Reserve Gezondheid	270	270
Bestemmingsreserves		
Gezondheidsprofielen	70	70
Reserve managementinfo JGZ	0	0
Saldo na reservemutaties	340	340

In bovenstaande prognosticeerde stand is met de volgende mutaties rekening gehouden:

- de resultaatbestemming 2012 conform besluitvorming algemeen bestuur d.d. 24 mei jl.;
- de voor het boekjaar 2013 begrote mutaties in de reserves;
- de voor het boekjaar 2013 verwachte inzet van de bestemde reserves per einde boekjaar conform hun doelstelling;
- de voor het boekjaar 2014 begrote mutaties in de reserves.

Bestemmingsreserves moeten tot het weerstandsvermogen worden gerekend omdat het V&GR-bestuur bevoegd is de bestemming van deze middelen te wijzigen.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

II. Risico's

We monitoren de risico's voor uitvoering van de V&GR-taken voortdurend in het kader van de begrotingscyclus en, meer gericht op de reguliere bedrijfsprocessen, via uitvoering van het jaarplan AO/IC. Onderstaand overzicht geeft een beeld van de risico's die de V&GR-regeling kent, voor de afdekking waarvan geen middelen beschikbaar zijn.

Risico's (* € 1.000)	Actueel vanaf	Bedrag I	Bedrag S	Kans
Vertraagd realiseren van de bezuinigingen GGD	2012	175		50%
Totaal		175		

Hierna volgt een korte toelichting op bovenvermeld risico.

Vertraagd realiseren van de bezuinigingen GGD	
Programma	GGD
Omschrijving	Het bestuur heeft GGD Groningen (inclusief GHOR) opdracht gegeven om in 2010 tot en met 2014 in totaal bijna 900 duizend euro te bezuinigen. Eind 2012 blijkt dat we redelijk op koers liggen met de bezuinigingsopdracht. Tot nu toe is 353 duizend euro structureel en 135 duizend euro incidenteel opgelost. Daarmee hebben we de helft van de totale bezuinigingsopdracht gerealiseerd. We hebben de beleidscapaciteit voor GGD en GHOR gereduceerd en de kosten voor de gezamenlijke Noord-Nederlandse geneeskundige combinatie naar beneden gebracht. Ook is het gemeenschappelijke deel voor de inspecties kinderopvang beperkt en zijn we gestopt met het gemeenschappelijke product zwangerschapseducatie. We hadden het zwaartepunt van de bezuinigingen in 2011 en 2012 gepland. Eind 2012 hebben we hiervan 175 duizend euro nog niet structureel gerealiseerd. Bij het Informatiecentrum Gezondheid realiseren we de beoogde formatiereductie in 2012 grotendeels incidenteel. Vanaf 2013 verwachten we minimaal één medewerker elders te kunnen plaatsen. Tot slot zijn er in 2012 drie medewerkers gezondheidsbevordering als herplaatser aangewezen.
Risico	175 duizend euro
Kans	50%
Actie	Voor 2014 blijven we initiatieven ondernemen om de medewerkers te herplaatsen.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

Ontwikkelingen

Toekomst GGD Groningen	
Programma	GGD
Omschrijving	<p>Een verkenning naar de toekomst van GGD Groningen, dat was voor GGD Groningen de rode draad van 2012. En de uitkomst ligt nog niet vast. Over de ontwikkelingen die tot de verkenning leidden, is nog teveel onduidelijk. We hebben het over de decentralisatie van de jeugdzorg en de organisatieontwikkeling van de gemeente Groningen.</p> <p>De centrale vraag is hoe gemeenten GGD Groningen zien in het licht van deze ontwikkelingen en wat hun wensen en eisen zijn. GGD Groningen heeft zowel individuele bestuurders als het collectief gesproken. De conclusie is dat het bestuur in het algemeen tevreden is over GGD Groningen en op dit moment geen reden ziet om de huidige positie van GGD Groningen te veranderen. Mogelijk hebben de uitkomsten van de transitie en transformatie jeugdzorg later wel gevolgen voor de positie en organisatie van GGD Groningen.</p> <p>Een andere opbrengst van de verkenning is dat gemeenten meer transparantie van GGD Groningen willen en een flexibelere sturing op GGD Groningen met behoud van kwaliteit. Over hoe we dat vormgeven zijn we samen met gemeenten aan het nadenken. En daarmee zullen we ook in 2013 en 2014 regelmatig spreken over de toekomst van GGD Groningen.</p>
Actie	Samen met de gemeenten blijvend het gesprek voeren over de toekomst GGD Groningen.

Functiewaardering Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar	
Programma	GGD
Omschrijving	<p>De integratie van de JGZ 0-19 heeft geleid tot een FUWA traject voor die functies die destijds zijn overgekomen van Thuiszorg. Het traject is inmiddels grotendeels doorlopen. Momenteel vinden met groepen medewerkers nog hoorzittingen plaats vanwege bezwaarprocedures. De eerste formele ronde heeft tot nu toe niet geleid tot een hogere inschaling.</p> <p>Maar zolang het proces nog niet geheel is afgerond kunnen we nog niet met zekerheid zeggen welke kostenverhoging de nieuwe inschaling van functies met zich meebrengt.</p>
Actie	Af ronding bezwaarprocedures en inzichtelijk maken van de eventuele effecten.

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

III. Beleid betreffende weerstandscapaciteit en risico's

De V&GR-regeling hanteert de volgende begrotingsdiscipline:

- Binnen de exploitatie van de V&GR-regeling wordt onderscheid gemaakt tussen:
 - o gemeenschappelijke taken, gefinancierd met een bijdrage per inwoner
 - o gemeentespecifieke taken, gefinancierd met een bijdrage per inwoner
 - o gemeentespecifieke taken, gefinancierd met uur of pakkettarief per gemeente
 - o taken voor derden, tenminste kostendekkend begroot
- Voor de gemeenschappelijke taken is egalisatie van niet-begrote baten en lasten via een beperkte egaliseringsreserve toegestaan. Saldo op gemeentespecifieke taken worden afgerekend met de afnemende gemeenten. Als de afwijkingen op gemeenschappelijke taken de grenzen van de egaliseringsreserve te buiten gaan, worden deze ook met de deelnemende gemeenten verrekend. Het financiële beleid is erop gericht dergelijke nacalculatorische verrekeningen tot een minimum beperkt te houden.
- Niet-bestede subsidiegelden worden toegevoegd aan de post vooruitontvangen middelen, waarvan de besteding gebonden is aan de voorwaarden van de subsidiegever.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Zoals al eerder aangegeven, laat de V&GR-regeling de activiteiten voor haar programma's uitvoeren door de Hulpverleningsdienst van de gemeente Groningen. De gebouwen van deze dienst zijn eigendom van de gemeente Groningen. Het pand in Veendam is hierop een uitzondering. Dit is eigendom van de V&GR-regeling. De onderhoudsvoorziening voor het onderhoud van dit pand is vrijgevalven omdat het pand verkocht mag worden.

3.4 Financiering

In het treasurystatuut van de gemeenschappelijke regeling is bepaald dat de V&GR haar investeringen in beginsel financiert uit eigen middelen, verkregen uit bijdragen van deelnemende gemeenten. Daarnaast regelt het statuut, dat wanneer de eigen financieringsmiddelen ontoereikend zijn, voor investeringen aanvullende financiering kan worden aangetrokken.

In 2012 heeft het bestuur besloten om via de gemeente Groningen een lening aan te trekken ter waarde van 1 miljoen. De lening wordt gebruikt om de vervanging van een Mobiele Röntgen Unit (MRU) voor de TBC-bestrijding in Groningen, Drenthe en Friesland te financieren. Deze aanschaf heeft in het eerste kwartaal van 2013 plaatsgevonden.

3.5 Bedrijfsvoering

Het bijzondere van de V&GR-regeling is dat deze geen eigen uitvoerend apparaat heeft. In artikel 13 lid 1 van de regeling staat namelijk dat de gemeenschappelijke regeling opdracht verstrekt aan de gemeente Groningen om de werkzaamheden voor de gemeenschappelijke regeling uit te voeren. De V&GR-regeling heeft dus strikt genomen geen eigen bedrijfsvoering.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

3.6 Verbonden partijen

In 2012 heeft de V&GR via de Samenwerkingsovereenkomst MkNN een belang in de Stichting Beheer Openbare Voorziening Meldkamer Noord-Nederland, gevestigd te Drachten. De Stichting MKNN heeft als doel: het verwerven, het beheren en verhuren van een register goed ten behoeve van de Meldkamer Noord-Nederland. Vanaf 2011 is gestart met de activiteiten van de stichting. De stichting is een onderneming zonder winststreven en keert het overgebleven resultaat uit aan de deelnemende partijen. Het eigen vermogen einde boekjaar 2012 en het resultaat over het boekjaar 2012 zijn derhalve nihil.

Begroting 2014 GGD Groningen - onderdeel van de V&GR-regeling

FINANCIËLE BEGROTING 2014

GGD GRONINGEN

onderdeel van de
GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING
VEILIGHEIDS- & GEZONDHEIDSREGIO GRONINGEN

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

Collegedebat - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

Begroting 2014 GGD Groningen – onderdeel van de V&GR-regeling

Financiële begroting 2014

1. Inleiding

In deze begroting treft u de financiële uitwerking aan van de programmaplannen uit de beleidsbegroting. In deze begroting treft u achtereenvolgens aan:

- de exploitatieoverzichten voor het programma GGD onderverdeeld naar de deelprogramma's GGD Algemeen, Lokaal gerichte Zorg & Jeugd, Specialistische zorg & veiligheid en GHOR;
- het overzicht van incidentele baten en lasten;
- de uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting;
- de meerjarenraming en toelichting.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Begroting 2014 GGD Groningen – onderdeel van de V&GR-regeling

2. Het overzicht van baten en lasten en de toelichting.

2.1 Programma GGD

Exploitatieoverzicht 2014 programma GGD

Hieronder volgt het exploitatieoverzicht van de begrote en gerealiseerde lasten en baten van het programma GGD:

GGD	Rekening 2012	Actuele Begroting 2013	Primitieve begroting 2014	Mutatie B2013-B2014
Totaal lasten	18.194	19.400	19.458	58
Inwonerbijdrage-gemeenschappelijk	8.111	8.487	7.942	-545
Inwonerbijdrage-gemeentespecifiek	6.673	7.072	7.132	60
Overige bijdragen	3.776	3.841	4.384	543
Totaal baten	18.560	19.400	19.458	58
Saldo voor reservemutaties	366	-	-	-
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-
	-	-	-	-
Saldo na reservemutaties	366	-	-	-
Via HVD begroting	8.148	7.022	7.022	-
Inkomsten in productbegroting	26.708	26.422	26.480	58

In bovenstaand overzicht zijn de totale lasten en de totale baten van het programma GGD weergegeven. Buiten indexatie voor loon- en prijsstijgingen zijn geen nieuwe ontwikkelingen of maatregelen meegenomen, die tot een wijziging van het GGD -tarief leiden. De cijfers van de begroting 2013 betreffen de actuele begroting voor het jaar 2013.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Begroting 2014 GGD Groningen – onderdeel van de V&GR-regeling

Toelichting op verschil tussen begroting 2014 en begroting 2013 per deelprogramma.

Deelprogramma LGZ&J				
	Rekening 2012	Actuele Begroting 2013	Primitieve begroting 2014	Mutatie B2013-B2014
Totaal lasten	11.009	11.298	11.404	106
Inwonerbijdrage-gemeenschappelijk	4.011	4.041	4.087	46
Inwonerbijdrage-gemeentespecifiek	6.673	7.072	7.132	60
Overige bijdragen	155	185	185	-
Totaal baten	10.839	11.298	11.404	106
Saldo voor reservemutaties	-170	-	-	
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-
	-	-	-	-
Saldo na reservemutaties	-170	-	-	-
Via HVD begroting	4.526	4.265	4.265	-
Inkomsten in productbegroting	15.365	15.563	15.669	106

Ontwikkeling Baten:

Indexatie Inwonerbijdrage 1,15%	46	
Indexatie DU CJG	60	
Totaal baten		106

Ontwikkeling lasten:

Toename uitbesteed werk HVD	106	
Totaal lasten		106

- De inwonerbijdrage wordt in 2014 met 1,15 % geïndexeerd. Zie separate uitleg in paragraaf 3.7.
- De indexatie DU CJG is gefinancierd uit hetgeen is bezuinigd boven de in 2010 geformuleerde nullijn. Deze komt dus per saldo niet voor rekening van de gemeenten ten opzichte van de beoogde nullijn.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Begroting 2014 GGD Groningen – onderdeel van de V&GR-regeling

Deelprogramma SZ&V				
	Rekening 2012	Actuele Begroting 2013	Primitieve begroting 2014	Mutatie B2013-B2014
Totaal lasten	4.909	5.058	5.030	-28
Inwonerbijdrage-gemeenschappelijk	2.898	2.752	2.724	-28
Inwonerbijdrage-gemeentespecifiek	-	-	-	-
Overige bijdragen	2.309	2.306	2.306	-
Totaal baten	5.207	5.058	5.030	-28
Saldo voor reservemutaties	298	-	-	-
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-
	-	-	-	-
Saldo na reservemutaties	298	-	-	-
Via HVD begroting	3.380	2.640	2.640	-
Inkomsten in productbegroting	8.587	7.698	7.670	-28

Ontwikkeling Baten:

Indexatie Inwonerbijdrage 1,15%	32	
Bezuinigingen	-60	
Totaal baten		-28

Ontwikkeling lasten:

Afname uitbesteed werk HVD	-28	
Totaal lasten		-28

– De inwonerbijdrage wordt in 2014 met 1,15% geïndexeerd. Zie separate uitleg in paragraaf 3.7.

Deelprogramma GGD Algemeen				
	Rekening 2012	Actuele Begroting 2013	Primitieve begroting 2014	Mutatie B2013-B2014
Totaal lasten	709	1.118	1.131	13
Inwonerbijdrage-gemeenschappelijk	637	1.118	1.131	13
Inwonerbijdrage-gemeentespecifiek	-	-	-	-
Overige bijdragen	29	-	-	-
Totaal baten	666	1.118	1.131	13
Saldo voor reservemutaties	-43	-	-	-
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-
	-	-	-	-
Saldo na reservemutaties	-43	-	-	-
Via HVD begroting	138	117	117	-
Inkomsten in productbegroting	804	1.235	1.248	13

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Begroting 2014 GGD Groningen – onderdeel van de V&GR-regeling

Ontwikkeling Baten:	
Indexatie Inwonerbijdrage 1,15%	13
Totaal baten	<u>13</u>
Ontwikkeling lasten:	
Toename uitbesteed werk HVD	13
Totaal lasten	<u>13</u>

- De inwonerbijdrage wordt in 2014 met 1,15% geïndexeerd. Zie separate uitleg in paragraaf 3.7.

Deelprogramma GHOR				
	Rekening 2012	Actuele Begroting 2013	Primitieve begroting 2014	Mutatie B2013-B2014
Totaal lasten	1.567	1.926	1.893	-33
Inwonerbijdrage-gemeenschappelijk	565	576	-	-576
Inwonerbijdrage-gemeentespecifiek	-	-	-	-
Overige bijdragen	1.283	1.350	1.893	543
Totaal baten	1.848	1.926	1.893	-33
Saldo voor reservemutaties	281	-	-	-
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-
	-	-	-	-
Saldo na reservemutaties	281	-	-	-
Via HVD begroting	104	-	-	-
Inkomsten in productbegroting	1.952	1.926	1.893	-33

Ontwikkeling Baten:	
Indexatie Inwonerbijdrage 1,15 %	7
Bezuiniging	-40
Totaal baten	<u>-33</u>
Ontwikkeling lasten:	
Afname uitbesteed werk HVD	-33
Totaal lasten	<u>-33</u>

- De inwonerbijdrage wordt in 2014 met 1,15% geïndexeerd. Zie separate uitleg in paragraaf 3.7. In 2014 wordt de inwonerbijdrage voor de GHOR via de Veiligheidsregio in rekening gebracht.

Overzicht incidentele baten en lasten

In de begroting van de GGD voor het jaar 2014 is geen rekening gehouden met incidentele baten of lasten.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Begroting 2014 GGD Groningen – onderdeel van de V&GR-regeling

3. Financiële positie en meerjarenraming.

In dit hoofdstuk gaan wij in op diverse, in het besluit begroting en verantwoording voorgeschreven aspecten van de financiële positie en meerjarenraming van de GGD.

3.1 Bestaand en nieuw beleid

In de inleiding van de beleidsbegroting hebben wij aangegeven te streven naar een zo stabiel mogelijk financieel meerjarenperspectief. Op dit moment is nog niet besloten hoe de V&GR er na 2013 uit zal zien. De volgende essentiële ontwikkelingen spelen op dit moment binnen het programma GGD:

- Toekomst GGD
- Ontvlechting HVD

De nu voorliggende begroting bevat per saldo geen voorstellen voor mutaties in de gemeentelijke bijdragen, behoudens de gebruikelijke indexeringen voor loon- en prijsontwikkelingen en de bezuinigingen. Wij hebben de financiële effecten van ontwikkelingen die we wel kunnen kwantificeren geïnventariseerd en verwerkt in een financieel meerjarenperspectief 'going concern', dus alsof de GGD niet wijzigt na 1 januari 2014. Daarbij gaat het om:

- Schatting indexeringspercentages
- Vastgestelde bezuinigingen

Toekomst GGD

In 2012 heeft een verkenning naar de toekomst van de GGD Groningen plaatsgevonden. De ontwikkelingen die tot deze verkenning leidden betroffen de decentralisatie van de jeugdzorg en de organisatieontwikkeling van de gemeente Groningen.

De centrale vraag is hoe de deelnemende gemeenten binnen de V&GR-regeling de GGD Groningen zien in het licht van deze ontwikkelingen en wat hun wensen en eisen zijn. De GGD Groningen heeft zowel individuele bestuurders als het collectief gesproken. De conclusie is dat het bestuur in het algemeen tevreden is over GGD Groningen en op dit moment geen reden ziet om de huidige positie van GGD Groningen te veranderen. Mogelijk hebben de uitkomsten van de transitie en transformatie jeugdzorg later wel gevolgen voor de positie en organisatie van de GGD Groningen.

Een andere opbrengst van deze verkenning is dat de gemeenten meer transparantie van de GGD Groningen willen en een flexibelere sturing op GGD Groningen met behoud van kwaliteit. Over de nadere vormgeving wordt het overleg met de gemeenten voortgezet.

Ontvlechting HVD

De gemeente Groningen richt een shared services center in waar de middelenfuncties in op gaan. In combinatie met eerder genoemde ontwikkelingen betekent dit dat de Hulpverleningsdienst ontvlecht moet gaan worden.

Schatting indexeringspercentages en vastgestelde bezuinigingen

De V&GR-regeling heeft opdracht gekregen voor de periode 2011-2014 de nullijn te hanteren voor de inwonerbijdrage. Het bestuur heeft besloten dat niet met de kaasschaafmethode te doen. We hebben de inwonerbijdragen per deelprogramma / product dus **niet** bevroren op het niveau van 2010. We bezuinigen ruim 1 miljoen euro op de inwonerbijdrage van specifiek bediscussieerde producten. In de methodiek betekent dit dat alle deelprogramma's / producten eerst compensatie voor loon en prijsontwikkelingen krijgen. De producten waar we op gaan bezuinigen krijgen vervolgens hun taakstelling in mindering gebracht.

Voor de begroting 2014 gaan we uit van een indexatie van de inwonerbijdrage voor loon en prijsontwikkelingen van 1,15% (zie toelichting pagina 42). Dit is nominaal 240 duizend euro. In de periode 2011-2012

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Begroting 2014 GGD Groningen – onderdeel van de V&GR-regeling

hebben we ruim 500 duizend euro bezuinigd op de inwonerbijdrage, 200 duizend euro op de BDUR en 160 duizend euro op de DU jeugd. Daar komt in 2013 350 duizend euro aan bezuinigingen op de inwonerbijdrage en 82 duizend euro op de BDUR bij en voor 2014 240 duizend euro bezuiniging op inwonerbijdragen 80 duizend euro op BDUR.

3.2 Vaste arbeidskosten gerelateerde verplichtingen.

De V&GR-regeling heeft geen eigen personeel in dienst. Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen raken de V&GR-regeling dan ook via het aanbestede werk van de HVD. Een uitzondering geldt voor de levensloopkosten van regionaal brandweerpersoneel.

3.3 Investerings.

Voor het jaar 2014 zijn er vervangingsinvesteringen voor ongeveer 200 duizend euro gepland.

3.4 Financiering.

In het treasurystatuut van de gemeenschappelijke regeling is bepaald dat de V&GR-regeling wat betreft investeringen deze in beginsel financiert uit eigen middelen, verkregen uit bijdragen van deelnemende gemeenten. Voor de vervanging van het materieel van de regionale brandweer is dit principe tot op heden onverkort toegepast.

Daarnaast regelt het statuut dat wanneer de eigen financieringsmiddelen ontoereikend zijn, voor investeringen aanvullende financiering kan worden aangetrokken. Dit geldt voor de nieuwe röntgenunit TBC en voor de investeringen in de meldkamer. Voor deze investeringen worden kredieten via de gemeente Groningen aangetrokken.

3.5 Verloop reserves.

In de paragraaf 'weerstandvermogen' van de beleidsbegroting is al een beoordeling gegeven van de weerstandscapaciteit in relatie tot de beschreven risico's.

In dit en het volgende onderdeel gaan we nader in op het geprognosticeerde verloop van de afzonderlijke reserves en voorzieningen, zoals dat blijkt uit het 'verloopoverzicht reserves en voorzieningen'.

- De egaliseringsreserve Gezondheid heeft als doel onvoorziene schommelingen in de exploitatie van het programma GGD op te vangen.
- De bestemmingsreserve gezondheidsprofielen is bestemd om de schommelende kosten van de 4-jaarlijkse gezondheidsenquête te dekken.
- De bestemmingsreserve managementinfo JGZ is bestemd om de éénmalige implementatie- en inrichtingskosten van een managementinformatiesysteem op te vangen.

3.6 Verloop voorzieningen.

Er zijn geen voorzieningen aanwezig in de V&GR.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

Begroting 2014 GGD Groningen – onderdeel van de V&GR-regeling

3.7 Meerjarenraming en toelichting

Op basis van extrapolatie volgt hierna de (voorlopige) meerjarenraming conform de voorschriften van het besluit begroting en verantwoording hieromtrent. Voor het programma GGD zijn de baten, lasten en het saldo daartussen per jaar geraamd. De meerjarenraming sluit aan bij de ontwikkelingen zoals die in het voorgaande zijn geïnventariseerd en beschreven.

De meerjarenraming die nu voorligt, geeft een sluitend beeld voor de komende jaren zonder extra bijdragen van de gemeenten, behoudens de gebruikelijke indexeringen. Voor deze indexeringen is voor 2014 voorlopig rekening gehouden met een loon- en prijscompensatie van 1,15 %. Deze is als volgt opgebouwd:

Indexatie V&GR 2014			Aandeel
Verwachte loonstijging in 2014	0,00 %		
Verwachte sociale lasten mutatie 2014	0,50 %		
Pensioenpremie	0,50 %		
Totaal verwachte salarismutatie		1,00 %	80%
Verwachte index materiële overheidsconsumptie 2014 (IMOC)**		1,75 %	20 %
Te gebruiken		1,15 %	

** o.b.v. korte termijnraming CPB – maart 2013

Bovenstaande indexering is ontleend aan de systematiek van de gemeente Groningen. Bij de definitieve vaststelling van de begroting zal het definitieve indexpercentage worden meegenomen.

Aansluitend op de meerjarenraming treft u een meerjarenoverzicht van de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage per programma voor de periode 2014 – 2017. In dit overzicht zijn de ontwikkelingen als genoemd onder 3.1 buiten beschouwing gelaten.

In de jaren na 2014 is een index gehanteerd van 1,50 % die aansluit bij de huidige verwachtingen voor die periode.

NB: Aangezien in dit meerjarenbeeld nog geen rekening is gehouden met de bedoelde ontwikkelingen in paragraaf 3.1 en het bestuur nog geen uitspraken heeft gedaan over eventuele bezuinigingen in de periode na 2014, is het hooguit een voorlopige schets die nog zal wijzigen. Bij het opstellen van de begroting 2015 moet het definitieve meerjarenperspectief 2015 – 2018 bekend zijn.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

Begroting 2014 GGD Groningen – onderdeel van de V&GR-regeling

Meerjarenraming 2014-2017 V&GR-regeling				
Gehanteerde index;	1,15%	1,50%	1,50%	1,50%
Programma GGD				
	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Totaal lasten voorgaand jaar		19.458	19.693	19.931
Nominale compensatie		235	238	242
Bezuinigingen				
Totaal lasten	19.458	19.693	19.931	20.173
Totaal baten voorgaand jaar		19.458	19.693	19.931
Nominale compensatie		235	238	242
Bezuinigingen				
Totaal baten	19.458	19.693	19.931	20.173
Saldo voor reservemutaties	0	0	0	0
Mutaties reserves				
-toevoeging	-	-	-	-
-Onttrekking	-	-	-	-
Saldo na reservemutaties	-	-	-	-

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

MEERJARENONTWIKKELING 2014 - 2017 V&GR-inwonerbijdrage					
Gehanteerde index:		1,15%	1,50%	1,50%	1,50%
Gemeenschappelijke taken per deelprogramma	2013 actueel	2014	2015	2016	2017
Programma GGD					
LGZ&J					
Saldo begroting vorig jaar:		€ 6,94	€ 7,02	€ 7,13	€ 7,23
Nominale compensaties e.d.		€ 0,08	€ 0,11	€ 0,11	€ 0,11
Saldo begroting nieuw jaar	€ 6,94	€ 7,02	€ 7,13	€ 7,23	€ 7,34
SZ&V					
Saldo begroting vorig jaar:		€ 4,73	€ 4,68	€ 4,75	€ 4,83
Bezuinigingen		€ 0,10			
Nominale compensaties e.d.		€ 0,05	€ 0,07	€ 0,07	€ 0,07
Saldo begroting nieuw jaar	€ 4,73	€ 4,68	€ 4,75	€ 4,83	€ 4,90
GGD algemeen					
Saldo begroting vorig jaar:		€ 1,92	€ 1,94	€ 1,97	€ 2,00
Nominale compensaties e.d.		€ 0,02	€ 0,03	€ 0,03	€ 0,03
Saldo begroting nieuw jaar	€ 1,92	€ 1,94	€ 1,97	€ 2,00	€ 2,03
Totaal programma GGD					
Saldo begroting vorig jaar:		€ 13,59	€ 13,65	€ 13,85	€ 14,06
Bezuinigingen		€ 0,10			
Nominale compensaties e.d.		€ 0,16	€ 0,20	€ 0,21	€ 0,21
Saldo begroting nieuw jaar	€ 13,59	€ 13,65	€ 13,85	€ 14,06	€ 14,27
Totaal programma onvoorzien					
Saldo begroting vorig jaar:		€ 0,24	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Bezuinigingen		€ 0,24	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Nominale compensaties e.d.		€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Saldo begroting nieuw jaar	€ 0,24	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00

BIJLAGEN

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Beleidsbegroting en financiële begroting V&GR 2014 programma GGD

	Inwoners 1 januari 2013	Programma GGD		
		LGZ&J	S&ZV	GGD algemeen
Inwonerbijdrage 2013-actueel		6,94	4,73	1,92
Nominale compensatie	0,0115	0,08	0,05	0,02
Bezuinigingen			-0,10	
Inwonerbijdrage 2014-primitief		7,02	4,68	1,94
Appingedam	12.052	84.647	56.403	23.409
Beem	10.523	73.908	49.247	20.439
Bellinpedde	9.003	63.233	42.133	17.487
Delfzijl	26.033	182.843	121.833	50.565
Eemshoofd	16.100	113.078	75.347	31.272
Groningen (gemeente)	195.800	1.375.200	916.332	380.311
Grootegast	12.212	85.771	57.151	23.720
Haren	18.656	131.030	87.309	36.236
Hoogerzand-Sappemeer	34.543	242.613	161.659	67.094
Leek	19.586	137.562	91.661	38.043
Loppersum	10.298	72.328	48.194	20.002
De Marne	10.342	72.637	48.400	20.088
Marum	10.402	73.058	48.681	20.204
Menterwolde	12.397	87.070	58.017	24.079
Oldambt	38.768	272.287	181.432	75.301
Pekela	12.779	89.753	59.805	24.821
Slochteren	15.593	109.517	72.974	30.287
Stadkanaal	32.862	230.806	153.792	63.829
Ten Boer	7.497	52.655	35.086	14.562
Veendam	27.919	196.089	130.659	54.228
Vlagtwedde	16.122	113.233	75.450	31.314
Winsum	13.889	97.549	65.000	26.977
Zuidhorn	18.680	131.199	87.421	36.283
Totaal	582.056	4.088.067	2.723.986	1.130.552

Versie ten behoeve van commentaar gemeenteraden V&GR
Naar aanleiding van verpakking Algemeen Besluit 64.2 juli 2013

36

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Beleidsbegroting en financiële begroting V&GR 2014 programma GGD

DU CJG 2014 bedragen per gemeente

gemeente	2013	Indexatie DUCJG	Huisvesting	Totaal 2014
Appingedam	€ 130.842	€ 1.240	€ 22.620	€ 154.702
Bedum	€ 120.925	€ 1.083	€ 23.210	€ 145.218
Bellingwedde	€ 89.052	€ 927	€ 16.431	€ 106.409
De Marn	€ 113.386	€ 1.064	€ 22.255	€ 136.705
Delfzijl	€ 280.529	€ 2.679	€ 51.514	€ 334.722
Eemsmond	€ 186.522	€ 1.657	€ 32.851	€ 221.030
Groningen	€ 1.668.287	€ 20.150	€ 324.121	€ 2.012.558
Grootegast	€ 153.136	€ 1.257	€ 24.655	€ 179.048
Haren	€ 200.023	€ 1.920	€ 33.661	€ 235.604
Hoogezand-Sappemeer	€ 402.457	€ 3.555	€ 70.308	€ 476.320
Leek	€ 224.854	€ 2.016	€ 39.917	€ 266.787
Loppersum	€ 118.069	€ 1.060	€ 20.665	€ 139.794
Marum	€ 127.057	€ 1.070	€ 21.280	€ 149.407
Menterwolde	€ 132.586	€ 1.276	€ 23.108	€ 156.970
Oldambt	€ 401.058	€ 3.990	€ 68.903	€ 473.950
Pekela	€ 140.007	€ 1.315	€ 25.272	€ 166.594
Slochteren	€ 174.809	€ 1.605	€ 28.733	€ 205.146
Stadskanaal	€ 350.419	€ 3.382	€ 60.441	€ 414.242
Ten Boer	€ 96.400	€ 772	€ 16.589	€ 113.761
Veendam	€ 306.078	€ 2.873	€ 51.805	€ 360.756
Vlagtwedde	€ 167.625	€ 1.659	€ 30.093	€ 199.377
Winsum	€ 172.568	€ 1.429	€ 31.251	€ 205.248
Zuidhorn	€ 233.259	€ 1.922	€ 42.823	€ 278.004
Totaal	€ 5.989.948	€ 59.901	€ 1.082.505	€ 7.132.354

BIJLAGE

Gemeenschappelijke Regeling
Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Onderwerp: Toelichting bij Begroting 2014 GGD
Bijlage: Begroting 2014 GGD
Datum: 5 juli 2013

Toelichting bij de Begroting 2014 van de GGD

Onderstaand treft u een beknopte weergave aan van de belangrijkste punten uit de concept-begroting 2014 van het programma GGD als onderdeel van de V&GR-regeling. Deze begroting is op 24 mei jl. besproken in de bestuurscommissie GGD en is daar van een positief advies voorzien. Vervolgens is de begroting voorlopig vastgesteld in het Algemeen Bestuur van 5 juli jl. en wordt deze nu voorgelegd aan de raden voor een zienswijze. De zienswijzeperiode van de raden duurt ruim 2 maanden. In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 4 oktober a.s. zal de begroting 2014 GGD opnieuw op de agenda staan; ditmaal ter definitieve vaststelling.

1. Inleiding

GGD Groningen wil bijdragen aan de verlenging van een gezonde levensverwachting en aan het verkleinen van de soms grote gezondheidsverschillen in de provincie Groningen.

Gezondheid is voor ons meer dan fysieke gesteldheid; we gaan uit van de brede definitie waarbij ook welbevinden, participatie en veiligheid onderdeel zijn van gezondheid (World Health Organization). GGD Groningen is een ambtelijke organisatie voor alle Groninger gemeenten. We werken onder andere op basis van de Wet publieke gezondheid en de Wet maatschappelijke ondersteuning. In beide wetten staat het bevorderen van de kwaliteit van leven van de burger centraal. De samenhangende inzet op beleid en uitvoering, geconcentreerd rond de openbare gezondheidszorg als brede basisvoorziening, vormt de kern van de GGD als professionele organisatie. Naast een vast pakket aan taken en werkzaamheden is er sprake van een wisselend pakket, zoals vangnettaken. GGD Groningen (inclusief GHOR) is voor gemeenten ook een organisatie die inzetbaar is bij crisis en incidenten, zowel in de reguliere als in de opgeschaalde (crisis)zorgsituatie. Dit vraagt om integrale planvorming en voorbereiding ten aanzien van gezondheid en veiligheid.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

De gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen helpt de Groninger gemeenten bij een efficiënte en effectieve uitvoering van de taken op het gebied van publieke gezondheid, jeugdgezondheidszorg en veiligheid. GGD Groningen is naast de Veiligheidsregio Groningen de uitvoerende organisatie van deze regeling en is daarmee een dienst van en voor de Groninger gemeenten. De gemeenschappelijke regeling kent twee soorten taken, namelijk gemeenschappelijk en gemeentespecifieke taken en er is sprake van solidariteit tussen de verschillende gemeenten. Samen werken we aan een goede publieke gezondheid van de Groningers.

2. Meerjarenperspectief 2015 - 2018

Het bestuur van de V&GR heeft voor het tijdsbestek 2011 – 2014 besloten tot een feitelijke nullijn (stabiel meerjarenbeeld); tegenover prijsstijgingen (indexatie) staan gerichte bezuinigingen om het niveau van de inwonerbijdragen constant te houden. Met deze afspraak weten gemeenten en organisatie waar ze voor een langere periode aan toe zijn. Deze bezuinigingen zijn en worden gefaseerd gerealiseerd in deze meerjarenperiode.

Op basis van dit uitgangspunt bevat de nu voorliggende begroting geen voorstellen voor mutaties in de gemeentelijke bijdragen behoudens de indexering voor loon- en prijsontwikkelingen en de bezuinigingen.

Recent hebben een aantal gemeenten gevraagd om tussentijdse bezuinigingen. Het bestuur heeft deze vraag negatief beantwoord onder verwijzing naar de afspraken en de onzekerheid over de komende periode. Want voor de komende meerjarenperiode 2015-2018 is er binnen het programma GGD van de V&GR nog veel onzekerheid:

- de discussie over het rapport van de commissie de Winter over de JGZ en de mogelijke financiële gevolgen daarvan;
- de discussie over het jeugdomein in de provincie Groningen en de mogelijke organisatorische en financiële uitkomsten daarvan, inclusief solidariteitsvraagstukken rondom het thema jeugd;
- de discussie over de taken en de toekomst van de GGD inclusief de GHOR in breder perspectief.

Bij al deze thema's is reeds gekozen voor een inhoudelijke benadering, zodat vanuit de inhoud keuzes kunnen worden gemaakt. Omdat die keuzes nog niet zijn gemaakt is het lastig om nu al een financieel perspectief te schetsen voor het meerjarenbeeld voor de komende periode.

Daarom stelt het DB voor om in lijn met de keuze voor de inhoudelijke benadering de financiële consequenties gelijktijdig met de inhoudelijke discussie te laten lopen en niet op voorhand en apart een financiële discussie te voeren.

Concreet betekent dit dat het echte financiële meerjarenbeeld 2015-2018 niet nu maar in het najaar 2013 / voorjaar 2014 zal worden vastgesteld door uw bestuur.

3. Bezuinigingstaakstelling inwonerbijdragen en rijksbezuinigingen

Het bestuur van de V&GR heeft in 2011 opdracht gegeven om gedurende vier jaar de nullijn te hanteren voor de inwonerbijdrage en tegenvallers zoveel mogelijk binnen de begroting op te lossen. Concreet gaat het daarbij om het verwerken van rijksbezuinigingen (op de BDUR en de decentralisatie-uitkering jeugd) en het op orde brengen van het JGZ-onderdeel van de begroting. Dit heeft voor de GGD geleid tot een pakket aan bezuinigingsopdrachten van 0,9 miljoen euro; te realiseren over de periode 2011-2014.

Al deze maatregelen zijn in de deelprogramma's verwerkt.

Voor een deel verloopt het realiseren van die taakstellingen voorspoedig. Alleen bij een paar opdrachten waar personeel boventallig wordt, verloopt het echt structureel realiseren van de bezuinigingen trager dan gedacht; het herplaatsen of uitplaatsen van de boventallige medewerkers verloopt met de huidige arbeidsmarkt moeizaam. Voorlopig wordt de taakstelling dan incidenteel ingevuld en de GGD blijft zich natuurlijk inspannen om deze medewerkers te herplaatsen.

4. Indexatie inwonerbijdragen 2014

In de concept-beleidsbegroting is uitgegaan van een nominale ontwikkeling van 1,15% voor het jaar 2014. Deze nominale ontwikkeling is gebaseerd op een actuele schatting van de loonkosten, werkgeverslasten en inflatie. Als aangegeven heeft de V&GR-regeling opdracht gekregen de komende vier jaar de nullijn te hanteren voor de inwonerbijdrage. Het bestuur heeft besloten dit niet met de kaasschaafmethode te doen. Daarom zijn niet alle inwonerbijdragen per deelprogramma of product bevroren op de bijdrage van 2010, maar we bezuinigen 1 miljoen euro op specifiek bediscussieerde taken. In de methodiek betekent dit dat alle taken eerst een compensatie voor loon- en prijsontwikkelingen krijgen. De taken waar we op gaan bezuinigen krijgen vervolgens hun taakstelling in mindering gebracht.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

Indexatie V&GR 2014			Aandeel
Verwachte loonstijging in 2014	0,00 %		
Verwachte sociale lasten mutatie 2014	0,50 %		
Pensioenpremie	0,50 %		
Totaal verwachte salarismutatie		1,00 %	80 %
Verwachte index materiële overheidsconsumptie 2014 (IMOC o.b.v. korte termijnraming CPB – maart 2013)		1,75 %	20 %
Te gebruiken		1,15 %	100 %

Bovenstaande indexering is ontleend aan de systematiek van de gemeente Groningen. Bij de definitieve vaststelling van de begroting zal het definitieve indexpercentage worden meegenomen. In de jaren na 2014 is een index gehanteerd van 1,5 % die aansluit bij de huidige verwachtingen voor die periode.

Aangezien het bestuur nog geen uitspraken heeft gedaan over eventuele bezuinigingen in de periode na 2014 is het hooguit een voorlopige schets die nog zal wijzigen.

In bijlage II is een overzicht opgenomen van de financiële ontwikkeling van de programmakosten voor de periode 2014-2017.

5. Risico's en ontwikkelingen programma GGD

De belangrijkste ontwikkelingen en risico's voor 2014 en verder zijn al aangestipt in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting (de toekomst van de GGD en het risico van vertraagde realisatie van een deel van de bezuinigingen).

Voor wat betreft de toekomst GGD Groningen heeft in 2012 een verkenning plaatsgevonden. De ontwikkelingen die tot deze verkenning leidden betroffen de decentralisatie van de jeugdzorg en de organisatieontwikkeling van de gemeente Groningen.

De centrale vraag is hoe de deelnemende gemeenten binnen de V&GR-regeling de GGD Groningen zien in het licht van deze ontwikkelingen en wat hun wensen en eisen zijn. De GGD Groningen heeft zowel individuele bestuurders als het collectief gesproken. De conclusie is dat het bestuur over het algemeen tevreden is over GGD Groningen en op dit moment geen reden ziet om de huidige positie van GGD Groningen te veranderen. Mogelijk hebben de uitkomsten van de transitie en transformatie jeugdzorg later wel gevolgen voor de positie en organisatie van de GGD Groningen.

Een andere opbrengst van deze verkenning is dat de gemeenten meer transparantie van de GGD Groningen willen en een flexibeler sturing op GGD Groningen met behoud van kwaliteit. Over de nadere vormgeving wordt het overleg met de gemeenten voortgezet.

Bijlagen

- Bijlage I : overzicht bijdragen per inwoner in meerjarenperspectief
- Bijlage II : ontwikkeling programmakosten 2014-2017
- Bijlage III : inwonerbijdragen programma's
- Bijlage IV : DU CIJ

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Bijlage I overzicht bijdragen per inwoner in meerjarenperspectief

Dit betreft een overzicht opgenomen van de ontwikkeling van de bijdragen per inwoner in meerjarenperspectief voor het programma GGD. De actuele ontwikkelingen met betrekking tot de regionalisering van de brandweer en de ontvlechting van de HVD zijn buiten beschouwing gelaten.

Programma GGD					
LGZ&J					
Saldo begroting vorig jaar:		€ 6,94	€ 7,02	€ 7,13	€ 7,23
Nominale compensaties e.d.		€ 0,08	€ 0,11	€ 0,11	€ 0,11
Saldo begroting nieuw jaar	€	6,94	7,02	7,13	7,23
SZ&V					
Saldo begroting vorig jaar:		€ 4,73	€ 4,68	€ 4,75	€ 4,83
Bezuinigingen		€ 0,10			
Nominale compensaties e.d.		€ 0,05	€ 0,07	€ 0,07	€ 0,07
Saldo begroting nieuw jaar	€	4,73	4,68	4,75	4,83
GGD algemeen					
Saldo begroting vorig jaar:		€ 1,92	€ 1,94	€ 1,97	€ 2,00
Nominale compensaties e.d.		€ 0,02	€ 0,03	€ 0,03	€ 0,03
Saldo begroting nieuw jaar	€	1,92	1,94	1,97	2,00
Totaal programma GGD					
Saldo begroting vorig jaar:		€ 13,59	€ 13,65	€ 13,85	€ 14,06
Bezuinigingen		€ 0,10			
Nominale compensaties e.d.		€ 0,16	€ 0,20	€ 0,21	€ 0,21
Saldo begroting nieuw jaar	€	13,59	13,65	13,85	14,06
Totaal programma onvoorzien					
Saldo begroting vorig jaar:		€ 0,24	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Bezuinigingen		€ 0,24	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Nominale compensaties e.d.		€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00
Saldo begroting nieuw jaar	€	0,24	0,00	0,00	0,00

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Bijlage II Ontwikkeling programmakosten

Onderstaand overzicht laat de financiële ontwikkeling van de programmakosten voor de periode 2014-2017 zien in de *going concern* situatie. Dat betekent dat alle organisatieontwikkelingen buiten beschouwing gelaten zijn.

Meerjarenraming 2014-2017 V&GR-regeling				
Gehanteerde index;	1,15 %	1,50 %	1,50 %	1,50 %

Programma GGD				
	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Totaal lasten voorgaand jaar		19.458	19.693	19.931
Nominale compensatie		235	238	242
Bezuinigingen				
Totaal lasten	19.458	19.693	19.931	20.173
Totaal baten voorgaand jaar		19.458	19.693	19.931
Nominale compensatie		235	238	242
Bezuinigingen				
Totaal baten	19.458	19.693	19.931	20.173
Saldo voor reservemutaties	0	0	0	0
Mutaties reserves				
-toevoeging	-	-	-	-
-Onttrekking	-	-	-	-
Saldo na reservemutaties	-	-	-	-

In 2015 moet de laatste 1,5% korting op de BDUR van 80 duizend euro verwerkt worden. Verder zijn voor 2015 en 2016 door het bestuur nog geen bezuinigingen vastgesteld.

Collegiebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Bijlage III Inwonerbijdragen programma's

	Inwoners 1 januari 2013	Programma GGD		
		LGZ&J	S&ZV	GGD algemeen
Inwonerbijdrage 2013-actueel		6,94	4,73	1,92
Nominale compensatie	0,0115	0,08	0,05	0,02
Bezuinigingen			-0,10	
Inwonerbijdrage 2014-primittief		7,02	4,68	1,94
Appingedam	12.052	84.647	56.403	23.409
Bedum	10.523	73.908	49.247	20.439
Ballegoedde	9.003	63.233	42.133	17.487
Delfzijl	26.033	182.843	121.833	50.565
Eemshoofd	16.100	113.078	75.347	31.272
Groningen (gemeente)	195.800	1.375.200	916.332	380.311
Groutegast	12.212	85.771	57.151	23.720
Haren	18.656	131.030	87.309	36.236
Hoogerland-Sappemeer	34.543	242.613	161.659	67.094
Leek	19.586	137.562	91.661	38.043
Loppersum	10.298	72.328	48.194	20.002
De Marne	10.342	72.637	48.400	20.088
Marum	10.402	73.058	48.681	20.204
Menterwolde	12.397	87.070	58.017	24.079
Oldambt	38.768	272.287	181.432	75.301
Pekela	12.779	89.753	59.805	24.821
Stochten	15.593	109.517	72.974	30.287
Stadskanaal	32.862	230.806	153.792	63.829
Ten Boer	7.497	52.655	35.086	14.562
Veendam	27.919	196.089	130.659	54.228
Vlagtwedde	16.122	113.233	75.450	31.314
Winsum	13.889	97.549	65.000	26.977
Zaithorn	18.680	131.199	87.421	36.283
Totaal	582.056	4.088.067	2.723.986	1.130.552

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Bijlage IV

DU CJG 2014 bedragen per gemeente

gemeente	2013	Indexatie DU CJG	Huisvesting	Totaal 2014
Appingedam	€ 130.842	€ 1.240	€ 22.620	€ 154.702
Bedum	€ 120.925	€ 1.083	€ 23.210	€ 145.218
Bellingwedde	€ 89.052	€ 927	€ 16.431	€ 106.409
De Marne	€ 113.386	€ 1.064	€ 22.255	€ 136.705
Delfzijl	€ 280.529	€ 2.679	€ 51.514	€ 334.722
Eemmond	€ 186.522	€ 1.657	€ 32.851	€ 221.030
Groningen	€ 1.668.287	€ 20.150	€ 324.121	€ 2.012.558
Groote gast	€ 153.136	€ 1.257	€ 24.655	€ 179.048
Haren	€ 200.023	€ 1.920	€ 33.661	€ 235.604
Hoogezand-Sappemeer	€ 402.457	€ 3.555	€ 70.308	€ 476.320
Leek	€ 224.854	€ 2.016	€ 39.917	€ 266.787
Loppersum	€ 118.069	€ 1.060	€ 20.665	€ 139.794
Marum	€ 127.057	€ 1.070	€ 21.280	€ 149.407
Menterwolde	€ 132.586	€ 1.276	€ 23.108	€ 156.970
Oldambt	€ 401.058	€ 3.990	€ 68.903	€ 473.950
Pekela	€ 140.007	€ 1.315	€ 25.272	€ 166.594
Slochteren	€ 174.809	€ 1.605	€ 28.733	€ 205.146
Stadskanaal	€ 350.419	€ 3.382	€ 60.441	€ 414.242
Ten Boer	€ 96.400	€ 772	€ 16.589	€ 113.761
Veendam	€ 306.078	€ 2.873	€ 51.805	€ 360.756
Vlagtwedde	€ 167.625	€ 1.659	€ 30.093	€ 199.377
Winsum	€ 172.568	€ 1.429	€ 31.251	€ 205.248
Zuidhorn	€ 233.259	€ 1.922	€ 42.823	€ 278.004
Totaal	€ 5.989.948	€ 59.901	€ 1.082.505	€ 7.132.354

BIJLAGE

Gemeenschappelijke Regeling
Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Begroting 2014

Programma Veiligheid¹

¹ Naar verwachting per 1 januari 2014 gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen.

Inhoudsopgave

1. Voorwoord/inleiding	3
2.1 Wettelijk Kader.....	4
2.2 Verzorgingsgebied.....	4
2.3 Organisatie.....	4
3. Toelichting op de deelprogramma's van de Veiligheidsregio Groningen	6
3.1 Deelprogramma crisisbeheersing.....	7
3.2 Deelprogramma brandweezorg, inclusief meldkamerfunctie.....	10
3.3 GHOR.....	14
3.4 Deelprogramma Gemeentelijke kolom	15
4. Paragrafen	17
4.1 Lokale heffingen	17
4.2 Weerstandsvermogen.....	17
4.3 Onderhoud kapitaalgoederen	23
4.4 Financiering	23
4.5 Bedrijfsvoering	23
4.6 Verbonden partijen.....	23
FINANCIËLE BEGROTING 2014	24
1. Inleiding	25
2. Het overzicht van baten en lasten (exploitatieoverzicht) en de toelichting	25
3 Incidentele baten en lasten Veiligheidsregio Groningen	29
4. Financiële positie en meerjarenraming	30
4.1 Bestaand en nieuw beleid	30
4.2 Vaste arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	30
4.3 Investerings	31
4.4 Financiering	31
4.5 Verloop reserves	31
4.6 Verloop voorzieningen.....	31
4.7 Meerjarenraming en toelichting.....	31
BIJLAGEN	35

1. Voorwoord/inleiding

Voor u ligt de beleidsbegroting 2014 van de Veiligheidsregio Groningen, onderdeel van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen (V&GR-regeling). Vooruitlopend op de regionalisering van de Brandweer per 1 januari 2014 is de beleidsbegroting van de GGD (programma gezondheid) nu in een apart boekwerk opgenomen.

Deze begroting kent als enige programma 'Veiligheid' en is onderverdeeld naar vier deelprogramma's:

1. Rampenbestrijding & Crisisbeheersing
2. Brandweezorg, inclusief meldkamerfunctie
3. Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR)
4. Gemeentelijke kolom

Vanaf 2014 is brandweezorg -conform wettelijke eisen- geregionaliseerd en maken ook de (voorheen) gemeentelijke korpsen deel uit van de veiligheidsregio Groningen. Dit heeft een grote impact op de organisatie en de begroting. Er is hard gewerkt om alle financiële aspecten van deze overgang in kaart te brengen. Wij willen graag iedereen die hier bij betrokken is geweest bedanken voor hun inzet.

Wij streven naar een zo stabiel mogelijk financieel meerjarenperspectief voor zowel de nieuwe organisatie als de gemeenten die de activiteiten (grotendeels) financieren. De regionalisering van de brandweer leidt tot een uitzetting van de begroting van de Veiligheidsregio. Het invlechten van de gemeentelijke korpsen leidt tot een uitbreiding van fte's binnen de diensten personeels- & organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering en daarmee tot een toename van de overheadkosten. In het regionaliseringstraject is daarnaast ook de verdeelsleutel van de kosten onderzocht op duidelijkheid, rechtvaardigheid en toekomstbestendigheid. Het bestuur heeft besloten om in een periode van vijf jaar voor de kosten van de brandweer, inclusief meldkamerfunctie, over te schakelen naar een verdeelsleutel op basis van de allocatie in het gemeentefonds. Deze ontwikkelingen hebben voor individuele gemeenten aanzienlijke financiële gevolgen ten aanzien van de gemeentelijke bijdrage, in zowel positieve als negatieve zin. Dit is in de bijlagen van deze begroting weergegeven.

In hoofdstuk 2 geven wij een uitgebreide beschrijving van de Veiligheidsregio Groningen. In hoofdstuk 3 vindt u het programmaplan voor de vier deelprogramma's binnen het programma Veiligheid. Hierin is opgenomen welke taken de Veiligheidsregio Groningen heeft en wat deze taken kosten. Hoofdstuk 4 geeft onder andere inzicht in het weerstandvermogen en de risico's en ontwikkelingen. Tot slot is de financiële begroting opgenomen, inclusief meerjarenperspectief per gemeente.

2. Veiligheidsregio Groningen

2.1 Wettelijk Kader

In de Wet veiligheidsregio's is vastgelegd dat de colleges van burgemeesters en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio een gemeenschappelijke regeling treffen, waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld met de aanduiding: Veiligheidsregio. Aan dit bestuur worden de volgende taken overgedragen:

- a. het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises;
- b. het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald;
- c. het adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak, bedoeld in artikel 3, eerste lid²
- d. het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing;
- e. het instellen en in stand houden van een brandweer;
- f. het instellen en in stand houden van een GHOR;
- g. het voorzien in de meldkamerfunctie;
- h. het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel;
- i. het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de onder d, e, f, en g genoemde taken.

2.2 Verzorgingsgebied

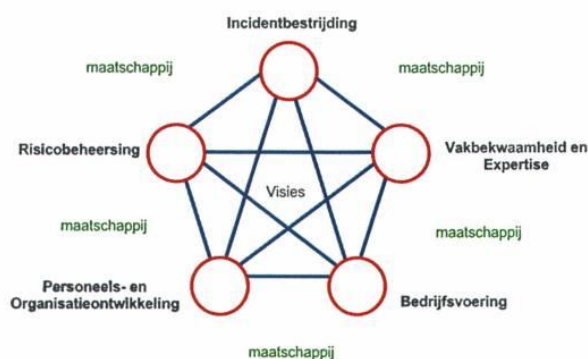
De Veiligheidsregio Groningen kent een zeer divers verzorgingsgebied. Op 296 duizend hectare (waarvan 62 duizend hectare water) wonen bijna 580.000 inwoners, ca. 190.000 in de stad Groningen en de andere inwoners verdeeld over 22 gemeenten. In totaal dus 23 gemeenten met een zeer verschillend karakter. Stedelijk gebied, plattelandsgemeenten, twee grote zeehavens – Delfzijl en de Eemshaven – en gebieden met intensieve (chemische) industrie. De regio ligt grotendeels onder de zeespiegel, huisvest diverse energieleveranciers en is van zeer groot vitaal belang in verband met de aardgaswinning en de energieleverantie. Het bijbehorend risicobeeld is overigens nog voortdurend in ontwikkeling. Zo werd begin 2013 duidelijk dat de regio zich – meer dan in het verleden – zal moeten voorbereiden op aardbevingen die veroorzaakt worden door de aardgaswinning.

2.3 Organisatie

De brandweertaken, inclusief de meldkamerfunctie, en de multidisciplinaire taken op het gebied van rampenbestrijding & crisisbeheersing zijn met ingang van 2014 ondergebracht in de organisatie 'Veiligheidsregio Groningen'. De brandweertaken in de regio Groningen wordt verzorgd door ca. 750 vrijwilligers, ca. 90 beroepsmedewerkers en ongeveer 200 dagdienstmedewerkers. Verspreid in de regio zijn 40 brandweerkazernes, 38 kazernes met een vrijwillige bezetting en 2 kazernes met een 24-uurs (beroeps) bezetting. De meldkamerfunctie is ondergebracht in de Meldkamer Noord Nederland (MkNN). De multidisciplinaire taken worden uitgevoerd door een klein aantal medewerkers, ondergebracht binnen de verschillende sectoren en diensten. De organisatie is gevormd rond de inhoudelijke taakvelden op het gebied van brandweertaken en crisisbeheersing. Er zijn drie sectoren, namelijk Risicobeheersing, Incidentbestrijding en Vakbekwaamheid en Expertise. Naast deze sectoren zijn er twee ondersteunende diensten, namelijk Bedrijfsvoering en Personeels- en Organisatieontwikkeling. Onderstaande afbeelding maakt de hoofdstructuur inzichtelijk en symboliseert de verbinding tussen de sectoren en diensten op basis van een heldere gedeelde visie op zowel de brandweertaken als de crisisbeheersing.

² Artikel, 3 lid 1: Tot de brandweertaken behoort: a. het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt; b. het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Figuur 1: Organisatie Veiligheidsregio Groningen

De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) maakt bestuurlijk gezien deel uit van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen. Organisatorisch gezien is de GHOR echter onderdeel van de GGD. Conform de Wet veiligheidsregio's maakt de directeur GHOR deel uit van de directie van de GGD. Binnen de GHOR zijn 10 personen werkzaam.

Met ingang van 2014 voert de Gemeentelijke kolom haar taken en financieel beheer zelfstandig uit vanuit een centrumorganisatie in het kader van de regionalisering gemeentelijke processen en taken crisisbeheersing ("koude taken"). De nieuwe organisatie werkt vanuit een netwerkteam. De medewerkers in het netwerkteam zijn in dienst van de gemeenten en worden vanuit die gemeenten gedetacheerd naar de (centrumorganisatie van) de gemeentelijke kolom. Binnen de gemeentelijke kolom is 7,5 fte werkzaam.

3. Toelichting op de deelprogramma's van de Veiligheidsregio Groningen

In het programmaplan stelt de Veiligheidsregio de plannen voor die zij in 2014 wil laten uitvoeren. De programmabegroting van de Veiligheidsregio bestaat uit het programma veiligheid met daarin 4 deelprogramma's:

- 1 Rampenbestrijding en Crisisbeheersing
- 2 Brandweezorg, inclusief meldkamerfunctie
- 3 Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR)
- 4 Gemeentelijke kolom

In het programmaplan worden er drie vragen beantwoord:

- Welke opdrachten moeten worden uitgevoerd in 2014? (wat willen we bereiken?)
- Welke activiteiten gaan de organisatieonderdelen uitvoeren? (wat doen we ervoor?)
- Wat gaat de uitvoering van deze activiteiten kosten?

In onderstaand overzicht zijn de totale lasten en de totale baten van de Veiligheidsregio Groningen weergegeven. De toename van de baten en lasten houdt verband met de integratie van de gemeentelijke brandweerkorpsen, toegepaste indexeringen, bezuinigingen en de toe- en afnamen van ontvangen subsidies. In de financiële begroting wordt dit –ook per deelprogramma- nader toegelicht.

Veiligheidsregio				
	Rekening 2012	Actuele Begroting 2013	Primitieve begroting 2014	Mutatie B2013-B2014
Programma Veiligheid-oud	10.918	13.315	13.487	323
Consolidatie correcties			-1.822	-1.822
Overhead/PPMO			4.900	4.900
Gemeentelijke korpsen excl. overhead			22.770	22.620
BTW component	550	550	2.138	1.588
Totaal lasten	11.468	13.865	41.473	27.458
Gemeentelijke bijdragen	6.544	7.924	33.818	25.744
Rijksbijdrage (BDUR)	5.777	5.318	6.747	1.429
Overige bijdragen	213	623	908	285
Totaal baten	12.534	13.865	41.473	27.458
Saldo voor reservemutaties	1.066	-	-	-
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-
	-	-	-	-
Saldo na reservemutaties	1.066	-	-	-

3.1 Deelprogramma crisisbeheersing

Programma:	Rampenbestrijding en Crisisbeheersing
Portefeuillehouder:	E. Groot
Directeur:	E. van Zuidam

Toelichting

Op 1 januari 2014 maken de multidisciplinaire taken op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing deel uit van de Veiligheidsregio Groningen. In het organisatieplan is beschreven dat deze taken robuust – en daarom als programma - binnen de gehele organisatie worden belegd.

Missie of doelstelling

De missie van de Veiligheidsregio Groningen luidt als volgt: 'De Veiligheidsregio Groningen bouwt met overtuiging voort op hetgeen tot nu toe bereikt is. De regio wil op veerkrachtige en duidelijke wijze bijdragen aan een veilige samenleving voor haar inwoners door het zoveel mogelijk voorkomen van rampen en crisissituaties en beperken en bestrijden van de effecten daarvan. De Veiligheidsregio is het verbindende element in de samenwerking met betrokken partners: 'we doen het samen.'

Deze missie vertaalt zich in tien visie-elementen voor rampenbestrijding en crisisbeheersing in de regio Groningen.

- Nuchter omgaan met risico's;
- Transparant en robuust communiceren van risico's;
- Bestuurlijk leiderschap en betrokkenheid is noodzakelijk;
- Een nuchtere voorbereiding op crisisbeheersing;
- Realistische communicatie over de eigen verantwoordelijkheid van de maatschappij voor de voorbereiding op crises is noodzakelijk;
- Sterke kolommen zijn de basis voor crisisbeheersing;
- Vertrouwen op professionaliteit;
- Tijdens crises rekent Groningen op de eigen verantwoordelijkheid die er binnen de maatschappij wordt gevoeld en genomen;
- Groningen ondersteunt haar (zelf-)redzame burgers;
- Er wordt zichtbaar leiding gegeven aan de samenleving.

Trends en ontwikkelingen

Evaluatie Wet veiligheidsregio's

De Wet veiligheidsregio's is nu enkele jaren van kracht. In die tijd is duidelijk geworden dat het verstandig is de rampenbestrijding en crisisbeheersing op regionale schaal te organiseren. Tegelijkertijd moet ook geconstateerd worden dat het nog allerminst duidelijk is wat een veiligheidsregio precies is, wat ervan verwacht mag worden en hoe zich dat verhoudt tot de verantwoordelijkheden van andere kolommen; er zijn vijftienvintig veiligheidsregio's en even zoveel organisatievarianten. De evaluatie van Wet veiligheidsregio's zal richtinggevende uitspraken moeten doen over de toekomst van het bestel.

Aardbevingen

Begin 2013 is de Veiligheidsregio Groningen geconfronteerd met het inzicht dat – als gevolg van de gaswinning - de komende jaren meer en zwaardere aardbevingen in de regio zullen plaatsvinden. De Veiligheidsregio zal zich hierop moeten voorbereiden.

Continuïteit

We weten niet meer beter dan dat de informatie die we nodig hebben altijd en overal via internet beschikbaar is. Bovendien: vrijwel alle denkbare voorzieningen zijn via datzelfde internet met elkaar verbonden. Enerzijds zorgt dit voor een hoge – en luxueuze – levensstandaard, anderzijds maakt het ons ook kwetsbaar. Want wanneer het internet verstoord raakt, dan kan dat gepaard gaan met het uitvallen van al die

Collegedebat - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

voorzieningen waaraan we zo gewend zijn. Het voorkomen van verstoringen is voor de Veiligheidsregio moeilijk. Het bestrijden van eventuele effecten is echter iets waarover de regio nadrukkelijk moet nadenken.

Nieuwe media

We leven meer en meer in een informatiesamenleving. Voor de crisisbeheersing heeft dit onmiskenbaar gevolgen. Burgers delen zonder omhaal informatie met elkaar en weten zich daardoor snel te organiseren. Dit vereist dat de crisisorganisatie de burger 'met open vizier' tegemoet treedt en een zekere mate van flexibiliteit vertoont; de organisatie moet zich aanpassen aan de klus die moet worden geklaard. Als onderdeel van de doorontwikkeling van het crisisplan moet onderzocht worden hoe die transparantie en flexibiliteit kunnen worden bereikt.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Beleidsplan multidisciplinair Opleiden en Oefenen 2010 – 2012 (met een jaar verlengd tot en met 2013)	Directiebestuur Crisisbeheersing	3 maart 2010
Beleidsplan Veiligheidsregio 2011 – 2014	Bestuurscommissie Regionale Brandweer en GHOR	9 december 2011
Kaders voor de GRIP in Groningen, Friesland en Drenthe	Directiebestuur Crisisbeheersing	5 oktober 2011
Regionaal Crisisplan	Bestuurscommissie Regionale Brandweer en GHOR	9 december 2011
Regionaal Risicoprofiel	Bestuurscommissie Regionale Brandweer en GHOR	18 maart 2012

Programmaonderdelen

Wat willen we bereiken?

De activiteiten binnen het programma Crisisbeheersing vinden hun oorsprong in het Beleidsplan Veiligheidsregio 2011 - 2014 en zijn er in beginsel op gericht om de hoofdstructuur van de crisisbeheersing operationeel te houden én mee te laten groeien met de eisen die de samenleving eraan stelt.

Wat doen we ervoor?

Om dit te bereiken voeren we taken uit binnen de volgende dossiers:

- Beleid: ontwikkeling en beheer regionaal risicoprofiel, beleidsplan Veiligheidsregio, beleidsplan multidisciplinair opleiden, trainen en oefenen, Noord-Nederlandse afspraken over de GRIP, continuïteit, etc.
- Planvorming : regionaal crisisplan, incidentbestrijdingsplan aardbevingen, rampbestrijdingsplannen
- MOTO - opleiden, trainen en oefenen van de hoofdstructuur op basis van het beleidsplan
- Risico- en crisiscommunicatie: communicatie voor en tijdens crises, stimuleren eigen verantwoordelijkheid burger, inzet nieuwe media
- Kwaliteitszorg: evalueren van oefeningen en incidenten, duurzaam lerende organisatie
- Netcentrisch werken: beheer en doorontwikkeling van het multidisciplinair informatiemanagement, zowel vakinhoudelijk als organisatorisch
- Accountmanagement : onderhouden contacten met vertegenwoordigers vitale infrastructuur
- Alarmering: stimuleren van een vlekkeloze alarmering van de hoofdstructuur. Dat doen we door het maken van heldere afspraken en regelmatige proefalarmeringen.

Daarnaast registreren we de multidisciplinaire samenwerking vanuit de regiegroep Crisismanagement en het Directiebestuur Crisisbeheersing. Met het Veiligheidsbureau Groningen bieden we onze

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

partners een platform om - structureel of wanneer het nodig is - in samen te werken; crisisbeheersing valt of staat immers met samenwerken en elkaar kennen.

Wat gaat de uitvoering van deze activiteiten kosten?

Crisisbeheersing				
	Rekening 2012	Actuele Begroting 2013	Primitieve begroting 2014	Mutatie B2013-B2014
Crisisbeheersing	908	867	872	5
BTW component	50	50	50	-
Totaal lasten	958	917	922	5
Gemeentelijke bijdragen	510	413	418	5
Rijksbijdrage (BDUR)	470	469	469	-
Overige bijdragen	-	35	35	-
Totaal baten	980	917	922	5
<i>Saldo voor reservemutaties</i>	22	-	-	-
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-
	-	-	-	-
Saldo na reservemutaties	22	-	-	-

De toename van de baten en lasten houdt verband met toegepaste indexeringen. In de financiële begroting wordt dit nader toegelicht.

Collegiebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

3.2 Deelprogramma brandweezorg, inclusief meldkamerfunctie

Programma:	Brandweezorg
Portefeuillehouder:	A. Meijerman
Commandant:	E. van Zuidam

Toelichting

Op 1 januari 2014 is er één brandweer Groningen, onderdeel van de Veiligheidsregio Groningen. In het projectplan is beschreven op welke wijze en in welke stappen de nieuwe organisatie wordt vormgegeven. In het visiedocument is beschreven wie de nieuwe organisatie wil zijn. In de contouren en in het organisatieplan is deze visie uitgewerkt tot een organisatiestructuur. In het najaar zal dit leiden tot een beleidsplan. 2014 is het startjaar van de nieuwe organisatie.

Visie

Figuur 4: de visie van Brandweer Groningen

Brandweer Groningen is expert in fysieke veiligheid en partner in integrale veiligheid. We zijn en blijven een maatschappelijk betrokken organisatie. We staan open voor innovaties en stimuleren het lerend vermogen van organisatie en medewerkers. Met slimme repressie kunnen we doeltreffender optreden. Met brandveilig leven investeren we vooral méér in het voorkómen van branden, slachtoffers en het beperken van schade. De brandweermedewerkers vormen de ruggengraat van de organisatie. We zetten in op het vakmanschap van alle medewerkers. We werken aan een open cultuur en handelen op basis van vertrouwen en integriteit. Brandweer Groningen is een aantrekkelijke werkgever met een adequaat personeelsbeleid.

Trends en ontwikkelingen

Evaluatie Wet veiligheidsregio's

De Wet veiligheidsregio (Wvr) is sinds 2010 van kracht en wordt in 2013 geëvalueerd. De evaluatie van de Wvr is bedoeld om inzicht te krijgen in de vraag in hoeverre de Wvr en de bijbehorende besluiten in de praktijk voldoen aan de verwachtingen wat betreft het functioneren van het stelsel en hoe actoren dat ervaren. De evaluatie van de Wvr zal naar verwachting tot aanpassingen leiden in de Wvr en/of de bijbehorende besluiten.

Dekkingsplan en opkomsttijden

Met het van kracht worden van de Wvr zijn de opkomsttijden voor de brandweer wettelijk vastgelegd. In 2012 heeft de Inspectie Veiligheid en Justitie (IVJ) onderzoek gedaan naar de opkomsttijden. Uit de rapportage 'Ter Plaatse' bleek dat de brandweer in een groot aantal gevallen niet aan deze opkomsttijden voldoet. In reactie op dit rapport heeft de minister de veiligheidsregio's opgeroepen verbeterplannen op te stellen en de dekkingsplannen (gebaseerd op een brandrisicoprofiel) te actualiseren. In 2013 is gewerkt aan

het opstellen van het brandrisicoprofiel voor de regio Groningen, waarin samenhangend is beschreven welke prestaties geleverd worden om incidenten te voorkomen, te beperken en te bestrijden. Het onderwerp opkomsttijden is ook onderdeel van de evaluatie van de Wvr.

Landelijke Meldkamer

In 2015 zal er één nieuwe landelijke meldkamerorganisatie zijn, die verantwoordelijk wordt voor alle meldkamers in Nederland. Het aantal locaties van de meldkamers gaat terug van 25 naar 10. Deze ontwikkeling zal moeten leiden tot landelijke standaardisering en coördinatie en landelijk beheer van de meldkamers onder één organisatie (Veiligheid en Justitie). De locatie van de Meldkamer Noord Nederland lijkt niet ter discussie te staan, maar het beheer zal in de toekomst overgedragen worden aan de landelijke organisatie. Er wordt gewerkt aan een transitiedocument. Het is nog onzeker welke financiële, personele en aansturingsconsequenties dit heeft.

Periodiek Preventief Medisch Onderzoek

Per 1 januari 2011 is het Periodiek Preventief Medisch Onderzoek (PPMO) geïntroduceerd in de CAR-UWO. Het betreft een verplichte medische keuring voor al het repressief brandweerpersoneel: vrijwilligers en beroeps. Op 23 november 2012 heeft het LOGA ingestemd met de wijzigingen en aanpassingen betreffende PPMO in de CAR-UWO. Deze wijzigingen zijn in gegaan per 1 april 2013.

BON

Brandweeropleidingen Noord verzorgt het brandweeronderwijs in Noord Nederland. De organisatie heeft tevens oefenfaciliteiten. De organisatie verkeert in financieel zwaar weer en heeft van de drie veiligheidsregio's leningen gekregen. De organisatie heeft inmiddels de kostenstructuur herzien. Momenteel wordt een toekomstvisie voor de BON ontwikkeld waarmee de dienstverlening in Noord Nederland gewaarborgd kan blijven. Daarnaast speelt de beweging naar één landelijke vakbekwaamheidsorganisatie met decentrale vestigingen. Het is nog niet bekend welke gevolgen deze beweging heeft voor de BON.

IFV

De wetswijziging van de Wet veiligheidsregio in 2012 heeft niet alleen geleid tot verplichte regionalisering van de brandweer, maar ook tot de oprichting van het Instituut Fysieke Veiligheid. Veiligheidsregio's worden tot winkelnering verplicht, afhankelijk van besluitvorming door het Veiligheidsberaad.

Aanpassingen brandweezorg

Binnen de DEAL-gemeenten (Delfzijl, Eemsum, Appingedam en Loppersum) wordt onderzocht welke aanpassingen nodig zijn voor een toekomstbestendige brandweezorg in deze gemeenten. Onderdelen hierin zijn het verbeteren van de dekking in de Eemshaven en in Delfzijl. Dit wordt gedaan op grond van het in 2013 op te leveren Masterplan. De uitkomsten van dit proces zijn nog niet bekend, maar zullen hoogstwaarschijnlijk leiden tot de bouw van enkele nieuwe kazernes. De huisvestingskosten zijn voor rekening van de gemeenten. Ten aanzien van de overige kosten (o.a. bemensing) moeten nadere afspraken worden gemaakt.

Beschikbaarheid vrijwilligers

Ook in de regio Groningen staat de beschikbaarheid van vrijwilligers onder druk. Door de toenemende kwaliteitseisen en de veranderende samenleving is het lastiger om brandweervrijwilligers te vinden en voor langere tijd te houden. In 2013 wordt de landelijke visie op vrijwilligheid bij de brandweer aangeboden aan de Minister van Veiligheid en Justitie³. Deze visie vormt een basis voor de wijze waarop de brandweer Groningen in de toekomst vrijwilligers wil werven en (ver)binden.

³ De visie 'Vrijwilligheid in beweging' is uitgebracht door Brandweer Nederland en de Vakvereniging Brandweervrijwilligers.

Collegiebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Rapport nulmeting kwaliteitszorg	Bestuur H&OG	18 juni 2010
Projectplan Groningen één, inclusief transitieafspraken	Bestuur V&GG	20 april 2012
Visie "Brandweer Groningen over morgen"	Bestuur V&GG	13 juli 2012
Contouren	Bestuur V&GG	7 december 2012
Organisatieplan	Bestuur V&GG	24 mei 2013

Programmaonderdelen

3.2.1 Eén brandweer Groningen

Wat willen we bereiken?

Eén brandweerorganisatie die:

- voortbouwt op bestaande succesfactoren:
 - het Sterke Merk doen
 - samenwerken
 - passie
 - lokale binding
 - (liefde voor het) vak.
- het vak centraal stelt:
 - expert in fysieke veiligheid;
 - innovatie en leren
 - partner in integrale veiligheid
 - slimme repressie
 - brandveilig leven
 - (door-) ontwikkeling vakmanschap.
- gekenmerkt wordt door:
 - sturing vanuit kernwaarden: vakmanschap, vertrouwen, betrokken, teamgeest en passie
 - aantrekkelijk werkgeverschap (ook: open, integer, veilig & gezond)
 - maatschappelijke betrokkenheid
 - volwaardige bedrijfsvoering (doelgericht, lean & mean, zakelijke benadering)
 - optimale aansluiting op en verbinding tussen dagdienst, vrijwilligers én beroeps
 - aansturing laag in de organisatie te beleggen.

Wat doen we ervoor?

- Het leveren van brandweezorg door ca. 750 vrijwilligers en ca. 90 beroepsmedewerkers vanuit 40 brandweerkazernes.
- Zichtbaarheid door het voeren van het eigen sterke merk 'Brandweer Groningen' daar waar het kan en aansluiten bij de Veiligheidsregio Groningen daar waar het moet.
- In het organisatieplan is de structuur van de nieuwe organisatie beschreven. Deze structuur is ondersteunend aan de hierboven beschreven doelstellingen.
- Op 1 januari 2014 gaat de nieuwe organisatie van start. De organisatie zal beschikken over datgene wat nodig is voor een volwaardige bedrijfsvoering, geborgd in een P&C cyclus, één begroting en managementrapportages.
- In het organisatieplan is beschreven welke doelstellingen de sectoren en diensten nastreven en hoe ze deze willen bereiken, o.a.:
 - (verdere) uitwerking van de verbetervoorstellen uit het brandrisicoprofiel en monitoring van de feitelijke opkomsttijden.

Collegiebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

- Herijking van het specialisme duiken.
- Uitvoeren van de BRZO taken in Noord Nederland, zoals vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomsten Industriële Veiligheid in de eigen en omliggende regio's.
- Activiteiten op het gebied van "BRANDVeilig Leven" en ondernemen, het structureel verhogen van het risicobewustzijn en zelfredzaamheid van burgers en ondernemers;
- Uitvoering oefenbeleidsplan en ontwikkeling meerjarenoefenbeleidsplan?
- Beheer en uitvoering van de piketten ten behoeve van de operationele leiding in de regio Groningen, zodat een 24-uurs beschikbaarheid gegarandeerd is.
- Samenwerken met andere maatschappelijke organisaties, zoals de Brandwondenstichting en de Hanzehogeschool.

3.2.2 Meldkamer

Wat willen we bereiken?

De alarmcentrale geeft invulling aan haar primaire taken, te weten:

- De aannamen en verwerking van (1-1-2 en automatische brand) meldingen.
- Het alarmeren van brandweereenheden en andere disciplines.
- Zorg dragen voor de communicatie met de brandweereenheden.
- Het ondersteunen van de hulpverleners ter plaatse met relevante informatie.
- Het alarmeren en/of oproepen van overige instanties en personen.
- Registratie en verwerking van incidentgegevens en inzetten van de brandweer.

Wat doen we ervoor?

De alarmcentrale brandweer maakt deel uit van de Meldkamer Noord Nederland. De alarmcentrale blijft een verantwoordelijkheid van het bestuur van de Veiligheidsregio, maar wordt in samenhang met de regio's Drenthe en Fryslân vormgegeven.

Wat gaat de uitvoering van deze activiteiten kosten?

Brandweer, inclusief meldkamer				
	Rekening 2012	Actuele Begroting 2013	Primitieve begroting 2014	Mutatie B2013-B2014
Regionale brandweer	6.145	8.556	8.577	21
Meldkamer	1.790	1.344	1.445	101
Consolidatie correcties			-1.822	-1.822
Overhead/PPMO			4.900	4.900
Gemeentelijke korpsen excl. overhead			22.084	22.084
BTW component	400	400	1.988	1.588
Totaal lasten	8.335	10.300	37.173	26.873
Gemeentelijke bijdragen	4.761	6.213	31.332	25.119
Rijksbijdrage (BDUR)	4.063	3.549	5.018	1.469
Overige bijdragen	213	538	823	285
Totaal baten	9.037	10.300	37.173	26.873
Saldo voor reservemutaties	702	-	-	-
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-
Saldo na reservemutaties	702	-	-	-

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

De toename van de baten en lasten houdt verband met de integratie van de gemeentelijke brandweerkorpsen, toegepaste indexeringen, bezuinigingen en de toe- en afnamen van ontvangen subsidies. In de financiële begroting wordt dit nader toegelicht

3.3 GHOR

Programma:	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR)
Portefeuillehouder:	H. Bakker
Directeur:	A. de Jonge

Toelichting

Hieronder geven we alleen de opdrachten aan de GHOR Groningen weer. Het is aan de GGD om aan te geven welke activiteiten de GHOR hiertoe uitvoert. Dit is opgenomen in de concept-begroting van de GGD.

Missie of doelstelling

De GHOR geeft ook in 2014 invulling aan haar wettelijke taak omtrent de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio. De GHOR coördineert de inzet van de geneeskundige hulpverlening ('de witte kolom') tijdens rampen en grote ongevallen en ondersteunt (zorg-) organisaties bij de voorbereiding hierop. Ook bij incidenten met een grote maatschappelijke impact heeft de GHOR een rol in de procescoördinatie. De GHOR is dus actief op het snijvlak van publieke gezondheid, zorg en veiligheid. De GGD is uitvoerder van deze taak.

Programmaonderdelen

3.3.1 Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio Groningen

Wat willen we bereiken?

- Effectieve en efficiënte coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening in het kader van de rampenbestrijding en crisisbeheersing
- Hoogwaardige advisering van andere overheden en organisaties binnen het taakveld.

Wat doen we ervoor?

- de activiteiten zijn beschreven in de beleidsbegroting van de GGD.

3.2.3 Wat gaat de uitvoering van deze activiteiten kosten?

GHOR	Rekening 2012	Actuele Begroting 2013	Primitieve begroting 2014	Mutatie B2013-B2014
GHOR	1.467	1.826	1.793	-33
BTW component	100	100	100	-
Totaal lasten	1.567	1.926	1.893	-33
Gemeentelijke bijdragen	565	576	583	7
Rijksbijdrage (BDUR)	1.283	1.300	1.260	-40
Overige bijdragen	-	50	50	-
Totaal baten	1.848	1.926	1.893	-33
Saldo voor reservemutaties	281	-	-	-
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-
	-	-	-	-
Saldo na reservemutaties	281	-	-	-

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

De toename van de baten en lasten houdt verband met toegepaste indexeringen en bezuinigingen. In de financiële begroting wordt dit nader toegelicht.

3.4 Deelprogramma Gemeentelijke kolom

Programma:	Gemeentelijke Kolom
Portefeuillehouder:	L. Kompier
Directeur:	F. Wiertz

Toelichting

In de bestuursvergadering van 24 mei 2013 ligt ter besluitvorming voor om met ingang van 2014 de gemeentelijke kolom haar taken en financieel beheer zelfstandig uit te laten voeren vanuit een centrumorganisatie in het kader van de regionalisering gemeentelijke processen en taken crisisbeheersing ("koude taken"). De nieuwe organisatie werkt dan vanuit een netwerkteam. De medewerkers in het netwerkteam blijven in dienst van de gemeenten en worden vanuit die gemeenten gedetacheerd naar de (centrumorganisatie van) de gemeentelijke kolom.

Missie of doelstelling

De gemeente vervult binnen crisismanagement een centrale rol. Alle voorbereidingen voor effectief optreden worden vastgelegd in het regionaal crisisplan. Het doel is dat er tijdens een ramp of crisis snel een goed functionerende crisisorganisatie tot stand komt, waarin alle deelnemers hun taken adequaat kunnen uitvoeren.

Programmaonderdelen

3.4.1 Een centrumorganisatie gemeentelijke kolom

Wat willen we bereiken?

De gemeente vervult binnen crisismanagement een centrale rol. Alle voorbereidingen voor effectief optreden worden vastgelegd in het regionaal crisisplan. Het doel is dat er tijdens een ramp of crisis snel een goed functionerende crisisorganisatie tot stand komt, waarin alle deelnemers hun taken adequaat kunnen uitvoeren.

Wat doen we ervoor?

- de activiteiten zijn beschreven in de werkbegroting van de gemeentelijke kolom.

Wat gaat de uitvoering van deze activiteiten kosten?

Gemeentelijke kolom				
	Rekening 2012	Actuele Begroting 2013	Primitieve begroting 2014	Mutatie B2013-B2014
Totaal lasten	608	722	800	78
Gemeentelijke bijdragen	708	722	800	78
Rijksbijdrage (BDUR)	-	-	-	-
Overige bijdragen	-	-	-	-
Totaal baten	708	722	800	78
Saldo voor reservemutaties	100	-	-	-
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-
	-	-	-	-
Saldo na reservemutaties	100	-	-	-

Collegedebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

De toename van de baten en lasten houdt verband met de regionalisering gemeentelijke processen en taken crisisbeheersing ("koude taken") en toegepaste indexeringen. In de financiële begroting wordt dit nader toegelicht.

4. Paragrafen

4.1 Lokale heffingen

Het belangrijkste doel van de Veiligheidsregio is de uitvoering van wettelijke taken op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding & crisisbeheersing voor gemeenschappelijke kosten. De voor de uitvoering van deze taken gemaakte kosten worden, onder aftrek van rijksbijdragen, toegerekend aan de deelnemende gemeenten. Tot 2014 werd hiervoor, binnen de gemeenschappelijke regeling, het aantal inwoners in een gemeente op 1 januari van een begrotingsjaar als verdeelsleutel gebruikt. In de periode 2014 -2018 gaan we de verdeelsleutel van kosten omvormen naar een verdeelsleutel die samenhangt met het fictief aandeel brandweezorg in het gemeentefonds. In de bijlagen is het overzicht opgenomen van de op deze wijze bepaalde tarieven 2014. Gemeenten blijven zelf verantwoordelijk voor de huisvesting, tenzij er dringende redenen zijn om de huisvesting over te dragen. De huisvestingskosten zijn niet meegenomen in deze begroting. Naast deze kostenverrekening komen eigen, door het Veiligheidsbestuur vast te stellen, vrij besteedbare lokale heffingen niet voor. Het besluit begroting en verantwoording stelt het verplicht hieraan in deze paragraaf 'lokale heffingen' aandacht te besteden.

4.2 Weerstandsvermogen

Het besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor dat in de jaarrekening een beoordeling moet worden gegeven van het weerstandsvermogen. Deze beoordeling geeft aan hoe robuust de begroting is. Een robuuste begroting houdt volgens de BBV-voorschriften in dat niet elke financiële tegenvaller in de begroting dwingt tot bezuinigen. De beoordeling van het weerstandsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

- I. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- II. een inventarisatie van de risico's;
- III. het beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's een beoordeling van het weerstandsvermogen.

I. Weerstandscapaciteit gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeenschappelijke regeling beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Onderstaand overzicht geeft een beeld van de verwachte stand van de reserves waarover het programma Veiligheid van de V&GR-regeling per 31-12-2013 beschikt bij ongewijzigd beleid.

Dienstegalisatiereserves	Stand 31-12-2013	In weerstands- vermogen
Reserve Veiligheid	605	605
Bestemmingsreserves		
Regeling commandovoering	30	30
Reserve materieel brandweer	2.011	-
Bestemmingsreserve oefenen Gemeentelijke kolom	77	77
Bestemmingsreserve themaweken	-	-
Bestemmingsreserve ESF	-	-
Bestemmingsreserve regionalisering	-	-
Saldo na reservemutaties	2.723	712

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

In bovenstaande geprognosticeerde stand is met de volgende mutaties rekening gehouden:

- de resultaatbestemming 2012 conform besluitvorming algemeen bestuur d.d. 24 mei 2013.;
- de voor het boekjaar 2013 begrote mutaties in de reserves;
- de voor het boekjaar 2013 verwachte inzet van de bestemde reserves per einde boekjaar conform hun doelstelling;
- de voor het boekjaar 2013 begrote mutaties in de reserves;

Bestemmingsreserves moeten tot het weerstandsvermogen worden gerekend omdat het Veiligheidsbestuur bevoegd is de bestemming van deze middelen te wijzigen. De bestemmingsreserves vervanging materieel brandweer wordt in bovenstaand overzicht niet tot het weerstandsvermogen gerekend omdat deze (grotendeels) bestemd zijn om de kapitaallasten op de gedane en toekomstige investeringen in het regionaal materieel te kunnen dekken. Het gaat hierbij om activa die door het Rijk zijn geschonken waarvoor naar verwachting vervanging voor eigen rekening gaat komen.

Verwacht wordt dat er geen voorzieningen aanwezig zullen zijn in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio.

II. Risico's

We monitoren de risico's voor uitvoering van de Veiligheidsregio-taken voortdurend in het kader van de begrotingscyclus en, meer gericht op de reguliere bedrijfsprocessen, via uitvoering van het jaarplan AO/IC. Onderstaand overzicht geeft een beeld van de risico's die de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen kent, voor de afdekking waarvan geen middelen beschikbaar zijn.

Risico's (* € 1.000)	Actueel vanaf	Bedrag Inc.	Bedrag Struct.	Kans
Friciekosten en aanloopkosten regionalisering brandweer:	2014	PM		90%
Niet op tijd afronden personele reorganisatie	2014	PM		-
Toereikendheid BTW compensatie veiligheidsregio: PM	2014		PM	50%
Financiering FLO overgangsrecht	2014	750		90%
Financiering externe veiligheid	2015		200	50%
Aanpassingen brandweezorg	2014		PM	95%
Werkkostenregeling	2015		150	95%
Beschikbaarheid vrijwilligers	2014		PM	50%
Landelijke ontwikkelingen	2014		PM	100%
Totaal		750	350	

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Hierna volgt een korte toelichting van de risico's.

Friciekosten en aanloopkosten Regionalisering brandweer	
Programma	Veiligheid
Omschrijving	Naar verwachting zal de regionalisering van de brandweer leiden tot frictiekosten bij zowel gemeenten als bij de Veiligheidsregio. De frictiekosten worden zelf gedragen door de 23 gemeenten en de Veiligheidsregio. Daar waar een partij onevenredig wordt geraakt, kunnen hier nog nadere afspraken over gemaakt. Het opbouwen van de nieuwe organisatie kan daarnaast leiden tot aanloopkosten, bijvoorbeeld vanwege extra inzet van personeel voor het implementeren van de bedrijfsvoeringssystemen. We proberen deze kosten zoveel mogelijk op te vangen binnen het weerstandsvermogen.
Risico	PM
Kans	90%
Actie	Inzicht krijgen in de frictiekosten en de aanloopkosten.

Niet op tijd af ronden personele reorganisatie	
Programma	Veiligheid
Omschrijving	Het niet op tijd afronden van de personele reorganisatie heeft zeer waarschijnlijk BTW consequenties. Tot 1 januari 2014 hoeft nog geen BTW te worden verrekend op personele inzet tussen brandweerpersoneel in dienst van gemeenten en de veiligheidsregio. Vanaf 1 januari wijzigt dit. Afhankelijk van nader overleg met de belastinginspecteur kost een kwartaal te laat regionaliseren naar schatting 1,3 miljoen euro aan niet te verrekenen BTW.
Risico	1,3 miljoen euro per kwartaal
Kans	PM
Actie	Regionalisering op tijd afronden.

Toereikendheid BTW compensatie Veiligheidsregio	
Programma	Veiligheid
Omschrijving	De invoering van de Wet Veiligheidsregio's heeft effect op het BTW- regime in de V&GR. Multidisciplinaire activiteiten, GHOR activiteiten en de meldkameractiviteiten zijn al niet meer BTW compensabel, brandweertaken zijn dat niet meer per 1 januari 2014. Het ministerie van veiligheid en justitie heeft besloten dat dit geen gemeentelijke taken meer zijn. Dit heeft een kostenverhogend effect: zowel de gemeenten als de V&GR kunnen de BTW op investeringen in roerende en onroerende zaken en de BTW op reguliere exploitatielasten niet meer compenseren. De V&GR wordt hiervoor gecompenseerd via de BDUR. Deze compensatie zal in 2014 2,1 miljoen euro gaan bedragen. Naar verwachting is deze BTW compensatie de eerste jaren toereikend. Naar mate de Veiligheidsregio door de herinvesteringscyclus heen gaat zal moeten blijken of de compensatie ook in meerjarenperspectief voldoende is.
Risico	PM
Kans	50%
Actie	In beeld krijgen meerjareninvesteringsbegroting

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

	Financiering overgangsrecht functioneel leeftijdsontslag officieren
Programma	Veiligheid
Omschrijving	<p>Vanaf 1 januari 2006 geldt het FLO overgangsrecht voor medewerkers die op dat moment 20 jaar in een bezwarende functie werkzaam waren. Zij ontvangen van 55 tot 59 jarige leeftijd een 80% uitkering van het laatst verdiende loon en van 59 tot 62 jarige leeftijd een 70% uitkering vanuit de levensloopregeling. De medewerkers kunnen vanaf 55 jarige leeftijd ook jaarlijks (maximaal vier jaar) kiezen voor 50% doorwerken tegen 90% salaris of volledig doorwerken tegen 120% salaris. Op 62 jarige leeftijd gaan deze medewerkers met (versterkt) pensioen. De hoogte van de pensioenuitkering is door de medewerker te beïnvloeden. Hij of zij mag er ook voor kiezen langer door te werken waardoor de pensioenuitkering hoger wordt.</p> <p>Medewerkers die op 1 januari 2006 nog geen 20 jaar in een bezwarende functie werkzaam waren, ontvangen een hogere levenslooptbijdrage waardoor zij ook eerder (maximaal haalbaar is 59 jarige leeftijd) kunnen stoppen met werken.</p> <p>In onze begroting is jaarlijks structureel rond de 300 duizend euro beschikbaar voor de kosten verband houdende met het overgangsrecht functioneel leeftijdsontslag voor officieren.</p> <p>De lasten die we nu hebben zijn de bedragen die we sparen om medewerkers een levenslooptuitkering van drie jaar te kunnen geven. Vanaf 2012 lopen de kosten echter –tijdelijk- op omdat er steeds meer medewerkers ook daadwerkelijk (gedeeltelijk) stoppen. Nu betalen we alleen spaarpremies voor de levenslooptuitkeringen. Straks ook voor vier jaar lang 80%-uitkeringen van het laatst verdiende loon, 90% salaris bij 50% doorwerken of 120% salaris bij volledig doorwerken. Over deze uitkeringen voor inactieven betalen we als werkgever 52% eindheffing, dat was voorheen 26%. De hoogte van de kosten is afhankelijk van de individuele keuzes; hoe langer men doorwerkt, hoe lager het knelpunt uitpakt.</p>
Risico	Maximaal 750 duizend euro, over een periode van 5 jaar
Kans	90%
Actie	<p>We monitoren de kosten en komen met voorstellen om de jaarlijkse kosten boven het kader op te vangen in de jaren dat dit zich voor doet.</p> <p>De hoogte van het jaarlijkse knelpunt is afhankelijk van individuele keuzes van medewerkers. Dit maakt anticiperen lastiger.</p>

Aflopen programmafinanciering externe veiligheid (2015)	
Programma	Veiligheid
Omschrijving	De provincie financiert de taken rondom externe veiligheid vanuit middelen die toegevoegd zijn aan het provinciefonds. De afgelopen jaren lag de nadruk van het programma externe veiligheid op het op gang brengen van een ontwikkeling. De nadruk voor de periode 2011-2014 ligt op het afronden en borgen van die ontwikkeling. Na 2014 is er geen afzonderlijk programma met rijksfinanciering meer. Vanaf 2015 zal vooral de gemeente voor de regionale uitvoering en financiering verantwoordelijk zijn. De V&GR regeling ontvangt ruim 200 duizend euro voor de uitvoering van het programma externe veiligheid
Risico	200 duizend euro
Kans	50%
Actie	Onderzoeken op welk niveau de activiteiten blijven na 2014 en welk kostenplaatje hier aanhangt.

Aanpassingen brandweezorg	
Programma	Veiligheid
Omschrijving	Binnen de DEAL-gemeenten (Delfzijl, Eemsum, Appingedam en Loppersum) wordt onderzocht welke aanpassingen nodig zijn voor een toekomstbestendige brandweezorg in deze gemeenten. Onderdelen hierin zijn het verbeteren van de dekking in de Eemshaven en in Delfzijl. Dit wordt gedaan op grond van het in 2013 op te leveren Masterplan. De uitkomsten van dit proces zijn nog niet bekend, maar zullen hoogstwaarschijnlijk leiden tot de bouw van enkele nieuwe kazernes. De kosten voor huisvesting zijn voor rekening van de gemeenten. Ten aanzien van de overige kosten (zoals bemensing) moeten nadere afspraken worden gemaakt.
Risico	PM
Kans	95%
Actie	In samenwerking met de DEAL-gemeenten verder uitwerken van (de consequenties van) het masterplan.

Werkkostenregeling	
Programma	Veiligheid
Omschrijving	De werkkostenregeling vervangt alle bestaande fiscale regels voor vergoedingen. Maximaal 1,6% (verwacht percentage voor 2015) van de het totaalbedrag dat besteedt wordt aan personeel (de fiscale loonsom) mag onbelast worden vergoed of verstrekt. Voor vergoedingen boven dit bedrag moet een eindheffing van 80% worden betaald. Voor een aantal vergoedingen voor zakelijk gebruik geldt een gerichte vrijstelling of een nihil-waardering. Dit gaat niet ten koste van de forfaitaire ruimte. De verplichte invoering in 2015 van de werkkostenregeling pakt slecht uit voor organisaties met een groot aantal vrijwilligers in het personeelsbestand omdat de verhouding verstrekkingen versus fiscaal loon veel hoger ligt dan 1,6%.
Risico	150-200 duizend euro
Kans	95%
Actie	In beeld brengen forfaitaire ruimte en vergoedingen en verstrekkingen die hier in vallen.

Collegiebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

Beschikbaarheid vrijwilligers	
Programma	Veiligheid
Omschrijving	Ook in de regio Groningen staat de beschikbaarheid van vrijwilligers onder druk. Door de toenemende kwaliteitseisen en de veranderende samenleving is het lastiger om brandweervrijwilligers te vinden en voor langere tijd te houden. In 2013 wordt de landelijke visie op vrijwilligheid bij de brandweer aangeboden aan de Minister van Veiligheid en Justitie ⁴ . Deze visie vormt een basis voor de wijze waarop de brandweer Groningen in de toekomst vrijwilligers wil werven en (ver)binden. Deze ontwikkeling leidt naar verwachting tot hogere wervingskosten en hogere kosten voor opleiden en oefenen door een hoger verloop.
Risico	PM
Kans	50%
Actie	Monitoren en waar mogelijk beïnvloeden landelijke besluitvorming

Landelijke ontwikkelingen Brandweer	
Programma	Veiligheid
Omschrijving	Als veiligheidsregio worden we verplicht deel te nemen in landelijke ontwikkelingen. Een voorbeeld hiervan is de oprichting van het instituut fysieke veiligheid. In de BDUR zijn middelen meegegeven voor de begroting van dit instituut. Op dit moment is nog niet duidelijk of deze middelen voldoende zijn. Daarnaast wordt naar verwachting in 2015 de meldkamer overgeheveld naar het Rijk. Op dit moment is nog niet duidelijk wat voor personele, financiële en inhoudelijke gevolgen dit heeft.
Risico	PM
Kans	100%
Actie	Monitoren en waar mogelijk beïnvloeden landelijke besluitvorming

Landelijke ontwikkelingen gemeentelijke kolom	
Programma	Veiligheid
Omschrijving	In meerjarenperspectief moet voor de gemeentelijke kolom rekening gehouden worden met extra kosten (naar schatting 75.000 euro) vanwege de verplichte afname van landelijk ontwikkelde producten ten aanzien van bevolkingszorg
Risico	PM
Kans	100%
Actie	Monitoren en waar mogelijk beïnvloeden landelijke besluitvorming

III. Beleid betreffende weerstandscapaciteit en risico's

De Veiligheidsregio hanteert de volgende begrotingsdiscipline:

- De exploitatie van de Veiligheidsregio bestaat uit gemeenschappelijke taken, gefinancierd volgens de vaste verdeelsleutel. Voor de gemeenschappelijke taken is egalisatie van niet-begrote baten en lasten via een beperkte egalisatiereserve toegestaan. Als de afwijkingen op gemeenschappelijke taken de grenzen van de egalisatiereserve te buiten gaan, worden deze ook met de deelnemende gemeenten verrekend. Het financiële beleid is erop gericht dergelijke nacalculatorische verrekeningen tot een minimum beperkt te houden.

⁴ De visie 'Vrijwilligheid in beweging' is uitgebracht door Brandweer Nederland en de Vakvereniging Brandweervrijwilligers.

- Binnen de exploitatie van de gemeenschappelijke taken worden een aantal "gesloten circuits" onderkend. Met gesloten circuit wordt bedoeld dat voor- en nadelen in de exploitatie van een bepaalde activiteit als gevolg van risico's en andere onzekerheden, afgedekt dienen te worden binnen de middelen, die voor deze activiteit beschikbaar zijn. Het volgende gesloten circuit worden onderkend:

<i>Omschrijving</i>	<i>Reden gesloten circuit</i>
Subsidie externe veiligheid	Taken in opdracht van subsidiegever

- Niet-bestede subsidiegelden worden toegevoegd aan de post vooruit ontvangen middelen, waarvan de besteding gebonden is aan de voorwaarden van de subsidiegever.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

De gebouwen waar de Veiligheidsregio in is gehuisvest zijn eigendom van de gemeenten. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het onderhoud van deze gebouwen. Hierover worden per gemeente afspraken gemaakt. De Veiligheidsregio is wel verantwoordelijk voor het onderhouden van het materieel.

4.4 Financiering

In het treasury-statuut wordt bepaald dat de Veiligheidsregio haar investeringen in beginsel financiert uit eigen middelen, verkregen uit bijdragen van deelnemende gemeenten. Voor de vervanging van het materieel van de regionale brandweer is dit principe tot op heden onverkort toegepast.

Daarnaast regelt het statuut, dat wanneer de eigen financieringsmiddelen ontoereikend zijn, voor investeringen aanvullende financiering kan worden aangetrokken.

4.5 Bedrijfsvoering

Na de ontvlechting van de hulpverleningsdienst heeft de Veiligheidsregio met ingang van 1 januari 2014 een eigen ondersteunend apparaat. Binnen de diensten personeels- & organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering worden alle ondersteunende taken verricht ten aanzien van financiën, personeelszaken, archivering en documentmanagement, facilitaire zaken en informatiemanagement. Speerpunten in 2014 zullen zijn:

- nadere invulling personeelsbeleid en afronding reorganisatietraject
- verdere inrichting van de bedrijfsvoeringsprocessen en systemen
- nader inzicht krijgen in de incidentele en structurele knelpunten bij het opstellen van de werkbegroting 2014
- nadere afspraken maken over (overdracht van) huisvesting

4.6 Verbonden partijen

De Veiligheidsregio kent als verbonden partij de Meldkamer Noord Nederland.

FINANCIËLE BEGROTING 2014

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING

VEILIGHEIDSREGIO

GRONINGEN

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

1. Inleiding

In deze financiële begroting treft u de verdere financiële uitwerking aan van het programmaplan uit de beleidsbegroting. U treft achtereenvolgens aan:

- de exploitatieoverzichten
- het overzicht van incidentele baten en lasten,
- de uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting,
- de meerjarenraming en toelichting,

De productbegroting wordt in het najaar uitgewerkt en apart toegezonden.

2. Het overzicht van baten en lasten (exploitatieoverzicht) en de toelichting

Hieronder volgt het exploitatieoverzicht van de door de gehele Veiligheidsregio voor 2014 begrote lasten en baten.

Bedragen x € 1.000.

Veiligheidsregio	Rekening 2012	Actuele Begroting 2013	Primitieve begroting 2014	Mutatie B2013-B2014
Programma Veiligheid-oud	10.918	13.315	13.487	323
Consolidatie correcties			-1.822	-1.822
Overhead/PPMO			4.900	4.900
Gemeentelijke korpsen excl. overhead			22.084	22.084
BTW component	550	550	2.138	1.588
Totaal lasten	11.468	13.865	40.788	26.923
Gemeentelijke bijdragen	6.544	7.924	33.133	25.209
Rijksbijdrage (BDUR)	5.777	5.318	6.747	1.429
Overige bijdragen	213	623	908	285
Totaal baten	12.534	13.865	40.788	26.923
Saldo voor reservemutaties	1.066	-	-	-
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-
	-	-	-	-
Saldo na reservemutaties	1.066	-	-	-

In bovenstaand overzicht zijn de totale lasten en de totale baten van het programma veiligheid weergegeven. De cijfers van de begroting 2013 betreffen de actuele begroting voor het jaar 2013. Met ingang van 2013 zijn de inkomsten die voorheen via de Hulpverleningsdienst werden geïncasseerd overgeheveld naar de Veiligheidsregio.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Toelichting op verschil tussen begroting 2014 en begroting 2013 per deelprogramma

Rampenbestrijding en Crisisbeheersing				
	Rekening 2012	Actuele Begroting 2013	Primitieve begroting 2014	Mutatie B2013-B2014
Crisisbeheersing	908	867	872	5
BTW component	50	50	50	-
Totaal lasten	958	917	922	5
Gemeentelijke bijdragen	510	413	418	5
Rijksbijdrage (BDUR)	470	469	469	-
Overige bijdragen	-	35	35	-
Totaal baten	980	917	922	5
Saldo voor reservemutaties	22	-	-	-
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-
Saldo na reservemutaties	22	-	-	-

Ontwikkeling lasten:

Indexatie gemeentelijke bijdrage 1,15%	5	
Totaal lasten	5	

Ontwikkeling Baten:

Indexatie gemeentelijke bijdrage 1,15%	5	
Totaal baten	5	

De gemeentelijke bijdrage wordt in 2014 ten opzichte van 2013 met 1,15% geïndexeerd. Zie separate uitleg.

Collegiebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

Brandweer, inclusief meldkamer				
	Rekening 2012	Actuele Begroting 2013	Primitieve begroting 2014	Mutatie B2013-B2014
Regionale brandweer	6.145	8.556	8.577	21
Meldkamer	1.790	1.344	1.445	101
Consolidatie correcties			-1.822	-1.822
Overhead/PPMO			4.900	4.900
Gemeentelijke korpsen excl. overhead			22.084	22.084
BTW component	400	400	1.988	1.588
Totaal lasten	8.335	10.300	37.173	26.873
Gemeentelijke bijdragen	4.761	6.213	31.332	25.119
Rijksbijdrage (BDUR)	4.063	3.549	5.018	1.469
Overige bijdragen	213	538	823	285
Totaal baten	9.037	10.300	37.173	26.873
Saldo voor reservemutaties	702	-	-	-
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-
	-	-	-	-
Saldo na reservemutaties	702	-	-	-

Ontwikkeling lasten:

Indexatie gemeentelijke bijdragen 1,15%	38	
Bezuinigingen 2014	-201	
OMS	95	
Werk derden	190	
Consolidatiecorrecties	-1822	
Overhead/PPMO	4.900	
Gemeentelijke korpsen 2014	22.084	
BTW component	1.588	
Totaal lasten		26.873

Ontwikkeling Baten:

Indexatie gemeentelijke bijdrage 1,15 %	38	
Bezuiniging gemeentelijke bijdrage 2014	-82	
Invoegen gemeentelijke korpsen	22.084	
Gemeentelijk bijdrage Overhead/PPMO	4.900	
Consolidatiecorrecties	-1.822	
BDUR BTW compensatie brandweer	1.588	
BDUR efficiency korting	-119	
Overige bijdragen: OMS/Werk voor derden	285	
Totaal baten		26.873

- De gemeentelijke bijdrage wordt voor de bestaande V&GR onderdelen wordt in 2014 met 1,15% geïndexeerd. Zie separate uitleg. Deze 38 duizend euro indexatie heeft betrekking op de gemeentelijke bijdrage voor het regionaal bureau en de meldkamer. De indexatie van de begrotingen van de gemeentelijke korpsen is hier niet in meegenomen.
- De veiligheidsregio voert in 2014 de laatste bezuinigingen van het pakket 2011-2014 uit. Het gaat om 201 duizend euro aan bezuinigingen waarvan 119 duizend euro nodig is om de efficiëncykorting op de BDUR (BRW deel) op te vangen. De gemeentelijke bijdrage wordt door deze bezuinigingen met 82 duizend euro verlaagd.
- Voor de gemeentelijke korpsen voegen we 22,084 miljoen euro toe aan de begroting 2014. Dit is het totaal van de bedragen aangegeven in de nulmeting gecorrigeerd voor indexatie (1,83%), been bij trekken, harmonisatie van kapitaallasten en specifieke mutaties ten opzichte van de nulmeting.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

- In samenwerking met Berenschot is berekend hoeveel budget er voor personele en materiele overhead beschikbaar zou moeten zijn. Dit leidt tot een gemeentelijke bijdrage 4,9 miljoen euro. Gemeenten hadden zelf in totaal ruim 4,4 miljoen euro aangegeven in de nulmeting voor overhead. Dit is terug gegaan naar de gemeentelijke begrotingen. Gemeenten betalen aan de nieuwe overhead mee conform verdeelsleutel. Het totale overheadbudget is getoetst aan de berekeningssystematiek van de RUD Groningen en de Veiligheidsregio Fryslan.
- De samenvoeging van de begroting van de regionale en de gemeentelijke korpsen leidt tot eliminatieboekingen ter grootte van 1.822 duizend euro. Het gaat onder meer om de managementpool en de inhuur personeel van de gemeente Groningen door Rayon Noord.
- Vanaf 2014 is ook de BTW gerelateerd aan brandweertaken niet meer compensabel. Dat gold al langer voor de taken van de GHOR, crisismanagement en de meldkamer. De Veiligheidsregio wordt voor 1.588 miljoen euro gecompenseerd door het Rijk.
- In 2014 nemen de overige opbrengsten in de begroting met 285 duizend euro toe. Het gaat om werk voor derden en het OMS systeem. Deze opbrengsten zijn niet nieuw maar liepen voorheen via de begroting van de Hulpverleningsdienst.

GHOR				
	Rekening 2012	Actuele Begroting 2013	Primitieve begroting 2014	Mutatie B2013-B2014
GHOR	1.467	1.826	1.793	-33
BTW component	100	100	100	-
Totaal lasten	1.567	1.926	1.893	-33
Gemeentelijke bijdragen	565	576	583	7
Rijksbijdrage (BDUR)	1.283	1.300	1.260	-40
Overige bijdragen		50	50	-
Totaal baten	1.848	1.926	1.893	-33
Saldo voor reservemutaties	281	-	-	-
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-
Saldo na reservemutaties	281	-	-	-

Ontwikkeling lasten:

Indexatie kosten	7	
Bezuiniging kosten GAGS	-40	
Totaal lasten		-33

Ontwikkeling Baten:

Indexatie gemeentelijke bijdrage 1,15%	7	
Efficiencykorting BDUR	-40	
Totaal baten		-33

- De gemeentelijke bijdrage wordt in 2013 met 1,15% geïndexeerd. Zie separate uitleg.
- De veiligheidsregio voert in 2014 de laatste bezuinigingen van het pakket 2011-2014 uit. Voor de GHOR gaat het om een bezuiniging van 40 duizend euro inzake de adviseurs gevaarlijke stoffen die nodig is om de efficiencykorting op de BDUR (GHOR-deel) op te vangen.

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Gemeentelijke kolom				
	Rekening 2012	Actuele Begroting 2013	Primitieve begroting 2014	Mutatie B2013-B2014
Totaal lasten	608	722	800	78
Gemeentelijke bijdragen	708	722	800	78
Rijksbijdrage (BDUR)	-	-	-	-
Overige bijdragen	-	-	-	-
Totaal baten	708	722	800	78
<i>Saldo voor reservemutaties</i>	<i>100</i>	-	-	-
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-
	-	-	-	-
<i>Saldo na reservemutaties</i>	<i>100</i>	-	-	-

Ontwikkeling lasten:

Indexatie kosten	8	
Uitbreiding taken via Veiligheidsregio, regionalisering koude taken	70	
Totaal lasten	78	

Ontwikkeling Baten:

Indexatie gemeentelijke bijdrage 1,15%	8	
Gemeentelijke bijdrage Regionalisering koude taken	70	
Totaal baten	78	

- De gemeentelijke bijdrage wordt in 2013 met 1,15% geïndexeerd. Zie separate uitleg.
- Met ingang van 2014 voert de gemeentelijke kolom haar taken en het financieel beheer zelfstandig uit vanuit een centrumorganisatie in het kader van de regionalisering gemeentelijke processen en taken ("koude taken") crisisbeheersing. De nieuwe organisatie werkt vanuit een netwerkteam. De medewerkers in het netwerkteam zijn in dienst van gemeenten en worden vanuit die gemeenten gedetacheerd naar de (centrumorganisatie van) gemeentelijke kolom. De 23 gemeenten financieren dit netwerkteam in gezamenlijkheid. Hiertoe zal de bijdrage voor de gemeentelijke kolom in 2014 met 0,12 cent worden verhoogd. Deze verhoging van de gemeentelijke bijdrage hangt samen met het wegvallen van salariskosten van de ambtenaren crisisbeheersing in de individuele gemeenten. Dit regionaliseringstraject levert daarmee in totaliteit een besparing op.

3 Incidentele baten en lasten Veiligheidsregio Groningen

- NBC steunpunt
- Programmafinanciering externe veiligheid

De rijkssubsidies voor bestrijding van rampen op nucleair, biologisch en chemisch gebied (NBC) en voor externe veiligheid zijn inmiddels meerjarig maar geen onderdeel van de structurele geldstromen. Naast bovengenoemde incidentele baten en lasten zal naar verwachting sprake zijn van aanloopkosten of incidentele frictiekosten die zullen worden gefinancierd uit gevormde bestemmingsreserves.

4. Financiële positie en meerjarenraming

In dit hoofdstuk gaan wij in op diverse, in het besluit begroting en verantwoording voorgeschreven aspecten van de financiële positie en meerjarenraming van de Veiligheidsregio.

4.1 Bestaand en nieuw beleid

Per 1 januari 2014 neemt de Veiligheidsregio Groningen afscheid van de Hulpverleningsdienst Groningen als uitvoeringsorganisatie. De GGD zal als zelfstandige gemeenschappelijke regeling verder gaan en maakt geen deel meer uit van de nieuwe organisatie. De gemeentelijke brandweerkorpsen worden vanaf 2014 ingevlochten in de veiligheidsregio.

Wij streven naar een zo stabiel mogelijk financieel meerjarenperspectief voor deze nieuwe organisatie. De regionalisering van de brandweer leidt vanaf 2014 tot een uitzetting van de begroting van de Veiligheidsregio. Het invlechten van de gemeentelijke korpsen leidt tot een uitbreiding van fte's binnen de afdelingen personeelszaken en bedrijfsvoering en daarmee tot een toename van de overheadkosten.

In het regionaliseringstraject is de verdeelsleutel van de kosten onderzocht op duidelijkheid, rechtvaardigheid en toekomstbestendigheid. Het bestuur heeft besloten om in een periode van vijf jaar voor de kosten van de brandweer over te schakelen van een verdeelsleutel naar rato van inwoners naar een verdeelsleutel op basis van bijdrage in het gemeentefonds. Dit heeft voor individuele gemeenten aanzienlijke financiële gevolgen in zowel positieve als negatieve zin. Dit is in de bijlagen van deze begroting weergegeven.

Binnen de veiligheidsregio spelen de volgende ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het financiële meerjarenperspectief:

- nadere uitvoering reorganisatietraject Regionalisering brandweer
- inrichting bedrijfsvoeringsprocessen en systemen
- overgang MkNN naar de landelijke meldkamer
- evaluatie Wvr en daarmee samenhangend de financiering van de Veiligheidsregio's
- landelijke ontwikkelingen rondom het IFV en de vorming van een landelijke meldkamer

We kunnen nog niet aangeven wat de financiële effecten van bovenstaande ontwikkelingen zullen zijn. De financiële gevolgen van de eerste twee ontwikkelingen proberen we op te vangen binnen de begroting en het weerstandsvermogen. Over de laatste drie ontwikkelingen zullen wij u informeren zodra hier meer duidelijkheid over is.

De begroting in meerjarenperspectief bevat per saldo geen voorstellen voor mutaties in de gemeentelijke bijdragen, behoudens de gebruikelijke indexeringen voor loon- en prijsontwikkelingen. Hiervoor hebben wij 1,5% gehanteerd. Voor 2015 is nog een efficiencykorting van 1,5% op de BDUR verwerkt.

4.2 Vaste arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

In de BBV is opgenomen dat voorzieningen moeten worden getroffen voor aan arbeidskosten gerelateerde voorzieningen zoals bijvoorbeeld wachtgeldpremies en vakantiegeld, tenzij het gaat om arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume.

De Veiligheidsregio krijgt vanaf 2014 voor het eerst zelf personeel in dienst. Van over te nemen wachtgeldregelingen is geen sprake. Vakantiegeld wordt achteraf betaald in de maand mei. Wij stellen voor dat gemeenten eind 2013 het vakantiegeld afrekenen met de werknemers die overgaan naar de nieuwe organisatie en ons in mei deze afrekening in rekening brengen. Op deze wijze levert dit zowel de nieuwe organisatie als de oude werkgevers geen voor of nadeel op en is er sprake van een jaarlijks vergelijkbaar volume aan kosten. Binnen de Veiligheidsregio hebben we verder te maken levensloopkosten van repressief brandweerpersoneel. De totale kosten in meerjarenperspectief zijn stabiel en wij stellen voor deze jaarlijks in de exploitatiekosten te verwerken.

4.3 Investerings

Het vervangingsinvesteringsvolume voor 2014 komt naar verwachting uit op circa 2 miljoen euro. Dit gebaseerd op de meerjareninvesteringsbegrotingen van de gemeentelijke korpsen en het direct vervangen van materieel bij einde afschrijvingstermijn. In de loop van 2014 wordt een nieuw materieelbeleidsplan opgesteld waar een nieuwe meerjareninvesteringsbegroting uit voort zal vloeien. Het gaat om vervangingsinvesteringen in voertuigen en materieel. Huisvesting is buiten beschouwing gelaten.

4.4 Financiering

In het treasury-statuut van de gemeenschappelijke regeling wordt bepaald dat de Veiligheidsregio wat betreft investeringen deze in beginsel financiert uit eigen middelen, verkregen uit bijdragen van deelnemende gemeenten. Voor de vervanging van het materieel van de regionale brandweer is dit principe tot 2014 onverkort toegepast. Daarnaast regelt het statuut dat wanneer de eigen financieringsmiddelen ontoereikend zijn, voor investeringen aanvullende financiering kan worden aangetrokken. Met de invlechting van de gemeentelijke korpsen neemt het investeringsvolume toe en zal in toenemende mate sprake zijn van externe financiering.

4.5 Verloop reserves

In de paragraaf 'weerstandsvormogen' van de beleidsbegroting is al een beoordeling gegeven van de weerstandscapaciteit in relatie tot de beschreven risico's.

In dit en het volgende onderdeel gaan we nader in op het geprognosticeerde verloop van de afzonderlijke reserves en voorzieningen, zoals dat blijkt uit het 'verloopoverzicht reserves en voorzieningen'.

- De algemene egalisatiereserve van de veiligheidsregio heeft als doel onvoorziene schommelingen in de exploitatie op te vangen.
- De bestemmingsreserve commandoregeling is bedoeld als buffer voor het opvangen van reguliere schommelingen binnen de regeling commandovoering, voornamelijk als gevolg van de driejaarlijkse realistische oefening.
- De bestemmingsreserve materieel brandweer werd tot 2014 jaarlijks gevoed met een gemeentelijke bijdrage van rond de 250 duizend euro. Tegelijkertijd werd een onttrekking aan de reserve begroot voor afschrijvingskosten op de investeringen voor de specialismen. De dotatie en de onttrekking hielden elkaar nagenoeg in evenwicht. Vanaf 2014 nemen we de kapitaallasten voor de investeringen in specialismen mee in de exploitatierekening. De reserve materieel brandweer blijft instand voor het vervangen van eenmalig geschonken rijksmaterieel.
- De bestemmingsreserve Oefenen gemeentelijke kolom is bestemd voor incidentele kosten binnen het netwerkteam gemeentelijke kolom.

4.6 Verloop voorzieningen

De Veiligheidsregio beschikt niet over voorzieningen. Bij toekomstige overname van huisvesting zal met overdragende gemeenten over het meegeven van onderhoudsvoorzieningen worden gesproken.

4.7 Meerjarenraming en toelichting

Op basis van extrapolatie volgt hierna de meerjarenraming conform de voorschriften van het besluit begroting en verantwoording hieromtrent. Per programma zijn de baten, lasten en het saldo daartussen per jaar geraamd. De meerjarenraming sluit aan bij de ontwikkelingen zoals die in het voorgaande zijn geïnventariseerd en beschreven. In deze begroting is uitgegaan van een nominale ontwikkeling van 1,15% voor het jaar 2014 voor de bestaande V&GR onderdelen. Deze nominale ontwikkeling is gebaseerd op een actuele schatting van de loonkosten, werkgeverslasten en inflatie. Als aangegeven heeft de V&GR-regeling opdracht gekregen de komende vier jaar de nullijn te hanteren voor

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

de inwonerbijdrage. Het bestuur heeft besloten dit niet met de kaasschaafmethode te doen. Daarom zijn niet alle inwonerbijdragen per deelprogramma of product bevroren op de bijdrage van 2010, maar we bezuinigen 1 miljoen euro op specifiek bediscussieerde taken. In de methodiek betekent dit dat alle taken eerst een compensatie voor loon- en prijsontwikkelingen krijgen. De taken waar we op gaan bezuinigen krijgen vervolgens hun taakstelling in mindering gebracht.

Indexatie kosten bestaande V&GR onderdelen 2014		Aandeel
Verwachte loonstijging in 2014	0,00%	
Verwachte sociale lasten mutatie	0,50%	
Pensioenpremie	0,50%	
Totaal verwachte salarismutatie	1,00%	80%
Verwachte index materiele overheidsconsumptie (IMOC)*	1,75%	20%
Te gebruiken	1,15%	

* o.b.v. korte termijnraming CPB - maart 2013

Voor de inbreng van de begrotingen van gemeentelijke korpsen rekenen we met een indexatie van 2012 naar 2014 van 1,83%. Dit is gebaseerd op uitkeringsgegevens van de betaalmaand februari 2013.

Collegedebat - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Cluster Brandweer & rampenbestrijding	Gegevens		Gegevens		b2014 vs b2012
	Uitbetaal maand	Uitbetaal maand	Februari		
	Augustus 2012 b2012	2013 b2013	2014 b2014		
Appingedam	635.564	631.954	648.720	13.156	
Bedum	486.033	481.721	494.502	8.469	
Bellingwedde	548.769	539.095	553.398	4.628	
De Marne	766.746	752.601	772.568	5.822	
Deifzijl	1.544.352	1.522.339	1.562.728	18.376	
Eemsmond	1.305.550	1.276.486	1.310.352	4.802	
Groningen	16.908.051	16.962.475	17.412.500	504.449	
Groote gast	548.570	541.962	556.340	7.770	
Haren	956.733	940.301	965.248	8.516	
Hoogezand-Sappemeer	1.719.193	1.684.989	1.729.693	10.501	
Leek	933.785	920.008	944.416	10.631	
Loppersum	548.881	542.745	557.145	8.264	
Marum	519.919	511.236	524.799	4.880	
Menterwolde	631.895	619.579	636.017	4.122	
Oldambt	2.197.333	2.151.662	2.208.747	11.414	
Pekela	564.209	553.312	567.991	3.782	
Slochteren	886.452	874.362	897.559	11.107	
Stadskanaal	1.587.013	1.562.756	1.604.217	17.204	
Ten Boer	363.207	359.803	369.349	6.141	
Veendam	1.358.609	1.332.981	1.368.345	9.736	
Vlagentwedde	930.274	917.089	941.420	11.146	
Winsum	674.595	665.007	682.650	8.055	
Zuidhorn	969.856	951.215	976.451	6.595	
	37.585.588	37.295.679	38.285.156	699.567	
Indexatie van 2012 naar 2014 o.b.v actuele gegevens februari 2013				1,83%	

Onderstaand overzicht geeft de meerjarenraming voor de periode 2014 – 2017 weer. In de jaren na 2014 is voor de gehele begroting voorlopig een index gehanteerd van 1,5 %, overeenkomstig onze verwachting ten aanzien van kostenstijgingen. In de begroting 2015 zullen we de indexatie van de begroting opnieuw beoordelen en de indexatiemethodiek vastleggen in de financiële verordening.

Collegiebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

Meerjarenraming 2014-2017 Veiligheid				
Gehanteerde index V&GR (Index 2014);	1,15%	1,50%	1,50%	1,50%
Gehanteerde index ingebrachte begrotingen (Index 2013 en 2014);	1,83%	1,50%	1,50%	1,50%
	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Totaal lasten voorgaand jaar		40.788	41.205	41.709
Nominale compensatie gemeentelijke bijdrage		497	504	512
Bezuinigingen		-80		
Totaal lasten	40.788	41.205	41.709	42.221
Totaal gemeentelijke bijdrage voorgaand jaar		33.133	33.630	34.134
Nominale compensatie gemeentelijke bijdrage		497	504	512
Rijksbijdrage (BDUR) voorgaand jaar		6.747	6.667	6.667
Bezuinigingen BDUR		-80		
Overige opbrengsten		908	908	908
Totaal baten	40.788	41.205	41.709	42.221
Saldo voor reservemutaties	0	0	0	0
Mutaties reserves				
-toevoeging				
-Onttrekking				
Saldo na reservemutaties	-	-	-	-

BIJLAGEN

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

	Inwoners 1 januari 2013	GHOR	Crisis beheersing	Gemeentelijke Kolom	Brandweer incl. meldkamer	Totaal gemeentelijke bijdrage Veiligheidsregio in 2014
Inwonerbijdrage 2013-actueel		0,99	0,71	1,24		
Nominale compensatie 1,15%	0,01	0,01	0,01	0,01		
Regionalisering koude taken				0,12		
Inwonerbijdrage 2014-primatief		1,00	0,72	1,37		
Appingedam	12.052	12.069	8.655	16.563	507.960	545.247
Bedum	10.523	10.538	7.557	14.461	422.378	454.934
Bellingwedde	9.003	9.015	6.466	12.372	402.497	430.350
De Marne	10.342	10.356	7.427	14.213	661.835	693.831
Delfzijl	26.033	26.069	18.696	35.776	1.460.926	1.541.467
Eemsum	16.100	16.122	11.562	22.126	846.526	896.337
Groningen (gemeente)	195.800	196.071	140.617	269.080	13.341.668	13.947.436
Grootegat	12.212	12.229	8.770	16.782	415.729	453.510
Haren	18.656	18.682	13.398	25.638	864.758	922.476
Hoogerzand-Seppemeer	34.543	34.591	24.808	47.471	1.527.070	1.633.939
Leek	19.586	19.613	14.066	26.916	787.665	848.261
Loppersum	10.298	10.312	7.396	14.152	556.885	588.746
Marum	10.402	10.416	7.470	14.295	459.441	491.622
Menterwolde	12.397	12.414	8.903	17.037	578.257	616.611
Oldambt	38.768	38.822	27.842	53.277	2.117.278	2.237.319
Pekela	12.779	12.797	9.177	17.562	624.138	663.674
Slochteren	15.593	15.615	11.198	21.429	837.075	885.317
Sadkanaal	32.862	32.908	23.600	45.161	1.266.023	1.367.692
Ten Boer	7.497	7.507	5.384	10.303	320.490	343.685
Veendam	27.919	27.958	20.050	38.368	1.211.126	1.297.502
Vlagtwedde	16.122	16.144	11.578	22.156	662.430	712.308
Wiumum	13.889	13.908	9.975	19.087	615.658	658.628
Zuidhorn	18.680	18.706	13.415	25.671	844.214	902.007
Totaal	582.056	582.862	418.012	799.896	31.332.127	33.132.898

De bijdragen aan de GHOR, crisisbeheersing en de gemeentelijke kolom worden bepaald aan de hand van het aantal inwoners

De bijdrage aan de brandweer gaat in vijf jaar tijd van een verdeelsleutel op basis van aantal inwoners en historische kosten (incl. harmoniseren en been bijrekken) naar een verdeelsleutel op basis van het aandeel voor brandweerzorg in het gemeentefonds

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

	Regionale Brandweer (incl. piketregeling)	Meldkamer	Overhead/PPMO	Invlechting gemeentelijke korporen	Kosten brandweer in 2014 Totaal	Gemeentefonds 2014	in %	Kosten brandweer 2014
Inwonerbijdrage 2013-actueel	5,61	1,89						
Nominale compensatie 1,15%	0,05	0,03	Verdeelsleutel: kosten nalmeting 2012, excl overhead	Historische kosten incl. been bij trekken & harmonisering & indexering.	Voor wijziging verdeelsleutel	Maakt circulaire 2014		In vijf jaar over naar verdeelsleutel gemeentefonds 20% verwerkt
Bezuinigingen	-0,13		2012, excl overhead	excl. huisvestingskosten				
Inwonerbijdrage 2014-primatief	5,56	1,92	huisvestingskosten	excl. huisvestingskosten				
Appingedam	67.084	23.147	77.030	334.963	502.224	648.720	1,69%	507.960
Bozum	58.574	20.210	63.302	281.714	426.799	494.502	1,39%	422.378
Bellingwolde	50.113	17.291	58.062	264.132	389.897	553.298	1,45%	402.497
De Marne	57.566	19.862	102.613	489.186	609.228	772.568	2,02%	661.835
DeFrijl	144.966	49.998	231.155	1.080.369	1.506.428	1.562.728	4,08%	1.460.926
Eemsum	89.614	30.921	112.720	556.806	799.064	1.310.252	3,42%	846.526
Groningen (gemeente)	1.082.493	373.416	2.162.057	9.496.572	13.114.538	17.412.500	45,48%	13.341.668
Grootepoat	67.975	23.454	62.104	252.303	405.835	556.340	1,45%	445.729
Haren	103.844	35.830	133.209	610.578	883.461	965.248	2,52%	864.758
Hoogezand-Sappemeer	192.275	66.342	235.536	1.060.794	1.554.947	1.729.693	4,52%	1.527.070
Leek	109.020	37.616	118.891	525.830	791.357	944.416	2,47%	787.665
Loppersum	57.321	19.778	90.953	414.065	582.117	557.145	1,46%	556.985
Marum	57.900	19.978	70.859	318.992	466.928	524.799	1,37%	459.441
Montevuilde	69.005	23.809	89.394	410.486	597.694	636.017	1,66%	578.257
Oldambt	215.792	74.456	320.566	1.584.006	2.194.819	2.208.747	5,77%	2.117.378
Pekela	71.131	24.543	102.483	465.807	663.964	567.991	1,48%	624.138
Soesterein	86.794	29.947	129.341	616.624	862.706	897.559	2,34%	837.075
Stadkanaal	182.918	63.113	185.187	823.093	1.254.311	1.604.217	4,19%	1.266.023
Ten Boer	41.730	14.398	50.559	218.358	325.045	369.349	0,96%	320.490
Verniden	155.404	53.620	185.031	839.893	1.233.948	1.368.345	3,57%	1.211.126
Vlagtwedde	89.739	30.963	93.744	420.979	635.425	911.420	2,46%	662.430
Winsum	77.310	26.675	99.275	426.645	629.904	682.650	1,78%	615.658
Zuidhorn	103.977	35.876	126.730	588.905	855.489	976.451	2,55%	844.214
Totaal	3.332.686	1.115.242	4.900.000	22.084.399	31.332.127	38.285.156	100%	31.332.127

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Groei-model wijziging verdeelstelsel brandweerkosten.
(indexatie in meerjarenperspectief buiten beschouwing gelaten)

	Kosten brandweer in 2014	Gemeentefonds begroting 2014 Cluster BRW / Rampenbestrijding	in %	Kosten brandweer bij verdeelstelsel gemeentefonds	Kosten brandweer 2014	Kosten brandweer 2015	Kosten brandweer 2016	Kosten brandweer 2017
	Totaal	Gegevens GP hetaalmond februari 2013			20% verschil historische verdel stelsel en verdel stelsel gemeentefonds vervoert	40% verschil historische verdel stelsel en verdel stelsel gemeentefonds vervoert	60% verschil historische verdel stelsel en verdel stelsel gemeentefonds vervoert	80% verschil historische verdel stelsel en verdel stelsel gemeentefonds vervoert
Ienowerbijdrage 2013-actueel	Voor wijziging verdelstelsel							
Nominale compensatie								
Regionalisering kasde taken								
Ienowerbijdrage 2014-primatief								
Appingedam	502.224	648.720	1,69%	530.905	507.960	513.696	519.433	525.169
Bodum	426.799	494.502	1,29%	404.694	422.378	417.957	413.536	409.115
Bellingwedde	389.897	553.398	1,45%	452.894	402.497	415.096	427.696	440.295
De Marne	669.228	772.568	2,02%	632.261	661.835	654.441	647.048	639.654
Delfzijl	1.506.428	1.562.728	4,08%	1.378.918	1.460.976	1.415.424	1.369.972	1.331.420
Emmen	790.064	1.310.352	3,22%	1.072.377	846.536	902.909	959.452	1.015.914
Groningen (gemeente)	13.111.538	17.412.500	45,88%	14.250.188	13.341.668	13.568.798	13.795.928	14.023.058
Grootegeest	405.835	556.340	1,45%	455.302	415.729	425.622	435.516	445.409
Haren	883.461	965.248	2,52%	789.948	864.758	846.056	827.353	808.650
Hoogerland-Sappemeer	1.554.947	1.729.693	4,52%	1.415.561	1.527.070	1.495.192	1.471.315	1.443.438
Leek	791.357	944.416	2,47%	772.899	787.665	783.974	780.282	776.591
Loppersum	582.117	557.145	1,46%	455.961	556.885	531.654	506.423	481.192
Marum	466.928	524.799	1,37%	429.489	459.441	451.953	444.465	436.977
Meenterwâlde	592.494	636.017	1,66%	620.509	578.257	563.820	549.283	534.946
Oldambt	2.194.819	2.208.747	5,77%	1.807.613	2.117.378	2.038.937	1.962.495	1.885.054
Pekela	663.964	567.991	1,48%	464.837	624.138	584.313	544.488	504.663
Slochteren	862.706	897.539	2,34%	734.552	837.075	811.444	785.814	760.183
Stadskamst	1.254.311	1.664.217	4,19%	1.312.872	1.266.023	1.277.735	1.289.448	1.301.160
Ten Boer	325.045	369.349	0,96%	302.271	326.490	315.935	311.381	306.826
Verdum	1.233.948	1.368.345	3,57%	1.119.838	1.211.176	1.188.304	1.165.482	1.142.660
Vlaspolder	435.425	941.420	2,46%	770.447	662.430	689.434	716.438	743.443
Wierum	629.904	482.659	1,78%	558.673	615.658	601.411	587.165	572.919
Zuidhorn	855.489	976.451	2,55%	799.116	844.214	832.940	821.665	810.391
Totaal	31.332.127	38.285.156	100%	31.332.127	31.332.127	31.332.127	31.332.127	31.332.127

BIJLAGE

Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen	
Onderwerp:	Toelichting op Beleidsbegroting 2014-programma Veiligheid
Bijlage:	V&GR Beleidsbegroting 2014-programma Veiligheid
Datum:	5 juli 2013

Toelichting bij de Begroting 2014- programma Veiligheid

De begroting 2014 bestaat, vooruitlopend op de bestuurlijke besluitvorming over de toekomst van de gemeenschappelijke regeling V&GR Groningen, uit twee delen: een deel voor het programma Veiligheid en een deel voor het programma Gezondheid. De concept-beleidsbegroting wordt voorgelegd ter voorlopige vaststelling, waarna deze voor een zienswijze zal worden verzonden naar de raden. De zienswijze periode van de raden duurt zes weken. In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 5 juli zal de begroting 2014 opnieuw op de agenda staan; ditmaal ter vaststelling. Bijgaand treft u een beknopte weergave aan van de belangrijkste punten met betrekking tot de concept-beleidsbegroting 2014 voor het programma Veiligheid.

Vanaf 2014 is brandweezorg -conform wettelijke eisen- geregionaliseerd en maken ook de (voorheen) gemeentelijke korpsen deel uit van de veiligheidsregio Groningen. Dit heeft een grote impact op de organisatie en de nu voorliggende begroting.

Inleiding

Het programma Veiligheid bestaat uit vier deelprogramma's:

- Rampenbestrijding & Crisisbeheersing
- Brandweezorg, inclusief meldkamer
- GHOR
- Gemeentelijke kolom

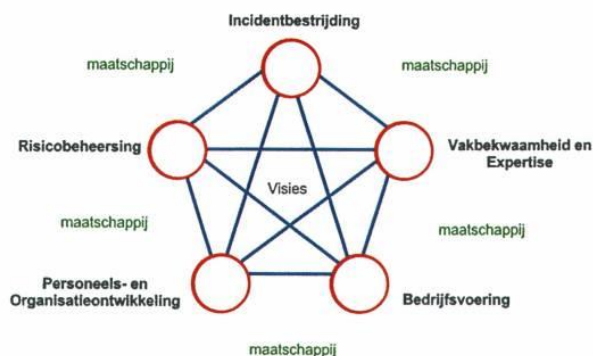
De regio Groningen kent een zeer divers verzorgingsgebied. Op 296 duizend hectare (waarvan 62 duizend hectare water) wonen bijna 580.000 inwoners, ca. 190.000 in de stad Groningen en de andere inwoners verdeeld over 22 gemeenten. In totaal dus 23 gemeenten met een zeer verschillend karakter. Stedelijk gebied, plattelandsgemeenten, twee grote zeehavens – Delfzijl en de Eemshaven – en gebieden met intensieve (chemische) industrie. De regio ligt grotendeels onder de zeespiegel, huisvest diverse energieleveranciers en is van zeer groot vitaal belang in verband met de aardgaswinning en de energieleverantie. Het bijbehorend risicobeeld is overigens nog voortdurend in ontwikkeling. Zo werd begin 2013 duidelijk dat de regio zich – meer dan in het verleden – zal moeten voorbereiden op aardbevingen die veroorzaakt worden door de aardgaswinning.

De deelprogramma's Rampenbestrijding & Crisisbeheersing en Brandweezorg, inclusief meldkamer zijn ondergebracht in de organisatie Veiligheidsregio Groningen. De GHOR maakt onderdeel uit van de GGD. De taken van de gemeentelijke kolom worden uitgevoerd door een regionaal netwerkteam.

- De brandweezorg in de regio Groningen wordt verzorgd door ca. 750 vrijwilligers, ca. 90 beroepsmedewerkers en ongeveer 200 dagdienstmedewerkers. De meldkamerfunctie is ondergebracht in de Meldkamer Noord Nederland (MkNN). De multidisciplinaire taken worden uitgevoerd door een klein aantal medewerkers ondergebracht binnen de verschillende sectoren en diensten. Verspreid in de regio zijn 40 brandweerkazernes, 38 kazernes met een vrijwillige bezetting en 2 kazernes met een 24-uurs (beroeps) bezetting. De organisatie is gevormd rond de inhoudelijke taakvelden op het gebied van brandweezorg en crisisbeheersing. Er zijn drie sectoren, namelijk Risicobeheersing, Incidentbestrijding

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

en Vakbekwaamheid en Expertise¹. Naast deze sectoren zijn er twee ondersteunende diensten, namelijk Bedrijfsvoering en Personeels- en Organisatieontwikkeling. Onderstaande afbeelding maakt de hoofdstructuur inzichtelijk en symboliseert de verbinding tussen de sectoren en diensten op basis van een heldere gedeelde visie op zowel de brandweezorg als de crisisbeheersing.

De GHOR maakt organisatorisch onderdeel uit van de GGD Groningen. De directeur GHOR is tevens directeur publieke gezondheid.

Met ingang van 2014 voert de gemeentelijke kolom haar taken en financieel beheer zelfstandig uit vanuit een centrumorganisatie in het kader van de regionalisering gemeentelijke processen en taken crisisbeheersing ("koude taken"). De nieuwe organisatie werkt vanuit een netwerkteam. De medewerkers in het netwerkteam zijn in dienst van de gemeenten en worden vanuit die gemeenten gedetacheerd naar de (centrumorganisatie van) de gemeentelijke kolom.

Totstandkoming begroting geregionaliseerde brandweer

Wegens de regionalisering van de brandweer zijn de begrotingen van de 23 gemeenten én het regionaal bureau samengevoegd. Dankzij de intensieve afstemming en samenwerking met de gemeenten heeft dit geleid tot de begroting die nu voorligt. Deze paragraaf geeft een beschrijving van het proces, inclusief de gemaakte keuzes die de stuurgroep hierbij ter besluitvorming aan u voorlegt.

Transitieafspraken (april 2012)

Het bestuur van de Veiligheid- en Gezondheidsregio Groningen heeft op 20 april 2012 het projectplan regionalisering brandweer, inclusief de transitie afspraken vastgesteld. Hierin zijn onder andere de volgende afspraken vastgelegd:

- Betrokkenen committeren zich volledig aan de regionaliseringopdracht en de projectstructuur;
- De regionalisering wordt zorgvuldig uitgevoerd, wat betekent dat tijd wordt genomen voor noodzakelijke verkenningen en onderzoeken. Wel is 1 januari 2014 leidend voor de overgang naar de nieuwe organisatie;
- Er wordt een zakelijke benadering gekozen, waarbij consequenties en frictiekosten helder in beeld worden gebracht;
- Colleges en gemeenteraden nemen geen langlopende beleidsbeslissingen. De regionaal commandant ziet toe op een zorgvuldige uitvoering;

¹ In de Contouren wordt de sector Risicobeheersing nog (Brand-)Veiligheid genoemd, de sector Vakbekwaamheid en Expertise heet in de Contouren Expertise en Ondersteuning. Omdat ook de taken op het gebied van crisisbeheersing (veiligheidsregio) nu integraal zijn ondergebracht in de organisatie zijn genoemde aanpassingen in de benaming van de sectoren doorgevoerd. Ten slotte is in de benaming van de dienst Personeelsontwikkeling ook de Organisatieontwikkeling toegevoegd. Daarmee dekt 'de vlag' beter 'de lading'.

- De regionaal commandant stelt een begroting 2014 op, inclusief een meerjarenbegroting 2014-2017;
- De frictiekosten worden gedragen door de 23 gemeenten en de Veiligheidsregio als uitvoerder van de gemeenschappelijke regeling. Daar waar een partij onevenredig wordt geraakt, worden hier afspraken over gemaakt;
- Voor de nieuwe organisatie gelden de begrotingen per 1 januari 2012 als basis, inclusief eerder vastgestelde meerjarenbegrotingen;
- In de transitieperiode tot 1 januari 2014 is de intentie om een aantal zaken te 'bevriezen' inzake beleid, financiën en personeel;
- De gemeenten voeren vóór 1 januari 2014 en op eigen kosten de afgesproken verbeterplannen uit, zoals beschreven in het rapport nulmeting kwaliteitszorg (vastgesteld door de bestuurscommissie brandweer & GHOR op 21 januari 2011).

Nulmeting(juni 2012-februari 2013)

Vanaf 1 juni 2012 is een eerste uitvraag uitgezet om de begroting van de gemeentelijke brandweerkorpsen volledig in beeld te brengen. Dit leidde in september 2012 tot een eerste resultaat en een aantal verdiepvragen voor de tweede uitvraag. In december 2012 zijn de resultaten van de nulmeting voor controle teruggegeven aan de gemeenten. Dit leidde in januari tot een afronding van de nulmeting.

Om het proces zo zorgvuldig mogelijk uit te voeren, heeft PriceWaterhouseCoopers een gedegen onderzoek uitgevoerd naar de manier waarop het proces doorlopen is, de risico's en een aantal specifieke onderwerpen, zoals overhead. PwC concludeerde allereerst dat het proces zorgvuldig, grondig en correct is verlopen en allesomvattend is. Daarnaast concludeerde PwC dat er de nodige aandachtspunten zijn, maar dat deze ook al in beeld zijn. Het betreft de volgende aandachtspunten:

- Personeelskosten (aantal gemeenten zit substantieel onder 80% van de Brandweernorm Groningen, opleidingskosten (te laag), materiële overhead (te laag), FLO, werkkostenregeling, reiskosten)
- Overhead (personeel onvoldoende in beeld, kosten materiële overhead te laag)
- Huisvesting
- Voertuigen (kosten voor onderhoud, brandstof en afschrijving te laag)
- IM/ICT (onvoldoende inzicht in benodigde kosten)
- WABO (opbrengsten leges lijken te hoog, echter geraamde opbrengsten blijven achter bij gemeenten)

De resultaten van de nulmeting en de bevindingen van PwC vormden de basis voor de volgende stappen in het proces om te komen tot een programmabegroting brandweer 2014. Deze stappen en de gemaakte keuzes daarin zijn hieronder beschreven.

Omdat de stad Groningen als enige beschikt over een beroepskorps wordt deze gemeente ook als enige geconfronteerd met de gevolgen van de landelijke Cao-afspraken over het FLO-overgangsrecht. Groningen heeft hiervoor geld gereserveerd, dat overgaat naar de begroting van de geregionaliseerde brandweer. De brandweer zal uitvoering geven aan de Cao-afspraken³.

Huisvesting

Er is ten aanzien van het wel of niet overdragen van huisvesting voor een pragmatische aanpak gekozen, namelijk maatwerk per kazerne of gemeente op basis van de volgende uitgangspunten:

- De brandweer huurt de kazerne van de gemeente tenzij:
 - o de kazerne is gebouwd na 1-1-2004. Voor deze kazernes wordt verkend of gemeenten bereid zijn ze over te dragen aan de geregionaliseerde brandweer vanwege het financiële voordeel in verband met te herziene BTW (in totaal ongeveer 675 duizend euro);
 - o de gemeente bereid is de kazerne te verkopen en de aangeboden kazerne voldoet aan de vereiste kwaliteitscriteria;
- de brandweer gaat in gesprek met de individuele gemeente om het standpunt met betrekking de eigendomssituatie in beeld te brengen en op basis hiervan te komen tot een koop- of huurovereenkomst;
- enige tijd na effectueren van de regionalisering (bijvoorbeeld 2 jaar) bezien of er een gezamenlijke visie kan worden geformuleerd;
- de specifieke situatie van twee kazernes, kazerne Vinkhuizen te Groningen met politie en brandweer in een VVE en kazerne Stadskanaal in een (toekomstige) PPS-constructie, vraagt om maatwerk.

Financieel gezien is het aantrekkelijk om kazernes gebouwd na 1 januari 2004 voor 1 januari 2014 over te nemen. In dat geval hoeft de in aftrek gekregen BTW voor de bouw van deze kazernes niet naar rato te worden terugbetaald. In de regio Groningen gaat het om ongeveer 675 duizend euro.

De huisvestingskosten zijn, behoudens de huisvestingskosten van het huidige regionaal bureau, geheel buiten de nu voorliggende begroting gehouden.

Ten aanzien van nieuwbouwplannen volgt de stuurgroep de lijn van de transitieafspraken. Gemeenten waar op 1 januari 2012 nieuwbouw en/of verbetering van de repressieve brandweezorg onderwerp van gesprek was, zijn zelf verantwoordelijk voor de financiering van deze plannen. Dit betreft de gemeenten Haren, Stadskanaal en de DEAL-gemeenten (specifiek het Masterplan).

In 2013 wordt de staat van onderhoud van de bestaande kazernes in beeld gebracht. De verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de huisvesting (conform wettelijke normen) ligt bij de gemeenten.

Leges

De stuurgroep stelt voor de opbrengsten van de leges in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) bij de gemeenten achter te laten. De brandweer blijft natuurlijk wel haar proactie en preventie taken in dit kader voor de gemeenten uitvoeren.

Verdeelsleutel

Naast het samenvoegen van de 24 begrotingen is ook gekeken naar de wijze waarop de totale kosten verdeeld worden onder de deelnemende gemeenten. Daarvoor is gekeken naar drie varianten:

1. kostenverdeling op basis van inwoneraantal
2. kostenverdeling op basis van de historische kosten (begroting 2012)
3. kosten verdeling op basis van bijdrage gemeentefonds (procentueel)

³ Medewerkers die op 1 januari 2014 al actief gebruik maken van het FLO-overgangsrecht blijven in dienst bij de gemeente Groningen (hun huidige werkgever).

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...

Op basis van rechtvaardigheid, transparantie en toekomstbestendigheid stelt de stuurgroep voor om in een periode van vijf jaar over te gaan op de verdeelsleutel op basis van de allocatie van het gemeentefonds. Dit geldt voor de kosten van brandweerzorg, inclusief meldkamer.

Gesprekronde gemeenten (mei 2013)

De hierboven beschreven voorstellen zijn begin mei besproken met de gemeenten. Uit deze gesprekken bleek dat veel gemeenten moeite te hebben met de financiële consequenties van een deel van de voorstellen. Met name de indexering, de opleidingskosten en de frictiekosten op het gebied van de overhead gaven aanleiding tot vragen. De stuurgroep stelt daarom op deze onderdelen de volgende verzachtende maatregelen voor:

- Indexering: In de begroting was voor de inbreng van de gemeentelijke brandweerbegrotingen dezelfde indexatiemethodiek gehanteerd als in voorgaande jaren voor de V&GR. De stuurgroep laat voor 2014 voor de oude V&GR onderdelen de bestaande indexatiemethodiek intact. Hier staat voor de periode 2011-2014 een bezuinigingspakket tot op de nullijn tegenover. Er wordt zelfs 218 duizend euro meer dan de nullijn bezuinigd. Voor de inbreng van de gemeentelijke korpsen gaan we over naar indexeren conform gemeentefonds: 1,83% van 2012 naar 2014 o.b.v. gemeentefonds uitkeringsgegevens van februari 2013. Voor de begroting 2015 zullen we de indexatie van de begroting opnieuw beoordelen en de indexatiemethodiek vastleggen in de financiële verordening.
- Been bijtrekken opleidingskosten: doordat in de opleidingskosten was gerekend met een verloop van 7% moesten veel gemeenten op dit onderdeel fors het been bijtrekken. De stuurgroep laat daarom dit voorstel los en stelt voor om voor de begroting 2014 te rekenen met de opleidingskosten uit de begrotingen 2012 en extra opleidingskosten te verrekenen op basis van nacalculatie per gemeente.
- Frictiekosten overhead: gemeenten krijgen door de overdracht van de brandweer naar de Veiligheidsregio te maken met achterblijvende overheadkosten. De Veiligheidsregio heeft vacatures (+/- 40) in de bedrijfsvoering die zoveel mogelijk door gemeentelijk personeel zullen worden ingevuld. De stuurgroep stelt voor om alle gemeenten voor een periode van vijf jaar naar rato van de verdeelsleutel gemeentefonds hiervan te laten profiteren. Hieronder is dit met een rekenvoorbeeld vereenvoudigd weergegeven.

Voorbeeld

	Verdeelsleutel kosten	Gemeentelijke inbreng	Ingevulde vacatures	Vereffeningfonds 1 ^e jaar
Gemeente A	10%	3 fte	20 fte (50%)	Stort 17 fte
Gemeente B	20%	10 fte	8 fte (17%)	Ontvangt 2 fte
Gemeente C	10%	6 fte	-	Ontvangt 6 fte
Gemeente D	10%	6 fte	-	Ontvangt 6 fte
Gemeente E	50%	15 fte	12 fte (33%)	Ontvangt 3 fte
Totaal	100%	40 fte	40 fte	

Meerjarenperspectief

De stuurgroep streeft naar een zo stabiel mogelijk financieel meerjarenperspectief voor zowel de nieuwe organisatie als de gemeenten die de activiteiten (grotendeels) financieren. De regionalisering van de brandweer leidt tot een uitzetting van de begroting van de Veiligheidsregio. Het invlechten van de gemeentelijke korpsen leidt tot een uitbreiding van fte's binnen de diensten personeel- & organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering en daarmee tot een toename van de overheadkosten. Deze ontwikkeling heeft, samen met de overgang naar een verdeelsleutel op basis van bijdrage in het gemeentefonds, voor individuele gemeenten aanzienlijke financiële gevolgen ten aanzien van de gemeentelijke bijdrage, in zowel positieve als negatieve zin. Dit is in de bijlagen van deze oplegger weergegeven.

Met ingang van 2014 voert de gemeentelijke kolom haar taken en het financieel beheer zelfstandig uit vanuit een centrumorganisatie in het kader van de regionalisering gemeentelijke processen en taken

("koude taken") crisisbeheersing. De nieuwe organisatie werkt vanuit een netwerkteam. De medewerkers in het netwerkteam zijn in dienst van gemeenten en worden vanuit die gemeenten gedetacheerd naar de (centrumorganisatie van) gemeentelijke kolom. De 23 gemeenten financieren dit netwerkteam in gezamenlijkheid. Hiertoe zal de bijdrage voor de gemeentelijke kolom in 2014 met 0,12 cent worden verhoogd. Deze verhoging van de gemeentelijke bijdrage hangt samen met het wegvallen van salariskosten van de ambtenaren crisisbeheersing in de individuele gemeenten. Dit regionaliseringstraject levert daarmee in totaliteit een besparing op. In meerjarenperspectief moet voor de gemeentelijke kolom rekening gehouden worden met extra kosten vanwege de verplichte afname van landelijk ontwikkelde producten ten aanzien van bevolkingszorg.

Bezuinigingstaakstelling inwonerbijdragen en rijksbezuinigingen

Het bestuur van de V&GR heeft in 2011 opdracht gegeven om gedurende vier jaar de nullijn te hanteren voor de inwonerbijdrage. Dit heeft voor de gehele V&GR geleid tot een bezuinigingsopdracht van 1 miljoen euro; te realiseren over de periode 2011-2014. Vanwege efficiencykortingen op de BDUR moet tot en met 2015 nog eens 450 duizend euro extra worden bespaard. In 2014 moet ten opzichte van 2010 minimaal 1 miljoen euro worden bezuinigd om de totale inwonerbijdrage op de gemeenschappelijke taken ten opzichte van 2010 niet te laten stijgen. De rijksbezuinigingen op de BDUR komen in 2014 uit op ruim 70 duizend euro.

Het pakket aan maatregelen waarmee deze bezuinigingen gerealiseerd moeten worden is in juli 2011 vastgesteld door het algemeen bestuur. In oktober 2011 zijn aanvullende bezuinigingen vastgesteld als alternatief voor de bezuiniging op duiken. Al deze maatregelen zijn in de deelprogramma's verwerkt.

Indexatie inwonerbijdragen in 2014

In de concept-beleidsbegroting is uitgegaan van een nominale ontwikkeling van 1,15% voor het jaar 2014 voor de bestaande V&GR onderdelen. Deze nominale ontwikkeling is gebaseerd op een actuele schatting van de loonkosten, werkgeverslasten en inflatie. Als aangegeven heeft de V&GR-regeling opdracht gekregen de komende vier jaar de nullijn te hanteren voor de inwonerbijdrage. Het bestuur heeft besloten dit niet met de kaasschaafmethode te doen. Daarom zijn niet alle inwonerbijdragen per deelprogramma of product bevroren op de bijdrage van 2010, maar we bezuinigen 1 miljoen euro op specifiek bediscussieerde taken. In de methodiek betekent dit dat alle taken eerst een compensatie voor loon- en prijsontwikkelingen krijgen. De taken waar we op gaan bezuinigen krijgen vervolgens hun taakstelling in mindering gebracht.

Indexatie bestaande V&GR onderdelen 2014			Aandeel
Verwachte loonstijging in 2014	0,00 %		
Verwachte sociale lasten mutatie 2014	0,50 %		
Pensioenpremie	0,50 %		
Totaal verwachte salarismutatie		1,00 %	80%
Verwachte index materiële overheidsconsumptie 2014 (IMOC)*		1,75 %	20 %
Te gebruiken		1,15 %	

* o. b. v. korte termijnraming CPB – maart 2013

Voor de inbreng van de begrotingen van gemeentelijke korpsen rekenen we met een indexatie van 2012 naar 2014 van 1,83%. Dit is gebaseerd op uitkeringsgegevens van de betaalmaand februari 2013.

Collegedebat - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Cluster Brandweer & rampenbestrijding	Gegevens		Gegevens	
	Uitbetaalmaand	Uitbetaalmaand	Februari	b2014 vs
	Augustus 2012	2013	2014	b2012
	b2012	b2013	b2014	
Appingedam	635.564	631.954	648.720	13.156
Bedum	486.033	481.721	494.502	8.469
Bellingwedde	548.769	539.095	553.398	4.628
De Marne	766.746	752.601	772.568	5.822
Delfzijl	1.544.352	1.522.339	1.562.728	18.376
Eemmond	1.305.550	1.276.486	1.310.352	4.802
Groningen	16.908.051	16.962.475	17.412.500	504.449
Grootegast	548.570	541.962	556.340	7.770
Haren	956.733	940.301	965.248	8.516
Hoogezand-Sappemeer	1.719.193	1.684.989	1.729.693	10.501
Leek	933.785	920.008	944.416	10.631
Loppersum	548.881	542.745	557.145	8.264
Marum	519.919	511.236	524.799	4.880
Menterwolde	631.895	619.579	636.017	4.122
Oldambt	2.197.333	2.151.662	2.208.747	11.414
Pekela	564.209	553.312	567.991	3.782
Slochteren	886.452	874.362	897.559	11.107
Stadskanaal	1.587.013	1.562.756	1.604.217	17.204
Ten Boer	363.207	359.803	369.349	6.141
Veendam	1.358.609	1.332.981	1.368.345	9.736
Vlagtwedde	930.274	917.089	941.420	11.146
Winsum	674.595	665.007	682.650	8.055
Zuidhorn	969.856	951.215	976.451	6.595
	37.585.588	37.295.679	38.285.156	699.567
Indexatie van 2012 naar 2014 o.b.v actuele gegevens februari 2013				1,83%

Risico's en ontwikkelingen begroting 2014 en meerjarenbeeld

Friciekosten en aanloopkosten regionalisering brandweer

Naar verwachting zal de regionalisering van de brandweer leiden tot frictiekosten bij zowel gemeenten als bij de Veiligheidsregio. De frictiekosten van de gemeenten worden zelf gedragen door de 23 gemeenten. De frictiekosten van de Veiligheidsregio worden zoveel mogelijk binnen de gemeenschappelijke regeling opgevangen. Daar waar een partij onevenredig wordt geraakt, kunnen hier nog nadere afspraken over worden gemaakt. Het opbouwen van de nieuwe organisatie kan daarnaast leiden tot aanloopkosten, bijvoorbeeld vanwege extra inzet van personeel voor het implementeren van de bedrijfsvoeringssystemen. Ook deze kosten vangt de gemeenschappelijke regeling waar mogelijk op binnen het weerstandsvermogen.

Niet op tijd afronden personele reorganisatie

Het niet op tijd afronden van de personele reorganisatie heeft zeer waarschijnlijk BTW consequenties. Tot 1 januari 2014 hoeft nog geen BTW te worden verrekend op personele inzet tussen brandweerpersoneel in dienst van gemeenten en de veiligheidsregio. Vanaf 1 januari wijzigt dit. Afhankelijk van nader overleg met de belastinginspecteur kost een kwartaal te laat regionaliseren naar schatting 1,3 miljoen euro aan niet te verrekenen BTW.

BTW aspecten begroting

De invoering van de Wet Veiligheidsregio's heeft effect op het BTW- regime. Multidisciplinaire activiteiten, GHOR activiteiten en de meldkameractiviteiten zijn al niet meer BTW compensabel,

brandweertaken zijn dat niet meer per 1 januari 2014 omdat het ministerie van veiligheid en justitie heeft besloten dat dit geen gemeentelijke taken meer zijn. Dit heeft een kostenverhogend effect: de BTW op investeringen in roerende en onroerende zaken en de BTW op reguliere exploitatielasten kan niet meer compenseren. Hiervoor wordt compensatie ontvangen via de BDUR. Deze compensatie zal in 2014 naar verwachting 2,1 miljoen euro gaan bedragen.

Naar verwachting is deze BTW compensatie de eerste jaren toereikend. Naar mate de Veiligheidsregio door de herinvesteringscyclus heen gaat zal moeten blijken of de compensatie ook in meerjarenperspectief voldoende is.

Financiering FLO overgangsrecht officieren

Vanaf 1 januari 2006 geldt het FLO overgangsrecht voor medewerkers die op dat moment 20 jaar in een bezwarende functie werkzaam waren. Zij ontvangen van 55 tot 59 jarige leeftijd een 80% uitkering van het laatst verdiende loon en van 59 tot 62 jarige leeftijd een 70% uitkering vanuit de levensloopregeling. De medewerkers kunnen vanaf 55 jarige leeftijd ook jaarlijks (maximaal vier jaar) kiezen voor 50% doorwerken tegen 90% salaris of volledig doorwerken tegen 120% salaris. Op 62 jarige leeftijd gaan deze medewerkers met (versterkt) pensioen. De hoogte van de pensioenuitkering is door de medewerker te beïnvloeden. Hij of zij mag er ook voor kiezen langer door te werken waardoor de pensioenuitkering hoger wordt.

Medewerkers die op 1 januari 2006 nog geen 20 jaar in een bezwarende functie werkzaam waren, ontvangen een hogere levensloopbijdrage waardoor zij ook eerder (maximaal haalbaar is 59 jarige leeftijd) kunnen stoppen met werken.

Dit overgangsrecht is van toepassing op twee groepen: medewerkers van brandweer stad Groningen en officieren die in dienst zijn van de regio. De financiering voor de eerste groep wordt meegegeven door de gemeente Groningen. Dit is beschreven op pagina 4. Hierin zit geen financieel risico.

Ten aanzien van de tweede groep is er wel een financieel risico. In onze begroting is jaarlijks structureel rond de 300 duizend euro beschikbaar voor de kosten verband houdende met het overgangsrecht functioneel leeftijdsontslag voor officieren in dienst van de regio. De lasten die we nu hebben zijn de bedragen die we sparen om medewerkers een levensloopuitkering van drie jaar te kunnen geven. Vanaf 2012 lopen de kosten echter –tijdelijk- op omdat er steeds meer medewerkers ook daadwerkelijk (gedeeltelijk) stoppen. Nu betalen we alleen spaarpremies voor de levensloopuitkeringen. Straks ook voor vier jaar lang 80%-uitkeringen van het laatst verdiende loon, 90% salaris bij 50% doorwerken of 120% salaris bij volledig doorwerken. Over uitkeringen voor inactieven betalen we als werkgever 52% eindheffing, dat was voorheen 26%. Het knelpunt bedraagt, afhankelijk van de individuele keuzes, maximaal 750 duizend euro, over een periode van 5 jaar.

Mogelijk aflopen programmafinanciering externe veiligheid (2015)

De provincie financiert de taken rondom externe veiligheid vanuit middelen die toegevoegd zijn aan het provinciefonds. De afgelopen jaren lag de nadruk van het programma externe veiligheid op het op gang brengen van een ontwikkeling. De nadruk voor de periode 2011-2014 ligt op het afronden en borgen van die ontwikkeling. Na 2014 is er geen afzonderlijk programma met rijksfinanciering meer. Vanaf 2015 zal vooral de gemeente voor de regionale uitvoering en financiering verantwoordelijk zijn. De V&GR regeling ontvangt ruim 200 duizend euro voor de uitvoering van het programma externe veiligheid.

Aanpassingen brandweezorg

Binnen de DEAL-gemeenten (Delfzijl, Eemshaven, Appingedam en Loppersum) wordt onderzocht welke aanpassingen nodig zijn voor een toekomstbestendige brandweezorg in deze gemeenten. Onderdelen hierin zijn het verbeteren van de dekking in de Eemshaven en in Delfzijl. Dit wordt gedaan op grond van het in 2013 op te leveren Masterplan. De uitkomsten van dit proces zijn nog niet bekend, maar zullen hoogstwaarschijnlijk leiden tot de bouw van enkele nieuwe kazernes. De huisvestingskosten komen voor

rekening van de gemeenten. Ten aanzien van de overige kosten (o.a. bemensing) zullen nadere afspraken gemaakt moeten worden.

Beschikbaarheid vrijwilligers

Ook in de regio Groningen staat de beschikbaarheid van vrijwilligers onder druk. Door de toenemende kwaliteitseisen en de veranderende samenleving is het lastiger om brandweervrijwilligers te vinden en voor langere tijd te houden. In 2013 wordt de landelijke visie op vrijwilligheid bij de brandweer aangeboden aan de Minister van Veiligheid en Justitie⁴. Deze visie vormt een basis voor de wijze waarop de brandweer Groningen in de toekomst vrijwilligers wil werven en (ver)binden.

Werkkostenregeling

De werkkostenregeling vervangt alle bestaande fiscale regels voor vergoedingen. Maximaal 1,6% (verwacht percentage voor 2015) van de het totaalbedrag dat besteedt wordt aan personeel (de fiscale loonsom) mag onbelast worden vergoed of verstrekt. Voor vergoedingen boven dit bedrag moet een eindheffing van 80% worden betaald. Voor een aantal vergoedingen voor zakelijk gebruik geldt een gerichte vrijstelling of een nihil-waardering. Dit gaat niet ten koste van de genoemde forfaitaire ruimte van 1,6%. De verplichte invoering in 2015 van de werkkostenregeling pakt slecht uit voor organisaties met een groot aantal vrijwilligers in het personeelsbestand omdat de verhouding verstrekkingen versus fiscaal loon veel hoger ligt dan 1,6%. Naar eerste schattingen bedraagt het financiële risico 150-200 duizend euro.

Landelijke ontwikkelingen

Als veiligheidsregio zijn we verplicht deel te nemen in landelijke ontwikkelingen. Een voorbeeld hiervan is de oprichting van het instituut fysieke veiligheid. In de BDUR zijn middelen meegegeven voor de begroting van dit instituut. Op dit moment is nog niet duidelijk of deze middelen voldoende zijn. Daarnaast wordt naar verwachting in 2015 de meldkamer overgeheveld naar het Rijk. Op dit moment is nog niet duidelijk wat voor personele, financiële en inhoudelijke gevolgen dit heeft.

Bijlagen

Bijlage I	: ontwikkeling programmakosten 2014-2017
Bijlage II	: overzicht gemeentelijke bijdragen in 2014
Bijlage III	: extra uitleg gemeentelijke bijdrage brandweezorg, inclusief meldkamer
Bijlage IV	: Gemeentelijke bijdrage brandweezorg, inclusief meldkamer in groeimodel naar andere verdeelsleutel

⁴ De visie 'Vrijwilligheid in beweging' is uitgebracht door Brandweer Nederland en de Vakvereniging Brandweervrijwilligers.

Bijlage I ontwikkeling programmakosten 2014-2017

Dit betreft een overzicht opgenomen van de ontwikkeling van de programmakosten in meerjarenperspectief voor het programma Veiligheid. Hierin zijn de vier deelprogramma's rampenbestrijding en crisisbeheersing, brandweezorg, inclusief meldkamers, GHOR en gemeentelijke kolom opgenomen.

Meerjarenraming 2014-2017 Veiligheid				
Gehanteerde index V&GR (Index 2014);	1,15%	1,50%	1,50%	1,50%
Gehanteerde index ingebrachte begrotingen (Index 2013 en 2014);	1,83%	1,50%	1,50%	1,50%
	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Totaal lasten voorgaand jaar		40.788	41.205	41.709
Nominale compensatie gemeentelijke bijdrage		-497	504	512
Bezuinigingen		-80		
Totaal lasten	40.788	41.205	41.709	42.221
Totaal gemeentelijke bijdrage voorgaand jaar		33.133	33.630	34.134
Nominale compensatie gemeentelijke bijdrage		497	504	512
Rijksbijdrage (BDUR) voorgaand jaar		6.747	6.667	6.667
Bezuinigingen BDUR		-80		
Overige opbrengsten		908	908	908
Totaal baten	40.788	41.205	41.709	42.221
Saldo voor reservemutaties	0	0	0	0
Mutaties reserves				
-toevoeging				
-Onttrekking				
Saldo na reservemutaties	-	-	-	-

Collegebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Bijlage II overzicht gemeentelijke bijdragen in 2014

	Inwoners 1 januari 2013	GHOR	Crisis beheersing	Gemeentelijke Kolom	Brandweer incl. meldkamer	Totaal gemeentelijke bijdrage Veiligheidsregio in 2014
Inwonerbijdrage 2013-actueel		0,99	0,71	1,24	Verdeelsleutel	
Nominale compensatie 1,15%	0,01	0,01	0,01	0,01	separaat toegelicht	
Regionalisering koude taken				0,12	en excl.	
Inwonerbijdrage 2014-primitief		1,00	0,72	1,37	huisvestingskosten	
Appingedam	12.052	12.069	8.655	16.563	507.960	545.247
Bedum	10.523	10.538	7.557	14.461	422.378	454.934
Bellingwedde	9.003	9.015	6.466	12.372	402.497	430.350
De Marne	10.342	10.356	7.427	14.213	661.835	693.831
Delfzijl	26.033	26.069	18.696	35.776	1.460.926	1.541.467
Eemsmond	16.100	16.122	11.562	22.126	846.526	896.337
Groningen (gemeente)	195.800	196.071	140.617	269.080	13.341.668	13.947.436
Grootegeest	12.212	12.229	8.770	16.782	415.729	453.510
Haren	18.656	18.682	13.398	25.638	864.758	922.476
Hoogezand-Sappemeer	34.543	34.591	24.808	47.471	1.527.070	1.633.939
Leek	19.586	19.613	14.066	26.916	787.665	848.261
Loppersum	10.298	10.312	7.396	14.152	556.885	588.746
Marum	10.402	10.416	7.470	14.295	459.441	491.622
Menterwolde	12.397	12.414	8.903	17.037	578.257	616.611
Oldambt	38.768	38.822	27.842	53.277	2.117.378	2.237.319
Pekela	12.779	12.797	9.177	17.562	624.138	663.674
Sochteren	15.593	15.615	11.198	21.429	837.075	885.317
Stadskanaal	32.862	32.908	23.600	45.161	1.266.023	1.367.692
Ten Boer	7.497	7.507	5.384	10.303	320.490	343.685
Veenendam	27.919	27.958	20.050	38.368	1.211.126	1.297.502
Vlagtwedde	16.122	16.144	11.578	22.156	662.430	712.308
Winsum	13.889	13.908	9.975	19.087	615.658	658.628
Zuidhorn	18.680	18.706	13.415	25.671	844.214	902.007
Totaal	582.056	582.862	418.012	799.896	31.332.127	33.132.898

De bijdragen aan de GHOR, crisisbeheersing en de gemeentelijke kolom worden bepaald aan de hand van het aantal inwoners

De bijdrage aan de brandweer gaat in vijf jaar tijd van een verdeelsleutel op basis van aantal inwoners en historische kosten (incl. harmoniseren en been bijtrekken) naar een verdeelsleutel op basis van het aandeel voor brandweezorg in het gemeentefonds

Collegiebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Bijlage III : extra uitleg gemeentelijke bijdrage brandweezorg, inclusief meldkamer

	Regionale Brandweer (incl. piketregeling)	Meldkamer	Overhead/PPMO	Involchting gemeentelijke korpora	Kosten brandweer in 2014 Totaal	Gemeentefonds 2014	in %	Kosten brandweer 2014
Inwoerbijdrage 2013-actueel	5,61	1,89						
Nominale compensatie 1,15%	0,05	0,03						
Bezuinigingen	-0,13							
Inwoerbijdrage 2014-primitief	5,56	1,92						
Appingedam	67.084	23.147	77.030	334.963	502.224	648.720	1,69%	507.960
Bodem	58.574	20.210	63.302	284.714	426.799	494.502	1,29%	422.378
Bellingwedde	50.113	17.291	58.062	264.432	389.897	553.398	1,45%	403.497
De Marne	57.566	19.862	102.613	489.186	669.228	772.568	2,02%	661.835
Delfzijl	144.906	49.998	231.155	1.080.369	1.506.428	1.562.728	4,08%	1.460.936
Eemmond	89.616	30.921	112.720	556.806	790.064	1.310.352	3,42%	846.526
Groningen (gemeente)	1.082.493	373.416	2.162.057	9.496.572	13.114.538	17.412.500	45,48%	13.341.668
Grootegeest	67.975	23.454	63.104	252.303	405.835	556.340	1,45%	415.729
Haren	103.844	35.830	132.209	610.578	883.461	965.248	2,53%	864.758
Bloozand-Sappemeer	192.275	66.342	235.536	1.040.794	1.554.947	1.729.693	4,52%	1.527.070
Leek	109.020	37.616	118.891	525.830	791.357	944.416	2,47%	787.665
Loppersum	57.321	19.778	90.953	414.065	582.117	557.145	1,46%	556.885
Marum	57.900	19.978	70.059	318.992	466.928	524.799	1,37%	459.441
Mentewadde	69.005	23.809	89.394	410.486	592.694	636.017	1,66%	578.257
Oldambt	215.792	74.456	320.566	1.584.006	2.194.819	2.208.747	5,77%	2.117.378
Pekela	71.131	24.543	102.483	465.807	663.964	567.991	1,48%	624.138
Stochteren	86.794	29.947	129.341	616.624	862.706	897.559	2,34%	837.075
Stadskanaal	182.918	63.113	185.187	823.093	1.254.311	1.604.217	4,19%	1.266.023
Ten Boer	41.730	14.398	50.559	218.358	325.045	369.349	0,96%	320.490
Veendam	155.404	53.620	185.031	839.893	1.233.948	1.368.345	3,57%	1.211.126
Vlagwedde	89.739	30.963	93.744	420.979	635.425	941.420	2,46%	662.430
Winsum	77.310	26.675	99.275	426.645	629.904	682.650	1,78%	615.658
Zuidhorn	103.977	35.876	126.730	588.905	855.489	976.451	2,55%	844.214
Totaal	3.332.486	1.115.242	4.900.000	22.084.399	31.332.127	38.285.156	100%	31.332.127

Collegiebrief - Zienswijze raad begroting 2014 GGD (als onderdeel van de ...)

Bijlage IV : Gemeentelijke bijdrage brandweerzorg, inclusief meldkamer in groei-model naar andere verdeelsleutel (Indexatie in meerjarenperspectief buiten beschouwing gelaten)

In werkbijlage 2013-actueel Nominale componentie Regulering van de inkom- ste	Kostes brandweer in 2014	Gemeentefonds begroting 2014 Cluster BRW / Baanarbeid	in %	Kostes brandweer bij verdeelstelsel gemeentefonds	Kostes brandweer 2014	Kostes brandweer 2015	Kostes brandweer 2016	Kostes brandweer 2017	Kostes brandweer 2018
Totaal	602.214	648.720	1,07%	530.905	507.960	513.096	519.433	525.160	530.905
Alphen aan den Rijn	425.799	444.502	1,05%	404.694	422.378	417.957	413.536	409.115	404.694
Breda	389.897	553.598	1,42%	402.894	402.407	415.896	427.686	448.295	482.894
De Meern	690.238	772.508	1,12%	632.261	661.835	654.441	647.948	639.651	632.501
Delfzijl	1.506.428	1.562.728	1,04%	1.278.918	1.400.926	1.415.424	1.369.932	1.324.420	1.278.918
Emmen	790.064	1.310.352	1,65%	846.526	846.526	902.989	909.452	1.015.914	1.073.377
Groningen (gemeente)	13.114.538	17.412.500	1,33%	14.560.188	13.241.608	13.568.798	13.795.928	14.023.058	14.560.188
Groenlo	405.835	556.340	1,38%	455.302	415.729	425.622	435.516	445.409	455.302
Heerlen	883.461	965.348	1,09%	789.848	864.758	846.856	823.353	808.650	789.848
Heerlen-Soerenga-Soerenga	1.552.947	1.729.693	1,12%	1.415.561	1.527.070	1.499.192	1.471.315	1.443.438	1.415.561
Loosdrecht	791.357	944.116	1,19%	772.899	787.665	783.974	780.382	776.501	772.899
Loosdrecht-Soerenga	466.938	524.799	1,12%	458.961	459.441	453.654	449.441	445.441	441.441
Nieuw-Weerth	595.694	636.017	1,06%	530.569	578.257	563.820	549.383	534.946	520.689
Oldambt	2.194.810	2.268.747	1,03%	1.807.613	2.112.378	2.039.937	1.962.495	1.885.664	1.807.613
Oldambt-Soerenga	653.964	857.991	1,31%	664.837	624.138	584.331	544.488	504.643	464.837
Stadskanaal	865.706	977.559	1,12%	734.553	837.075	811.444	785.814	760.183	734.553
Stadskanaal-Soerenga	1.252.116	1.604.217	1,28%	1.312.972	1.266.035	1.177.726	1.209.648	1.301.160	1.312.972
Ten Boer	335.046	303.349	0,92%	302.271	326.490	315.936	311.381	306.235	292.271
Venlo	1.212.948	1.302.345	1,07%	1.119.838	1.211.176	1.188.206	1.165.495	1.142.660	1.119.838
Vierde Meern	631.425	681.290	1,08%	609.443	654.439	649.434	644.434	639.434	634.434
Vierde Meern-Soerenga	629.904	681.650	1,08%	568.071	614.650	601.411	597.165	592.165	587.165
Zuidhorn	855.489	926.651	1,08%	798.116	846.214	832.940	819.665	806.390	793.116
Totaal	31.332.127	38.285.136	1,22%	31.332.127	31.332.127	31.332.127	31.332.127	31.332.127	31.332.127

Collegebrief - Lening V&GR

.
. .
Bestuursdienst

Afdeling FEZ/HVD
Steller J. Aalders
Onderwerp Lening V&GR

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 41 40 Bijlage(n) Ons kenmerk HV 13.3746182
Datum **23 JUL 2013** Uw brief van - Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Inleiding

Het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen heeft de gemeente Groningen als integraal uitvoerder van haar taken gevraagd een lening te verstrekken. De lening is bedoeld voor de financiering van de vervanging van een Mobiele Röntgen Unit, waarmee de GGD TBC screenings uitvoert in het verzorgingsgebied.

Bij deze willen we u informeren over ons besluit een lening aan de Gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen te verstrekken van € 1,0 mln.

Financiering en mogelijke gevolgen

Omdat de gemeente Groningen de V&GR taken volledig uitvoert is het aantrekken van leningen ook bij de gemeente Groningen belegd. Hierbij is geen sprake van extra risico's voor de gemeente Groningen als verstrekker van de lening, want alle deelnemende gemeenten zijn hoofdelijk aansprakelijk bij het optreden van tekorten bij de V&GR. De gemeente Groningen is wel één van de deelnemende gemeenten en is in deze hoedanigheid akkoord gegaan met het aangaan van deze lening. Het risico om de te verstrekken lening terug te betalen (insolventie risico) wordt ondergebracht bij de GGD. Omdat de afnemer een gemeenschappelijke regeling is wordt dit risico als nihil ingeschat.

Bij de voorgenomen splitsing van de gemeenschappelijke regeling V&GR zal de lening overgaan naar de nieuw op te richten gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg Groningen. De lening volgt namelijk de activa waaraan zij gekoppeld is.

Collegebrief - Lening V&GR

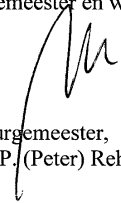
De gemeente hanteert een standaard opslag van 0,125 % op de prijs die zij zelf uit de markt verkrijgt. De lening zal in 10 jaar afgelost worden.

Bedenkingen

We vragen u om uiterlijk in uw raadsvergadering van september 2013 uw wensen en bedenkingen tegen dit voornemen kenbaar te maken. U kunt ook te allen tijden contact opnemen met de behandelend ambtenaar, de heer Jantinus Aalders, 050-3674140, jantinus.aalders@ groningen.nl, voor het stellen van informerende vragen. Mochten er in uw raadsvergadering van september 2013 geen wensen en bedenkingen zijn geuit dan gaat het college de leningsovereenkomst aan met de Gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

i.s.

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

C.S

Collegedebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Bestuursdienst

Onderwerp Jaarrekening 2012 Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen

Steller M.A. van Krieken

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 4192

Bijlage(n) 2

Ons kenmerk HV 13.3726976

Datum **13 JUN 2013** Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen (V&GR-regeling) heeft het jaarverslag en de jaarrekening 2012 vastgesteld. De werkzaamheden van de regeling worden uitgevoerd door de Hulpverleningsdienst van de gemeente Groningen.

De V&GR heeft het jaar 2012 afgesloten met een positief resultaat van ruim 1,1 miljoen euro, mede dankzij een extra rijksbijdrage voor de verdere invoering van de wet Veiligheidsregio's. Het bestuur heeft besloten dit resultaat voor een groot deel te reserveren voor de kosten die gemoeid zijn met de regionalisering van de Brandweer per 1 januari 2014, zoals project- en frictiekosten. Daarnaast is besloten om een kleiner deel van het resultaat te bestemmen voor de aanpassing van het informatiesysteem van de GGD, zodat de informatievoorziening en sturing meer op de individuele gemeenten afgestemd kan worden.

Wij stellen u voor om kennis te nemen van het jaarverslag en de jaarrekening 2012 van de V&GR en de bijgeleverde toelichting en samenvatting.

Het is gebruikelijk dat u samen met de jaarrekening van het voorgaande jaar ook altijd de begroting van het komende jaar ontvangt voor het geven van uw zienswijze als daar aanleiding voor is. Het Algemeen Bestuur van de V&GR heeft besloten om dit jaar voor de begrotingen van de Veiligheidsregio en de GGD een ander tijdsplan te volgen.

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Bladzijde 2
Onderwerp Jaarrekening 2012 Veiligheids- en
Gezondheidsregio Groningen

Want gezien de impact en de complexiteit van de begroting van de Veiligheidsregio, met daarin de nieuwe geregionaliseerde brandweer, heeft het bestuur besloten de gemeenten daar wat meer tijd voor te gunnen.

De genoemde begrotingen worden eerst opnieuw – ter voorlopige vaststelling – in de bestuursvergadering van 5 juli a.s. geagendeerd. Daarna volgt nog een ruime periode voor het vormen van een zienswijze door uw raad.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Bladzijde 3
Onderwerp Jaarrekening 2012 Veiligheids- en
Gezondheidsregio Groningen

Bijlagen:
- Jaarrekening en jaarverslag 2012;
- Toelichting jaarrekening en jaarverslag 2012.

BIJLAGE

Gemeenschappelijke Regeling
Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Onderwerp: **Toelichting op het Jaarverslag en de Jaarrekening V&GR 2012**
Bijlage: V&GR Jaarverslag en Jaarrekening 2012
Datum: 24 mei 2013

Toelichting bij het Jaarverslag en de Jaarrekening 2012 van de V&GR Groningen

Hierbij bieden wij u een samenvatting aan van het Jaarverslag en de Jaarrekening 2012 van de V&GR Groningen. De jaarrekening is voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring.

In opdracht van het bestuur van de V&GR voeren de Hulpverleningsdienst en de Gemeentelijke kolom een grote variëteit aan werkzaamheden uit en zijn talrijke ontwikkelingen in gang gezet. In bijlage I geven we daarvan een impressie voor het jaar 2012.

In het jaarverslag leggen wij op hoofdlijnen verantwoording af over het behalen van de in de begroting geplande doelen. Daarnaast bespreken wij in het jaarverslag onder meer het weerstandsvermogen, de risico's en ontwikkelingen en de reservepositie van de V&GR regeling. De jaarrekening is voornamelijk financieel van aard en geeft inzicht in het financiële resultaat en de besteding van de middelen. In deze toelichting gaan we in op de belangrijkste onderwerpen uit de jaarrekening.

1. Het financiële resultaat

De beide programma's Veiligheid en Gezondheid sluiten met een positief resultaat (en daarmee ook de gehele jaarrekening van de V&GR):

- Programma Veiligheid € 1.066.000 V
- Programma Gezondheid € 85.000 V
- Totaal V&GR € 1.151.000 V

In bijlage II is een overzicht van de resultaten per deelprogramma met een korte toelichting opgenomen.

De afwijkingen zijn voor een groot deel een gevolg van extra incidentele inkomsten, zoals de 400 duizend euro die wij op de valreep kregen in het kader van de BDUR. Incidentele extra inkomsten waren er ook bij de TBC, de Milieugezondheidszorg, het Openbaar MeldSysteem, het project Nucleair/Biologisch/Chemisch (NBC) etc.

Verder heeft de voorbereiding van de regionalisering van de Brandweer grote invloed gehad op de uitgaven. Bij allerlei onderdelen van het programma Veiligheid zijn activiteiten op een lager niveau uitgevoerd dan gebruikelijk of zijn projecten tijdelijk stilgelegd omdat alle energie in het project Regionalisering gestoken moest worden. Daardoor zijn er minder uitgaven gedaan dan begroot.

Negatieve uitkomsten waren er op kleinere schaal ook: het 'Hoogwater' in januari 2012 kostte de Regionale brandweer € 100.000 en bij de GGD zorgde de vertraagde realisering van een paar bezuinigingen voor een negatief deelresultaat.

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

2. De financiële positie van de V&GR

Een onderdeel van de besluitvorming over het jaarverslag en de jaarrekening 2012 is het bepalen van de bestemming van de resultaten.

2.1 Voorstellen voor de bestemming van het resultaat van het programma Gezondheid

Egalisatiereserve Gezondheid: Het voorstel is om:

- het resultaat van het programma Gezondheid (85 duizend euro) - na aftrek van de voorgestelde toevoegingen aan bestemde reserves ten bedrage van 81 duizend euro - toe te voegen aan de egalisatiereserve gezondheid. Concreet betekent dat een toevoeging van 4 duizend euro.

Bestemmingsreserves Gezondheid: Het voorstel is om:

- aan de *bestemmingsreserve gezondheidsprofielen* 19 duizend euro te onttrekken. Het betreft het gelijkmatig verdelen van de kosten voor het periodiek uitvoeren van bevolkingsonderzoeken. Hiervoor is per 4 jaar ongeveer 100 duizend benodigd. In 2012 is 41 duizend euro uitgegeven voor 2 bevolkingsonderzoeken. Er was in de begroting een bedrag van 22 duizend euro beschikbaar voor toevoeging aan deze reserve. Het voorstel luidt derhalve om de resterende 19 duizend euro aan de reserve te onttrekken.
- bij deze rekening een *bestemmingsreserve managementinfo JGZ* in te stellen en deze reserve te voeden met 100 duizend euro uit het rekeningsresultaat 2012. Om beter te kunnen voldoen aan de vraag naar flexibel aanbod van de GGD heeft de JGZ behoefte aan sturingsinformatie. Hiertoe worden bestaande registraties ontsloten door middel van een managementinformatiesysteem. Mede omdat in de structurele begroting van de JGZ de middelen voor deze investering ontbreken, stellen wij voor uit het resultaat van 2012 een reserve te vormen waaruit het inrichten en implementeren van dit systeem kan worden betaald.

2.2 De voorstellen voor de bestemming van het resultaat van het programma Veiligheid

Egalisatiereserve Veiligheid: Het voorstel is om:

- het resultaat van het programma Veiligheid (1.066 duizend euro) – na aftrek van de voorgestelde toevoegingen en onttrekkingen aan bestemde reserves ten bedrage van 701 duizend euro - toe te voegen aan de egalisatiereserve veiligheid. Concreet betekent dat een toevoeging van 365 duizend euro.

Bestemmingsreserves Veiligheid: Het voorstel is om:

- aan de *bestemmingsreserve regeling commandovoering* 63 duizend euro te onttrekken. In het kader van realistisch oefenen gaat de commandovoering eens per 3 jaar op buitenlandse oefening. De kosten hiervan bedragen rond de 63 duizend euro. In 2012 heeft dit plaatsgevonden, daarom valt de reserve volledig vrij;
- aan de *bestemde reserve oefenen gemeentelijke kolom* 17 duizend euro van het resultaat 2012 toe te voegen en het resterende deel van het resultaat 2012 gemeentelijke kolom ad 83 duizend euro toe te voegen aan de egalisatiereserve Veiligheid;
- aan de *bestemmingsreserve voor de organisatie van themaweken* 40 duizend euro toe te voegen. In 2012 is niet het hele budget besteed;
- aan de *bestemmingsreserve ESF* per saldo 37 duizend euro te onttrekken. Deze reserve ten behoeve van kwaliteitsverbetering brandweeronderwijs is gevormd conform de landelijke afspraak om deze subsidie te herinvesteren in de kwaliteit van het brandweeronderwijs. In 2010 is heeft het bestuur de voorstellen voor inzet van deze middelen goedgekeurd. De onttrekking van 37 duizend euro heeft betrekking op de organisatie van de manschap-weken voor 2012 en de aan het ESF-project verbonden administratiekosten van totaal 62 duizend euro. Daarnaast heeft er een ESF-dotatie plaatsgevonden vanuit de ESF-projectgelden III en IV van 25 duizend euro.
- de *bestemmingsreserve netcentrisch werken* vrij te laten vallen ten gunste van de egalisatiereserve Veiligheid. In 2010 is de bestemmingsreserve gevormd voor een projectleider netcentrisch werken. Dit om het “veiligheidsregio voorstel netcentrisch werken” op te starten, inmiddels is

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

deze applicatie ingebed in de organisatie. De beschikbare begroting van de afgelopen twee jaar is voldoende gebleken en lijkt voor de toekomst ook te volstaan.

Hiermee kan de bestemmingsreserve vervallen.

- aan de *bestemmingsreserve voor het project regionalisering* 806 duizend euro toe te voegen, bestaand uit de ontvangen 400 duizend euro BDUR gelden minus 25 duizend euro overschrijding op het regionaliseringsbudget en 431 duizend euro overig resultaat.

Al deze voorstellen tezamen geven het volgende overzicht:

	Stand 31-12-2012	Bestemming 2012	Stand 1-1-2013
Reserve Gezondheid	270	4	274
Reserve Veiligheid	240	365	605
Egalisatiereserves	510	369	879

	Stand 31-12-2012	Bestemming 2012	Stand 1-1-2013
Gezondheidsprofielen	70	-19	51
Reserve managementinfo JGZ	0	100	100
<i>Bestemmingsreserves Gezondheid</i>	<i>70</i>	<i>81</i>	<i>151</i>
Regeling commandovoering	63	-63	0
Reserve materieel brandweer	2.011	0	2.011
Bestemmingsreserve oefenen Gemeentelijke kolom	83	17	100
Bestemmingsreserve themaweken	0	40	40
Bestemmingsreserve ESF	150	-37	113
Bestemmingsreserve netcentrisch werken	62	-62	0
Bestemmingsreserve regionalisering	336	806	1.142
<i>Bestemmingsreserves Veiligheid</i>	<i>2.705</i>	<i>701</i>	<i>3.406</i>
Bestemmingsreserves	2.775	782	3.557
Totaal reserves	3.285	1.151	4.436

2.3 Het weerstandsvermogen

In het jaarverslag wordt aangetoond dat het weerstandsvermogen voor de beide programma's groot genoeg is in relatie tot de mogelijke risico's.

De voorstellen om (desondanks) relatief grote bedragen toe te voegen aan de egalisatiereserve Veiligheid en de bestemmingsreserve voor het project Regionalisering heeft als achtergrond de wens om de financiële pijn die de regionalisering bij veel gemeenten veroorzaakt te voorkomen of te beperken.

- Voor de zeer korte termijn willen wij zeker stellen dat het project Regionalisering brandweer geen extra bijdrage van de gemeenten zal vergen. In de tweede helft van 2013 zullen de uitgaven voor dit project toenemen, opdat per 1-1-2014 een vliegende start kan worden gemaakt. En eind 2013 kunnen er frictiekosten of overgangskosten optreden als gevolg van de ontvlechting van de Regionale Brandweer uit de gemeente Groningen.
- Op iets langere termijn streven wij er naar om de nieuwe verzelfstandigde organisatie van de Veiligheidsregio – inclusief Brandweer Groningen – vanaf de start te voorzien van voldoende egalisatiereserve. Ook hier weer zonder daarvoor een beroep te hoeven doen op een extra bijdrage van de gemeenten.
- En wellicht is het nodig om een overbruggingsfonds in te richten om de ergste pijn bij gemeenten tijdelijk te dempen.

Bijlagen:

- I. Een overzicht van activiteiten in 2012
- II.a Financieel resultaat Programma Gezondheid
- II.b Financieel resultaat Programma Veiligheid

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Bijlage I: 2012 was het jaar dat

2012 was het jaar dat de Brandweer....

- In een groot deel van de regio langdurig is ingezet tijdens de situatie van wateroverlast en dreigende dijkdoorbraak (januari).
- in afwachting van een landelijke visie, de discussie over zowel waterongevallenbeheersing (duiken) als ongevalsbestrijding gevaarlijke stoffen (ogs) heeft afgerond.
- is gestart met regionaliseren (omdat de aanpassing van de Wet veiligheidsregio's van kracht werd):
 - o door het vaststellen van een projectplan;
 - o door het maken van transitie afspraken;
 - o door het opstellen van de visie "Brandweer Groningen over morgen";
 - o door het vaststellen van de contouren voor de nieuwe organisatie;
 - o door het uitvoeren van nulmetingen bij de gemeenten.
- werd ingezet voor de bestrijding van een aantal (zeer) grote branden: Ter Apel, Uithuizen, Leek, Groningen, Stadskanaal en Winschoten.
- een toenemend aantal taken uitvoerde op het gebied van brandveilig leven.
- met de campagne "blijf uit de rook" genomineerd was voor de landelijke "Jan van der Heijden" prijs.
- Het vakbekwaamheidsinformatiesysteem AG5 implementeerde bij alle korpsen.

Voor Crisisbeheersing was 2012 het jaar

- Van diverse GRIP-opstapelingen:
 - o Regionaal voorbereidingsteam: Tentenkamp Ter Apel (mei), verplaatsen vaargeul Lauwersoog (september);
 - o GRIP 1: bedrijfsongeval Appingedam (januari), brand Avebe Ter Apel (februari), explosiegevaar Groningen (maart), grote brand Uithuizen (april), grote brand Groningen (juli), middelbrand Groningen (juli), grote brand Stadskanaal (augustus) gaslekkage Groningen (augustus), grote brand Winschoten (september), H2S Groningen (september), zeer grote brand Winschoten (oktober);
 - o GRIP 2: grote brand Leek (februari), stroomstoring Groningen (oktober), bommelding Groningen (oktober);
 - o GRIP 3: project X Haren (september);
 - o GRIP 4: wateroverlast en dreigende dijkdoorbraak (januari).
- Van diverse oefeningen en leerarena's:
 - o Waaronder 10 GBT-oefeningen, een oefenweek COPI, een oefenweek ROT en leerarena's n.a.v. GRIP 4 wateroverlast.
- Waarin binnen het directiebestuur afspraken zijn gemaakt over de bestuurlijke informatievoorziening.
- Waarin de elementen voor een bestuurlijke visie op crisisbeheersing zijn vastgesteld en de aanbevelingen van CrisisLab, rijksinspecties en de evaluatie van 'hoogwater' zijn vertaald in leer- en verbeterpunten voor een goede crisisbeheersing.
- Het DB+ is aangewezen als platform voor bestuurlijke samenwerking crisisbeheersing.

Collegieberief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

2012 was het jaar dat de Gemeentelijke Kolom

- Invulling heeft gegeven aan het Organisatieplan 2011-2014.
 - o De ontwikkeling van planvorming voor de nieuwe 'warme' regionale crisisorganisatie.
 - o De expertteams van Officieren van Dienst Bevolkingszorg (OvD-Bz) en Algemeen Commandanten Bevolkingszorg (AC-Bz) zijn ingevuld.
- Conform het oefenjaarprogramma de geplande bestuurlijke oefeningen heeft uitgevoerd.
- Heeft gewerkt aan de voorbereiding en ontwikkeling van de 'koude' voorbereidende regionale organisatie. Hiervoor zijn de werkprocessen uitgewerkt en is een organisatie-model opgesteld.
- Er heeft een nulmeting plaatsgevonden, waarmee gemeenten hebben kunnen reageren op de voorgestelde taken en processen voor de regionale organisatie.
- Daarnaast is de financiering van gemeentelijke rampenbestrijding inzichtelijk gemaakt.

2012 was het jaar dat de GGD....

- 22.433 kinderen van 0-4 jaar in zorg had
- en daar 73831 contactmomenten mee had.
- Ze heeft 10.489 schoolkinderen (groep 2 & 7) gezien en
- er zijn 7757 meldingen in "Zorg voor Jeugd" geregistreerd.

- 13.735 consulten reizigersadvisering
- 16.678 TBC-screeningen
- 1.273 technische hygiëne inspecties
- 2.929 HIV-testen door het soa-centrum
- 2.632 verrichtingen door de forensische artsen.

- Het convenant alcohol heeft ondertekend, naast alle gemeenten, het OM en de regiopolitie.
- Het jeugdgezondheidsonderzoek en het gezondheidsonderzoek volwassenen heeft uitgevoerd.
- Een positief oordeel kreeg van de Ombudsman voor haar aanpak van de asbest problematiek.
- Bezig is geweest met de toekomst van de GGD:
 - o de verhouding tot de decentralisatie van de Jeugdzorg,
 - o het nieuw model contactmomenten schema in de JGZ,
 - o en in betere afstemming met de wensen van gemeenten.

2012 was het jaar dat de GHOR....

- Schriftelijke afspraken heeft gemaakt met zorginstellingen in de regio (op basis van de Wet veiligheidsregio's).
- De leidraad Cobra (continuïteit bij rampen) heeft geactualiseerd. Deze leidraad is een hulpmiddel waarmee organisaties voor verpleging en verzorging zich kunnen voorbereiden op het continueren van zorg bij een calamiteit, ramp of crisis.
- Betrokken was bij de deelname van zorginstellingen aan de oefenweek voor politie, brandweer, GHOR, gemeenten en waterschappen.
- Betrokken was bij het hoog water incident in januari 2012 en bij project X Haren in september 2012.

Bijlage II a: Financieel resultaat Programma Gezondheid

Financiële resultaten Jaarrekening V&GR 2012

Programma gezondheid (bedragen * € 1000)	Begroting 2012	Resultaat Jaarrekening 2012	Toelichting/oorzaak
GGD Algemeen Gezondheidsbevordering		-43	De bezuiniging 'minder capaciteit gezondheidsbevordering' (BC GGD 9 dec 2011) van 125 duizend euro is in 2012 slechts gedeeltelijk gerealiseerd. Drie medewerkers zijn bovemtallig verklaard waarvan één inmiddels een andere baan heeft. Daar tegenover staan wat extra inkomsten.
Totaal GGD Algemeen	637	-43	
Lokaalgerichte Zorg en Jeugd (LGZ&J)		-170	Bij de JGZ 0-4 is een nadeel van 100.000 euro ontstaan doordat de stijging van de cao- lonen hoger was dan de begroting. De begroting had nog het prijspeil van 2011 als basis. Voor de kostenstijgingen in de komende jaren heeft het bestuur daarom op 7 december 2012 besloten de directe relatie met de DU CJG los te laten en de indexatie over 2012 en 2013 voor het collectieve zorgdeel BTP JGZ 0-4 structureel door te berekenen aan de gemeenten en in 2012 incidenteel de indexatie niet in rekening te brengen. Daarnaast is de bezuiniging op zwangerschapseducatie, zoals bekend, pas vanaf het tweede halfjaar gerealiseerd, waardoor in 2012 een incidenteel nadeel van van ruim 50 duizend euro ontstaat.
Totaal LGZ&J	11.100	-170	
Specialistische Zorg en Veiligheid (SZ&V)		298	Onder invloed van (de uitbreiding van) het TBC contract met de COA in combinatie met een efficiënte personeelsinzet ontstaat een positief resultaat. Ook is van GGD Nederland een eenmalige bijdrage ontvangen van 80 duizend euro i.v.m. de dekking van vervroegde afschrijvingen op de Mobilele Röntgen Unit (MRU).
Totaal SZ&V	5.203	298	Daarnaast heeft de Milieugezondheidszorg voor 2012 erg veel projectgeld toegezegd gekregen, waaruit een hoge dekking van het vaste personeel wordt verkregen. Voor volgend jaar vervalt het overgrote deel van de projectgelden, waaruit in 2012 voor ruim 110 duizend euro een voordeel ontstaat.
Totaal Gezondheid	16.940	85	

Bijlage II b: Financieel resultaat 2012 Programma Veiligheid

Programma Veiligheid (bedragen * € 1000)	Begroting 2012	Resultaat jaarrekening 2012	Toelichting/oorzaak
GHOR, Alarmcentrale brandweer en Crisismanagement			
		200	De GHOR, AC en Crisismanagement zijn samen ruim binnen de begroting gebleven. Voornamelijk door het later starten van projecten en het draaien van minder oefeningen.
Totaal GHOR, Alarmcentrale brandweer en	4.865	200	
Regionale brandweer			
		466	Naast incidentele meevallers uit de NBC en OMS is het grootste deel van dit voordeel ontstaan doordat de voorbereiding van de regionalisering van de brandweer veel capaciteit en inzet heeft gevraagd. Daardoor zijn andere taken op een lager niveau uitgevoerd of tijdelijk stil gelegd.
		-100	De kosten die het 'Hoog water' in januari heeft veroorzaakt
		400	De minister van V&J heeft eind 2012 incidenteel nog ruim 400 duizend euro per veiligheidsregio beschikbaar gesteld.
Totaal Regionale brandweer	6.601	766	
Gemeentelijke kolom			
		100	Er is minder fte ingezet op de functie van oefenfunctionaris. Daarnaast zijn er minder oefeningen gedraaid. De piketten OVD-BZ en OVD-AC waarvoor vanaf 2012 een bedrag van 32 duizend euro beschikbaar was, worden pas vanaf 2013 daadwerkelijk ingevuld.
Totaal Gemeentelijke kolom	708	100	
Totaal Veiligheid	12.174	1.066	
Totaal V&GR	29.114	1.151	

BIJLAGE

JAARVERSLAG 2012
EN
JAARREKENING 2012

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING
VEILIGHEIDS- & GEZONDHEIDSREGIO
GRONINGEN

Versie ten behoeve van commentaar gemeenteraden V&GR
Naar aanleiding van vergadering Algemeen Bestuur d.d. 24 mei 2013

DUPLAGE

JAARVERSLAG 2012
VEILIGHEIDS- & GEZONDHEIDSREGIO
GRONINGEN

Yersie ten behoove van commentaar gemeenteraden V&GR
Naar aanleiding van vergadering Algemeen Bestuur d.d. 24 mei 2013

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio 2012

Inhoudsopgave Jaarverslag en jaarrekening

1	Voorwoord/inleiding	4
2	Programmaverantwoording	4
2.1	Programma veiligheid.....	4
2.1.1	Welke opdrachten heeft de Hulpverleningsdienst uitgevoerd in 2012?.....	5
2.1.2	Welke activiteiten heeft de Hulpverleningsdienst daartoe verricht in 2012?.....	8
2.1.3	Wat heeft de uitvoering van de activiteiten in 2012 gekost?.....	13
2.2	Programma gezondheid.....	14
2.2.1	Welke opdrachten heeft de Hulpverleningsdienst uitgevoerd in 2012?.....	14
2.2.2	Welke activiteiten heeft de Hulpverleningsdienst daartoe verricht in 2012?.....	18
2.2.3	Wat heeft de uitvoering van de activiteiten in 2012 gekost?.....	29
2.3	Programma bezuinigingen.....	29
2.4	Het overzicht van algemene dekkingsmiddelen	30
3.	Paragrafen.....	31
3.1	Lokale heffingen	31
3.2	Weerstandvermogen	31
3.3	Onderhoud kapitaalgoederen.....	42
3.4	Financiering	42
3.5	Bedrijfsvoering.....	42
3.6	Verbonden partijen	42
	JAARREKENING 2012	44
1.	Inleiding	48
2.	Programma rekening en toelichting	52
2.1	Programma veiligheid.....	52
2.2	Programma gezondheid.....	53
3.	Balans per 31 december 2012 (incl. toelichting).....	54
4.	Deelprogrammarekening	60
5.	Controleverklaring	74
	BIJLAGEN	78

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Verste ten behoeve van commentaar gemeenteraden V&GR
Naar aanleiding van vergadering Algemeen Bestuur d.d. 24 mei 2013

3

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

1 Voorwoord/inleiding

Voor u ligt het jaarverslag van de gemeenschappelijke regeling V&GR over 2012. In het onderdeel Programmaverantwoording van dit jaarverslag (hoofdstuk 2) leggen wij verantwoording af over de realisatie van het programmaplan 2012, zowel inhoudelijk als financieel. In hoofdstuk 3, Paragrafen, gaan we in op de verschillende onderwerpen die voor de totale beoordeling van de V&GR-regeling van belang zijn, te weten:

- het weerstandsvermogen,
- onderhoud kapitaalgoederen,
- financiering,
- bedrijfsvoering, en
- verbonden partijen.

In de inleiding van de jaarrekening vindt u het voorstel voor bestemming van het resultaat over 2012.

2 Programmaverantwoording

De V&GR regeling heeft in de programmabegroting 2012 de opdrachten en de daarop gebaseerde activiteiten vastgesteld die de Hulpverleningsdienst in dat jaar moest uitvoeren. In deze programmarekening legt daarom de facto de Hulpverleningsdienst verantwoording af over deze opdrachten.

De programmarekening van de V&GR bestaat uit twee hoofdprogramma's: Veiligheid en Gezondheid. Daarnaast hadden wij in de beleidsbegroting 2012 de bezuinigingstaakstelling nog niet verdeeld over de (deel)programma's. Hiervoor hebben wij een apart tijdelijk programma opgenomen dat separaat zal worden toegelicht.

Deze programmaverantwoording geeft antwoord op drie vragen:

1. Welke opdrachten heeft de Hulpverleningsdienst uitgevoerd in 2012?
2. Welke activiteiten heeft de Hulpverleningsdienst daartoe verricht?
3. Wat heeft de uitvoering van de activiteiten en opdrachten gekost?

2.1 Programma veiligheid

Het programma veiligheid bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Regionale Brandweer Groningen;
- Meldkamers;
- GHOR;
- Crisismanagement;
- Gemeentelijke kolom.

Deze indeling is conform de vastgestelde beleidsbegroting 2012.

2.1.1 Welke opdrachten heeft de Hulpverleningsdienst uitgevoerd in 2012?

Regionale brandweer Groningen

Inleiding

In 2012 is het project regionalisering brandweer formeel van start gegaan. Op 20 april 2012 heeft de bestuurscommissie regionale brandweer & GHOR het projectplan en de transitieafspraken vastgesteld. Eén van de transitieafspraken is dat de begrotingen van de gemeentelijke korpsen / samenwerkingsverbanden per 1 januari 2012 de basis vormen voor de begroting 2014 van de nieuwe brandweerorganisatie.

De wijziging van de Wet veiligheidsregio's is op 1 januari 2013 in werking getreden. Na inwerkingtreding hebben gemeenten uiterlijk 1 jaar de tijd om het gemeentelijke brandweerkorps op te heffen en onder te brengen bij de regionale brandweer. Dit betekent dat de regionalisering voor 1 januari 2014 een feit moet zijn.

In het licht van de visie Brandweer over Morgen besteedt de regionale brandweer Groningen meer aandacht aan de voorkant van de veiligheidsketen, onder andere door advisering op het gebied van brandveilig leven.

Regionalisering van de brandweer

Na een aantal voorbereidingen in 2011 is in 2012 daadwerkelijk een start gemaakt met de regionalisering van de brandweer. De regionalisering is een traject dat op 1 januari 2014 afgerond moet zijn en dus onder grote tijdsdruk tot stand moet komen. Onder leiding van een stuurgroep kiest de regionale brandweer ervoor dit proces zo zorgvuldig mogelijk te doorlopen. De regionalisering brengt verschillende kosten met zich mee: projectkosten, frictiekosten (met name bij de latende organisaties) en implementatiekosten. Het bedrag dat voor het project beschikbaar is, komt voort uit bestaande middelen en zijn taakstellend.¹ In de transitieafspraken² is vastgelegd dat de begrotingen van de gemeentelijke korpsen / samenwerkingsverbanden per 1 januari 2012 de basis vormen voor de begroting 2014 van de nieuwe brandweerorganisatie. In 2012 is een nulmeting uitgevoerd waarin deze begrotingen zijn opgevraagd, onderling zijn vergeleken en zijn beoordeeld op knelpunten in meerjarenperspectief.

De Regionale brandweer geeft uitvoering aan de volgende hoofdproducten:

- risicobeheersing;
- operationele voorbereiding;
- beleid en ondersteuning;
- commandovoering (piketbeheer operationele leiding);
- bedrijfsvoering (personeel, financiën, huisvesting).

1. Risicobeheersing

De afdeling Risicobeheersing is het (inter-)regionale centrum voor beleid en advies op het gebied van industriële veiligheid (BRZO), proactie en preventie. De afdeling geeft in nauw overleg met de lokale korpsen invulling aan haar wettelijke taken op dit vakgebied en vervult een actieve rol bij de uitvoering van projecten in het kader van het uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid 2011-2014. De taken op het gebied van Industriële Veiligheid en het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO) worden zowel voor de regio Groningen als voor Fryslân en Drenthe uitgevoerd op basis van de daartoe afgesloten dienstverlenings-overeenkomsten. De afdeling adviseert gemeenten op het gebied van proactie en preventie, inclusief brandveilig leven.

¹ Projectplan "Groningen één", 20 april 2012, p.20

² Transitie afspraken, 20 april 2012.

2. Operationele Voorbereiding

De afdeling Operationele Voorbereiding is het regionale centrum voor beleid en advies op het gebied van preparatie en nazorg. Onder preparatie vallen vijf deelgebieden: planvorming, specialismen, techniek en materieel, opleiden en oefenen en (repressieve) arbeidsomstandigheden. De afdeling geeft in nauw overleg met lokale korpsen en, voor zover van toepassing, andere regio's, uitvoering aan haar wettelijke en regionaal afgesproken taken op deze gebieden. De afdeling Operationele Voorbereiding speelt daarnaast een belangrijke faciliterende rol ten aanzien van de regionale crisismanagementorganisatie.

3. Beleid en Ondersteuning

De afdeling Beleid en Ondersteuning is het regionale centrum voor beleid en advies op het gebied van functionarissen ten behoeve van de coördinatie en leiding binnen de brandweer. De regeling RMT en CCRG) en het regionaliseringproces. De medewerkers van de afdeling Beleid en Ondersteuning zijn in 2012 daarom grotendeels ondergebracht in de projectorganisatie voor de regionalisering.

4. Commandovoering (piketbeheer operationele leiding)

Doel van de regeling Commandovoering is het voorzien in een 24-uurs beschikbaarheid van functionarissen ten behoeve van de coördinatie en leiding binnen de brandweer. De regeling Commandovoering voorziet daarom in acht piketten ten behoeve van de operationele leiding in de regio Groningen³.

5. Bedrijfsvoering (personeel, financiën, huisvesting)

Ontwikkelingen in de bedrijfsvoering worden bepaald door een aantal landelijke ontwikkelingen, maar ook door het beleid van de gemeente Groningen. In 2012 is de aandacht vooral uitgegaan naar de voorbereiding van de ontknoping van de Hulpverleningsdienst en de ontvlechting van de regionale brandweer uit de organisatie van de gemeente Groningen. Daarnaast zijn in de contouren van de nieuwe geregionaliseerde brandweerorganisatie de kaders aangegeven voor de toekomstige bedrijfsvoering.

Meldkamers

In 2012 was de V&GR regeling niet meer verantwoordelijk voor de uitvoering van de meldkamer ambulancezorg. Deze verantwoordelijkheid is eind 2011 overgegaan naar de regionale ambulancevoorziening. De alarmcentrale brandweer maakt vanaf eind 2011 deel uit van de Meldkamer Noord Nederland. De alarmcentrale blijft een verantwoordelijkheid van het bestuur van de Veiligheidsregio, maar wordt in samenhang met de regio's Drenthe en Fryslân vormgegeven. De kosten voor de huisvesting, ICT en de operationele leiding en staf van de MkNN worden volgens een verdeelsleutel deels doorberekend aan de V&GR. Daarnaast brengt de regio Drenthe kosten in rekening in verband met het werkgeverschap van de centralisten. Het is waarschijnlijk dat, net als in 2012, ook in 2013 nog enige frictiekosten gemaakt worden ten aanzien van de invlechting van de nieuwe meldkamer en de ontvlechting van de oude meldkamers.

³ 4xOvD, 1xHOvD/ AGS, 1x meetplanleider Noord Nederland, 1x RCvD, 1x IM COPI (multi).

Versie ten behoeve van commentaar gemeenteraden V&GR
Naar aanleiding van vergadering Algemeen Bestuur d.d. 24 mei 2013

GHOR

De GHOR geeft invulling aan haar wettelijke taak omtrent de geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen. De GHOR coördineert de inzet van de geneeskundige diensten ('de witte kolom') tijdens rampen en grote ongevallen en zorgt ervoor dat deze diensten hier organisatorisch op voorbereid zijn. Een deel van deze wettelijke taak komt voort uit de Wet Veiligheidsregio's. De invoering van deze wet is als apart onderdeel opgenomen onder het programma veiligheid. Vanaf 2012 is binnen de GHOR bezuinigd op 0,5 fte beleidscapaciteit.

Crisismanagement

Binnen het samenwerkingsverband Crisismanagement Groningen bereiden acht organisaties zich voor op grootschalige incidenten in de regio Groningen, waarbij opschaling plaatsvindt conform de Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdingsprocedure (GRIP). Het Veiligheidsbureau faciliteert deze multidisciplinaire samenwerking in de breedste zin van het woord. Het bureau coördineert bijvoorbeeld de voorbereiding en uitvoering van multidisciplinaire oefeningen.

Tevens ondersteunt het bureau diverse multidisciplinaire overleggen, waaronder het multidisciplinair oefenoverleg Groningen (MDOG), de regiegroep Crisismanagement en het Directieberaad Crisisbeheersing. Naast deze en andere werkzaamheden houdt het bureau zich op diverse manieren bezig met de ondersteuning van de multidisciplinaire samenwerking. Bijvoorbeeld op het gebied van beleid, kwaliteitszorg en netcentrisch werken.

Gemeentelijke kolom

De Gemeentelijke kolom kent twee hoofdproducten:

- De organisatie gemeentelijke kolom i.h.k.v. de Veiligheidsregio
- De gemeentelijke rampenbestrijding incl. oefenen

1. Organisatie gemeentelijke kolom i.h.k.v. de Veiligheidsregio

De gemeentelijke kolom heeft zich conform de afspraken in het Convenant Crisisbeheersing Groningen anders georganiseerd om haar bijdrage aan de Veiligheidsregio Groningen op een voldoende kwaliteitsniveau in te kunnen vullen.

Deze taak wordt uitgevoerd door de ambtenaren rampenbestrijding van de regio Groningen, onder leiding van de directie Gemeentelijke Kolom Groningen, bestaande uit drie gemeentesecretarissen. De Hulpverleningsdienst geeft vooral (financieel) administratieve ondersteuning.

2. Gemeentelijke rampenbestrijding incl. oefenen

Het Veiligheidsbureau verzorgde deels de voorbereiding, coördinatie, uitvoering en evaluatie van verschillende gemeentelijke oefeningen conform het oefenrooster 2012. Bovendien verzorgt het bureau het beheer van enkele gemeentelijke operationele functies en contracten.

Gelet op de te ontwikkelen planvorming voor de Bevolkingszorgprocessen en de transitie naar een nieuwe regionale crisisorganisatie hebben in 2012 uitsluitend bestuurlijke oefeningen plaatsgevonden. In 2012 is vanuit de afdeling gestart met het overdragen van de taken aan de gemeentelijke kolom.

2.1.2 Welke activiteiten heeft de Hulpverleningsdienst daartoe verricht in 2012?

Regionale Brandweer

Regionalisering brandweer

Om te komen tot een geregionaliseerde brandweerorganisatie zijn in 2012 de volgende activiteiten uitgevoerd:

- instelling van de Bijzondere Ondernemingsraad en voorbereiding van de instelling van het Bijzonder Georganiseerd Overleg;
- ontwikkeling en uitvoering van communicatiemiddelen, zoals de brandweerkant en de (na)zomertour;
- ontwikkeling visie "brandweer Groningen over morgen";
- uitvoering nulmetingen bij alle gemeentelijke korpsen en samenwerkingsverbanden;
- ontwikkeling Contouren;
- werving en selectie kwartiermakers;
- benchmark overhead overheidsorganisaties.

Voor de hoofdproducten binnen de Regionale brandweer zijn de volgende activiteiten uitgevoerd in 2012:

1. Risicobeheersing

De afdeling Risicobeheersing heeft de wettelijke en gezamenlijke taken uitgevoerd op het gebied van industriële veiligheid, proactie, preventie en brandveilig leven.

Ten aanzien van industriële veiligheid en BRZO is uitvoering gegeven aan de

dienstverleningsovereenkomsten Industriële Veiligheid in de eigen en omliggende regio's;

- o Uitvoeren van inspecties bij alle BRZO-bedrijven in de drie noordelijke provincies;
- o Adviseren van de drie noordelijke veiligheidsregio's over industriële veiligheid.
- uitvoering van de aanwijzing van bedrijfsbrandweren (art. 31 Wvr);
- o In 2012 is extra energie gezet op het beoordelen van bedrijfsbrandweerrapportages en het vaststellen aanwijzingen om dit proces nagenoeg volledig op orde te hebben.
- advisering in het kader van de Wet milieubeheer.

Ten aanzien van proactie, preventie en brandveilig leven zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- uitvoering van wettelijke taken zoals advisering op bestemmingsplannen, vuurwerkbesluit, transportroutes etc.
- adviseren van lokale brandweerorganisaties ten aanzien van complexe bouwplannen, gelijkwaardigheidsbeoordelingen brandveiligheid etc.
- activiteiten op het gebied van "BRANDVeilig Leven", in samenwerking met de Hulpverleningsdienst Drenthe;
 - o In 2012 is met veel succes de mascotte SMOKEY geïntroduceerd. SMOKEY is ingezet bij het zogenoemde 'witte vlekkenplan', waarbij woningen op grotere afstand van bluswater zijn gecontroleerd op brandveiligheid én voorzien van rookmelders;
 - o Voorlichting op scholen, voor studenten en voor woningbouwcorporaties.
- afstemming met de in 2013 op te richten Regionale uitvoeringsdienst (RUD);
- samenwerking op projectmatige basis met andere diensten bv. in kader van thematische preventie-inspecties VROM;
- organiseren van cursussen op het gebied van Risicobeheersing.
- activiteiten ten aanzien van de realisatie van het Openbaar meldsysteem (OMS) in de Meldkamer Noord Nederland.

2. Operationele Voorbereiding

De afdeling Operationele Voorbereiding voert wettelijke en gezamenlijke taken uit op het gebied van preparatie en nazorg en voor crisismanagement. In 2012 zijn in dat kader de volgende activiteiten uitgevoerd:

Planvorming:

- beheer en opstellen van rampbestrijdingsplannen;
- bluswatervoorziening: implementatie van de uitkomsten van het rapport 'witte vlekken';
- digitale Bereikbaarheidskaart: opstarten pilot met verschillende Groninger korpsen;
- borgen van de relatie met Meldkamer Noord Nederland, specifiek ten aanzien van (werk)procedures en beheer;
- voorbereidingen en evaluatie Oud en Nieuw;
- opstellen en beheren diverse regionale procedures en handboeken.

Specialismen:

- beheer specialismen duiken, OGS en THV;
- inzet op behoud van de tweede brandweercompagnie in samenhang met de organisatie en uitvoering van het Groot-schalig Brandweer Optreden;
- De tweede brandweercompagnie is in 2012 komen te vervallen. Ter compensatie is een haakarmvoertuig verkregen. De eerste brandweercompagnie staat landelijk ook ter discussie. In de risicoparagraaf is toegelicht wat dit voor onze regio betekent.

Techniek en materieel:

Op het gebied van techniek en materieel is gewerkt aan toenemende regionale samenwerking, zoals gezamenlijke inkoop en gezamenlijk beheer van materieel. Daarnaast zijn er landelijke ontwikkelingen, zoals de implementatie van het landelijk SCL – het C2000 beveiligingsbeleid en de invoering van het landelijk brandweeruniform, die op regionaal niveau zijn uitgevoerd. Dit heeft geleid tot de volgende activiteiten:

- uitvoering van het materieelbeleidsplan (regionaal onderhoudsconcept; materieelbeheersysteem);
- beheer materieel specialismen;
- doorlopend proces vervanging C2000 portofoons
- optimale organisatie en operationele beschikbaarheid van de infrastructuur (verbindingen, hardware) t.b.v. de crisisorganisatie;
- SCL-loket;
- Beheer brandweeruniform.

Opleiden en oefenen:

Ten aanzien van opleiden en oefenen is besloten om, in afwachting van de regionalisering, het beleidsplan 2009-2012 door te zetten in 2013. Verder stond 2012 in het teken van de implementatie van een digitaal systeem voor vakbekwaamheidsregistratie. De volgende specifieke activiteiten zijn:

- organiseren van oefeningen voor bevelvoerders en leden van de commandovoering
- organiseren van bijscholingen voor manschappen, bevelvoerders en officieren; specifiek betrof het hier de training "Thermische Trechter" brandverloop
- implementatie van digitaal vakbekwaamheidsregistratie systeem (AG5)
- trajectbegeleiding (brandweermanagement en manschappen/bevelvoerders)
- bijdrage aan (door-)ontwikkeling Noord Nederlandse samenwerking op het gebied van opleiden en oefenen.
- Afstemming van kwaliteit en bedrijfsvoering met de stichting BON bij de opleidingen
- inhoudskundige functionarissen leveren het brandweer aandeel aan voor het Multi disciplinair oefenen vanaf Grip 1 t/m Grip 4.

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Arbeidsomstandigheden:

De Regionale brandweer voert de (warme) arbotaak uit voor de hele regio. Dit is onderdeel van het taakveld Nazorg. Een belangrijk aandachtspunt op het gebied van arbo is het versterken van het lerend vermogen bij de brandweer. In 2012 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- afronding audit warme RI&E;
- versterken van het lerend vermogen door opstellen en delen van (bijna-)ongevallen rapportages.

3. Beleid en Ondersteuning

In 2012 heeft de afdeling Beleid en Ondersteuning een aantal taken belegd bij de afdeling Operationele Voorbereiding (kwaliteitszorg, informatiemanagement) om zich volledig te kunnen richten op de regionalisering.

In 2012 zijn specifiek de volgende activiteiten uitgevoerd:

- ondersteuning bij implementatie digitaal vakbekwaamheidsregistratie systeem
- ondersteuning Regionet;
- uitvoering kwaliteitszorg, waaronder een thematische audit op het gebied van arbo;
- deelname aan deelprojecten regionalisering

4. Commandovoering

De regeling Commandovoering heeft ook in 2012 zorg gedragen voor uitvoering van de piketten ten behoeve van de operationele leiding in de regio Groningen, zodat een 24-uurs beschikbaarheid gegarandeerd is. In 2012 zijn specifiek de volgende activiteiten uitgevoerd:

- per 1 juli 2012 is de AGS inzetbaar in Drenthe;
- er is een voorstel ontwikkeld voor harmonisering van de piketregeling.

5. Bedrijfsvoering (personeel, financiën, huisvesting)

Ten aanzien van personeel blijft het FLO overgangsrecht een aandachtspunt.

De medewerkers van het Veiligheidsbureau zijn in 2012 verhuisd naar de brandweer.

In 2012 is een Bijzondere Ondernemingsraad opgericht om als ondernemingsraad te fungeren tijdens het regionaliseringsproces. De Regionale Personeelsvertegenwoordiging is om deze reden opgeheven. Daarnaast is in 2012 een proces opgestart om te komen tot een Bijzonder Georganiseerd Overleg.

Meldkamers

In 2012 is er nog extra aandacht naar de Meldkamer Noord Nederland gegaan omdat dit het eerste operationele jaar wordt voor de nieuwe organisatie. Er is extra inzet gepleegd op ICT gebied, personeel en financiën.

GHOR

Wet publieke gezondheid

Op 1 januari 2012 is de Wet Publieke Gezondheid (Wpg) gewijzigd. Een groot deel van de wijzigingen van de Wpg hangt nauw samen met de Wet Veiligheidsregio's (Wvr). De Wvr regelt dat het bestuur van de veiligheidsregio verantwoordelijk is voor de voorbereiding op rampenbestrijding en crisisbeheersing. Ook regelt de wet dat de voorzitter van de veiligheidsregio in het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing bij bovenlokale rampen en crises, verantwoordelijk is voor het uitoefenen van bevoegdheden op het gebied van openbare orde. Door de Wet Publieke Gezondheid is de verantwoordelijkheid voor de voorbereiding op de bestrijding van een infectieziektecrisis (een zogenaamde A-ziekte) per 1 januari 2012 overgeheveld van het college van B&W naar het bestuur van de Veiligheidsregio.

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en Jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Convenanten

GHOR Groningen heeft ervoor gekozen om de schriftelijke afspraken met zorginstellingen vast te leggen in convenanten. Het gaat om zo'n twintig zorginstellingen in de regio zoals ziekenhuizen, Regionale Ambulancevoorzieningen, huisartsen, het Nederlandse Rode Kruis, instellingen voor geestelijke gezondheidszorg (Lentis) en verpleeg- en verzorgingstehuizen. In 2012 zijn de convenanten met de zorginstellingen ondertekend.

Zorgcontinuïteit is het sleutelwoord. Zorginstellingen moeten verantwoorde zorg leveren, ook in bijzondere omstandigheden. De afspraken gaan vooral over de voorbereiding op calamiteiten (zorgcontinuïteitsplannen) en over trainen en oefenen. Met name dit laatste is van belang. Het veiligheidsbestuur heeft hiervoor de komende anderhalf jaar dan ook extra financiële middelen beschikbaar gesteld. Er is een plan van aanpak opgesteld om het trainen en oefenen met zorginstellingen verder vorm te geven. Een aantal producten is hiertoe ontwikkeld.

Crisismanagement

Organisatie multidisciplinaire oefeningen

Het Veiligheidsbureau heeft conform het oefenrooster 2012 - samen met de partners binnen Crisismanagement - alle multidisciplinaire oefeningen in de regio Groningen verzorgd. Onderdeel van dit programma waren de oefenweek voor het Commando Plaats Incident (CoPI) en de driedaagse voor het Regionaal Operationeel Team (ROT). Gedurende het jaar werden in totaal ruim zeshonderd functionarissen met een rol in de rampenbestrijding getraind.

Regie en coördinatie multidisciplinaire samenwerking

Het Veiligheidsbureau regisseert en coördineert de multidisciplinaire samenwerking. Het Veiligheidsbureau heeft ook in 2012 diverse overleggen (waaronder het multidisciplinair oefenoverleg Groningen (MDOG), de regiegroep Crisismanagement en het Directiebeeraad Crisisbeheersing) ondersteund.

Daarnaast leverde het bureau de voor de multidisciplinaire samenwerking benodigde beleids ondersteuning. In 2012 waren in dat kader vooral het beheer van het beleidsplan Veiligheidsregio en de doorontwikkeling van het regionaal crisisplan relevant. Daarnaast verzorgde het Veiligheidsbureau het beheer - en waar nodig onderhoud - van de Kaders voor de GRIP in Groningen, Friesland en Drenthe.

Op het gebied van kwaliteitszorg vroeg 2012 een grote inspanning van het Veiligheidsbureau. De eerste dagen van het jaar stonden in het teken van hoog water en opschaling naar GRIP 4. Het Veiligheidsbureau verzorgde in de maanden daarna de evaluatie van het optreden van de crisisorganisatie. Daarnaast verzorgde het Veiligheidsbureau de evaluatie van de natriumbrand in Farmsum (GRIP 3). Tot slot coördineerde het Veiligheidsbureau de evaluaties van elf andere GRIP-incidenten die gedurende 2012 in de regio plaatsvonden. Deze evaluaties werden uitgevoerd door de leden van de multidisciplinaire evaluatorenpool.

Binnen het Veiligheidsbureau is tevens accountmanagement voor vitale partners belegd. In 2012 zijn twee convenanten met de sector gas en elektra ondertekend. Daarnaast is het convenant met Rijkswaterstaat voorbereid. Ondertekening daarvan geschiedt in de eerste helft van 2013.

Tot slot verzorgt het Veiligheidsbureau het beheer van het netcentrisch werken. In 2012 is gewerkt aan de ontwikkeling van het handboek informatiemanagement. Daarnaast zijn alle piketten ten behoeve van informatiemanagement beheerd. Bovendien fungeert het bureau als aanspreekpunt en vraagbaak in de breedste zin van het woord voor het beheer van de netcentrische werkwijze. Het bureau vertegenwoordigt de regio ook in landelijke overleggen.

Loket voor de Veiligheidsregio Groningen

Het Veiligheidsbureau treedt op als het 'loket' voor de Veiligheidsregio Groningen. De afdeling is onder meer aanspreekpunt voor het ministerie van Veiligheid en Justitie, fungeert als liaison voor de

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Inspectie Veiligheid en Justitie en houdt zich bezig met de samenwerking tussen de drie noordelijke regio's op multidisciplinair gebied.

In 2012 stonden de contacten met de inspectie vooral in het teken van de ontwikkeling van het regiobeeld. Dit beeld wordt begin 2013 gepubliceerd en beschrijft de stand van de rampenbestrijding in de Veiligheidsregio Groningen. Het bureau heeft alle informatie aangeleverd die de inspectie nodig had om te komen tot het regiobeeld.

Tot slot heeft ook in 2012 structureel overleg tussen de hoofden van de noordelijke Veiligheidsbureaus en het hoofd van de Meldkamer Noord-Nederland plaatsgevonden. Dit overleg wordt inhoudelijk en procesmatig ondersteund door het Veiligheidsbureau Groningen.

Gemeentelijke kolom

1. Organisatie gemeentelijke kolom i.h.k.v. de vorming van de Veiligheidsregio

De activiteiten voor de gemeentelijke kolom hebben in 2012 voor een belangrijk deel in het teken gestaan van verdere uniformering van de gemeentelijke deelprocessen in het kader van rampenbestrijding. In het verlengde daarvan wordt ingezet op verbetering/versterking van de onderlinge samenwerking, zodat de uitvoerende taken efficiënt en effectief kunnen worden opgepakt. In 2012 is de organisatie van de gemeentelijke kolom verder vormgegeven op een manier die garant staat voor kwaliteit. Dit heeft het nodige voorbereidende werk gevraagd.

2. Gemeentelijke rampenbestrijding

Het Veiligheidsbureau verzorgt oefeningen voor de gemeentelijke kolom in de regio Groningen. In 2012 ging het – op verzoek van de Directie Gemeentelijke Kolom Groningen – vooral om het beoefenen van de gemeentelijke vertegenwoordigers in de Gemeentelijke Beleidsteams (GBT).

Het Veiligheidsbureau heeft in de 2012 de oefeningen voor de gemeentelijke kolom conform het oefenprogramma uitgevoerd. Vijftien GBT's zijn gedurende het jaar monodisciplinair beoefend. Daarnaast werd op tien momenten geoefend met de digitale burgemeestersgame. Met deze tool krijgen bestuurders diverse dilemma's voorgeschoteld die ze in crisistijd kunnen tegenkomen. Verder werden er diverse workshops aangeboden over onder meer crisiscommunicatie en de gemeentesecretaris als adviseur.

Beheer teams, piketten en contracten

Naast het verzorgen van alle gemeentelijke oefeningen heeft het Veiligheidsbureau in 2012 de volgende teams, piketten en contracten beheerd:

- De regionale piketten ten behoeve van de informatiemanager en de voorlichter in het gemeentelijk beleidsteam (GBT);
- Het contract met het Nederlandse Rode Kruis ten behoeve van de processen opvang, verzorging en registreren van slachtoffers.

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

2.1.3 Wat heeft de uitvoering van de activiteiten in 2012 gekost?

Exploitatieoverzicht 2012 programma veiligheid.

Hierna volgt het exploitatieoverzicht van de door de V&GR-regeling voor 2012 begrote en gerealiseerde lasten en baten van het programma veiligheid.

Bedragen x €1.000

Veiligheid	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2012	Afwijking
Totaal lasten	12.198	12.174	11.468	706
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	6.604	6.536	6.544	8
Overige bijdragen	5.594	5.638	5.990	352
Totaal baten	12.198	12.174	12.534	360
Saldo voor reservemutaties	-	-	1.066	1.066
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	244	244	-
Onttrekking	-	244	244	-
Saldo na reservemutaties	0	0	1.066	1.066

Het hierboven vermelde resultaat van het programma veiligheid wordt verklaard uit de resultaten binnen verschillende deelprogramma's:

Deelprogramma Regionale brandweer	766	V
Deelprogramma Meldkamers	-64	N
Deelprogramma GHOR	281	V
Deelprogramma Crisismanagement	-17	N
Deelprogramma Gemeentelijke kolom	100	V
Totaal	1.066	V

Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar de toelichting op de programmarekening in de jaarrekening.

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

2.2 Programma gezondheid

Het programma gezondheid richt zich op die taken op het terrein van de openbare gezondheidszorg die de gemeenten aan de GGD als hun gezamenlijke gezondheidsdienst hebben opgedragen.

Het programma gezondheid bestaat uit de volgende deelprogramma's:

- Lokaal gerichte zorg en jeugd;
- Specialistische zorg en veiligheid;
- GGD algemeen.

Deze indeling is conform de vastgestelde beleidsbegroting 2012.

2.2.1 Welke opdrachten heeft de Hulpverleningsdienst uitgevoerd in 2012?

Lokaal gerichte zorg en jeugd

Het deelprogramma lokaal gerichte zorg en jeugd bestaat uit de volgende hoofdproducten:

- Jeugdgezondheidszorg 0-19 jarigen
- Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz)

1. Jeugdgezondheidszorg 0-19 jarigen

In 2012 hebben we de volgende opdrachten uitgevoerd:

- de taken m.b.t. zorgcoördinatie zoals deze voortkomen vanuit het provinciale project Zorg voor Jeugd zijn organisatorisch en kwalitatief goed ingebed binnen de divisie LGZI en worden naar tevredenheid van gemeenten uitgevoerd;

Een ontwikkeling die het programma gezondheid gaat raken is de decentralisatie van de jeugdzorg. Gemeenten worden financieel en uitvoeringstechnisch verantwoordelijk voor de uitvoering van alle jeugdzorg die nu onder het Rijk, de provincies, de gemeenten, de AWBZ en de Zorgverzekeringswet vallen. Dit raakt ook de jeugdgezondheidszorg. Bij het verder doorvoeren van de inhoudelijke integratie van de jeugdgezondheidszorg voor 0- tot 19-jarigen houden we hier dan ook rekening mee. We willen een integrale jeugdgezondheidszorg die vanuit de centra voor jeugd en gezin opereren en waar de gedecentraliseerde jeugdzorg nauw op aan kan sluiten.

2. OGGz

In 2012 hebben we verder gewerkt aan het dekkend houden van de OGGz-netwerken over de gehele provincie. Dit in samenwerking met de V&GR-gemeenten en partners.

Specialistische zorg en veiligheid

Het deelprogramma specialistische zorg en veiligheid bestaat uit de volgende hoofdproducten:

- infectieziektenbestrijding;
- seksuele gezondheid en seksuele hulpverlening;
- tuberculosebestrijding;
- forensische geneeskunde;
- reizigersadvisering;
- milieugezondheidszorg;
- technische hygiëne-inspecties.

1. Infectieziektenbestrijding

De afdeling Infectieziektenbestrijding van GGD Groningen is het expertise- en kenniscentrum op het gebied van infectieziekten voor (huis)artsen, zorginstellingen, scholen, kinderdagverblijven en burgers in de stad en provincie Groningen. Artsen die een infectieziekte vaststellen moeten dat aan de GGD melden. Professionele instellingen zoals scholen, kindercentra, zorgcentra en dergelijke moeten infectieziekten eveneens melden als meerdere personen last hebben van braken, diarree, huiduitslag, geelzucht of andere klachten. De afdeling Infectieziektenbestrijding beoordeelt vervolgens tot welke vervolgacties een dergelijke melding moet leiden.

2. Seksuele gezondheid en seksuele hulpverlening

We willen voorkomen dat seksuele overdraagbare aandoeningen zich verspreidend door het beschermen, bewaken, bevorderen en bespreekbaar maken van een goede seksuele gezondheid, waarbij het zowel gaat om de fysieke (o.a. seksueel overdraagbare aandoeningen) als om psychische gezondheid op het gebied van seksualiteit en relaties. Om het bereik onder de doelgroepen te vergroten zijn we in 2012 begonnen met het verlenen van e-help op het gebied van seksuele gezondheid.

3. Tuberculosebestrijding

We willen TBC bestrijden door het begeleiden en behandelen van tuberculosegevallen, het opsporen van tuberculose bij risicogroepen, het vaststellen van de besmettingsbron en de omvang en het voorkomen van verdere verspreiding van de ziekte door een besmettelijke patiënt.

We voeren sinds 2011 de tuberculosescreening van asielzoekers in Ter Apel uit op basis van een contract met Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). Jaarlijks gaat het om ongeveer 12.000 asielzoekers die bij binnenkomst worden gescreend op tuberculose.

4. Forensische geneeskunde

De forensische geneeskunde stelt zich ten doel de medische kennis te gebruiken binnen het opsporingswerk van politie en justitie daar waar dat nodig en mogelijk is en zonder dat de forensische arts daarbij uit het oog verliest dat hij vooral arts is.

5. Reizigersadvisering

We adviseren op maat en schrijven zo nodig medicatie voor en/of we vaccineren individuele cliënten of (beroeps-)groepen ter voorkoming van infectieziekten bij reizigers. We verzamelen en interpreteren gegevens om de advisering aan reizigers up to date te houden (surveillance) en we geven publieksvoorlichting over vaccinaties en gezond reizen.

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

6. Milieugezondheidszorg

We beschikken over veel deskundigheid van gezondheidsrisico's in buitenlucht, bodem, water en binnenmilieu. Onze dienstverlening is gericht op het voorkomen van gezondheidsschade, nodeloze ongerustheid en dito kosten. In onze advisering streven we een zo gezond mogelijke leefomgeving na.

7. Technische Hygiëne-Inspecties (THI)

We gaan de verspreiding van infectieziekten tegen door te inspecteren in kinderopvangcentra, gastouders, tattoo- en piercingbedrijven, prostitutie-instellingen, schepen en bij grote evenementen waar een verhoogd risico bestaat. We adviseren over de te nemen hygiënemaatregelen.

Er is de afgelopen jaren nogal wat gewijzigd in de wet kinderopvang en vooral wat betreft de inspectie kinderopvang. We blijven alert op ontwikkelingen en houden de Groninger gemeenten op de hoogte. Bij de begroting 2012 werd verwacht dat de middelen voor handhaving en toezicht kinderopvang in het gemeentefonds in 2012 afnemen ten opzichte van 2011. Naar nu blijkt zijn er in 2012 geen wijzigingen van enige omvang geweest in het gemeentefonds voor THI.

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en Jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

GGD Algemeen

Het deelprogramma GGD algemeen bestaat uit de volgende hoofdproducten:

- Gezondheidsbevordering (leefstijlbeïnvloeding)
- Lokaal gezondheidsbeleid
- Epidemiologie
- GGD als crisisdienst

1. Gezondheidsbevordering (leefstijlbeïnvloeding)

We richten ons op de leefstijl of het gezondheidsgedrag van individuen en groepen mensen met als doel:

- preventie van ongezond gedrag
- het bevorderen van gezond gedrag en een gezonde leefstijl

2. Lokaal gezondheidsbeleid

We adviseren en ondersteunen van gemeenten op het gebied van Lokaal gezondheidsbeleid; het gemeentelijk beleid gericht op de verbetering van de volksgezondheid

3. Epidemiologie

Epidemiologie levert een bijdrage aan het verkleinen van gezondheidsverschillen door:

- een scherpe presentatie van trends,
- belangrijke gezondheidsproblemen duidelijk onder de aandacht te brengen
- een diepgaande analyse van het ontstaan van deze problemen
- de inzet van de GGD continue te monitoren en op effectiviteit te beoordelen

Er wordt landelijk gewerkt aan een lokale en nationale monitor gezondheid. Om gegevens tussen GGD-regio's goed te kunnen vergelijken en te bundelen tot landelijke informatie, is het nodig dat de gegevensverzameling zo uniform mogelijk en gelijktijdig plaatsvindt. We willen graag bijdragen aan de kwaliteit van de gezondheidsonderzoeken in Nederland.

4. GGD als crisisdienst

In geval van crises en rampen met betrekking tot de openbare gezondheidszorg zijn de GGD medewerkers inzetbaar. Dit geldt in opgeschaalde én in niet-opgeschaalde situaties, 7 dagen per week, 24 uur per dag. Voor een dergelijke inzet is massa nodig. Inzet is niet te voorspellen maar er is een parate organisatie beschikbaar.

2.2.2 Welke activiteiten heeft de Hulpverleningsdienst daartoe verricht in 2012?

Lokaal gerichte zorg en jeugd

Uitvoeren jeugdgezondheidszorg

In de jeugdgezondheidszorg is in 2012 het nodige gebeurd. Er is een nieuw model contactmomenten ontwikkeld om meer aandacht te kunnen geven aan aandachtskinderen. Dit is een verandering die door velen ondersteund wordt. Daarnaast is het basistakenpakket onder de loep gelegd. Hierbij wordt aangesloten bij de landelijke ontwikkeling van de herijking van het basistakenpakket. Deze discussie is nog niet afgerond. Dit geldt eveneens voor de ontwikkeling van een contactmoment voor 14+-jarigen, ook hier is nog geen definitieve beslissing over genomen. Al met al gebeurt er het nodige op dit beleidsveld. Dit alles naast de transitie jeugdzorg die de nodige invloed op de jeugdgezondheidszorg zal hebben en het "gewoon" uitvoeren van het basistakenpakket.

Decentraliseren jeugdzorg

In samenwerking met de overige Groningse gemeenten hebben we dit jaar hard gewerkt aan de voorbereidingen voor de transitie jeugdzorg. Vanaf 2015 worden we verantwoordelijk voor de uitvoering van alle jeugdzorg. Daarbij komen de volgende taken op het gebied van jeugdzorg naar de gemeente:

- provinciale jeugdzorg
- gesloten jeugdzorg
- jeugd-geestelijke gezondheidszorg
- jeugd-licht verstandelijk gehandicapten
- jeugdbescherming en jeugdreclassering.

In 2012 heeft de GGD haar bestuur geïnformeerd over de visie die de GGD heeft op de decentralisatie en welke rol zij voor zichzelf ziet in het nieuwe jeugdstelsel. De notitie is een bouwsteen voor de gezamenlijke notitie van de Groninger gemeenten.

De rol van de Jeugdgezondheidszorg 0-19 in de Centra voor Jeugd & Gezin is in alle gemeenten in Groningen ingevuld.

De verdere (door)ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) samen met de betrokken gemeenten en de andere partners, vormde ook in 2012 een mooie uitdaging voor de GGD/Jeugdgezondheidszorg (JGZ). Er zijn immers duidelijk verschillen, de ene gemeente c.q. regio is de andere niet. Doelgroepen zijn daardoor vaak anders samengesteld en de problematiek verschilt soms ook behoorlijk. Bij de (door)ontwikkeling stonden daarom zoveel mogelijk de specifieke lokale behoeften van ouders en kinderen centraal. De JGZ richt zich daarbij primair op de gezondheid, gezond opgroeien en het ontwikkelen van een gezonde leefstijl van kinderen en jongeren tot 19 jaar. Dit als basis voor een gezond leven later. Vanaf -9 maanden c.q. geboorte van een kind kunnen ouders/verzorgers in het CJG terecht bij de medewerkers van de GGD en andere (kern) partners; voor vragen en advies op genoemde onderwerpen. Artsen, verpleegkundigen, assistenten en andere deskundigen van de GGD/JGZ die o.m. deskundig zijn op het gebied van ontwikkeling, gezondheid, groei, voeding, verzorging, opvoeding, veiligheid, opgroeien en leefstijl - werken inmiddels zoveel mogelijk in en vanuit het CJG.

Neonatale screeningen

In de provincie werken dertien screeners die de gehoor- en hielprikscreening uitvoeren bij pasgeborenen. Dit gebeurt zo mogelijk gecombineerd en bij voorkeur op de vierde dag na de geboorte.

De gehoorscreening verloopt zo nodig in drie fasen. Als na een eerste screening de uitslag onvoldoende is, volgt een tweede en bij een onvoldoende een derde test. Wanneer na de derde test de uitslag onvoldoende is wordt het kind verwezen naar een audiologisch centrum. De kans op een gehoorafwijking is dan groot. Van de 5629 geboortemeldingen in 2012 zijn 5386 door de GGD gescreend. Uiteindelijk hadden 20 kinderen na de derde test een onvoldoende uitslag. Van hen zijn 19 kinderen verwezen naar een audiologisch centrum.

Borstvoeding

Gemiddeld start 75% van de moeders met borstvoeding. In de provincie Groningen start ongeveer 60% met het geven van alleen borstvoeding. In 2012 zijn de cijfers ongeveer hetzelfde als in 2011. De GGD heeft vanaf 2007 het WHO/Unicef borstvoedingscertificaat. Dit wordt behaald als een instelling een borstvoedingsvriendelijk beleid heeft. Medewerkers worden hiervoor inhoudelijk geschoold door de lactatiekundige van de GGD. De lactatiekundige is telefonisch en via de mail dagelijks bereikbaar voor vragen van JGZ-verpleegkundigen. Ze kan advies geven bij problemen met borstvoeding.

Kindermishandeling

Ons uitgangspunt is de Rechten van het Kind. GGD Groningen vormt samen met Steunpunt Huiselijk Geweld, Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en Bureau JeugdZorg een trainerspool. Trainingen over kindermishandeling en de Meldcode kunnen gegeven worden aan alle instellingen die met jeugd te maken hebben. In 2012 hebben we extra aandacht besteed aan het onderwerp meisjesbesnijdenis.

Mobiel Opvoed Informatieteam

Het Mobiel Opvoed Informatieteam (MOI) is een pool van gastdocenten die ouderavonden en cursussen over opvoedkundige onderwerpen verzorgen op scholen, kindercentra en CJG's in de provincie Groningen. Het afgelopen jaar zijn de onderstaande bemiddelingen tussen aanvrager en gastdocent uitgevoerd (23 waarvan 2 in Drenthe)

Preventieve logopedie

Een zeer belangrijke rol van de preventieve logopedie is het geven van adviezen aan ouders. Wij gaan bij jonge kinderen (0-4 jaar) op huisbezoek om zo een goed beeld van de thuissituatie te krijgen. De oudere kinderen zien we op de basisschool maar er is altijd overleg met de ouders.

LPH

Licht Pedagogische Hulpverlening (LPH) wordt ingezet voor ouders met kinderen in de leeftijd tot 12 jaar als de opvoeding niet helemaal vanzelf gaat. Met behulp van opvoedmethodieken zoals Video Home Training, Triple-p (positief opvoeden) en inzicht gevende gesprekken begeleidt de pedagogisch gezinsbegeleider de ouders naar een positieve opvoedsituatie. Het doel van de LPH is het voorkomen van psychosociale problematiek bij kinderen. De vraag waar ouders mee zitten varieert; omgang met kinderen die niet luisteren, veel ruzie in het gezin, te laat op school komen, afstemming tussen ouders verbeteren, niet aan zichzelf toekomen en zorgen over de ontwikkeling. In 2012 is een start gemaakt met speciale aandacht voor kinderen in scheidingsituaties. Het voordeel is dat beide ouders hierdoor betrokken blijven bij de opvoeding ondanks het beëindigen van de relatie.

In nauwe samenwerking met de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) zijn 161 gezinnen aangemeld voor de LPH in 12 Groninger gemeenten. Het gemiddelde aantal huisbezoeken was 8. In ongeveer een kwart van de LPH-trajecten volgde een verwijzing naar een andere instelling. De andere ouders konden verder op eigen kracht.

Stevig Ouderschap

Stevig Ouderschap is een methodiek voor vroegtijdige ondersteuning aan gezinnen met een verhoogd risicoprofiel. Het doel is om problemen bij het opvoeden te voorkomen. Onderzoek toont aan: zowel de opvoedings situatie binnen het gezin als de ontwikkeling van het kind verbeteren door Stevig Ouderschap. In 2012 werd Stevig Ouderschap in 13 gemeenten uitgevoerd. In totaal maakten 88 gezinnen gebruik van het aanbod.

Moeders Informeren Moeders

Moeders Informeren Moeders (MIM) is een project van GGD Groningen onder de vlag van het CJG, waarin eerste kind moeders worden begeleid door een ervaringsdeskundige. Deze noemen we een vrijwilligster en is zelf moeder van één of meerdere kinderen. In 2012 hebben 71 moeders meegedaan. De moeders hebben verschillende nationaliteiten, onder andere uit China, Marokko, Ghana, Mali, Nigeria, Thailand, Soedan, Sri Lanka, Colombia, Ecuador, Zambia, Ivoorkust. De reden waarom een MIM moeder meedoet aan het project kunnen zijn: onzekerheid over de moederrol, een beperkt sociaal netwerk hebben (dit geldt vaak voor buitenlandse moeders waarvan de partner studeert of werkt bij de RUG / UMCG) een medische oorzaak, illegaliteit en daaruit volgende eenzaamheid, een sparring partner zoeken om over opvoeding en het ouderschap te praten. De geboorte van een tweede kindje kan ook veel praktische vragen en onzekerheden geven.

De 35 MIM vrijwilligsters zijn ervaren moeders die hun ervaring en kennis van het ouderschap willen delen met de onervaren MIM moeder. De vrijwilligster gaat op bezoek bij de moeder. Zij luistert en ondersteunt de moeder in haar rol als opvoeder. De vrijwilligster volgt een paar keer per jaar een themabijeenkomst. Thema's die in 2012 aan de orde kwamen zijn: Jong en moeder, Signaleren van problemen in een gezin, Communicatie vaardigheden, Multicultureel opvoeden in Nederland. MIM sluit uitstekend aan bij de Civil Society gedachte van het CJG. Het stimuleren van eigen kracht is een van de kernpunten van MIM.

Healthy Pregnancy 4 ALL

Het project Healthy Pregnancy 4 All is een landelijk project vanuit het Erasmus MC in Rotterdam. Doel van het project is het bevorderen van een gezonde zwangerschap. In de provincie Groningen doen de gemeenten Menterwolde, Pekela, Appingedam, Delfzijl en in de stad Groningen de wijken Beijum en Lewenborg mee. Het project kent een tweetal deelprojecten. Het deelproject 'risicodetectie'. In dit deelproject wordt door middel van afname van een vragenlijst door de verloskundige aan het begin van de zwangerschap mogelijk risico's voor een gezonde zwangerschap in kaart gebracht. Het deelproject 'preconceptiezorg' dat bestaat uit het aanbieden van een kinderwensconsult. Hierin krijgt de vrouw persoonlijk advies ten behoeve van een gezonde zwangerschap. Het project richt zich op de doelgroep vrouwen met een lage sociaal economische status. De looptijd van het project is tot april 2014.

Het jaar 2012 heeft in het teken gestaan van de voorbereiding. Zo zijn alle verloskundigen en huisartsen in de deelnemende gemeenten benaderd. Er zijn voorlichters perinatale zorgverlening geworven, zorgpaden lokaal aangepast en documenten opgesteld. In 2013 gaat de uitvoering van het project van start.

De uitdaging is om de vrouwen uit de doelgroep te bereiken en om de zorg die nu nog een experimenteel karakter heeft te borgen op een wijze dat deze als reguliere zorg kan worden aangeboden.

'Gezond Zwanger Groningen'

Het project 'Gezond Zwanger' stimuleert vrouwen uit Groninger achterstandswijken om hun zwangerschap op gezonde wijze door te maken. In maart 2012 startte de eerste training in het Centrum voor Jeugd & Gezin in de wijk Beijum. De training werd verzorgd door een coach, die vooraf theoretisch en praktisch was onderricht in de opzet van het project, de essentialia van zwanger zijn, het communiceren in een groep en het interveniëren in een groepsproces. In mei 2012 zijn zeven extra coaches aangesteld om trainingen te geven in de andere Groninger achterstandswijken. In oktober 2012 startte een tweede groep vrouwen met het project en in november een derde groep. In totaal worden vijf trainingen gegeven.

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen 2012

Take Care

Take Care is een driejarig onderzoek van de afdeling Gezondheidswetenschappen van het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) naar hulpverlening voor kinderen en jongeren bij hun sociale en emotionele ontwikkeling.

In dit onderzoek probeert men de ontwikkeling van kinderen die hulp krijgen te vergelijken met de ontwikkeling van kinderen zonder hulp. Doel is zicht te krijgen op het resultaat van die hulp, op de korte en lange termijn, om met die kennis de zorg voor jongeren te kunnen verbeteren.

Aan het onderzoek werken hulpverleners van Accare, Elker, JonxLentis, Bureau Jeugdzorg en GGD Groningen mee. De bijdrage van onze jeugdartsen en sociaalverpleegkundigen bestond in 2012 uit het selecteren van ouders en kinderen voor het onderzoek en het invullen van vragenlijsten over de verleende hulp.

De resultaten van het onderzoek zullen pas na 2012 bekend worden.

Op weg naar evidence based triage binnen de Jeugdgezondheidszorg 0 – 4 jaar

Op 1 april 2011 is GGD Groningen samen met het UMCG een tweejarig onderzoek gestart naar de betrouwbaarheid van triage bij kinderen van 2 en 3 jaar. Een contactmoment overslaan op basis van informatie van ouders over hun kind, kan dat? Dat is de vraag die met dit onderzoek moet worden beantwoord. Het afgelopen jaar is met name gebruikt om data te verzamelen voor het onderzoek. Het onderzoek is nog in volle gang en inmiddels doen 2400 (55%) kinderen met hun ouders mee. Dit onderzoek wordt gesubsidieerd door ZonMw. In 2013 wordt het onderzoek afgerond.

Lentis en GGD spreken af om Team Vroegsignalering in 2012 provinciaal verder uit te rollen

Het komt regelmatig voor dat er vragen zijn over de ontwikkeling van een kind, maar dat niet direct duidelijk is of verwijzing noodzakelijk is. Voor ouders en ook voor medewerkers is het dan een hele stap om een vervolgtraject in te gaan. Door deskundigheid van JonxLentis én van de JGZ 0-19 in te zetten in de nabijheid van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) kunnen deze vragen in een vroeg stadium nader verkend en uitgediept worden.

Het doel van het Team Vroegsignalering (TVS) is tweeledig: het verbeteren van de signalering van ontwikkelingsproblemen in de jeugdgezondheidszorg 0-6 jaar en het creëren van een snelle en laagdrempelige toegang tot vroege diagnostiek en vroege interventies.

De kinderen bij wie vragen zijn over meerdere facetten van de ontwikkeling en/of gedragsproblemen worden door de verpleegkundige - na overleg met de ouders, en na overleg in het eigen JGZ-team - aangemeld voor het TVS. Kinderen kunnen ook door de peuterspeelzaal, kinderdagverblijf of school aangemeld worden bij de JGZ.

Het TVS bespreekt de verzamelde gegevens met de verpleegkundige en/of arts van het JGZ team, en vormt een voorlopige conclusie en advies. Vervolgens bespreekt het team de conclusie en het advies met de ouders. Als verder onderzoek of begeleiding nodig is, dan kunnen de betrokken ouders met voorrang terecht bij JonxLentis. Als andere vormen van hulp of onderzoek nodig zijn, begeleidt het TVS de ouders. Het kan ook zijn dat verwijzing niet nodig is. In dat geval adviseert het TVS het JGZ team over begeleiding van het betrokken kind en de ouders.

Gespreksprotocol DMO-p

Het doel is om de hele opvoedsituatie in kaart te brengen. De manier van bespreken is een expliciet onderdeel van het DMO-p. Uit onderzoek blijkt: met het gespreksprotocol wordt meer systematisch en gestructureerd alle factoren besproken die een rol spelen voor het gezond opgroeien. Door het toepassen van de gespreksmethodiek voelen ouders zich gesteund in het ouderschap. In 2012 is gestart met het invoeren van het DMO-p in de hele provincie. Daarvoor was een verschuiving in het consultschema nodig om de extra tijd voor het 2-maandsconsult vrij te spelen. Ook is gestart met de inhoudelijke scholingen om bepaalde, competentie verhogende gesprekstechnieken toe te passen.

2. Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz)

Met behulp van het registratiesysteem NOISE hebben we voor het eerst een goed overzicht kunnen krijgen van aantallen cliënten en de leefgebieden waarop de problemen zich concentreren. Daardoor kunnen we per individu een aanpak op maat maken en tegelijkertijd inzicht krijgen in aantallen en soorten problematiek. In Groningen ging het in de OGGz om ongeveer 800 cliënten waarbij financiën, huisvesting en psychische problematiek het meest voorkomen. Naast de aanpak op maat, is een convenant met Enexis afgesloten, waarin is afgesproken dat de OGGz wordt ingeschakeld wanneer mensen afgesloten dreigen te worden van energie. Tot slot zijn we ons in de verslavingszorg steeds meer gaan richten op jongeren met risicogedrag. Via een outreachende aanpak zijn al tientallen jongeren naar hulpverlening doorverwezen, terwijl enkele jaren terug nog vrijwel niemand van deze groepen werd bereikt.

Preventie en nazorg worden aangestuurd in de acht OOGO (op overeenstemming gericht overleg) regio's nl. 1. Groningen, Haren en Ten Boer, 2. Westerkwartier, 3. Winsum, Bedum, de Marne en Eemsum, 4 Loppersum, Delfzijl en Appingedam, 5 Hoogezand en Slochteren, 6. Veendam, Pekela's en Menterwolde, 7. Oldambt en Bellingwedde en 8. Vlagtwedde en Stadskanaal.

Het aantal mensen dat via huiselijk geweld in de bemoeizorg terecht komt is sterk groeiend. Dit is ook de hoofdoorzaak dat het niet lukt om zoals gepland de aantallen naar beneden te brengen maar dat de OGGz juist groeit en steeds meer financiële middelen vraagt.

Er vindt intensivering van de samenwerking met het Veiligheidshuis plaats. Er is een proef (loopt nog door in 2013) met deelname aan de casusoverleggen bij het Veiligheidshuis. Het eerste kwartaal 2013 wordt dit geëvalueerd.

De winterregeling Buitenslapers gemeente Groningen bestaat uit afspraken tussen gemeente (HVD/GGD), politie, Lentis (GGz), Verslavingszorg Noord Nederland (VNN), Maatschappelijke en Juridische Dienstverlening (MJD) en de Maatschappelijke Opvang. De afspraken gelden wanneer er sprake is van een gevaarscriterium voor buitenslapers tijdens extreme koude perioden, op basis van de vastgestelde gevoelstemperatuur van -10°C .

Specialistische Zorg en Veiligheid

1. Infectieziektebestrijding

Schmallenbergvirus onderzoek

Het Schmallenbergvirus is een virus dat ziekte en geboortefwijkingen veroorzaakt bij runderen, schapen en geiten. Hoewel overdracht op de mens niet bekend is, heeft GGD Groningen op verzoek van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) een onderzoek gedaan onder bewoners van boerenbedrijven waar het Schmallenbergvirus is aangetoond. Verpleegkundigen hebben in de provincies Groningen en Drenthe vragenlijsten en bloed afgenomen bij de bewoners. Doel van het onderzoek was te bekijken of het virus dat normaal alleen bij dieren voorkomt, ook voor de mens ziekmakend is. Gelukkig is overdracht van dier op mens niet aangetoond.

Kinkhoest

In 2012 kwam er, evenals in de rest van Nederland, erg veel kinkhoest voor. Omdat de ziekte met name voor pasgeborenen en ongevaccineerden gevaarlijk kan zijn, heeft de GGD bij herhaling de huisartsen geattendeerd op het belang van preventieve behandeling van deze groep indien zich in de omgeving een patiënt met kinkhoest bevond.

Salmonella Thompson

GGD Groningen heeft in oktober bij een kleine 20 personen vragenlijsten afgenomen in verband met de Salmonella Thompson uitbraak in het land. Opvallend bij deze salmonella uitbraak was het grote aantal ziekenhuisopnames én het gevoel van veel patiënten erg ziek te zijn geweest. Per 5 oktober is alle besmette zalm uit de winkels verwijderd en is het aantal patiënten sterk afgenomen.

2. Seksuele gezondheid en seksuele hulpverlening

Risicogroepen (heteroseksuelen met wisselende onveilige sekscontacten, jongeren, Antillianen/Arubanen, asielzoekers, homoseksuele mannen, prostitutie(s), HIV-positieven) zijn gericht voorgelicht. De Tour of Love-bus heeft bijvoorbeeld scholen, jongerencentra en festivals bezocht om diverse thema's waaronder seksualiteit/soa, alcohol-& drugsverslaving en huiselijk geweld aan de orde te stellen. Andere activiteiten zijn Lentekriebels (basisonderwijs), project Liefde en Genot (met name VMBO-en leerwegondersteunende scholen) en Amor i Salú (Arubanen en Antillianen). Daarnaast is er regelmatig contact geweest met professionals (jongerenwerkers, medewerkers jeugdgezondheidszorg, leerkrachten, UMCG, huisartsen etc.) en is er twee keer per jaar een nieuwsbrief uitgebracht. Er is nauwer samengewerkt tussen het soacentrum van de GGD in Groningen en de infectiepolikliniek en polikliniek dermatologie van het UMCG. De organisatie van de soazorg bij hiv positieven is verder verbeterd en op elkaar afgestemd.

De wachtlijsten zijn teruggedrongen tot op de landelijke norm. Steeds meer mensen weten de GGD Groningen te vinden. Zo heeft de GGD in 2012 meer mensen vanuit de hele provincie gezien ter preventie en bestrijding van infectieziekten. Er is een stijging van het aantal geconstateerde soa's. Dit betreft een stijging van het aantal feitelijke soa's, maar ook procentueel gezien is er een stijging te constateren. In 2012 zijn er ruim 1.200 schriftelijke / telefonische vragen over infectieziekten bij de GGD binnengekomen en bijna 700 meldingen. De website van de GGD wordt ook goed bezocht.

In 2012 is hard gewerkt aan de totstandkoming van twee grote projecten. Het is de bedoeling dat begin 2013 de projecten Testlab en E-health (www.vrijfijn.nl) operationeel worden in Noord Nederland. Testlab is een digitaal portaal waar de mannen die seks hebben met mannen 'naar toe kunnen gaan' om op een laagdrempelige manier een soatest aan te vragen en vervolgens uitvoeren bij één van de samenwerkende laboratoria in de provincie Groningen. Voor de jongeren in de provincie Groningen willen we aan de hand van het E-health project (www.vrijfijn.nl) een digitaal loket aanbieden waar zij terecht kunnen met hun vragen op het gebied van seksualiteit en seksualiteitsproblemen. Beide projecten zullen in samenwerking met de Noord Nederlandse GGD'en en Sense Noord Nederland uitgevoerd worden.

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

3. TBC

Vanaf half april 2012 worden binnenkomende asielzoekers in Ter Apel 7 dagen per week gescreend op verzoek van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). In het weekend en op feestdagen worden ook andere GGD'en ingeschakeld om de foto's te beoordelen. In 2012 is een aanbestedingsprocedure gestart voor een nieuwe mobiele röntgenunit en nieuwe röntgen apparatuur voor Ter Apel. In maart 2013 hopen we alles in bedrijf te hebben.

In september en oktober 2012 hebben er twee grote contactonderzoeken plaatsgevonden, één in een kinderdagverblijf in Groningen en één in een huis voor thuis- en daklozen in Assen.

4. Forensische geneeskunde

Het GGD-Nederland project Landelijk dekkend netwerk Forensische Geneeskunde loopt parallel aan de uitbouw van Noord-Nederlandse samenwerking. Door de komst van de landelijke politie is de behoefte aan uniformering van de werkzaamheden ten aanzien van arrestantenzorg vanuit de politie toegenomen.

Als een minderjarige overlijdt en de doodsoorzaak is onbekend, wordt niet langer een verklaring van natuurlijk overlijden afgegeven zonder nader onderzoek. Met de komst van de Nader Onderzoek DoodsOorzaak minderjarigen (NODO)-procedure wordt vanaf 1 oktober bij onverklaard en onverwacht overlijden door forensisch artsen een nader onderzoek uitgevoerd naar de doodsoorzaak. Daardoor kan de doodsoorzaak alsnog achterhaald worden en kunnen toekomstige overlijdensgevallen mogelijk worden voorkomen. GGD Groningen is voor Drenthe, Friesland, Groningen, IJsselland en Twente de coördinerende GGD. De NODO-forensisch artsen van Noord-Oost Nederland hebben duidelijke werkafspraken, zoals over het rooster, gemaakt en weten elkaar gemakkelijk te vinden. Uit de 3 NODO-gevallen in Noord-Oost Nederland is gebleken dat NODO veel tijd vraagt, zowel voor de coördinerende GGD als voor de betrokken uitvoerende artsen bij een NODO-casus. De al gestarte evaluatie zal moeten uitwijzen hoeveel tijd dit daadwerkelijk is (geweest) en wat daarvan de werkelijke kosten zijn. De door het Ministerie van Veiligheid en Justitie hiervoor aan de GGD'en ter beschikking gestelde financiën zijn in elk geval niet afdoende en het is nu al wel duidelijk dat voortzetting van de NODO-procedure door de GGD'en om aanpassingen zal vragen.

5. Reizigersadviesing

In het jaarplan van 2012 was een van onze doelen het vergroten van onze digitale en telefonische bereikbaarheid en zichtbaarheid. Daarin hebben we een mooi resultaat geboekt. Onze afsprakenlijn is nu de hele dag bereikbaar, en daarnaast worden er meer afspraken gemaakt via internet. De website heeft een nieuwe naam gekregen <http://ggd.groningen.nl/reisvaccinatie>. Er worden veel nieuwe onderwerpen op de website geplaatst in aansluiting op de actualiteit (bv. nieuwsberichten over het EK voetbal, de landenlijst en een overzicht van vergoedingen door zorgverzekeraars). De website wordt door gemiddeld 4000 mensen per maand bezocht, gemiddeld worden 3,3 pagina's bekeken en de gemiddelde bezoekduur is 2,22 minuten.

De nieuwsberichten zijn ook direct op Twitter te zien zijn. Steeds meer mensen stellen vragen aan de afdeling Reizigersadviesing via het contactformulier op de website, zij krijgen dan per mail antwoord. De openingstijd van de afsprakenlijn is verruimd van 8.30 uur tot 16.30 uur, in plaats van tot 13.00 uur. Ook kunnen mensen via internet een afspraak maken. Bijna 30% maakt een afspraak via internet. Groot succes is de samenwerking in Noord-Nederlands verband, die onder andere vorm heeft gekregen in een gezamenlijke campagne op Groningen Airport Eelde en inloopsprekuren op alle noordelijke GGD'en. Van deze inloopsprekuren in de zomermaanden is veel gebruik gemaakt.

6. Milieugezondheidszorg

In het rapport 'Ombudsman trekt lessen uit asbestzomer', gericht op de communicatie tussen overheid en burger over risico's van asbest, worden een aantal landelijke casussen genoemd. Diverse gemeenten en woningcorporaties hebben in korte tijd een geheel verschillende aanpak gekozen. De Groninger aanpak springt er positief uit. Een daarvan heeft betrekking op de communicatie door GGD Groningen tijdens een asbestonderzoek in de wijk Selwerd van eind juli dit jaar. Een ander op de aanpak in Stadskanaal. De ombudsman pleit voor communicatie met de betrokkenen, in plaats van naar de betrokkenen. De waarde van het goed gebruiken van het milieupiket van de GGD maakt een passende aanpak en een goede communicatie over gezondheidsrisico's mogelijk. Een juiste insteek geeft meer duidelijkheid en voorkomt veel angst en onrust. Dan blijft er ook minder ruimte over voor media om te speculeren.

7. Technische hygiëne-inspecties

Jaarlijks moeten alle instellingen voor kinderdagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderbureau op locatie worden geïnspecteerd (100% dekking). Op basis van landelijke regelgeving moesten op 31 december 2012 ook alle peuterspeelzalen zijn geïnspecteerd en bij positief advies geregistreerd in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk. Dit is gelukt. Wanneer in dit register staat geregistreerd dat er sprake is van een Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)-relatie dan is vanaf de tweede helft van 2012 ook de VVE in de inspectie meegenomen. Deze inspectietijd komt bovenop de tijd die geldt voor de inspectie van de peuterspeelzaal.

Van alle Kinderopvanginstellingen is in 2012 de intensiteit van de inspecties afgestemd op het risicoprofiel dat van de betreffende locatie is gemaakt. Zo geldt voor een instelling met een laag risico een licht toezichtregime en voor een instelling met een hoog risico een zwaar toezichtregime. De gemiddelde inspectietijd is 13 uur. Ook is in 2012 een nieuwe methode van risicogestuurd toezicht ingevoerd. Dit betekent jaarlijkse en onaangekondigde inspecties door de GGD, waarbij het accent meer ligt op de dagelijkse praktijk en de pedagogische kwaliteit. De GGD bepaalt hiermee de intensiteit van de inspecties.

Voor startende instellingen gelden per 2012 strengere eisen. Nieuwe gastouders moeten binnen tien weken schriftelijk en via een huisbezoek getoetst worden. De GGD inspecteert 15% van de bestaande gastouders. De omvang van de steekproef is bepaald op basis van het risicoprofiel van het gastouderbureau. Dit gebeurt steekproefsgewijs onder gastouders die door gemeenten zijn voorgedragen, bij gastouders die opvangen bij vraagouders en bij gastouders door de GGD op grond van eerdere bezoeken zijn voorgedragen. Het totaal aantal inspecties is afgenomen, waardoor gemeenten meer ruimte hebben voor het uitvoeren van handhavingsactiviteiten.

GGD Algemeen

1. Gezondheidsbevordering

Een taak van de GGD is het ondersteunen van scholen bij gezondheidsbevordering. Omdat gezonde scholen beter presteren, is dit een belangrijk thema voor scholen. Een school die gezondheid een vaste plek in haar beleid geeft, kiest ook gemakkelijker uit het groot aantal gezondheidsprogramma's en activiteiten die op het onderwijs afkomen. Bij de keuze voor effectieve programma's helpt GGD Groningen. Er zijn in 2012 twee nieuwsbrieven voor het (speciaal) basisonderwijs uitgebracht en één nieuwsbrief voor het (speciaal) voortgezet onderwijs. In deze Nieuwsbrieven staat informatie over het aanbod van alle ketenpartners in de regio, maar ook van landelijke koepelorganisaties. In november heeft het team Gezondheidsbevordering een bijeenkomst georganiseerd voor alle ketenpartners in de regio met een aanbod naar het onderwijs. Hier zijn afspraken gemaakt voor komende jaren. De intentie is om samen op te trekken in de ondersteuning van scholen op het gebied van gezondheidsbevordering.

2. Lokaal gezondheidsbeleid

Basisnota Lokaal Gezondheidsbeleid

Begin 2012 is door de Bestuurscommissie GGD de basisnota Lokaal Gezondheidsbeleid (LGB) vastgesteld; gemeenten kunnen die gebruiken voor het opstellen van hun gezondheidsbeleid. Ook is toen akkoord gegeven voor clustergewijze gesprekken met gemeenten over het vervolgtraject van LGB en de eventuele ondersteuning daarbij door de beleidsadviseurs LGB van de GGD. Deze gesprekken zijn in de maanden april, mei en juni 2012 gevoerd. Uit deze gesprekken is naar voren gekomen dat bij het merendeel van de gemeenten in elk geval de thema's overgewicht, alcohol & jongeren en psychosociale problematiek speerpunt zijn. Halverwege 2012 zijn veel gemeenten gestart met het ontwikkelen van nieuwe nota's en uitvoeringsplannen LGB. Epidemiologen en beleidsmedewerkers LGB van de GGD hebben daartoe een werksessie verzorgd, inclusief een presentatie van de gezondheidscijfers 2012, voor bestuurders van Delfzijl, Appingedam en Loppersum. Ook in de gemeente Veendam werden de cijfers aan de raadscommissie gepresenteerd. Tevens is tijdens het ambtelijk overleg Volksgezondheid een presentatie over de 'best practices' ten behoeve van de uitvoeringsplannen gegeven. Zo heeft de GGD op verschillende manieren informatie geboden voor de nieuwe nota's en uitvoeringsplannen LGB. Deze moeten op 25 mei 2013 zijn vastgesteld in de raden. De adviseurs van de GGD werken, naar behoefte, met de gemeenten mee aan de laatste loodjes.

Convenant Alcohol & Jongeren

Op 8 februari vond in de Martinihal de feestelijke ondertekening plaats van het convenant Alcohol & Jongeren voor de provincie Groningen. Behalve GGD Groningen zetten ook de 23 Groninger gemeenten, het Openbaar Ministerie en de Regiopolitie hun handtekening. In het convenant formuleren de ondertekenaars, met steun van vele partners in het veld, een aantal doelen voor de komende jaren. Want dat het alcoholgebruik onder jongeren ingedamd moet worden – daar is iedereen het over eens. Niet alleen zorgt alcohol, zeker in grotere hoeveelheden, voor veel overlast en geweld, ook levert het grote gezondheidsrisico's op.

En wat steeds meer duidelijk wordt: alcohol is zeer schadelijk voor de ontwikkeling van jonge hersenen. In het kader van het convenant worden gezamenlijk activiteiten ontwikkeld en wordt gewerkt aan een 'mindset'. Jaarlijks krijgt één thema extra aandacht; in 2012 was dat de nieuwe Drank- en Horecawet die per 1 januari 2013 van kracht werd. Gemeenten hebben daarmee meer mogelijkheden gekregen voor een krachtig beleid. Het convenant biedt daarvoor het kader.

Actieplan Alcohol Preventie onder jongeren

In 2011 kreeg GGD Groningen van de gemeente Stadskanaal de opdracht om een actieplan alcohol preventie onder jongeren te schrijven. Dat werd het actieplan 'Wees cool, blijf (bij) fris!', dat in een intersectoraal en interactief proces tot stand kwam. Dit plan richt zich op de groep jongeren van 12 tot 25 jaar en natuurlijk ook op de ouders van de jongeren.

In september 2011 was het actieplan klaar voor gebruik. Een 'actieweek' diende als start voor de in het actieplan beschreven activiteiten waar de gemeente, politie, horeca, scholen, Verslavingszorg Noord Nederland (VNN), GGD, Huis van de Sport Groningen (HvdSG), sportverenigingen, het jongerenwerk en nog vele partners meer, gezamenlijk aan werken.

Tijdens de actieweek zetten zij zich in met o.a. blaastesten bij horeca ingangen en een open discotheek avond voor ouders. Op die avond werd het logo voor het 'Wees cool, blijf bij fris' onthuld. Dit logo werd door scholieren ontworpen.

In 2012 werd verder gewerkt aan alcoholpreventie. HvdSG realiseerde alcoholbeleid in een aantal sportkantines. Deze kantines zijn te herkennen aan een 'vignet'. Ook werden de ervaringen m.b.t. alcoholpreventie uit de gemeente gedeeld op de bestuurlijke conferentie jeugd & alcohol. Tot en met 2013 zal men onder de regie van de gemeente het actieplan blijven uitvoeren.

Samenvattend

Met betrekking tot gezondheid en gezond gedrag hebben we geïnvesteerd in factoren die hierop van invloed zijn zoals werk, participatie, fysieke en sociale leefomgeving. Daarbij hebben we gebruik gemaakt van de expertise van de kennisinstellingen. Tot slot is geïnvesteerd in de gezondheid van onze jeugd. Hierbij is ingezet op het bevorderen van een gezonde zwangerschap, het stabiliseren van overgewicht, terugdringen van overmatig alcoholgebruik en bevorderen van de psychosociale gezondheid.

3. Epidemiologie

Jeugdgezondheidsonderzoek en Gezondheidsonderzoek volwassenen

2012 stond voor epidemiologie in het teken van grootschalige gezondheidsonderzoeken onder jongeren op het voortgezet onderwijs (VO), het middelbaar beroepsonderwijs (MBO) en volwassenen.

Jeugdgezondheidsonderzoek 2012

In het voorjaar van 2012 heeft GGD Groningen het vierjaarlijkse Jeugdgezondheidsonderzoek uitgevoerd. 4.200 Groninger jongeren op het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs hebben deelgenomen aan het onderzoek. Hieronder noemen wij in een notendop enkele uitkomsten. In 2012 rookt 20% van de VO'ers minstens één keer per week tabak (MBO 45%). Roken is daarmee toegenomen vergeleken met 2008. Het percentage rokers in Groningen is 1%-punt hoger dan het landelijke referentiecijfer in 2011. Een vijfde van de VO-jongeren heeft ooit cannabis gebruikt (9% in de voorafgaande maand). Op het MBO had 40% ooit cannabis gebruikt (13% in de voorafgaande maand). Het alcoholgebruik van VO-scholieren is in 2012 gedaald ten opzichte van 2008; vooral onder de 16 jaar drinken jongeren minder alcohol dan vier jaar geleden. Drie op de tien jongeren op het voortgezet onderwijs en zeven op de tien op het middelbaar beroepsonderwijs heeft afgelopen maand 'binge' gedronken (dat betekent vijf of meer glazen bij één gelegenheid). Het binge drinken van Groninger VO-jongeren is gelijk aan het landelijke gemiddelde. In 2012 is binge drinken in het VO afgenomen vergeleken met 2008 maar in het middelbaar beroepsonderwijs toegenomen. Op 17-jarige leeftijd drinkt 64% van de Groninger jongeren binge en daarmee is overmatig alcoholgebruik een omvangrijk fenomeen.

Gezondheidsonderzoek volwassenen 2012

In het najaar van 2012 heeft GGD Groningen 9.700 volwassen Groningers gevraagd om een uitgebreide vragenlijst in te vullen. De respondenten kregen vragen voorgelegd over onder andere de gezondheid, zorggebruik, het alcoholgebruik, voeding en beweging, mantelzorg en tevredenheid over de bereikbaarheid van zorgverleners.

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

GGD Groningen voert dit onderzoek één keer per vier jaar uit. Dit jaar is samengewerkt met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het RIVM. Doordat alle GGD-en in Nederland een soortgelijke vragenlijst gebruiken ontstaat een goed beeld van zowel de landelijke én gemeentelijke volksgezondheid.

De resultaten worden na de zomer gepresenteerd in het rapport "Gezondheidsprofiel 2012".

4. GGD als crisisdienst

Omdat beelden meer impact hebben dan een stapel papier, is in opdracht van het Acute Zorg Netwerk Noord Nederland (AZN) en de GGD'en Drenthe, Fryslân en Groningen een informatieve film gemaakt waarin de GGD-taken tijdens een ramp en de werkwijze van het GGD Rampenopvangplan (GROP) in beeld wordt gebracht. Doel van de film is bewustzijn te creëren onder GGD medewerkers dat ook zij aan de bak moeten als er een ramp of incident plaatsvindt waarin GGD processen een rol spelen. In de film voltrekt zich een ramp en vervolgens zie je wie wat doet (politie, brandweer, GHOR en gemeente) en wat de rol van de GGD is. Alle drie de GGD'en hebben uit hun crisisteam "acteurs" geleverd voor de film en een aantal medewerkers als figuranten. Ook politie, brandweer en GHOR hebben vrijwilligers geleverd. De film is binnen de GGD bij vrijwel alle afdelingsoverleggen getoond en besproken.

5. Kwaliteit

GGD Groningen is HKZ- gecertificeerd voor de volgende deelgebieden: Openbare Gezondheidszorg, Epidemiologie & Beleid, Forensische Geneeskunde, Gezondheidsbevordering, GHOR, Infectieziektenbestrijding (inclusief Kinderopvang), Jeugdgezondheidszorg 0 – 19 jarigen en Medische Milieukunde. In 2012 hebben op alle deelcertificaten externe audits plaatsgevonden. Deze beoordelingen hebben er toe geleid dat GGD Groningen alle certificaten heeft kunnen continueren.

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

2.2.3 Wat heeft de uitvoering van de activiteiten in 2012 gekost?

Exploitatieoverzicht 2012 programma gezondheid.

Hierna volgt het exploitatieoverzicht van de door de V&GR-regeling voor 2012 begrote en gerealiseerde lasten en baten van het programma gezondheid.

Bedragen x €1.000

Gezondheid	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2012	Afwijking
Totaal lasten	16.928	16.940	16.627	313
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	14.615	14.451	14.219	-232
Overige bijdragen	2.313	2.489	2.493	4
Totaal baten	16.928	16.940	16.712	-228
Saldo voor reservemutaties	0	0	85	85
Mutatie reserves				
Toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0
Saldo na reservemutaties	0	0	85	85

Het hierboven vermelde resultaat van het programma gezondheid wordt verklaard uit de resultaten binnen de volgende deelprogramma's:

Deelprogramma Lokaal gerichte zorg en jeugd	-170	N
Deelprogramma Specialistische zorg en veiligheid	298	V
Deelprogramma GGD Algemeen	43	N
Totaal	85	V

Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar de toelichting op de programmarekening in de jaarrekening.

2.3 Programma bezuinigingen

Het bestuur van de V&GR regeling heeft een bezuinigingsopdracht vastgesteld voor de periode 2011-2014. Er is opdracht gegeven tot het hanteren van de nullijn voor de gemeenschappelijke inwonerbijdrage en het binnen de begroting opvangen van bezuinigingen op rijksmiddelen. Dit is vertaald naar een bezuinigingspakket ten bedrage van ruim 1,4 miljoen euro, vastgesteld in juli 2011. In oktober 2011 en in december 2011 zijn aanvullende bezuinigingsmaatregelen getroffen ter hoogte van respectievelijk 141 duizend euro en 363 duizend euro.

In de primitieve begroting 2012 waren de bezuinigingen nog niet verdeeld over de taakonderdelen (opgenomen als stelpost). Dat is alsnog gebeurd in 2012. De taakstelling is verdeeld over de programma's veiligheid en gezondheid.

In het algemeen kunnen we stellen dat de realisatie van de taakstelling in 2012 niet tot een per saldo negatief resultaat hebben geleid. Bij de afzonderlijke taakonderdelen binnen de programma's gaan we nader in op deze realisatie.

2.4 Het overzicht van algemene dekkingsmiddelen

In het BBV is voorgeschreven dat wordt ingegaan op de zogenaamde algemene dekkingsmiddelen. Het gaat dan om inkomsten waarvan de besteding niet gebonden is en die daarom niet als baten op de programma's worden verantwoord. Van dergelijke inkomsten is bij de V&GR-regeling geen sprake.

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslagen en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

3. Paragrafen

3.1 Lokale heffingen

In het besluit begroting en verantwoording (BBV) is voorgescreven dat we in dit jaarverslag ingaan op de lokale heffingen. Het belangrijkste doel van de V&GR-regeling is de gezamenlijke uitvoering van wettelijke taken op het gebied van de collectieve preventieve gezondheidszorg, regionale brandweezorg en rampenbestrijding, voor gemeenschappelijke kosten. Het laatste houdt in dat de voor uitvoering van de taken gemaakte kosten via een vooraf overeengekomen verdeelsleutel worden toegerekend aan de afnemende gemeenten. De verdeelsleutel is het aantal inwoners in een gemeente per 1 januari 2012. Van lokale heffingen is geen sprake.

3.2 Weerstandsvermogen

Het besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor dat we in de jaarrekening een beoordeling moeten geven van het weerstandsvermogen. Deze beoordeling geeft aan hoe robuust de begroting is. Een robuuste begroting houdt volgens de BBV-voorschriften in dat niet elke financiële tegenvaller in de begroting dwingt tot bezuinigen. De beoordeling van het weerstandsvermogen bestaat uit de volgende componenten:

1. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit; de weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeenschappelijke regeling beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
2. een inventarisatie van de risico's;
3. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Weerstandscapaciteit V&GR-regeling.

Onderstaand overzicht geeft voor de programma's Gezondheid en Veiligheid een beeld van de reserves waarover de V&GR-regeling per 31 december 2012 beschikt. Daarnaast zijn de bestemmingsvoorstellen van 2012 zoals in de jaarrekening opgenomen verwerkt, zodat blijkt welk weerstandsvermogen aanwezig is, indien de voorstellen worden geaccepteerd en verwerkt.

Programma Gezondheid

	Stand 31-12-2012	Bestemming 2012	Stand 1-1-2013	In weerstandsvermogen
Egalisatiereserve (*€ 1.000,-)				
Reserve Gezondheid	270	4	274	274
Bestemmingsreserves				
Gezondheidsprofielen	70	-19	51	51
Reserve managementinfo JGZ	-	100	100	-
Saldo na reservemutaties	340	85	425	325

Programma Veiligheid

	Stand 31-12-2012	Bestemming 2012	Stand 1-1-2013	In weerstandsvermogen
Egalisatiereserve (*€1.000,-)				
Reserve Veiligheid	240	365	605	605
Bestemmingsreserves				
Regeling commandovoering	63	-63	-	-
Reserve materieel brandweer	2.011	-	2.011	-
Bestemmingsreserve oefenen Gemeentelijke Kolom	83	17	100	100
Bestemmingsreserve themaweken		40	40	
Bestemmingsreserve ESF	150	-37	113	-
Bestemmingsreserve netcentrisch werken	62	-62		-
Bestemmingsreserve regionalisering	336	806	1.142	-
Saldo na reservemutaties	2.945	1.066	4.011	705

De beschikbare weerstandscapaciteit is het totaal aan middelen en mogelijkheden waarover de gemeenschappelijke regeling V&GR kan beschikken om eventueel optredende niet begrote kosten af te dekken, zonder invloed op de uitvoering van taken. Een deel van de bestemmingsreserves kan direct tot het weerstandsvermogen worden gerekend omdat het V&GR-bestuur bevoegd is de bestemming van deze middelen te wijzigen.

De reserve materieel brandweer rekenen we niet toe aan het weerstandsvermogen. De volledige reserve moet in stand gehouden worden ter dekking van de toekomstige afschrijvingslasten van regionaal materieel. Deze reserve zal in het regionaliseringsproces opnieuw worden bezien. De bestemde reserves themaweken, ESF, netcentrisch werken en regionalisering zullen conform vastgestelde doeleinden worden ingezet en maken om die reden geen uit van het weerstandsvermogen.

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Via resultaatbestemming 2012 worden de volgende mutaties voorgesteld:

Egalisatiereserves

Het voorstel is om:

- het resultaat van het programma gezondheid ten bedrage van 85 duizend euro –onder aftrek van de voorgestelde toevoegingen aan bestemde reserves ten bedrage van 81 duizend euro- toe te voegen aan de egalisatiereserve gezondheid;
- het resultaat van het programma veiligheid ten bedrage van 1.066 duizend euro –onder aftrek van de voorgestelde toevoegingen en onttrekkingen aan bestemde reserves ten bedrage van 701 duizend euro- toe te voegen aan de egalisatiereserve veiligheid;

Bestemmingsreserves

Het voorstel is om:

- aan de *bestemmingsreserve gezondheidsprofielen* 19 duizend euro te onttrekken. Het betreft het gelijkmatig verdelen van de kosten voor het eens per 4 jaar uit te voeren bevolkingsonderzoeken. Hiervoor is per 4 jaar ongeveer 100 duizend benodigd. In 2012 is 41 duizend euro uitgegeven voor 2 bevolkingsonderzoeken. Daar staat een toevoeging aan de reserve tegenover van 22 duizend euro. Het voorstel luidt derhalve 19 duizend euro aan de reserve te onttrekken.
- bij deze *rekening een bestemmingsreserve managementinfo JGZ* in te stellen en deze reserve te voeden met 100 duizend euro uit het rekeningsresultaat 2012. Om beter te kunnen voldoen aan de vraag naar flexibel aanbod van de GGD heeft de JGZ behoefte aan sturingsinformatie. Hiertoe worden bestaande registraties ontsloten door middel van een managementinformatiesysteem. Mede omdat in de structurele begroting van de JGZ de middelen voor deze investering ontbreken, stellen wij voor uit het resultaat van 2012 een reserve te vormen waaruit het inrichten en implementeren van dit systeem kan worden betaald.
- aan de *bestemmingsreserve regeling commandovoering* 63 duizend euro te onttrekken. In het kader van realistisch oefenen gaat de commandovoering eens per 3 jaar op buitenlandse oefening. De kosten hiervan bedragen rond de 63 duizend euro. In 2012 heeft dit plaatsgevonden, daarom valt de reserve volledig vrij;
- aan de *bestemde reserve oefenen gemeentelijke* kolom 17 duizend euro van het resultaat 2012 toe te voegen en het resterende deel van het resultaat 2012 gemeentelijke kolom ad 83 duizend euro toe te voegen aan de egalisatiereserve Veiligheid;
- aan de *bestemmingsreserve voor de organisatie van themaweken* 40 duizend euro toe te voegen. In 2012 is niet het hele budget besteed;
- aan de *bestemmingsreserve ESF* per saldo 37 duizend euro te onttrekken. Deze reserve ten behoeve van kwaliteitsverbetering brandweeronderwijs is gevormd conform de landelijke afspraak om deze subsidie te herinvesteren in de kwaliteit van het brandweeronderwijs. In 2010 is heeft het bestuur de voorstellen voor inzet van deze middelen goedgekeurd. De onttrekking van 37 duizend euro bestaat uit de organisatie van de manschap-weken voor 2012 en de aan het ESF-project verbonden administratiekosten van totaal 62 duizend euro. Daarnaast heeft er een ESF dotatie plaatsgevonden vanuit de projectgelden III en IV van 25 duizend euro.
- de *bestemmingsreserve netcentrisch werken* vrij te laten vallen ten gunste van de egalisatiereserve Veiligheid. In 2010 is de bestemmingsreserve gevormd voor een projectleider netcentrisch werken. Dit om het “veiligheidsregio voorstel netcentrisch werken” op te starten, inmiddels is deze ingebed in de organisatie. De beschikbare begroting van de afgelopen twee jaar is voldoende gebleken en lijkt voor de toekomst ook te volstaan. Hiermee kan de bestemmingsreserve vervallen.

Verse ten behoeve van commentaar gemeenteraden V&GR
Naar aanleiding van vergadering Algemeen Bestuur d.d. 24 mei 2013

33

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

- aan de *bestemmingsreserve voor het project regionalisering* 806 duizend euro toe te voegen, bestaand uit de ontvangen 400 duizend euro BDUR gelden minus 25 duizend euro overschrijding op het regionaliseringsbudget en 431 duizend euro overig resultaat.

Risico's

De HVD monitort de risico's voor uitvoering van de V&GR-taken voortdurend in het kader van de begrotingscyclus en, meer gericht op de reguliere bedrijfsprocessen, via uitvoering van het jaarplan AO/IC. Onderstaand overzicht geeft voor de programma's Gezondheid en Veiligheid een beeld van de risico's die de V&GR-regeling per 31 december 2012 kent. Hierbij zijn voor de afdekking in de reguliere begroting geen middelen beschikbaar.

Programma Gezondheid

Risico's (* € 1.000,-)	Actueel vanaf	Bedrag I	Bedrag S	Kans
Vertraagd realiseren van de bezuinigingen GGD	2012	175		50%
Totaal		175		

Programma Veiligheid

Risico's (* € 1.000,-)	Actueel vanaf	Bedrag I	Bedrag S	Kans
Financiering digitale bereikbaarheidskaart	2012		PM	50%
Financiering overgangsrecht FLO	2012	250		90%
Vordering BON	2013	200		50%
Totaal		450	PM	

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en Jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Hierna volgt een korte toelichting van de risico's.

Risico's programma Gezondheid

Vertraagd realiseren van de bezuinigingen GGD	
Programma	Gezondheid
Omschrijving	Het bestuur heeft GGD Groningen (inclusief GHOR) opdracht gegeven om in 2010 tot en met 2014 in totaal bijna 900 duizend euro te bezuinigen. We hadden het zwaartepunt van de bezuinigingen in 2011 en 2012 gepland. Eind 2012 hebben we hiervan 175 duizend euro nog niet structureel gerealiseerd. Bij het Informatiecentrum Gezondheid realiseren we de beoogde formatiereductie in 2012 grotendeels incidenteel. Vanaf 2013 verwachten we minimaal één medewerker elders te kunnen plaatsen. Tot slot zijn er in 2012 drie medewerkers gezondheidsbevordering als herplaatser aangewezen.
Risico	175 duizend euro
Kans	50%
Actie	Voor 2013 en 2014 blijven we initiatieven ondernemen om de medewerkers te herplaatsen.

Collegieberief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Risico's programma Veiligheid

Financiering digitale bereikbaarheidskaart	
Programma	Veiligheid
Omschrijving	Landelijk is de digitale bereikbaarheidskaart ontwikkeld. Invoering hiervan zal investeringen in apparatuur voor onze voertuigen vergen.
Risico	PM
Kans	50%
Actie	In kaart brengen van het benodigde investeringsbedrag met de bijbehorende kapitaallasten.

Financiering overgangsrecht functioneel leeftijdsontslag	
Programma	Veiligheid
Omschrijving	In de V&GR begroting is structureel 300 duizend euro beschikbaar voor de kosten verband houdende met het overgangsrecht functioneel leeftijdsontslag. Met deze middelen kunnen we de lasten die gemoeid zijn met het overgangsrecht functioneel leeftijdsontslag niet meer bekostigen. De lasten die we nu hebben zijn de bedragen die we sparen om medewerkers een levensloopuitkering van drie jaar te kunnen geven. Vanaf 2013 lopen de kosten echter –tijdelijk- op omdat er steeds meer medewerkers ook daadwerkelijk (gedeeltelijk) stoppen. Nu betalen we alleen spaarpremies voor de levensloopuitkeringen. Straks ook voor drie jaar lang 80%-uitkeringen van het laatst verdiende loon, 90% salaris bij 50% doorwerken of 120% salaris bij volledig doorwerken.
Risico	200-250 duizend euro, over een periode van 5 jaar
Kans	90%
Actie	De gemeente Groningen is als werkgever middels het Georganiseerd Overleg (G.O.) in overleg met de Veiligheidsregio over het al dan niet continueren van deze regeling.

Vordering BON	
Programma	Veiligheid
Omschrijving	Vanuit de V&GR is er een lening verstrekt aan de BON, tevens werd er een personeelslid gedetacheerd aan de BON waarvoor bijdragen zijn gefactureerd. Het risico is aanwezig dat deze bedragen niet volledig worden ontvangen.
Risico bedrag	200 duizend euro
Kans	50%
Eerste signaleringsdatum	Januari 2013
Actie	Monitoring

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Mutaties in de risico's ten opzichte van de begroting 2012

In de begroting 2012 vermeldden wij nog een aantal risico's die bij het opstellen van de rekening om diverse redenen zijn afgevoerd van de risicolijst, dan wel in omvang van het risico naar beneden zijn bijgesteld. Het gaat om de volgende risico's:

- 1) Toereikendheid BTW compensatie Veiligheidsregio
- 2) Ontmantelingskosten meldkamer
- 3) Financiering Brandweercompagnieën

Onderstaand per risico een korte toelichting:

- 1) Toereikendheid BTW compensatie Veiligheidsregio. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2012 gold dit nog als risico. Bij de jaarrekening 2012 merken we dit aan als ontwikkeling. We wachten eerst de effecten af van de uitkomsten van het herijkingsonderzoek gemeentefonds en de kostenevaluatie van de Veiligheidsregio's.
- 2) Ontmantelingskosten meldkamer. In de jaarrekening 2012 zijn deze kosten verwerkt dus geen risico meer en voor 2013 zal nog een klein bedrag aan kosten optreden tot het huurcontract is afgelopen.
- 3) Financiering Brandweercompagnieën. Bij de begroting 2012 hebben we dit als risico aangemerkt. Bij het opstellen van de jaarrekening 2012 kunnen we constateren dat de dekking van de kapitaallasten ter vervanging van het materieel niet meer door het Rijk wordt verstrekt. Hier bepaalt besluitvorming van het bestuur van de Veiligheidsregio de te volgen richting. Wij melden deze financiering nu als ontwikkeling bij de rekening.

Collegieberief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Ontwikkelingen programma Gezondheid

Toekomst GGD Groningen	
Programma	Gezondheid
Omschrijving	<p>Een verkenning naar de toekomst van GGD Groningen, dat is voor GGD Groningen de rode draad van 2012. En de uitkomst ligt nog niet vast. Over de ontwikkelingen die tot de verkenning leidden, is nog te veel onduidelijk. We hebben het over de decentralisatie van de jeugdzorg en de organisatieontwikkeling van de gemeente Groningen.</p> <p>De centrale vraag is hoe gemeenten GGD Groningen zien in het licht van deze ontwikkelingen en wat hun wensen en eisen zijn. GGD Groningen heeft zowel individuele bestuurders als het collectief gesproken. De conclusie is dat het bestuur in het algemeen tevreden is over GGD Groningen en op dit moment geen reden ziet om de huidige positie van GGD Groningen te veranderen. Mogelijk hebben de uitkomsten van de transitie en transformatie jeugdzorg later wel gevolgen voor de positie en organisatie van GGD Groningen.</p> <p>Een andere opbrengst van de verkenning is dat gemeenten meer transparantie van GGD Groningen willen en een flexibelere sturing op GGD Groningen met behoud van kwaliteit. Over hoe we dat vormgeven zijn we samen met gemeenten aan het nadenken. En daarmee zullen we ook in 2013 regelmatig spreken over de toekomst van GGD Groningen.</p>
Actie	Samen met de gemeenten blijvend het gesprek voeren over de toekomst GGD Groningen.

Functiewaardering Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar	
Programma	Gezondheid
Omschrijving	<p>De integratie van de JGZ 0-4 jaar in de GGD heeft – zoals afgesproken - geleid tot een FUWA traject. Het traject is inmiddels grotendeels doorlopen. Momenteel vinden met groepen medewerkers nog hoorgesprekken plaats vanwege bezwaarprocedures. De eerste waarderingsronde heeft tot nu toe niet geleid tot een hogere inschaling.</p> <p>Op dit moment kunnen we nog niet inschatten of de bezwaarprocedures nog kostenverhoging met zich mee gaat brengen.</p>
Actie	Afronding bezwaarprocedures en inzichtelijk maken van de eventuele effecten.

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en Jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Ontwikkelingen programma Veiligheid

Regionalisering brandweer	
Programma	Veiligheid
Omschrijving	<p>Per 1 januari 2014 moeten de gemeentelijke korpsen/samenwerkingsverbanden ontvlochten zijn en een moet een nieuwe brandweerorganisatie zijn opgericht.</p> <p>De nieuwe brandweerorganisatie krijgt naast de separaat uitgewerkte risico's onder meer te maken met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het uitblijven van de loon-prijscompensatie binnen de BDUR • het niet compenseren van de BTW-stijging van 19% naar 21% binnen de BDUR • het ongunstig uitpakken van de werkkostenregeling voor organisaties met veel vrijwilligers (vanaf 2015) • hogere kosten voor keuringen bij de invoering van PPMO.
Actie	Bovenstaande ontwikkelingen nemen we op in een sluitende begroting voor 2014.

Toereikendheid BTW compensatie Veiligheidsregio (zie ook Regionalisering)	
Programma	Veiligheid
Omschrijving	<p>De invoering van de Wet Veiligheidsregio's heeft effect op het BTW- regime in de V&GR. Multidisciplinaire activiteiten, GHOR activiteiten en de meldkameractiviteiten zijn al niet meer BTW compensabel, brandweertaken zijn dat niet meer na de wetswijziging van de Wet VR in september 2012. De fiscus heeft besloten dat dit geen gemeentelijke taken meer zijn. Dit heeft op langere termijn een kostenverhogend effect: zowel de gemeenten als de V&GR kunnen de BTW op investeringen in roerende en onroerende zaken en de BTW op reguliere exploitatielasten niet meer compenseren. De V&GR wordt hiervoor gecompenseerd via de BDUR. Deze compensatie zal naar verwachting ongeveer 2,2 miljoen euro gaan bedragen. Dit is een jaarlijkse structurele bijdrage. We kunnen nog niet inschatten of dit voldoende zal zijn op de middellange termijn.</p>
Actie	<p>We voegen BTW toe aan de aangeleverde begrotingen bij de nulmeting en maken een eerste inschatting. Daarnaast wachten we de effecten af van een aantal ontwikkelingen. Het gaat dan in het bijzonder om de uitkomsten van het herijkingsonderzoek gemeentefonds en de kostenevaluatie van de Veiligheidsregio's.</p>

Financiering Brandweercompagnieën	
Programma	Veiligheid
Omschrijving	<p>Het ministerie van Veiligheid en justitie denkt al geruime tijd na over de financiering van de brandweercompagnieën. Dit heeft inmiddels al geresulteerd in het verlies van financiering voor één van onze twee brandweercompagnieën. De financiering van de overgebleven brandweercompagnie staat nog ter discussie.</p> <p>Dit betekent dat we bij vervanging van dit voorheen geschonken rijksmaterieel zelf voor dekking van de bijbehorende kapitaallasten moeten zorgen.</p>
Actie	<p>Bovenstaande ontwikkeling vergt een bestuursbesluit in de te volgen richting voor de Veiligheidsregio. We wachten derhalve besluitvorming hierover af. Daarnaast gaan we onderzoeken of het materieel één op één vervangen moet worden of dat we door slimme aanpassingen met minder investeringen toch aan het operationele zorgniveau kunnen blijven voldoen.</p>

Collegedebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Aflopen programmafinanciering externe veiligheid (2015)	
Programma	Veiligheid
Omschrijving	De provincie financiert de taken rondom externe veiligheid vanuit middelen die toegevoegd zijn aan het provinciefonds. De afgelopen jaren lag de nadruk van het programma externe veiligheid op het op gang brengen van een ontwikkeling. De nadruk voor de periode 2011-2014 ligt op het afronden en borgen van die ontwikkeling. Na 2014 is er geen afzonderlijk programma met rijksfinanciering meer. Vanaf 2015 zullen vooral de gemeenten voor de regionale uitvoering en financiering verantwoordelijk zijn. De V&GR-regeling ontvangt ruim 200 duizend euro voor de uitvoering van het programma externe veiligheid
Actie	Bovenstaande ontwikkeling vergt een bestuursbesluit in de te volgen richting voor de Veiligheidsregio. We wachten derhalve besluitvorming hierover af. Daarnaast onderzoeken we op welk niveau de activiteiten blijven na 2014 en welk kostenplaatje hier aanhangt.

Ontvlechting taken gemeentelijke kolom uit Veiligheidsbureau	
Programma	Veiligheid
Omschrijving	Er is nog onduidelijkheid over de positionering van de (taken van de) Gemeentelijke Kolom t.o.v. de organisatie van de Veiligheidsregio. De uiteindelijke keuzes van het bestuur kunnen leiden tot verschuiving van lasten - binnen de begroting van het programma Veiligheid - tussen het Veiligheidsbureau en de Gemeentelijke Kolom.
Actie	Bovenstaande ontwikkeling vergt een bestuursbesluit in de te volgen richting voor de Veiligheidsregio. We wachten derhalve besluitvorming hierover af. Voorts vindt periodiek overleg plaats tussen Veiligheidsbureau en gemeentelijke kolom. Daar staat dit onderwerp op de agenda en worden de ontwikkelingen besproken.

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's.

De V&GR-regeling hanteert de volgende begrotingsdiscipline:

- Binnen de exploitatie van de V&GR-regeling wordt onderscheid gemaakt tussen gemeenschappelijke taken, gemeentespecifieke taken, taken voor derden en uitbestede taken.
- De kosten van de gemeenschappelijke taken worden via een omslag per inwoner aan alle aan de V&GR-regeling deelnemende gemeenten toegerekend. Voor egalisatie van niet-begrote baten en lasten is vorming van een beperkte egalisatiereserve toegestaan.
- De gemeentespecifieke taken worden op basis van integrale kosten via een omslag aan de afnemers doorberekend. In de V&GR-regeling zijn de condities vastgelegd op grond waarvan gemeenten deze producten kunnen afnemen, dan wel de afname daarvan kunnen beëindigen.
- Taken voor derden zijn taken die op basis van een besluit van het Algemeen Bestuur voor rekening en risico van de V&GR-regeling voor derden worden uitgevoerd.
- Uitbestede taken zijn taken die op basis van een besluit van het Algemeen Bestuur voor rekening en risico van de V&GR-regeling aan derden worden opgedragen.
- Voor alle taken geldt dat afwijkingen die de grenzen van de egalisatiereserve te buiten gaan (gemeenschappelijke taken), dan wel kosten die niet passen bij de in rekening gebrachte tarieven (gemeentespecifieke taken, taken voor derden, uitbestede taken) met de deelnemende gemeenten worden verrekend. Het financiële beleid is erop gericht dergelijke nacalculatorische verrekeningen te voorkomen of tot een minimum beperkt te houden.

Beoordeling toereikendheid weerstandsvermogen

Voor het programma Gezondheid bedragen de reserves die tot het weerstandsvermogen gerekend mogen worden per ultimo boekjaar 2012 325 duizend euro. Het weerstandsvermogen binnen het programma Gezondheid is gezien de benodigde weerstandscapaciteit toereikend.

Ook voor het programma Veiligheid is gezien de benodigde weerstandscapaciteit het weerstandsvermogen toereikend. Hier bedragen de reserves die tot het weerstandsvermogen gerekend mogen worden per ultimo boekjaar 2012 705 duizend euro.

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Zoals al eerder aangegeven, laat de V&GR - regeling de activiteiten voor haar programma's uitvoeren door de Hulpverleningsdienst van de gemeente Groningen. De gebouwen van deze dienst zijn eigendom van de gemeente Groningen. Het pand in Veendam is hierop een uitzondering. Dit is eigendom van de V&GR-regeling. Omdat de functie van het gebouw wijzigt en er geen onderhoudsplan aanwezig is, is de voorziening komen te vervallen.

3.4 Financiering

In het treasurystatuut van de gemeenschappelijke regeling is bepaald dat de V&GR haar investeringen in beginsel financiert uit eigen middelen, verkregen uit bijdragen van deelnemende gemeenten. Voor de vervanging van het materieel van de regionale brandweer is dit principe tot op heden onverkort toegepast.

Daarnaast regelt het statuut, dat wanneer de eigen financieringsmiddelen ontoereikend zijn, voor investeringen aanvullende financiering kan worden aangetrokken.

In 2012 heeft het bestuur besloten om via de gemeente Groningen een lening aan te trekken ter waarde van 1 miljoen. De lening wordt gebruikt om de vervanging van een Mobiele Röntgen Unit (MRU) voor de TBC-bestrijding in Groningen, Drenthe en Friesland te financieren. Naar verwachting zal tot aanschaf worden overgegaan in het eerste kwartaal van 2013.

3.5 Bedrijfsvoering

Het bijzondere van de V&GR-regeling is dat deze geen eigen uitvoerend apparaat heeft. In artikel 13 lid 1 van de regeling staat namelijk dat de gemeenschappelijke regeling opdracht verstrekt aan de gemeente Groningen om de werkzaamheden voor de gemeenschappelijke regeling uit te voeren. De V&GR-regeling heeft dus strikt genomen geen eigen bedrijfsvoering.

3.6 Verbonden partijen

In 2012 heeft de V&GR via de Samenwerkingsovereenkomst MkNN een belang in de Stichting Beheer Openbare Voorziening Meldkamer Noord-Nederland, gevestigd te Drachten. De Stichting MKNN heeft als doel: het verwerven, het beheren en verhuren van een register goed ten behoeve van de Meldkamer Noord-Nederland. Vanaf 2011 is gestart met de activiteiten van de stichting. De stichting is een onderneming zonder winststreven en keert het overgebleven resultaat uit aan de deelnemende partijen. Het eigen vermogen einde boekjaar 2012 en het resultaat over het boekjaar 2012 zijn derhalve nihil.

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

JAARREKENING 2012

VEILIGHEIDS-

&

GEZONDHEIDSREGIO

GRONINGEN

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Versie ten behoeve van commentaar gemeenteraden V&GR
Naar aanleiding van vergadering Algemeen Bestuur d.d. 24 mei 2013

45

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Inhoudsopgave Jaarrekening

JAAARREKENING 2012	44
1. Inleiding	48
2. Programma rekening en toelichting	52
2.1 <i>Programma veiligheid</i>	52
2.2 <i>Programma gezondheid</i>	53
3. Balans per 31 december 2012 (incl. toelichting)	54
4. Deelprogrammarekening	60
5. Controleverklaring	74
BIJLAGEN	78

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en Jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Versie ten behoeve van commentaar gemeenteraden V&GR
Naar aanleiding van vergadering Algemeen Bestuur d.d. 24 mei 2013

47

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

1. Inleiding

Bij het vaststellen van de rekening is de bestemming van het rekeningsresultaat een wezenlijk onderdeel. Hieronder staat een samenvattende verklaring over de opbouw van het rekeningsresultaat over 2012. Een uitgebreidere verklaring is te vinden in de programmaverantwoording. Het dagelijks bestuur doet een aantal voorstellen om het hier gepresenteerde resultaat van 2012 te bestemmen. Het resultaat voor bestemming is opgebouwd uit de volgende programma's en deelprogramma's.

Bedragen x € 1.000.

Programma	Deelprogramma	Resultaat
Veiligheid	Regionale brandweer	766 V
	Meldkamers	-64 N
	GHOR	281 V
	Crisismanagement	-17 N
	Gemeentelijke Kolom	100 V
Totaal Programma Veiligheid		1.066 V

Programma	Deelprogramma	Resultaat
Gezondheid	Lokaal Gerichte Zorg en Jeugd	-170 N
	Specialistische Zorg en Veiligheid	298 V
	GGD Algemeen	-43 N
		85 V

Totaal V&GR		1.151 V
------------------------	--	----------------

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Bestemmingsvoorstellen

Voorgesteld wordt om de resultaten over 2012 als volgt te bestemmen:

Programma Veiligheid:

1. toevoeging van 40 duizend euro aan de reserve themaweken. In 2012 is niet het hele budget besteed;
2. onttrekking van 63 duizend euro aan de reserve regeling commandovoering. In het kader van realistisch oefenen gaat de afdeling commandovoering eens per 3 jaar op buitenlandse oefening. De kosten hiervan bedragen rond de 63 duizend euro. In 2012 heeft dit plaats gevonden, daarom valt de reserve volledig vrij;
3. toevoeging 17 duizend euro van het resultaat 2012 aan de bestemde reserve oefenen gemeentelijke kolom en het resterende deel van het resultaat 2012 ad 83 duizend euro toe te voegen aan de egaliseringsreserve Veiligheid;
4. onttrekking 37 duizend euro aan de bestemmingsreserve ESF. Deze reserve ten behoeve van kwaliteitsverbetering brandweeronderwijs is gevormd conform de landelijke afspraak om deze subsidie te herinvesteren in de kwaliteit van het brandweeronderwijs. In 2010 is heeft het bestuur de voorstellen voor inzet van deze middelen goedgekeurd De onttrekking van 37 duizend euro bestaat uit de organisatie van de manschap-weken voor 2012 en de aan het ESF-project verbonden administratiekosten van totaal 62 duizend euro. Daarnaast heeft er een ESF dotatie plaatsgevonden vanuit de projectgelden 3 en 4 van 25 duizend euro;
5. de bestemmingsreserve netcentrisch werken vrij te laten vallen ten gunste van de egaliseringsreserve Veiligheid. In 2010 is de bestemmingsreserve gevormd voor een projectleider netcentrisch werken. Dit om het "veiligheidsvoorstel netcentrisch werken" op te starten, inmiddels is deze ingebed in de organisatie. De beschikbare begroting van de afgelopen twee jaar is voldoende gebleken en lijkt voor de toekomst ook te volstaan. Hiermee kan de bestemmingsreserve vervallen;
6. dotatie 375 duizend euro aan de bestemmingsreserve voor het project regionalisering bestaande uit de ontvangen 400 duizend euro BDUR gelden minus 25 duizend euro overschrijding op het regionaliseringsbudget en 431 duizend euro overig resultaat;
7. dotatie restant van het resultaat op het programma Veiligheid ad 365 duizend euro aan de egaliseringsreserve.

Programma Gezondheid:

1. onttrekking 19 duizend euro aan de bestemmingsreserve gezondheidsprofielen. Het betreft het gelijkmatig verdelen van de kosten voor het eens per 4 jaar uit te voeren controle. Hiervoor is per 4 jaar ongeveer 100 duizend benodigd. In 2012 is 41 duizend euro uitgegeven voor 2 bevolkingsonderzoeken. Daar staat een toevoeging aan de reserve tegenover van 22 duizend euro.
2. instellen van een bestemmingsreserve managementinfo JGZ en deze reserve te voeden met 100 duizend euro uit het rekeningsresultaat 2012. Om beter te kunnen voldoen aan de vraag naar flexibel aanbod van de GGD heeft de JGZ behoefte aan sturingsinformatie. Hiertoe worden bestaande registraties ontsloten door middel van een managementinformatiesysteem. In de structurele begroting van de JGZ ontbreken de middelen voor deze investering. Met de vorming van deze reserve kan het inrichten en implementeren van dit systeem worden betaald.
3. toevoeging van het restant van het resultaat op het programma Gezondheid ad 4 duizend euro aan de egaliseringsreserve.

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Totaal overzicht van de resultaatbestemming per programma/deelprogramma:

Programma	Deelprogramma	Resultaat	Resultaat- bestemming
Veiligheid	Regionale Brandweer	766 V	40 reserve themaweken
			-63 reserve
			-37 reserve ESF
			806 reserve regionalisering
		20 egaliseringsreserve	
	Meldkamers	-64 N	-64 egaliseringsreserve
	GHOR	281 V	281 egaliseringsreserve
Crisismanagement	-17 N	-62 reserve netcentrisch werken	
		45 egaliseringsreserve	
Gemeentelijke kolom	100 V	17 Reserve oefenen Gemeentelijke Kolom	
		83 egaliseringsreserve	
Totaal programma Veiligheid		1.066 V	1.066

Programma	Deelprogramma	Resultaat	Resultaat- bestemming
Gezondheid	Lokaal Gerichte Zorg en Jeugd	-170 N	100 Managementinfo JGZ
			-270 egaliseringsreserve
	Specialistische Zorg en Veiligheid	298 V	298 egaliseringsreserve
GGD algemeen	-43 N	-43 egaliseringsreserve	
Totaal programma Gezondheid		85 V	85

Totaal V&GR		1.151 V	1.151
------------------------	--	----------------	--------------

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Impact van de voorstellen op de reserves na verwerking van de voorstellen

Programma Gezondheid

Egalisatiereserve (*€ 1.000,-)	Stand 31-12-2012	Bestemming 2012	Stand 1-1-2013	In weerstandsvermogen
Reserve Gezondheid	270	4	274	274
Bestemmingsreserves				
Gezondheidsprofielen	70	-19	51	51
Reserve managementinfo JGZ	-	100	100	-
Saldo na reservemutaties	340	85	425	325

Programma Veiligheid

Egalisatiereserve (*€1.000,-)	Stand 31-12-2012	Bestemming 2012	Stand 1-1-2013	In weerstandsvermogen
Reserve Veiligheid	240	365	605	605
Bestemmingsreserves				
Regeling commandovoering	63	-63	-	-
Reserve materieel brandweer	2.011	-	2.011	-
Bestemmingsreserve oefenen Gemeentelijke Kolom	83	17	100	100
Bestemmingsreserve themaweken		40	40	
Bestemmingsreserve ESF	150	-37	113	-
Bestemmingsreserve netcentrisch werken	62	-62		-
Bestemmingsreserve regionalisering	336	806	1.142	-
Saldo na reservemutaties	2.945	1.066	4.011	705

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

2. Programma rekening en toelichting

2.1 Programma veiligheid

Hieronder volgt het exploitatieoverzicht van de door de V&GR-regeling voor 2012 begrote en gerealiseerde lasten en baten van het programma veiligheid.

Bedragen x € 1.000.

Veiligheid	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2012	Afwijking
Totaal lasten	12.198	12.174	11.468	706
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	6.604	6.536	6.544	8
Overige bijdragen	5.594	5.638	5.990	352
Totaal baten	12.198	12.174	12.534	360
Saldo voor reservemutaties	-	-	1.066	1.066
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	244	244	-
Onttrekking	-	244	244	-
Saldo na reservemutaties	0	0	1.066	1.066

Toelichting afwijkingen begroting – rekening.

De afwijkingen tussen begroting en rekening bij het programma veiligheid van 1.066 duizend euro voordelig wordt veroorzaakt door:

Bedragen x € 1.000.

Programma	Deelprogramma	Resultaat
Veiligheid	Regionale brandweer	766 V
	Meldkamers	-64 N
	GHOR	281 V
	Crisismanagement	-17 N
	Gemeentelijke Kolom	100 V
Totaal Programma Veiligheid		1.066 V

Voor een verdere detaillering van het resultaat van het programma verwijzen we naar de deelprogrammarekening in hoofdstuk 4.

Overzicht incidentele baten en lasten.

Er is 400 duizend euro incidentele BDUR uitkering ontvangen uit de verdeling van het landelijke restant budget convenanten.

Investerings programma veiligheid.

De investeringen in 2012 van de V&GR-regeling voor het programma Veiligheid bedroegen 69 duizend euro. Deze hebben betrekking gehad op voertuigen en communicatiesystemen.

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

2.2 Programma gezondheid

Exploitatie-overzicht 2012 programma gezondheid.

Hieronder volgt het financiële overzicht van de door de V&GR-regeling voor 2012 begrote en gerealiseerde lasten en baten van het programma gezondheid.

Bedragen x € 1.000.

Gezondheid	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2012	Afwijking
Totaal lasten	16.928	16.940	16.627	313
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	14.615	14.451	14.219	-232
Overige bijdragen	2.313	2.489	2.493	4
Totaal baten	16.928	16.940	16.712	-228
Saldo voor reservemutaties	0	0	85	85
Mutatie reserves				
Toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0
Saldo na reservemutaties	0	0	85	85

De afwijkingen tussen begroting en rekening bij het programma gezondheid van 85 duizend euro voordelig wordt veroorzaakt door:

Bedragen x € 1.000.

Programma	Deelprogramma	Resultaat
Gezondheid	Lokaal Gerichte Zorg en Jeugd	-170 N
	Specialistische Zorg en Veiligheid	298 V
	GGD Algemeen	-43 N
		<hr/> 85 V

Voor een verdere detaillering van het resultaat van het programma verwijzen we naar de deelprogrammarekening in hoofdstuk 4.

Overzicht incidentele baten en lasten.

Investerings programma gezondheid.

De investeringen in 2012 van de V&GR-regeling voor het programma Gezondheid bedroegen 43 duizend euro voor voertuigen.

3. Balans per 31 december 2012 (incl. toelichting)

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarcijfering Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Balans Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Activa	31 december 2011	31 december 2012
(* € 1.000)		
<i>Immateriële vaste activa</i>		
- kosten sluiten geldleningen		
- kosten onderzoek en ontwikkeling		
<i>Materiële vaste activa</i>		
- investeringen met economisch nut	2.050	1.690
- investeringen met maatschappelijk nut		
<i>Financiële vaste activa</i>		
a. kapitaalverstrekkingen aan:		
1. deelnemingen	-	-
2. gemeenschappelijke regelingen		
3. overige verbonden partijen		
b. leningen aan:		
1. woningbouwcorporaties		
2. deelnemingen		
3. overige verbonden partijen		
c. overige langlopende leningen		
d. overige uitzettingen > 1 jaar		
e. bijdrage aan activa voor derden		
Totaal vaste activa	2.050	1.690
<i>Voorraden</i>		
a. grond- en hulpstoffen		
1. niet in exploitatie genomen bouwgrond		
2. grond- en hulpstoffen		
b. onderhanden werk		
c. gereed produkt en handelsgoederen		
d. vooruitbetalingen		
<i>Uitzettingen korter dan een jaar</i>		
a. vorderingen op openbare lichamen	663	-
b. verstrekte kasgeldleningen		
c. RC-verhoudingen met niet financiële instellingen		
d. overige vorderingen	3.128	1.205
e. overige uitzettingen		
<i>Liquide middelen</i>	2.744	3.043
<i>Overlopende activa</i>	136	1.022
Totaal vlottende activa	6.671	5.270
Totaal activa	8.721	6.960

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Passiva	31 december 2011	31 december 2012
(* € 1.000)		
<i>Eigen vermogen</i>		
- algemene reserve	282	510
- bestemmingsreserves voor egalisatie tarieven		
- overige bestemmingsreserves	2.500	2.775
<i>Resultaat voor bestemming</i>	499	1.151
<i>Voorzieningen</i>	-	-
<i>Vaste schulden van langer dan een jaar</i>		
a. obligatieleningen		
b. onderhandse leningen aan:		
1. binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars		
2. binnenlandse banken en ov. financiële instellingen		
3. binnenlandse bedrijven		
4. overige binnenlandse sectoren		
5. buitenlandse instellingen		
c. door derden belegde gelden		
d. waarborgsommen		
Totaal vaste passiva	3.281	4.436
<i>Netto vlottende schulden korter dan een jaar</i>		
a. kasgeldleningen o/g		
b. bank- en giroaldi		
c. overige schulden	5.100	2.524
<i>Overlopende passiva</i>	340	-
Totaal vlottende passiva	5.440	2.524
Totaal passiva	8.721	6.960

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Toelichting behorende tot de balans per 31 december 2012

Waardering van de activa en passiva vindt plaats tegen nominale waarde, tenzij anders is vermeld.

Materiële vaste activa

	31-12-2011	31-12-2012
(* € 1.000)		
Investerings met economisch nut	2.050	1.690

Voor een specificatie van de materiële vaste activa overeenkomstig het BBV wordt verwezen naar het overzicht van geactiveerde kapitaal- uitgaven in de bijlagen.

De waardering is tegen aanschaffingswaarde en de afschrijving is lineair, behalve voor de eerste aanschaf van het gebouw in Veendam. In verband met de voorgenomen verkoop van dit gebouw wordt hierop niet meer afgeschreven.

Het verloop is als volgt:

	Maatschap- pelijk nut	Economisch nut	Totaal
(* € 1.000)			
Investerings			
Aanschafwaarde per 1-1-2012	-	5.639	5.639
Cumulatieve afschrijvingen per 1-1-2012	-	3.589	3.589
Boekwaarde per 1-1-2012	-	2.050	2.050
Vermeerderingen 2012	-	112	112
Verminderings 2012	-	-	-
Afschrijvingen 2012	-	472	472
Bijdragen van derden	-	-	-
Boekwaarde per 31-12-2012	-	1.690	1.690
Toegerekende rentelasten 2012	-	-	-
Afschrijvingen 2012	-	472	472
Toegerekende kapitaallasten	-	472	472

Overige vorderingen

	31-12-2011	31-12-2012
(* € 1.000)		
Debiteuren	-	529
Door te belasten omzetbelasting deelnemers	3.010	-
Overige	118	676
Totaal	3.128	1.205

Debiteuren

In 2011 zijn deze gepresenteerd onder vorderingen op openbare lichamen en bedroeg het saldo 663 duizend euro. Een voorziening voor incurantheid wordt niet noodzakelijk geacht.

Collegieberief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Door te belasten omzetbelasting deelnemers

Vanuit de VG&R wordt vanaf 2011 de aan haar in rekening gebrachte omzetbelasting doorbelast naar de deelnemers. Deze kunnen dit in rekening brengen bij het BTW-Compensatiefonds. Deze post is in 2012 gepresenteerd onder overlopende activa en betreft het 4^e kwartaal. Dit is in 2013 in rekening gebracht aan de deelnemers.

Overige

Deze post bevat onder meer de afrekening van de Hulpverleningsdienst Groningen ad 531 duizend euro

Liquide middelen

	31-12-2011	31-12-2012
(* € 1.000)		
Bank	2.744	3.043

Overlopende activa

	31-12-2011	31-12-2012
(* € 1.000)		
Door te belasten omzetbelasting deelnemers	-	889
Overige	136	133
Totaal	136	1.022

Door te belasten omzetbelasting deelnemers

Zie toelichting bij overige vorderingen.

Overige

Deze post bevat onder meer de vordering op BON Holding B.V.

Reserves en voorzieningen

Reserves

	31-12-2011	31-12-2012
(* € 1.000)		
Algemene reserve	282	510
Bestemmingsreserve	-	-
Overige bestemmingsreserves	2.500	2.775
Totaal	2.782	3.285

Voor een volledige toelichting op de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar staat Reserves en voorzieningen en de toelichting staat D.

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Overige schulden

	31-12-2011	31-12-2012
(* € 1.000)		
Crediteuren	4.984	2.524
Te verrekenen posten	116	-
Totaal	5.100	2.524

Overlopende passiva

	31-12-2011	31-12-2012
(* € 1.000)		
Nog te betalen bedragen	275	-
Vooruitontvangen bedragen	65	-
Totaal	340	-

Nog te betalen bedragen

In de nog te betalen bedragen is in 2011 onder meer de afrekening over 2011 richting de Hulpverleningsdienst Groningen opgenomen ad. 258 duizend euro.

4. Deelprogrammarekening

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Samenvatting Deelprogrammarekening V&GR 2012

Deelprogramma's programma Veiligheid

Deelprogramma Regionale brandweer	766	V
Deelprogramma Meldkamers	-64	N
Deelprogramma GHOR	281	V
Deelprogramma Crisismanagement	-17	N
Deelprogramma Gemeentelijke kolom	100	V
Totaal	1.066	V

Deelprogramma Regionale brandweer

Programma:	Veiligheid
Deelprogramma:	Regionale brandweer

Omschrijving

Het leveren van gemeentelijke, bovenlokale en regionale brandweezorg. Daarnaast een pakket aan maatregelen, voorzieningen en draaiboeken om crisissituaties het hoofd te kunnen bieden.

Doelstelling

- Het voorkomen, beperken en bestrijden van brand
- Het beperken van brandgevaar
- Het verlenen van hulp aan mens en dier in nood bij:
 - te water raken en wateroverlast
 - beknelling en opsluiting
 - ongevallen gevaarlijke stoffen.

Exploitatie	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2012	Afwijking
Totaal lasten	6.637	6.495	6.145	350
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	3.151	3.026	3.035	9
Overige bijdragen	3.486	3.469	3.876	407
Totaal baten	6.637	6.495	6.911	416
Saldo voor reservemutaties	-	-	766	766
Mutatie reserves				
Toevoeging	-	244	244	0
Onttrekking	-	244	244	0
Saldo na reservemutaties	0	0	766	766

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Specificatie verschil ten opzichte van actuele begroting:

Omschrijving	Nummer	V of N	Bedrag
<i>Lasten</i>			
▪ Afschrijvingen	1	V	90
▪ Scholingskosten	2	V	138
▪ Veiligheidsregio voorstellen	3	V	122
Totaal		V	350
<i>Baten</i>			
▪ Extra incidentele uitkering BDUR	4	V	400
▪ Overig		V	16
Totaal		V	416
Totaal		V	766

Toelichting

Afschrijvingen(1)

Door bijdragen van de rijksoverheid inzake aanschaf materieel wordt er over een aantal activa niet afgeschreven. In de begroting is echter wel rekening gehouden met afschrijvingslasten. Tevens zal over een aantal jaren bij vervanging van deze activa rekening gehouden moeten worden met afschrijvingslasten.

Scholingskosten(2)

In 2012 hebben er minder vrijwilligers bij gemeenten opleidingen gevolgd dan verwacht. Hierdoor heeft de regionale brandweer minder bij hoeven te dragen in deze opleidingen. Naar verwachting is dit een tijdelijke situatie vanwege het afschaffen van het leeftijdsontslag (tijdelijke dip in verloop van vrijwilligers) en het uitstellen van opleidingen door gemeenten in aanloop naar de regionalisering van de brandweer.

Veiligheidsregio voorstellen(3)

De kosten van de gedane voorstellen vallen tot heden lager uit dan verwacht.

Extra uitkering BDUR(4)

Het ministerie heeft incidenteel een bedrag van € 400.000 uitgekeerd binnen de BDUR. Alle veiligheidsregio's hebben dit bedrag ontvangen en de middelen zijn vrij inzetbaar.

Programma:	Veiligheid
Deelprogramma	Meldkamers

Omschrijving

Vragen om hulp worden doorgestuurd naar brandweerkorpsen en ambulancediensten. De uitrukken worden begeleid en gegevens worden verzameld.

Doelstelling

- 24-uurs parate schakel vormen tussen de burgers die om hulp vragen en de diverse brandweerkorpsen en ambulancediensten.
- De hulpverleners begeleiden en voorzien van informatie.
- Het verzorgen van verbindingen bij grotere calamiteiten.
- Het vormgeven van een actueel meldkamerbeleid voor parate diensten
- Het mede vormgeven en tot stand brengen van een nieuwe meldkamer voor politie, brandweer en ambulance met inbegrip van een nieuw digitaal verbidingsnetwerk, een geïntegreerd meldkamersysteem (GMS) en een geografisch informatie- en plaatsbepalingssysteem.
- De deelname aan de Regionale Ambulance Voorziening verder effectueren en uitbouwen.

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Exploitatie	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2012	Afwijking
Totaal lasten	2.140	2.126	2.190	-64
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	1.746	1.726	1.726	-
Overige bijdragen	394	400	400	-
Totaal baten	2.140	2.126	2.126	-
Saldo voor reservemutaties	-	-	-64	-64
Mutatie reserves				
Toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0
Saldo na reservemutaties	0	0	-64	-64

Specificatie verschil ten opzichte van actuele begroting:

Omschrijving	Nummer	V of N	Bedrag
<i>Lasten</i>			
▪ MkNN Drachten	1	V	279
▪ Afwikkeling oude meldkamer (AC en MKA)	2	N	343
Totaal		N	64
<i>Baten</i>			
▪			
Totaal		N	64

Toelichting

MkNN Drachten (1)

In 2012 is, vooruitlopend op de in 2013 ingeboekte bezuiniging, al 279 duizend euro bespaard door het structureel lagere kostenniveau van de meldkamer in Drachten. Deze bezuiniging is pas in 2013 ingeboekt omdat we verwachtten nog lasten te realiseren in verband met de afwikkeling van de oude meldkamer.

Afwikkeling oude meldkamer (AC en MKA)(2)

In de loop van 2012 zijn wij er in toenemende mate in geslaagd het pand waarin de oude meldkamer gehuisvest was te verhuren. Per 1 september 2012 is de oude meldkamer volledig verhuurd, weliswaar tegen een lagere huur dan wij betalen, ons huurcontract is per medio 2013 beëindigd. Daarnaast zijn er nog beperkte personele frictiekosten opgetreden in verband met de overgang van het personeel naar de nieuwe werkgevers.

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Programma:	Veiligheid
Deelprogramma:	GHOR

Omschrijving

Rampenbestrijding betreft zowel activiteiten gericht op het voorkomen van rampen als activiteiten gericht op het tot stand brengen van geneeskundige hulpverleningen en crisismanagement.

Doelstelling

- De totstandbrenging van een volwaardige geneeskundige hulpverleningsorganisatie bij grootschalige ongevallen en rampen, die bij rampen in staat is naadloos op te schalen en effectief operationeel te worden, waarbij de kwaliteit van zorgverlening (tijdigheid, kwalificaties personeel) is gewaarborgd.
- Het managen van crisissituaties.
- Het stimuleren van organisaties en instellingen die in het model Crisismanagement Groningen als deelnemer zijn aan te merken, tot implementatie, in de eigen organisatie of instelling, van hun aandeel.

Exploitatie	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2012	Afwijking
Totaal lasten	1.864	1.865	1.567	298
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	538	565	565	0
Overige bijdragen	1.326	1.300	1.283	-17
Totaal baten	1.864	1.865	1.848	-17
Saldo voor reservemutaties	0	0	281	281
Mutatie reserves				
Toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0
Saldo na reservemutaties	0	0	281	281

Specificatie verschil ten opzichte van actuele begroting:

Omschrijving	Nummer	V of N	Bedrag
<i>Lasten</i>			
▪ Veiligheidsregio voorstellen	1	V	169
▪ Lagere materiële kosten	2	V	129
Totaal		V	298
<i>Baten</i>			
▪ Overige		N	17
Totaal		V	281

Toelichting

Veiligheidsregio voorstellen(1)

De kosten van de gedane voorstellen vallen tot heden lager uit dan verwacht.

Lagere materiële kosten (2)

Mede onder invloed van het ontbreken van grootschalige incidenten zijn de materiële kosten achtergebleven bij het budget.

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Programma:	Veiligheid
Deelprogramma	Crisismanagement

Omschrijving

Binnen het samenwerkingsverband Crisismanagement Groningen bereiden acht organisaties zich voor op grootschalige incidenten in de regio Groningen. Het Veiligheidsbureau faciliteert deze multidisciplinaire samenwerking, bijvoorbeeld op het gebied van de voorbereiding en uitvoering van multidisciplinaire oefeningen, beleid, kwaliteitszorg en netcentrisch werken. Ook ondersteunt het Veiligheidsbureau bij diverse multidisciplinaire overleggen waaronder het multidisciplinair oefenoverleg Groningen (MDOG), de regiegroep Crisismanagement en het Directiebestuur Crisisbeheersing.

Doelstelling

- Het organiseren van multidisciplinaire opleidingen (crisisacademie), oefeningen en themadagen
- Het voeren van de regie en coördinatie bij multidisciplinaire samenwerking
- Het fungeren als loket voor de Veiligheidsregio Groningen bijvoorbeeld voor de inspectie V&J
- Het evalueren van GRIP-incidenten en het borgen van leer-en verbeterpunten
- Het voorbereiden van de samenwerking met organisaties en instellingen uit de vitale sector (organiseren netwerkbijeenkomsten)
- Het voeren van de regie op netcentrisch werken en het uitvoeren van functioneel beheer op LCMS (landelijk crisismanagement systeem)
- Piketbeheer van de IM-functies
- Functioneel beheer op OOV-alert en alarmering van de multidisciplinaire functionarissen

Exploitatie	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2012	Afwijking
Totaal lasten	788	980	958	22
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	400	510	510	0
Overige bijdragen	388	470	431	-39
Totaal baten	788	980	941	-39
Saldo voor reservemutaties	0	0	-17	-17
Mutatie reserves				
Toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0
Saldo na reservemutaties	0	0	-17	-17

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Specificatie verschil ten opzichte van actuele begroting:

Omschrijving	Nummer	V of N	Bedrag
<i>Lasten</i>			
▪ Kosten evaluatie hoog water	1	V	45
▪ Overige		N	23
Totaal		V	22
<i>Baten</i>			
▪ Overige		N	39
Totaal		N	39
Totaal		N	-17

Toelichting

Kosten evaluatie hoog water (1)

De evaluatiekosten die zijn gemaakt als gevolg van "hoog water" in de provincie Groningen vallen mee.

Programma:	Veiligheid
Deelprogramma	Gemeentelijke kolom

Omschrijving

In 2010 is de Wet Veiligheidsregio's ingevoerd. Binnen de veiligheidsregio Groningen wordt samengewerkt door verscheidene besturen en diensten ten aanzien van taken op het terrein van brandweerbijstand, rampenbeheersing, crisisbeheersing, Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en handhaving van de openbare orde en veiligheid. In dit deelprogramma zijn de begroting en de realisatie ten aanzien van de vastgestelde beleidsvoorstellen van de gemeentelijke kolom opgenomen

Doelstelling

De invoering van de Wet Veiligheidsregio's moet vooral leiden tot kwaliteitsverbetering en eenduidige aansturing van de partners binnen rampenbestrijding en de gemeentelijke kolom afzonderlijk.

Collegieberief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Exploitatie	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2012	Afwijking
Totaal lasten	769	708	608	100
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	769	708	708	0
Overige bijdragen	0	0	0	0
Totaal baten	769	708	708	0
Saldo voor reservemutaties	0	0	100	100
Mutatie reserves				
Toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0
Saldo na reservemutaties	0	0	100	100

Specificatie verschil ten opzichte van actuele begroting:

Omschrijving	Nummer	V of N	Bedrag
<i>Lasten</i>			
▪ Oefenfunctionaris	1	V	14
▪ Oefenprogramma	2	V	30
▪ Onderuitputting materieel budget	3	V	24
▪ OVD-BZ piket	4	V	32
Totaal		V	100

Toelichting

Oefenfunctionaris (1)

Er wordt minder fte ingezet op de functie van oefenfunctionaris.

Oefenprogramma (2)

Er zijn minder oefeningen gedraaid.

Onderuitputting materieel budget (3)

Een aantal budgetten zijn niet benut waaronder onvoorzien.

OVD-BZ piket (4)

De piketten OVD-BZ en OVD-AC, waarvoor in 2012 budget beschikbaar is worden pas vanaf 2013 ingevuld.

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Deelprogramma's programma Gezondheid

In het programma gezondheid zijn de volgende productgroepen opgenomen:

Deelprogramma Lokaal gerichte zorg en jeugd	-170	N
Deelprogramma Specialistische zorg en veiligheid	298	V
Deelprogramma GGD Algemeen	43	N
Totaal	85	V

Programma:	Gezondheid
Deelprogramma:	Lokaal Gerichte Zorg en Jeugd

Omschrijving

Het deelprogramma Lokaal Gerichte Zorg en Jeugd bestaat uit twee hoofdproducten:

- Jeugdgezondheidszorg 0-19 jarigen (JGZ)
- Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz)

Doelstelling

Binnen de JGZ worden de lichamelijke, psychische, sociale en cognitieve ontwikkeling van kinderen gevolgd en informatie gegeven aan ouders en kinderen over een gezonde ontwikkeling van het kind op al deze gebieden. Daarnaast is er een signaleerfunctie voor (dreigende) stoornissen en wordt er gezorgd voor adequate behandeling of doorverwijzing. Het betreft de uitvoering van de voorgeschreven contactmomenten en screeningen (uniform deel van het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg) voor 0-19 jarigen.

Binnen de OGGz worden preventieve maatregelen ingezet en wordt zorg bevorderd aan mensen met een verhoogd risico en aan mensen die niet in staat zijn zelf hulp te vinden.

Exploitatie	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2012	Afwijking
Totaal lasten	10.954	11.100	11.009	91
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	10.755	10.916	10.684	-232
Overige bijdragen	199	184	155	-29
Totaal baten	10.954	11.100	10.839	-261
Saldo voor reservemutaties		-	-170	-170
Mutatie reserves				
Toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0
Saldo na reservemutaties	0	0	-170	-170

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Specificatie verschil ten opzichte van actuele begroting:

Omschrijving	Nummer	V of N	Bedrag
<i>Lasten</i>			
▪ Huuropbrengsten	1	V	232
▪ Zwangerschapseducatie	2	N	50
▪ Loonkosten	3	N	91
Totaal		V	91
<i>Baten</i>			
▪ Huuropbrengsten	1	N	232
▪ Overige		N	29
Totaal		N	261
Totaal		N	170

Toelichting

Huuropbrengsten (1)

De huuropbrengsten van deelnemers zijn ten dele via de Hulpverleningsdienst in rekening gebracht en ontvangen, via de afrekening is dit gecorrigeerd.

Zwangerschapseducatie (2)

De afbouw van de zwangerschapseducatie in het eerste halfjaar 2012, terwijl het budget reeds voor heel 2012 was geschrapt, heeft geleid tot deze overschrijding.

Loonkosten (3)

De loonkosten zijn hoger als gevolg van de nieuwe CAO en de inpassing in de ambtelijke schalen.

Programma:	Gezondheid
Deelprogramma:	Specialistische Zorg & Veiligheid

Omschrijving

Het deelprogramma specialistische zorg en veiligheid bestaat uit de volgende hoofdproducten:

- infectieziektenbestrijding;
- seksuele gezondheid en seksuele hulpverlening;
- tuberculosebestrijding;
- forensische geneeskunde;
- reizigersadvisering;
- milieugezondheidszorg;
- technische hygiëne-inspecties.

Doelstelling

De doelen van dit deelprogramma zijn gelegen in het coördineren van de bestrijding van infectieziekten en het voorkomen en monitoren van deze ziekten.

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Exploitatie	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2012	Afwijking
Totaal lasten	5.213	5.203	4.909	294
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	3.099	2.898	2.898	-
Overige bijdragen	2.114	2.305	2.309	4
Totaal baten	5.213	5.203	5.207	4
Saldo voor reservemutaties	0	0	298	298
Mutatie reserves				
Toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0
Saldo na reservemutaties	0	0	298	298

Specificatie verschil ten opzichte van actuele begroting:

Omschrijving	Nummer	V of N	Bedrag
<i>Lasten</i>			
▪ TBC	1	V	97
▪ SOA	2	V	110
▪ MMK	3	V	85
▪ Overige		V	2
Totaal		V	294
<i>Baten</i>			
▪ Overige		V	4
Totaal		V	4
Totaal		V	298

Toelichting

TBC (1)

De grotere omvang van de dienstverlening, onder invloed van het COA contract voor Ter Apel, geeft gelegenheid tot een efficiëntere uitvoering van de TBC taak.

SOA (2)

Er heeft onderuitputting van materiële budgetten plaatsgevonden.

MMK (3)

In 2012 zijn erg veel gesubsidieerde projecten uitgevoerd, waarop (incidenteel) veel eigen personeel is ingezet.

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Programma:	Gezondheid
Deelprogramma	GGD Algemeen

Omschrijving

Het deelprogramma GGD algemeen omvat de volgende activiteiten:

- leefstijl of gezondheidsgedrag van individuen en groepen mensen beïnvloeden
- gemeenten ondersteunen en adviseren op het gebied van lokaal gezondheidsbeleid
- epidemiologisch onderzoek doen naar de gezondheid bij de (Groninger) bevolking
- medewerkers inzetbaar houden voor crises en rampen.

Doelstelling

- leefstijlbeïnvloeding: ongezond gedrag voorkomen en gezond gedrag en een gezonde leefstijl bevorderen
- lokaal gezondheidsbeleid: bijdragen aan het gemeentelijk beleid dat is gericht op de verbetering van de lokale volksgezondheid
- epidemiologie: de trends in de gezondheid van de (Groninger) bevolking scherp presenteren, belangrijke gezondheidsproblemen duidelijk onder de aandacht brengen, hoe deze problemen ontstaan diepgaand analyseren en de inzet van de GGD continue monitoren en op effectiviteit beoordelen
- GGD als crisisdienst: 7 dagen per week, 24 uur per dag inzetbaar zijn, voor opgeschaalde en voor niet-opgeschaalde organisaties.

Exploitatie	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2012	Afwijking
Totaal lasten	761	637	709	-72
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	761	637	637	0
Overige bijdragen	-	-	29	29
Totaal baten	761	637	666	29
Saldo voor reservemutaties	0	0	-43	-43
Mutatie reserves				
Toevoeging	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0
Saldo na reservemutaties	0	0	-43	-43

Collegiebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Specificatie verschil ten opzichte van actuele begroting:

Omschrijving	Nummer	V of N	Bedrag
<i>Lasten</i>			
▪ Bevolkingsonderzoeken	1	N	19
▪ Bezuinigingen Gezondheidsbevordering	2	N	64
▪ Overige		V	11
Totaal		N	72
<i>Baten</i>			
▪ Afrekening PGA 2011	3	V	29
Totaal		V	29
Totaal		N	43

Toelichting

Bevolkingsonderzoeken (1)

In 2012 hebben er 2 bevolkingsonderzoeken plaatsgevonden. De hiermee gepaard gaande kosten van 41 duizend euro hebben, omdat het budget toereikend is voor jaarlijks 22 duizend euro, geleid tot een tekort van 19 duizend euro. Zie ook het voorstel voor resultaatbestemming.

Bezuinigingen Gezondheidsbevordering (2)

Een klein deel van de bezuiniging "minder capaciteit Gezondheidsbevordering" is in de loop van 2012 gerealiseerd.

Afrekening PGA 2011 (3)

De afwikkeling van de door ons uitgevoerde PGA taken in 2011 levert in 2012 een incidenteel voordeel op.

5. Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen

Verklaring betreffende de Jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen Jaarrekening 2012 van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen gecontroleerd. Deze Jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2012 en de programmarekening over 2012 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage.

Verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen is verantwoordelijk voor het opmaken van de Jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het Jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de Jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder de verordeningen van de gemeenschappelijke regeling.

Het dagelijks bestuur is voorts verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de Jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de Jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de Jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de Jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de Jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede in het kader van de financiële rechtmatigheid voor de naleving van de relevante wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen per 31 december 2012 en van het resultaat over 2012 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2012 voldoen in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat bedragen in overeenstemming zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge Artikel 213 lid 3 onder de Gemeentewet vermelden wij dat het Jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Groningen, 10 april 2013

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. R.H. Bouman RA

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en Jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

BIJLAGEN

Versie ten behoeve van commentaar gemeenteraden V&GR
Naar aanleiding van vergadering Algemeen Bestuur d.d. 24 mei 2013

78

Collegedebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Versie en behoeve van communair gemeenteraden V&GR
Naar aanleiding van vergadering Algemeen Bestuur d.d. 24 mei 2013

79

Collegebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Geactiveerde kapitaalfutgaven (* € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2012	Vermeerder- ingen	Afschrijvingen 2012	Verminder- ingen	Boekwaarde 31-12-2012
Bedrijfsgebouwen	124		4	-	120
Voertuigen	1.253	77	266	-	1.064
Machines apparaten en installaties	673	35	202	-	506
Overige materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Totaal	2.050	112	472	-	1.690
Maatschappelijk nut	-	-	-	-	-
Economisch nut	2.050	112	472	-	1.690

Versie ten behoeve van commentaar gemeenteraden V&GR
Naar aanleiding van vergadering Algemeen Bestuur d.d. 24 mei 2013

80

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Verloopoverzicht Reserves en Voorzieningen voor resultaatbestemming 2012

	Saldo 1-1-2012	Bestemming resultaat 2012	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Saldo 31-12- 2012
Egalisatiereserves						
Egalisatiereserve Gezondheid	270	4	-	-	-	274
Egalisatiereserve Veiligheid	240	365	-	-	-	605
	510	369				879
Bestemmingsreserves						
Gezondheidsprofielen	70	-19	-	-	-	51
Bestemmingsreserve managementinfo JGZ	-	100	-	-	-	100
Regeling commandovoering	63	-63	-	-	-	-
Reserves materieel brandweer	2.011	-	244	244	-	2.011
Bestemmingsreserve oefenen (Gemeentelijke kolom)	83	17	-	-	-	100
Bestemmingsreserve themawaken	-	40	-	-	-	40
Bestemmingsreserve ESF	150	-37	-	-	-	113
Bestemmingsreserve netcentrisch werken	62	-62	-	-	-	-
Bestemmingsreserve regionalisering	336	806	-	-	-	1.142
	2.775	782	244	-244		3.557
Totaal reserves	3.285	1.151	244	-244		4.436

Versie ten behoeve van commentaar gemeenteraden V&GR
Naar aanleiding van vergadering Algemeen Bestuur d.d. 24 mei 2013

Toelichting reserves en voorzieningen V&GR per 31-12-2012 voor resultaatbestemming 2012

Naam R/V	Doel	Voeding naast rente	Maximale omvang	Stand 31-12-2012	Beoordeling huidige niveau
Reserves:					
Egalisatiereserve Gezondheid	Ondervangen egalisatieschommelingen in bedrijfsvoering	Positieve exploitatieoverschotten binnen de V&GR-regeling	Gerelateerd aan de begrote omzet. Bandbreedte is 2%-5% van de omzet.	270 duizend euro	
Egalisatiereserve Veiligheid	Ondervangen egalisatieschommelingen in bedrijfsvoering	Positieve exploitatieoverschotten binnen de V&GR-regeling	Gerelateerd aan de begrote omzet. Bandbreedte is 2%-5% van de omzet.	240 duizend euro	
Bestemmingsreserve gezondheidsprofielen	Organiseren van grootschalige gezondheidsenquêtes onder kinderen (basisschool, voortgezet onderwijs) en volwassenen (20-64 en 65+) om een beschrijving te kunnen geven van aspecten van de volksgezondheid. Dit wordt beschreven in rapporten en feitenbladen	Algemene egalisatiereserve gezondheidsprofielen. Door extreme belanghebbenden wordt meehaald op basis van bedragen in specifieke samenwerkingsovereenkomst	De kosten van bevolkingsonderzoeken zijn gemiddeld per onderzoeksjaar 100 duizend euro. De maximale omvang kan hieraan gelijkgesteld worden	70 duizend euro	Landelijk speelt een discussie over harmonisatie van bevolkingsonderzoeken. Achtergrond hiervan is dat deze daardoor efficiënter en effectiever kunnen worden uitgevoerd. Bovendien kunnen de onderzoeken zo beter bijdragen aan landelijk vergelijkbare gegevens. Dit proces kan ertoe leiden dat in Groningen we in deze vierjaarscyclus vaker dan gepland een bevolkingsonderzoek moeten houden. Tegelijkertijd neemt de vraag voor meer lokale informatie op wijk en buurt niveau toe. Hiervoor moeten nieuwe instrumenten worden ontwikkeld, waarvoor een incidentele bijdrage nodig zou kunnen zijn. Vanuit dit perspectief kan de huidige stand nog steeds als noodzakelijk worden beschouwd, zij het dat de onderbouwing daarvoor door de genoemde ontwikkelingen is gewijzigd.
Bestemmingsreserve regeling commandovoering	Egaliseren kosten drie-jaarlijkse buitenlandse oefening	Positief saldo op uitvoering piketregeling in de jaren dat niet in het buitenland wordt geoefend	N.v.t.	63 duizend euro	De reserve is bedoeld als buffer voor het opvangen van reguliere schommelingen in de oefencyclus. De oefeningen in verband met de piketregeling kennen een cyclus van 3 jaar.
Bestemmingsreserve vervanging brandweermaterieel	Financiering regionale investeringen.	Deel van de V&GR-bidragen van de deelnemende gemeenten.	Is afhankelijk van het meerjareninvesteringsprogramma voor regionale investeringen.	2.011 miljoen euro	Tegenover de bestemmingsreserve staan de boekwaarden van de materiële vaste activa van de regionale brandweer
Bestemmingsreserve oefenen gemeentelijke kolommen	Uitvoeren van incidentele verbeteringslagen ten aanzien van de gemeentelijke rampenbestrijding	Incidentele overschotten op kwaliteitsverbetering rampenbestrijding	N.v.t.	83 duizend euro	Het huidige niveau is naar verwachting toereikend voor de inhaalslag die gemaakt moet worden ten aanzien van opleidingen van functionarissen die meedraaien binnen de gemeentelijke rampenbestrijding.

Versie ten behoeve van commentaar gemeenteraden V&GR
Naar aanleiding van verpauwering Algemeen Bestuur d.d. 24 mei 2013

Collegedebrief - Jaarrekening 2012 Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Bestemmingsreserve ESF	Reserve l.b.v. kwaliteitsverbetering brandweeronderwijs	Conform de landelijke afspraak wordt de subsidie geïnvesteerd in de kwaliteit van het brandweeronderwijs.	N.v.l.	150 duizend euro	
Bestemmingsreserve netcentrisch werken	Deze reserve is gevormd ter dekking van de kosten voor het project netcentrisch werken	geen nieuwe voeding	N.v.l.	62 duizend euro	In 2010 is de bestemmingsreserve gevormd voor een projectleider netcentrisch werken. Dit om het "veiligheidsvoorstel netcentrisch werken" op te starten, inmiddels is deze ingebed in de organisatie. De beschikbare begroting van de afgelopen twee jaar is voldoende gebleken en lijkt voor de toekomst ook te volstaan. Hiermee kan de bestemmingsreserve kosten te vervallen.
Bestemmingsreserve regionalisering	Deze reserve is gevormd voor het project regionalisering vanuit de in 2011 niet ingezette middelen voor regionaal vormgegeven brandweezorg (onderdeel veiligheidsregio)		N.v.l.	336 duizend euro	De regionalisering van de brandweezorg zal in 2014 afgerond zijn.

Versie ten behoeve van commentaar gemeenteraden V&GR
Naar aanleiding van verpaling Algemeen Bestuur d.d. 24 mei 2013

83

Jaarverslag en jaarrekening Veiligheids- & Gezondheidsregio Groningen 2012

Bijlage 3: Lijst van verbonden partijen

Naam	Vestigingsplaats	Openbaar belang	Eigen vermogen 1-1-2012	Eigen vermogen 31-12-2012	Resultaat 2012
Stichting Beheer Openbare Voorziening Melkkamer Noord-Nederland	Drachten	Het beheren en verhuren van een registergoed ten behoeve van de Melkkamer Noord-Nederland.	-	-	-

De gegevens zijn overgenomen van de concept-jaarrekening 2012.

Bijlage 4: SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2012 Gemeenschappelijke regeling V&GR Groningen

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatievoorziening sisa		I N D I C A T O R E N	
Departement	Nummer	Opmerking	Waarde
V&G	A2	Breide Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR) Besluit veiligheidsregio's artikelen 8.3 en 8.4 Veiligheidsregio's	Startdatum (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: A2 / 01 € 5.942.894
VWS	H3	Sexualiteitscoördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA bestrijding Subsidie-regeling publieke gezondheid Gemeenten	Aantal gevonden SOA's (jaar T) Aantal consulten (jaar T) Aantal SOA-onderzoeken (jaar T) in het verzorgingsgebied Aard controle D1 Indicatornummer: H3 / 01 1.047
			Aantal SOA-onderzoeken (jaar T) in het verzorgingsgebied Aard controle D1 Indicatornummer: H3 / 03 6.390

Ingekomen stukken - Brief Brand Risico Profiel aan colleges en raden

Afdeling Regionale Brandweer Groningen

Aan de colleges en gemeenteraden van de gemeenten in de regio Groningen

Telefoon	(050) 367 46 06	Bijlage(n)	2	Ons kenmerk	HV13.
Datum		Uw brief van		Uw kenmerk	
Behandeld door	Liesbeth Post	E-mailadres		Liesbeth.post@groningen.nl	
Onderwerp	Brandrisicoprofiel 2013 Veiligheidsregio Groningen				

Geachte colleges en raden,

Vrijdag 5 juli jl. heeft het Veiligheidsbestuur het regionaal brandrisicoprofiel 2013 vastgesteld, dat wij u hierbij ter kennisname toesturen. Het brandrisicoprofiel is een nieuw middel om brandrisico's te inventariseren en is een verbijzondering van het multidisciplinaire regionale risicoprofiel. Het regionaal risicoprofiel inventariseert en analyseert de risico's op (grootschalige) branden, rampen en crises. Het brandrisicoprofiel inventariseert en analyseert de risico's met betrekking tot de basisbrandweezorg.

Het brandrisicoprofiel dient als input voor het regionaal repressief dekkingsplan van de brandweer. Het dekkingsplan is bedoeld om een optimale inzet van de brandweer voor brandbestrijding, hulpverlening en specialistische taken in de gehele regio efficiënt en met voldoende kwaliteit te regelen. Met de komst van de Wet veiligheidsregio's zijn, door de invoering van de tijdnormen voor opkomsttijden, de eisen ten aanzien van het dekkingsplan gewijzigd. In het dekkingsplan moeten nu ook de afwijkingen van de tijdnormen inzichtelijk worden gemaakt, inclusief een motivatie voor het afwijken van de tijdnormen en eventuele verbetermaatregelen. De tijdnormen zijn vastgelegd in het artikel 3.2.1 van het Besluit veiligheidsregio's.

Resultaten

Het brandrisicoprofiel geeft inzicht in de afwijkingen van de opkomsttijden ten aanzien van de tijdnormen uit het Besluit veiligheidsregio's. Omdat op dit moment nog niet alle korpsen in onze regio op een vergelijkbare manier inzicht kunnen geven in de feitelijke opkomstcijfers, is het brandrisicoprofiel gebaseerd op theoretische opkomsttijden.¹ De hoofdconclusie uit het brandrisicoprofiel is dat de brandweer in Veiligheidsregio Groningen in 40% van de gevallen in staat is om binnen de tijdnormen (5, 6, 8 en 10 minuten) van het Besluit veiligheidsregio's ter plaatse te zijn. Deze cijfers zijn vergelijkbaar met de cijfers van het inspectierapport 'Ter Plaatse!' uit 2012. Wij verwachten dat de feitelijke opkomstcijfers een beter beeld zullen laten

¹ Op basis van de eerste gegevens uit 2013 lijken de feitelijke opkomstcijfers een positiever beeld te geven dan de berekende opkomstcijfers

Ingekomen stukken - Brief Brand Risico Profiel aan colleges en raden

zien, door een snellere aanrijtijd in de buitengebieden. Ten aanzien van de maximale opkomsttijd van 18 minuten blijkt de brandweer in ruim 99% van de gevallen aan de norm te voldoen. In het brandrisicoprofiel zijn regionale kaarten en tabellen opgenomen. Deze informatie is ook op lokaal niveau aanwezig en zal u digitaal ter beschikking worden gesteld.

Visie en beleid

Veiligheidsregio Groningen is van mening dat de opkomsttijden belangrijk zijn, maar wel moeten worden gezien in samenhang met de totale brandweezorg. Wanneer we kijken naar het voorkomen van slachtoffers zit de meeste winst immers niet in het verbeteren van de opkomsttijden, maar in het verbeteren van de brandpreventie en de zelfredzaamheid van burgers. Daarnaast zijn de hogere opkomsttijden voor een belangrijk deel inherent aan het werken met brandweervrijwilligers en aan de plattelandsomgeving. Speerpunten in ons beleid zijn daarom de invoering van brandveilig leven & ondernemen en de innovatie van de repressieve taak.

Activiteiten die wij in het kader van brandveilig leven & ondernemen al uitvoeren, zijn onder andere: voorlichting op scholen, brandveiligheids-checks en rookmelder-acties. In sommige gevallen zijn de acties gericht op specifieke doelgroepen, zoals studenten of zorginstellingen (project Geen Nood bij Brand). Onder innovatieve repressie valt een groot aantal zaken en maatregelen met een effect op de brandbestrijding, de opkomsttijd en de veiligheid, zoals het onderzoeken en invoeren van alternatieve uitrukmodellen.

Verbetervoorstellen

Het brandrisicoprofiel leidt tot een aantal verbetermaatregelen, dat wij in twee fasen willen doorvoeren. Deze verbetermaatregelen vormen een aanvulling op de hierboven beschreven activiteiten in het kader van brandveilig leven & ondernemen en innovatieve repressie. In de eerste fase voeren wij verbetermaatregelen uit die wij op korte termijn kunnen en willen doorvoeren. Dit zijn:

- a. Het opstellen van plannen van aanpak voor de (groepen van) objecten waar in theorie de 18 minuten-grens wordt overschreden. Per (groepen van) objecten onderzoeken we, waar mogelijk in overleg met de bewoners zelf (zie voorstel d), welk instrument het meest geschikt is om de brandveiligheid te verhogen.
- b. Het, in overleg met de Meldkamer Noord Nederland, verkorten van de alarmeringstijd tot de landelijk bepaalde streeftijd.
- c. Uitvoering van twee pilots

(oproep deelname aan) Pilots

Dit najaar zullen wij starten met de uitvoering van twee pilots, namelijk een pilot 'Sociaal brandonderzoek' en een pilot 'Lokaal gestuurde brandweezorg'. Met de pilot 'Sociaal brandonderzoek' willen wij informatie vergaren over (het gedrag van) mensen die door brand zijn getroffen. Deze gegevens willen we gebruiken voor een sociaal brandrisicoprofiel, dat de basis kan vormen voor doelgroepenbeleid in het kader van Brandveilig Leven & Ondernemen. Met de pilot 'Lokaal gestuurde brandweezorg' willen wij samen met bewoners op zoek gaan naar oplossingen voor het verbeteren van de brandveiligheid in de buurt. Wij zullen daartoe met bewoners in gesprek gaan over de brandveiligheid, de hogere opkomsttijden en hun beleving daarvan. Wij verwachten door het mobiliseren van de denkkracht in een buurt tot gezamenlijke alternatieve oplossingen te kunnen komen. Wij weten nog niet in welke

Ingekomen stukken - Brief Brand Risico Profiel aan colleges en raden

gemeente(n) wij deze pilots zullen uitvoeren en roepen u als gemeenteraad dan ook op om eventuele belangstelling voor deelname aan (één van) deze pilots bij ons kenbaar te maken.

Tweede fase verbetervoorstellen

De verbetervoorstellen die wij in de tweede fase (2014) zullen opleveren vragen meer tijd omdat we enerzijds gebruik willen maken van de feitelijke opkomsttijden en anderzijds het brandrisicoprofiel verder willen ontwikkelen. We hebben daartoe een systematiek ontwikkeld om te komen tot een meer integrale risicobepaling, waarbij niet alleen gekeken wordt naar de opkomsttijden, maar ook naar andere risicobepalende factoren. Dit zal leiden tot een overzicht van objecten, gerangschikt van hoog tot laag risico. Deze ranglijst vormt de basis voor de verbetermaatregelen die we in fase 2 zullen oppakken.

Vervolgstappen

Dit brandrisicoprofiel is een eerste stap in het proces naar een nieuw repressief dekkingsplan in 2015. De tussenliggende periode zullen wij gebruiken voor het doorontwikkelen van het brandrisicoprofiel en het analyseren van de feitelijke opkomsttijden.

Wij hopen u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd over de stand van zaken ten aanzien van het Brandrisicoprofiel en onze voornemens op dit gebied. Wilt u meer informatie over de activiteiten op het gebied van brandveilig leven en ondernemen of innovatieve repressie in uw gemeente dan verzoeken wij u contact op te nemen met uw lokaal commandant brandweer.

Hoogachtend,

Dr. J.P. (Peter) Rehwinkel
Voorzitter Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen

Bijlagen:

- Persbericht
- Brandrisicoprofiel 2013 Veiligheidsregio Groningen

**BRANDRISICOPROFIEL
2013**

**VEILIGHEIDSREGIO
GRONINGEN**

5 juli 2013

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

Inhoud

INLEIDING	4
1. VISIE EN BELEID	6
1.1 Brandweer (Groningen) over morgen	6
1.2 Opkomsttijden	7
1.3 Instrumenten	8
Advisering & toezicht	8
Brandveilig leven & ondernemen	8
Planvorming	9
Opleiden en Oefenen	9
Bluswatervoorziening	9
Risicocommunicatie	9
Meldkamer Noord Nederland	9
Dekking	10
Innovatieve repressie	10
2. AFWIJKINGEN TIJDNORMEN	11
2.1 Objecten en tijdnormen	11
2.2 (Berekende) opkomsttijden	12
2.3 Tekortkomingen werkwijze	12
2.4 Regiobeeld	13
2.5 Conclusies en motivering	15
3. DOORONTWIKKELEN RISICOBEPALING EN OPKOMSTIJDEN	16
3.1 Risicomodule	16
3.2 Opkomsttijden	18
4. VERBETEROORSTELLEN	19
4.1 Berekende opkomsttijd hoger dan 18 minuten	19
4.2 Opkomsttijden	19
4.3 (Sociaal) brandonderzoek	20
4.4 De brandveilige buurt: van dialoog tot participatie	20
5. Communicatie	21
5.1 Communicatiedoelstellingen	21
5.2 Relevante publieksgroepen	21
Extern	21

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

Intern:	21
5.3 Communicatieacties	21
BIJLAGEN	23
BIJLAGE 1	24
BIJLAGE 2: AFWIJINGEN PER TIJDNORM	25
2.1 Tijdnorm van 5 minuten	26
Objecten met een celfunctie	26
Objecten met een winkelfunctie met gesloten constructie	26
Objecten met een woonfunctie boven winkelfunctie	26
2.2 Tijdnorm van 6 minuten	28
Portiekflats	28
Portiekwoningen	28
Woonfunctie verminderd zelfredzamen	28
2.3 Tijdnorm van 8 minuten	30
Gebouwen met een gezondheidszorgfunctie	30
Gebouwen met een logiesfunctie	30
Gebouwen met een onderwijsfunctie	30
Gebouwen met een winkelfunctie	30
Gebouwen met een woonfunctie	31
2.4 Tijdnorm van 10 minuten	33
Gebouwen met een bijeenkomstfunctie	33
Gebouwen met een industrie functie	33
Gebouwen met een industrie BRZO (Besluit risico's zware ongevallen)	33
Gebouwen met een kantoorfunctie	34
Gebouwen met een sportfunctie	34
Gebouwen met een overige gebruiksfunctie	34

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

INLEIDING

Voor u ligt het brandrisicoprofiel van Veiligheidsregio Groningen. Het brandrisicoprofiel is een nieuw middel om brandrisico's te inventariseren. Het brandrisicoprofiel is een verbijzondering van het multidisciplinaire regionale risicoprofiel. Het regionaal risicoprofiel inventariseert en analyseert de risico's op (grootschalige) branden, rampen en crises. Het monodisciplinaire brandrisicoprofiel inventariseert en analyseert de risico's met betrekking tot de basisbrandweezorg.

Het brandrisicoprofiel dient als input voor het regionaal repressief dekkingsplan van de brandweer. Het dekkingsplan is bedoeld om een optimale inzet van de brandweer voor brandbestrijding, hulpverlening en specialistische taken in de gehele regio efficiënt en met voldoende kwaliteit te regelen. Met de komst van de Wet veiligheidsregio's zijn, door de invoering van de tijdnormen voor opkomsttijden, de eisen ten aanzien van het dekkingsplan gewijzigd. In het dekkingsplan moeten nu ook de afwijkingen van de tijdnormen inzichtelijk worden gemaakt, inclusief een motivatie voor het afwijken van de tijdnormen en eventuele verbetermaatregelen. De tijdnormen zijn vastgelegd in het artikel 3.2.1 van het Besluit veiligheidsregio's (bijlage 1).

Het dekkingsplan van Veiligheidsregio Groningen dateert van 2005 en is in 2011 herbevestigd. Dit brandrisicoprofiel is een aanvulling op het bestaande dekkingsplan en geeft inzicht in de afwijkingen van de tijdnormen uit het Besluit veiligheidsregio's, inclusief motivatie voor afwijkingen en verbetermaatregelen.

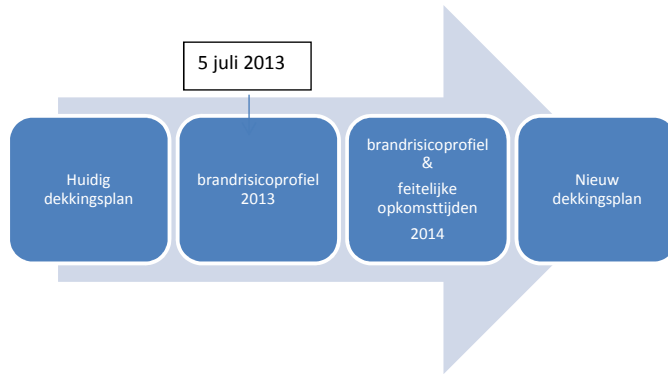
We zullen het brandrisicoprofiel op twee punten verder ontwikkelen. Ten eerste willen we in de toekomst niet meer uitgaan van de theoretische, maar van de feitelijke opkomsttijden. Ten tweede hebben we een systematiek ontwikkeld om te komen tot meer integrale risicobepaling, waarbij niet alleen gekeken wordt naar de opkomsttijden, maar ook naar andere risicobepalende factoren. In hoofdstuk 3 wordt beschreven hoe we dat willen bereiken.

Doelen van dit brandrisicoprofiel:

1. Inzicht geven in de afwijkingen van de tijdnormen uit het Besluit veiligheidsregio's, inclusief motivatie voor afwijkingen en verbetermaatregelen (hst. 2 en 4);
2. Beschrijven van onze visie en de systematiek om in de toekomst te komen tot een brandrisicoprofiel waarin niet alleen de (werkelijke) opkomsttijden, maar ook de andere aspecten van de brandweezorg gewogen worden (hst.1 en 3)

Veiligheidsregio Groningen hoopt in 2015 te komen tot een nieuw dekkingsplan. Voordat het zover is, willen wij eerst het brandrisicoprofiel verder ontwikkelen en inzicht krijgen in de feitelijke opkomstcijfers in de hele regio.

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

Afbeelding 1: stappen van huidige naar nieuw dekkingplan

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

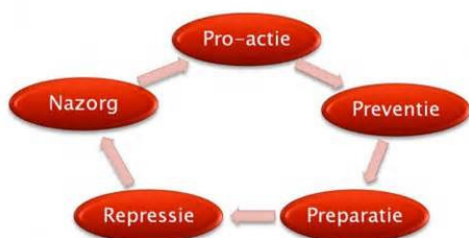
1. VISIE EN BELEID

Veiligheidsregio Groningen, met name de brandweer, is op dit moment nog volop in ontwikkeling. In de visie Brandweer Groningen over Morgen (juli, 2012) is beschreven in welke richting de brandweer zich wil ontwikkelen. In de Contouren (december, 2012) en het Organisatieplan (mei, 2013) is de organisatiestructuur beschreven, inclusief de beleidsmatige keuzes die daaraan ten grondslag liggen. Wanneer de organisatie zich verder heeft ontwikkeld en de sectoren en diensten zijn ingericht, zal het beleid verder uitgewerkt worden in het beleidsplan.

In dit hoofdstuk is beschreven wat de visie van Veiligheidsregio Groningen is op het onderwerp brandweezorg in relatie tot brandrisico's en opkomsttijden en welke instrumenten Veiligheidsregio Groningen daartoe al inzet.

1.1 Brandweer (Groningen) over morgen

Brandweezorg is het geheel van maatregelen en activiteiten die de brandweer uitvoert met als doel een zo brandveilig mogelijke samenleving te verkrijgen. Dit wordt verbeeld in de zogenaamde veiligheidsketen. De veiligheidsketen bestaat uit vijf schakels van pro-actie tot nazorg. Pro-actie wordt gezien als de voorkant van de veiligheidsketen omdat daar risico beperkende en -voorkomende maatregelen genomen worden. Repressie en Nazorg vormen de achterkant van de veiligheidsketen. Van oudsher ligt in de brandweezorg de nadruk op de repressieve taak. Na de vuurwerkkramp in Enschede en de cafébrand in Volendam is het accent verschoven naar de pro-actie en preventie taken.

Afbeelding 2: Veiligheidsketen brandweer

In 2010 heeft brandweer Nederland een toekomstvisie gepresenteerd: 'de Brandweer over morgen'. Deze visie geeft richting aan een vernieuwingsproces van de brandweer, zowel organisatorisch als vakinhoudelijk. Wil de brandweer aan de wettelijke eisen en maatschappelijke verwachtingen blijven voldoen, ontstaat er een onmogelijke taak. Het zorgt voor een onbetaalbare brandweer die daar bovendien organisatorisch niet op is ingericht. De kernboodschap uit de visie 'de Brandweer over morgen' is dat de brandweer zich nog meer moet gaan richten op de voorkant van de veiligheidsketen. Natuurlijk blijft de brandweer zich ook richten op (innovatie van) de repressieve taak, maar de nadruk komt meer op de pro-actie en preventie taak.

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

Afbeelding 3: investeren in het voorkomen van brand beperkt het effect (Brandweer over morgen).

De visie 'Brandweer Groningen over morgen' borduurt voort op de visie van Brandweer Nederland. Speerpunten in het beleid zijn dan ook de verdere invulling van pro-actie en preventie door de invoering van brandveilig leven & ondernemen en innovatie van de repressieve taak.

1.2 Opkomsttijden

Snelheid is in het brandweeroptreden van groot belang. Hoe eerder een eenheid ter plaatse is, hoe groter de kans op een effectieve inzet. Maar statistieken laten zien dat de brandweer hoe snel ook ter plaatse, nauwelijks nog kan voorkomen dat er slachtoffers zijn. De vluchttijd bij een woningbrand is drie minuten, terwijl de brandweer gemiddeld na acht minuten ter plaatse is (zie kader). Ook de invloed van een snellere opkomsttijd op schadebeperking door blussing, is maar beperkt. Daarom verdient het belang van het behalen van de opkomsttijden ook enige relativering. Tegelijkertijd moet het fenomeen ook niet uit het oog worden verloren, want het is een goede parameter voor het bepalen van de dekking van je verzorgingsgebied, nieuwbouw of verplaatsing van kazernes.

Vluchttijd bij woningbranden van 17 naar 3 minuten

Bij een woningbrand hebben bewoners vanwege de sterke rookontwikkeling maar drie minuten om zichzelf in veiligheid te brengen. De gemiddelde aanrijtijd van de brandweer is acht minuten.

Het overgrote deel van de Nederlanders onderschat het gevaar van brand, maar Nederland telt jaarlijks 7.000 woningbranden. Lector Brandpreventie René Hagen licht toe waar het gevaar zit. "Mensen denken dat ze heel veel tijd hebben om te vluchten bij brand. Zo'n 30 jaar geleden had je vanaf de start van de brand nog 17 minuten. Verbetering van woningen en vermeerdering van brandbare inrichtingsmaterialen hebben die tijd echter drastisch ingekort." Volgens de lector zorgen sterke rookontwikkeling en het vrijkomen van giftige gassen in een mum van tijd voor een niet overleefbare situatie. "Brand is dus sneller dan de brandweer", concludeert René Hagen.

Bron: <http://www.brandveilig.com/onderwerpen/vluchtweg/vluchttijd-bij-woningbranden-van-17-naar-3-minuten-34056>

Een andere notie ten aanzien van opkomsttijden is dat de "teller pas gaat lopen" als de melding bij de meldkamer binnen komt. De tijd voorafgaand aan de melding blijft nu in de discussie buiten schot. Met andere woorden, een brand die pas na een half uur wordt gemeld en waar een goede opkomsttijd wordt gerealiseerd, kan toch uiteindelijk op de

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

gehele brandweezorg slechter scoren dan een brand die binnen drie minuten na ontstaan wordt gemeld en waar een matige of slechte opkomsttijd wordt behaald. In het tweede geval is de brandweer immers sneller na begin van de brand aanwezig. En het is ook dit laatste waar de winst is te halen. Als de brandweer in staat is om de ontdekkingstijd te beïnvloeden en daarmee de tijd tussen ontstaan van brand en aankomst brandweer structureel te verkorten, dan heeft dit een positieve invloed op de brandweezorg. Deze invloed is in potentie groter dan de invloed die uitgaat van het scherper koersen op de opkomsttijden. Daarmee is de noodzaak van het monitoren en optimaliseren van de opkomsttijden niet weg. De winst die hier is te behalen moeten we zeker niet laten liggen, maar de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat dit beperkt zal zijn. Het accent moet liggen op de voorkant van de keten: het vergroten van het risicobewustzijn en het stimuleren van zelfredzaamheid en brandpreventieve maatregelen

Het is onduidelijk in hoeverre de tijdnormen uit het Besluit veiligheidsregio's na evaluatie van de Wet veiligheidsregio's gehandhaafd blijven. In het rapport 'Ter Plaatse!' schrijft de Inspectie Veiligheid en Justitie het volgende: "Tussen al deze elementen die de totale kwaliteit van de brandweezorg bepalen, is opkomsttijd maar een klein aspect. Door de sterke focus in het Besluit veiligheidsregio's op opkomsttijd moet er voor worden gewaakt dat hieraan niet een bovenmatig groot belang wordt toegekend."¹ Ook het rapport 'RemBrand' van onderzoeksinstituut TNO nuanceert het belang van de opkomsttijden.² De evaluatie van de Wet veiligheidsregio's zal in het najaar van 2013 worden opgeleverd. Wij zien uit naar de uitkomsten van deze evaluatie en verwachten een bijstelling of nuancering van de normtijden.

1.3 Instrumenten

Het brandrisicoprofiel is een nieuw instrument om de brandweezorg te optimaliseren en sluit aan op verschillende instrumenten die nu al worden ingezet om de (brand)risico's te voorkomen, te herkennen, te beperken en te bestrijden. Hieronder volgt een opsomming van de diverse taken en instrumenten die Veiligheidsregio Groningen daarvoor gebruikt.

Advisering & toezicht

Veiligheidsregio Groningen adviseert en houdt toezicht binnen de kaders van het Besluit risico's zware ongevallen, Besluit externe veiligheid, Besluit ruimtelijke ordening, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, Wet veiligheidsregio's art. 31 (aanwijzing bedrijfsbrandweer) en het Bouwbesluit.

Brandveilig leven & ondernemen

Onder de term Brandveilig leven & ondernemen vallen tal van activiteiten om de veiligheid te verbeteren en het aantal slachtoffers en de schade bij brand zoveel mogelijk te voorkomen. Veiligheidsregio Groningen voert sinds 2010 activiteiten uit in het kader van Brandveilig leven & ondernemen gericht op het verhogen van de

¹ "Ter Plaatse! Onderzoek naar de opkomsttijden en dekkingsplannen van de brandweer", p.31, Inspectie Veiligheid en Justitie, juni 2012.

² RemBrand, Nederlandse organisatie voor toegepast natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO), 2013.

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

rookmelderdichtheid en het verhogen van brandveilig gedrag. Hieronder vallen verschillende initiatieven zoals voorlichting op scholen, brandveiligheids-checks en rookmelder-acties. In sommige gevallen zijn de acties gericht op specifieke doelgroepen, zoals studenten of zorginstellingen (project Geen Nood bij Brand).

Planvorming

De veiligheidsregio is bevoegd om categorieën inrichtingen, rampen en luchtvaartterreinen aan te wijzen om daarvoor een rampbestrijdingsplan op te stellen. Daarnaast zijn raamplannen³ opgesteld voor vervoer van gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor en voor LPG-tankstations. Voor bijzondere objecten maakt de brandweer (monodisciplinair) gebruik van aanvalsplannen en (digitale) bereikbaarheidskaarten. Deze hebben tot doel een bijdrage te leveren aan het 'veilig' en 'doelmatig' optreden van de brandweer bij een incident.

Opleiden en Oefenen

Brandweerpersoneel wordt geoefend volgens de landelijk vastgestelde Leidraad Oefenen. Oefeningen worden zoveel mogelijk toegespitst op lokale risico's. Daarnaast zijn er afspraken over het oefenen van rampbestrijdingsplannen, zowel multidisciplinair als monodisciplinair.

Bluswatervoorziening

In 2009 is besloten te starten met de uitvoering van het plan 'witte vlekken in de bluswatervoorziening'. Dit heeft geleid tot een aantal maatregelen in gebieden waar onvoldoende bluswater beschikbaar is (binnen een afstand van 200 meter tot woningen). Deze maatregelen variëren van het dubbel alarmeren (twee tankautosputten in plaats van één) en/of het gelijktijdig alarmeren van extra materieel (bijv. een pompunit), het bijplaatsen van extra brandkranen, het uitvoeren van brandveiligheids-checks in woningen en/of het uitdelen en plaatsen van rookmelders.

Risicocommunicatie

De vakgroep risicocommunicatie wordt gecoördineerd vanuit Veiligheidsregio Groningen en geeft invulling aan de risicocommunicatie. Een voorbeeld van de activiteiten op het gebied van risicocommunicatie is de succesvolle campagne 'Je hebt meer in huis dan je denkt' (2009). In het najaar van 2013 wordt, rond de uitgifte van de nieuwe risicowijzer, opnieuw een campagne georganiseerd.

Meldkamer Noord Nederland

Bij de totstandkoming van de gemeenschappelijke Meldkamer Noord Nederland is gekozen voor het opstellen van een gemeenschappelijke kazerne-volgordetabel. De kazerne-volgordetabel werkt provincie- grensoverschrijdend. Daarnaast werkt de gemeenschappelijke meldkamer met een Model Alarmeringsregeling. Dit draagt bij aan een snelle en goede alarmering van de juiste ploegen en het juiste materieel.

³ De Veiligheidsregio Groningen werkt aan een vernieuwing van de multidisciplinaire planvorming waardoor er in de toekomst nog twee soorten plannen zijn: rampbestrijdingsplannen en incidentbestrijdingsplannen.

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

Dekking

De repressieve brandweezorg in de regio Groningen wordt geleverd vanuit 40 kazernes, waarvan 38 worden bemand door vrijwilligers. De brandweezorg is daarmee zeer efficiënt en effectief ingericht. Op dit moment is, mede door een toename van bedrijvigheid, de dekking in de gemeenten Eemsmond en Delfzijl een aandachtspunt. De brandweer werkt aan een zogenoemd Masterplan, waarin voorstellen staan voor verbetering van de brandweezorg in dit gebied. Deze voorstellen zijn niet meegenomen in dit brandrisicoprofiel omdat er nog geen bestuurlijke besluitvorming over heeft plaatsgevonden. Wanneer dat wel is gebeurd, zal dat natuurlijk invloed hebben op dit brandrisicoprofiel.

Innovatieve repressie

Eén van de speerpunten van Veiligheidsregio Groningen is het ontwikkelen van innovatieve (slimme) repressie. Hieronder valt een groot aantal zaken en maatregelen op het gebied van techniek, organisatie en gedrag met een effect op bijvoorbeeld de brandbestrijding, de opkomsttijd of de veiligheid. Voorbeelden zijn het invoeren van alternatieve uitrukmodellen zoals een variabele voertuigbezetting of een snel interventie voertuig, flexibele inzet van repressief personeel of het gebruik van alternatieve blusmiddelen. Vooral de ontwikkelingen op het gebied van alternatieve uitrukmodellen vragen om zorgvuldig onderzoek ten aanzien van de veiligheid en motivatie van vrijwilligers. In het hierboven genoemde Masterplan worden op dit punt voorstellen gedaan.

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

2. AFWIJINGEN TIJDNORMEN

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de opkomsttijden van de brandweer ten aanzien van de categorieën van objecten en tijdnormen uit het Besluit veiligheidsregio's. De objecten en (overschrijdingen van de) opkomsttijden zijn weergegeven in kaarten en tabellen. In dit hoofdstuk zijn twee algemene overzichtskaarten van de regio opgenomen (één van de algemene dag- en één van de avond-nacht-weekendsituatie). De overige kaarten zijn te vinden in bijlage 2 (2.1-2.4).

2.1 Objecten en tijdnormen

De wetgever heeft in het Besluit veiligheidsregio's een aantal categorieën van objecten geïdentificeerd en daaraan een norm voor de opkomsttijd gekoppeld. De objecten uit het Besluit veiligheidsregio's zijn met behulp van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) in beeld gebracht. Binnen de objectcategorieën uit het Besluit veiligheidsregio's kunnen regio's zelf zogenaamde markante objecten aanwijzen. De Veiligheidsregio Groningen heeft ervoor gekozen de volgende objecten aan te wijzen als markante objecten:

- Objecten met een gebruiksvergunning voor het aanwijzen van
- BRZO-bedrijven

Dit zijn in totaal 1057 objecten. In totaal vallen 316.140 objecten in onze regio onder het Besluit veiligheidsregio's.

In tabel 1 zijn de objectcategorieën weergegeven, inclusief het aantal objecten dat als markant object is aangewezen. Alle objecten zijn gekoppeld aan de tijdnormen uit het Besluit veiligheidsregio's (5, 6, 8 of 10 minuten).

Gebruiksfunctie	Opkomsttijd	Aantal markante objecten	Totaal aantal objecten
Winkelfunctie met een gesloten constructie	5 minuten	16	302
Woonfunctie boven winkelfunctie	5 minuten	0	9093
Celfunctie	5 minuten	5	8
Woonfunctieportiek	6 minuten	0	3838
woonfunctie portiekflats	6 minuten	0	9873
Woonfunctie verminderd zelfredzamen	6 minuten	106	2294
Woonfunctie	8 minuten	78	246.029
Winkelfunctie	8 minuten	3	5506
Gezondheidszorgfunctie	8 minuten	56	1256
Onderwijsfunctie	8 minuten	371	811
Logiesfunctie	8 minuten	106	1632
Kantoorfunctie	10 minuten	6	3751
Industriefunctie	10 minuten	0	11.000
BRZO Industriefunctie	10 minuten	35	77
Sportfunctie	10 minuten	10	450

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

Bijeenkomstfunctie	10 minuten	264	3250
(Overige) gebruiksfunctie	10 minuten	1	16.970
Totaal		1057	316.140

Tabel 1: overzicht objectcategorieën en tijdnormen

2.2 (Berekende) opkomsttijden

In dit brandrisicoprofiel is aangegeven wat de (overschrijdingen van de) opkomsttijden zijn voor de genoemde objecten. De handleiding van het Ministerie van Veiligheid en Justitie is daarbij als leidend beschouwd.⁴ Er is gewerkt met *berekende* opkomsttijd omdat de feitelijke opkomsttijden op dit moment nog niet geschikt zijn voor gebruik.⁵ Op dit moment zijn nog niet alle korpsen goed in staat de feitelijke opkomsttijden inzichtelijk te maken. Na de regionalisering zal dat wel het geval zijn.

Het berekenen van de opkomsttijden is gedaan met behulp van het prognose programma Care (CARTografische Exploratie). Care maakt berekeningen van de opkomsttijd vanaf de verschillende kazernelocaties. Deze berekeningen zijn gebaseerd op de huidige inrichting van de brandweezorg in de regio Groningen, het risicobeeld, het gebouwbestand, de infrastructuur en de rijsnelheden. Hierbij zijn de volgende aannames gebruikt:

- de verwerkingstijd is gesteld op anderhalve minuut;
- de berekende uitruktijd is gebaseerd op de gemiddelde uitruktijden uit 2012 (voor zowel dag als avond-nacht-weekend) per gemeente en varieert van 1 tot 7 minuten;
- de rijsnelheid voor de aanrijtijd is bepaald op 85% van de maximaal toegestane snelheid.

Toelichting opkomsttijd

De opkomsttijd is de optelsom van de verwerkingstijd, de uitruktijd en de aanrijtijd.
Verwerkingstijd = tijd tussen de eerste melding en de alarmering van de brandweer door de meldkamer.
Uitruktijd = tijd tussen het alarmeren van de brandweer door de meldkamer en het tijdstip dat het eerste voertuig de kazerne verlaat.
Aanrijtijd = tijd die het eerste voertuig nodig heeft om van de kazerne naar het incident te rijden.

2.3 Tekortkomingen werkwijze

De hierboven beschreven werkwijze schiet overigens op twee onderdelen te kort:

- Door de manier waarop de BAG omgaat met de registratie van gebouwen ontstaat in een aantal gevallen een vertekend beeld. Een voorbeeld hiervan is het vakantiepark bij Lauwersoog. Dit park bestaat uit ongeveer 200 vakantiewoningen, maar komt in de BAG ruim 400 maal voor omdat de woningen in twee gebruikscategorieën zitten. Ditzelfde komt bijvoorbeeld ook voor bij winkelcentra of boerderijen (industrie- en woonfunctie)

⁴ Handreiking Registratie afwijkingen en motivatie opkomsttijden, november 2012.

⁵ Vanaf 1/1/2013 is dat wel het geval.

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

- De berekende opkomsttijden lijken met name binnen de bebouwde kom de feitelijke opkomsttijden te benaderen. Op basis van de eerste gegevens uit 2013 blijkt de brandweer feitelijk sneller ter plaatse te zijn. Dit komt mede doordat de gemiddelde rijsnelheid buiten de bebouwde kom feitelijk hoger is dan berekend.

Opkomsttijden zijn voortdurend in verandering. De gegevens uit dit brandrisicoprofiel kunnen daarom ook afwijken van gegevens uit eerdere (lokale) onderzoeken. Dit heeft te maken met verschillen in de aannames (bijv. de verwerkingstijd van de alarmcentrale of de opkomsttijden van de afgelopen periode) en met veranderingen in het verzorgingsgebied, zoals de herinrichting van een dorpskern.

2.4 Regiobeeld

Hieronder is het regiobeeld weergegeven van alle onderzochte objecten.

In de onderstaande tabel staan de opkomsttijden per objectcategorie gerelateerd aan de tijdnormen uit het Besluit veiligheidsregio's.

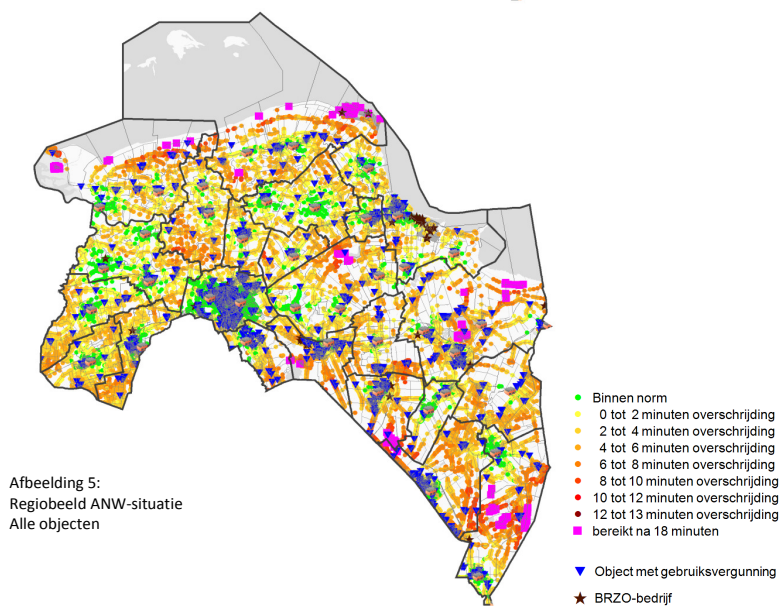
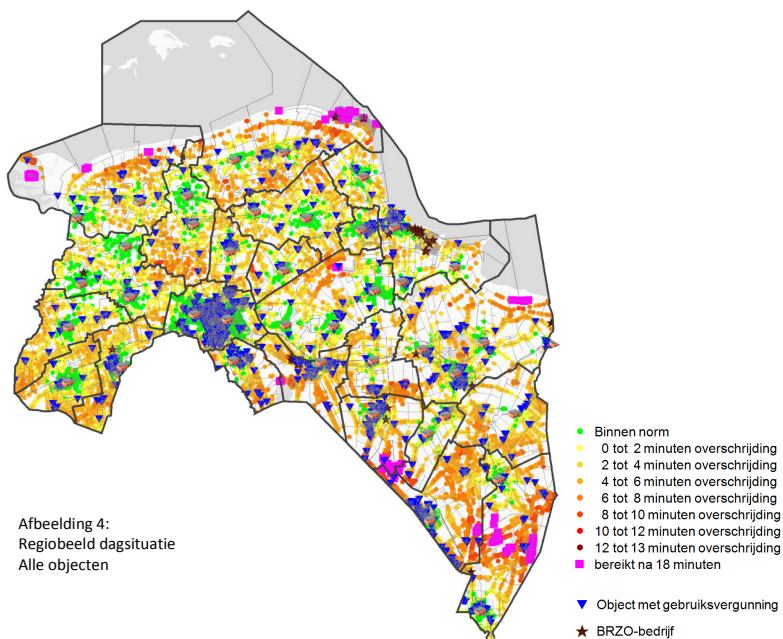
Groen= binnen de tijdnorm
Geel = tussen de tijdnorm en de 18 minuten
Rood= boven de 18 minuten

DAG	Regio	Objectsoort	N	m	Total	Opkomst in minuten														Buiten 18				
						00 tot 05	05 tot 06	06 tot 07	07 tot 08	08 tot 09	09 tot 10	10 tot 11	11 tot 12	12 tot 13	13 tot 14	14 tot 15	15 tot 16	16 tot 17	17 tot 18					
		ceelfunctie	5	8			2	3	2	1														
		Winkelfunctie met een gesloten constructie	5	302		23	46	53	14	1	44	36	85											
		Woonfunctie boven winkelfunctie	5	9093		611	752	2463	1925	1058	1256	595	192	85	40	38	43	33	1				1	
		Woonfunctie Portiekflats	6	9873		1735	1917	759	1285	1503	1194	453	566	370	91									
		woonfunctie portiekwoningen	6	3838		349	427	906	895	728	344	84	67	26	12									
		Woonfunctie verminderd zelfredzamen	6	2294		171	88	541	234	613	200	283	103	37	2	2	20							
		gezondheidszorgfunctie	8	1256		20	48	152	154	287	221	93	116	104	32	10	17	2						
		logiesfunctie	8	1632		19	64	85	72	48	144	139	64	51	141	126	214	143	92				230	
		onderwijsfunctie	8	811		21	68	83	144	119	142	60	71	55	19	17	4	6	2					
		winkelfunctie	8	5506		218	459	1264	904	630	866	490	326	145	76	44	48	29	6				1	
		woonfunctie	8	246029		10742	15420	28389	37426	37496	35639	26102	20350	15451	8349	4485	3183	2022	560				415	
		bijeenkomstfunctie	10	3250		103	220	438	458	454	498	292	298	195	114	67	42	53	16				2	
		industriefunctie	10	11000		266	590	1238	1427	1341	1154	1311	1150	919	681	387	273	166	60				37	
		industriefunctie BRZO	10	77		1	2	4	2	2	13	9	37	1	4	2							2	
		kantoorfunctie	10	3751		248	431	834	646	451	442	308	152	108	38	29	28	25	6				5	
		overige gebruiksfunctie	10	16970		1019	1010	1844	2766	2877	2949	1445	1248	827	411	234	148	137	39				16	
		sportfunctie	10	450		11	23	39	65	87	64	47	46	24	20	14	4	3	2				3	
		Totaal				316140	15556	21565	39089	48420	47697	45161	31751	24844	18434	10027	5457	4026	2619	784	710			

Tabel 2: overzicht afwijkingen tijdnormen per objectcategorie regio Groningen in de dagsituatie.

In de figuren op de volgende pagina is de informatie uit bovenstaande tabel geografisch weergegeven. De markante objecten (objecten met gebruiksvergunning en BRZO-bedrijven) worden expliciet aangegeven.

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIELvoor bestuurscommissie

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

2.5 Conclusies en motivering

De brandweer in Groningen voldoet in het merendeel van de gevallen niet aan de tijdnormen uit het Besluit veiligheidsregio's. De opkomsttijden zijn in de avond-nacht-weekendsituatie iets beter dan in de dagsituatie, maar dat verschil is beperkt. Uitgaande van de dagsituatie is de brandweer in ruim 39% van de gevallen binnen de tijdnorm ter plaatse. In ruim 60% van de gevallen komt de brandweer tussen de tijdnorm en de 18 minuten ter plaatse. In slechts 0,22% van de gevallen is de brandweer pas na 18 minuten ter plaatse. In de avond-nacht-weekend situatie vallen de cijfers iets beter uit: 43,7 % binnen de tijdnorm, 56,1 % binnen de 18 minuten en 0,2 % buiten de 18 minuten

	Binnen de tijdnorm	Tussen tijdnorm en 18 minuten	Later dan 18 minuten
Dag	39,6	60,2	0,2
ANW	43,7	56,1	0,2

Tabel 3: Percentage opkomsttijden in relatie tot tijdnormen.

In de opkomsttijden zijn duidelijke verschillen waarneembaar tussen de opkomsttijd van de beroepsbrandweer in de Stad Groningen en die van de vrijwillige brandweer in de ommelanden. Deze verschillen worden veroorzaakt door het verschil in uitruktijd. Vrijwilligers hebben nu eenmaal meer tijd nodig om bij de kazerne te komen dan beroeps. Daarom zijn de hogere opkomsttijden in de ommelanden een onvermijdelijk gegeven. Tegelijkertijd zal vanuit het oogpunt van innovatieve repressie wel onderzocht worden in hoeverre het wenselijk en mogelijk is de opkomsttijden in (delen van) de ommelanden terug te brengen door het invoeren van alternatieve uitrukmodellen. Dit vraagt zorgvuldig onderzoek.

Ten aanzien van de wettelijke vastgestelde maximum opkomsttijd van 18 minuten is de brandweer in ruim 99% van de gevallen binnen de tijdnorm ter plaatse. Op basis van de eerste cijfers uit 2013 verwachten wij dat de brandweer in de praktijk in veel van deze gevallen wel binnen de 18 minuten ter plaatse zal zijn. Toch zullen wij voor deze objecten kijken welke maatregelen genomen kunnen worden om de brandveiligheid te verhogen. In hoofdstuk 4 wordt daartoe een voorstel gedaan.

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

3. DOORONTWIKKELEN RISICOBEPALING EN OPKOMSTIJDEN

Wij hebben de ambitie dit brandrisicoprofiel op de volgende twee punten verder te ontwikkelen:

1. door een integrale risicobepaling met behulp van een risicomodule;
2. door het registreren en analyseren van de feitelijke opkomsttijden.

Deze ambitie sluit aan op de ontwikkeling die Veiligheidsregio Groningen nu doormaakt met de regionalisering van de brandweer. De nieuwe organisatiestructuur van Veiligheidsregio Groningen biedt kansen om nog meer dan voorheen een integrale afweging te maken tussen het inzetten van de juiste instrumenten in relatie tot de beschikbare capaciteit. Daarnaast zal het door de regionalisering eenvoudiger worden om de opkomsttijden op eenduidige wijze voor de hele regio te monitoren.

3.1 Risicomodule

Veiligheidsregio Groningen ziet de opkomsttijden als slechts één aspect van de brandweertzorg. Daarom willen wij op korte termijn komen tot een integrale risicobenadering met behulp van een risicomodule. De risicomodule is een systematiek om het brandrisico van een object integraal te bepalen en resulteert in een rangorde van objecten met een hoog tot laag brandrisico. Op basis daarvan kan een zorgvuldige keuze worden gemaakt ten aanzien van het meest effectieve instrument in relatie tot de beschikbare capaciteit.

Om de brandveiligheid in de Veiligheidsregio Groningen zo veel mogelijk te bevorderen, zijn meerdere instrumenten beschikbaar. Dit kunnen wettelijke instrumenten zijn (advies en toezicht) of niet-wettelijke instrumenten zoals mensen overtuigen rookmelders te plaatsen, voorlichting na brand of het inzetten van innovatieve repressieve maatregelen. Een andere mogelijkheid is het aangaan van allianties met partners zoals woningbouwverenigingen en zorginstellingen. Capaciteit is echter beperkt inzetbaar. Met behulp van de risicomodule kan daarom onderbouwd een keuze worden gemaakt uit de beschikbare instrumenten.

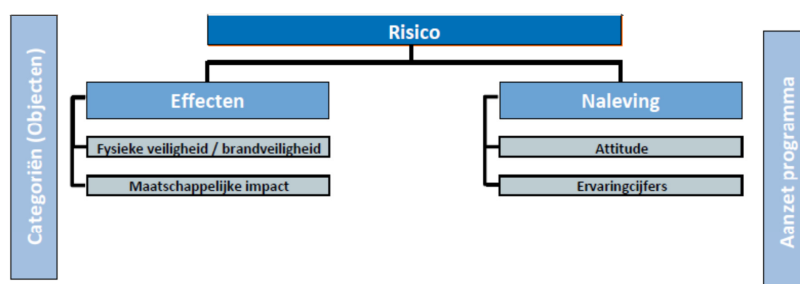
De risicomodule werkt als volgt: allereerst wordt een lijst van objectcategorieën opgesteld. De lijst van objectcategorieën zoals die voor dit brandrisicoprofiel zijn gebruikt, biedt daarvoor een goede basis. Een belangrijke categorie daarin is de categorie "woningen". Cijfers wijzen uit dat de meeste dodelijke slachtoffers bij brand vallen in de woonomgeving. Brandveilig gebruik in de woonomgeving is voor een overheidsorganisatie lastig te beïnvloeden. De brandweer heeft geen wettelijke instrumenten om achter de voordeur bij mensen te komen, maar daar liggen wel de grootste risico's (zie ook 4.3 en 4.4).

Vervolgens wordt per objectcategorie bepaald wat het brandrisico is. Dat gebeurt vanuit twee perspectieven: kans en effect. Deze twee perspectieven worden vanuit de sectoren Risicobeheersing, Vakbekwaamheid & Expertise en Incidentbeheersing gezamenlijk ingevuld en afgewogen. Op deze manier ontstaat er een evenwichtige benadering vanuit de totale veiligheidsketen.

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

De kans op brand wordt bepaald door meerdere factoren, zoals het naleefgedrag (bedrijven en instellingen), het gedrag of “type” bewoners en het vóórkomen van brand in het verleden. Onderzoek wijst uit dat brand bij bepaalde sociale klassen vaker voorkomt dan bij andere klassen. Dit kan worden vervat in een sociaal brandrisicoprofiel. Het naleefgedrag wordt op basis van ervaring van toezichthouders gescoord.

Het effect wordt eveneens door vele factoren bepaald. De lijst van omstandigheden die het effect van een brand kunnen vergroten, is zeer lang. Ook hier is het weer van belang om niet te veel factoren te beschouwen en alleen die factoren mee te nemen die de grootste invloed hebben of die in bepaalde mate kunnen worden beïnvloed door de brandweer. Factoren die in dit verband aan de orde komen zijn aanwezigheid van niet-zelfredzame mensen, aanwezigheid van gevaarlijke stoffen, maar ook wordt gekeken naar maatschappelijke impact of bedreiging van vitale belangen. Daarnaast zijn ook aspecten van belang die te maken hebben met opkomsttijd (hoe langer die is, hoe groter de effecten kunnen zijn), aanwezigheid bluswatervoorziening, bouwjaar, bebouwingsdichtheid, etc. Dit zijn factoren die vooral te maken hebben met het gebied en het type wijk of buurt. Voor alle factoren geldt de vraag welke weging de factoren krijgen. Zoals eerder gezegd heeft de opkomsttijd een kleine invloed op het uiteindelijk behaalde resultaat van de brandweer en krijgt daarom dus een kleine weging.

Afbeelding 6: Integrale risicobepaling

De risicobepaling leidt tot een rangorde van objectcategorieën met een laag tot een hoog brandrisicoprofiel. Per categorie wordt vervolgens in beeld gebracht welk instrument het meest geschikt is om het brandrisico te beperken. Ook dit is een integrale afweging waarbij wordt gekeken naar de hele veiligheidsketen. De keuze van het instrument wordt mede bepaald door de beïnvloedbaarheid. De beïnvloedbaarheid hangt af van vele factoren. Eén van die factoren is het type gebruiker. Zo ligt het bijvoorbeeld voor de kleinschalige horeca voor de hand om te kiezen voor strikte handhaving van brandveiligheidsvoorschriften, maar voor een zorginstelling is de dialoog vaak een beter instrument. Hierbij wordt ook bepaald of een individueel gerichte aanpak of een doelgroep gerichte aanpak wordt ingezet. In dit kader bestaan er ook instrumenten die

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

afhankelijk van het moment worden ingezet, zoals voorlichting na brand. Dit instrument wordt ingezet na een brand met enige impact en zorgt er voor (zo leert de ervaring) dat mensen dan veel meer open staan voor brandveiligheidsadviezen en rookmelders.

3.2 Opkomsttijden

Naast de ambitie om op korte termijn te komen tot een integrale risicobepaling heeft Veiligheidsregio Groningen ook de ambitie om op korte termijn inzicht te kunnen bieden in de feitelijke opkomsttijden op regionaal en lokaal niveau. Doordat de brandweer nog niet geregionaliseerd is, zijn deze gegevens nu niet eenvoudig beschikbaar. Met de implementatie van het bedrijfsinformatiesysteem AG5 in 2012 en door het beschikbaar maken van capaciteit (Organisatieplan, 2013) zal het mogelijk zijn om in 2014 wel inzicht te kunnen geven in de feitelijke opkomsttijden.

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

4. VERBETERVOORSTELLEN

Dit brandrisicoprofiel geeft inzicht in de afwijkingen van de tijdnormen voor objecten die vallen onder het Besluit veiligheidsregio's. Zoals ook al uit eerder onderzoek is gebleken, kan Veiligheidsregio Groningen in veel gevallen niet voldoen aan deze wettelijke normen.⁶ Dit is een gevolg van het hoge percentage vrijwilligerskorpsen in onze regio in combinatie met de plattelandsomgeving en een efficiënt dekkingsniveau.

De verbetermaatregelen die we willen nemen, vallen uiteen in twee fasen. In de eerste fase zetten we in op:

1. een plan van aanpak voor de objecten die volgens de berekeningen later dan 18 minuten bereikt worden;
2. een aantal generieke maatregelen, inclusief twee pilots.

In de tweede fase volgen de verbetervoorstellen die voortvloeien uit de integrale risicobenadering in combinatie met een analyse van de feitelijke opkomsttijden. Deze kunnen we dan ook afzetten tegen de uitkomsten van de evaluatie Wet veiligheidsregio's, die dan afgerond zal zijn.

4.1 Berekende opkomsttijd hoger dan 18 minuten

Het Besluit veiligheidsregio's bepaalt dat de brandweer niet later dan 18 minuten ter plaatse mag zijn. Uit hoofdstuk 3 blijkt dat in negen gemeenten deze maximale opkomsttijd in theorie overschreden wordt.⁷ We verwachten dat de feitelijke opkomsttijden voor de meeste van deze objecten positiever zullen zijn. Tegelijkertijd hebben we hiermee wel de gebieden in beeld waar de brandweer tegen de grens van de maximale opkomsttijd zit. Om deze reden zullen we voor deze objecten een plan van aanpak ontwikkelen per (groepen van) objecten. Daarbij houden we rekening met het feit dat een deel van de objecten onderdeel uitmaakt van andere plannen (bluswatervoorziening of Masterplan, zie hst. 1). In het plan van aanpak wordt een integrale afweging gemaakt tussen de mogelijke instrumenten op het gebied van preventie, preparatie en repressie.

4.2 Opkomsttijden

De opkomsttijd bestaat uit drie onderdelen: verwerkingstijd alarmcentrale, uitruktijd en aanrijtijd. In het kader van 'innovatieve repressie' zal (onder andere) onderzocht worden welke maatregelen bij kunnen dragen aan verbetering van de uitruktijd en de aanrijtijd. Deze worden daarom hier buiten beschouwing gelaten.

In dit brandrisicoprofiel is gerekend met een *verwerkingstijd* van de alarmcentrale van anderhalve minuut. In de praktijk zou dit veel sneller moeten kunnen. In het kader van de landelijke ontwikkeling naar één meldkamerorganisatie is ten aanzien van de

⁶ Onderzoek 'Ter Plaatse', Inspectie Veiligheid en Justitie, 2012.

⁷ Deze gegevens zijn in het bezit van de commandant brandweer en burgemeester van de betreffende gemeente.n

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

verwerkingstijd een streeftijd van 30 seconden genoemd. Onze ambitie is om, in overleg met de Meldkamer Noord Nederland, de verwerkingstijd in een aantal jaren terug te brengen naar de landelijke streeftijd.

4.3 (Sociaal) brandonderzoek

Onderzoek en registratie zijn sleutelwoorden als het gaat om het verkrijgen van inzicht in de factoren die van invloed zijn op brandoorzaak en brandverloop. Veiligheidsregio Groningen dient daarom fors te investeren in de registratie van brandoorzaken en brandverloop. Bij branden moeten bijvoorbeeld gegevens worden geregistreerd om te valideren welke factoren een rol hebben gespeeld bij het ontstaan en het wel of niet vroegtijdig ontdekken van een brand. Hierbij moet wel worden gezegd dat dit pas na een aantal jaren effect gaat hebben omdat je voldoende volume in je registratie moet hebben om daar gefundeerde conclusies uit te halen. Dit onderzoek is deels fysiek (hoe is de brand veroorzaakt en hoe was het brandverloop) en deels sociaal (naar (het gedrag van) mensen die bij brand zijn betrokken). De gegevens uit het sociaal brandonderzoek zijn input voor een sociaal brandrisicoprofiel. Een sociaal brandrisicoprofiel vormt de basis voor het bepalen van doelgroepen voor Brandveilig leven & ondernemen. Met een pilot Sociaal Brandonderzoek door één of twee korpsen willen we ervaring opdoen met het onderzoek naar (het gedrag van) slachtoffers bij (woning)brand. Dit onderzoek richt zich op aspecten als brandveiligheidsbewustzijn, zelfredzaamheid en woonsituatie. Hierbij zullen we uiteraard gebruik maken van de landelijk beschikbare informatie, zoals van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland.

4.4 De brandveilige buurt: van dialoog tot participatie

Veiligheidsregio Groningen wil middenin de samenleving staan. Brandveiligheid is immers niet alleen een thema voor de brandweer, maar voor alle burgers. Wij willen daarom burgers, bedrijven en instellingen nadrukkelijk betrekken in het zoeken naar verbeteringen van de brandweezorg, waaronder de hogere opkomsttijden. Eén manier waarop we dat willen doen, is door het voeren van een dialoog op wijk- of buurtniveau. De dialoog is bedoeld om met de burgers en bedrijven in gesprek te gaan over de brandweezorg, de opkomsttijden en hun beleving daarvan. Daarnaast willen we samen met hen zoeken naar oplossingen. Wij verwachten door het mobiliseren van de denkracht in een wijk of buurt tot gezamenlijke alternatieven te kunnen komen. We willen daarom met één of meerdere enthousiaste blusgroepen een pilot starten in een hechte buurtgemeenschap waar de opkomsttijden boven het regionale gemiddelde liggen.

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

5. Communicatie

5.1 Communicatiedoelstellingen

Het doel van deze communicatieparagraaf is de relevante publieksgroepen – zowel intern als extern – actief te informeren over de resultaten van het brandrisicoprofiel. Daarnaast: stimuleren dat maatschappelijk en politiek/bestuurlijk wordt aanvaard dat opkomsttijden slechts een klein aspect vormen van de kwaliteit van brandweezorg. Tenslotte willen we met deze rapportage de publieksgroepen informeren en bewust maken van de noodzaak van een actieve participatie rondom (preventieve) maatregelen die kunnen leiden tot een snelle(re) ontdekking van branden en minder schade.

5.2 Relevante publieksgroepen

Het is van belang dat in ieder geval de volgende publieksgroepen kennis nemen van het brandrisicoprofiel:

Extern

Bestuurscommissie Regionale Brandweer en GHOR
Colleges van burgemeester en wethouders in de provincie Groningen
De gemeenteraden in de provincie Groningen
Ministerie van V en J
Leden van de Tweede Kamer, in het bijzonder de woordvoerders brandweer
Inwoners van Provincie Groningen
Eigenaren van objecten waarbij de tijdnorm bij calamiteiten wordt overschreden
Partners van Veiligheidsregio Groningen
Regionale brandweerkorpsen i.o. in Friesland en Drenthe
Pers in provincie Groningen

Intern:

RMO Brandweer Groningen
Commandanten van de lokale korpsen
Alle brandweermedewerkers in de provincie Groningen
Leden van de BOR

5.3 Communicatieacties

Datum	Publieksgroep	Actie/communicatiemiddel
Eind juni	Bestuurscommissie	Brief, risicoprofiel, samenvatting, persbericht
Eind juni	BOR	Risicoprofiel +brief ter kennisname;
4 juli	Commandanten: toelichting,	Mondelinge informatie,

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

	verzoek om de objecten waar we na 18 minuten lijken te komen te bezoeken en te informeren. Eigen medewerkers informeren	risicoprofiel met brief, persbericht Oproep: van gedachten wisselen over pilots.
5 juli	Brandweerpersoneel in provincie Groningen	Via Regionet informeren over besluit bestuurscommissie; tekst = persbericht
5 juli	Pers	Na instemming bestuurscommissie toelichting, risicoprofiel verstrekken, brief en persbericht uitreiken
5 juli	Minister V en J; Tweede Kamer	Informeren over instemming bestuurscommissie + stukken toesturen. Afschrift brief aan Tweede Kamer: oproep dialoog over totale brandweezorg i.p.v. opkomsttijden
8-12 juli	Colleges en gemeenteraden	Brief, risicoprofiel, samenvatting, persbericht; oproep tot medewerking aan pilots.
8-12 juli	Partners Veiligheidsregio; korpsen Drenthe en Fryslan	Informeren d.m.v. brief en risicoprofiel.
September	Brandweerpersoneel	Artikel brandweerkant; oproep om medewerking brandpreventieweek, alsmede pilots.
September	Buurt/dorpsbewoners pilot-gemeenten	Enthousiasmeren voor participatie in pilots (aparte communicatieplan).
September	Tweede Kamer	Dialogo brandweezorg

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

BIJLAGEN

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

BIJLAGE 1

Besluit veiligheidsregio

Het Besluit veiligheidsregio's geeft het kader van de opkomsttijden van de brandweer. In artikel 3.2.1 worden de opkomsttijden genoemd die moeten worden gehanteerd:

- 1) vijf minuten bij gebouwen met een winkelfunctie met een gesloten constructie, gebouwen met een woonfunctie boven een gebouw met een winkelfunctie of gebouwen met een celfunctie;
- 2) zes minuten bij portiekwoningen, portiekflats of gebouwen met een woonfunctie voor verminderd zelfredzamen;
- 3) acht minuten bij gebouwen met een andere woonfunctie dan bedoeld onder a en b, of met een winkelfunctie, gezondheidszorgfunctie, onderwijsfunctie of logiesfunctie,
- 4) tien minuten bij gebouwen met een kantoorfunctie, industrie functie, sportfunctie, bijeenkomstfunctie of een overige gebruiksfunctie.

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

BIJLAGE 2: AFWIJKINGEN PER TIJDNORM

De informatie in deze bijlage is geclusterd naar de normen van het Besluit veiligheidsregio's: vijf, zes, acht en tien minuten.

Per tijdnorm zijn de bijbehorende objectcategorieën benoemd. Per objectcategorie wordt aangegeven hoeveel objecten in de dagsituatie⁸ binnen de tijdnorm bereikt worden, hoeveel objecten binnen de 18 minuten bereikt worden en hoeveel objecten na 18 minuten bereikt worden.

Per tijdnorm zijn er twee verschillende kaarten: één voor de situatie overdag en één voor de situatie in de avond, nacht en het weekend. De kaarten en tabellen zijn op regionaal en op gemeentelijk niveau beschikbaar.⁹ In dit brandrisicoprofiel zijn alleen de regionale kaarten en tabellen opgenomen.

⁸ Omdat de dagsituatie de hoogste opkomsttijden heeft.

⁹ De commandanten en burgemeesters beschikken over de kaarten per gemeente.

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

2.1 Tijdnorm van 5 minuten

Objecten met een celfunctie

Dit zijn objecten met een gebruiksfunctie voor dwangverblijf van personen en bestaat uit meerdere cellen bestemd voor één of meerdere personen.

Opkomsttijd in dagsituatie:

	Gebruiksvergunningplichtig	Totaal
X < 5 minuten	0	0
5 > X < 18 minuten	5	8
X > 18 minuten	0	0
Totaal	5	8

Objecten met een winkelfunctie met gesloten constructie

Dit zijn objecten met een gebruiksfunctie voor het verhandelen van materialen, goederen of diensten waarbij sprake is van meerdere afzonderlijke winkelunits die via een gemeenschappelijke overdekte en afsluitbare verkeersruimte zijn te bereiken.

Opkomsttijd in dagsituatie:

	Gebruiksvergunningplichtig	Totaal
X < 5 minuten	0	23
5 > X < 18 minuten	16	279
X > 18 minuten	0	0
Totaal	16	302

Objecten met een woonfunctie boven winkelfunctie

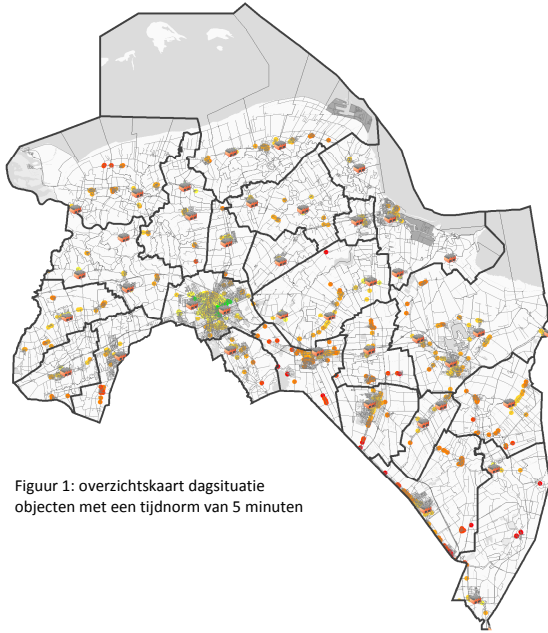
Dit zijn objecten met een gebruiksfunctie voor het (zelfstandig) wonen van één of meerdere personen, gesitueerd boven een winkelfunctie.

Opkomsttijd in dagsituatie:

	Gebruiksvergunningplichtig	Totaal
X < 5 minuten	0	611
5 > X < 18 minuten	0	8481
X > 18 minuten	0	1
Totaal	0	9093

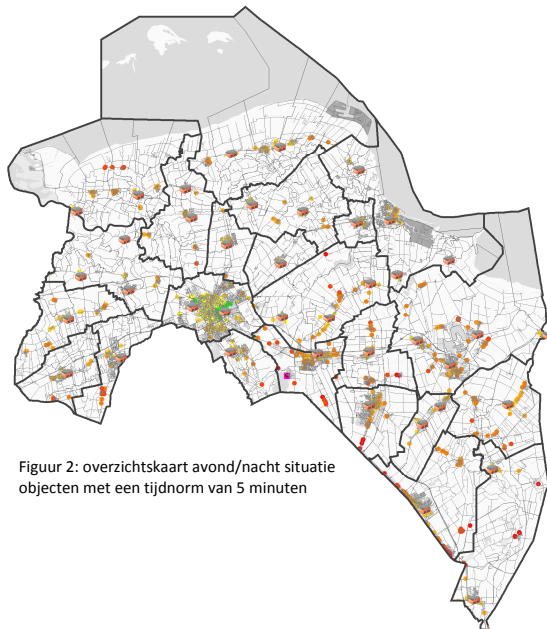
bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

OVERZICHTSKAARTEN OBJECTEN MET TIJDNORM 5 MINUTEN

Figuur 1: overzichtskaart dagsituatie objecten met een tijdnorm van 5 minuten

- Binnen norm
- 0 tot 2 minuten overschrijding
- 2 tot 4 minuten overschrijding
- 4 tot 6 minuten overschrijding
- 6 tot 8 minuten overschrijding
- 8 tot 10 minuten overschrijding
- bereikt na 18 minuten

Figuur 2: overzichtskaart avond/nacht situatie objecten met een tijdnorm van 5 minuten

- Binnen norm
- 0 tot 2 minuten overschrijding
- 2 tot 4 minuten overschrijding
- 4 tot 6 minuten overschrijding
- 6 tot 8 minuten overschrijding
- 8 tot 10 minuten overschrijding
- bereikt na 18 minuten

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

2.2 Tijdnorm van 6 minuten

Portiekflats

Dit zijn meerdere objecten met de gebruiksfunctie voor het (zelfstandig) wonen van één of meerdere personen die via een gemeenschappelijk trappenhuis/galerij te bereiken zijn.

Opkomsttijd in dagsituatie:

	Gebruiksvergunningplichtig	Totaal
X < 6 minuten	0	3652
6 > X < 18 minuten	0	6221
X > 18 minuten	0	0
Totaal	0	9873

Portiekwoningen

Dit zijn meerdere objecten met de gebruiksfunctie voor het (zelfstandig) wonen van één of meerdere personen die via een gemeenschappelijk trappenhuis te bereiken zijn.

Opkomsttijd in dagsituatie:

	Gebruiksvergunningplichtig	Totaal
X < 6 minuten	0	776
6 > X < 18 minuten	0	3062
X > 18 minuten	0	0
Totaal	0	3838

Woonfunctie verminderd zelfredzamen

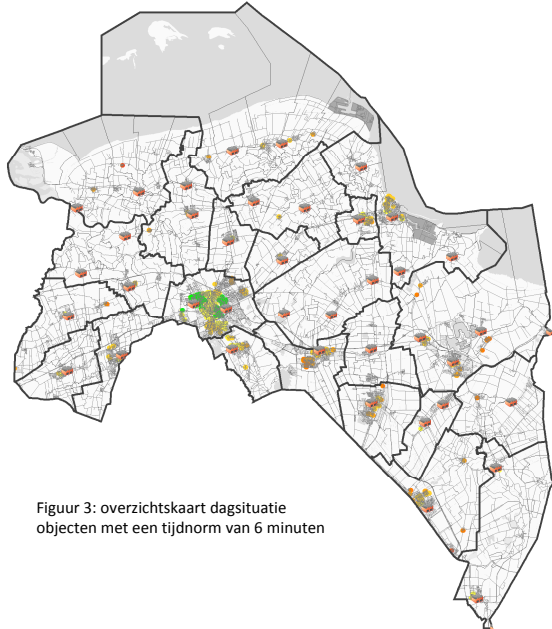
Dit zijn objecten met een woonfunctie waarbij aan de bewoners professionele zorg wordt verleend vanuit het zorgaanbod georganiseerde koppeling tussen wonen en zorg in een daarvoor bestemde en uitgeruste woonfunctie. Dit in onderscheid met de gezondheidsfunctie waarbij sprake is van medisch onderzoek, verpleging, verzorging of behandeling.

Opkomsttijd in dagsituatie:

	Gebruiksvergunningplichtig	Totaal
X < 6 minuten	13	259
6 > X < 18 minuten	93	2035
X > 18 minuten	0	0
Totaal	106	2294

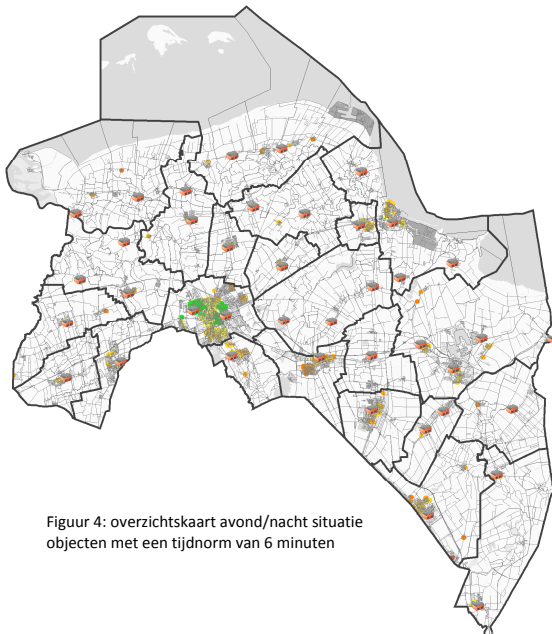
bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

OVERZICHTSKAARTEN OBJECTEN MET TIJDNORM 6 MINUTEN

Figuur 3: overzichtskaart dagsituatie objecten met een tijdnorm van 6 minuten

- Binnen norm
- 0 tot 2 minuten overschrijding
- 2 tot 4 minuten overschrijding
- 4 tot 6 minuten overschrijding
- 6 tot 8 minuten overschrijding
- 8 tot 10 minuten overschrijding
- bereikt na 18 minuten

Figuur 4: overzichtskaart avond/nacht situatie objecten met een tijdnorm van 6 minuten

- Binnen norm
- 0 tot 2 minuten overschrijding
- 2 tot 4 minuten overschrijding
- 4 tot 6 minuten overschrijding
- 6 tot 8 minuten overschrijding
- 8 tot 10 minuten overschrijding
- bereikt na 18 minuten

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

2.3 Tijdnorm van 8 minuten

Gebouwen met een gezondheidszorgfunctie

Objecten met een gebruiksfunctie voor medisch onderzoek, verpleging, verzorging of behandeling.

Opkomsttijd in dagsituatie:

	Gebruiksvergunningplichtig	Totaal
X < 8 minuten	18	374
8 > X < 18 minuten	38	882
X > 18 minuten	0	0
Totaal	56	1256

Gebouwen met een logiesfunctie

Objecten met een gebruiksfunctie voor het bieden van recreatief verblijf of tijdelijk onderdak aan personen.

Opkomsttijd in dagsituatie:

	Gebruiksvergunningplichtig	Totaal
X < 5 minuten	39	240
5 > X < 18 minuten	67	1162
X > 18 minuten	0	230
Totaal	106	1632

Gebouwen met een onderwijsfunctie

Objecten met een gebruiksfunctie voor het geven van basisonderwijs.

Opkomsttijd in dagsituatie:

	Gebruiksvergunningplichtig	Totaal
X < 8 minuten	122	316
8 > X < 18 minuten	249	495
X > 18 minuten	0	0
Totaal	371	811

Gebouwen met een winkelfunctie

Objecten met een gebruiksfunctie voor het verhandelen van materialen, goederen of diensten.

Opkomsttijd in dagsituatie:

	Gebruiksvergunningplichtig	Totaal
X < 8 minuten	0	2845
8 > X < 18 minuten	3	2660
X > 18 minuten	0	1
Totaal	3	5506

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

Gebouwen met een woonfunctie

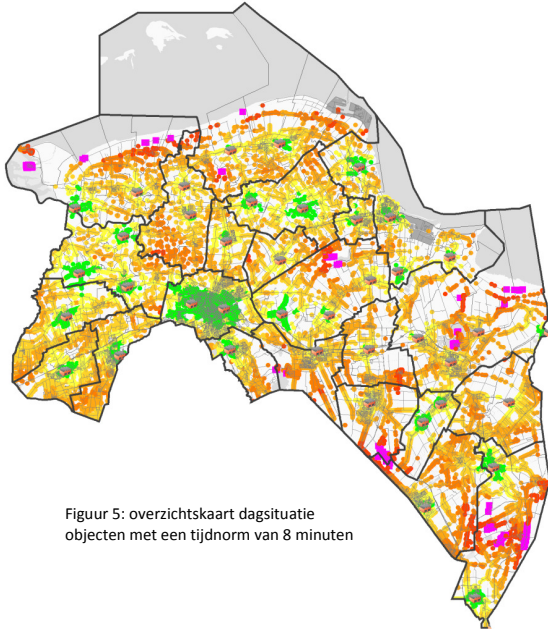
Objecten met een gebruiksfunctie voor het (zelfstandig) wonen van één en/of meerdere personen.

Opkomsttijd in dagsituatie:

	Gebruiksvergunningplichtig	Totaal
X < 8 minuten	21	91977
8 > X < 18 minuten	55	153637
X > 18 minuten	2	415
Totaal	78	246029

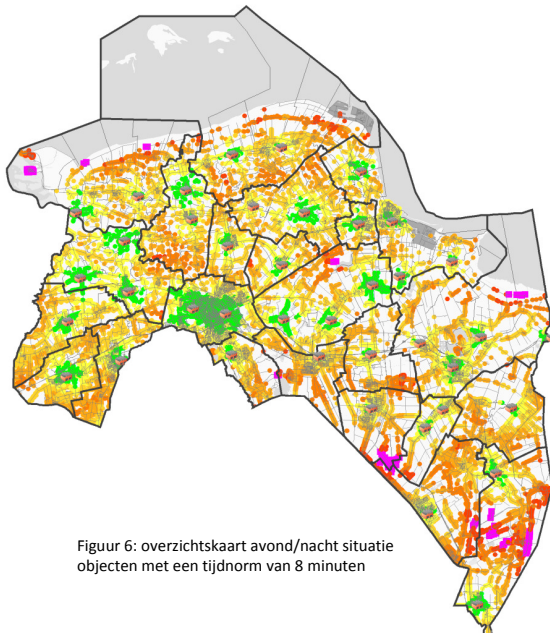
bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

OVERZICHTSKAARTEN OBJECTEN MET TIJDNORM 8 MINUTEN

Figuur 5: overzichtskaart dagsituatie objecten met een tijdnorm van 8 minuten

- Binnen norm
- 0 tot 2 minuten overschrijding
- 2 tot 4 minuten overschrijding
- 4 tot 6 minuten overschrijding
- 6 tot 8 minuten overschrijding
- 8 tot 10 minuten overschrijding
- bereikt na 18 minuten

Figuur 6: overzichtskaart avond/nacht situatie objecten met een tijdnorm van 8 minuten

- Binnen norm
- 0 tot 2 minuten overschrijding
- 2 tot 4 minuten overschrijding
- 4 tot 6 minuten overschrijding
- 6 tot 8 minuten overschrijding
- 8 tot 10 minuten overschrijding
- bereikt na 18 minuten

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

2.4 Tijdnorm van 10 minuten

Gebouwen met een bijeenkomstfunctie

Gebruiksfunctie voor het samenkomen van personen voor kunt, cultuur, godsdienst, communicatie, kinderopvang, het verstrekken van consumpties voor het gebruik ter plaatse of het aanschouwen van sport.

Opkomsttijd in dagsituatie:

	Gebruiksvergunningplichtig	Totaal
X < 10 minuten	189	2171
10 > X < 18 minuten	74	1077
X > 18 minuten	1	2
Totaal	264	3250

Gebouwen met een industrie functie

Gebruiksfunctie voor het bedrijfsmatig bewerken of opslaan van materialen en goederen, of voor agrarische doeleinden, waarbij het verblijven van personen een ondergeschikte rol speelt.

Opkomsttijd in dagsituatie:

	Gebruiksvergunningplichtig	Totaal
X < 10 minuten	0	6016
10 > X < 18 minuten	0	4947
X > 18 minuten	0	37
Totaal	0	11000

Gebouwen met een industrie BRZO (Besluit risico's zware ongevallen)

Gebruiksfunctie voor het bedrijfsmatig bewerken of opslaan van materialen en goederen, of voor agrarische doeleinden die zijn ingedeeld en/of vallen onder het regiem van BRZO¹⁰, waarbij het verblijven van personen een ondergeschikte rol speelt.

Opkomsttijd in dagsituatie:

	Gebruiksvergunningplichtig	Totaal
X < 10 minuten	6	9
10 > X < 18 minuten	27	66
X > 18 minuten	2	2
Totaal	35	77

¹⁰ BRZO: besluit risico's en zware ongevallen

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

Gebouwen met een kantoorfunctie

De gebruikers zijn (mogelijk minder) bekend in het object, maar zijn (in het algemeen) in geval van brand/calamiteit zelf in staat om via aangewezen routes een (tijdelijke) veilige plaats te bereiken.

Opkomsttijd in dagsituatie:

	Gebruiksvergunningplichtig	Totaal
X < 10 minuten	3	3052
10 > X < 18 minuten	3	694
X > 18 minuten	0	5
Totaal	6	3751

Gebouwen met een sportfunctie

De gebruikers zijn (mogelijk minder) bekend in het object, maar zijn (in het algemeen) in geval van brand/calamiteit zelf in staat om via aangewezen routes een (tijdelijke) veilige plaats te bereiken.

Opkomsttijd in dagsituatie:

	Gebruiksvergunningplichtig	Totaal
X < 10 minuten	9	289
10 > X < 18 minuten	1	160
X > 18 minuten	0	1
Totaal	10	450

Gebouwen met een overige gebruiksfunctie

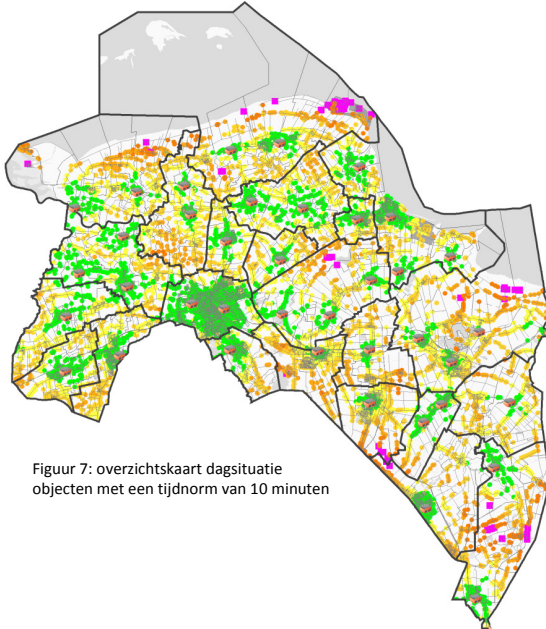
Niet elders benoemde gebruiksfunctie voor activiteiten waarbij het verblijven van personen een ondergeschikte rol speelt.

Opkomsttijd in dagsituatie:

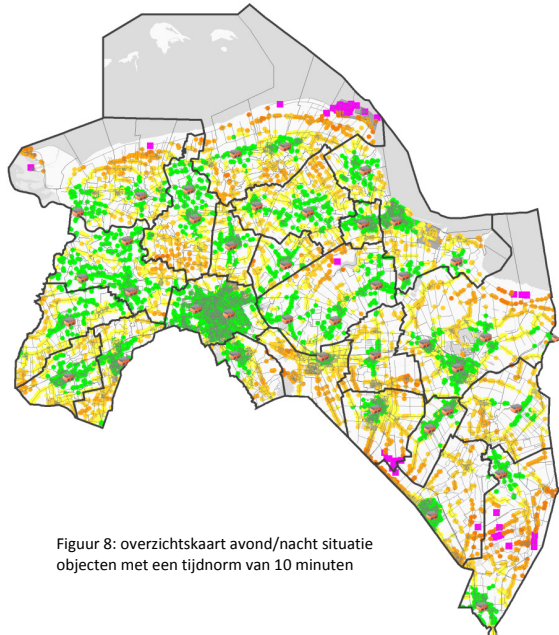
	Gebruiksvergunningplichtig	Totaal
X < 10 minuten	1	12465
10 > X < 18 minuten	0	4489
X > 18 minuten	0	18
Totaal	1	16970

bijlage 1 BRANDRISICOPROFIEL voor bestuurscommissie

OVERZICHTSKAARTEN OBJECTEN MET TIJDNORM 10 MINUTEN

Figuur 7: overzichtskaart dagsituatie objecten met een tijdnorm van 10 minuten

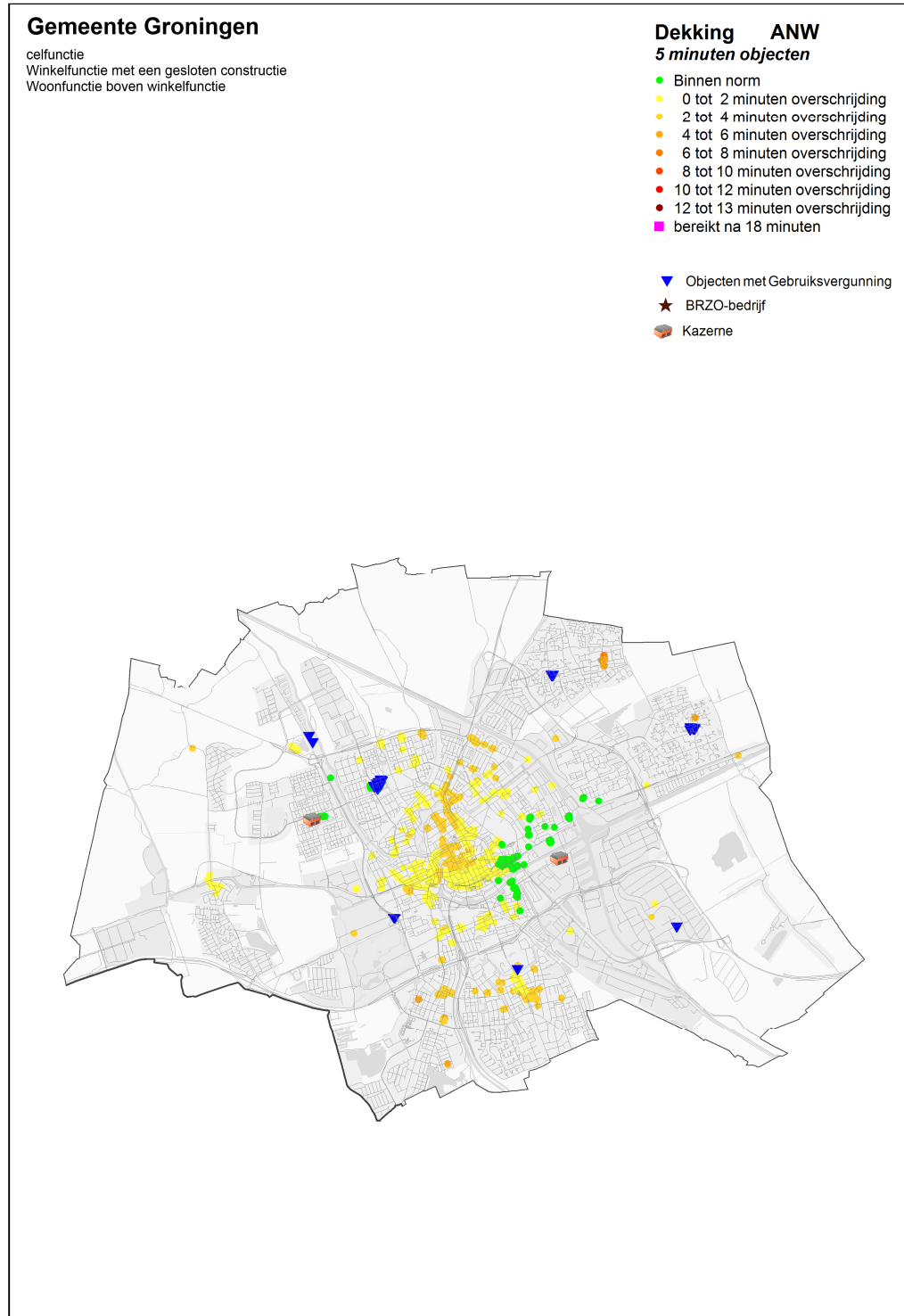
Figuur 8: overzichtskaart avond/nacht situatie objecten met een tijdnorm van 10 minuten

bijlage 2 Tabellen - Groningen

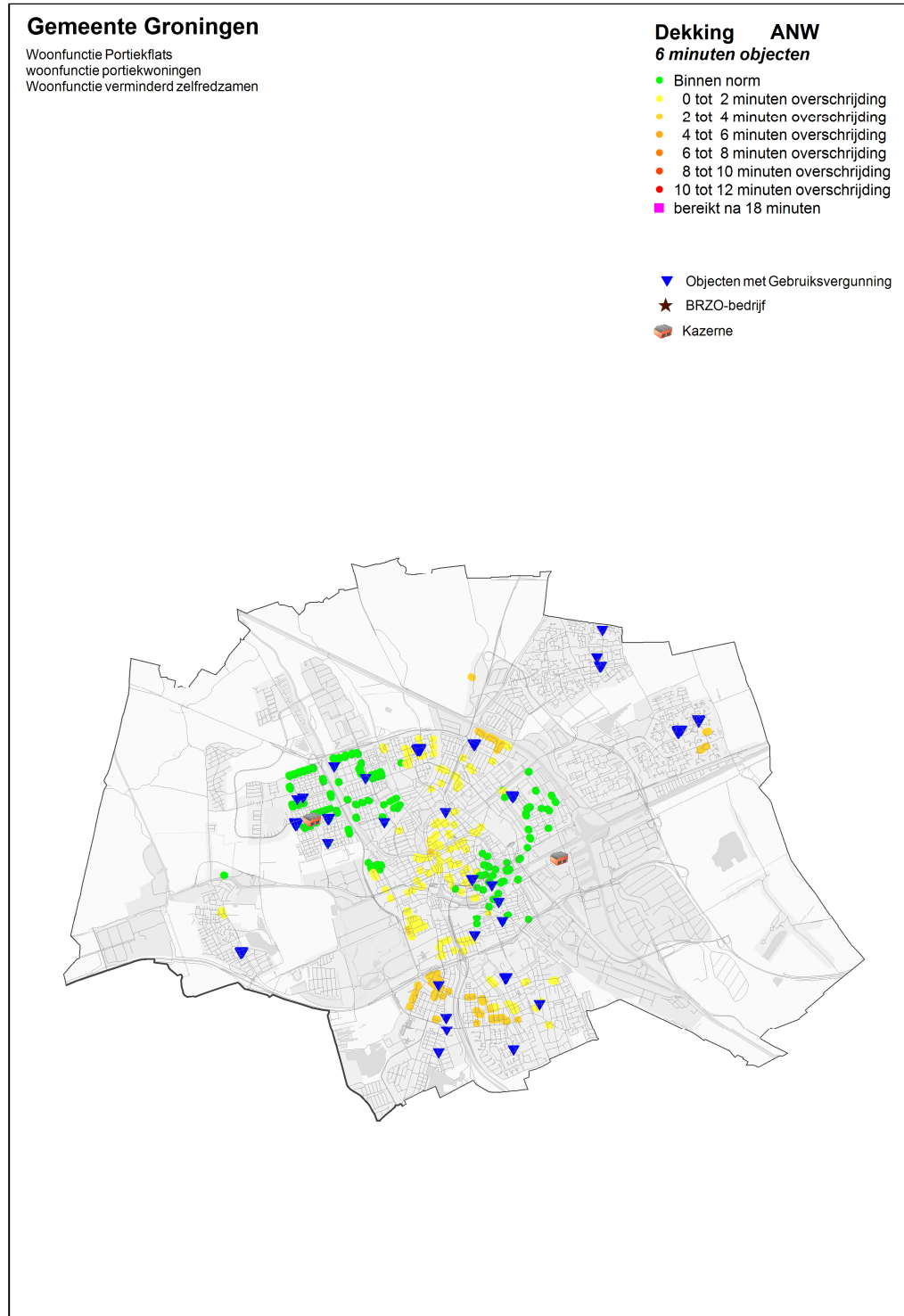
DAG	Objectsoort	Norm	Opkomst in minuten																
			00 tot 05	05 tot 06	06 tot 07	07 tot 08	08 tot 09	09 tot 10	10 tot 11	11 tot 12	12 tot 13	13 tot 14	14 tot 15	15 tot 16	16 tot 17	17 tot 18	Buiten 18		
	celfunctie	5	5	2			3												
	Winkelfunctie met een gesloten constructie	5	108	23	46	12			27										
	Woonfunctie boven winkelfunctie	5	5065	610	672	1843	1469	347	72	36	16								
	Woonfunctie Portiekflats	6	6180	1735	1864	655	656	975	295										
	woonfunctie portiekwoningen	6	2734	349	412	793	726	435	19										
	Woonfunctie verminderd zelfredzamen	6	917	171	88	176	66	115	87	213	1								
	gezondheidszorgfunctie	8	67	16	7	12	7	17	7	1									
	logiesfunctie	8	203	17	60	71	43	7	2	2	1								
	onderwijsfunctie	8	258	20	52	56	75	34	12	8	1								
	winkelfunctie	8	1930	214	339	794	490	65	16	9	3								
	woonfunctie	8	82829	10374	12309	18042	16225	9715	8850	4216	2426	642	18	12					
	bijeenkomstfunctie	10	773	89	150	239	157	50	59	26	3								
	industriefunctie	10	3112	263	467	926	792	392	159	76	23	11	3						
	industriefunctie BRZO	10	3			1	1	1											
	kantoorfunctie	10	1977	241	378	627	420	181	63	52	15								
	overige gebruiksfunctie	10	5963	987	879	1154	1347	973	483	109	12	19							
	sportfunctie	10	97	11	14	23	18	25	4	1	1								
	Totaal		112221	15120	17759	25424	22495	13332	10155	4749	2502	672	21	12					

ANW	Objectsoort	Norm	Opkomst in minuten																
			00 tot 05	05 tot 06	06 tot 07	07 tot 08	08 tot 09	09 tot 10	10 tot 11	11 tot 12	12 tot 13	13 tot 14	14 tot 15	15 tot 16	16 tot 17	17 tot 18	Buiten 18		
	celfunctie	5	5	2			3												
	Winkelfunctie met een gesloten constructie	5	108	23	46	12			27										
	Woonfunctie boven winkelfunctie	5	5065	610	672	1843	1469	347	72	36	16								
	Woonfunctie Portiekflats	6	6180	1735	1864	655	656	975	295										
	woonfunctie portiekwoningen	6	2734	349	412	793	726	435	19										
	Woonfunctie verminderd zelfredzamen	6	917	171	88	176	66	115	87	213	1								
	gezondheidszorgfunctie	8	67	16	7	12	7	17	7	1									
	logiesfunctie	8	203	17	60	71	43	7	2	2	1								
	onderwijsfunctie	8	258	20	52	56	75	34	12	8	1								
	winkelfunctie	8	1930	214	339	794	490	65	16	9	3								
	woonfunctie	8	82829	10374	12309	18042	16225	9715	8850	4216	2426	642	18	12					
	bijeenkomstfunctie	10	773	89	150	239	157	50	59	26	3								
	industriefunctie	10	3112	263	467	926	792	392	159	76	23	11	3						
	industriefunctie BRZO	10	3			1	1	1											
	kantoorfunctie	10	1977	241	378	627	420	181	63	52	15								
	overige gebruiksfunctie	10	5963	987	879	1154	1347	973	483	109	12	19							
	sportfunctie	10	97	11	14	23	18	25	4	1	1								
	Totaal		112221	15120	17759	25424	22495	13332	10155	4749	2502	672	21	12					

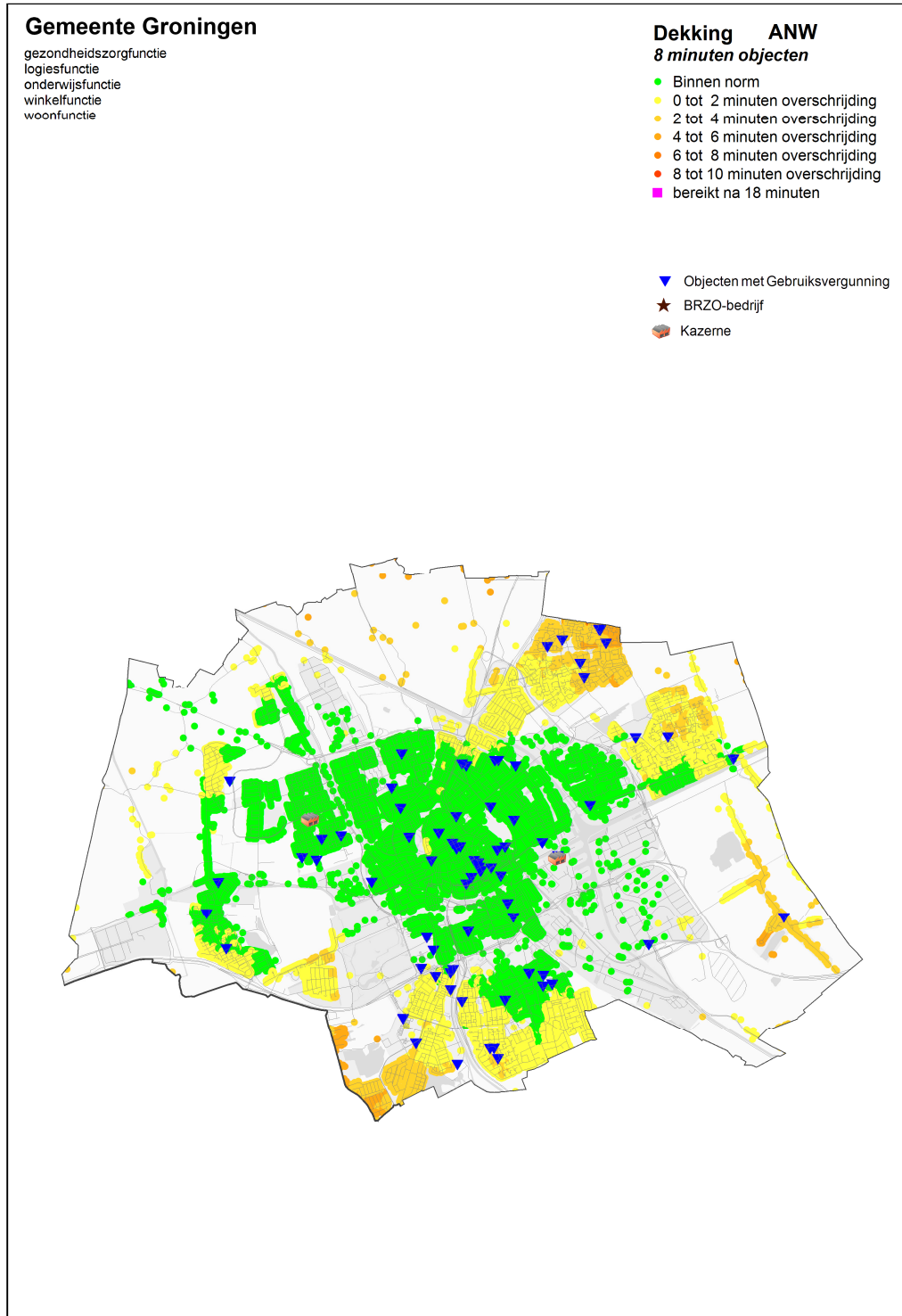
bijlage 3 Groningen ANW - 5 min objecten

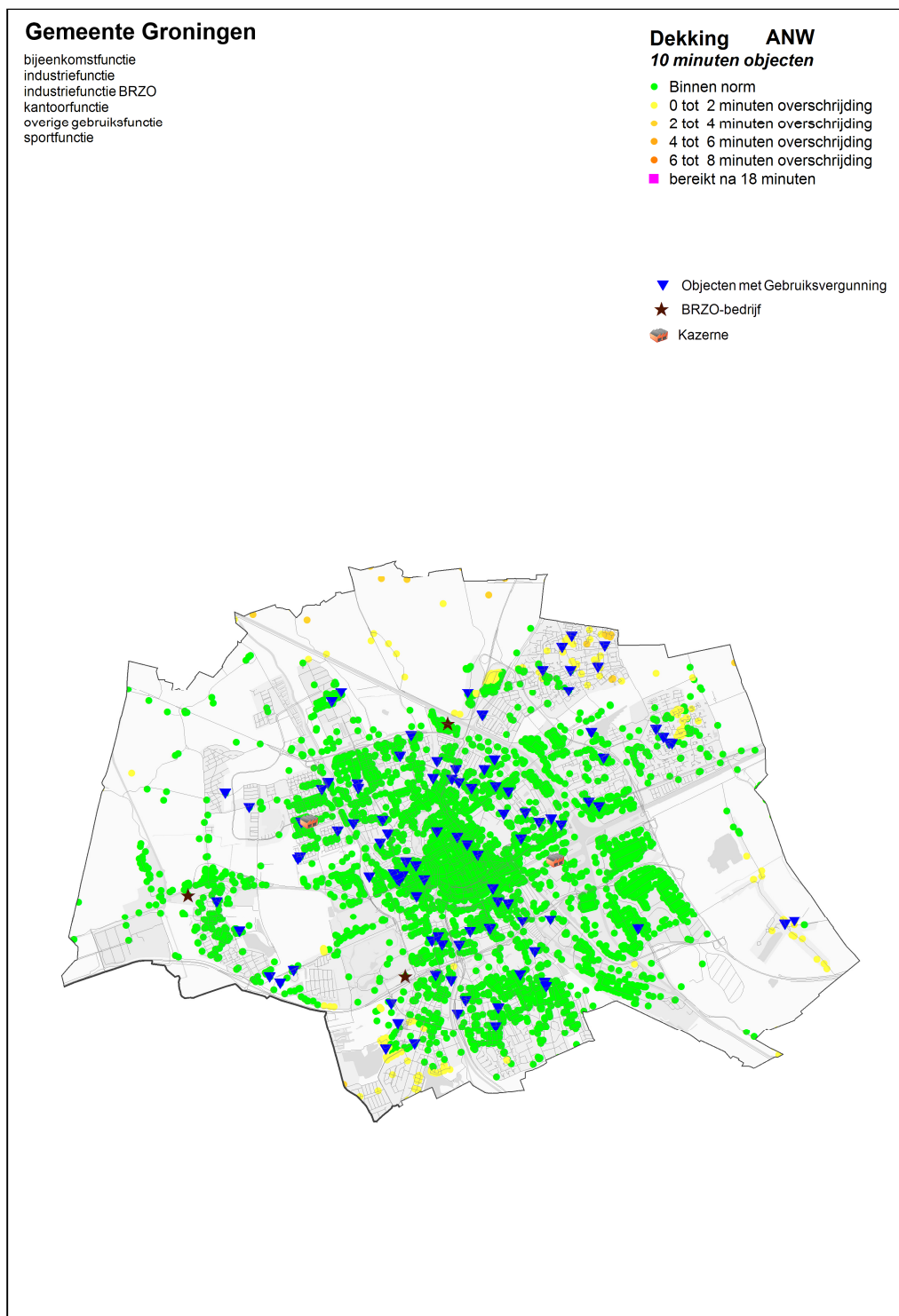
bijlage 4 Groningen ANW - 6 min objecten

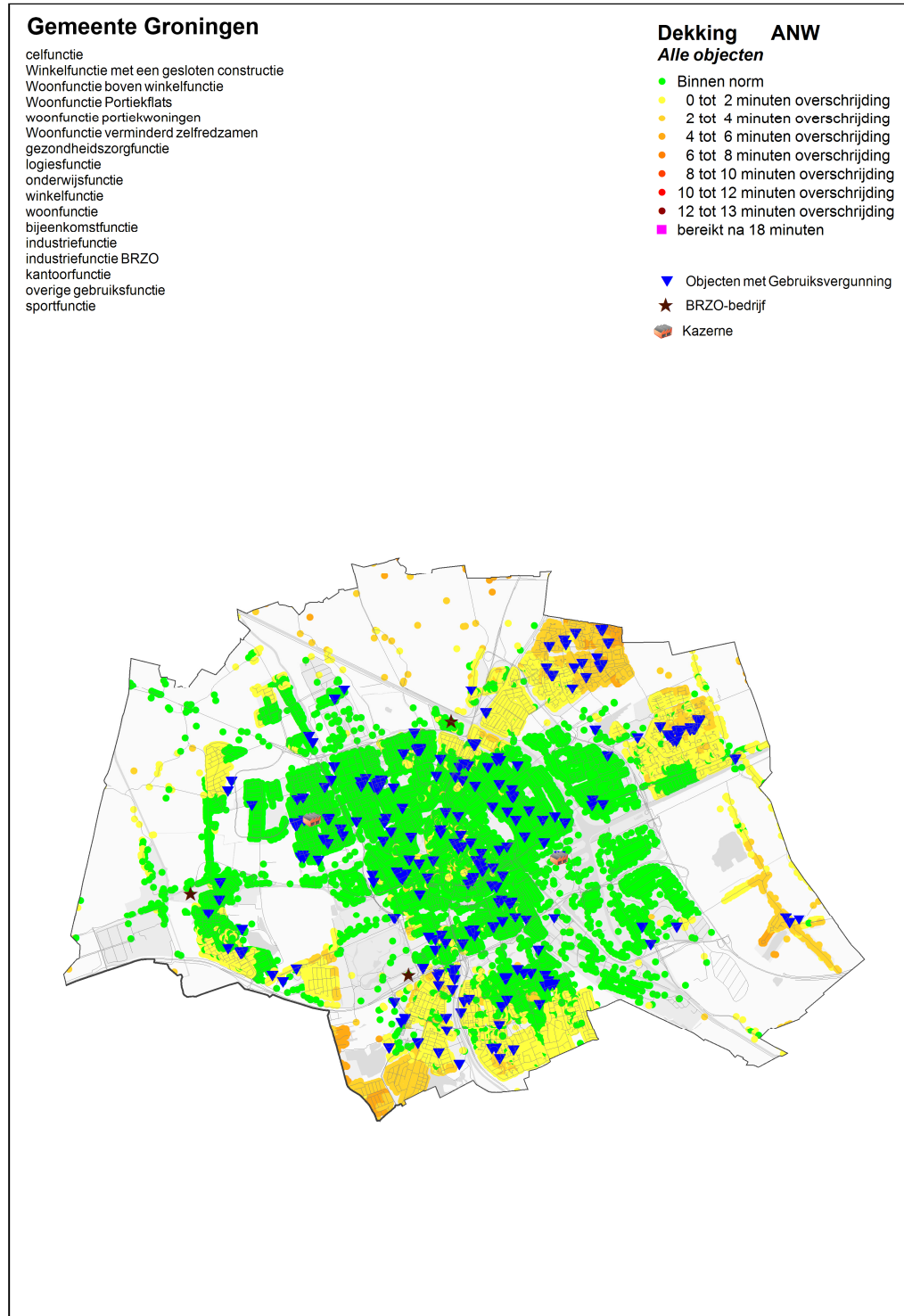
bijlage 5 Groningen ANW - 8 min objecten

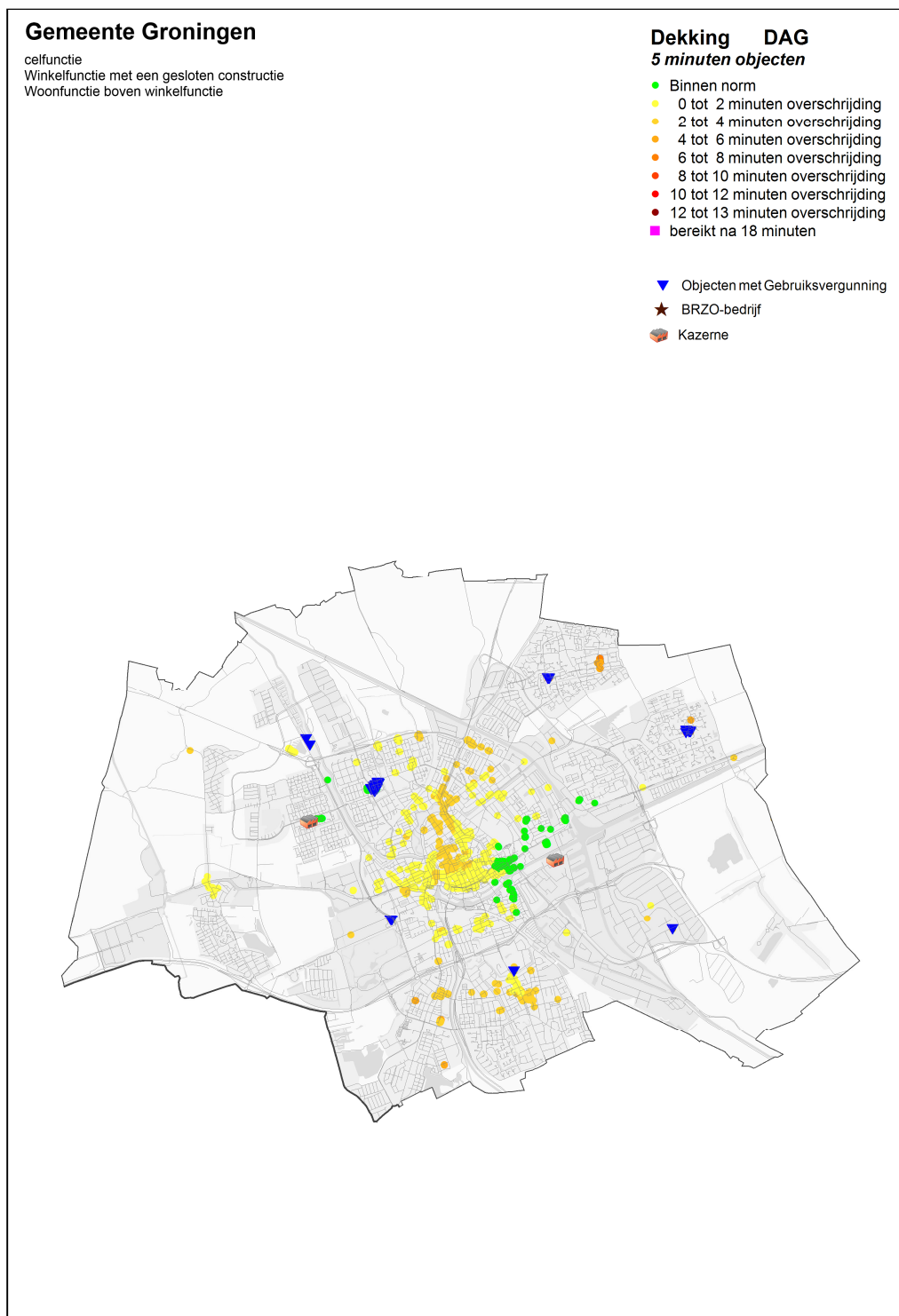
bijlage 6 Groningen ANW - 10 min objecten

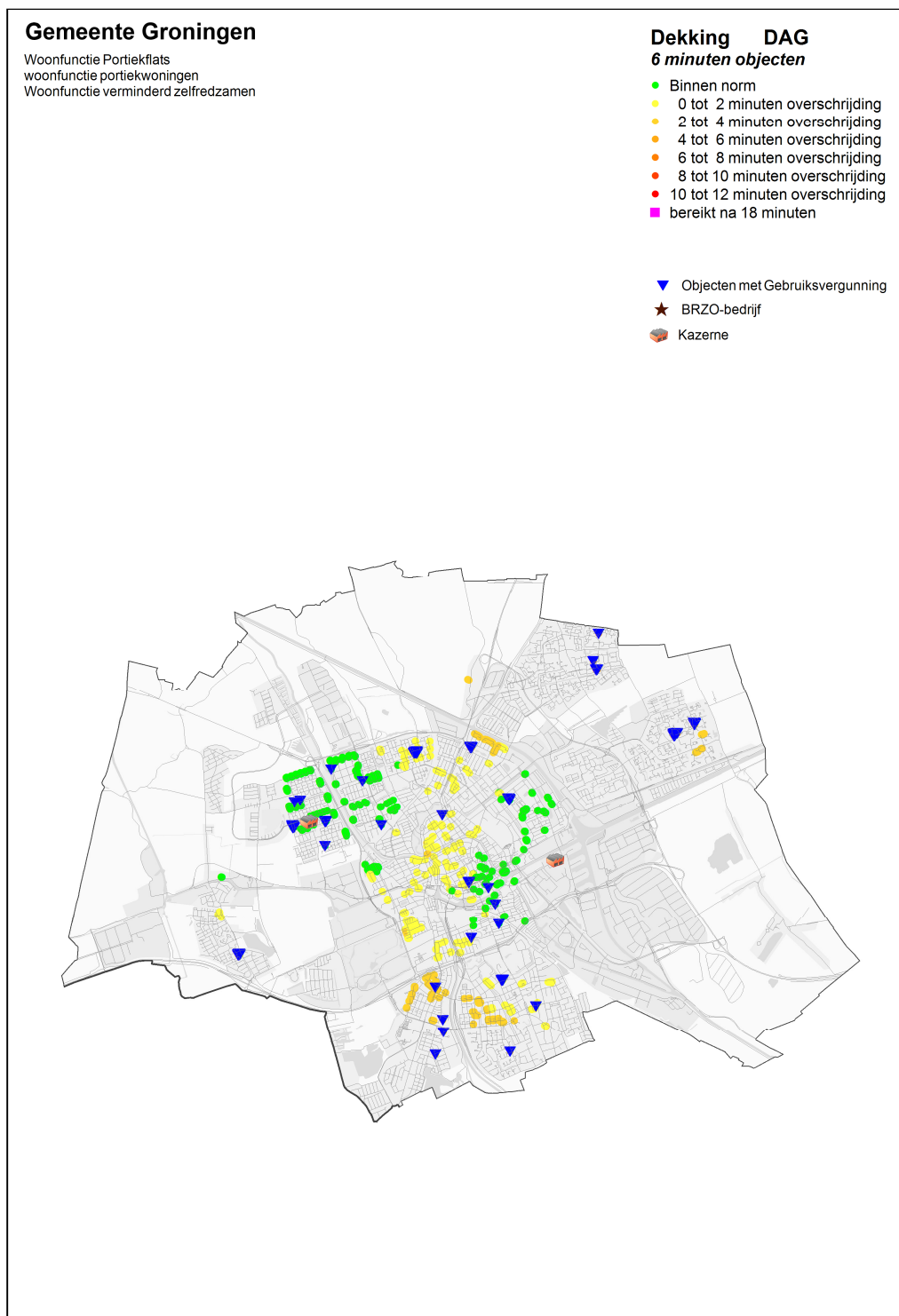
bijlage 7 Groningen ANW - alle objecten

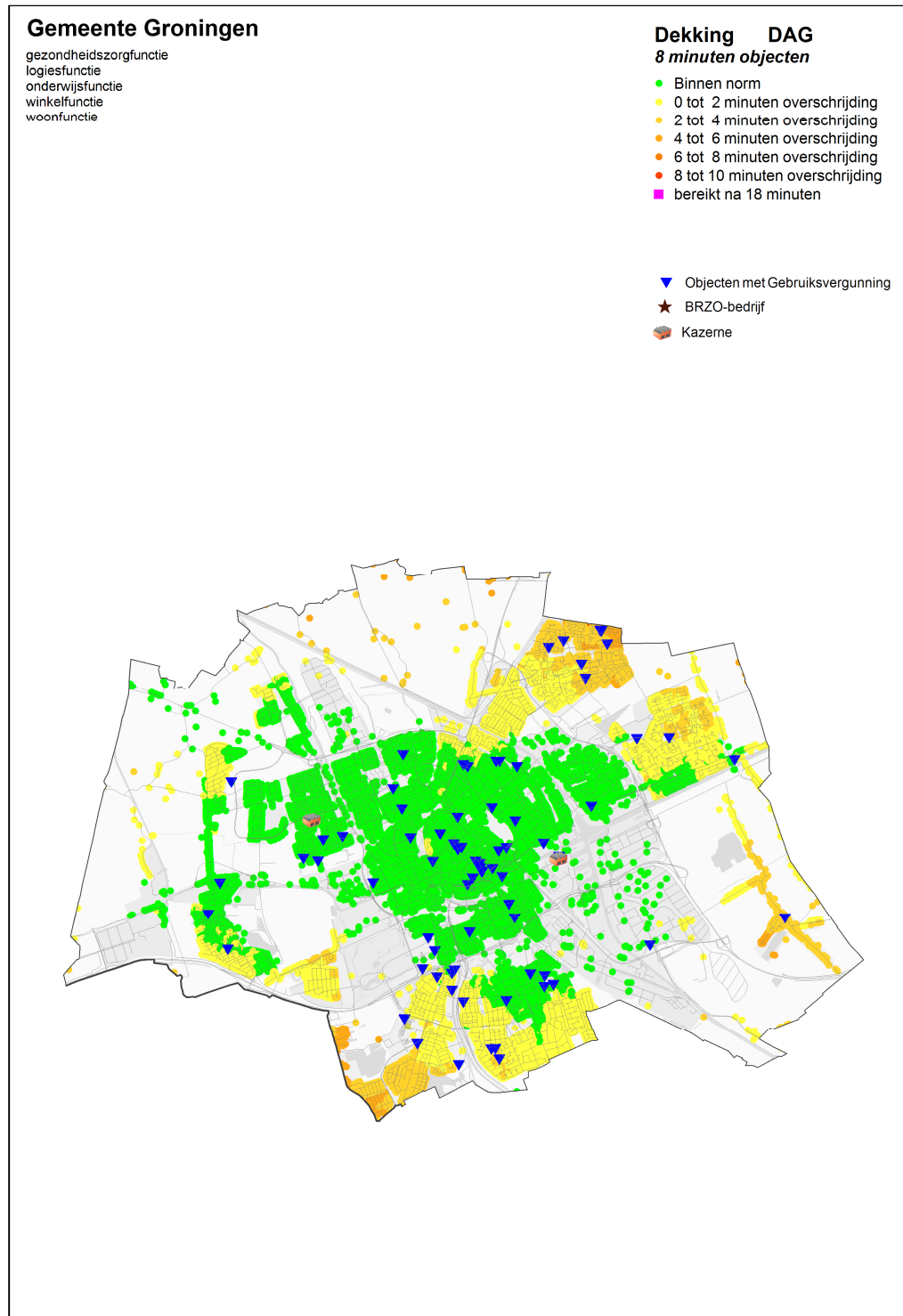
bijlage 8 Groningen DAG 5 min objecten

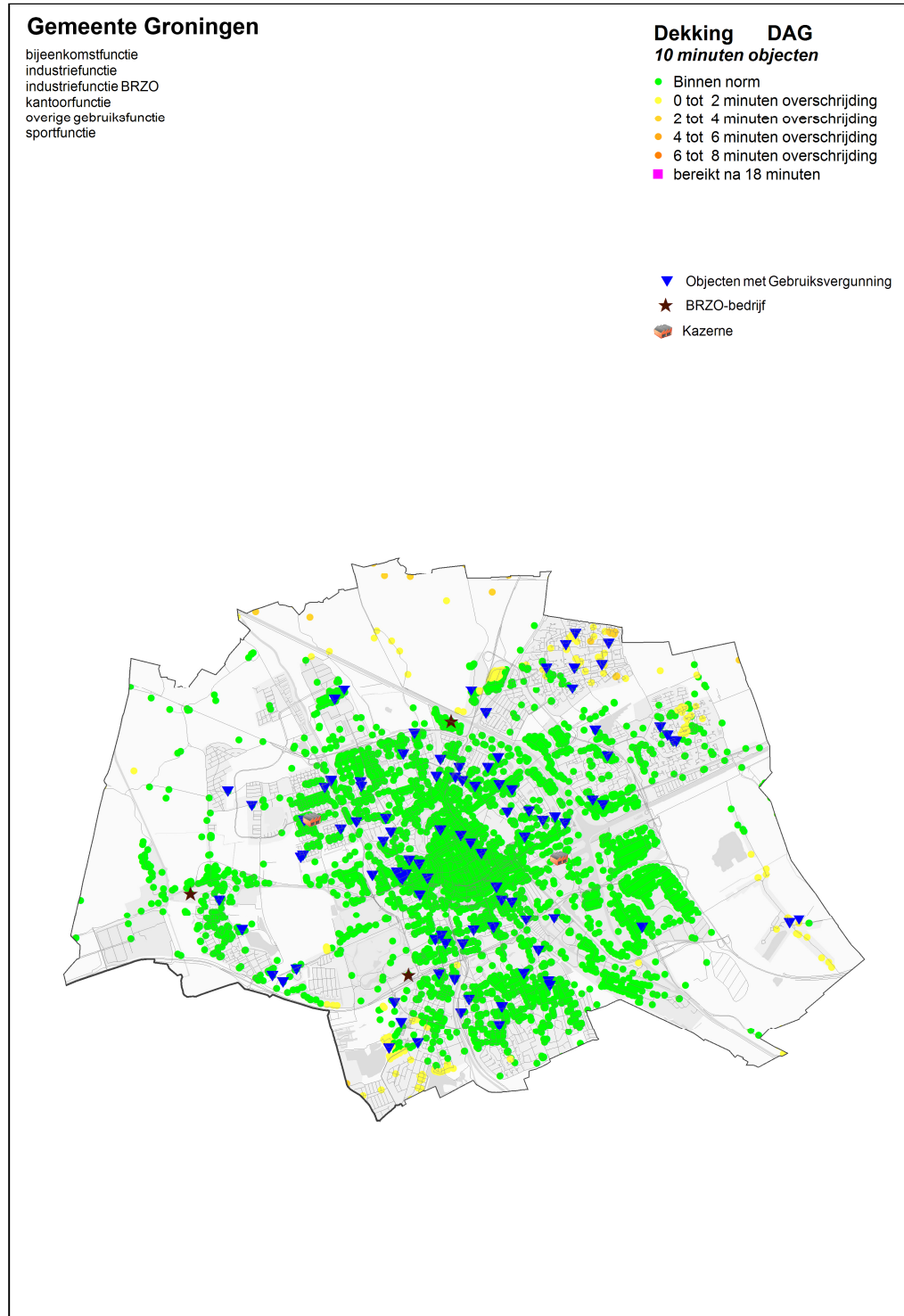
bijlage 9 Groingen DAG - 6 min objecten

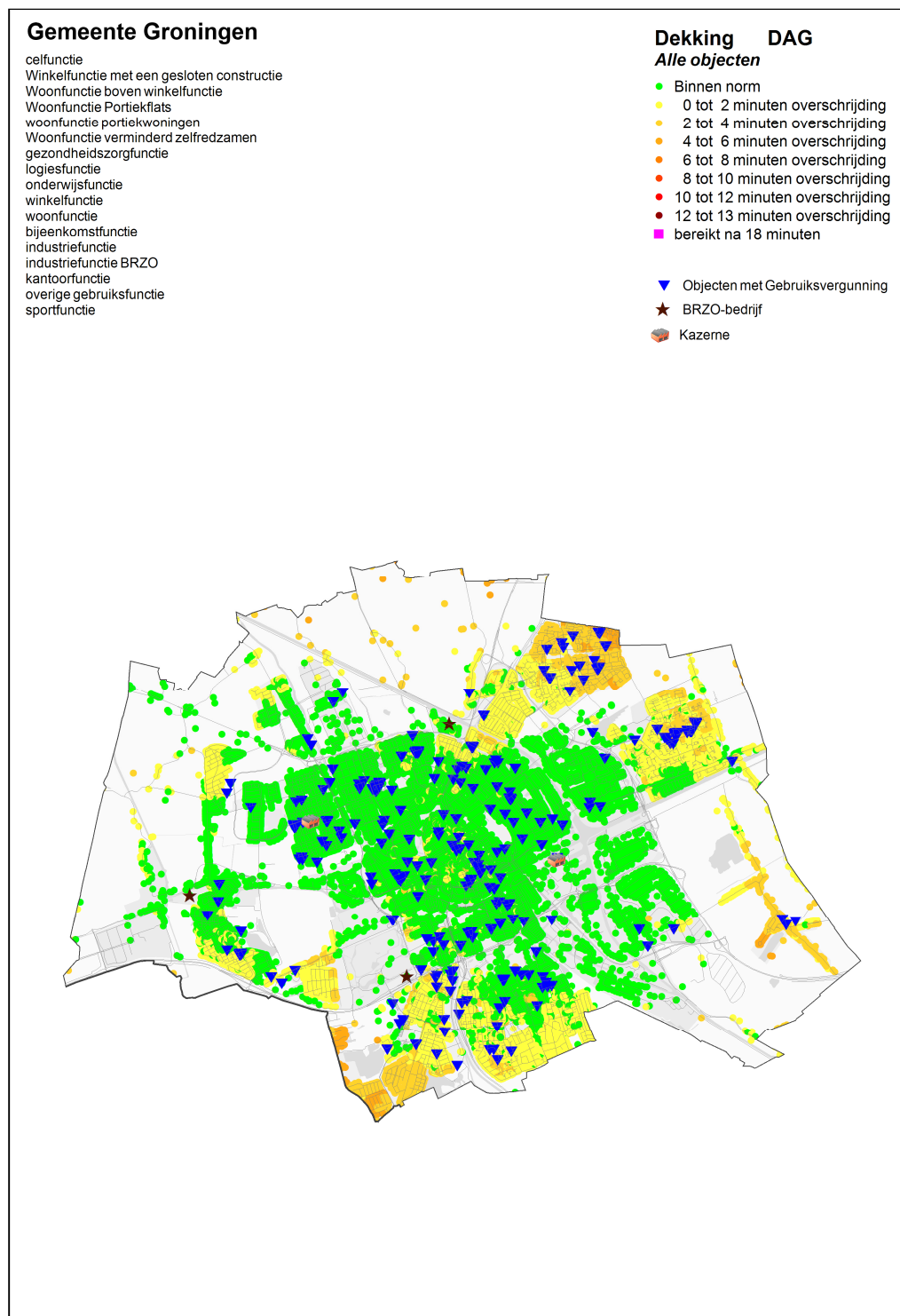
bijlage 10 Groningen DAG - 8 min objecten

bijlage 11 Groningen DAG - 10 min objecten

bijlage 12 Groningen DAG - alle objecten

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering 22-08-2013
Raadscommissie F&V
Datum raadscommissie 18-09-2013
Bijlagen 5

Registratienr. BD 13.3867375
Datum B&W besluit 03-09-2013
Portefeuillehouder Rehwinkel
Steller H.H.J. Boer
Telefoon 7665
E-mail leon.boer@groningen.nl

Onderwerp

Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Concept raadsbesluit

De raad besluit de besluitvorming over de gewenste vorm van herindeling af te stemmen op de besluitvorming in de gemeenteraden van het "cluster" Haren, Ten Boer en Slochteren en het college van GS hierover te informeren.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

2

(Publieks-)samenvatting

Dit voorstel bevat een reactie op de visie van de provincie op de bestuurlijke organisatie in Groningen (2 juli 2013). Die visie bevat zowel een beoordeling van mogelijke herindelingsvarianten als een beoogd tijdschema voor een vervolproces. Het voorstel is om, in lijn met het besluit van de gemeenteraadsvergadering van mei, het initiatief tot herindeling primair neer te leggen bij de gemeenteraden van onze nabuurgemeenten. Vervolgens kunnen we bezien of er een principebesluit tot een mogelijke herindeling van de gemeente Groningen kan worden opgesteld.

Inleiding

Op 2 juli jl. heeft het college van GS van de provincie Groningen een visie op de toekomst van de bestuurlijke organisatie uitgebracht (bijlage 1). In deze visie wordt, mede op basis van een nieuw beleidskader gemeentelijke herindeling (bijlage 2), een aantal uitgangspunten geformuleerd op basis waarvan het mede vorm wil geven aan de gemeentelijke herindeling in Groningen. In het verlengde daarvan wordt een oordeel gegeven over de herindelingsvarianten zoals die door gemeentebesturen in onze provincie naar voren zijn gebracht.

Voor wat betreft het vervolproces wordt aan de gemeenten gevraagd om voor 1 december 2013 een principebesluit te nemen over de beoogde herindelingspartners. Dit voorstel bevat een reactie hierop. De vraag aan u is of u met deze reactie in kunt stemmen.

Argumenten/afwegingen

Beleidskaders provincie en Rijk.

In de visie van de provincie wordt allereerst ingegaan op de (nieuwe) rollen en verantwoordelijkheden van de gemeenten en de provincie.

Voor een herindeling ligt het primaat bij de gemeenten. De provincie heeft een "modererende" en - richting het Rijk - een adviserende rol. Ten opzichte van het vorige beleidskader is het wel nieuw dat provincies vanuit "een bovenlokale verantwoordelijkheid" de mogelijkheid hebben om "zelf het initiatief te nemen of een initiatief van gemeenten over te nemen als gemeenten na een lange discussie zelf niet tot een herindelingsvoorstel komen, terwijl de versterking van de gemeentelijke bestuurskracht wel nodig is."

Verder wordt vanuit het landelijke beleidskader vooral gekeken naar het draagvlak, de interne samenhang, bestuurskracht, evenwichtige regionale verhoudingen en duurzaamheid van de heringedeelde gemeente. Daar zijn door GS, op basis van de bevindingen van de visitatiecommissie, nog aan toegevoegd: het nodale principe (de oriëntatie van de bevolking), het schaalniveau dat aansluit bij de regionale opgaven en de samenhang door transport- of logistieke assen.

Gorechtvariant.

GS vullen de visie verder in door bovenstaande uitgangspunten toe te passen op de door de gemeenten ingebrachte herindelingsvarianten. Wanneer we ons beperken tot "centraal Groningen" dan duikt naast de variant van de commissie Jansen (Groningen/Haren/Ten Boer/Meerstad) ook de zogenoemde Gorechtvariant (Hoogezand-Sappemeer, Slochteren, Menterwolde en Haren) in de betrokken gemeenteraden op als voorkeurs of (second best) variant.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

3

GS stellen hierover:

"Beoordeling Stad Groningen

De discussie is in dit gebied nog niet zo ver gevorderd als in sommige andere gebieden. Wij vragen de gemeenten in de komende periode aan de slag te gaan met het zetten van vervolgstappen. Voor samengaan van Haren met Hoogezand-Sappemeer lijkt gelet op de vlekkenkaart weinig inhoudelijke aanleiding. Een Gorechtvariant, waarin Haren is begrepen, ligt daarmee niet voor de hand. Samengaan met Tynaarlo is complex, temeer daar deze gemeente onlangs met Aa en Hunze en Noordenveld afspraken heeft gemaakt om tot ambtelijke samenwerking te komen. Daarnaast speelt hier de complicerende factor van provinciegrens overschrijdende herindeling. Het voegen van het Meerstaddeel van Slochteren bij de stad is voorgesteld op basis van inhoudelijke overwegingen. In de overleggen kwam naar voren dat bij de wens van Slochteren ook de mogelijke financiële consequenties een rol spelen. Dat begrijpen we. Het is volgens ons een aangelegenheid waar de betrokken gemeenten bij de uitwerking goede afspraken over moeten maken. In die afspraken kunnen zaken als gevolgen voor de OZB en het effect op de algemene uitkering worden verwerkt. GS nodigen de betrokken gemeenten uit om de nog open liggende aandachtspunten samen uit te werken vanuit de door de visitatiecommissie voorgestelde indeling en om uiterlijk 1 december principebesluiten voor te leggen."

GS stellen ons inziens terecht dat, gelet op de uitgangspunten van zowel de rijksoverheid als de provincie, de inhoudelijke onderbouwing van de Gorechtvariant te dun is. Daarnaast is het opmerkelijk dat er wel begrip wordt getoond voor de relatie Meerstad en de financiële positie van Slochteren (verlies aan inkomsten). GS zwijgen echter over op de financiële lasten en risico's van Meerstad voor de gemeente Groningen.

Alles overziend heeft nog geen enkele nabuurgemeente direct aangegeven om met de gemeente Groningen te willen fuseren. Wanneer we uitgaan van de variant van de commissie Jansen dan ziet het beeld bij de nabuurgemeenten er als volgt uit.

Ten Boer.

De gemeente Ten Boer heeft aangegeven dat wanneer een herindeling onvermijdelijk is de gemeente Groningen "een logische fusiepartner" (zie bijlage 3) vormt, maar spreekt voorlopig z'n voorkeur uit voor het continueren van het huidige samenwerkingsmodel met Groningen (politiek zelfstandig en ambtelijk grotendeels gebruik makend van de gemeentelijke organisatie van Groningen). Overigens ligt de focus van het Ten Boerster gemeentebestuur voornamelijk op het wegwerken van de financiële tekorten van deze gemeente. Voorwaarde voor samengaan is uiteraard dat, zoals gebruikelijk, deze kosten niet kunnen worden afgewenteld op een nieuw te vormen gemeente.

Haren.

De gemeente Haren heeft zich weliswaar uitgesproken voor herindeling met een of meerdere andere gemeenten maar heeft nog geen keuze voor een bepaalde herindelingsvariant gemaakt (zie bijlage 4). In september gaat het gemeentebestuur van Haren hierover in gesprek met de inwoners. Op 14 oktober a.s worden mogelijke herindelingsvarianten in de Harense gemeenteraad besproken. In Haren is eveneens een petitiebeweging gaande om de besluitvorming over de herindeling over de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2014 heen te tillen.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

4

Meerstad.

De gemeenteraad van Slochteren heeft zich uitgesproken voor een ongedeelde fusie met Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Haren. Dit is dus inclusief Meerstad. Slochteren is van oordeel dat ook een nieuwe gemeente Gorecht de overeenkomst over de ontwikkeling, realisatie en beheer van Meerstad kan overnemen. Bovendien verwacht Slochteren dat een ontvlechting van Meerstad zowel ruimtelijk als financieel een moeilijke opgave zal zijn (zie bijlage 5). In ieder geval is voor de gemeente Groningen volstrekt duidelijk dat Meerstad qua gebied en exploitatie als één geheel bij één gemeente moet worden ondergebracht.

Initiatief.

In uw vergadering van afgelopen mei heeft u ingestemd met een brief aan GS waarin de samenvoeging met Haren, Ten Boer en het Meerstaddeel van Slochteren als "goed voorstelbaar" werd geschetst. Daarenboven heeft het merendeel van uw raad benadrukt dat de gemeente Groningen bescheidenheid past en dat een initiatief tot herindeling nadrukkelijk vanuit de nabuurgemeente zelf dient te komen. Deze brief is op 10 juni richting Gedeputeerde Staten verzonden.

Nog geen principebesluit.

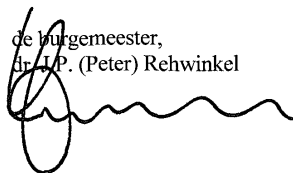
Onder de gegeven omstandigheden vinden wij het niet opportuun om u in dit stadium een principebesluit voor te leggen. Daarvoor moet eerst het besluitvormingsproces bij al onze nabuurgemeenten worden afgerond (Haren: 14 oktober). Pas daarna kunnen we bezien welke mogelijke herindelingspartners zich aandienen. Inmiddels is er door de provincie en de VGG een makelaar ingesteld die tot taak heeft het herindelingsproces en de keuze van een of meerdere fusiepartner(s) te bevorderen. Wij verwelkomen dit initiatief en zijn uiteraard graag bereid om hiermee, ook samen met de colleges van onze nabuurgemeenten, nadere gesprekken aan te gaan. Dit proces moet wat ons betreft eerst z'n beslag krijgen.

Voorstel.

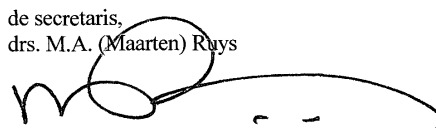
Wij stellen u voor om richting het college van GS aan te geven dat wat de gemeente Groningen betreft een herindeling met Haren, Ten Boer en het Meerstaddeel van Slochteren "voorstelbaar" blijft. En dat een mogelijke herindeling voor onze gemeente uiteraard wel afhangt van een aantal (financiële) randvoorwaarden. Maar dat in dit stadium het initiatief in allereerste instantie bij onze nabuurgemeenten ligt. Wanneer dit besluitvormingsproces in de betrokken gemeenteraden (met inzet van de makelaar) volledig is afgerond, zullen we bezien of er een principebesluit tot herindeling aan u kan worden voorgelegd. Alles overziend kan het college zich goed vinden in de voorstellen van de Commissie Janssen, al beseffen wij, zoals hiervoor aangegeven, ook dat er nog een aantal belangrijke discussiepunten is.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

1.

BIJLAGE

Visie op de bestuurlijke organisatie in Groningen

2 juli 2013

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Achtergrond	3
3.	Advies visitatiecommissie	4
4.	Kwaliteit lokaal bestuur: rollen en verantwoordelijkheden	4
5.	Onze visie	5
5.1	Op weg naar modern openbaar bestuur	5
5.2	Een nieuw lokaal-bestuurlijke indeling	5
	Uitgangspunt voor vervolgproces	5
5.3	Een veranderende provincie	5
	Kaders voor toekomstvisies	
	Loslaten	
5.4	Een moderne bestuurscultuur	6
	Gezamenlijk optrekken	
5.5	Herindeling	7
	Voorlopige stellingnames	7
	Financiële kant	7
	Niet "of" maar "hoe"	8
	Bevindingen /Beoordeling	8
	- Hoogeland	8
	- Eemsdelta	8
	- Westerkwartier	9
	- De Compagnie	9
	- Oost Groningen	10
	- Stad Groningen	10
6.	Vervolgproces	11
6.1	Algemeen	11
	Makelaar	11
6.2	Tijdpad	11
6.3	Faciliteren	12
7.	Slot	12
BIJLAGEN		
1.	Criteria /kwaliteitseisen	13
2.	Leidraad voor besluitvorming gemeentelijke herindelingen per 2017 en 2018 met uiterlijke termijnen (bij gemeentelijk initiatief)	14

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

1. Inleiding

Met deze visie op de bestuurlijke organisatie in Groningen willen wij richting geven aan de herindelingsdiscussie in onze provincie. Wij gaan in op het toekomstbeeld dat ons voor ogen staat, op de rollen en verantwoordelijkheden van provincie en gemeenten en schetsen een proces voor de komende jaren om uiterlijk per 1 januari 2018 tot een nieuwe bestuurlijke organisatie in de provincie Groningen te komen.

Nadat het rapport Grenzeloos Gunnen is gepresenteerd door de visitatiecommissie op 28 februari 2013, zijn de Groninger gemeenten voortvarend aan de slag gegaan met het advies van de commissie. De eerste uitkomsten zijn inmiddels met de provincie gedeeld. Wij hebben aangekondigd om voor de zomer te komen met de visie op de bestuurlijke organisatie in Groningen.

We beschouwen deze visie als een belangrijke tussenstap in het proces en niet als het eindbeeld. We willen er twee doelen mee bereiken. Ten eerste gaat het om richting geven aan de verdere standpuntontwikkeling bij de gemeenten. Ten tweede willen wij Provinciale Staten de gelegenheid bieden een oordeel te geven over onze inzichten over de rol van de provincie, onze aanpak en de kaders en randvoorwaarden die wij hanteren in dit proces. Na de besluitvorming van dit najaar door de gemeenteraden zullen wij Provinciale Staten een voordracht voorleggen met ons eindbeeld. In het nu voorliggende document gaat onze aandacht sterk uit naar de herindeling.

Het rapport Grenzeloos Gunnen benoemt daarnaast als belangrijke pijlers ook taak en rol van de provincie en de bestuurscultuur. Wij vinden die onderwerpen van groot belang en willen ze de komende maanden verder uitwerken, zodat ze in de voordracht goed kunnen worden verwerkt.

Na het verschijnen van het rapport Grenzeloos Gunnen hebben wij aangegeven dat het rapport van de visitatiecommissie - als belangrijk resultaat van een intensief voortraject samen met de Vereniging Groninger Gemeenten - voor ons het uitgangspunt vormt voor het toekomstbeeld. Andere uitkomsten zijn denkbaar, maar moeten gestoeld zijn op inhoudelijke overwegingen en voldoen aan de kaders en randvoorwaarden die wij hiervoor op basis van het nieuwe beleidskader gemeentelijke herindeling hanteren.

2. Achtergrond

Eind september 2011 hebben Provinciale Staten ons gevraagd "visie en beleid te ontwikkelen inzake de ideale gemeentelijke indeling over 3 à 5 jaar en het resultaat hiervan binnen een halfjaar aan Provinciale Staten te doen toekomen".

Wij wilden de gemeenten bij het opstellen van onze visie betrekken. Ook lagen er al afspraken om in 2012 de clustersamenwerking van gemeenten te evalueren. Daarom hebben wij in samenspraak met de Vereniging van Groninger Gemeenten (VGG) een gezamenlijk proces opgezet. In mei 2012 hebben we een ontwerpvisie op de bestuurlijke organisatie vastgesteld en het rapport 'Vlekkenkaarten provincie Groningen' met bijbehorende website¹ op laten stellen. Daarmee hebben we een inhoudelijke basis voor de te kiezen richting van herindeling gelegd.

Medio 2012 hebben de gemeenten hun samenwerking in clusters geëvalueerd. De visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen' heeft dit materiaal betrokken bij haar werkzaamheden, die zij in de periode september 2012 - maart 2013 heeft uitgevoerd. Haar advies heeft zij neergelegd in het rapport Grenzeloos Gunnen, dat zij op 28 februari 2013 heeft gepresenteerd. Na het verschijnen van het rapport hebben wij met alle gemeenten ambtelijk en bestuurlijk overleg gevoerd om de vervolgstappen voor te bereiden.

¹ www.bugelhajema.nl/Groningen-samenhang.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

3. Advies visitatiecommissie

Op basis van haar analyse, adviseert de visitatiecommissie om binnen nu en uiterlijk eind 2017 te komen tot zes nieuwe gemeenten in de provincie. In het rapport Grenzeloos Gunnen doet de commissie een voorstel voor een nieuwe bestuurlijke indeling. De inhoudelijke gebiedsopgaven zijn hierin de belangrijkste factor geweest.

Het realiseren van een nieuwe structuur zal gepaard moeten gaan met een andere rolinvulling van de provincie (focus op de kerntaken en de echt bovenlokale vraagstukken) en van de gemeenten (naast schaalvergroting is ook de schaalverkleining integraal onderdeel van de opgave). Daarnaast moet de bestuurscultuur bij de provincie en bij de gemeenten veranderen, men moet elkaar meer vertrouwen en elkaar meer gunnen.

4. Kwaliteit lokaal bestuur: rollen en verantwoordelijkheden

Als provinciebestuur zijn wij verantwoordelijk voor de kwaliteit van het openbaar bestuur (provincie, gemeenten, waterschappen) in de provincie Groningen. Onze inwoners hebben recht op een efficiënt en effectief bestuur, dat in staat is haar taken goed uit te voeren. Naast deze verantwoordelijkheid, hebben wij ook een provinciaal belang bij een goede inrichting van het openbaar bestuur en krachtige gemeenten in onze provincie. Tevens hebben wij een rol als interbestuurlijk toezichhouder op gemeenten en waterschappen.

Rollen

In de Wet Algemene Regels Herindeling (kort: Wet ARHI) zijn de formele kaders voor de rolinvulling van de drie bestuurslagen bij een herindeling neergelegd. In deze wet wordt beschreven welke bestuursorganen het initiatief tot een herindeling kunnen nemen en welke procesvereisten daarbij gelden. Daarnaast heeft het kabinet onlangs het nieuwe beleidskader gemeentelijke herindeling (kort: ghi) vastgesteld en bij brief van 28 mei jl. aan de Tweede Kamer aangeboden.

In dit beleidskader gaat het kabinet in op de rolverdeling tussen overheden, waarbij zij onder meer het belang benadrukt van de complementariteit van bestuurslagen in herindelingsprocessen. Ook geeft het kabinet in het beleidskader aan hoe zij gemeentelijke herindelingen beoordeelt en aan welke criteria zij herindelingsvoorstellen zal toetsen. Dit zijn de criteria: draagvlak, interne samenhang/dorps- en kernenbeleid, bestuurskracht, evenwichtige regionale verhoudingen en duurzaamheid

Verantwoordelijkheden

Het kabinet laat het initiatief voor herindelingen over aan gemeenten en provincies. Gemeenten zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor de versterking van de kwaliteit van het lokale bestuur en zelf aan zet als het gaat om het vinden van oplossingen om hun maatschappelijke opgaven beter te kunnen oppakken. Vanuit de verantwoordelijkheid voor het openbaar bestuur hebben provincies een modererende rol in de gesprekken van gemeenten over de bestuurskracht en provincies kunnen de ontwikkelingen daarbij in regionaal verband bezien.

Het kabinet geeft aan dat de invulling van deze verantwoordelijkheid voor provincies aanleiding kan zijn om zelf het initiatief te nemen of een initiatief van gemeenten over te nemen als gemeenten bijvoorbeeld niet tot een herindelingsvoorstel komen, terwijl versterking van de gemeentelijke bestuurskracht wel nodig is. Ook bij gemeentelijke herindelingen die van onderop tot stand komen, hebben provincies een formele rol. Provincies sturen herindelingsadviezen van gemeenten door aan het kabinet en voorzien deze van een provinciale zienswijze.

Aan de hand van beide documenten bepaalt de minister vervolgens, of hij een voorstel van wet voorbereidt. De meest opvallende wijziging ten opzichte van voorgaande beleidskaders is dat het kabinet een andere betekenis toekent aan het criterium 'draagvlak' en een steviger rol voor de provincie in herindelingsdiscussies. Wanneer aan het eind van het jaar blijkt dat er zich in het eindbeeld van bestuurlijk Groningen knelpunten voordoen, dan zullen wij de ruimte gebruiken die het beleidskader ons biedt bij het oplossen van deze knelpunten.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

5. Onze visie

5.1. *Op weg naar modern openbaar bestuur*

Wij onderschrijven de analyse en oplossingsrichtingen van de visitatiecommissie. Wij willen in de komende jaren samen met gemeenten toewerken naar een nieuwe bestuurlijke constellatie, met evenwichtige en moderne verhoudingen en een bestuurscultuur die gebaseerd is op gunnen, vertrouwen en goed partnerschap.

Wij streven naar robuuste en toekomstbestendige gemeenten en een provincie die haar kerntaken - binnen deze nieuwe constellatie - goed uitvoert. Wij beogen in deze provincie samen met gemeenten modern openbaar bestuur te organiseren, dat past bij de opgaven en eisen van deze (en de toekomstige) tijd, dat goede verbindingen kan leggen naar maatschappelijke organisaties en andere instellingen en dat alle inwoners in deze provincie adequaat bedient. Als belangrijk element hierbij zien we het organiseren van de kleinschaligheid (de betrokkenheid van dorpen en kernen). Wij vragen gemeenten, hierover in hun toekomstvisies aan te geven hoe dit wordt opgepakt. Wij faciliteren bij het ontwikkelen van de inzichten en het leren van goede praktijkervaringen.

Daarnaast willen we de "overheidsparticipatie" versterken. We moeten als provincie en gemeenten ambtelijk en bestuurlijk tot een andere en bewustere rolinvulling komen. Reguleren waar dat nodig is, loslaten of volstaan met faciliteren waar dat kan.

5.2. *Een nieuwe lokaal-bestuurlijke indeling*

De inhoudelijke analyse van de visitatiecommissie in Grenzeloos Gunnen maakt ons duidelijk dat een opschaling van het lokale bestuur noodzakelijk en urgent is om een antwoord te geven op de maatschappelijke opgaven en uitdagingen in deze provincie. De discussie over gemeentelijke herindeling is geen vrijblijvend proces.

Gezien de urgentie beveelt de visitatiecommissie aan om - uiterlijk - op 1 januari 2018 nieuwe gemeenten gevormd te hebben en daar koersen wij op. (zie paragraaf 6). Daar waar eerdere realisatie mogelijk is, stimuleren wij dat. Gemeenten zijn als eerste aan zet om zélf hun bestuurskracht te versterken om daarmee de maatschappelijke opgaven beter op te kunnen pakken.

Uitgangspunt voor vervolgproces

De overwegingen op basis waarvan de visitatiecommissie tot haar voorstel voor een nieuwe bestuurlijke indeling is gekomen onderschrijven wij.² Wij nemen de voorgestelde nieuwe gemeentelijke indeling als uitgangspunt voor het vervolgproces met gemeenten. Een eventuele wijziging van de door de visitatiecommissie geschatte indeling is mogelijk, echter dit dient provinciebreed een betere indeling op te leveren, er mogen geen 'witte vlekken' ontstaan en het dient tot evenwichtige regionale verhoudingen te leiden.

Herindelingsvoorstellen dienen te voldoen aan de criteria/kwaliteitseisen die we in bijlage 1 hebben opgenomen. Die zijn gebaseerd op het Beleidskader gemeentelijke herindeling en op de kwaliteitseisen die wij eerder in de ontwerpvisie hebben geformuleerd. Ten aanzien van de provinciegrens hebben wij - zoals ook in Grenzeloos Gunnen staat - aangegeven dat deze voor ons in beginsel 'niet heilig' is.³ Voor een herindeling over de provinciegrens geldt voor ons het uitgangspunt dat het advies van de visitatiecommissie leidend is. Mochten er voorstellen komen die binnen het gestelde tijdpad te realiseren zijn en die ook voldoen aan de uitgangspunten en waarbij er geen gemeenten "achter blijven", dan kan nader worden afgewogen of grensoverschrijdende herindeling mogelijk is.

5.3. *Een veranderende provincie*

De reflectie van de visitatiecommissie op ons eigen functioneren trekken wij ons aan. Wij realiseren ons ook dat grotere gemeenten om een ander type middenbestuur vragen. Wij zijn van mening, dat de bestuurslaag die verantwoordelijk is voor een bepaalde taak, deze krachtig en naar behoren moet kunnen uitvoeren. Met een opschaling van het lokaal bestuur kunnen wij taken overlaten aan nieuwe, robuustere gemeenten en ons in de samenwerking met gemeenten meer richten op de complementaire rol, die wij volgens de commissie beter moeten gaan oppakken.

² Grenzeloos Gunnen, pag. 48-49.

³ Grenzeloos Gunnen, pag. 46.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Met een oriëntatie op onze veranderende rol zullen wij zeker niet wachten tot het moment dat de gemeenten in de provincie opgeschaald zijn. Sinds het verschijnen van het rapport Grenzeloos Gunnen maken we een omslag in ons denken en wij willen op een proactieve wijze ons handelen veranderen ("van A naar B, volgens B").

Kaders voor toekomstvisies

Wij zien een aantal aanknopingspunten om dit de komende periode nader uit te werken. In de eerste plaats willen wij dit najaar kaders aanreiken voor de door de te vormen gemeenten op te stellen toekomstvisies. We willen ons daarbij richten op die onderwerpen, waarin we een duidelijk bovenlokaal c.q. provinciaal belang zien. Daarbij bouwen we uiteraard voort op de bestaande documenten zoals het Provinciaal Omgevingsplan (POP), maar dan wel denkend vanuit het toekomstige perspectief.

Wij willen gemeenten daarmee de ruimte geven die past bij grotere en meer robuuste gemeenten. In de tweede plaats start binnenkort de voorbereiding van de nieuwe Omgevingsvisie als opvolger van het huidige POP. Daarbij gaan we kijken hoe de huidige sturingsfilosofie en geformuleerde provinciale belangen zich verhouden tot de nieuwe bestuurlijke constellatie en verhoudingen. Wij willen loslaten waar dat kan en ons helder positioneren op die terreinen, waar onze kerntaken liggen.

Loslaten

Zonder nu op inhoudelijke uitkomsten vooruit te kunnen lopen spreken we de bereidheid uit om te bezien of en hoe toekomstvisies die volgend jaar door gemeenten worden opgesteld al een rol kunnen spelen bij het "loslaten".

Wij realiseren ons ook dat een forse reductie van het aantal gemeenten in de provincie op termijn consequenties kan hebben voor de gewenste schaal waarop de provincie opereert. In dat licht sluiten wij de vorming van een landsdeel in Noord-Nederland ten principale niet uit. In de huidige politiek-bestuurlijk context streven wij een dergelijke provinciale opschaling niet na.

De bestuurlijke urgentie hiertoe ligt volgens ons anders dan op gemeentelijk niveau. Wij richten ons voor wat betreft het provinciale schaalniveau eerst op het verder versterken van de samenwerking met Fryslân en Drenthe, om daarmee onze positie als Noord-Nederland in Den Haag en Europa verder te verbeteren.

5.4. Een moderne bestuurscultuur

De visitatiecommissie heeft in haar rapport in duidelijke bewoordingen gesproken over de bestuurscultuur die zij in Groningen bij provincie en gemeenten heeft aangetroffen en de nadelige gevolgen daarvan beschreven voor de samenwerking tussen de bestuurslagen. Ten aanzien van ons functioneren herkennen we ons in het beeld dat de commissie ons heeft voorgehouden. Elementen daarvan zijn eerder ook door ons geconstateerd.

Versterken van integraliteit en minder sectoraal opereren, vergroten van slagvaardigheid en resultaatgerichtheid en het meer samen met anderen beleid ontwikkelen (zoals bij interbestuurlijk toezicht) vormen daarin voor ons belangrijke aandachtspunten. De reflecties in Grenzeloos Gunnen vragen op onderdelen echter ook aanvullende stappen.

In de aankomende periode brengen wij in alle gelederen van onze organisatie (PS, GS en ambtelijk) een discussie op gang om daarmee een ontwikkeling te stimuleren naar de - ook door ons - gewenste cultuur van vertrouwen en gunnen. Naar onze mening is deze cultuurverandering een wezenlijk en noodzakelijk gedeelte van het verandertraject om in de komende jaren samen met gemeenten tot modern bestuur in deze provincie te komen.

Gezamenlijk optrekken

Gelukkig beginnen we niet bij nul. De waarnemingen van de visitatiecommissie komen niet uit de lucht vallen en een aantal hiervan sluit sterk aan bij al door ons in gang gezette interne processen. We zijn - en gaan - verder aan de slag met zaken zoals sterker prioriteiten stellen, keuzes maken, loslaten, versterken van interactief beleid vormen, versterken van de kaderstellende rol van Provinciale Staten, versterken van resultaatgerichtheid en integraliteit. Dat is een stevige opgave die volop bij ons leeft.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Wij verwachten dat gemeenten ook aan de slag zullen gaan met het verbeteren van de onderlinge verhoudingen. Mogelijk kunnen zij dit oppakken als onderdeel van het herindelingsproces. Ook de VGG heeft aangegeven voor zichzelf een rol te zien bij het verbeteren van de bestuurscultuur in Groningen. Samen met de VGG gaan we na of wij op onderdelen gezamenlijk kunnen optrekken om daarmee de ontwikkelingen in de gewenste richting verder te stimuleren.

5.5. Herindeling

De fase volgend op de presentatie van het rapport Grenzeloos Gunnen, heeft zowel bij de provincie als bij gemeenten in het teken gestaan van opinievorming. In de afgelopen maanden zijn gemeenten voortvarend aan de slag gegaan met de uitkomsten van het visitatietraject. De meeste gemeenten hebben zeer intensieve trajecten doorlopen.

Wij hebben veel waardering voor de inzet van gemeenten en de constructieve wijze waarop gemeenten de gesprekken hebben gevoerd, in eigen huis, met bewoners en hun bestuurlijke partners. De manier waarop gemeenten tot nu toe in dit proces hebben geacteerd, geeft ons veel vertrouwen voor een goed vervolg.

Wij achten het van groot belang om in deze opiniërende fase een goede verbinding te houden tussen de opinievorming en ontwikkelingen bij gemeenten en onze eigen visievorming. In de voorbije maanden hebben daartoe diverse ambtelijke en bestuurlijke gesprekken plaatsgevonden.

Voorlopige stellingnames

Inmiddels beschikken we van vrijwel alle gemeenten over voorlopige stellingnames, veelal gebaseerd op intensieve communicatie met de inwoners. Uit de reacties van gemeenten maken wij in algemene zin op dat de bevindingen van de visitatiecommissie op herkenning kunnen rekenen. Er is veel waardering voor de analyse van de commissie vanuit de inhoudelijke opgaven in deze provincie. De reflecties van de commissie op de bestuurscultuur en de noodzaak tot herindeling alsook de urgentie om nu het tempo er goed in te houden wordt door de meeste gemeenten herkend. We zien ook enkele kritische kanttekeningen en alternatieve oplossingen.

Wij vinden dat de gemeenteraden de gelegenheid moeten krijgen om hun oordeelsvorming af te ronden en te komen tot een provinciebreed toekomstbestendig en robuust eindbeeld van nieuwe gemeenten. Gezien het doel om uiterlijk per 1 januari 2018 tot een nieuwe bestuurlijke organisatie in de provincie Groningen te komen, verwachten wij dat er per 1 december principebesluiten liggen van de gemeenteraden. Indien wij vinden dat het provinciebrede eindbeeld dat dit oplevert - wellicht op onderdelen - niet voldoende robuust en toekomstbestendig is, zullen wij aangeven hoe wij vinden dat het eindbeeld eruit zou moeten zien. Daarbij vormt zoals eerder aangegeven het advies van de visitatiecommissie ons uitgangspunt.

Tijdens de bestuurlijke overleggen en ook in brieven kwam een aantal aspecten aan de orde waar gemeenten verduidelijking over willen hebben en waar zij zorgen over hebben. Gemeenten benadrukken het belang dat gemeentelijke herindelingen gepaard gaan met het goed organiseren van kleinschaligheid. Ook geven veel gemeenten aan dat bij een opschaling van het lokaal bestuur de rol (en mogelijk ook de schaal) van de provincie op termijn zal moeten veranderen.

Financiële kant

De nieuwe gemeentelijke indeling die in Grenzeloos Gunnen wordt geschetst en die onder meer vanuit de gebiedsopgaven wordt beredeneerd, wordt door veel gemeenten herkend. Duidelijk signaal van zorg krijgen we over de financiële kant van de herindeling. Hoe kan ervoor worden gezorgd dat hierin geen belangrijke belemmeringen ontstaan? We vinden dit een belangrijk punt, dat in het verdere onderzoek moet worden uitgewerkt. Duidelijk is voor ons in ieder geval wel, dat bij de uitwerkingen mede op de financiële mogelijkheden moet worden gestuurd.

We nodigen de gemeenten uit om dit financiële onderzoek ("begrotingsscan") snel na het principebesluit parallel aan de toekomstvisie uit te voeren. Eventueel kunnen wij hierbij desgewenst ondersteunen. Waar nodig kan dit na vaststelling van het herindelingsontwerp worden gevolgd door een herindelingscan, waaraan ook BZK dan zijn medewerking verleent. Tot slot willen we de zorg niet onvermeld laten over de samenloop van herindeling met de decentralisatieopgaven. Beide lopen in de tijd min of meer parallel. Een goede afstemming hiertussen zal bij de uitwerking een belangrijk punt van aandacht moeten zijn.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Nieuwe realiteit

Herindelen, niet of maar hoe. Dat is de nieuwe realiteit die door het rapport Grenzeloos Gunnen is geschapen. Deze realiteit wordt door de meeste gemeenten herkend. Het is niet meer de vraag of we gaan herindelen, maar vooral met wie. Daarbij waarderen we dat gemeenten zich goed realiseren dat gemeentelijke keuzes consequenties zullen hebben voor andere gemeenten (het 'regionaal evenwicht') en gemeenten goed beseffen dat men in de discussie niet alleen vanuit het eigen belang kan redeneren en handelen, maar dat gemeentelijke herindeling voor alle inwoners van deze provincie een beter perspectief moet opleveren.

Ook hebben wij respect voor de wijze waarop gemeenten de afgelopen maanden in deze vaak lastige en emotionele discussies, op basis van de resultaten van de visitatie hun verantwoordelijkheid hebben genomen. Sommige gemeenten hebben daarvoor een flinke ommezwaai moeten maken ten opzichte van hun oorspronkelijke standpunt.

Eind 2013 moet het eindbeeld voor de nieuwe gemeentelijke indeling in onze provincie zich hebben gezet (zie ook het tijdpad in paragraaf 6).

Bevindingen

Hieronder schetsen wij onze bevindingen op basis van de bestuurlijke gesprekken en de brieven die wij hebben ontvangen van gemeenten in relatie tot de indeling van de visitatiecommissie.

Hoogeland (Bedum, Winsum, De Marne, Eemsmond deels, Zuidhorn deels)

Op hoofdlijnen herkennen de betrokken gemeenten de gedeelde gebiedsopgaven van de indeling Hoogeland. Alle betrokken gemeenten zetten echter vraagtekens bij de robuustheid en toekomstbestendigheid van een nieuwe gemeente Hoogeland. Er wordt voorgesteld om met een samenvoeging van Hoogeland en Eemsdelta tot één sterke regiogemeente in Noord-Groningen te komen ('van Lauwerszee tot Dollard tou').

Bedum wil een zelfstandige samenwerkende gemeente blijven, maar geeft aan dat - wanneer heringedeeld wordt - aansluiting bij Hoogeland het meest voor de hand ligt. Winsum pleit voor nader onderzoek zowel naar herindelingsopties als naar samenwerkingsmodellen. Naast koppeling van Hoogeland en Eemsdelta noemt men ook koppeling van Winsum en De Marne aan Westerkwartier. Er wordt een aantal inhoudelijke en procesmatige onderwerpen benoemd. Eemsmond pleit naast het bovenstaande voor een onderbouwing van nut en noodzaak van herindeling.

Eemsdelta (Delfzijl, Appingedam, Loppersum, Eemsmond deels, Slochteren deels en Oldambt deels)

Ook in Eemsdelta worden de gebiedsopgaven door alle betrokken gemeenten onderkend. Gezien de bestaande samenwerking vinden de DAL-gemeenten een gemeente bestaande uit DAL met Eemsmond een meer logische voortzetting dan het voorstel van de commissie Jansen. In beide gevallen vraagt men zich af of mede door de demografische ontwikkelingen de nieuwe gemeente wel robuust genoeg is op de langere termijn. Op de langere termijn voorziet men een samenvoeging met Hoogeland

De DAL gemeenten vinden het bovendien wenselijk om te komen tot een nadere verkenning van een uitbreiding met de gemeente Hoogeland, al zet Delfzijl wel vraagtekens bij het samenbrengen van het primair stedelijke en industriële karakter van Eemsdelta naast het plattelandskarakter van Hoogeland. Slochteren heeft in het bestuurlijk overleg te kennen gegeven in zijn geheel bijeen te willen blijven en dus niet deels aan Eemsdelta te willen worden toegevoegd.

Beoordeling Hoogeland en Eemsdelta

Wij stellen vast dat in beide gebieden vraagtekens worden geplaatst bij de robuustheid en toekomstbestendigheid van de nieuwe indeling. De gemeente Eemsmond geheel toevoegen aan Eemsdelta heeft consequenties voor Hoogeland en voor het regionale evenwicht. De gemeenten op het Hoogeland opteren daarnaast voor een opschaling op het niveau van Noord-Groningen. Er kunnen vraagtekens geplaatst worden bij een herindeling van zeven gemeenten, omdat dit een complex proces kan zijn.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Gelet op de reacties uit de gebieden en ook de inhoudelijke aarzeling, die uit het advies van de visitatiecommissie blijkt, vinden wij het onderzoek naar mogelijkheden voor een koppeling van Hoogeland en Eemsdelta zeer de moeite waard en willen wij dit faciliteren door inzet van de makelaar. De inhoudelijke agenda moet daarbij centraal staan. Zoals Delfzijl in zijn brief stelt: "de pijlers van zowel stedelijke identiteit, industriële identiteit als plattelandsideñtiteit met daarbij een analyse, hoe men de geschetste nadelen van een zo complexe herindeling van zeven gemeenten wil aanpakken". Deel van die inhoudelijke agenda is voor ons ook dat de beide havens bestuurlijk in een hand horen te komen. Naar ons inzicht bevat overigens niet alleen Hoogeland maar ook Eemsdelta duidelijke plattelandskennmerken. In die zin nuanceren wij de door Delfzijl geschetste verschillen enigszins. Onderdeel van dit onderzoek dient ook te zijn wat de inhoudelijke overwegingen zijn om het deel van Slochteren wel of niet bij Eemsdelta dan wel de combinatie Hoogeland / Eemsdelta te voegen.

Daarnaast verzoeken we de gemeenten om ook de positie van Middag Humsterland in het nader onderzoek te betrekken; dit gezien de vanuit Westerkwartier gebleken wens (zie volgende alinea). Voor onderzoek naar samenwerkingsmodellen, zoals door Winsum en Bedum genoemd zien we noch steun bij de andere gemeenten, noch steun vanuit het rapport van de visitatiecommissie. Op basis daarvan achten wij een onderzoek naar samenwerkingsmodellen niet zinvol. Wij gaan er van uit dat de gemeenten in de komende periode de opties koppeling van Hoogeland aan Eemsdelta alsook het betrekken van De Marne en Winsum bij het Westerkwartier gaan onderzoeken. Als de verschillende onderzoeken tot onvoldoende resultaat leiden baseren wij ons op het advies van de visitatiecommissie.

Westerkwartier (*Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn (grotendeels)*)

De betrokken gemeenten zijn over het algemeen positief over de voorgestelde indeling. Men wil de toekomst samen verder invullen. De gemeenten hebben aangegeven het Middag-Humsterland ongedeeld op te willen nemen in de nieuwe gemeente. Het betreft een zwaarwegend punt. De betrokken gemeenten hebben voor het vervolgproces enkele onderzoeksvragen geformuleerd, met betrekking tot de samenwerking van Westerkwartier en Noordenveld, financiële aspecten en het mogelijk betrekken van Winsum en De Marne in de gesprekken over de vorming van een nieuwe gemeente.

Beoordeling Westerkwartier

Wij zijn positief over de constructieve stappen die in het Westerkwartier zijn gezet. Indien een wijziging ten aanzien van het Middag-Humsterland op instemming kan rekenen van de betrokken gemeenten en door de bevolking wordt gewenst, hebben wij geen bezwaar tegen deze aanpassing op de voorgestelde indeling. Daarbij stellen we wel als voorwaarde dat dit geen ongewenste gevolgen heeft voor de te vormen gemeente Hoogeland. Wij nodigen de Westerkwartiergemeenten uit om de relevante onderzoeksvragen de komende periode samen nader uit te werken en met een voorstel te komen voor de aanpak en een tijdpad voor het vervolgtraject. Bij dit onderzoek kan de optie worden betrokken om Winsum en De Marne te verbinden met Westerkwartier. Dit onderzoek dient plaats te vinden in samenhang met het onderzoek dat zal worden uitgevoerd naar de koppelingmogelijkheden van Hoogeland en Eemsdelta. Als de verschillende onderzoeken tot onvoldoende resultaat leiden, baseren wij ons op het advies van de visitatiecommissie.

De Compagnie (*Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde, Veendam, Pekela en Slochteren exclusief grenscorrecties voor Meerstad en deel naar Eemsdelta*)

In dit cluster zijn meerdere opties vanuit de gemeenten aan de orde. Belangrijkste zijn de Gorechtvariant (Hoogezand-Sappemeer, Slochteren, Menterwolde en Haren) en de A7-variant (Hoogezand-Sappemeer, Slochteren, Menterwolde en Oldambt). De economische opgave wordt als centraal gezien voor dit gebied.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Belangrijke aandachtspunten op basis van de beschikbare informatie daarbij zijn:

- Menterwolde geeft de voorkeur aan voortzetting en uitbreiding van de ambtelijke samenwerking met Hoogezand-Sappemeer en Slochteren, eventueel aangevuld met bijvoorbeeld Haren. Indien samenwerking uitmondt in herindeling, dan met gemeenten, waarmee al wordt samengewerkt. De gemeente signaleert het opnemen van meerdere stedelijke kernen als aandachtspunt.
- Slochteren opteert primair voor samengaan met Menterwolde, Hoogezand-Sappemeer en Haren (Gorechtvariant).
- Hoogezand-Sappemeer wil samengaan met Slochteren en Menterwolde, aangevuld met Oldambt (A7-variant) en de Gorechtvariant, alsook een combinatie van beide varianten bij het onderzoek betrokken zien.
- Veendam heeft een voorkeur voor het voorstel van de visitatiecommissie, maar geeft aan ook een Oost-Groninger variant (met de voormalige streekraadgemeenten) op voorhand niet uit te willen sluiten.
- Pekela geeft in zijn voorlopige standpunt aan zelfstandig te willen blijven en om de al ingezette samenwerking met Veendam voort te zetten en uit te breiden met andere gemeenten.
- Zowel Veendam in haar brief als Pekela in het bestuurlijk overleg geven aan, dat ontvlechten van de huidige samenwerking een lastige operatie is, maar dat dit als het er op aan komt niet belemmerend mag zijn voor een eventuele betere herindelingsvariant.

Oost Groningen (Oldambt (exclusief grenscorrectie naar Eemsdelta) Stadskanaal, Vlagtwedde en Bellingwedde)

Stadskanaal sluit een oplossing als genoemd in het rapport Grenzeloos Gunnen niet uit, maar geeft een voorkeur aan voor een Veenkoloniale/ Westerwoldse variant, waarin zij samengaan met Bellingwedde, Vlagtwedde, Pekela en Veendam. De variant 'Groot Oost-Groningen' met alle voormalige streekraadgemeenten wordt ook genoemd, alhoewel de schaal daarvan op het moment mogelijk niet realistisch is. Inhoudelijke en cultuurhistorische argumenten acht Stadskanaal bij de Veenkoloniale/ Westerwoldse variant leidend. Relevant in de reactie van Stadskanaal is ook de mededeling, dat met Drentse gemeenten verkennende gesprekken zijn geweest met als conclusie dat een oplossing binnen de provinciale grens uitgangspunt is.

Oldambt heeft een uitvoerig onderzoek laten doen naar enkele varianten. Op basis van de uitkomst van de analyse heeft de raad het college van B en W gevraagd in eerste instantie de A7-variant en de variant 'Oost-Groningen-klein' (Oldambt met Bellingwedde en Vlagtwedde) verder te onderzoeken op bestuurlijke haalbaarheid. Daarnaast wil de Raad dat het college ook met Pekela in gesprek gaat. Bellingwedde heeft zich formeel alleen procedureel uitgesproken. In het bestuurlijk overleg op 13 mei jl. is vanuit B en W aangegeven dat men herindeling nodig acht, maar dat een keuze over de vorm nog niet is bepaald. Vlagtwedde heeft in een voorlopig standpunt aangegeven, dat men voor herindeling is. De "hoe" vraag is ook hier nog niet beantwoord. Beide gemeenten verwachten na de zomer een standpunt daarover in te nemen.

Beoordeling oostelijk deel van de provincie

Op grond van bovenstaande zal duidelijk zijn, dat er nog geen sprake is van een eenduidig beeld. Wel lijkt het zo te zijn, dat de gemeenten bereid zijn om vanuit het belang van de regionale opgaven naar de problematiek te kijken. Dat blijkt er onder meer uit dat men naast een eerste voorkeur ook andere aanvaardbare opties formuleert. Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Menterwolde willen met elkaar verder, maar dan wel aangevuld met een andere gemeente. Daarbij zijn Haren, Veendam (+ Pekela) en Oldambt opties. Enkele gemeenten hebben als aandachtspunt benoemd dat er meer stedelijke kernen in een nieuw te vormen gemeente komen. De implicaties daarvan zijn nog niet geheel helder. Dit dilemma kan in samenhang met de verschillende genoemde opties in de komende maanden verder worden uitgewerkt. De makelaar kan de gemeenten daarbij ondersteunen.

Stad Groningen (Groningen, Ten Boer, Haren, Slochteren deels voor Meerstad)

Groningen steunt de geadviseerde indeling 'Stad Groningen', maar heeft tegelijkertijd een open houding voor bredere alternatieven die passen in hun visie op het 'daily urban system'. In Haren gaat men uit van herindeling, maar spelen meerdere varianten een rol. Naast verbinding met de stad Groningen zijn ook combinaties met Hoogezand-Sappemeer en met Tynaarlo in beeld. De Raad van Slochteren wil in zijn geheel samengaan met een cluster met Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Haren, de zogenoemde Gorechtgemeente.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Ten Boer is op zich zeer tevreden met de huidige samenwerking met de gemeente Groningen en meent met dit samenwerkingsmodel toekomstbestendig te zijn. De gemeente erkent dat het huidige financieel probleem fors is en zowel het zelfstandig voortbestaan van de gemeente alsook een herindeling in de weg staat. Als herindeling onvermijdelijk is, is de voorgestelde variant voor Stad Groningen volgens Ten Boer het meest logisch.

Beoordeling Stad Groningen

De discussie is in dit gebied nog niet zo ver gevorderd, als in sommige andere gebieden. Wij vragen de gemeenten in de komende periode aan de slag te gaan met het zetten van vervolgstappen. Voor samengaan van Haren met Hoogezand-Sappemeer lijkt gelet op de vlekkenkaart weinig inhoudelijke aanleiding. Een Gorechtvariant, waarin Haren is begrepen, ligt daarmee niet voor de hand. Samengaan met Tynaarlo is complex, temeer daar deze gemeente onlangs met Aa en Hunze en Noordenveld afspraken heeft gemaakt om tot ambtelijke samenwerking te komen. Daarnaast speelt hier de complicerende factor van provinciegrens overschrijdende herindeling.

Het voegen van het Meerstaddeel van Slochteren bij de stad is voorgesteld op basis van inhoudelijke overwegingen. In de overleggen kwam naar voren dat bij de wens van Slochteren ook de mogelijke financiële consequenties een rol spelen. Dat begrijpen we. Het is volgens ons een aangelegenheid waar de betrokken gemeenten bij de uitwerking goede afspraken over moeten maken. In die afspraken kunnen zaken als gevolgen voor de OZB en het effect op de algemene uitkering worden verwerkt. GS nodigen de betrokken gemeenten uit om de nog open liggende aandachtspunten samen uit te werken vanuit de door de visitatiecommissie voorgestelde indeling en om uiterlijk 1 december principebesluiten voor te leggen.

6. Vervolgproces

6.1. Algemeen

Wij hebben aangegeven in het vervolgproces samen met gemeenten op te willen trekken, elk vanuit een eigen rol en verantwoordelijkheid.

Het advies voor de nieuwe indeling van de visitatiecommissie is voor ons leidend. Mochten de Groninger gemeenten gezamenlijk uitkomen op een beter alternatief, dan toetsen en beoordelen wij deze ontwikkelingen in samenhang aan de eerder geformuleerde criteria en randvoorwaarden (paragraaf 5).

Makelaar

Een makelaar gaat de provincie en de gemeenten onder gezamenlijk opdrachtgeverschap van provincie en VGG helpen om de komende periode een goede invulling te geven aan de vraagstukken en dilemma's die nog voorliggen. We hebben daartoe de voorzitter en de secretaris van de visitatiecommissie (de heer G. Jansen en mevrouw H. te Grotenhuis) bereid gevonden. We willen binnen het geschetste tijdpad en binnen de genoemde randvoorwaarden tot concrete resultaten komen. Zowel voor onszelf als voor gemeenten geldt dat we in een zoektocht naar vernieuwing zitten. Wij willen vorm geven aan onze regisseursrol en kunnen daarbij de makelaar als ondersteuning gebruiken. In de discussie over de nieuwe bestuurlijke indeling hebben veel gemeenten elkaar inmiddels op belangrijke onderdelen gevonden. Gemeenten hebben de gewenste gesprekken/ het gewenste onderzoek op het moment nog niet overal helemaal hebben afgerond. Er liggen nog dilemma's, die tot oplossing moeten komen. Ook in dat proces kan de makelaar helpen.

6.2. Tijdpad

Voor ons tijdpad vormt het door de commissie aangegeven advies de leidraad. Wij richten ons op enkele mijlpalen, die niet vrijblijvend zijn:

- Voor 1 december 2013 stellen de gemeenteraden een principebesluit vast over de gewenste indeling.
- Voor 1 oktober 2014 stellen de gemeenten die een nieuwe gemeente gaan vormen een gezamenlijke toekomstvisie op. Hierin geven gemeenten - in het licht van sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen - aan wat zij als de belangrijkste inhoudelijke opgaven voor de nieuwe gemeente zien en hoe zij die willen gaan aanpakken. In de toekomstvisie wordt tevens ingegaan op het kernenbeleid van de nieuwe gemeenten en geven de te fuseren gemeenten alvast aan op welke wijze men wil werken aan de geconstateerde ontwikkelopgaven en de verdere invoering van de decentralisaties.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Op basis van de toekomstvisie werken gemeenten in een samenwerkingsagenda de stappen uit die men gaat zetten om van samenwerking tot samenvoeging te komen (processtappen inclusief een tijdspad). In deze samenwerkingsagenda kunnen gemeenten ook - vooruitlopend op het financieel toezicht vanuit de Wet ARHI (dat start bij de vaststelling van een gelijklopend herindelingsontwerp door betrokken gemeenteraden) - afspraken maken over grote uitgaven (een soort 'gentlemen's agreement'). Uiterlijk 1 oktober 2014 stellen de samen te voegen gemeenten een gelijklopend herindelingsontwerp vast. Hoewel dat tijdstip ruim tijdig is voor het bereiken van een gerealiseerde herindeling per 2018 menen we toch, dit als moment te moeten markeren om - indien noodzakelijk - in staat te zijn om tot een provinciaal initiatief te komen dat voor 2018 kan zijn afgerond.

- Vervolgens volgt een procedure op basis van de Wet ARHI. In bijlage 2 is een leidraad opgenomen voor de uiterlijke termijnen van de procedure voor gemeentelijke herindelingen per 2017 en 2018. Voor gemeenten die per 1 januari 2017 en 2018 herindelen worden in respectievelijk november 2016 en november 2017 herindelingsverkiezingen georganiseerd en worden de reguliere verkiezingen van maart 2018 overgeslagen. De eerste reguliere verkiezingen zijn weer in maart 2022. De zittingsduur van de raad is respectievelijk 5 en 4 jaar en 3 maanden.

We hebben in de verschillende bestuurlijke overleggen kunnen vaststellen dat er brede steun is voor een dergelijke aanpak, die enerzijds de vaart er goed inhoudt en tegelijk voldoende ruimte biedt om het proces zorgvuldig verder te doorlopen.

6.3. Faciliteren

In algemene zin willen wij de volgende ondersteuning bieden:

- Een makelaar instellen (tot 1 december 2013), die opereert onder gemeenschappelijk opdrachtgeverschap van provincie en VGG en aan hen rapporteert. De heer Jansen en mevrouw Te Grotenhuis zullen deze rol vervullen.
- Indien vooronderzoek van de gemeenten zelf (waarbij wij uiteraard ook kunnen ondersteunen) hiertoe aanleiding geeft een herindelingscan.
- Leveren van kaders en personele en financiële ondersteuning bij het maken van toekomstvisies.
- Bieden van ondersteuning bij uitwerken van grote vraagstukken die in de toekomstvisies naar voren komen. Samenhang met de opgave vanuit de decentralisaties maakt hiervan onderdeel uit.
- Tijdig afspraken maken over ontvlechtingskosten Gemeenschappelijke Regelingen.

7. Slot

Wij zijn ons er van bewust dat herindeling nooit een oplossing is voor alles (bijvoorbeeld voor de financiële en kwalitatieve kwetsbaarheid van gemeenten, samenwerking van gemeenten die nodig blijft, bezuinigingen waar alle overheden een weg in moeten vinden). Het hoofddoel van gemeentelijke herindelingen is het versterken van de bestuurskracht met als doel het effectief op kunnen pakken van mogelijke kansen en aan kunnen pakken van de urgente opgaven in deze provincie. Wij verwachten met deze visie een bijdrage hieraan te leveren.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Bijlage 1: Criteria / kwaliteitseisen

Het Beleidskader gemeentelijke herindeling geeft aan dat bij de toetsing van herindelingsvoorstellen de volgende criteria, in onderlinge samenhang, worden betrokken:

- Draagvlak. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen drie vormen van draagvlak: lokaal bestuurlijk, regionaal en maatschappelijk. De gekozen indeling kent bij voorkeur de steun van alle gemeente(rade)n en van de betrokken inwoners(lokaal bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak). Het beleidskader stelt daarbij expliciet dat voor het maatschappelijk draagvlak op lokaal niveau de gemeente primair verantwoordelijk is. Herindelingsvoorstellen zullen daarnaast beoordeeld worden vanuit de regionale opgaven en verhoudingen. Daarbij spelen de opvattingen van provincies en buurgemeenten een rol.
- Interne samenhang/dorps- en kernenbeleid: Het is wenselijk dat de nieuwe gemeente een herkenbare identiteit kent. Deze kan verschillende uitingsvormen hebben: cultureel, sociaal, economisch, geografisch, etc. Het Beleidskader stelt daarbij ook dat van de betrokken gemeentebesturen een gemeenschappelijke visie gevraagd mag worden op de wijze waarop zij in de nieuw te vormen gemeente burgers, maatschappelijke organisaties en gemeenschappen zal betrekken bij de vormgeving, en indien gewenst, bij de uitvoering van beleid.
- Bestuurskracht. Maatschappelijke opgaven en wettelijke taken dienen adequaat uitgevoerd te kunnen worden, waarbij recht wordt gedaan aan de maatschappelijke omgeving en in het belang daarvan wordt gehandeld.
- Evenwichtige regionale verhoudingen: Door de vorming van een nieuwe gemeente moeten goede regionale verhoudingen ontstaan. Gemeenten wordt gevraagd in het herindelingsadvies daarop in te gaan en o.m. aan te geven hoe de schaal zich verhoudt tot het regionale opgavenprofiel.
- Duurzaamheid. De nieuwe gemeente hoort duurzaam in staat te zijn de gemeentelijke taken (zelfstandig) uit te voeren en dient in beginsel niet op afzienbare tijd wederom bij een herindeling betrokken te worden. Omdat duurzaamheid ook een regionaal aspect, dient de regionale context bij de beoordeling meegenomen te worden.

Voor de specifieke situatie in Groningen stellen wij daarbij enkele aanvullende criteria/uitwerkingen voor, die ook door de visitatiecommissie zijn gehanteerd:

- Het nodale principe: De oriëntatie van inwoners op voorzieningen of stedelijke kernen en de nog levende cultuurhistorische verbanden in het gebied.
- Een schaalniveau dat optimaal aansluit bij het schaalniveau van de regionale vraagstukken.
- De aanwezigheid van inhoudelijk samenhangende gebiedsopgaven en/ of van kansen die geboden worden door transport- en logistieke assen.

Grenscorrecties zullen onderdeel uitmaken en de uitkomst zijn van het vervolgproces en beoordeeld worden vanuit nut, noodzaak en draagvlak.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Bijlage 2: Leidraad voor besluitvorming gemeentelijke herindeling per 2017 en 2018 met uiterlijke termijnen (bij gemeentelijk initiatief)

Wat?	Wie?	Wanneer?	Wanneer?
Opstellen concept-herindelingsontwerp	Colleges B&W	sept. - nov. 2014	sept. - nov. 2015
Vaststelling gelijklopend herindelingsontwerp	Gemeenteraden	uiterlijk dec. 2014	uiterlijk dec. 2015
Terinzagelegging (8 weken), bestuurlijk overleg buurgemeenten, verwerking zienswijzen	Colleges B&W	jan. - apr. 2015	jan. - apr. 2016
Vaststelling gelijklopend herindelingsadvies	Gemeenteraden	uiterlijk apr. 2015	uiterlijk apr. 2016
Zienswijze provincie en toezending herindelingsadvies/ provinciale zienswijze *)	GS	vóór 1 juli 2015	vóór 1 juli 2016
Besluitvorming minister BZK / Ministerraad	Minister BZK / Ministerraad	najaar 2015	najaar 2016
Wetgevingsprocedure / parlementair besluitvormingstraject	Tweede Kamer / Eerste Kamer	dec. 2015 - juni 2016	dec. 2016 - juni 2017
Publicatie Staatsblad (inwerkingtreding herindelingswet)	Minister Justitie	uiterlijk medio sept. 2016	uiterlijk medio sept. 2016
Herindelingsverkiezingen	GS	medio nov. 2016	medio nov. 2016
Start fusiegemeente		1 jan. 2017	1 jan. 2018

*) BZK hanteert 1,5 jaar voor de parlementaire fase.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

2.

BIJLAGE

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres postbus 20011 2500 EA Den Haag

alle colleges van GS en colleges van B&W

BESTUURSDIENST	
reg.nr.	SD13.3782837
Ingek.	1 JUL 2013
class.	-207.571.1
te beh. door:	1887/5010
kopie gez. aan:	→ L. Boer

Directoraat-Generaal
Bestuur en
Koninkrijksrelaties
Bestuur, Democratie en
Financiën
Turfmarkt 147
Den Haag
postbus 20011
2500 EA Den Haag
Contactpersoon
Wijnand de Vries
T 06 50768692
wijnand.vries@mnbzk.nl

Kenmerk
2013-0000351020
Uw kenmerk

Datum 27 juni 2013
Betreft Beleid gemeentelijke herindeling

Geacht college,

Met deze brief wil ik u, in navolging van bestuurlijk overleg met de koepels en mijn brief van 13 maart jl. aan gemeenten, informeren over het beleid van dit kabinet rond gemeentelijke herindeling. Dit beleid bestaat uit drie lijnen: wijzigingen in het Beleidskader, financiële prikkels en verdere ondersteuning. Hieronder worden deze lijnen verder toegelicht. Met deze brief bied ik u ook in afschrift het nieuwe Beleidskader gemeentelijke herindeling aan, welke ik op 28 mei jl. aan de Tweede Kamer heb aangeboden.

Uitgangspunten nieuw Beleidskader

In het Beleidskader gemeentelijke herindeling geeft het kabinet weer hoe gemeentelijke herindelingen worden beoordeeld en getoetst. Herindeling van gemeenten is een onderwerp waar de drie bestuurslagen ieder een eigen rol en verantwoordelijkheid hebben, die bij voorkeur complementair wordt ingevuld.

Uitgangspunt is en blijft dat herindelingen van onderop tot stand behoren te komen, ofwel geïnitieerd worden door gemeenten zelf. Gemeenten zijn tenslotte het beste in staat te beoordelen of hun bestuurskracht versterking behoeft. En om te bepalen hoe de versterking vormgegeven moet worden, indien de afweging is dat versterking nodig is. De praktijk van de afgelopen decennia is ook dat gemeenten uit eigener beweging overgaan tot een herindeling om hun taken voor hun bevolking optimaal uit te kunnen voeren.

Tegelijkertijd blijkt dat het voorkomt dat gemeenten het eens zijn over de noodzaak tot versterking van hun bestuurskracht, maar het niet eens worden over de wijze waarop dit moet plaatsvinden. Als na jarenlange discussie blijkt dat het gemeenten onderling niet lukt om in dergelijke situaties tot een voorstel te komen, past het dat de provincie een knoop doorhakt. Voor de regio als geheel is het niet goed als een discussie over herindeling jarenlang blijft duren zonder reëel zicht op een uitkomst. Daarnaast heeft de provincie een eigenstandige verantwoordelijkheid om de kwaliteit van het lokaal bestuur te waarborgen. De invulling van deze verantwoordelijkheid kan voor de provincie aanleiding zijn zelf een modererende rol te nemen in gesprekken over gemeentelijke herindeling.

Deze uitgangspunten hebben geleid tot twee wijzigingen ten opzichte van het vorige Beleidskader gemeentelijke herindeling (juni 2011):

- een andere appreciatie van de provinciale rol bij gemeentelijke herindeling;

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

- en een andere weging van het criterium draagvlak. Het kabinet kijkt daarin niet alleen naar het draagvlak bij de direct betrokken gemeenten en hun inwoners, maar beziet de herindeling ook in een regionale context, waarin de opvatting van provincie en buurgemeenten meegewogen worden.

Datum
27 juni 2013
Kenmerk
2013-0000351020

Met deze aanpassingen denkt het kabinet gemeenten en provincies beter te faciliteren in hun rol bij gemeentelijke herindelingen van onderop. Het nieuwe Beleidskader is van toepassing voor herindelingen per 1 januari 2016 en verder.

Mitigatie financiële gevolgen

Het kabinet ontvangt regelmatig signalen van (fuserende) gemeenten die zich zorgen maken over de negatieve financiële gevolgen van een herindeling. Bij een fusie van bijvoorbeeld vier gemeenten vervalt drie maal het vaste bedrag dat gemeenten ontvangen uit het gemeentefonds. Het kabinet zal voor het eind van 2013 onderzoeken of hier alternatieven voor zijn. Verder gaan herindelingen gepaard met zogenaamde frictiekosten. De maatstaf herindeling in het gemeentefonds voorziet in een tegemoetkoming in deze kosten, welke wordt uitgekeerd vanaf de datum van herindeling. Een deel van de kosten ondervinden gemeenten echter voorafgaande aan de daadwerkelijke herindeling en daarmee is tot op heden geen rekening gehouden in de maatstaf. Het kabinet wil voorkomen dat gemeenten niet kiezen voor een herindeling die zij nodig achten voor hun bestuurskracht uit puur financiële overwegingen.

Om gemeenten te faciliteren bij herindelingen van onderop wordt daarom de maatstaf herindeling verruimd en vervroegd. Dat laatste wil zeggen dat een deel van de tegemoetkoming voorafgaand aan de herindeling op basis van een door mij ontvangen herindelingsadvies wordt uitgekeerd. Deze maatregel treedt in werking per 1 januari 2015. Een overgangsmaatregel geldt voor gemeenten die op 1 januari 2014 worden heringedeeld.

Daarnaast is een verruiming van de maatstaf herindeling in procedure genomen voor situaties waarbij sprake is van opheffing en splitsing van een gemeente: delen van de gemeente gaan over naar verschillende andere gemeenten. Het gaat daarbij om zodanige delen dat sprake is van ten minste twee wijzigingen van de gemeentelijke indeling (herindelingen). Het gaat dus niet om grenscorrecties. Deze wijziging is ingegeven door de extra kosten die een splitsing ten opzichte van een 'reguliere' herindeling tot gevolg heeft. De maatregel is van toepassing op herindelingen vanaf 1 januari 2014.

Bovengenoemde wijzigingen van de maatstaf en het onderzoek naar aanpassing van het vaste bedrag zijn nader toegelicht in de mei-circulaire gemeentefonds van 13 mei jl.

Verdere ondersteuning

Met de wijzigingen in het Beleidskader en de mitigatie van de financiële gevolgen wordt tegemoet gekomen aan verzoeken van gemeenten met betrekking tot gemeentelijke herindeling. Daarnaast wil ik gemeenten en provincies ondersteunen bij het organiseren van een goed proces bij het realiseren van gemeentelijke herindelingen van onderop. Bij deze ondersteuning denk ik aan het organiseren van kennisontwikkeling en -deling en het delen van good en bad practices. Over de precieze invulling wil ik nog in gesprek gaan met gemeenten en provincies. Ik wil u graag uitnodigen om mij te benaderen als u behoefte hebt aan ondersteuning of ideeën over de beste wijze waarop gemeenten en provincies ondersteund kunnen worden.

Een specifiek onderwerp waaraan ik in dit kader nu al aandacht besteed, is de relatie burger-bestuur. In de visienota Bestuur in Samenhang is aandacht gegeven

Pagina 2 van 3

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

aan dorps- en wijkraden als mogelijk instrument voor versterking van de relatie tussen burger en bestuur in het licht van herindelingen.

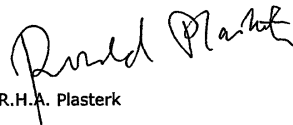
Het is vanuit het kabinet niet de bedoeling bij herindeling een variant verplichtend op te leggen: de precieze invulling van dorps- en kernenbeleid en burgerbetrokkenheid is aan gemeenten. Om gemeenten hierbij te ondersteunen, kom ik binnenkort met een handreiking Structurele Participatie, die gemeenten zowel inspiratie als handelingsperspectieven kan bieden.

Datum
27 juni 2013
Kenmerk
2013-0000351020

Tot slot

Bovengenoemde instrumenten beogen het herindelingsproces van onderop te steunen en faciliteren. Mijn medewerkers zijn uiteraard bereid u te woord te staan mocht u nog vragen hebben of verdere ondersteuning wensen.

Hoogachtend
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Beleidskader gemeentelijke herindeling

1. Inleiding

Aanleiding en doel

Beleid kan het beste dicht bij de burger uitgevoerd worden. Met de decentralisaties in het sociale domein draagt het kabinet hieraan bij. Gemeenten staan daardoor voor een grote opgave om een steeds omvangrijker wettelijk takenpakket en hun eigen autonome taken adequaat uit te voeren en de daarvoor benodigde maatschappelijke verbindingen aan te gaan. De eisen aan de bestuurskracht van gemeenten nemen daardoor meer en meer toe; van de bestuurlijke, ambtelijke en financiële slagkracht van gemeenten wordt steeds meer gevraagd.

In dit Beleidskader geeft het kabinet aan hoe gemeentelijke herindelingen worden beoordeeld en getoetst. Ook dit kabinet kiest voor herindeling van onderop. Het is primair aan gemeenten zelf om via herindeling te werken aan versterking van hun bestuurskracht. Het kabinet heeft er daarbij oog voor dat gemeentelijke herindelingen vaak zorgvuldige trajecten zijn die niet zelden meer dan één kabinetsperiode vergen om tot een formeel herindelingsadvies aan het kabinet te komen. Een Beleidskader over gemeentelijke herindeling geeft de handvaten voor provincies en gemeenten om bij voorkeur van begin tot eind een goed proces te organiseren om te komen tot een gemeentelijke herindeling.

Dit kabinet kiest er voor met een nieuw Beleidskader te komen. De overweging hierbij is dat aanpassing van het Beleidskader ondersteunend kan zijn aan het bereiken van een versnelling van het aantal herindelingen dat van onderop tot stand komt. De belangrijkste wijzigingen die het kabinet wil doorvoeren, zijn het versterken van de positie van de provincie om in goede samenspraak met gemeenten zelf tot voorstellen voor herindeling te komen en de weging van het criterium draagvlak. Deze wijzigingen zijn nodig om de dynamiek rond herindelingen van onderop te vergroten en zo een versnelling van het aantal herindelingen te bereiken.

Leeswijzer

Hieronder wordt eerst ingegaan op het (grond)wettelijk kader rond herindeling. In paragraaf 3 wordt nader ingegaan op de rol van Rijk, provincie en gemeente bij herindeling van gemeenten. Paragraaf 4 bevat de criteria voor toetsing van herindelingsvoorstellen. Financiële aspecten komen in paragraaf 5 aan bod. In de 6de paragraaf wordt ingegaan op de overgang van het vorige naar dit nieuwe Beleidskader. Tot slot worden in paragraaf 7 enkele overige onderwerpen behandeld.

2. Grondwettelijk en wettelijk kader

In artikel 123, eerste lid, van de Grondwet is bepaald dat gemeenten bij de wet kunnen worden opgeheven en nieuwe gemeenten kunnen worden ingesteld. In de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) is geregeld hoe achtereenvolgens betrokken gemeente- en provinciebesturen en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de voorbereiding tot een herindelingsregeling ter hand kunnen nemen en welke procedureregels in dat verband in acht genomen moeten worden.

Gelet op deze verantwoordelijkheid van de regering als medewetgever, is een Beleidskader voor gemeentelijk herindelingsbeleid nodig dat inhoudelijke criteria formuleert aan de hand waarvan gemeentelijke en provinciale herindelingsvoorstellen worden getoetst, zodat voor gemeenten en provincies duidelijk is langs welke lijnen herindelingsvoorstellen door het kabinet beoordeeld zullen worden.

3. Gemeentelijke herindeling van onderop

De formele kaders voor deze rolinvulling worden gegeven in de Wet arhi, waarin is beschreven welke bestuursorganen het initiatief tot een herindeling kunnen nemen en welke procesvereisten daarbij gelden. Een belangrijk aspect van een goed verloop van herindelingsprocessen is de rolverdeling tussen overheden, ook in de fase voorafgaand aan een formeel arhi-traject. Een elementaire voorwaarde in dat verband is complementariteit tussen de drie bestuurslagen, waarbij

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

het kabinet het Initiatief laat aan gemeenten en provincies. Waar het de onderlinge rolverdeling tussen gemeenten en provincies betreft, dient voorop te staan dat gemeenten als eerste aan zet zijn als het gaat om het vinden van oplossingen om hun maatschappelijke opgaven beter te kunnen oppakken. Tegelijkertijd is het zo dat gemeenten en provincies in deze discussie optrekken in partnerschap, vanuit onderscheidenlijke verantwoordelijkheden in het belang van het lokaal bestuur. Provincies spelen daarbij vanuit hun algemene verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het lokaal bestuur vaak een modererende rol in de discussie over de bestuurskracht van gemeenten en kunnen deze ook in regionaal verband bezien. Vanuit deze rol als moderator dienen provincies waar nodig sturing te geven aan de discussie die kan leiden tot een herindelingsvoorstel. De provincies en gemeenten in Groningen en Noord-Brabant hebben recent laten zien hoe complementair naar de kwaliteit van het lokaal bestuur gekeken kan worden.

Zoals aangegeven, hebben provincies ook een bovenlokale verantwoordelijkheid die uitgaat boven de belangen van afzonderlijke gemeenten. De invulling van deze verantwoordelijkheid kan voor de provincie aanleiding zijn zelf het Initiatief te nemen of een Initiatief van gemeenten over te nemen als gemeenten na een lange discussie zelf niet tot een herindelingsvoorstel komen, terwijl versterking van de gemeentelijke bestuurskracht wel nodig is.

Daarnaast sturen provincies het herindelingsadvies door naar het kabinet, met een provinciale zienswijze als gemeenten het advies hebben opgesteld. Het kabinet is als medewetgever verantwoordelijk voor het beoordelen van een herindelingsadvies en het omzetten in een wetsvoorstel wanneer het kabinet het herindelingsadvies positief beoordeelt. De formele rol van het kabinet blijft beperkt tot het beoordelen van de ingediende herindelingsvoorstellen. Bij een positief oordeel zal een wetsvoorstel worden voorbereid. Bij een negatief oordeel wordt het herindelingsadvies afgewezen. Gemeenten en provincies zijn dan aan zet om een eventueel nieuw herindelingsvoorstel voor te gaan bereiden. In het geval van een negatief oordeel zal het kabinet de Tweede Kamer Informeren over de beweegredenen om het herindelingsadvies niet over te nemen.

Het kabinet heeft een voorkeur voor herindelingsvoorstellen die op de steun van alle betrokken gemeenten kunnen rekenen. Herindelingsadviezen van oniderop, die bij gemeenten zelf vandaan komen, worden daarom door het kabinet toegejuicht. Wel wil het kabinet voorkomen dat herindelingsdiscussies tussen gemeenten jarenlang voortduren zonder reëel zicht op een bevredigende uitkomst. Provincies kunnen in dergelijke gevallen en in gevallen waar naar het oordeel van de provincie urgente problemen spelen die alleen opgelost kunnen worden met een herindeling, het Initiatief nemen in het gesprek over versterking van de gemeentelijke bestuurskracht en wanneer nodig zelf een arhi-procedure starten. Dat betekent een verruiming van de provinciale rol ten opzichte van het Beleidskader gemeentelijke herindeling uit 2011. Deze verruiming past bij de algemene verantwoordelijkheid die de provincies hebben voor de kwaliteit van het lokaal bestuur.

4. Criteria toetsing voorstellen

Het Beleidskader gemeentelijke herindelingsvoorstellen formuleert de criteria aan de hand waarvan het kabinet gemeentelijke en provinciale herindelingsvoorstellen toetst, maar een herindeling is geen wiskunde. Het is daarom ook niet mogelijk een checklist te ontwikkelen die tot een eenduidige uitkomst zal leiden. Per geval zal een afweging gemaakt moeten worden op basis van de lokale en regionale omstandigheden, ontwikkelingen en context. Een afweging die voor de betrokken gemeenten leidt tot een versterking van de bestuurskracht en die goed past binnen de regio waar de gemeenten in liggen. Het kabinet zal deze afweging in ieder geval toetsen aan de volgende vijf criteria:

- a) Draagvlak
- b) Interne samenhang/dorps- en kernenbeleid
- c) Bestuurskracht
- d) Evenwichtige regionale verhoudingen
- e) Duurzaamheid

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Het kabinet vraagt gemeenten deze vijf punten mee te nemen in hun herindelingsadvies en provincies om deze punten mee te nemen in hun zienswijze. Provincies kunnen zich in hun zienswijze voorts baseren op een eigen visie op de bestuurlijke inrichting in hun provincie. Verder zal het kabinet toetsen of de ingediende herindelingsadviezen voldoen aan de vereisten van de Wet algemene regels herindeling, zoals de vaststelling van een herindelingsontwerp en -advies en de ter inzage legging.

a) Draagvlak: lokaal bestuurlijk, regionaal en maatschappelijk

Draagvlak voor een herindeling is belangrijk. Het streven moet zijn gericht op herindelingen die op een zo groot mogelijk draagvlak kunnen rekenen. Het kabinet juicht voorstellen die op de steun van alle betrokken gemeenten en (een meerderheid van) hun inwoners kunnen rekenen dan ook toe. Maar dit betekent niet dat unaniem bij gemeentebesturen (of inwoners) voor het kabinet vereist is om een herindelingsadvies over te nemen. Het kabinet zal de mate van draagvlak volgens dezelfde maatstaven beoordelen als in de voorgaande kaders: lokaal bestuurlijk, maatschappelijk en regionaal.

De gekozen indeling kent bij voorkeur de steun van alle gemeente(rade)n en van de betrokken inwoners (lokaal bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak). Het kabinet wil echter bij herindelingen voorkomen dat door één gemeente feitelijk een veto kan worden uitgesproken over een herindeling waar andere gemeenten groot belang bij hebben of die een positieve bijdrage levert aan de regionale bestuurskracht, dan wel de regionale bestuurlijke verhoudingen (regionaal draagvlak). Het kabinet wil bovendien voorkomen dat herindelingsdiscussies tussen gemeenten jarenlang voortduren zonder reëel zicht op een bevredigende uitkomst of dat urgente herindelingen niet doorgaan omdat één van de andere gemeenten geen steun aan de herindeling geeft. Het kabinet vraagt gemeenten en provincies daarom bij een herindeling de omliggende of anderszins betrokken gemeenten te vragen een zienswijze in te dienen. Indien gemeenten besluiten een negatieve zienswijze van een omliggende gemeente niet over te nemen, vraagt het kabinet om een onderbouwing waarom hiervoor gekozen is.

Het draagvlak voor een herindeling wordt door het kabinet daarom vanuit de regionale opgave en verhoudingen bekeken. Het kabinet kijkt dus niet alleen naar het draagvlak bij de direct betrokken gemeenten en hun inwoners, maar ook naar de opvatting van de provincie en de buurgemeenten. Aan de verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur om te investeren in het maatschappelijk draagvlak voor een herindeling wil het kabinet niets veranderen.

Om het draagvlak van de inwoners en maatschappelijke organisaties te kunnen beoordelen, vraagt het kabinet wel aan gemeenten, of wanneer de provincie het initiatief neemt tot de herindeling, in het herindelingsadvies aandacht te besteden aan het maatschappelijk draagvlak en de wijze waarop dit is vastgesteld, inclusief de ingediende zienswijzen. Het kabinet vraagt ook aan de betrokken gemeenten in een logboek bij te houden op welke wijze burgers en maatschappelijke organisaties betrokken en geraadpleegd zijn in het herindelingsproces.

Indien een provincie het herindelingsadvies heeft opgesteld, en dus niet de gemeenten, vraagt het kabinet een nadere onderbouwing waarom bij een gebrek aan unaniem draagvlak bij de betrokken gemeenten toch een herindeling gewenst wordt door de provincie.

b) Interne samenhang/dorps- en kernenbeleid

Het is van betekenis dat de nieuwe gemeente een interne samenhang kent, die identiteit geeft aan de nieuwe bestuurlijke eenheid zonder het belang van dorpen en kernen te miskennen. De aard van interne samenhang van de nieuw te vormen gemeente kan verschillende uitingsvormen hebben: cultureel, sociaal, economisch, geografisch, enzovoort. Voorkomen moet worden, dat de nieuwe gemeente niet meer is dan een administratieve eenheid waarmee burgers en maatschappelijke organisaties zich niet of nauwelijks verbonden voelen. Ook mag van de betrokken gemeentebesturen een gemeenschappelijke visie worden gevraagd op welke wijze de nieuw te vormen gemeente burgers, maatschappelijke organisaties en gemeenschappen zal betrekken bij de vormgeving, en indien gewenst, bij de uitvoering van beleid. Nieuwe werkwijzen kunnen hieraan bijdragen, zoals wijkgericht werken, een actief kernenbeleid, binnengemeentelijke decentralisatie, bestuurscommissies, wijk- en dorpsraden, ambtelijke deconcentratie en/of allerlei nieuwe vormen van burgerparticipatie. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

voornemens een handreiking uit te brengen om gemeenten te ondersteunen bij de verdere uitwerking van deze initiatieven.

c) Bestuurskracht

In essentie kan worden gesteld dat gemeenten bestuurskrachtig zijn als zij in staat zijn hun maatschappelijke opgaven op te pakken en wettelijke taken adequaat te vervullen waarbij recht wordt gedaan aan en in het belang van hun maatschappelijke omgeving wordt gehandeld. Daarbij kan worden gedacht aan de volgende elementen:

- Zij zijn voldoende bestuurskrachtig (met bestuurders met de juiste kwaliteiten) als het gaat om bestuurlijke sturing te geven aan besluitvorming over, uitvoering van en verantwoording over beleid zonder daarbij al te veel afhankelijk te zijn van samenwerkingsverbanden;
- Zij beschikken over een ambtelijke organisatie die voldoende robuust is en die in staat is taken en verantwoordelijkheden, zoals de taken in het sociale domein die de komende jaren worden gedecentraliseerd, adequaat en op een professionele wijze uit te oefenen. De organisatie van de nieuwe gemeente is in personele zin minder kwetsbaar en heeft een versterkte positie op de arbeidsmarkt;
- Zij zijn in staat een goede bijdrage te leveren aan de oplossing van maatschappelijke opgaven en taken die in de regio aan de orde zijn;
- Zij kunnen de regierol oppakken naar medeoverheden en maatschappelijke partners; en
- Het financieel perspectief van de gemeente.

d) Evenwichtige regionale verhoudingen

Ook opgeschaalde gemeenten blijven relaties met elkaar onderhouden, via formele samenwerking en anderszins. Evenwichtige regionale verhoudingen zijn daarvoor belangrijk. Het kabinet vraagt gemeenten daarom in het herindelingsadvies aan te geven:

- Hoe hun gemeente zich verhoudt tot de andere gemeenten in de regio.
- Welk effect hun schaal heeft op de regionale verhoudingen en de positie van de gemeente.
- Hoe de schaal zich verhoudt tot het regionale opgavenprofiel.
- Wat de positie van een eventuele regio/centrumgemeente is.

e) Duurzaamheid

De nieuwe gemeente hoort duurzaam in staat te zijn de gemeentelijke taken (zelfstandig) uit te voeren. Voorkomen moet worden dat de nieuwe gemeente binnen afzienbare termijn wederom bij een herindeling wordt betrokken, en aldus van de ene in de andere herindelingsdiscussie terecht komt. Die mogelijkheid wordt niet alleen bepaald door omstandigheden binnen de nieuwe gemeente, maar ook door haar directe omgeving. De duurzaamheid van een nieuw gevormde gemeente heeft nadrukkelijk ook een regionaal aspect, dat wil zeggen dat afwegingen met betrekking tot duurzaamheid ook in een regionale context inzichtelijk moeten worden gemaakt in een herindelingsadvies. Ten aanzien van een herindelingsvoorstel zal dus ook vooraf moeten worden getoetst of sprake is van andere gemeenten die bij het herindelingsproces betrokken zouden moeten worden.

Echter, het kabinet kan zich voorstellen dat er situaties zijn waarin er sprake is van een urgente noodzaak om voor een gemeente de bestuurskracht te versterken, terwijl een gedragen duurzame oplossing op korte termijn niet mogelijk is. In dergelijke gevallen kan het belang van het versterken van de gemeentelijke bestuurskracht zwaarder wegen dan duurzaamheid.

5. Financiële aspecten

5.1 Herindelingsmaatstaf

Een nieuwgevormde gemeente komt in aanmerking voor een uitkering op grond van de tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling in het gemeentefonds. Met de tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling wordt een vergoeding ontvangen voor de zogeheten frictiekosten van de herindeling. Frictiekosten zijn lasten die zonder herindeling niet gemaakt zouden zijn en die per definitie extra en tijdelijk zijn. Het bedrag van de verdeelmaatstaf wordt in vier termijnen uitgekeerd. Het eerste jaar ontvangt de nieuwgevormde gemeente 40% van het toegekende bedrag. In de drie jaren daarna elk jaar 20%.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

De verkenning van positieve financiële prikkels gericht op opschaling, kan leiden tot aanpassing van deze maatstaf.

5.2 Herindelingscan

Om de discussie en het herindelingsproces op lokaal niveau te faciliteren, heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in samenwerking met de provincies de herindelingscan ontwikkeld. Deze scan kan worden uitgevoerd door de betrokken provincie in samenwerking met het ministerie op verzoek van alle gemeenten die betrokken zijn bij een herindelingsproces. Het ministerie zorgt voor het beschikbaar stellen en onderhoud van het databestand ten behoeve van de herindelingscan. Afhankelijk van de beschikbare capaciteit kan het ministerie ook deelnemen aan de uitvoering van herindelingscans. Aan de hand van de herindelingscan kunnen gerichte aandachtspunten voor het (financieel) beleid van de nieuw te vormen gemeente worden bepaald. Ook wordt inzicht verkregen in de bouwstenen van de nieuw op te stellen begroting. Daarnaast kunnen gesignaleerde verbeterpunten en risico's beter worden aangepakt dan wel beheerst gedurende het fusieproces. Voor de herindelingscan wordt uitgegaan van de nieuw te vormen (fictieve) gemeente.

6. Overgang naar nieuw Beleidskader

De vaststelling van dit nieuwe Beleidskader vraagt om duidelijkheid met betrekking tot herindelingstrajecten die onder het voorgaande Beleidskader zijn gestart.

Overgangsproblemen worden zoveel mogelijk voorkomen. Uitgangspunt is om voorstellen die gericht zijn op herindeling per 1 januari 2015 te behandelen op basis van het oude Beleidskader. Voorstellen gericht op herindeling per 1 januari 2016 of later, zullen op basis van het voorliggende Beleidskader worden getoetst.

7. Overig

7.1 Herindelingsverkiezingen

Gemeentelijke herindelingsverkiezingen vinden ingevolge de Wet arhi per 1 januari plaats. In november voorafgaand aan de datum van herindeling vinden tussentijdse verkiezingen plaats voor de gemeenteraad van de nieuwe gemeente. De daadwerkelijke datum van deze verkiezingen wordt door de provincie vastgesteld. De provincies proberen de onderlinge data van de verschillende verkiezingen zo veel mogelijk af te stemmen, zodat de tussentijdse verkiezingen gelijktijdig plaatsvinden.

Afhankelijk van het jaar waarin de herindeling ingaat heeft dit gevolgen voor de frequentie van verkiezingen en de zittingstermijn van de gemeenteraad. Voor de komende jaren gelden de volgende effecten:

Voor herindelingsverkiezingen die plaatsvinden per 1 januari 2014, worden de reguliere raadsverkiezingen van maart 2014 overgeslagen. In de herindelingswet wordt geregeld dat tussentijdse raadsverkiezingen worden georganiseerd. Deze vinden plaats in november 2013. De verkiezingen van maart 2018 zijn de eerstvolgende reguliere raadsverkiezingen voor deze gemeenten na de herindelingsverkiezingen. De zittingsduur van de raad is 4 jaar en 3 maanden.

Ook voor de gemeenten die per 1 januari 2015 herindelen, worden de reguliere raadsverkiezingen van maart 2014 overgeslagen en wordt tevens de zittingsduur van de raden van de herin te delen gemeenten voor een korte periode verlengd. Dit geschiedt bij wet. In november 2014 worden de tussentijdse verkiezingen gehouden voor de raad van de nieuwe gemeente. In maart 2018 neemt de nieuwe gemeente weer deel aan de reguliere raadsverkiezingen. De zittingsduur van de nieuwe raad is 3 jaar en 3 maanden.

Herindelingsverkiezingen per januari 2016 zijn bijzonder omdat deze halverwege een raadsperiode vallen. Indien de reguliere verkiezingen van maart 2014 worden uitgesteld dan zouden de zittende raden een zittingstermijn van meer dan 6 jaar hebben. Indien de reguliere verkiezingen van maart 2018 worden overgeslagen, heeft de raad van de nieuwe gemeente een zittingstermijn van meer dan 6 jaar. Deze zittingsduur wijkt te veel af van de reguliere zittingstermijn. Daarom worden voor

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

gemeenten die per 2016 herindelen wel tussentijdse raadsverkiezingen georganiseerd, maar worden de reguliere verkiezingen in maart 2014 en 2018 niet overgeslagen.

Voor gemeenten die per 1 januari 2017 en 2018 herindelen worden in respectievelijk november 2016 en november 2017 herindelingsverkiezingen georganiseerd en worden de reguliere verkiezingen van maart 2018 overgeslagen. De eerste reguliere verkiezingen zijn weer in maart 2022. De zittingsduur van de raad is respectievelijk 5 en 4 jaar en 3 maanden.

Bovenstaande cyclus herhaalt zich vervolgens vanaf 2018.

7.2. Samenloop grenscorrectie en gemeentelijke samenvoeging

Het is denkbaar dat in een herindelingsadvies een of meer grenscorrecties met een of meer gemeentelijke samenvoegingen worden gecombineerd. Of sprake is van een grenscorrectie of van een gemeentelijke samenvoeging, is afhankelijk van het percentage waarmee het inwonertal van de betrokken gemeenten naar verwachting toe- of afneemt (zie artikel 1, eerste lid, sub b en d, Wet arhi). Voor een dergelijke voorgestelde combinatie geldt de eis, dat de onderscheidenlijke grenscorrectie(s) en gemeentelijke samenvoeging(en) zijn gebaseerd op desbetreffende besluiten van de betrokken raden (of ingeval van een provinciaal voorstel op een door provinciale staten vastgesteld herindelingsadvies).

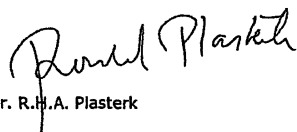
Het Beleidskader gaat niet over zelfstandige grenscorrecties. Deze kunnen bij gelijkluidende raadsbesluiten of bij provinciaal besluit worden gerealiseerd. Alleen indien een grenscorrectie onderdeel uitmaakt van een gemeentelijke samenvoeging, zal een grenscorrectie worden meegenomen in een wetsvoorstel. Deze samenloop speelt nu bijvoorbeeld bij de herindelings in Fryslân. Zowel bij de splitsing van Boarnsterhim als bij de vorming van De Friese Meren is sprake van grenscorrecties.

Het goedkeuringsvereiste voor grenscorrecties is met de Wet revitalisering generiek toezicht (artikel 1.8) uit de Wet arhi geschrapt. Omdat jaarlijks een overzicht met wijzigingen in de gemeentelijke indeling, grenscorrecties dan wel wijzigingen in namen van gemeenten wordt gepubliceerd in de Staatscourant, zal het kabinet jaarlijks aan de provincies vragen een overzicht te verstrekken van grenscorrecties en naamswijzigingen van gemeenten die niet bij wet hebben plaatsgevonden.

7.3 Naamgeving van de nieuwe gemeente

Het verdient de voorkeur dat betrokken gemeenten in het herindelingsadvies komen met een definitieve naam voor de nieuw te vormen gemeente of anders zo snel mogelijk daarna (zie ook Kamerstukken II 2005/06, 30 358, nr. 4). De herindelingspraktijk laat zien dat gemeenten er niet altijd in slagen om tijdig te komen tot een gezamenlijk gedragen voorstel voor de naamgeving van de nieuw te vormen gemeente. Indien gemeentelijke besluitvorming over de definitieve naamgeving uitblijft of indien daarop voor het vervolg van het wetgevingstraject niet kan worden gewacht, hanteert het kabinet het beleid dat in een wetsvoorstel de naam van de naar inwonertal grootste betrokken gemeente wordt opgenomen als naam van de nieuw te vormen gemeente. Daarbij dient te worden aangetekend, dat gemeenteraden op grond van artikel 158 Gemeentewet de bevoegdheid hebben de gemeentenaam op enig moment te wijzigen. De nieuw gevormde gemeente heeft daarmee de mogelijkheid de eigen naam te wijzigen.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Afdeling Griffie
Onderwerp Standpunt Ten Boer rapport "Grenzeloos Gunnen"

Aan het college van Gedeputeerde Staten
van Groningen
Postbus 610
9700 AP Groningen

Bezoekadres
H. Westerstraat 24

Postadres
Postbus 7
9790 AA Ten Boer

Telefax
(050) 302 17 00

E-mailadres
gemeente@tenboer.nl

Giro
871277

Bank
3063.00.826

Telefoon (050) 3028888

Bijlage(n)

Ons kenmerk TB13.3762726

Datum 24-06-2013

Uw brief van

Uw kenmerk

Behandeld door
R S Bosma

Geacht college,

Op 28 februari jl. presenteerde de Visitatiecommissie "Bestuurlijke toekomst Groningen", onder voorzitterschap van de heer G.J. Jansen, het rapport "Grenzeloos Gunnen".

De commissie werkte in opdracht van de provincie Groningen en de Vereniging Groninger Gemeenten en trok in haar rapport als belangrijkste conclusie: breng het huidige aantal van 23 gemeenten ingaande 2018 terug tot 6 gemeenten. De huidige omvang van gemeenten maakt dat ze te klein zijn voor de bestaande en toekomstige omvangrijke maatschappelijke opgaven. Samenwerking heeft, zo oordeelde de commissie, niet genoeg opgeleverd tot op heden.

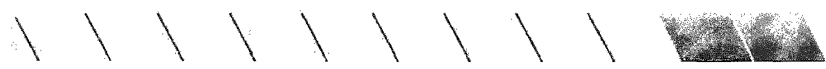
In uw schrijven d.d. 8 maart 2013 verzoekt u de gemeentebesturen uiterlijk eind mei een standpunt in te nemen over het rapport.

U wilt de reacties van de gemeenten verwerken in een provinciale visie die u direct na de zomervakantie aan Provinciale Staten ter vaststelling wilt aanbieden.

Raadsbespreking op 27 maart 2013.

Op 27 maart jl is het rapport van de commissie in de vergadering van de raad Ten Boer aan de orde geweest. Daarbij ging het vooral om het te volgen proces om tot een goed en afgewogen standpunt te komen.

Duidelijk tijdens die vergadering was direct dat de leden van de raad, in deze zo ingrijpende zaak, de inwoners van de gemeente hierover wilden horen.

gedrukt op chlorvrij gebleekt papier

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

GEMEENTE TEN BOER

Bladzijde 2

Daarbij was ook aan de orde het feit dat de gemeente Ten Boer sinds 2007 een intensieve samenwerking heeft met de gemeente Groningen. Een samenwerkingsmodel dat alom in den lande bekendheid geniet. Veel gemeentebesturen bezoeken onze gemeente om te bezien in hoeverre dat voor hen soelaas kan bieden. Door deze samenwerking aan te gaan heeft de gemeente Ten Boer feitelijk het hoofd geboden aan alle door de visitatiecommissie geschetste problemen waar kleine en kwetsbare gemeenten mee geconfronteerd worden. Dit geldt wat ons betreft ook zeker voor de taken waarmee gemeenten de komende tijd belast worden, zoals de gevolgen van de drie decentralisaties (o.a. AWBZ) die gepland staan.

In het rapport van de visitatiecommissie wordt weliswaar aandacht besteed aan deze samenwerking, maar blijft het in de ogen van de leden van de raad op veel onderdelen onderbelicht, zeker daar waar het gaat om de toekomstbestendigheid van het model. Dat wordt door alle gemeenteraadsfracties betreurd. Zoals in onze brief van 4 april jl. aan uw college verwoord, hebben onze raad en ons college eveneens geconstateerd dat Ten Boer, indien er geen sprake zou zijn van een fors financieel probleem veroorzaakt door stagnerende grondexploitaties, met haar samenwerkingsmodel een duurzame oplossing heeft gevonden voor haar bestuurskracht. De directe noodzaak voor herindeling is voor wat betreft de bestuurskracht niet aanwezig. De genoemde financiële problemen staan zelfs herindeling fors in de weg. Immers, een nieuw te vormen gemeente kan niet worden belast met een forse schuld. Onze gemeenteraad en ons college verwachten bijgevolg steun van de provincie voor het oplossen van dit financiële probleem indien herindeling alsnog noodzakelijk wordt geacht.

Gesprek met de inwoners

De raad ging vervolgens in alle 9 kernen van de gemeente op bezoek om van de inwoners te vernemen wat hun opvatting was over de plannen.

Een uitnodiging met daarin opgenomen de belangrijkste informatie, werd huis aan huis verspreid. Het rapport van de commissie werd op de website geplaatst.

Door 128 inwoners werd gebruikt gemaakt van de gelegenheid om met de raad in gesprek te gaan.

Hoewel de vraag "bent u voor of tegen de plannen" niet zo zeer aan de orde was, werd de vraag ook niet vermeden.

De avonden werd ingericht aan de hand van de volgende vragen/punten:

- Als de herindeling doorgaat, bij welke gemeente zou u dan als dorp willen horen?
- Welke voorzieningen moeten blijven om uw dorp leefbaar te houden?
- In een grotere gemeente staat het bestuur meer op afstand; wat is een goed idee om die afstand te beperken? Meer bevoegdheden bij de dorpen? Instellen dorpsraden?
- Een wethouder in de nieuwe gemeente die speciaal belast is met de kleine kernen of het buitengebied?

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

GEMEENTE TEN BOER

Bladzijde 3

De avonden, die in de 2^e helft van de maand mei werden belegd in diverse dorpshuizen, kenden een open, respectvol en betrokken karakter.

Onderstaand een globale weergave.:

****Op de bijeenkomsten werd door de aanwezigen, zonder voorbehoud, de wens uitgesproken om de huidige samenwerking met Groningen te continueren. Men ervaart op alle onderdelen een bereikbare en kwalitatief goed werkende lokale overheid.**

****De vraag, mochten de plannen doorgaan, welke vorm die nieuwe gemeente dan zou moeten hebben en bij welke gemeente zou u dan willen horen, gaf een enigszins divers beeld. De mening daarover wordt in sterke mate bepaald hoe het dorp geografisch is gelegen ten opzichte van de stad Groningen.**

****Op alle bijeenkomsten werd het behoud van het plattelandskarakter van onze gemeente nadrukkelijk en sterk bepleit.**

****Behoud van de kwaliteit van de dienstverlening, de bereikbaarheid daar onder begrepen, was eveneens een veel en vaak gehoorde wens. Speciale aandacht werd daarbij voor de oudere inwoners gevraagd.**

****De aanwezige voorzieningen in de dorpen bepalen in hoge mate de leefbaarheid en kennen een groot draagvlak. Behoud van deze voorzieningen is onontbeerlijk.**

****De bereikbare overheid is een belangrijk punt voor de inwoners van onze gemeente. In een nieuw te vormen gemeente is een bestuurder met als aandachtgebied het platteland en/of de dorpen in onze gemeente een zeer aansprekende gedachte; daarbij wordt ook uitbreiding van de bevoegdheden van de dorpen(verenigingen voor dorpsbelangen) als een goede oplossing gezien. De continuering van de dorpsbezoeken door het college van burgemeester en wethouders of wellicht een deel van het college is een vaak geuite wens tijdens de gesprekken met de inwoners.**

****Zorg werd er door de inwoners uitgesproken over vooral de financiële haalbaarheid van de plannen en de consequenties die dit uiteindelijk voor de inwoners van het gebied zal hebben.**

Tot slot

Uit het voorgaande mag u afleiden dat de plannen zoals ze gepresenteerd zijn door de visitatiecommissie, in hoge mate de aandacht hebben van onze inwoners. Ondanks dat wij onze blik niet willen afwenden van de huidige maatschappelijke werkelijkheid, zien wij deze aandacht als een duidelijke onderstreping van de door ons tot op heden geventileerde opvatting dat het huidige samenwerkingsmodel voor ons niet de noodzaak rechtvaardigt om tot een herindeling te komen van onze gemeente.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

GEMEENTE TEN BOER

Bladzijde 4

Mochten de resultaten van de visievorming uiteindelijk leiden tot een herindeling dan ligt een herindeling in het door de commissie Jansen voorgestelde clusterverband waartoe wij thans behoren, het meest voor de hand.

Wij hopen en verwachten dat u de aandachtspunten zoals ze in deze brief zijn opgenomen en die wij van harte ondersteunen, zult betrekken bij de door u op te stellen provinciale visie.

Wij vernemen graag van u hoe het vervolgproces er uit ziet en zien de visie, met een deugdelijke financiële onderbouwing, met belangstelling tegemoet.

Tot een toelichtend gesprek zijn wij uiteraard bereid.

Hoogachtend

Namens raad en college van
de gemeente Ten Boer

N.A. v.d. Nadort, burgemeester

J.A.C. Hoedjes, gemeentesecretaris

R.Sj. Bosma, griffier

4

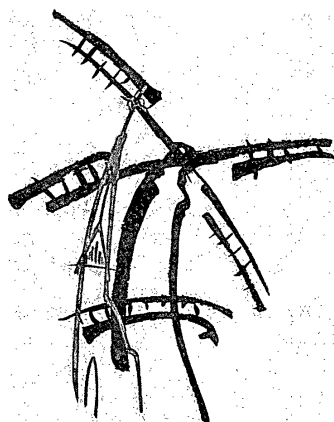
BIJLAGE

VERKENNING VAN SAMENWERKING

GEMEENTE HAREN

MET ANDERE GEMEENTEN

JUNI 2013

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Verkenning van samenwerking

1. Inleiding

In de tweede helft van 2012 is gestart met het maken van een sterkte-zwakte analyse van de gemeentelijke organisatie (ook wel SWOT genoemd). Een door de gemeenteraad vastgestelde motie was het vertrekpunt voor het sterke-zwakte traject, rekening houdend met ontwikkelingen die op ons afkomen in het kader van de decentralisaties. De opdracht van de raad was daarbij eveneens de bestuurlijke ontwikkelingen in de omgeving en binnen de provincie Groningen te betrekken alsmede de verschillende toekomstige samenwerkingsmogelijkheden met de voor- en nadelen.

De uitkomsten van deze sterkte-zwakte analyse zijn besproken in de raad. Naar aanleiding van de uitkomsten gaf de raad op 25 februari 2013 aan het college de opdracht een omgevingsverkenning met omliggende gemeenten te maken, in het kader van samenwerking. De verkenning zou gericht moeten zijn op de gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Slochteren, Groningen, Ten Boer, Zuidhorn, Leek, Tynaarlo en Noordenveld.

Uit de besluitenlijst raadsvergadering d.d. 25 februari 2013; afgesproken wordt:

- *De bredere vormen van samenwerking verkennen met Groningen, Tynaarlo, Noordenveld, Zuidhorn, Leek, Hoogezand en Slochteren (niet te rigide op vast pinnen, mag best nog iets buiten getreden worden). In bijzonder aandacht voor de wijze waarop ze samenwerking zouden willen vormgeven en aangeven in welke vorm en variant. Een brede matrix zal aan de raad worden gepresenteerd;*
- *Burgerparticipatie. Het college komt met een voorstel naar de raad. Gevoed door de wijze waarop de raad hier tegenaan kijkt;*
- *De komende maanden zal dit onderwerp maandelijks in raadsverband geagendeerd worden of zal het college de raad informeren.*

In deze notitie wordt uitgelegd wat het college heeft gedaan naar aanleiding van de opdracht tot het verkennen van samenwerking, inclusief de bevindingen. Daarnaast schetsen wij in deze notitie welke landelijke en provinciale ontwikkelingen zich sindsdien hebben voorgedaan.

2. Actualiteiten

Actualiteiten Visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen'

De Visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen' presenteerde in opdracht van de Vereniging van Groninger Gemeenten en de provincie Groningen op 28 februari 2013 het rapport 'Grenzeloos Gunnen'. Dat was drie dagen nadat de gemeenteraad opdracht gaf tot verkenning van samenwerking. Hieronder schetsen wij de bevindingen en adviezen van de Visitatiecommissie.

Bevindingen van de Visitatiecommissie

De commissie constateert dat de provincie Groningen van doen heeft met forse sociaal-economische en maatschappelijke opgaven. De financiële positie van de meeste Groninger gemeenten is 'zwak en zorgwekkend'. De inkomsten lopen terug, gemeenten moeten vanwege verschillende decentralisaties meer taken uitvoeren met minder geld, er moet nu en in de toekomst fors bezuinigd worden. En dat terwijl de opgaven bovengemiddeld groot zijn. Om alle opgaven en kansen in goede banen te leiden is samenwerking nodig. De Groninger gemeenten zien de noodzaak van samenwerking in, en hebben zich in clusters verbonden. De samenwerking in clusterverband is door de commissie geëvalueerd. De com-

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

missie constateert dat – op enkele uitzonderingen na – de clusters niet als hechte samenwerkingsverbanden opereren. Verschillende clusters zijn uiteengevallen en naast de clusters zijn andere samenwerkingsvormen ontstaan. Er zijn veelvuldig beelden geschetst van een 'woud aan gemeenschappelijke regelingen' en een 'kluwen van samenwerkingsvormen'. Het schaalniveau van de verschillende samenwerkingsvormen sluit onvoldoende aan bij het schaalniveau van de vraagstukken.

De commissie constateert dat de huidige samenwerking geen gedeelde 'stip aan de horizon' kent. Het is o.a. weinig gericht op (strategische) beleidsontwikkeling, en beperkt tot interne bedrijfsvoeringstaken en pure uitvoeringstaken. De huidige vormen van samenwerking kosten 'veel tijd, menskracht en geld', terwijl die onvoldoende leiden tot verbeteringen. Ook vindt de commissie dat de kluwen van samenwerking de kaderstellende en toezichhoudende rol van de gemeenteraden onder druk zet.

De commissie vindt dat de regio teveel een bestuurscultuur van onderling wantrouwen heeft, het onderling gunnen is gering. De huidige verhouding tussen het Groningse stadsbestuur en omliggende gemeenten in termen van invloed, bestuurskracht en doorzettingsmacht, is zeer onevenwichtig. Verder krijgt de strategische, bovenlokale, de betrokken partijen overstijgende en niet-vrijblijvende rol van de provincie te weinig invulling.

Advies van de Visitatiecommissie

Op basis van een inhoudelijke analyse adviseert de commissie binnen nu en uiterlijk eind 2017 te komen tot zes nieuwe gemeenten in plaats van de huidige 23. Voor de gemeente Haren wordt voorgesteld om her in te delen met de stad Groningen, Ten Boer en een deel van Slochteren (Meerstad).

Volgens de commissie zou de herindeling meer dan een structuurgreep moeten inhouden; het gaat om een cultuurverandering die gericht is op het vinden van een mentaliteit van vertrouwen en gunnen. Met het proces van herindeling en cultuurverandering zal, als gemeenten en provincie dat willen, een bestuurlijke constellatie ontstaan van volwassen (ver)houdingen, robuuste en toekomstbestendige gemeenten. Daarbij moet gewerkt worden aan een Groninger aanpak waarbij besef van gezamenlijke urgentie, strategie en een hoge gunfactor, voorop staat. De provincie zou als procesregisseur in dit proces moeten 'gunnen, verduidelijken, versnellen, verbinden, verbeelden'.

Actualiteiten van het Ministerie van BZK

Naast het rapport van de Visitatiecommissie zijn er andere actualiteiten rondom het onderwerp bestuurlijke vernieuwing. Zo heeft de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties enkele brieven geschreven over bestuurskracht van gemeenten en herindeling. De Minister van BZK is voorstander van van onderop tot stand gekomen gemeentelijke herindelingen. Minister Plasterk schrijft in verschillende brieven o.a. in maart en april 2013 dat hij het cruciaal vindt dat gemeenten voldoende bestuurskracht hebben om hun taken, inclusief de decentralisaties, uit te voeren. Hij schrijft dat het kabinet van mening is dat gemeentelijke herindelingen zeker kunnen bijdragen aan het vergroten van bestuurskracht van gemeenten. Ook schrijft hij 'Indien en voor zover gemeenten het onderling niet eens worden over een gemeentelijke herindeling in de regio is er een taak weggelegd voor de provincie. Ik zal hier nader op ingaan in het nieuwe Beleidskader gemeentelijke herindeling dat ik u zo spoedig mogelijk zal doen toekomen.'

Het nieuwe 'Beleidskader gemeentelijke herindeling' is op 25 mei jl. aangeboden aan de Tweede Kamer. Een korte samenvatting is hieronder te lezen in het kader.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Beleidskader gemeentelijke herindeling

Kort samengevat houdt het nieuwe Beleidskader in dat het kabinet provincies een zwaardere rol geeft bij gemeentelijke herindelingen. Dit is om te voorkomen dat herindelingsdiscussies tussen gemeenten jarenlang voortduren 'zonder reëel zicht op een bevredigende uitkomst.' Provincies kunnen in langsepende gevallen en in gevallen 'waar naar het oordeel van de provincie urgente problemen spelen die alleen opgelost kunnen worden met een herindeling', het initiatief tot herindeling nemen door zelf een wettelijke (arhi-)procedure te starten. Dat betekent een verruiming van de provinciale rol ten opzichte van het Beleidskader gemeentelijke herindeling uit 2011. Provincies hebben in zijn ogen een bovenlokale verantwoordelijkheid die uitgaat boven de belangen van afzonderlijke gemeenten. 'De invulling van deze verantwoordelijkheid kan voor de provincie aanleiding zijn zelf het initiatief te nemen of een initiatief van gemeenten over te nemen als gemeenten na een lange discussie zelf niet tot een herindelingsvoorstel komen, terwijl versterking van de gemeentelijke bestuurskracht wel nodig is.'

→ Zie voor de gehele inhoud van het 'Beleidskader gemeentelijke herindeling' d.d. 25 mei 2013, bijlage 5.

Actualiteiten van de provincie Groningen

Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen schrijft op 8 maart 2013 aan alle gemeenten in de provincie Groningen, dat het op hoofdlijnen de analyse en oplossingsrichtingen van de visitatiecommissie onderschrijft. 'Naar wij menen is gemeentelijke herindeling onontkoombaar en geeft de commissie hierover een goed onderbouwd advies. Het college van GS acht het van groot belang dat gemeenten en provincie in de komende periode een nadere uitwerking geven aan het advies. Het college van GS wil uiterlijk begin juni 2013 de definitieve standpunten van gemeenten ontvangen, waarin gemeenten hun oordeel over het rapport 'Grenzeloos Gunnen' kenbaar maken en aangeven hoe zij invulling gaan geven aan de aanbevelingen uit het advies van de visitatiecommissie' (uit de brief d.d. 8 maart 2013, onderwerp: rapport visitatiecommissie vervolproces). Het college van GS van de provincie wil overigens komen tot gemeentelijke herindelingen binnen de provinciegrenzen. 'Als gemeenten vanuit die voorgestelde herindeling vervolgens met grensoverschrijdende voorstellen komen, worden die door de provincie op hun merites beoordeeld' (uit de brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten d.d. 14 maart 2013 over bestuurlijke toekomstvisie). Bij navraag over een mogelijkheid van herindeling over de provinciegrens heen, geeft het college van GS van de provincie Groningen nadrukkelijk aan dat eerst de herindeling binnen de provinciegrenzen onderzocht moet worden.

Tot slot

Gezien de bovenstaande actualiteiten moeten we vaststellen dat de werkelijkheid om ons heen verandert en dat we dit moeten meenemen in de afwegingen over de toekomst van onze gemeente. Tijdens de verkennende gesprekken met omliggende gemeenten over samenwerking hebben de mogelijke Groningse samenwerkingspartners aangegeven hoe zij zich verhouden tot bovenstaande ontwikkelingen. De bevindingen van de verkennende gesprekken zijn te vinden in hoofdstuk 4.

3. Verkennend onderzoek

Hieronder schetsen wij het verkennend onderzoek naar samenwerking met omliggende gemeenten. In de afgelopen maanden hebben wij het volgende gedaan:

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

A. We hebben een eerste voorlopige schets van omliggende gemeenten gemaakt in relatie tot Haren, waarin wij de volgende factoren hebben meegenomen:

- feiten en gegevens over gemeentegrootte, inwoners, dorpen
- een vergelijk tussen woonlasten (ozb, afvalstoffenheffing, rioolheffing) van Haren en omliggende gemeenten
- oriëntatie van inwoners voor werk, onderwijs en voorzieningen
- bestaande samenwerkingsverbanden tussen gemeenten

B. Daarnaast hebben we verkennende gesprekken gevoerd met omliggende gemeenten. Dat is op zowel bestuurlijk niveau (college) als op ambtelijk niveau (directeur/ gemeentesecretaris) gebeurd. Deze gesprekken vonden plaats in de maanden april en mei. Het college heeft verkennende gesprekken gevoerd met colleges van diverse omliggende gemeenten:

- gemeente Groningen
- gemeente Slochteren
- gemeente Hoogezand-Sappemeer
- gemeente Tynaarlo
- gemeente Zuidhorn

Het college heeft verder enkele gezamenlijke gesprekken gevoerd met buurgemeenten op uitnodiging van de provincie en op uitnodiging van de Visitatiecommissie.

De directeur/gemeentesecretaris heeft verkennende gesprekken gevoerd met gemeentesecretarissen van de volgende gemeenten:

- Groningen en Ten Boer
- Hoogezand-Sappemeer
- Slochteren
- Zuidhorn
- Tynaarlo
- Noordenveld

4. Bevindingen naar aanleiding van de omgevingsschets

Wij hebben een schets van omliggende gemeenten in relatie tot Haren gemaakt, waarin wij een aantal factoren hebben meegenomen. De uitkomsten van deze schets zijn te vinden in de volgende bijlagen:

- Bijlage 1: feiten en gegevens over gemeentegrootte, inwoners, dorpen
- Bijlage 2: een vergelijking tussen woonlasten (ozb, afvalstoffenheffing, rioolheffing) van Haren en omliggende gemeenten
- Bijlage 3: oriëntatie van inwoners voor werk, onderwijs en voorzieningen
- Bijlage 4: bestaande samenwerkingsverbanden tussen gemeenten

5. Bevindingen naar aanleiding van de verkennende gesprekken

Haren/Groningen

Er zijn gesprekken geweest met de gezamenlijke colleges, de (loco)burgemeesters, en de beide gemeentesecretarissen.

Het college van de gemeente Groningen geeft aan niet op zoek te zijn naar samenwerkings- en/of herindelingspartners. Rondom herindeling kiest het college van Groningen ervoor een terughoudende opstelling aan te nemen, maar het college voert wel 'bereidwillig' gesprekken hierover. Wat betreft samenwerking kent de gemeente Groningen een nauwe samenwerkingsrelatie met de gemeente Ten Boer. Ook voor Haren doet de gemeente Groningen het een en ander; er is sprake van enkele samenwerkingsverbanden op ambtelijk niveau. De gemeente Groningen ziet echter geen ruimte voor een tweede 'Ten Boer' omdat

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

de komende jaren flink bezuinigd moet worden. Een meer intensieve vorm van samenwerking tussen Haren en Groningen lijkt daarom niet tot de directe mogelijkheden te behoren. Op 29 mei 2013 heeft de gemeenteraad van Groningen gesproken over het rapport 'Grenzeloos Gunnen' van de Visitatiecommissie. De Groningse raad stemt in met een brief van het college aan het college van Gedeputeerde Staten van Groningen. In deze brief staat dat het college van de gemeente Groningen een herindeling met de gemeenten Haren, Ten Boer en het Meerstad deel van Slochteren 'goed voorstelbaar' vindt.

Het college van de gemeente Groningen schrijft: 'Een herindeling met de gemeenten Haren, Ten Boer en het Meerstad deel van Slochteren is goed voorstelbaar. Wij kunnen ons op zich voorstellen dat de herindeling breder wordt vormgegeven dan de 'voorkeursvariant' van de visitatiecommissie. Wij hebben hierin een open en uitnodigende houding. We gaan graag het nadere gesprek hierover aan. Herindeling vraagt wat ons betreft altijd een betrokkenheid 'van weerszijden'. We realiseren ons dat een proces van bestuurlijke herindeling gepaard gaat met veel gevoeligheden. Dit vraagt om een prudent optreden. Tegelijkertijd laat 'Grenzeloos Gunnen' ook haarscherp zien dat vervolgstappen nodig zijn, of zoals u dat zelf hebt geformuleerd: 'niets doen is geen optie'. Een nadere verkenning zouden we graag samen met betrokkenen in zowel Drenthe als Groningen plegen. Waar liggen, in alle gezamenlijkheid, de (on)mogelijkheden als het gaat om het creëren van krachtige lokale overheden. Ook daar waar het gaat om het combineren van klein- en grootschaligheid en actieve burgerparticipatie. We verwelkomen stevige regiogemeenten... Er is in onze regio een nieuw partnerschap nodig om samen de nodige slagkracht, bijvoorbeeld op het terrein van de decentralisaties, voor onze regio te ontwikkelen. Het is daarin van belang zowel het verschil in aard, omvang en belang binnen onze regio te onderkennen, en tegelijkertijd elkaars kracht en wederzijds respect daarin op te zoeken.'

Uit: brief van het college van de gemeente Groningen aan het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, over het eindrapport van de Visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen'.

Haren/Hoogezand-Sappemeer

Er zijn gesprekken geweest tussen de gezamenlijke colleges en de beide gemeentesecretarissen.

Het college van Hoogezand-Sappemeer had al vóór het rapport 'Grenzeloos Gunnen' de wens tot herindeling, en kent tot nu een samenwerkingsverband met Slochteren. Slochteren wilde voorheen zelfstandig blijven maar is nu naar aanleiding van het rapport 'Grenzeloos Gunnen' positief over herindeling. Ook Menterwolde wil graag aansluiten. Het college van Hoogezand-Sappemeer onderzoekt nu drie mogelijke varianten van herindeling, waarin steeds als basis is uitgegaan van Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Menterwolde:

1. herindelen volgens het rapport 'Grenzeloos Gunnen' ('De Compagnie' met Hoogezand-Sappemeer, Slochteren, Menterwolde, Veendam en Pekela)
2. herindelen in de 'Gorecht'-variant met Hoogezand-Sappemeer, Slochteren, Menterwolde en Haren
3. herindelen volgens de 'A7'-variant met Hoogezand-Sappemeer, Slochteren, Menterwolde en Oldambt

Het college van Hoogezand-Sappemeer heeft de Gorecht-variant ontwikkeld, omdat het van oudsher niet echt gericht is op Oost-Groningen (zoals in de variant 'Grenzeloos Gunnen') maar meer op Midden- Groningen. Haren is in hun ogen een logische partner om samen met Slochteren en Menterwolde een nieuwe gemeente van betekenis te zijn. Het college van Hoogezand-Sappemeer vindt één van de pluspunten van de Gorecht-variant dat deze

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

variant een meer evenwichtige verhouding tussen 'stad en ommeland' met zich meebrengt. De verschillende varianten kunnen alleen worden gerealiseerd als de beoogde partners mee willen doen. Slochteren was voorheen tegen herindeling, maar is sinds de presentatie van het rapport 'Grenzeloos Gunnen' vóór. Ook Menterwolde is een nieuwe partner die aansluit bij Hoogezand-Sappemeer en Slochteren. Op 24 juni 2013 maakt de raad Hoogezand-Sappemeer een keuze in deze varianten, op basis van een sterkte/zwakte analyse van de omgeving. Het college van Hoogezand-Sappemeer vindt het lastig dat de Harense raad zich pas na de zomervakantie uitspreekt over samenwerking. Kortom: de gemeente Hoogezand-Sappemeer richt zich niet op samenwerking, maar op herindeling, en heeft Haren als serieuze herindelingspartner op het oog. Omdat wordt gezocht naar de beste herindelingsmogelijkheid vindt Hoogezand-Sappemeer het praten over sec samenwerking niet logisch en op dit moment niet wenselijk.

Haren/Slochteren

Er zijn gesprekken geweest met beide gezamenlijke colleges en de beide gemeentesecretarissen.

Slochteren was voorheen tegen herindeling, maar ziet herindeling sinds de presentatie van het rapport 'Grenzeloos Gunnen', als een gegeven. Dit is een raadsbreed geaccepteerde beslissing. Met deze boodschap heeft men de dorpen geraadpleegd. In de raadpleging is vooral besproken met welke buurgemeente een herindeling zou moeten gebeuren. Het college van Slochteren ziet herindeling met Haren, Hoogezand-Sappemeer en Menterwolde als de meest gewenste optie. Ook de inwoners spraken hun voorkeur uit voor herindelen met Haren. De deur naar samenwerking staat wat Slochteren betreft open voor Haren, maar er moet nu wel eerst een besluit komen over herindeling. Slochteren geeft aan dat zodra er besloten wordt tot herindeling, en Haren niet meedoet en zelfstandig wil blijven, er op dat moment geen ruimte is voor samenwerken met de gemeente Haren, omdat dan alle aandacht en capaciteit naar het vormen van de nieuwe gemeente zal gaan.

Haren/Tynaarlo

Er zijn gesprekken geweest tussen de beide burgemeesters van Haren en Tynaarlo, tussen de beide colleges en tussen de beide gemeentesecretarissen.

Tynaarlo heeft dit jaar een intentieovereenkomst 'STAAN' gesloten: Samenwerking Noord-Drentse gemeenten Tynaarlo, Aa en Hunze, Assen en Noordenveld. Het college van Tynaarlo heeft daarbij uitgesproken zelfstandig te willen blijven. De samenwerking STAAN houdt in dat op het gebied van bedrijfsvoering en de drie decentralisaties samenwerking wordt gezocht. Er is geen gezamenlijke 'stip op de horizon'. Wat Tynaarlo betreft, mag Haren aansluiten bij deze samenwerking. Haren moet zich volgens Tynaarlo echter wel realiseren dat er een intentieovereenkomst ligt tussen de vier partners (STAAN). Hierin heeft Haren weinig meer te kiezen; het gaat dan om de keuze tussen wel of niet aansluiten bij deze samenwerking. Het kiezen voor samenwerking met Tynaarlo, is om die reden kiezen voor STAAN. Het college van Tynaarlo staat naast de mogelijkheid van samenwerking, eveneens open voor de optie samenvoeging, dat wil zeggen herindeling over de provinciegrens heen. Concluderend zijn er twee scenario's:

1. Samenwerking Tynaarlo/Haren, dit betekent aansluiten bij STAAN;
2. Samenvoeging Tynaarlo/Haren, dit betekent een correctie van de provinciegrens, dan wel een samenvoeging van de provincies Groningen en Drenthe.

N.B. Bij navraag over een mogelijkheid van herindeling over de provinciegrens heen, geeft de provincie Groningen nadrukkelijk aan dat eerst de herindeling binnen de provinciegrenzen onderzocht moet worden.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Haren/Zuidhorn

De colleges van Haren en Zuidhorn hebben in klein comité (burgemeesters en gemeentesecretarissen) met elkaar gesproken over samenwerking, en daarnaast de beide gemeentesecretarissen.

De gemeente Zuidhorn had vóór het rapport 'Grenzeloos Gunnen' de opvatting liever te willen samenwerken met Westerkwartier-gemeenten, dan herindelen. Er is al langer sprake van samenwerking tussen de Westerkwartier-gemeenten Zuidhorn, Leek, Marum en Grootegast. De samenwerking vindt plaats op de gebieden ICT, inkoop, salarisadministratie, P&O, leerplicht en projecten. Na het rapport van de Visitatiecommissie is de werkelijkheid om Zuidhorn heen veranderd. De raad van Zuidhorn heeft onlangs een discussieavond met inwoners belegd over de voors en tegens van samenwerking en herindeling. Eind mei heeft de raad van Zuidhorn uitgesproken dat Zuidhorn vóór herindeling met de Westerkwartier-gemeenten is. In het verkennende gesprek tussen Zuidhorn en Haren zegt het college van Zuidhorn, Haren een sympathieke gemeente te vinden. Op de vraag of er samenwerking mogelijk is tussen Zuidhorn met Haren, mogen wij het college van Zuidhorn als volgt citeren: 'Geen schijn van kans.'

6. Samenvattend

De meeste omliggende gemeenten hebben in de afgelopen jaren gezocht naar logische samenwerkingspartners. Een aantal van hen heeft die partner(s) gevonden, en werkt (al dan niet ambtelijk) samen binnen een samenwerkingsverband. Bijvoorbeeld Hoogezand-Sappemeer en Slochteren, de Westerkwartier-gemeenten (Zuidhorn, Grootegast, Leek, Marum), Groningen en Ten Boer, Tynaarlo in STAAN. Haren kent (nog) geen formeel samenwerkingsverband en heeft geen direct logische samenwerkingspartner, terwijl de noodzaak daartoe steeds duidelijker wordt. Naar aanleiding van het rapport 'Grenzeloos Gunnen' hebben de genoemde Groninger gemeenten zich uitgesproken vóór herindeling. De colleges van Hoogezand-Sappemeer en Slochteren (en ook Menterwolde) hebben Haren uitgenodigd na te denken over herindeling met hen (de zgn. Gorechtvariant). Het college van Tynaarlo biedt Haren de mogelijkheid aan te sluiten bij STAAN. Dit laatste zou een samenwerking betekenen over de provinciegrens heen. Alle mogelijke Groninger samenwerkingspartners (Zuidhorn, Hoogezand-Sappemeer, Slochteren, en inmiddels ook Groningen), zijn niet meer bezig met het zoeken van samenwerking maar spreken met elkaar over de beste vorm van herindeling.

7. Conclusie

Op basis van het bovenstaande lijken er vier scenario's mogelijk:

1. samenwerken met Tynaarlo (dat betekent aansluiten bij STAAN);
2. samenvoeging Tynaarlo/Haren (dit betekent een correctie van de provinciegrens, dan wel een samenvoeging van de provincies Groningen en Drenthe);
3. herindelen met Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Menterwolde;
4. herindelen met Groningen en Ten Boer.

Wij vragen de raad zich uit te spreken over bovenstaande scenario's. Daarnaast vragen wij de raad zich uit te spreken op welke wijze de bevolking geraadpleegd zou moeten worden.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Bijlage 1 Feiten en gegevens over gemeentegrootte, inwoners, dorpen

Bron: diversen en Waarderingskamer.nl

	Inwoners	Aantal dorpen/kernen	Oppervlakte in hectare	Gemiddelde woningwaarde in euro (peildatum 1-1-2011)
Haren	18.472	4	5.069	286.000
Hoogezand-Sappemeer	34.774	13	7.305	155.000
Slochteren	15.526	14	15.884	196.000
Menterwolde	12.372	4 grote kernen (15 kleine)	8.163	171.000
Groningen	192.985	14 (wijken)	8.371	172.000
Tynaarlo	32.330	18	14.766	257.000
Noordenveld	30.941	26	20.533	237.000
Zuidhorn	18.675	15 (dorpen)	12.836	202.000
Leek	19.474	8	6.427	208.000

Bijlage 2 Een vergelijking tussen woonlasten Haren en omgeving

Bron: COELO, digitale atlas 2013

2013	Gemiddelde Woonlasten* meerper-soons-huishouden (euro)	OZB tarief woningen (%)	OZB tarief niet-woningen (%)	Reinigingsheffing tarief meerper-soons-huishouden (euro)	Rioolheffing tarief meerper-soons-huishouden (euro)
Haren	784	0,1273	0,2714	232	204
Hoogezand-Sappemeer	639	0,1476	0,5698	231	188
Slochteren	690	0,1210	0,2886	233	229
Menterwolde	764	0,1536	0,5301	254	255
Groningen	747	0,1482	0,6849	362	137
Tynaarlo	627	0,0947	0,1891	216	175
Noordenveld	711	0,1020	0,2472	225	254
Zuidhorn	726	0,1547	0,4042	241	181
Leek	748	0,1478	0,3089	228	231

* Woonlasten = Totaal van gemiddelde OZB, reinigingsheffing en rioolheffing

Bijlage 3 Oriëntatie van inwoners voor werk, onderwijs en voorzieningen

Als onderdeel van de omgevingsverkenning is een eerste verkenning gedaan naar de oriëntatie van inwoners van de gemeente Haren op de omgeving. Gebruikelijke thema's in een dergelijke verkenning zijn met name:

- Wonen: welke verhuisbewegingen vinden er naar en vanuit Haren plaats;
 - Werk en onderwijs: waar werkt en volgt men onderwijs;
 - Voorzieningen: cultuur, winkels, medische voorzieningen enzovoort;
- De uitkomst van een omgevingsanalyse geeft een beeld van de binding die de gemeente heeft met de omgeving, meer in het bijzonder met andere gemeenten. Ten behoeve van deze processchets heeft er behalve de gesprekken met andere gemeenten (nog) geen gedetailleerde omgevingsanalyse plaatsgevonden maar is er gebruik gemaakt van bestaande bronnen zoals de SWOT-analyse, het Centraal Bureau voor de Statistiek (hierna: CBS) en eigen inzichten en ervaringen (bijvoorbeeld die voor het 'concept Woonplan 2013'). Daarnaast is gebruik gemaakt van het onderzoek dat in 2012 is afgerond in opdracht van de provincie Groningen, het rapport 'Viekenkaarten provincie Groningen' van BügelHajema. Verder is gebruik gemaakt van een recent onderzoek van de gemeente Groningen naar haar relatie met de omgeving. Dat onderzoek heeft geresulteerd in een 'Quick scan daily urban system Groningen'. Het laatste onderzoek is uiteraard vanuit Gronings perspectief opgesteld, het onderzoek van BügelHajema heeft een provinciaal perspectief. Voor definitieve uitspraken over de interactie van Haren met de omgeving is het gebruikte bronmateriaal onvoldoende maar het geeft wellicht indicaties of het bevestigd bestaande beelden.

De SWOT-analyse van Zuiderlicht levert nauwelijks een bijdrage aan een omgevingsanalyse, maar dat was ook niet het doel van de SWOT-analyse. In deze analyse is wel een beeld gemaakt van bestaande samenwerkingsverbanden. In tegenstelling tot de analyse van Zuiderlicht van de samenwerkingsverbanden, waaruit een beeld naar voren komt dat Haren intensief samenwerkt met alle gemeenten in de omgeving, kwalificeert het rapport van BügelHajema, Haren daarentegen (net als de gemeenten Menterwoide en Oldambt) als een 'min of meer 'autonome' gemeente met – althans op de onderzochte terreinen' - weinig samenwerkingsverbanden met andere gemeenten binnen de provincie Groningen'. Dit verschil is te verklaren in de definitie van samenwerkingsverbanden; in de SWOT van het Zuiderlicht is een verband als Regio Groningen-Assen gezien als een samenwerking van Haren met alle elf verschillende gemeenten in die regio, terwijl het rapport van BügelHajema dit soort verbanden niet meerekent.

We zullen achtereenvolgens voor de eerste drie van de genoemde thema's de relaties proberen te duiden.

Wonen

Het onderzoek van Groningen bevestigt min of meer wat we zelf hebben geconstateerd in het kader van de voorbereiding van het Woon-

1 Brandweer, werkvoorzieningschap, sociale dienst, P&O, ICT, WMO, inkoop, bedrijfsterreinen, afvalstoffen, belastingen, AWBZ en WWNV.

plan namelijk dat er ongeveer evenveel mensen van Haren naar de stad Groningen verhuizen als andersom. Over de periode 2007-2011 heeft Groningen per saldo 390 van haar inwoners aan Haren verloren (2313-1923). Bij de totstandkoming van het woonplan is ook gebleken dat uiteraard ook tusse'n andere gemeenten en Haren verhuisbewegingen plaatsvonden, maar de aantallen zijn niet in verhouding tot de bewegingen met de gemeente Groningen.

Onderwijs

Volgens het CBS volgen in Groningen ongeveer 40.000 leerlingen middelbaar en hoger beroepsonderwijs en wetenschappelijk onderwijs. Volgens een opgave van de RUG en de Hanzehogeschool ligt dat aantal hoger maar dat heeft te maken met de wijze van tellen van adressen. Van het totaal aantal studenten is ruim 900 afkomstig uit de gemeente Haren. Na Assen en Groningen levert Haren de meeste studenten (namelijk 215) aan de RUG. Haren behoort met Zuidhorn, Tynaarlo en Noordenveld ook tot een stevige leverancier van leerlingen voor het Voortgezet Onderwijs (477, peildatum 1 oktober 2011). Volgens het CBS ging in 2005 63% van de middelbare scholieren in Haren naar scholen in Groningen. De gemeente Groningen constateert ook dat er een groot aantal leerlingen vanuit Groningen in Haren een opleiding volgen. Wij beschikken niet over gegevens van onderwijsrelaties met andere gemeenten. Wij verwachten dat de omvang daarvan niet vergelijkbaar is met Groningen.

Werk

Groningen heeft 130.000 banen, de helft daarvan wordt bezet door mensen van buiten de stad, het merendeel afkomstig vanuit de gemeenten Assen (3900), Hoogezand (3900), Haren (3300) en Tynaarlo (3900). In relatie tot het aantal inwoners werken er dus relatief veel mensen uit Haren in de stad Groningen. Maar dat is ook niet geheel verrassend. Uit gegevens van het CBS uit 2005 blijkt dat 55% van de beroepsbevolking van Haren in Groningen werkt. Werkrelaties met andere gemeenten hebben wij op deze termijn niet kunnen achterhalen. Wij verwachten dat hiervoor hetzelfde geldt als wat gezegd is over onderwijs.

Voorzieningen

De quick scan van de gemeente Groningen toont – niet verrassend – een sterke oriëntatie op de stad Groningen vanuit andere gemeenten, zowel als het gaat om winkelen als om culturele en medische voorzieningen. Daarbij geldt uiteraard dat de oriëntatie sterker is naarmate een gemeente dichter bij de stad ligt. Voor wat betreft cultuur en medische voorzieningen is die correlatie overigens lager omdat de regio-gemeentes zelf niet of minder over culturele en medische voorzieningen beschikken. Van de stadlers doet een klein percentage inkopen in Haren. In een koopstromenonderzoek voor Groningen (BRO, 2010) wordt Haren overigens tot het primaire verzorgingsgebied van de winkels in Groningen gerekend.

Conclusies

Hoewel het gaat om een zeer indicatieve analyse bevestigen het rapport van BügelHajema en het onderzoek van de gemeente Groningen het bestaande beeld, namelijk dat er een sterke oriëntatie is van Haren op de stad Groningen. Dat is gezien de geografische ligging van

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Haren uiteraard ook geen verrassing. Daarnaast heeft Haren zich in de loop der eeuwen ontwikkeld tot een dorp waar mensen die in de stad werken graag willen wonen. BügelHajema zegt daarover "Alle gemeenten in de provincie zijn georiënteerd op de stad Groningen. Een duidelijke band is er zeker met de gemeente Haren. Naast een zelfde landschappelijke basis, lopen ook de bebouwde gebieden van Groningen en Haren vrijwel in elkaar over. Qua bevolkingsopbouw zijn de twee gemeenten min of meer elkaars contramale: Groningen heeft (en houdt) een relatief jonge bevolking met een inkomen rond het provinciaal gemiddelde. Haren heeft een relatief oude en nog verder vergrijzende bevolking met een relatief hoog inkomen. Haren is voor voorzieningen en werk sterk gericht op Groningen".

Bijlage 4 Bestaande samenwerkingsverbanden tussen gemeenten

De gemeente Haren heeft in de loop der jaren op verschillende terreinen samenwerkingsverbanden gezocht met andere gemeenten, variërend van de tijdelijke inhuur van een medewerker vanuit een andere gemeente tot zwaardere samenwerkingsverbanden als recent de oprichting van de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD). Redenen voor samenwerking tussen gemeenten zijn even divers als de soorten samenwerking:

- omdat het goedkoper is samen taken uit te voeren (bijvoorbeeld gezamenlijke atvalverwijdering met verschillende gemeenten in Groningen);
- omdat taken te zwaar of te specialistisch worden voor een gemeente alleen (bijv. de oprichting van de RUD);
- kennis- en ervaringsuitwisseling (bijv. op het gebied van maatschappelijke ondersteuning);
- geografische gronden (bijv. samenwerking m.b.t. beheer van het Paterswoldse- en het Zuidlaardermeer).

In 2011 is door de Rekenkamercommissie een quick scan uitgevoerd met betrekking tot de samenwerkingsrelaties tussen de gemeente Haren en andere gemeenten. De Rekenkamercommissie heeft daartoe 10 bestaande en 5 niet meer of nog niet bestaande samenwerkingsverbanden geanalyseerd, daaronder 5 gemeenschappelijke regelingen. De belangrijkste conclusie van de commissie is dat samenwerking noodzakelijk is om eigen gebrek aan kennis, kwaliteit en ambtelijke capaciteit te compenseren. De Rekenkamercommissie ziet als nadelen van de samenwerkingsverbanden het gebrek aan inzichtelijkheden van de taken, resultaten en financiën van de samenwerkingsverbanden en de beperkte sturingsmogelijkheden door de raad en het laten passeren van de mogelijkheid tot sturen. De commissie wijst verder op de noodzaak dat samenwerking gebaseerd dient te zijn op wederzijds vertrouwen en een 'gezamenlijke focus'.

In 2012 heeft bureau Zuiderlicht een sterkte-zwakte analyse (SWOT) gemaakt van de gemeentelijke organisatie, rekening houdend met de toekomstige ontwikkelingen in het kader van de decentralisaties van rijkstaken². Daarnaast bevatte het onderzoek van Zuiderlicht een inventarisatie van samenwerkingsverbanden en een inventarisatie van toekomstige samenwerkingsmogelijkheden. Zuiderlicht voorziet met name in het sociale domein (WMO, WVN etc.), in het fysieke domein (vergunningverlening, ruimtelijke ordening, openbare ruimte) en op het gebied van ICT een noodzaak tot samenwerking vanwege onvoldoende eigen kennis en capaciteit. In vergelijkbare zin oordeelt zij ook over bedrijfsvoeringtaken.

Op basis van een inventarisatie komt Zuiderlicht tot 111 intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Daarbij dient een kanttekening te worden gemaakt. In de inventarisatie zitten samenwerkingsverbanden met meerdere gemeenten of met alle gemeenten, Regio Groningen-Assen omvat bijvoorbeeld 12 gemeenten. Zuiderlicht beschouwt een dergelijk samenwerkingsverband als een geheel van 12 samenwerkingsrelaties. Het aantal samenwerkingsovereenkomsten of -afspraken is aanzienlijk kleiner, ongeveer 25.

De inventarisatie van Zuiderlicht geeft inzicht in de beleidsterreinen waarop de samenwerkingsrelaties betrekking hebben en met welke

² Toekomstperspectief Gemeente Haren', 10 januari 2013

gemeenten samenwerkingsverbanden bestaan. Een vergelijkbare inventarisatie is intern ook gedaan. Op basis van de bevindingen van Zuiderlicht en de eigen bevindingen kunnen we een aantal voorzichtige conclusies trekken:

1. De beleidsvelden economie, onderwijs, ruimtelijke ordening en volkhuysvesting kennen veel samenwerkingsverbanden waarbij veel of alle Groningsen gemeenten zijn betrokken (10 – 22);
 2. De beleidsvelden Jeugd, WMO, cultuur, sport, sociale zekerheid, bestuur en recht, dienstverlening en informatiebeleid hebben vooral samenwerkingsverbanden met minder gemeente (1-3);
 3. Met betrekking tot P&O, financiën, communicatie en vastgoed zijn er geen samenwerkingsverbanden gevonden.
- Zuiderlicht heeft tevens geïnventariseerd met welke gemeenten samen wordt gewerkt. Duidelijk is dat Haren vooral gericht is op de gemeenten in de provincie Groningen, in het bijzonder op de gemeente Groningen met wie 14 samenwerkingsrelaties bestaan. Andere gemeenten in de provincie met wie volgens de SWOT intensief wordt samengewerkt zijn Hoogezand en Slochteren (beide 10), gevolgd door Ten Boer, Leek, Bedum, Winsum, Zuidhorn, Marum en Grootegast (8 of 7). Met 5 Drentse gemeente bestaan 4 of 5 samenwerkingsrelaties: Tynaarlo, Noordenveld, Assen, Midden-Drenthe en Aa en Hunze.

Samenwerking met de gemeente Groningen is voor een deel te verklaren uit het feit dat Groningen vaak de rol van centrumgemeente heeft voor de omliggende gemeenten. Veel samenwerkingsverbanden zijn ontstaan omdat de gemeente Groningen op veel terreinen kennis, capaciteit en ervaring heeft waarover kleine gemeenten niet beschikken. Steeds meer samenwerking ontstaat ten gevolge van gemeenschappelijke taakuitvoering.

Bijlage 5 Beleidskader gemeentelijke herindeling d.d. 25 mei 2013

1. Inleiding

Aanleiding en doel

Beleid kan het beste dicht bij de burger uitgevoerd worden. Met de decentralisaties in het sociale domein draagt het kabinet hieraan bij. Gemeenten staan daardoor voor een grote opgave om een steeds omvangrijker wettelijk takenpakket en hun eigen autonome taken adequaat uit te voeren en de daarvoor benodigde maatschappelijke verbindingen aan te gaan. De eisen aan de bestuurskracht van gemeenten nemen daardoor meer en meer toe; van de bestuurlijke, ambtelijke en financiële slagkracht van gemeenten wordt steeds meer gevraagd.

In dit Beleidskader geeft het kabinet aan hoe gemeentelijke herindelingen worden beoordeeld en getoetst. Ook dit kabinet kiest voor herindeling van onderop. Het is primair aan gemeenten zelf om via herindeling te werken aan versterking van hun bestuurskracht. Het kabinet heeft er daarbij oog voor dat gemeentelijke herindelingen vaak zorgvuldige trajecten zijn die niet zelden meer dan één kabinetsperiode vergen om tot een formeel herindelingsadvies aan het kabinet te komen. Een Beleidskader over gemeentelijke herindeling geeft de handvaten voor provincies en gemeenten om bij voorkeur van begin tot eind een goed proces te organiseren om te komen tot een gemeentelijke herindeling.

Dit kabinet kiest er voor met een nieuw Beleidskader te komen. De overweging hierbij is dat aanpassing van het Beleidskader ondersteunend kan zijn aan het bereiken van een versnelling van het aantal herindelingen dat van onderop tot stand komt. De belangrijkste wijzigingen die het kabinet wil doorvoeren, zijn het versterken van de positie van de provincie om in goede samenspraak met gemeenten zelf tot voorstellen voor herindeling te komen en de weging van het criterium draagvlak. Deze wijzigingen zijn nodig om de dynamiek rond herindelingen van onderop te vergroten en zo een versnelling van het aantal herindelingen te bereiken.

Leeswijzer

Hieronder wordt eerst ingegaan op het (grond)wettelijk kader rond herindeling. In paragraaf 3 wordt nader ingegaan op de rol van Rijk, provincie en gemeente bij herindeling van gemeenten. Paragraaf 4 bevat de criteria voor toetsing van herindelingsvoorstellen. Financiële aspecten komen in paragraaf 5 aan bod. In de 6de paragraaf wordt ingegaan op de overgang van het vorige naar dit nieuwe Beleidskader. Tot slot worden in paragraaf 7 enkele overige onderwerpen behandeld.

2. Grondwettelijk en wettelijk kader

In artikel 123, eerste lid, van de Grondwet is bepaald dat gemeenten bij de wet kunnen worden opgeheven en nieuwe gemeenten kunnen worden ingesteld. In de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) is geregeld hoe achtereenvolgens betrokken gemeente- en provincie-

besturen en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de voorbereiding tot een herindelingsregeling ter hand kunnen nemen en welke procedurerregels in dat verband in acht genomen moeten worden. Gelet op deze verantwoordelijkheid van de regering als medewetgever, is een Beleidskader voor gemeentelijk herindelingsbeleid nodig dat inhoudelijke criteria formuleert aan de hand waarvan gemeentelijke en provinciale herindelingsvoorstellen worden getoetst, zodat voor gemeenten en provincies duidelijk is langs welke lijnen herindelingsvoorstellen door het kabinet beoordeeld zullen worden.

3. Gemeentelijke herindeling van onderop

De formele kaders voor deze rolinvulling worden gegeven in de Wet arhi, waarin is beschreven welke bestuursorganen het initiatief tot een herindeling kunnen nemen en welke procesvereisten daarbij gelden. Een belangrijk aspect van een goed verloop van herindelingsprocessen is de rolverdeling tussen overheden, ook in de fase voorafgaand aan een formeel arhi-traject. Een elementaire voorwaarde in dat verband is complementariteit tussen de drie bestuurslagen, waarbij het kabinet het initiatief laat aan gemeenten en provincies. Waar het de onderlinge rolverdeling tussen gemeenten en provincies betreft, dient voorop te staan dat gemeenten als eerste aan zet zijn als het gaat om het vinden van oplossingen om hun maatschappelijke opgaven beter te kunnen oppakken. Tegelijkertijd is het zo dat gemeenten en provincies in deze discussie optrekken in partnerschap, vanuit onderscheidenlijke verantwoordelijkheden in het belang van het lokaal bestuur. Provincies spelen daarbij vanuit hun algemene verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het lokaal bestuur vaak een modererende rol in de discussie over de bestuurskracht van gemeenten en kunnen deze ook in regionaal verband bezien. Vanuit deze rol als moderator dienen provincies waar nodig sturing te geven aan de discussie die kan leiden tot een herindelingsvoorstel. De provincies en gemeenten in Groningen en Noord-Brabant hebben recent laten zien hoe complementair naar de kwaliteit van het lokaal bestuur gekeken kan worden.

Zoals aangegeven, hebben provincies ook een bovenlokale verantwoordelijkheid die uitgaat boven de belangen van atzonderlijke gemeenten. De invulling van deze verantwoordelijkheid kan voor de provincie aanleiding zijn zelf het initiatief te nemen of een initiatief van gemeenten over te nemen als gemeenten na een lange discussie zelf niet tot een herindelingsvoorstel komen, terwijl versterking van de gemeentelijke bestuurskracht wel nodig is.

Daarnaast sturen provincies het herindelingsadvies door naar het kabinet, met een provinciale zienswijze als gemeenten het advies hebben opgesteld. Het kabinet is als medewetgever verantwoordelijk voor het beoordelen van een herindelingsadvies en het omzetten in een wetsvoorstel wanneer het kabinet het herindelingsadvies positief beoordeelt. De formele rol van het kabinet blijft beperkt tot het beoordelen van de ingediende herindelingsvoorstellen. Bij een positief oordeel zal een wetsvoorstel worden voorbereid. Bij een negatief oordeel wordt het herindelingsadvies afgewezen. Gemeenten en provincies zijn dan aan zet om een eventueel nieuw herindelingsvoorstel voor te gaan bereiden. In het geval van een negatief oordeel zal het kabinet de Tweede Kamer informeren over de beweegredenen om het herindelingsadvies niet over te nemen.

Het kabinet heeft een voorkeur voor herindelingsvoorstellen die op de steun van alle betrokken gemeenten kunnen rekenen. Herindelingsadviezen van onderop, die bij gemeenten zelf vandaan komen, worden daarom door het kabinet toegejuicht. Wel wil het kabinet voorkomen dat herindelingsdiscussies tussen gemeenten jarenlang voortduren zonder reëel zicht op een bevredigende uitkomst. Provincies kunnen in dergelijke gevallen en in gevallen waar naar het oordeel van de provincie urgente problemen spelen die alleen opgelost kunnen worden met een herindeling, het initiatief nemen in het gesprek over versterking van de gemeentelijke bestuurskracht en wanneer nodig zelf een arhi-procedure starten. Dat betekent een verruiming van de provinciale rol ten opzichte van het Beleidskader gemeentelijke herindeling uit 2011. Deze verruiming past bij de algemene verantwoordelijkheid die de provincies hebben voor de kwaliteit van het lokaal bestuur.

4. Criteria toetsing voorstellen

Het Beleidskader gemeentelijke herindelingen formuleert de criteria aan de hand waarvan het kabinet gemeentelijke en provinciale herindelingsvoorstellen toetst, maar een herindeling is geen wiskunde. Het is daarom ook niet mogelijk een checklist te ontwikkelen die tot een eenduidige uitkomst zal leiden. Per geval zal een afweging gemaakt moeten worden op basis van de lokale en regionale omstandigheden, ontwikkelingen en context. Een afweging die voor de betrokken gemeenten leidt tot een versterking van de bestuurskracht en die goed past binnen de regio waar de gemeenten in liggen. Het kabinet zal deze afweging in ieder geval toetsen aan de volgende vijf criteria:

- a. draagvlak;
- b. interne samenhang/dorps- en kernenbeleid;
- c. bestuurskracht;
- d. evenwichtige regionale verhoudingen;
- e. duurzaamheid.

Het kabinet vraagt gemeenten deze vijf punten mee te nemen in hun herindelingsadvies en provincies om deze punten mee te nemen in hun zienswijze. Provincies kunnen zich in hun zienswijze voorts baseren op een eigen visie op de bestuurlijke inrichting in hun provincie. Verder zal het kabinet toetsen of de ingediende herindelingsadviezen voldoen aan de vereisten van de Wet algemene regels herindeling, zoals de vaststelling van een herindelingsontwerp en –advies en de ter inzage legging.

a. Draagvlak: lokaal bestuurlijk, regionaal en maatschappelijk

Draagvlak voor een herindeling is belangrijk. Het streven moet zijn gericht op herindelingen die op een zo groot mogelijk draagvlak kunnen rekenen. Het kabinet juicht voorstellen die op de steun van alle betrokken gemeenten en (een meerderheid van) hun inwoners kunnen rekenen dan ook toe. Maar dit betekent niet dat unanimitie bij gemeentebesturen (of inwoners) voor het kabinet vereist is om een herindelingsadvies over te nemen. Het kabinet zal de mate van draagvlak volgens dezelfde maatstaven beoordelen als in de voorgaande kaders: lokaal bestuurlijk, maatschappelijk en regionaal.

De gekozen indeling kent bij voorkeur de steun van alle gemeente(rade)n en van de betrokken inwoners (lokaal bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak). Het kabinet wil echter bij herindelingen voorkomen dat door één gemeente feitelijk een veto kan worden uitgesproken over een herindeling waar andere gemeenten groot belang bij hebben of die een positieve bijdrage levert aan de regionale bestuurskracht, dan wel de regionale bestuurlijke verhoudingen (regionaal draagvlak). Het kabinet wil bovendien voorkomen dat herindelingsdiscussies tussen gemeenten jarenlang voortduren zonder reëel zicht op een bevredigende uitkomst of dat urgente herindelingen niet doorgaan omdat één van de andere gemeenten geen steun aan de herindeling geeft. Het kabinet vraagt gemeenten en provincies daarom bij een herindeling de omliggende of anderszins betrokken gemeenten te vragen een zienswijze in te dienen. Indien gemeenten besluiten een negatieve zienswijze van een omliggende gemeente niet over te nemen, vraagt het kabinet om een onderbouwing waarom hiervoor gekozen is.

Het draagvlak voor een herindeling wordt door het kabinet daarom vanuit de regionale opgave en verhoudingen bekeken. Het kabinet kijkt dus niet alleen naar het draagvlak bij de direct betrokken gemeenten en hun inwoners, maar ook naar de opvatting van de provincie en de buurgemeenten. Aan de verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur om te investeren in het maatschappelijk draagvlak voor een herindeling wil het kabinet niets veranderen.

Om het draagvlak van de inwoners en maatschappelijke organisaties te kunnen beoordelen, vraagt het kabinet wel aan gemeenten, of wanneer de provincie het initiatief neemt tot de herindeling, in het herindelingsadvies aandacht te besteden aan het maatschappelijk draagvlak en de wijze waarop dit is vastgesteld, inclusief de ingediende zienswijzen. Het kabinet vraagt ook aan de betrokken gemeenten in een logboek bij te houden op welke wijze burgers en maatschappelijke organisaties betrokken en geraadpleegd zijn in het herindelingsproces.

Indien een provincie het herindelingsadvies heeft opgesteld, en dus niet de gemeenten, vraagt het kabinet een nadere onderbouwing waarom bij een gebrek aan unaniem draagvlak bij de betrokken gemeenten toch een herindeling gewenst wordt door de provincie.

b. Interne samenhang/dorps- en kernenbeleid

Het is van betekenis dat de nieuwe gemeente een interne samenhang kent, die identiteit geeft aan de nieuwe bestuurlijke eenheid zonder het belang van dorpen en kernen te miskennen. De aard van interne samenhang van de nieuw te vormen gemeente kan verschillende uitingsvormen hebben: cultureel, sociaal, economisch, geografisch, enzovoort. Voorkomen moet worden, dat de nieuwe gemeente niet meer is dan een administratieve eenheid waarmee burgers en maatschappelijke organisaties zich niet of nauwelijks verbonden voelen. Ook mag van de betrokken gemeentebesturen een gemeenschappelijke visie worden gevraagd op welke wijze de nieuw te vormen gemeente burgers, maatschappelijke organisaties en gemeenschappen zal betrekken bij de vormgeving, en indien gewenst, bij de uitvoering van beleid. Nieuwe werkwijzen kunnen hieraan bijdragen, zoals wijkgericht werken, een actief kernenbeleid, binnengemeentelijke decentralisatie, bestuurscommissies, wijk- en dorpsraden, ambtelijke deconcentratie en/of allerlei nieuwe vormen van burgerparticipatie. De minister van Binnenlands Zaken en Koninkrijksrelaties is voornemens een handreiking uit te brengen om gemeenten te ondersteunen bij de verdere uitwerking van deze initiatieven.

c. Bestuurskracht

In essentie kan worden gesteld dat gemeenten bestuurskrachtig zijn als zij in staat zijn hun maatschappelijke opgaven op te pakken en wettelijke taken adequaat te vervullen waarbij recht wordt gedaan aan en in het belang van hun maatschappelijke omgeving wordt gehandeld. Daarbij kan worden gedacht aan de volgende elementen:

- Zij zijn voldoende bestuurskrachtig (met bestuurders met de juiste kwaliteiten) als het gaat om bestuurlijke sturing te geven aan beëindiging van, uitvoering van en verantwoording over beleid zonder daarbij al te veel afhankelijk te zijn van samenwerkingsverbanden;
- Zij beschikken over een ambtelijke organisatie die voldoende robuust is en die in staat is taken en verantwoordelijkheden, zoals de taken in het sociale domein die de komende jaren worden gedecentraliseerd, adequaat en op een professionele wijze uit te oefenen. De organisatie van de nieuwe gemeente is in personele zin minder kwetsbaar en heeft een versterkte positie op de arbeidsmarkt;
- Zij zijn in staat een goede bijdrage te leveren aan de oplossing van maatschappelijke opgaven en taken die in de regio aan de orde zijn;
- Zij kunnen de regierol oppakken naar medeoverheden en maatschappelijke partners; en
- Het financieel perspectief van de gemeente.

d. Evenwichtige regionale verhoudingen

Ook opgeschaalde gemeenten blijven relaties met elkaar onderhouden, via formele samenwerking en anderszins. Evenwichtige regionale verhoudingen zijn daarvoor belangrijk. Het kabinet vraagt gemeenten daarom in het herindelingsadvies aan te geven:

- Hoe hun gemeente zich verhoudt tot de andere gemeenten in de regio.
- Welk effect hun schaal heeft op de regionale verhoudingen en de positie van de gemeente.
- Hoe de schaal zich verhoudt tot het regionale opgavenprofiel.
- Wat de positie van een eventuele regio/centrumgemeente is.

e. Duurzaamheid

De nieuwe gemeente hoort duurzaam in staat te zijn de gemeentelijke taken (zelfstandig) uit te voeren. Voorkomen moet worden dat de nieuwe gemeente binnen afzienbare termijn wederom bij een herindeling wordt betrokken, en aldus van de ene in de andere herindelingsdiscussie terecht komt. Die mogelijkheid wordt niet alleen bepaald door omstandigheden binnen de nieuwe gemeente, maar ook door haar directe omgeving. De duurzaamheid van een nieuw gevormde gemeente heeft nadrukkelijk ook een regionaal aspect, dat wil zeggen dat afwegingen met betrekking tot duurzaamheid ook in een regionale context inzichtelijk moeten worden gemaakt in een herindelingsadvies. Ten aanzien van een herindelingsvoorstel zal dus ook vooraf moeten worden getoetst of sprake is van andere gemeenten die bij het herindelingsproces betrokken zouden moeten worden. Echter, het kabinet kan zich voorstellen dat er situaties zijn waarin er sprake is van een urgente noodzaak om voor een gemeente de bestuurskracht te versterken, terwijl een gedragen duurzame oplossing op korte termijn niet

mogelijk is. In dergelijke gevallen kan het belang van het versterken van de gemeentelijke bestuurskracht zwaarder wegen dan duurzaamheid.

5. Financiële aspecten

5.1 Herindelingsmaatstaf

Een nieuwgevormde gemeente komt in aanmerking voor een uitkering op grond van de tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling in het gemeentefonds. Met de tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling wordt een vergoeding ontvangen voor de zogeheten frictiekosten van de herindeling. Frictiekosten zijn lasten die zonder herindeling niet gemaakt zouden zijn en die per definitie extra en tijdelijk zijn. Het bedrag van de verdeelmaatstaf wordt in vier termijnen uitgekeerd. Het eerste jaar ontvangt de nieuwgevormde gemeente 40% van het toegekende bedrag. In de drie jaren daarna elk jaar 20%.

De verkenning van positieve financiële prikkels gericht op opschaling, kan leiden tot aanpassing van deze maatstaf.

5.2 Herindelingscan

Om de discussie en het herindelingsproces op lokaal niveau te faciliteren, heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in samenwerking met de provincies de herindelingscan ontwikkeld. Deze scan kan worden uitgevoerd door de betrokken provincie in samenwerking met het ministerie op verzoek van alle gemeenten die betrokken zijn bij een herindelingsproces. Het ministerie zorgt voor het beschikbaar stellen en onderhoud van het databestand ten behoeve van de herindelingscan. Afhankelijk van de beschikbare capaciteit kan het ministerie ook deelnemen aan de uitvoering van herindelingscans. Aan de hand van de herindelingscan kunnen gerichte aandachtspunten voor het (financieel) beleid van de nieuw te vormen gemeente worden bepaald. Ook wordt inzicht verkregen in de bouwstenen van de nieuw op te stellen begroting. Daarnaast kunnen gesignaleerde verbeterpunten en risico's beter worden aangepakt dan wel beheerst gedurende het fusieproces. Voor de herindelingscan wordt uitgegaan van de nieuw te vormen (fictieve) gemeente.

6. Overgang naar nieuw Beleidskader

De vaststelling van dit nieuwe Beleidskader vraagt om duidelijkheid met betrekking tot herindelingstrajecten die onder het voorgaande Beleidskader zijn gestart.

Overgangsproblemen worden zoveel mogelijk voorkomen. Uitgangspunt is om voorstellen die gericht zijn op herindeling per 1 januari 2015 te behandelen op basis van het oude Beleidskader. Voorstellen gericht op herindeling per 1 januari 2016 of later, zullen op basis van het voorliggende Beleidskader worden getoetst.

7. Overig

7.1 Herindelingsverkiezingen

Gemeentelijke herindelingen vinden ingevolge de Wet arhi per 1 januari plaats. In november voorafgaand aan de datum van herindeling vinden tussentijdse verkiezingen plaats voor de gemeenteraad van de nieuwe gemeente. De daadwerkelijke datum van deze verkiezingen wordt door de provincie vastgesteld. De provincies proberen de onderlinge data van de verschillende verkiezingen zo veel mogelijk af te stemmen, zodat de tussentijdse verkiezingen gelijktijdig plaatsvinden.

Afhankelijk van het jaar waarin de herindeling ingaat heeft dit gevolgen voor de frequentie van verkiezingen en de zittingstermijn van de gemeenteraad. Voor de komende jaren gelden de volgende effecten:

Voor herindelingen die plaatsvinden per 1 januari 2014, worden de reguliere raadsverkiezingen van maart 2014 overgeslagen. In de herindelingswet wordt geregeld dat tussentijdse raadsverkiezingen worden georganiseerd. Deze vinden plaats in november 2013. De verkiezingen van maart 2018 zijn de eerstvolgende reguliere raadsverkiezingen voor deze gemeenten na de herindelingsverkiezingen. De zittingsduur van de raad is 4 jaar en 3 maanden.

Ook voor de gemeenten die per 1 januari 2015 herindelen, worden de reguliere raadsverkiezingen van maart 2014 overgeslagen en wordt tevens de zittingsduur van de raden van de her in te delen gemeenten voor een korte periode verlengd. Dit geschiedt bij wet. In november 2014 worden de tussentijdse verkiezingen gehouden voor de raad van de nieuwe gemeente. In maart 2018 neemt de nieuwe gemeente weer deel aan de reguliere raadsverkiezingen. De zittingsduur van de nieuwe raad is 3 jaar en 3 maanden.

Herindelingen per januari 2016 zijn bijzonder omdat deze halverwege een raadsperiode vallen. Indien de reguliere verkiezingen van maart 2014 worden uitgesteld dan zouden de zittende raden een zittingstermijn van meer dan 6 jaar hebben. Indien de reguliere verkiezingen van maart 2018 worden overgeslagen, heeft de raad van de nieuwe gemeente een zittingstermijn van meer dan 6 jaar. Deze zittingsduur wijkt te veel af van de reguliere zittingstermijn. Daarom worden voor gemeenten die per 2016 herindelen wel tussentijdse raadsverkiezingen georganiseerd, maar worden de reguliere verkiezingen in maart 2014 en 2018 niet overgeslagen.

Voor gemeenten die per 1 januari 2017 en 2018 herindelen worden in respectievelijk november 2016 en november 2017 herindelingsverkiezingen georganiseerd en worden de reguliere verkiezingen van maart 2018 overgeslagen. De eerste reguliere verkiezingen zijn weer in maart 2022. De zittingsduur van de raad is respectievelijk 5 en 4 jaar en 3 maanden.

Bovenstaande cyclus herhaalt zich vervolgens vanaf 2018.

7.2. Samenloop grenscorrectie en gemeentelijke samenvoeging

Het is denkbaar dat in een herindelingsadvies een of meer grenscorrecties met een of meer gemeentelijke samenvoegingen worden gecombineerd. Of sprake is van een grenscorrectie of van een gemeentelijke samenvoeging, is afhankelijk van het percentage waarmee het inwonertal van de betrokken gemeenten naar verwachting toe- of afneemt (zie artikel 1, eerste lid, sub b en d, Wet arhi). Voor een dergelijke voorgestelde combinatie geldt de eis, dat de onderscheidenlijke grenscorrectie(s) en gemeentelijke samenvoeging(en) zijn gebaseerd op desbetreffende besluiten van de betrokken raden (of ingeval van een provinciaal voorstel op een door provinciale staten vastgesteld herindelingsadvies).

Het Beleidskader gaat niet over zelfstandige grenscorrecties. Deze kunnen bij gelijklopende raadsbesluiten of bij provinciaal besluit worden gerealiseerd. Alleen indien een grenscorrectie onderdeel uitmaakt van een gemeentelijke samenvoeging, zal een grenscorrectie worden meegenomen in een wetsvoorstel. Deze samenloop speelt nu bijvoorbeeld bij de herindelingen in Fryslân. Zowel bij de splitsing van Boarnsterhim als bij de vorming van De Friese Meren is sprake van grenscorrecties.

Het goedkeuringsvereiste voor grenscorrecties is met de Wet revitalisering generiek toezicht (artikel 1.8) uit de Wet arhi geschrapt. Omdat jaarlijks een overzicht met wijzigingen in de gemeentelijke indeling, grenscorrecties dan wel wijzigingen in namen van gemeenten wordt gepubliceerd in de Staatscourant, zal het kabinet jaarlijks aan de provincies vragen een overzicht te verstrekken van grenscorrecties en naamswijzigingen van gemeenten die niet bij wet hebben plaatsgevonden.

7.3 Naamgeving van de nieuwe gemeente

Het verdient de voorkeur dat betrokken gemeenten in het herindelingsadvies komen met een definitieve naam voor de nieuw te vormen gemeente of anders zo snel mogelijk daarna (zie ook Kamerstukken II 2005/06, 30 358, nr. 4). De herindelingspraktijk laat zien dat gemeenten er niet altijd in slagen om tijdig te komen tot een gezamenlijk gedragen voorstel voor de naamgeving van de nieuw te vormen gemeente. Indien gemeentelijke besluitvorming over de definitieve naamgeving uitblijft of indien daarop voor het vervolg van het wetgevingstraject niet kan worden gewacht, hanteert het kabinet het beleid dat in een wetsvoorstel de naam van de naar inwonertal grootste betrokken gemeente wordt opgenomen als naam van de nieuw te vormen gemeente. Daarbij dient te worden aangetekend, dat gemeenteraden op grond van artikel 158 Gemeentewet de bevoegdheid hebben de gemeentenaam op enig moment te wijzigen. De nieuw gevormde gemeente heeft daarmee de mogelijkheid de eigen naam te wijzigen.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
dr. R.H.A. Plasterk

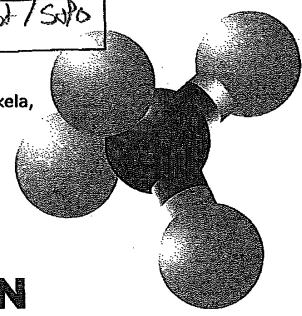
Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

5.

BIJLAGE

lem

BESTUURSDIENST	
reg.nr.	B013.3790525
ingek.	- 4 JUL 2013
class.	- 07.155.1
te beh. door:	BST / SPO
kopie gez. aan:	

Aan de colleges van burgemeester en wethouders en de raden van de gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde, Haren, Veendam, Pekela, Groningen, Ten Boer, Appingedam, Delfzijl en Loppersum.

GEMEENTE SLOCHTEREN

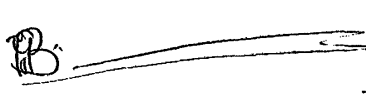

Geacht college, geachte raad,

Op 27 juni 2013 heeft de raad van de gemeente Slochteren gesproken over een raadsnotitie herindeling gemeente Slochteren en een daarbij behorend raadsvoorstel. Beide stukken vindt u bijgevoegd. In het volgende informeren wij u over de uitkomsten van de beraadslagingen.

De raad van de gemeente Slochteren spreekt zich unaniem uit voor de vorming van een nieuwe gemeente Gorecht waarin de gemeenten Menterwolde, Hoogezand-Sappemeer, Haren en Slochteren fuseren, uiterlijk op 1 januari 2018. De raad verzoekt het college deze voorkeur uit te werken in een concept-herindelingsvoorstel en dit zo mogelijk nog in 2013 aan te bieden aan de raad ter besluitvorming. De raad verzoekt het college verder op basis van het besluit van de raad verder in gesprek te gaan met genoemde en omliggende gemeenten.

Hoogachtend,

De raad van de gemeente Slochteren,

G.J. ten Brink, voorzitter.

S. van der Veen, griffier.

onderwerp
Herindeling gemeente Slochteren.

datum
2 juli 2013
datum verz.
2 juli 2013
uw kenmerk

uw brief van
ons kenmerk

bijlagen
2
contactgegevens
Dhr. S. van der Veen
T 0598 425507

Postbus 13
9620 AA Slochteren
Hoofdweg 10A
9621 AL Slochteren
T 0598 425 555
E algemeen@slochteren.nl
www.slochteren.nl

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

GEMEENTE SLOCHTEREN

Geachte raadsleden,

Hierbij bieden wij u het volgende raadsvoorstel ter besluitvorming aan.

Beslispunten

1. De voorkeur uitspreken voor de vorming van een nieuwe gemeente Gorecht waarin de gemeenten Menterwolde, Hoogezand-Sappemeer, Haren en Slochteren fuseren, uiterlijk op 1 januari 2018.
2. Het college verzoeken deze voorkeur uit te werken in een concept-herindelingsvoorstel met deze strekking en dit zo mogelijk nog in 2013 aan te bieden aan de raad voor besluitvorming.
3. Het college verzoeken op basis van het besluit van de raad over dit voorstel verder in gesprek te gaan met genoemde en omliggende gemeenten.
4. De VGG, andere gemeenten en de provincie te informeren over dit besluit van de gemeenteraad van Slochteren.

Aanleiding

Op 28 februari 2013 heeft de visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen' het eindadvies aangeboden aan de Groningse gemeenten. Dit eindadvies is het vertrekpunt geweest om de opvattingen van inwoners, raad en college van Slochteren over dit eindadvies in beeld te brengen en daarmee de visie op een eventuele herindeling van de gemeente Slochteren te gaan verkennen.

Historische context

De Groningse gemeenten hebben, in goed overleg met het provinciebestuur, de visitatiecommissie opdracht gegeven met een visie op de bestuurlijke organisatie in de provincie Groningen te komen. Input voor de visitatiecommissie is een evaluatie van de clustersamenwerking van Groningse gemeenten, zoals in 2008 is besloten, als uitkomst van het toen uitgevoerde bestuurskrachtonderzoek. Onze clusterevaluatie is in september 2012 in de raadscommissie Bestuur, Middelen en Ruimte besproken en via de VGG aangeboden aan de visitatiecommissie. 19 maart 2013 heeft de raad een eerste keer verkennend over het eindadvies van de visitatiecommissie gesproken. De raad heeft vastgesteld dat herindeling van de Groninger gemeenten de nieuwe realiteit is en uitspraken gedaan over de wijze van consultatie van de inwoners. Het college is gevraagd vanuit een actieve houding verdere gesprekken naar aanleiding van het eindadvies te voeren met de omliggende gemeenten en hierbij een open houding naar mogelijke partners in te nemen.

Argumenten

Onder meer uit de dorpenronde blijkt dat er breed draagvlak is voor herindeling van de gemeente Slochteren. Daarbij heeft de vorming van een nieuwe gemeente bestaande uit Menterwolde, Hoogezand-Sappemeer, Haren en Slochteren verreweg de voorkeur. In de notitie worden de argumenten voor deze optie verder uitgewerkt en worden andere herindelingsopties op basis van relevante criteria tegen het licht gehouden. Bepalend bij de beoordeling van een voorstel voor herindeling is het nieuwe beleidskader herindeling dat minister Plasterk op 28 mei 2013 aan het parlement heeft aangeboden.

raadsvoorstel

onderwerp
Herindeling Gemeente
Slochteren

datum
11 juni 2013

contactpersoon
Chrétien van den Akker
0598-425502

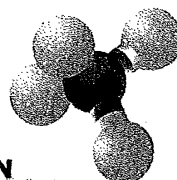
portefeuillehouder
G.J. ten Brink

bijlagen
3

raadsvergadering
27 juni 2013

agendapunt
4

voorstelnummer
2013/1308

GEMEENTE SLOCHTEREN

Meetbaar resultaat

Wij beogen met een besluit van de raad over dit voorstel verder in gesprek te gaan met de betrokken gemeenten over de vorming van de nieuwe gemeente. Op basis van gesprekken verwachten wij tot een gelijkkludend concept-herindelingsvoorstel te kunnen komen, zo mogelijk nog in 2013. Hiermee kan het formele besluitvormingstraject verder in gang worden gezet, met als resultaat een herindeling van gemeenten op 1 januari 2018 of zoveel eerder als wenselijk en mogelijk is.

Financiële paragraaf

Voor specifieke kosten die in de loop van het herindelingsstraject gemaakt moeten worden heeft de raad besloten een reserve te vormen vanuit het positief resultaat van de Jaarrekening 2012. Van deze reserve, groot € 200.000 is maximaal € 100.000 bestemd voor kosten die in het herindelingsstraject worden gemaakt. Het overige deel is bestemd voor versterking van de verenigingen dorpsbelangen, met het oog op het toenemend belang van deze organisaties door de vorming van grotere gemeenten.

Betrokkenen

Met de colleges van de betrokken en omliggende gemeenten wordt frequent overleg gevoerd. Bestuur van de VGG en het college van Gedeputeerde Staten van Groningen zullen wij periodiek informeren over de voortgang in het herindelingsstraject. Als er dorpen zijn waarvoor het herindelingsstraject specifieke gevolgen mocht hebben zullen wij apart communiceren met de inwoners van deze dorpen, via de vereniging dorpsbelangen.

Vervolg

Op basis van het besluit van de raad over dit voorstel verwachten wij in het 4^e kwartaal van 2013 een concept-herindelingsontwerp voor besluitvorming aan de raad aan te kunnen bieden.

Communicatie

Communicatie met de inwoners verloopt via de reguliere media: website, de gemeentelijke pagina van 't Bokkeblad en social media. Met dorpen waarvoor het herindelingsstraject specifieke gevolgen heeft zullen wij apart communiceren, via de verenigingen dorpsbelangen. Medewerkers worden rechtstreeks en via de ondernemingsraad betrokken bij het herindelingsstraject. De raad zullen wij voortdurend informeren over relevante ontwikkelingen in de omliggende gemeenten en in de provincie.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Slochteren.

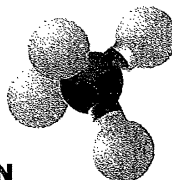
G.J. ten Brink , burgemeester

C.C.W. van den Akker , secretaris

onderwerp
Herindeling Gemeente
Slochteren

datum
11 juni 2013

blad
2

GEMEENTE SLOCHTEREN

Raadsvoorstel herindeling gemeente Slochteren

Onze reactie op 'Grenzeloos Gunnen'

**College van burgemeester en wethouders van de gemeente
Slochteren
14 juni 2013**

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Raadsvoorstel herindeling gemeente Slochteren

Inleiding

Met dit raadsvoorstel geven we een formele reactie op het eindrapport van de visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen'. De opbrengst van het uitgebreide traject dat we hebben doorlopen na het verschijnen van het advies van de visitatiecommissie heeft geleid tot het standpunt over de herindeling van de gemeente Slochteren zoals in dit voorstel verwoord. Het voorstel geeft de opvattingen weer van onze inwoners en van de gemeenteraad. De context is de gedachtevorming in de Groningse gemeenten, het provinciaal bestuur en de minister van Binnenlandse Zaken over de bestuurlijke organisatie in de provincie Groningen. De opvattingen over de vormgeving van het lokaal bestuur zijn in de afgelopen periode op alle niveaus sterk in beweging geweest. We gaan er van uit dat het uiteindelijke herindelingsadvies zal worden getoetst aan het nieuwe beleidskader gemeentelijke herindeling, dat het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op 28 mei aan de tweede kamer heeft aangeboden.

Historie

In de zomer van 2012 hebben we de evaluatie van de clustersamenwerking opgesteld, samen met onze preferente partner Hoogezand-Sappemeer. Deze evaluatie is in september 2012 in de raadscommissie Bestuur, Middelen en Ruimte besproken. Vervolgens hebben wij deze via het bestuur van de VGG aangeboden aan de visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen'. Vanuit Slochteren hebben wij twee keer gesproken met de visitatiecommissie, waarvan de laatste keer samen met het college van Hoogezand-Sappemeer. Onze lijn was steeds dat de operationele en beleidsmatige samenwerking met Hoogezand-Sappemeer de kwetsbaarheid van de gemeente vermindert en het mogelijk maakt dat Slochteren bestuurlijk zelfstandig blijft. In het najaar van 2012 heeft Menterwolde de intentie uitgesproken op dezelfde basis samen te willen gaan werken met Hoogezand-Sappemeer en Slochteren.

Op 28 februari 2013 presenteerde de visitatiecommissie het eindrapport 'Grenzeloos Gunnen' aan de raden en colleges van alle Groningse gemeenten. Voor onze gemeente stond de uitkomst haaks op de eigen visie dat samenwerking met andere gemeenten het mogelijk maakt dat Slochteren bestuurlijk zelfstandig blijft. Toch is in korte tijd het feit dat de gemeentelijke herindeling er aan komt als de nieuwe realiteit geaccepteerd. We waren en zijn van mening dat de goede samenwerking met onze preferente partners onze bestuurlijke zelfstandigheid mogelijk maakt. Dat is niet in de hele provincie het geval. De keuze voor herindeling zien we daarom als een gegeven.

Op 19 maart 2013 heeft de gemeenteraad van Slochteren het advies van de visitatiecommissie een eerste keer verkennend besproken. De raad onderschrijft de opvatting van het college dat herindeling in de provincie Groningen de nieuwe bestuurlijke realiteit is. Zonder al een definitief oordeel te geven over het eindrapport kiezen we voor een actieve rol in het proces van herindeling en een open houding naar de gemeenten om ons heen. Het belangrijkste is dat we de bevolking betrekken bij het proces. Alvorens raad en college een definitief standpunt innemen willen we weten hoe de inwoners van al onze dorpen tegen het onderwerp herindeling aankijken.

Het proces vanaf de raadsvergadering van 19 maart 2013

Vanaf het verschijnen van het eindrapport van de Visitatiecommissie hebben we uitgebreid gecommuniceerd met onze inwoners, via de website, 't Bokkeblad en andere media. Provinciebestuur, VGG en omliggende gemeenten hebben we steeds per brief geïnformeerd over de standpunten en over de stappen die we zetten. Meteen na de verkennende raadsbespreking zijn raad en college samen op pad gegaan naar alle veertien dorpen. Omdat raad en college uitgesproken hebben dat gemeentelijke herindeling in de provincie Groningen een gegeven is, hebben we de vraag of die herindeling er moet komen niet gesteld aan de bezoekers van de dorpenronde. Relevanter is het te weten hoe de inwoners denken over hun eigen dorp en over de gemeente. Hoe denken inwoners over zaken als kwaliteit van dienstverlening, gebruik van voorzieningen en de contacten met de gemeente? Vanuit het oordeel over de huidige gemeente Slochteren ontstaat het beeld wat inwoners belangrijk vinden in een nieuwe, grotere gemeente.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

In dezelfde periode zijn er een groot aantal ambtelijke en bestuurlijke verkenningen geweest met de gemeenten om ons heen. Op de eerste plaats met onze samenwerkingspartners Hoogezand-Sappemeer en Menterwolde, daarnaast met de vier gemeenten die volgens het voorstel van de visitatiecommissie de nieuwe gemeente gaan vormen: naast Hoogezand-Sappemeer en Menterwolde ook Veendam en Pekela. En ten derde met de andere gemeenten om ons heen: Haren, Groningen en Ten Boer. Ook met een vertegenwoordiging van de DAL-gemeenten is gesproken.

De opbrengsten van de dorpenronde

Ongeveer 300 Inwoners van onze gemeente hebben een van de 14 avonden van de dorpenronde bezocht. Daarnaast waren vertegenwoordigers van raad, college, ambtelijke organisatie, politieke partijen, Wmo-raad en platform werk en inkomen in wisselende aantallen aanwezig. Als aanvulling op de dorpenronde heeft 't Bokkeblad een enquête geplaatst, waarop door ongeveer 350 lezers is gereageerd. De uitkomsten van deze enquête onderschrijven in grote lijnen de uitkomst van de dorpenronde.

Het aantal bezoekers wisselde nogal per avond, tussen 3 en 38 bezoekers. Opvallend is dat er in de kleinere kernen relatief (en soms ook absoluut) meer bezoekers waren dan in de grote dorpen. Zo waren er in Tjuchem van de ongeveer 300 Inwoners maar liefst 38 aanwezig. We zien twee mogelijke verklaringen voor het feit dat er in de kleine dorpen relatief meer mensen zijn gekomen.

1. Een verklaring zou kunnen zijn dat in kleine kernen het in stand houden van voorzieningen en het organiseren van activiteiten meer vrijwillige inzet van een kleiner aantal Inwoners vraagt. De procentueel grotere groep actieve Inwoners merken dat de gemeente daarin vaak een partner is. Het doet er dus toe of de gemeente dergelijke lokale initiatieven faciliteert en ondersteunt. Voor de Inwoners van de kleine en kleinste kernen is de herindeling daarom een relevanter thema dan voor de Inwoners van de grote dorpen. Daar is het wel mogelijk gebruik te maken van een voorziening zonder zelf een actieve bijdrage te moeten leveren. De betekenis van de gemeente voor de leefbaarheid is daarom in de grote dorpen niet voor iedereen even zichtbaar.
2. Een andere verklaring kan zijn dat sommige van de kleinere dorpen zoals Tjuchem en Lageland aan de rand van onze gemeente liggen. Volgens het rapport van de visitatiecommissie is het geen uitgemaakte zaak waar deze dorpen in de toekomst bij gaan horen. Inwoners van deze dorpen willen daarom graag laten weten hoe ze er over denken, er staat voor hen meer op het spel.

Beeld over herindelen

De reacties van alle aanwezigen bij de veertien bijeenkomsten vertonen op hoofdlijnen tamelijk veel overeenkomst. Allereerst moet geconstateerd worden dat de meeste aanwezigen de aanstaande herindeling als een feit zien. Zowel het relatief beperkte aantal aanwezigen als de gematigdheid van de discussie geven aan dat de gemiddelde Inwoner zijn nachtrust niet opoffert aan de vraag hoe lang de gemeente Slochteren nog blijft bestaan. De binding en de waardering voor de plek waar je woont worden er niet anders van. Als aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan, mag die kern ook wel deel uitmaken van een veel grotere gemeente.

Affiniteit met dorp of gemeente

Inwoners hebben zowel affiniteit met het dorp waar ze wonen, als met de gemeente waar hun dorp deel van uit maakt. De binding met het dorp scoort vanzelfsprekend wat hoger, maar sluit een positieve relatie met de huidige gemeente niet uit. Beide bestaan naast elkaar. Dat bijna alle aanwezigen een positief beeld hebben over de gemeente Slochteren verklaart waarschijnlijk ook dat de meesten er voor kiezen om de huidige gemeente Slochteren als geheel deel te laten worden van de nieuwe gemeente. De verschillende oriëntatie op omliggende centrumgemeenten Groningen, Hoogezand-Sappemeer en Delfzijl/Applingedam creëert niet de behoefte om ook Inwoner te worden van die gemeente. Deze aanname van de visitatiecommissie heeft in de dorpenronde geen bevestiging gekregen door uitspraken van de aanwezigen.

Voorzendingen

Het is voor de Inwoners van onze gemeente heel normaal om in Slochteren te wonen en ergens anders te werken of naar school te gaan. Vanuit het perspectief van de Inwoners is het niet nodig om dit criterium te hanteren bij het tekenen van de nieuwe gemeentegrens.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Datzelfde geldt voor het gebruik van voorzieningen. In een landelijke gemeente vindt men het vanzelfsprekend dat niet alle voorzieningen in de gemeente zelf aanwezig zijn. Voor een zwembad, theater, bibliotheek, school voor voortgezet onderwijs en gezondheidszorg moet je nu eenmaal reizen, vaak naar een buurgemeente. Het argument dat je als je in een grote gemeente woont met veel eigen voorzieningen ook meer zeggenschap hebt over die voorzieningen, wordt nauwelijks onderschreven.

Dienstverlening

Er wordt uitdrukkelijk waardering uitgesproken voor de dienstverlening van de gemeente Slochteren aan haar inwoners en bedrijven. Snelheid, klantgerichtheid, maar vooral de persoonlijke relatie met medewerkers wordt gewaardeerd. Contact met een vaste medewerker, die goed op de hoogte is van jouw zaak zodat je niet steeds opnieuw je verhaal moet doen, is belangrijk. Daarnaast vindt men de relatieve nabijheid van het gemeentehuis en de (eveneens relatief) goede bereikbaarheid van belang. Deze kwaliteiten moeten een belangrijk uitgangspunt zijn bij de vormgeving van de dienstverlening in de nieuwe grotere gemeente. Letterlijke bereikbaarheid, en dan vooral met het openbaar vervoer, is wel iets wat een aantal inwoners bezig houdt. Hoogezand is slecht bereikbaar met de bus.

Relatie met bestuur

Over het contact en de relatie met de leden van het gemeentebestuur (collegeleden en raadsleden) zijn de uitspraken ambivalent. Slechts een beperkt deel van de aanwezigen heeft persoonlijk contact gehad met burgemeester, wethouder of raadslid of kent hen. Tegelijkertijd vindt men het wel belangrijk dat persoonlijk contact met een college- of raadslid gemakkelijk tot stand kan komen in die gevallen dat men dat nuttig acht. Ook heeft men de indruk dat collegeleden en raadsleden in een kleinere gemeente beter op de hoogte kunnen zijn van wat er lokaal speelt, ook op detailniveau. De relatie van het gemeentebestuur met de inwoners van de verschillende kernen is daarom een belangrijk onderwerp bij het inrichten van een nieuwe en veel grotere gemeente.

Grootte van de nieuwe gemeente

De meeste aanwezigen zijn van mening dat de nieuwe gemeente ook weer niet al te groot moet worden. Daar geven zij verschillende redenen voor: al te groot wordt erg anoniem, in een grote gemeente is de diversiteit tussen de verschillende onderdelen misschien te groot, is er meer verschil tussen de inwoners uit de ene en de andere regio. Sommigen spreken uit dat ze zich minder thuis voelen in een gemeente met een meer stedelijk karakter. De nieuwe gemeente moet eigenlijk het karakter houden dat Slochteren nu ook heeft, alleen een maat groter. Dit leidt tot een voorkeur van een meerderheid van de aanwezigen voor een nieuwe gemeente met Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Haren.

Uitzondering is de avond in Overschild, waar men in meerderheid zegt te kiezen voor aansluiting bij de gemeente waar de stad Appingedam deel van uit maakt, omdat men op deze kern gericht is qua voorzieningen. Deze voorkeur wordt bevestigd door de uitslag van de enquête die in het dorp is gehouden. Tjuchem wil echter vooral bij de rest van Slochteren blijven horen, daar zou men het liefst zien dat Slochteren een zelfstandige gemeente blijft en voelt er absoluut niet voor om bij Delfzijl te komen. Ook de inwoners van Meerstad hebben er bewust voor gekozen om hier te komen wonen en willen in de herindeling graag bij Slochteren blijven.

De nieuwe gemeente

Slochteren als geheel naar een nieuwe gemeente

In het rapport Grenzeloos gunnen zijn twee delen van Slochteren gearceerd. Meerstad, want dat zou volgens de commissie heel goed bij de Stad passen. En het Noordoosten van de gemeente Slochteren, waar een correctie uit het verleden rechtgezet zou moeten worden. Navraag bij de commissie leverde niet het antwoord op welke correctie dat dan zou zijn, want Tjuchem en Overschild zijn al heel lang deel van de gemeente Slochteren. Belangrijker is dat het grootste deel van de inwoners kiest voor het bij elkaar blijven van de gemeente; Slochteren moet in zijn geheel opgaan in de nieuwe gemeente. Zelfs de nieuwe inwoners in Meerstad voelen zich zo welkom in onze gemeente, dat ze er graag blijven.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Met welke gemeenten gaan we fuseren

Met de gemeente Groningen hebben we in 2012 een overeenkomst gesloten over de ontwikkeling, realisatie en beheer van Meerstad. Die overeenkomst wordt overgenomen door de nieuwe gemeente. Inzet is dat Meerstad bij ons blijft, en mee opgaat in de nieuwe gemeente. De balans tussen stad en ommeland blijft dan beter. Bovendien is het losknippen van Meerstad, zowel financieel als ruimtelijk, geen gemakkelijke opgave.

De keuze van de visitatiecommissie om ook Veendam en Pekela deel uit te laten maken van deze nieuwe gemeente, werd in de dorpenronde vrijwel niet onderschreven. De argumenten die tegen deze indeling worden genoemd lijken vooral ingegeven door onbekendheid. De inwoners van de gemeente Slochteren zeggen weinig redenen te hebben om naar Pekela of Veendam te gaan en doen dat dus ook niet. Daarnaast speelt de afstand een rol. Men vreest dat de gemeentelijke dienstverlening minder goed bereikbaar wordt, vooral voor de minder mobiele inwoners.

Op basis van de dorpenronde, de discussie in de raad en bestuurlijke verkenningen met omliggende gemeenten komen wij tot het volgende voorstel voor herindeling en vorming van een nieuwe gemeente.

Wij kiezen voor de vorming van de gemeente Gorecht die bestaat uit Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Slochteren en de gemeente Haren. Maar het spreekt voor zich dat wij niet alleen bepalen of deze optie tot stand komt. De Groningse gemeenten moeten, liefst in gezamenlijkheid, komen tot een nieuwe gemeentelijke indeling van de provincie die past bij de geformuleerde criteria.

Optie 1, de gemeente Gorecht: Hoogezand-Sappemeer, Haren, Menterwolde en Slochteren

Onze keuze voor deze optie kunnen we onderbouwen met een aantal argumenten.

Economie en voorzieningen

In deze vier gemeenten ligt de economische kernzone langs de A7, vanaf de grens met de stad tot voorbij de aansluiting met de N33. In deze zone is ruimte voor de ontwikkeling van logistiek georiënteerde activiteiten (weg, water en spoor), voor industriële bedrijvigheid en voor (commerciële) dienstverlening die hoge eisen stelt aan bereikbaarheid (zoals grootschalige detailhandel, horeca, gezondheidszorg). Dit biedt vooral goede perspectieven voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid en uitbouw van de werkgeversbenadering gericht op participatie en economische zelfstandigheid van zo veel mogelijk inwoners.

Op langere termijn geldt dit ook voor de N33 als het belang van deze vervoersas richting de Eemshaven nog verder toeneemt, door de verdubbeling van het tracé vanaf de aansluiting met de A7 richting Eemshaven. In die situatie vormt de N33 de belangrijkste ontsluiting van de Eemsdelta, ter ontlasting van de routes door de stad Groningen (N46 en 360). Omdat drie van de vier huidige gemeenten deel uit maken van de Regio Groningen-Assen blijft de oriëntatie op de Regio, als gebied en als vrijwillig samenwerkingsverband, in stand.

Vanuit Slochteren is een aanzienlijk deel van de dorpen gericht op commerciële en niet-commerciële voorzieningen in Hoogezand-Sappemeer. Veel maatschappelijke ondernemingen hebben beide gemeenten als werkgebied. Daarnaast heeft de gemeente Haren een scala aan voorzieningen op het gebied van gezondheid, zorg en onderwijs. Inwoners van Slochteren maken veel gebruik van deze voorzieningen. Tegelijkertijd is het een bron van werkgelegenheid voor onze inwoners.

De leefbaarheid van onze landelijke gemeente is een opgave waar we in het kader van Vitaal Platteland samen met Haren en Hoogezand-Sappemeer aan werken. In de nabije toekomst verwachten we dat er meer financiële middelen uit Europa beschikbaar komen voor deze gebiedsopgave.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Grootte

Qua grootte is deze optie iets kleiner dan de alternatieven, ongeveer 80.000 inwoners. Dit heeft onze voorkeur omdat de optimale gemeentegrootte ligt tussen 70.000 en 100.000 inwoners volgens een onderzoek van Leeuwendaal¹. Bij een gemeente van deze omvang is er een goede balans tussen robuustheid en bestuurbaarheid. Uitbreiding van Slochteren, Hoogezand en Menterwolde met de gemeente Haren maakt dat de nieuwe gemeente de optimale en meest efficiënte schaal krijgt.

Bij het oordeel over de grootte van deze gemeente vinden we het van belang dat de grootte van alle Ommelandse gemeenten enigszins in balans blijft. Een gemeente van bij voorbeeld 50.000 inwoners is misschien wel net zo goed geëquipeerd voor bepaalde taken dan een 100.000plus-gemeente maar legt bestuurlijk minder gewicht in de schaal. De nieuwe gemeente moet dus niet veel kleiner zijn dan de andere Groningse gemeenten.

Verhouding stedelijk en dorps

Voor de maatschappelijke en culturele identiteit van de nieuwe gemeente vinden we het van belang dat de verhouding stedelijk-platteland in balans is. Het heeft de voorkeur als er maar één natuurlijke hoofdkern is in plaats van meerdere stedelijke kernen die met elkaar kunnen gaan concurreren binnen de gemeentegrens.

Bij een goede balans tussen dorps en stedelijk is er minder kans op het ontstaan van een dominante stedelijke politieke cultuur. Evenmin is er sprake van een overwegende plattelandscultuur die niet voldoende oog heeft voor de specifieke behoeften van de stedelijke kern.

Huidige samenwerking

Een nieuwe gemeente vormen met onze huidige samenwerkingspartners is relatief de gemakkelijkste opgave. Drie van de vier gemeenten werken al op een groot aantal gebieden samen. Samenwerking op een aantal nieuwe gebieden is in voorbereiding. De samenwerking betreft zowel bedrijfsvoering, dienstverlening als beleid. Belangrijk in dit verband is dat deze drie gemeenten samen de invoering van de drie grote decentralisaties voorbereiden.

Toetreding van de gemeente Haren tot de bestaande samenwerking tussen Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Slochteren is in de aanloop naar de herindeling relatief eenvoudig. De samenwerking met Haren is op dit moment nog beperkt en speelt, afgezien van de Regio Groningen-Assen vooral op het gebied van werk en inkomen, in de vorm van de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie BWR en in het plattelandsbeleid.

Stad en Ommeland

In Grenzeloos Gunnen wordt gesproken over een andere bestuurlijke cultuur en andere bestuurlijke verhoudingen. Daarbij gaat het ook om de balans tussen stad en ommeland. Vanuit de wetenschap dat de betekenis van de stad voor het ommeland zo groot is dat deze invloedssfeer nooit de omvang van één gemeente kan worden, kan het goed zijn voor het evenwicht tussen stad en ommeland als er ten zuidoosten van de stad een krachtige perifere gemeente wordt gevormd. Deze gemeente kan bestaan uit Haren, Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Slochteren zodat de oorspronkelijke T-structuur van de Regiovisie Groningen-Assen op deze nieuwe gemeente past. De ruimtelijke opgaven in dit gebied zijn van vergelijkbare aard, op sociaaleconomisch gebied ontstaat complementariteit: moderne maakindustrie en logistiek in de A7-zone, onderwijs, zorg en (groot- en kleinschalige) detailhandel in Haren en Hoogezand-Sappemeer, zakelijke dienstverlening vooral in Haren en Slochteren. In de dorpenronde is deze variant als favoriet uit de bus gekomen. Inwoners hebben een voorkeur voor samengaan met Hoogezand-Sappemeer en Menterwolde, liefst met Haren er bij.

Waarom ook Haren

Vanuit de ligging van onze gemeenten zijn er veel redenen om deze optie te verkiezen. De gemeenten Haren, Hoogezand-Sappemeer en Slochteren hebben alle drie een sterke relatie met de stad. Net als Slochteren is Haren een groene plattelandsgemeente.

¹ Gemeentelijke fusies en samenwerkingsverbanden, wat levert het eigenlijk op? Hlemstra e.a. 2013

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Veel inwoners werken en studeren in de stad, maar er zijn ook veel Stadlers die in een van de drie omliggende gemeenten werken. Voor grootstedelijke voorzieningen zoals cultuur en gezondheidszorg is er een vanzelfsprekende oriëntatie op de stad. Zowel voor bedrijfsvestiging als voor woningbouw fungeren de drie gemeenten als een vanzelfsprekende overloop, zeker in combinatie met het verloop van veel wooncarrières: vanuit het dorp eerst naar de stad om te studeren, na een aantal jaren de stad uit om ruimte te hebben voor het gezin, op hogere leeftijd als emptynester weer terug naar de stad vanwege het hoge voorzieningenniveau. Deze variant maakt het ook vanzelfsprekend dat Meerstad deel uitmaakt van de nieuwe Gorecht-gemeente.

Daarnaast zien we al een aantal jaren de trend dat hooggekwalificeerde (zakelijke) dienstverleners zich bij voorkeur in de periferie van de grote stad vestigen. In Haren was dit altijd al het geval, maar ook in Slochteren zet de trend door dat zakelijke dienstverleners vooral de dorpen in het lint kiezen als vestigingslocatie, vaak in een combinatie van wonen en werken. Deze trend heeft voor een deel van de groei van de werkgelegenheid in onze gemeente gezorgd, naast de banen die op bedrijventerrein Rengers gecreëerd worden.

De alternatieven

Het is goed dat we hier ook helder aangeven welke argumenten er zijn om niet voor een van de andere opties kiezen.

Optie 2: 'de Compagnie', bestaande uit de gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde, Veendam, Pekela en Slochteren.

Advies van de Visitatiecommissie

Dit is de indeling die door de visitatiecommissie wordt geschetst. Uit de vragenronde met de visitatiecommissie is ons gebleken dat de inhoudelijke argumentatie voor deze indeling beperkt is. De visitatiecommissie geeft de volgende motivatie voor de samenvoeging van deze vijf gemeenten.

1. Als Pekela en Veendam allebei niet bij de Compagnie, maar bij de gemeente Oost-Groningen komen, krijgt de gemeente Oost-Groningen veel meer inwoners, rond de 120.000. Dit is bijna het dubbele van de andere gemeenten in het Ommeland.
2. De visitatiecommissie veronderstelt dat het relatief gecompliceerd is om in Oost-Groningen vanuit zes bestaande gemeenten (met drie stedelijke kernen) één nieuwe gemeente te vormen.
3. De Compagnie omvat zowel de economische kernzone langs de A7 en als die langs de N33. Dit biedt kansen voor economische ontwikkeling, vanwege de verbinding met Noord-Duitsland en vanwege de uitstraling van de Eemshaven en de verbinding naar de rest van Nederland via de (verdubbelde) N33. Via de Oostboog krijgt Veendam een veel betere railverbinding met Duitsland.

Tegenover deze argumenten van de visitatiecommissie staat dat wij het een nadeel vinden dat deze nieuwe gemeente twee stedelijke hoofdkernen op relatief geringe afstand heeft, Veendam en Hoogezand. Het risico van onderlinge concurrentie bestaat op meerdere gebieden: allocatie van grootschalige voorzieningen, detailhandel, vestiging van bedrijven en dienstverleners. Voor de economische ontwikkeling van de zone langs de A7 en de N33 is het niet per se nodig dat het hele gebied ook in dezelfde gemeente ligt.

Grootte

Qua inwonertal zou dit een robuuste gemeente worden met ongeveer 100.000 inwoners.

Dit schaalvoordeel komt om twee redenen in deze variant minder tot uitdrukking:

1. De relatief grote afstanden binnen deze gemeente zullen gedeconcentreerde dienstverlening noodzakelijk maken. Van Steendam naar Boven-Pekela is het bijna 40 kilometer. Afgezien van de spoorlijnen Groningen-Zuidbroek-Veendam sluit het openbaar vervoer slecht aan op deze vervoersbewegingen. Goede bereikbaarheid van gemeentelijke dienstverlening, ook voor minder mobiele inwoners, is in deze variant dus problematisch. Op meerdere plekken in de gemeente blijven 'loketten' nodig.
2. Grote afstanden verminderen de efficiëntie in de uitvoering van taken, bij voorbeeld in het beheer van de openbare ruimte, in de afvalinzameling en in de uitvoering van taken in het sociale domein.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Van samenwerken naar herindelen

De samenwerking in Pekela en Veendam heeft vorm gekregen in een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie, de Kompanjle. De andere drie gemeenten (Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Menterwolde) hebben op goede gronden gekozen voor wederzijdse dienstverlening. Dat maakt de ont- en invlechting vanuit de vijf gemeenten naar de nieuwe gemeentelijke organisatie gecompliceerder. Op het gebied van volkshuisvesting, welzijn en zorg en sociale werkvoorziening hebben Veendam en Pekela vooral een oriëntatie op Oost-Groningen. Daarom vinden we hier andere samenwerkingsrelaties, bijvoorbeeld op het gebied van welzijn, wonen en zorg dan in de drie gemeenten in Midden-Groningen.

Optie 3: de A7-gemeente

Alternatieve optie voor Hoogezand-Sappemeer

Ook de A7-variant moeten we hier kort noemen, omdat deze voor het gemeentebestuur van Hoogezand-Sappemeer een van de te onderzoeken opties is. Voor Slochteren is dit geen wenselijke optie om een tweetal redenen.

1. Deze gemeente wordt wel erg uitgestrekt, vanaf de grens met Groningen tot aan de landsgrens is het bijna 45 kilometer over deze A7. Er ligt weliswaar een spoorverbinding, maar inwoners van de gemeente Slochteren hebben altijd nog aanvullend vervoer nodig om bij een station te komen.
2. Daarnaast schatten we in dat twee stedelijke kernen, Hoogezand en Winschoten met elk hun eigen ruimtelijke en sociaaleconomische problematiek gaan overheersen op de politieke en bestuurlijke agenda van de nieuwe gemeente. We vrezen dat er weinig aandacht overblijft om te zorgen voor sterke dorpen en een vitaal platteland. Daarbij komt dat de gemeente Oldambt vanaf het ontstaan in 2010 nog geen duurzaam financieel evenwicht heeft bereikt. De gemeente heeft een kwetsbare economische infrastructuur en een voorzieningenniveau dat vooral in de dorpen onder druk staat. Op peil houden van het koopcentrum, de Blauwe Stad, het toerisme naar het gebied op gang brengen, het zijn stuk voor stuk flinke opgaven voor deze gemeente. Wij schatten in dat dit in combinatie met de opgaven in Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Slochteren voor één gemeente te veel wordt om op al deze punten te gaan scoren.

Aan de andere kant liggen er natuurlijk wel kansen nu het Duitse achterland steeds belangrijker wordt voor Groningen, omdat het economisch zwaartepunt in Europa sinds 1990 sterk naar het Oosten is opgeschoven. Oldenburg, Bremen, Hamburg zijn in de afgelopen periode veel belangrijker geworden dan de Randstad voor groei en innovatie in Noord-Nederland. De eerder genoemde nadelen van deze optie wegen voor ons echter zo zwaar dat ze niet opwegen tegen de plus op het punt van economisch ontwikkelingspotentieel.

Drie opties gewogen

Op basis van genoemde argumenten maken wij een eenduidige keuze voor de vorming van de gemeente Gorecht, bestaande uit Hoogezand-Sappemeer, Haren, Menterwolde en geheel Slochteren. Er is voor ons geen reden om andere opties verder te onderzoeken.

Input voor de nieuwe gemeente

Welke van de opties het ook wordt, een aantal zaken vinden we belangrijk voor de nieuwe gemeente. We willen met elkaar samen optrekken en afspraken maken over beleid, financiën en een proces om te komen tot herindeling. Een proces met go en no go-moment(en). De integrale toekomstvisie, waar ook de visitatiecommissie over adviseert, stellen we gezamenlijk op. Samen maken we een nieuwe stip aan de horizon, die leidend zal zijn bij het bouwen van de nieuwe gemeente. Onderwerpen die daarop niet mogen ontbreken zijn het vasthouden aan het vertrouwen in de kracht van inwoners, multischalligheid, relatie inwoner-bestuur, bereikbaarheid en nabijheid van dienstverlening en bestuur, voorzieningen, de decentralisaties in het sociale domein en in het bijzonder de sociaaleconomische problemen die we daarbij het hoofd moeten bieden.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Naast grootschaligheid ook kleinschaligheid

De commissie Jansen spreekt over grootschaligheid en kleinschaligheid tegelijkertijd. Dat gemeenten groter worden dient publieke doelen; maar "noot mag in een gemeente het zicht verloren gaan op de inwoners, vitaliteit van gemeenschappen en lokale omstandigheden en behoeften", aldus de visitatiecommissie.

Wij onderschrijven deze beweging van meer eigen kracht. Dat doen we al jaren, zoals blijkt uit onze toekomstvisie Het land van Slochteren 2020 (vastgesteld zomer 2008), waarin we het vooral hadden over eigen en gedeelde verantwoordelijkheid. Het blijkt ook uit de bestuurlijke agenda van zomer 2012, waarin het vertrouwen in mensen voorop staat. In inwoners, verenigingen, maatschappelijk middenveld, in onszelf. We zijn er dus al een tijdje mee bezig. En toch kan de kracht van inwoners, straten, buurten of dorpen beter benut worden. Een grotere afstand tussen bestuur en bewoners kan daarbij juist helpen, aldus de Commissie. Overheidsparticipatie vraagt een andere werkwijze en opstelling van bestuurders en ambtenaren. De Commissie ziet in navolging van de Raad voor het Openbaar Bestuur een andere verhouding tussen overheid en samenleving ontstaan. Men pleit voor een "vermaatschappelijking van publieke taken. Veel mensen willen actief zijn voor hun buurt, dorpskern of vereniging en hebben daarvoor goede ideeën en plannen. Geef ruimte, stimuleer!". Daar past een overheid bij die faciliteert, stimuleert of regisseert. En pas reguleert wanneer dat echt niet anders kan. De ervaring in andere heringedeelde gemeenten laat zien dat grotere gemeenten juist beter in staat zijn dorpen en gemeenschappen ruimte en mogelijkheden te bieden om de eigen verantwoordelijkheid waar te maken.

Bestuurlijke cultuur in Groningen

De visitatiecommissie geeft in het eindrapport Grenzeloos Gunnen een scherp oordeel over de bestuurlijke cultuur in de provincie Groningen. Dan heeft de commissie het over de relatie tussen gemeenten en provinciaal bestuur, waarbij de meerwaarde van een provincie die boven de partijen staat hier onvoldoende of niet wordt gezien. Ook gaat het over de verhouding tussen de twee grootste spelers, het provinciebestuur en het bestuur van de stad Groningen die elkaar op hetzelfde speelveld voortdurend tegenkomen en vaak in de weg zitten.

Uiteindelijk is het vooral de verhouding tussen alle overheden, waarbij bestuurders onvoldoende oog hebben voor de noodzaak om samen te werken aan de grote maatschappelijke en economische opgaven. Met deze houding doen ze onvoldoende recht aan de belangen van alle inwoners van onze provincie. Lokaal bestuur is te veel gericht op de kleine onderwerpen van plaatselijk belang en heeft onvoldoende oog voor de grote regionale en zelfs (internationale) opgaven. Die lokale focus leidt tot het nastreven van kleine successen, zo nodig ten koste van de buurgemeenten.

Daarom constateert de visitatiecommissie dat een ingrijpende verandering van de politieke en bestuurlijke cultuur in onze provincie nodig is, willen de overheden samen met partners als ondernemingen, kennisinstellingen en maatschappelijke ondernemingen in staat zijn de echte en grote uitdagingen in Noord-Nederland op te pakken. Voldoende besef van urgentie en minder partijen aan tafel moet leiden tot snellere en betere besluitvorming. Economische ontwikkeling, aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt, instandhouding van het voorzieningenniveau in een situatie van krimp en vergrijzing, ruimtelijke kwaliteit in de bebouwde en onbebouwde omgeving, het zijn allemaal grote opgaven waarvoor naar het oordeel van de visitatiecommissie een grotere schaal van denken en doen nodig is.

Hoewel een bestuurlijke schaalvergroting wel een belangrijke voorwaarde is voor een cultuur waarin gemeenten en overheden elkaar het succes gunnen, is een verandering van cultuur dan nog geen vanzelfsprekendheid. Daar is meer voor nodig. Uit evaluerend onderzoek naar eerdere herindelingsoperaties blijkt dat in een heringedeelde gemeente de ambtelijke organisatie relatief snel op een hoger niveau gaat functioneren, maar dat de bestuurlijke en politieke cultuur veel minder snel mee verandert is met de schaalgrootte.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

We vinden het van belang dat verandering van de bestuurlijke cultuur in Groningen niet wordt gezien als een autonoom of organisch proces, maar dat dit uitdrukkelijk als een majeur (cultuur)veranderingstraject wordt georganiseerd. Dat kan niet zonder de verantwoordelijkheid hiervoor helder te beleggen, bij voorbeeld bij de VGG, met ondersteuning van de vereniging van griffiers en de Broederschap van gemeentesecretarissen. Ook helpt het om een gezaghebbende en onafhankelijke partij (dus niet de provincie) verantwoordelijk te maken voor de uitvoering en de monitoring van de opbrengsten van het cultuurveranderingstraject.

Ook binnen de nieuwe gemeente onderschrijven we het belang van een verandering van cultuur die de positieve effecten van de structuurverandering ondersteunt en bekrachtigt, zowel in het politiek-bestuurlijke als in het ambtelijke domein. In het traject naar de nieuwe gemeente kunnen we hier niet vroeg genoeg mee beginnen.

Vervolgstappen

Met de colleges van de betrokken en omliggende gemeenten wordt frequent overleg gevoerd. Bestuur van de VGG en het college van Gedeputeerde Staten van Groningen zullen wij periodiek informeren over de voortgang in het herindelingsstraject.

Als er dorpen zijn waarvoor het herindelingsstraject specifieke gevolgen mocht hebben zullen wij apart met de inwoners van deze dorpen communiceren, via de verenigingen dorpsbelangen.

Communicatie met de inwoners verloopt via de reguliere media: website, de gemeentelijke pagina van 't Bokkeblad en social media.

Medewerkers worden rechtstreeks en via de ondernemingsraad betrokken bij het herindelingsstraject.

De raad zullen wij voortdurend informeren over relevante ontwikkelingen in de omliggende gemeenten en in de provincie.

Op basis van het besluit van de raad over dit voorstel verwachten wij in het 4e kwartaal van 2013 een concept-herindelingsontwerp voor besluitvorming aan de raad aan te kunnen bieden. Of dit lukt hangt vanzelfsprekend ook af van het tempo van besluitvorming in de andere gemeenten.

Effecten van de herindeling op de bestaande samenwerking

Er zal een natuurlijke ontwikkeling plaatsvinden waarbij het accent langzaam verschuift van de huidige gemeente en de huidige samenwerking naar de vorming van de nieuwe gemeente met alles wat daar voor nodig is. In de samenwerking zullen we steeds meer anticiperen op de nieuwe gemeente. In eigen huis bevorderen we die overgang door een expliciete heroverweging van alle beleid en activiteiten. Bij alles wat we doen en nog gaan doen vragen we ons af hoe dit past in het traject naar herindeling. Zodra duidelijk is hoe de nieuwe gemeente er uit komt te zien, zullen we nieuw beleid ook op de nieuwe schaal gaan ontwikkelen. Als we activiteiten op het gebied van dienstverlening, bedrijfsvoering of beleid lokaal, nog wel op Slochter schaal uitvoeren, moet daar een heel goede reden voor zijn. Sommige zaken zijn verplicht of kunnen we om andere redenen niet langer uitstellen. Daarnaast willen we achterstallig onderhoud voorkomen; wat goed is moet goed blijven, om het in te brengen in de nieuwe gemeente zodra dat kan.

Conclusie

We hebben vastgesteld dat in de gemeente breed draagvlak is voor een herindeling van de gemeente Slochteren. We willen samen met de huidige gemeenten Menterwolde, Hoogezand-Sappemeer en Haren een nieuwe gemeente Gorecht in Midden-Groningen vormen. Uit deze vier gemeenten ontstaat een nieuwe gemeente met voldoende inwoners om op de huidige en toekomstige taken berekend te zijn, qua bestuurskracht en qua omvang van de organisatie. Doordat ook de gemeente Haren opgaat in de nieuwe gemeente Gorecht krijgt Groningen een robuuste buurgemeente ten zuidoosten van de stad. Als betrouwbare buur en stevige samenwerkingspartner in de overgang van stad naar periferie kan deze nieuwe gemeente bijdragen aan de realisatie van de ambities van de stad Groningen als belangrijkste motor voor voorspoed en ontwikkeling van heel Noord-Nederland. Wij stemmen niet in met het advies van de visitatiecommissie, omdat dit voorstel in onze ogen een beter alternatief is en wij vertrouwen hebben in de mogelijkheid om dit alternatief te realiseren.

Raadsvoorstel - Visie op de bestuurlijke organisatie Groningen

Deze opvatting willen wij, indien de andere gemeenten deze voorkeur delen zo snel als mogelijk en verantwoord is uitwerken in een concreet herindelingsadvies.

Als de voorkeursvariant van de gemeente Slochteren niet haalbaar is, bij voorbeeld omdat een andere gemeente definitief een andere keuze maakt, ontstaat er een nieuwe situatie. Pas dan is er voor ons aanleiding om alternatieve opties te gaan verkennen.

Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in ...

provincie
groningen

GRIFFIE	
reg.nr.	GR13.3790523
Ingek.	= 4 JUL 2013
class.	= 2.07.51
te beh. door:	GR
kopie gez. aan:	

bezoekadres: Martinikerkhof 12

postadres: Postbus 610
9700 AP
Groningen

algemeen telefoonnr: 050 316 49 11

algemeen faxnr: 050 316 49 33

www.provinciegroningen.nl
info@provinciegroningen.nl

Aan de colleges van B&W en de gemeenteraden
van de Groninger gemeenten

Datum : - 2 JULI 2013
Briefnummer : 2013-27.848/27/A.53, PPM
Zaaknummer : 467222
Behandeld door : Pol E.P.
Telefoonnummer : (050) 316 4549
Antwoord op :
Bijlage : 1
Onderwerp : Bestuurlijke organisatie in Groningen

Geachte dames en heren,

1. Aanleiding

Hierbij bieden wij u, als tussenstap van een meerjarig vervolgproces, onze visie op de toekomstige bestuurlijke organisatie in de provincie Groningen aan. In onze visie schetsen wij het proces voor de komende jaren om - uiterlijk per 1 januari 2018 - tot een nieuwe bestuurlijke organisatie in de provincie Groningen te komen.

Eind september 2011 hebben Provinciale Staten ons gevraagd 'visie en beleid te ontwikkelen inzake de ideale gemeentelijke indeling over 3 á 5 jaar en het resultaat hiervan binnen een half jaar aan Provinciale Staten te doen toekomen'.

Voor het opstellen van deze visie hebben wij een intensief traject ingericht met de Vereniging van Groninger Gemeenten (VGG) en met uw gemeenten. De discussie over de bestuurlijke indeling in de provincie Groningen wordt als gevolg daarvan inmiddels volop gevoerd.

Na het verschijnen van het rapport 'Grenzeloos Gunnen' van de visitatiecommissie op 28 februari jl., bent u allen voortvarend met de uitkomsten aan de slag gegaan. In de raden is intensief over het onderwerp en het vervolg gesproken. Ook hebben de meeste van u actieve dorpenronden georganiseerd met inwoners en heeft u gesproken met maatschappelijke instellingen en buurgemeenten. In de afgelopen periode hebben wij met u op ambtelijk en bestuurlijk niveau overleg gevoerd. Van de meeste gemeenten hebben wij een eerste inhoudelijke en procesmatige reactie op het rapport ontvangen. Deze reacties hebben wij zo veel mogelijk betrokken bij het opstellen van onze visie. Wij zijn zeer positief over de constructieve wijze waarop u met de uitkomsten van het visitatietraject aan de slag bent gegaan.

Slechts enkele gemeenten hebben nog niet inhoudelijk op het visitatierapport gereageerd. Op het moment dat deze reacties nog voor de behandeling in Provinciale Staten binnenkomen, zullen wij deze nazenden naar Provinciale Staten.

GEDEPUTEERDE STATEN

Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in ...

2. Inhoud

Met onze visie geven wij richting aan de herindelingsdiscussie in onze provincie. Wij gaan in op het toekomstbeeld dat wij voor ogen hebben. De visitatiecommissie heeft geadviseerd in de provincie toe te werken naar een nieuwe bestuurlijke indeling, met evenwichtige en moderne verhoudingen en een bestuurscultuur die is gebaseerd op gunnen, vertrouwen en goed partnerschap. Wij onderschrijven de analyse en oplossingsrichtingen van de visitatiecommissie en willen uiterlijk per 1 januari 2018 in deze provincie tot een herindeling naar maximaal zes gemeenten komen.

Wij beogen in deze provincie samen met uw gemeenten modern openbaar bestuur te organiseren, dat past bij de opgaven en eisen van deze (en de toekomstige) tijd, dat goede verbanden kan leggen naar maatschappelijke organisaties en andere instellingen en dat alle inwoners in deze provincie adequaat bedient. Daar is niet alleen een structuurverandering voor nodig, maar ook een verandering van de bestuurscultuur. Een cultuurverandering is een wezenlijk en noodzakelijk gedeelte van het verandertraject om in de komende jaren samen met uw gemeenten tot modern bestuur in onze provincie te komen. Er zijn robuuste en toekomstbestendige gemeenten nodig en een provincie die haar kerntaken - binnen de nieuwe constellatie - beter uitvoert. Voor gemeenten is het een uitdaging om naast opschaling ook kleinschaligheid goed te organiseren.

Een opschaling van het lokaal bestuur zal onomstotelijk gevolgen hebben voor de bestuurlijke verhoudingen in de provincie en daarmee ook consequenties hebben voor de taak- en rolverdeling van de provincie. Wij menen dat het goed is om met deze oriëntatie op de veranderende provinciale rol niet te wachten tot het moment dat de gemeenten in de provincie opgeschaald zijn. Sinds het verschijnen van het rapport Grenzeloos Gunnen maken we als college een omslag in ons denken en wij willen op een proactieve wijze ons handelen veranderen ("van A naar B, volgens B").

3. Vervolgproces

Om te komen tot een nieuwe bestuurlijke structuur in de provincie Groningen hebben sommige van u verkennende gesprekken met elkaar gevoerd. In enkele gebieden hebben gemeenten elkaar op belangrijke onderdelen gevonden. Er zijn echter ook aanvullende vragen die nader onderzocht moeten worden, opdat het eindbeeld zich eind van dit jaar kan zetten. Wij streven ernaar om binnen het geschetste tijdpad en binnen de genoemde randvoorwaarden tot concrete resultaten te komen. Om deze redenen gaan wij, mede op uw verzoek en in gezamenlijk opdrachtgeverschap met de VGG, een makelaar inschakelen. Deze makelaar gaat helpen om de komende periode een goede invulling te geven aan de vraagstukken en dilemma's die nog voorliggen. Wij hebben daartoe de voorzitter en de secretaris van de visitatiecommissie (de heer G. Jansen en mevrouw H. te Grotenhuis) bereid gevonden.

Wij zien deze visie als een tussenstap in het proces en niet als het eindbeeld. Enerzijds willen wij u hiermee richting geven aan uw verdere standpuntontwikkeling. Anderzijds willen wij Provinciale Staten de gelegenheid bieden een oordeel te geven over onze inzichten over de rol van de provincie, onze aanpak en de kaders en randvoorwaarden die wij hanteren in dit proces.

Na de besluitvorming van dit najaar door uw gemeenteraden zullen wij Provinciale Staten een voordracht voorleggen met ons eindbeeld. Na het verschijnen van het

Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in ...

rapport Grenzeloos Gunnen hebben wij reeds aangegeven dat het rapport van de visitatiecommissie - als belangrijk resultaat van een intensief voortraject samen met de Vereniging Groninger Gemeenten - voor ons het uitgangspunt vormt voor het toekomstbeeld. Andere uitkomsten zijn denkbaar, maar moeten gestoeld zijn op inhoudelijke overwegingen en voldoen aan de kaders en randvoorwaarden die wij hiervoor hanteren.

4. Afsluiting

Wij zijn ons er van bewust dat herindeling nooit een oplossing is voor alles. Het hoofddoel is het versterken van de bestuurskracht met als doel het gezamenlijk - door provincie en gemeenten - effectief aan kunnen pakken van de urgente opgaven én het oppakken van mogelijke kansen in deze provincie. Wij verwachten met deze visie een bijdrage hieraan te leveren.

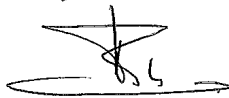
Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.

Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in ...

Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in ...

Visie op de bestuurlijke organisatie in Groningen

2 juli 2013

Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in ...

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Achtergrond	3
3.	Advies visitatiecommissie	4
4.	Kwaliteit lokaal bestuur: rollen en verantwoordelijkheden	4
5.	Onze visie	5
5.1	Op weg naar modern openbaar bestuur	5
5.2	Een nieuw lokaal-bestuurlijke indeling	5
	Uitgangspunt voor vervolgproces	5
5.3	Een veranderende provincie	5
	Kaders voor toekomstvisies	
	Loslaten	
5.4	Een moderne bestuurscultuur	6
	Gezamenlijk optrekken	
5.5	Herindeling	7
	Voorlopige stellingnames	7
	Financiële kant	7
	Niet "of" maar "hoe"	8
	Bevindingen /Beoordeling	8
	- Hoogeland	8
	- Eemsdelta	8
	- Westerkwartier	9
	- De Compagnie	9
	- Oost Groningen	10
	- Stad Groningen	10
6.	Vervolgproces	11
6.1	Algemeen	11
	Makelaar	11
6.2	Tijdpad	11
6.3	Faciliteren	12
7.	Slot	12
BIJLAGEN		
1.	Criteria /kwaliteitseisen	13
2.	Leidraad voor besluitvorming gemeentelijke herindelingen per 2017 en 2018 met uiterlijke termijnen (bij gemeentelijk initiatief)	14

Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in ...

1. Inleiding

Met deze visie op de bestuurlijke organisatie in Groningen willen wij richting geven aan de herindelingsdiscussie in onze provincie. Wij gaan in op het toekomstbeeld dat ons voor ogen staat, op de rollen en verantwoordelijkheden van provincie en gemeenten en schetsen een proces voor de komende jaren om uiterlijk per 1 januari 2018 tot een nieuwe bestuurlijke organisatie in de provincie Groningen te komen.

Nadat het rapport Grenzeloos Gunnen is gepresenteerd door de visitatiecommissie op 28 februari 2013, zijn de Groninger gemeenten voortvarend aan de slag gegaan met het advies van de commissie. De eerste uitkomsten zijn inmiddels met de provincie gedeeld. Wij hebben aangekondigd om voor de zomer te komen met de visie op de bestuurlijke organisatie in Groningen.

We beschouwen deze visie als een belangrijke tussenstap in het proces en niet als het eindbeeld. We willen er twee doelen mee bereiken. Ten eerste gaat het om richting geven aan de verdere standpuntontwikkeling bij de gemeenten. Ten tweede willen wij Provinciale Staten de gelegenheid bieden een oordeel te geven over onze inzichten over de rol van de provincie, onze aanpak en de kaders en randvoorwaarden die wij hanteren in dit proces. Na de besluitvorming van dit najaar door de gemeenteraden zullen wij Provinciale Staten een voordracht voorleggen met ons eindbeeld. In het nu voorliggende document gaat onze aandacht sterk uit naar de herindeling.

Het rapport Grenzeloos Gunnen benoemt daarnaast als belangrijke pijlers ook taak en rol van de provincie en de bestuurscultuur. Wij vinden die onderwerpen van groot belang en willen ze de komende maanden verder uitwerken, zodat ze in de voordracht goed kunnen worden verwerkt.

Na het verschijnen van het rapport Grenzeloos Gunnen hebben wij aangegeven dat het rapport van de visitatiecommissie - als belangrijk resultaat van een intensief voortraject samen met de Vereniging Groninger Gemeenten - voor ons het uitgangspunt vormt voor het toekomstbeeld. Andere uitkomsten zijn denkbaar, maar moeten gestoeld zijn op inhoudelijke overwegingen en voldoen aan de kaders en randvoorwaarden die wij hiervoor op basis van het nieuwe beleidskader gemeentelijke herindeling hanteren.

2. Achtergrond

Eind september 2011 hebben Provinciale Staten ons gevraagd "visie en beleid te ontwikkelen inzake de ideale gemeentelijke indeling over 3 à 5 jaar en het resultaat hiervan binnen een halfjaar aan Provinciale Staten te doen toekomen".

Wij wilden de gemeenten bij het opstellen van onze visie betrekken. Ook lagen er al afspraken om in 2012 de clustersamenwerking van gemeenten te evalueren. Daarom hebben wij in samenspraak met de Vereniging van Groninger Gemeenten (VGG) een gezamenlijk proces opgezet. In mei 2012 hebben we een ontwerpvisie op de bestuurlijke organisatie vastgesteld en het rapport 'Vlekkenkaarten provincie Groningen' met bijbehorende website¹ op laten stellen. Daarmee hebben we een inhoudelijke basis voor de te kiezen richting van herindeling gelegd.

Medio 2012 hebben de gemeenten hun samenwerking in clusters geëvalueerd. De visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen' heeft dit materiaal betrokken bij haar werkzaamheden, die zij in de periode september 2012 - maart 2013 heeft uitgevoerd. Haar advies heeft zij neergelegd in het rapport Grenzeloos Gunnen, dat zij op 28 februari 2013 heeft gepresenteerd. Na het verschijnen van het rapport hebben wij met alle gemeenten ambtelijk en bestuurlijk overleg gevoerd om de vervolgstappen voor te bereiden.

¹ www.bugelhajema.nl/Groningen-samenhang.

Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in ...

3. Advies visitatiecommissie

Op basis van haar analyse, adviseert de visitatiecommissie om binnen nu en uiterlijk eind 2017 te komen tot zes nieuwe gemeenten in de provincie. In het rapport Grenzeloos Gunnen doet de commissie een voorstel voor een nieuwe bestuurlijke indeling. De inhoudelijke gebiedsopgaven zijn hierin de belangrijkste factor geweest.

Het realiseren van een nieuwe structuur zal gepaard moeten gaan met een andere rolinvulling van de provincie (focus op de kerntaken en de echt bovenlokale vraagstukken) en van de gemeenten (naast schaalvergroting is ook de schaalverkleining integraal onderdeel van de opgave). Daarnaast moet de bestuurscultuur bij de provincie en bij de gemeenten veranderen, men moet elkaar meer vertrouwen en elkaar meer gunnen.

4. Kwaliteit lokaal bestuur: rollen en verantwoordelijkheden

Als provinciebestuur zijn wij verantwoordelijk voor de kwaliteit van het openbaar bestuur (provincie, gemeenten, waterschappen) in de provincie Groningen. Onze inwoners hebben recht op een efficiënt en effectief bestuur, dat in staat is haar taken goed uit te voeren. Naast deze verantwoordelijkheid, hebben wij ook een provinciaal belang bij een goede inrichting van het openbaar bestuur en krachtige gemeenten in onze provincie. Tevens hebben wij een rol als interbestuurlijk toezichthouder op gemeenten en waterschappen.

Rollen

In de Wet Algemene Regels Herindeling (kort: Wet ARHI) zijn de formele kaders voor de rolinvulling van de drie bestuurslagen bij een herindeling neergelegd. In deze wet wordt beschreven welke bestuursorganen het initiatief tot een herindeling kunnen nemen en welke procesvereisten daarbij gelden. Daarnaast heeft het kabinet onlangs het nieuwe beleidskader gemeentelijke herindeling (kort: gh) vastgesteld en bij brief van 28 mei jl. aan de Tweede Kamer aangeboden.

In dit beleidskader gaat het kabinet in op de rolverdeling tussen overheden, waarbij zij onder meer het belang benadrukt van de complementariteit van bestuurslagen in herindelingsprocessen. Ook geeft het kabinet in het beleidskader aan hoe zij gemeentelijke herindelingen beoordeelt en aan welke criteria zij herindelingsvoorstellen zal toetsen. Dit zijn de criteria: draagvlak, interne samenhang/dorps- en kernenbeleid, bestuurskracht, evenwichtige regionale verhoudingen en duurzaamheid

Verantwoordelijkheden

Het kabinet laat het initiatief voor herindelingen over aan gemeenten en provincies. Gemeenten zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor de versterking van de kwaliteit van het lokale bestuur en zelf aan zet als het gaat om het vinden van oplossingen om hun maatschappelijke opgaven beter te kunnen oppakken. Vanuit de verantwoordelijkheid voor het openbaar bestuur hebben provincies een modererende rol in de gesprekken van gemeenten over de bestuurskracht en provincies kunnen de ontwikkelingen daarbij in regionaal verband bezien.

Het kabinet geeft aan dat de invulling van deze verantwoordelijkheid voor provincies aanleiding kan zijn om zelf het initiatief te nemen of een initiatief van gemeenten over te nemen als gemeenten bijvoorbeeld niet tot een herindelingsvoorstel komen, terwijl versterking van de gemeentelijke bestuurskracht wel nodig is. Ook bij gemeentelijke herindelingen die van onderop tot stand komen, hebben provincies een formele rol. Provincies sturen herindelingsadviezen van gemeenten door aan het kabinet en voorzien deze van een provinciale zienswijze.

Aan de hand van beide documenten bepaalt de minister vervolgens, of hij een voorstel van wet voorbereidt. De meest opvallende wijziging ten opzichte van voorgaande beleidskaders is dat het kabinet een andere betekenis toekent aan het criterium 'draagvlak' en een steviger rol voor de provincie in herindelingsdiscussies. Wanneer aan het eind van het jaar blijkt dat er zich in het eindbeeld van bestuurlijk Groningen knelpunten voordoen, dan zullen wij de ruimte gebruiken die het beleidskader ons biedt bij het oplossen van deze knelpunten.

Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in ...

5. Onze visie

5.1. Op weg naar modern openbaar bestuur

Wij onderschrijven de analyse en oplossingsrichtingen van de visitatiecommissie. Wij willen in de komende jaren samen met gemeenten toewerken naar een nieuwe bestuurlijke constellatie, met evenwichtige en moderne verhoudingen en een bestuurscultuur die gebaseerd is op gunnen, vertrouwen en goed partnerschap.

Wij streven naar robuuste en toekomstbestendige gemeenten en een provincie die haar kerntaken - binnen deze nieuwe constellatie - goed uitvoert. Wij beogen in deze provincie samen met gemeenten modern openbaar bestuur te organiseren, dat past bij de opgaven en elsen van deze (en de toekomstige) tijd, dat goede verbindingen kan leggen naar maatschappelijke organisaties en andere instellingen en dat alle inwoners in deze provincie adequaat bedient. Als belangrijk element hierbij zien we het organiseren van de kleinschaligheid (de betrokkenheid van dorpen en kernen). Wij vragen gemeenten, hierover in hun toekomstvisies aan te geven hoe dit wordt opgepakt. Wij faciliteren bij het ontwikkelen van de inzichten en het leren van goede praktijkervaringen.

Daarnaast willen we de "overheidsparticipatie" versterken. We moeten als provincie en gemeenten ambtelijk en bestuurlijk tot een andere en bewustere rolinvulling komen. Reguleren waar dat nodig is, loslaten of volstaan met faciliteren waar dat kan.

5.2. Een nieuwe lokaal-bestuurlijke indeling

De inhoudelijke analyse van de visitatiecommissie in Grenzeloos Gunnen maakt ons duidelijk dat een opschaling van het lokale bestuur noodzakelijk en urgent is om een antwoord te geven op de maatschappelijke opgaven en uitdagingen in deze provincie. De discussie over gemeentelijke herindeling is geen vrijblijvend proces.

Gezien de urgentie beveelt de visitatiecommissie aan om - uiterlijk - op 1 januari 2018 nieuwe gemeenten gevormd te hebben en daar koersen wij op. (zie paragraaf 6). Daar waar eerdere realisatie mogelijk is, stimuleren wij dat. Gemeenten zijn als eerste aan zet om zelf hun bestuurskracht te versterken om daarmee de maatschappelijke opgaven beter op te kunnen pakken.

Uitgangspunt voor vervolgproces

De overwegingen op basis waarvan de visitatiecommissie tot haar voorstel voor een nieuwe bestuurlijke indeling is gekomen onderschrijven wij.² Wij nemen de voorgestelde nieuwe gemeentelijke indeling als uitgangspunt voor het vervolgproces met gemeenten. Een eventuele wijziging van de door de visitatiecommissie geschatte indeling is mogelijk, echter dit dient provinciebreed een betere indeling op te leveren, er mogen geen 'witte vlekken' ontstaan en het dient tot evenwichtige regionale verhoudingen te leiden.

Herindelingsvoorstellen dienen te voldoen aan de criteria/kwaliteitseisen die we in bijlage 1 hebben opgenomen. Die zijn gebaseerd op het Beleidskader gemeentelijke herindeling en op de kwaliteitseisen die wij eerder in de ontwerpvisie hebben geformuleerd. Ten aanzien van de provinciegrens hebben wij - zoals ook in Grenzeloos Gunnen staat - aangegeven dat deze voor ons in beginsel 'niet heilig' is.³ Voor een herindeling over de provinciegrens geldt voor ons het uitgangspunt dat het advies van de visitatiecommissie leidend is. Mochten er voorstellen komen die binnen het gestelde tijdspad te realiseren zijn en die ook voldoen aan de uitgangspunten en waarbij er geen gemeenten "achter blijven", dan kan nader worden afgewogen of grensoverschrijdende herindeling mogelijk is.

5.3. Een veranderende provincie

De reflectie van de visitatiecommissie op ons eigen functioneren trekken wij ons aan. Wij realiseren ons ook dat grotere gemeenten om een ander type middenbestuur vragen. Wij zijn van mening, dat de bestuurslaag die verantwoordelijk is voor een bepaalde taak, deze krachtig en naar behoren moet kunnen uitvoeren. Met een opschaling van het lokaal bestuur kunnen wij taken overlaten aan nieuwe, robuustere gemeenten en ons in de samenwerking met gemeenten meer richten op de complementaire rol, die wij volgens de commissie beter moeten gaan oppakken.

² Grenzeloos Gunnen, pag. 48-49.

³ Grenzeloos Gunnen, pag. 46.

Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in ...

Met een oriëntatie op onze veranderende rol zullen wij zeker niet wachten tot het moment dat de gemeenten in de provincie opgeschaald zijn. Sinds het verschijnen van het rapport Grenzeloos Gunnen maken we een omslag in ons denken en wij willen op een proactieve wijze ons handelen veranderen ("van A naar B, volgens B").

Kaders voor toekomstvisies

Wij zien een aantal aanknopingspunten om dit de komende periode nader uit te werken. In de eerste plaats willen wij dit najaar kaders aanreiken voor de door de te vormen gemeenten op te stellen toekomstvisies. We willen ons daarbij richten op die onderwerpen, waarin we een duidelijk bovenlokaal c.q. provinciaal belang zien. Daarbij bouwen we uiteraard voort op de bestaande documenten zoals het Provinciaal Omgevingsplan (POP), maar dan wel denkend vanuit het toekomstige perspectief.

Wij willen gemeenten daarmee de ruimte geven die past bij grotere en meer robuuste gemeenten. In de tweede plaats start binnenkort de voorbereiding van de nieuwe Omgevingsvisie als opvolger van het huidige POP. Daarbij gaan we kijken hoe de huidige sturingsfilosofie en geformuleerde provinciale belangen zich verhouden tot de nieuwe bestuurlijke constellatie en verhoudingen. Wij willen loslaten waar dat kan en ons helder positioneren op die terreinen, waar onze kerntaken liggen.

Loslaten

Zonder nu op inhoudelijke uitkomsten vooruit te kunnen lopen spreken we de bereidheid uit om te bezien of en hoe toekomstvisies die volgend jaar door gemeenten worden opgesteld al een rol kunnen spelen bij het "loslaten".

Wij realiseren ons ook dat een forse reductie van het aantal gemeenten in de provincie op termijn consequenties kan hebben voor de gewenste schaal waarop de provincie opereert. In dat licht sluiten wij de vorming van een landsdeel in Noord-Nederland ten principale niet uit. In de huidige politiek-bestuurlijk context streven wij een dergelijke provinciale opschaling niet na.

De bestuurlijke urgentie hiertoe ligt volgens ons anders dan op gemeentelijk niveau. Wij richten ons voor wat betreft het provinciale schaalniveau eerst op het verder versterken van de samenwerking met Fryslân en Drenthe, om daarmee onze positie als Noord-Nederland in Den Haag en Europa verder te verbeteren.

5.4. Een moderne bestuurscultuur

De visitatiecommissie heeft in haar rapport in duidelijke bewoordingen gesproken over de bestuurscultuur die zij in Groningen bij provincie en gemeenten heeft aangetroffen en de nadelige gevolgen daarvan beschreven voor de samenwerking tussen de bestuurslagen. Ten aanzien van ons functioneren herkennen we ons in het beeld dat de commissie ons heeft voorgehouden. Elementen daarvan zijn eerder ook door ons geconstateerd.

Versterken van integraliteit en minder sectoraal opereren, vergroten van slagvaardigheid en resultaatgerichtheid en het meer samen met anderen beleid ontwikkelen (zoals bij interbestuurlijk toezicht) vormen daarin voor ons belangrijke aandachtspunten. De reflecties in Grenzeloos Gunnen vragen op onderdelen echter ook aanvullende stappen.

In de aankomende periode brengen wij in alle gelederen van onze organisatie (PS, GS en ambtelijk) een discussie op gang om daarmee een ontwikkeling te stimuleren naar de - ook door ons - gewenste cultuur van vertrouwen en gunnen. Naar onze mening is deze cultuurverandering een wezenlijk en noodzakelijk gedeelte van het verandertraject om in de komende jaren samen met gemeenten tot modern bestuur in deze provincie te komen.

Gezamenlijk optrekken

Gelukkig beginnen we niet bij nul. De waarnemingen van de visitatiecommissie komen niet uit de lucht vallen en een aantal hiervan sluit sterk aan bij al door ons in gang gezette interne processen. We zijn - en gaan - verder aan de slag met zaken zoals sterker prioriteiten stellen, keuzes maken, loslaten, versterken van interactief beleid vormen, versterken van de kaderstellende rol van Provinciale Staten, versterken van resultaatgerichtheid en integraliteit. Dat is een stevige opgave die volop bij ons leeft.

Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in ...

Wij verwachten dat gemeenten ook aan de slag zullen gaan met het verbeteren van de onderlinge verhoudingen. Mogelijk kunnen zij dit oppakken als onderdeel van het herindelingsproces. Ook de VGG heeft aangegeven voor zichzelf een rol te zien bij het verbeteren van de bestuurscultuur in Groningen. Samen met de VGG gaan we na of wij op onderdelen gezamenlijk kunnen optrekken om daarmee de ontwikkelingen in de gewenste richting verder te stimuleren.

5.5. Herindeling

De fase volgend op de presentatie van het rapport Grenzeloos Gunnen, heeft zowel bij de provincie als bij gemeenten in het teken gestaan van opinievorming. In de afgelopen maanden zijn gemeenten voortvarend aan de slag gegaan met de uitkomsten van het visitatietraject. De meeste gemeenten hebben zeer intensieve trajecten doorlopen.

Wij hebben veel waardering voor de inzet van gemeenten en de constructieve wijze waarop gemeenten de gesprekken hebben gevoerd, in eigen huis, met bewoners en hun bestuurlijke partners. De manier waarop gemeenten tot nu toe in dit proces hebben geacteerd, geeft ons veel vertrouwen voor een goed vervolg.

Wij achten het van groot belang om in deze opiniërende fase een goede verbinding te houden tussen de opinievorming en ontwikkelingen bij gemeenten en onze eigen visievorming. In de voorbije maanden hebben daartoe diverse ambtelijke en bestuurlijke gesprekken plaatsgevonden.

Voorlopige stellingnames

Inmiddels beschikken we van vrijwel alle gemeenten over voorlopige stellingnames, veelal gebaseerd op intensieve communicatie met de inwoners. Uit de reacties van gemeenten maken wij in algemene zin op dat de bevindingen van de visitatiecommissie op herkenning kunnen rekenen. Er is veel waardering voor de analyse van de commissie vanuit de inhoudelijke opgaven in deze provincie. De reflecties van de commissie op de bestuurscultuur en de noodzaak tot herindeling alsook de urgentie om nu het tempo er goed in te houden wordt door de meeste gemeenten herkend. We zien ook enkele kritische kanttekeningen en alternatieve oplossingen.

Wij vinden dat de gemeenteraden de gelegenheid moeten krijgen om hun oordeelsvorming af te ronden en te komen tot een provinciebreed toekomstbestendig en robuust eindbeeld van nieuwe gemeenten. Gezien het doel om uiterlijk per 1 januari 2018 tot een nieuwe bestuurlijke organisatie in de provincie Groningen te komen, verwachten wij dat er per 1 december principebesluiten liggen van de gemeenteraden. Indien wij vinden dat het provinciebrede eindbeeld dat dit oplevert - wellicht op onderdelen - niet voldoende robuust en toekomstbestendig is, zullen wij aangeven hoe wij vinden dat het eindbeeld eruit zou moeten zien. Daarbij vormt zoals eerder aangegeven het advies van de visitatiecommissie ons uitgangspunt.

Tijdens de bestuurlijke overleggen en ook in brieven kwam een aantal aspecten aan de orde waar gemeenten verduidelijking over willen hebben en waar zij zorgen over hebben. Gemeenten benadrukken het belang dat gemeentelijke herindelingen gepaard gaan met het goed organiseren van kleinschaligheid. Ook geven veel gemeenten aan dat bij een opschaling van het lokaal bestuur de rol (en mogelijk ook de schaal) van de provincie op termijn zal moeten veranderen.

Financiële kant

De nieuwe gemeentelijke indeling die in Grenzeloos Gunnen wordt geschetst en die onder meer vanuit de gebiedsopgaven wordt beredeneerd, wordt door veel gemeenten herkend. Duidelijk signaal van zorg krijgen we over de financiële kant van de herindeling. Hoe kan ervoor worden gezorgd dat hierin geen belangrijke belemmeringen ontstaan? We vinden dit een belangrijk punt, dat in het verdere onderzoek moet worden uitgewerkt. Duidelijk is voor ons in ieder geval wel, dat bij de uitwerkingen mede op de financiële mogelijkheden moet worden gestuurd.

We nodigen de gemeenten uit om dit financiële onderzoek ("begrotingsscan") snel na het principebesluit parallel aan de toekomstvisie uit te voeren. Eventueel kunnen wij hierbij desgewenst ondersteunen. Waar nodig kan dit na vaststelling van het herindelingsontwerp worden gevolgd door een herindelingscan, waaraan ook BZK dan zijn medewerking verleent. Tot slot willen we de zorg niet onvermeld laten over de samenloop van herindeling met de decentralisatieopgaven. Beide lopen in de tijd min of meer parallel. Een goede afstemming hiertussen zal bij de uitwerking een belangrijk punt van aandacht moeten zijn.

Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in ...

Nieuwe realiteit

Herindelen, niet of maar hoe. Dat is de nieuwe realiteit die door het rapport Grenzeloos Gunnen is geschapen. Deze realiteit wordt door de meeste gemeenten herkend. Het is niet meer de vraag of we gaan herindelen, maar vooral met wie. Daarbij waarderen we dat gemeenten zich goed realiseren dat gemeentelijke keuzes consequenties zullen hebben voor andere gemeenten (het 'regionaal evenwicht') en gemeenten goed beseffen dat men in de discussie niet alleen vanuit het eigen belang kan redeneren en handelen, maar dat gemeentelijke herindeling voor alle inwoners van deze provincie een beter perspectief moet opleveren.

Ook hebben wij respect voor de wijze waarop gemeenten de afgelopen maanden in deze vaak lastige en emotionele discussies, op basis van de resultaten van de visitatie hun verantwoordelijkheid hebben genomen. Sommige gemeenten hebben daarvoor een flinke ommezwaai moeten maken ten opzichte van hun oorspronkelijke standpunt.

Eind 2013 moet het eindbeeld voor de nieuwe gemeentelijke indeling in onze provincie zich hebben gezet (zie ook het tijdpad in paragraaf 6).

Bevindingen

Hieronder schetsen wij onze bevindingen op basis van de bestuurlijke gesprekken en de brieven die wij hebben ontvangen van gemeenten in relatie tot de indeling van de visitatiecommissie.

Hoogeland (Bedum, Winsum, De Marne, Eemsmond deels, Zuidhorn deels)

Op hoofdlijnen herkennen de betrokken gemeenten de gedeelde gebiedsopgaven van de indeling Hoogeland. Alle betrokken gemeenten zetten echter vraagtekens bij de robuustheid en toekomstbestendigheid van een nieuwe gemeente Hoogeland. Er wordt voorgesteld om met een samenvoeging van Hoogeland en Eemsdelta tot één sterke regiogemeente in Noord-Groningen te komen ('van Lauwerszee tot Dollard tou').

Bedum wil een zelfstandige samenwerkende gemeente blijven, maar geeft aan dat - wanneer heringedeeld wordt - aansluiting bij Hoogeland het meest voor de hand ligt. Winsum pleit voor nader onderzoek zowel naar herindelingsopties als naar samenwerkingsmodellen. Naast koppeling van Hoogeland en Eemsdelta noemt men ook koppeling van Winsum en De Marne aan Westerkwartier. Er wordt een aantal inhoudelijke en procesmatige onderwerpen benoemd. Eemsmond pleit naast het bovenstaande voor een onderbouwing van nut en noodzaak van herindeling.

Eemsdelta (Delfzijl, Appingedam, Loppersum, Eemsmond deels, Slochteren deels en Oldambt deels)

Ook in Eemsdelta worden de gebiedsopgaven door alle betrokken gemeenten onderkend. Gezien de bestaande samenwerking vinden de DAL-gemeenten een gemeente bestaande uit DAL met Eemsmond een meer logische voortzetting dan het voorstel van de commissie Jansen. In beide gevallen vraagt men zich af of mede door de demografische ontwikkelingen de nieuwe gemeente wel robuust genoeg is op de langere termijn. Op de langere termijn voorziet men een samenvoeging met Hoogeland

De DAL gemeenten vinden het bovendien wenselijk om te komen tot een nadere verkenning van een uitbreiding met de gemeente Hoogeland, al zet Delfzijl wel vraagtekens bij het samenbrengen van het primair stedelijke en industriële karakter van Eemsdelta naast het plattelandskarakter van Hoogeland. Slochteren heeft in het bestuurlijk overleg te kennen gegeven in zijn geheel bijeen te willen blijven en dus niet deels aan Eemsdelta te willen worden toegevoegd.

Beoordeling Hoogeland en Eemsdelta

Wij stellen vast dat in beide gebieden vraagtekens worden geplaatst bij de robuustheid en toekomstbestendigheid van de nieuwe indeling. De gemeente Eemsmond geheel toevoegen aan Eemsdelta heeft consequenties voor Hoogeland en voor het regionale evenwicht. De gemeenten op het Hoogeland opteren daarnaast voor een opschaling op het niveau van Noord-Groningen. Er kunnen vraagtekens geplaatst worden bij een herindeling van zeven gemeenten, omdat dit een complex proces kan zijn.

Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in ...

Gelet op de reacties uit de gebieden en ook de inhoudelijke aarzeling, die uit het advies van de visitatiecommissie blijkt, vinden wij het onderzoek naar mogelijkheden voor een koppeling van Hoogeland en Eemsdelta zeer de moeite waard en willen wij dit faciliteren door inzet van de makelaar. De inhoudelijke agenda moet daarbij centraal staan. Zoals Delfzijl in zijn brief stelt: "de pijlers van zowel stedelijke identiteit, industriële identiteit als plattelandsideñtiteit met daarbij een analyse, hoe men de geschetste nadelen van een zo complexe herindeling van zeven gemeenten wil aanpakken". Deel van die inhoudelijke agenda is voor ons ook dat de beide havens bestuurlijk in een hand horen te komen. Naar ons inzicht bevat overigens niet alleen Hoogeland maar ook Eemsdelta duidelijke plattelandskenmerken. In die zin nuanceren wij de door Delfzijl geschetste verschillen enigszins. Onderdeel van dit onderzoek dient ook te zijn wat de inhoudelijke overwegingen zijn om het deel van Slochteren wel of niet bij Eemsdelta dan wel de combinatie Hoogeland / Eemsdelta te voegen.

Daarnaast verzoeken we de gemeenten om ook de positie van Middag Humsterland in het nader onderzoek te betrekken; dit gezien de vanuit Westerkwartier gebleken wens (zie volgende alinea). Voor onderzoek naar samenwerkingsmodellen, zoals door Winsum en Bedum genoemd zien we noch steun bij de andere gemeenten, noch steun vanuit het rapport van de visitatiecommissie. Op basis daarvan achten wij een onderzoek naar samenwerkingsmodellen niet zinvol. Wij gaan er van uit dat de gemeenten in de komende periode de opties koppeling van Hoogeland aan Eemsdelta alsook het betrekken van De Marne en Winsum bij het Westerkwartier gaan onderzoeken. Als de verschillende onderzoeken tot onvoldoende resultaat leiden baseren wij ons op het advies van de visitatiecommissie.

Westerkwartier (*Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn (grotendeels)*)

De betrokken gemeenten zijn over het algemeen positief over de voorgestelde indeling. Men wil de toekomst samen verder invullen. De gemeenten hebben aangegeven het Middag-Humsterland ongedeeld op te willen nemen in de nieuwe gemeente. Het betreft een zwaarwegend punt. De betrokken gemeenten hebben voor het vervolgproces enkele onderzoeksvragen geformuleerd, met betrekking tot de samenwerking van Westerkwartier en Noordenveld, financiële aspecten en het mogelijk betrekken van Winsum en De Marne in de gesprekken over de vorming van een nieuwe gemeente.

Beoordeling Westerkwartier

Wij zijn positief over de constructieve stappen die in het Westerkwartier zijn gezet. Indien een wijziging ten aanzien van het Middag-Humsterland op instemming kan rekenen van de betrokken gemeenten en door de bevolking wordt gewenst, hebben wij geen bezwaar tegen deze aanpassing op de voorgestelde indeling. Daarbij stellen we wel als voorwaarde dat dit geen ongewenste gevolgen heeft voor de te vormen gemeente Hoogeland. Wij nodigen de Westerkwartiergemeenten uit om de relevante onderzoeksvragen de komende periode samen nader uit te werken en met een voorstel te komen voor de aanpak en een tijdpad voor het vervolgtraject. Bij dit onderzoek kan de optie worden betrokken om Winsum en De Marne te verbinden met Westerkwartier. Dit onderzoek dient plaats te vinden in samenhang met het onderzoek dat zal worden uitgevoerd naar de koppelingsmogelijkheden van Hoogeland en Eemsdelta. Als de verschillende onderzoeken tot onvoldoende resultaat leiden, baseren wij ons op het advies van de visitatiecommissie.

De Compagnie (*Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde, Veendam, Pekela en Slochteren exclusief grenscorrecties voor Meerstad en deel naar Eemsdelta*)

In dit cluster zijn meerdere opties vanuit de gemeenten aan de orde. Belangrijkste zijn de Gorechtvariant (Hoogezand-Sappemeer, Slochteren, Menterwolde en Haren) en de A7-variant (Hoogezand-Sappemeer, Slochteren, Menterwolde en Oldambt). De economische opgave wordt als centraal gezien voor dit gebied.

Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in ...

Belangrijke aandachtspunten op basis van de beschikbare informatie daarbij zijn:

- Menterwolde geeft de voorkeur aan voortzetting en uitbreiding van de ambtelijke samenwerking met Hoogezand-Sappemeer en Slochteren, eventueel aangevuld met bijvoorbeeld Haren. Indien samenwerking uitmondt in herindeling, dan met gemeenten, waarmee al wordt samengewerkt. De gemeente signaleert het opnemen van meerdere stedelijke kernen als aandachtspunt.
- Slochteren opteert primair voor samengaan met Menterwolde, Hoogezand-Sappemeer en Haren (Gorechtvariant).
- Hoogezand-Sappemeer wil samengaan met Slochteren en Menterwolde, aangevuld met Oldambt (A7-variant) en de Gorechtvariant, alsook een combinatie van beide varianten bij het onderzoek betrokken zien.
- Veendam heeft een voorkeur voor het voorstel van de visitatiecommissie, maar geeft aan ook een Oost-Groninger variant (met de voormalige streekraadgemeenten) op voorhand niet uit te willen sluiten.
- Pekela geeft in zijn voorlopige standpunt aan zelfstandig te willen blijven en om de al ingezette samenwerking met Veendam voort te zetten en uit te breiden met andere gemeenten.
- Zowel Veendam in haar brief als Pekela in het bestuurlijk overleg geven aan, dat ontvlechten van de huidige samenwerking een lastige operatie is, maar dat dit als het er op aan komt niet belemmerend mag zijn voor een eventuele betere herindelingsvariant.

Oost Groningen (Oldambt (exclusief grenscorrectie naar Eemsdelta) Stadskanaal, Vlagtwedde en Bellingwedde)

Stadskanaal sluit een oplossing als genoemd in het rapport Grenzeloos Gunnen niet uit, maar geeft een voorkeur aan voor een Veenkoloniale/Westerwoldse variant, waarin zij samengaan met Bellingwedde, Vlagtwedde, Pekela en Veendam. De variant 'Groot Oost-Groningen' met alle voormalige streekraadgemeenten wordt ook genoemd, alhoewel de schaal daarvan op het moment mogelijk niet realistisch is. Inhoudelijke en cultuurhistorische argumenten acht Stadskanaal bij de Veenkoloniale/Westerwoldse variant leidend. Relevant in de reactie van Stadskanaal is ook de mededeling, dat met Drentse gemeenten verkennende gesprekken zijn geweest met als conclusie dat een oplossing binnen de provinciale grens uitgangspunt is.

Oldambt heeft een uitvoerig onderzoek laten doen naar enkele varianten. Op basis van de uitkomst van de analyse heeft de raad het college van B en W gevraagd in eerste instantie de A7-variant en de variant 'Oost-Groningen-klein' (Oldambt met Bellingwedde en Vlagtwedde) verder te onderzoeken op bestuurlijke haalbaarheid. Daarnaast wil de Raad dat het college ook met Pekela in gesprek gaat. Bellingwedde heeft zich formeel alleen procedureel uitgesproken. In het bestuurlijk overleg op 13 mei jl. is vanuit B en W aangegeven dat men herindeling nodig acht, maar dat een keuze over de vorm nog niet is bepaald. Vlagtwedde heeft in een voorlopig standpunt aangegeven, dat men voor herindeling is. De "hoe" vraag is ook hier nog niet beantwoord. Beide gemeenten verwachten na de zomer een standpunt daarover in te nemen.

Beoordeling oostelijk deel van de provincie

Op grond van bovenstaande zal duidelijk zijn, dat er nog geen sprake is van een eenduidig beeld. Wel lijkt het zo te zijn, dat de gemeenten bereid zijn om vanuit het belang van de regionale opgaven naar de problematiek te kijken. Dat blijkt er onder meer uit dat men naast een eerste voorkeur ook andere aanvaardbare opties formuleert. Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Menterwolde willen met elkaar verder, maar dan wel aangevuld met een andere gemeente. Daarbij zijn Haren, Veendam (+ Pekela) en Oldambt opties. Enkele gemeenten hebben als aandachtspunt benoemd dat er meer stedelijke kernen in een nieuw te vormen gemeente komen. De implicaties daarvan zijn nog niet geheel helder. Dit dilemma kan in samenhang met de verschillende genoemde opties in de komende maanden verder worden uitgewerkt. De makelaar kan de gemeenten daarbij ondersteunen.

Stad Groningen (Groningen, Ten Boer, Haren, Slochteren deels voor Meerstad)

Groningen steunt de geadviseerde indeling 'Stad Groningen', maar heeft tegelijkertijd een open houding voor bredere alternatieven die passen in hun visie op het 'daily urban system'. In Haren gaat men uit van herindeling, maar spelen meerdere varianten een rol. Naast verbinding met de stad Groningen zijn ook combinaties met Hoogezand-Sappemeer en met Tynaarlo in beeld. De Raad van Slochteren wil in zijn geheel samengaan met een cluster met Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Haren, de zogenoemde Gorechtgemeente.

Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in ...

Ten Boer is op zich zeer tevreden met de huidige samenwerking met de gemeente Groningen en meent met dit samenwerkingsmodel toekomstbestendig te zijn. De gemeente erkent dat het huidige financieel probleem fors is en zowel het zelfstandig voortbestaan van de gemeente alsook een herindeling in de weg staat. Als herindeling onvermijdelijk is, is de voorgestelde variant voor Stad Groningen volgens Ten Boer het meest logisch.

Beoordeling Stad Groningen

De discussie is in dit gebied nog niet zo ver gevorderd, als in sommige andere gebieden. Wij vragen de gemeenten in de komende periode aan de slag te gaan met het zetten van vervolgstappen. Voor samengaan van Haren met Hoogezand-Sappemeer lijkt gelet op de vlekkenkaart weinig inhoudelijke aanleiding. Een Gorechtvariant, waarin Haren is begrepen, ligt daarmee niet voor de hand. Samengaan met Tynaarlo is complex, temeer daar deze gemeente onlangs met Aa en Hunze en Noordenveld afspraken heeft gemaakt om tot ambtelijke samenwerking te komen. Daarnaast speelt hier de complicerende factor van provinciegrens overschrijdende herindeling.

Het voegen van het Meerstaddeel van Slochteren bij de stad is voorgesteld op basis van inhoudelijke overwegingen. In de overleggen kwam naar voren dat bij de wens van Slochteren ook de mogelijke financiële consequenties een rol spelen. Dat begrijpen we. Het is volgens ons een aangelegenheid waar de betrokken gemeenten bij de uitwerking goede afspraken over moeten maken. In die afspraken kunnen zaken als gevolgen voor de OZB en het effect op de algemene uitkering worden verwerkt. GS nodigen de betrokken gemeenten uit om de nog open liggende aandachtspunten samen uit te werken vanuit de door de visitatiecommissie voorgestelde indeling en om uiterlijk 1 december principebesluiten voor te leggen.

6. Vervolgproces

6.1. Algemeen

Wij hebben aangegeven in het vervolgproces samen met gemeenten op te willen trekken, elk vanuit een eigen rol en verantwoordelijkheid.

Het advies voor de nieuwe indeling van de visitatiecommissie is voor ons leidend. Mochten de Groninger gemeenten gezamenlijk uitkomen op een beter alternatief, dan toetsen en beoordelen wij deze ontwikkelingen in samenhang aan de eerder geformuleerde criteria en randvoorwaarden (paragraaf 5).

Makelaar

Een makelaar gaat de provincie en de gemeenten onder gezamenlijk opdrachtgeverschap van provincie en VGG helpen om de komende periode een goede invulling te geven aan de vraagstukken en dilemma's die nog voorliggen. We hebben daartoe de voorzitter en de secretaris van de visitatiecommissie (de heer G. Jansen en mevrouw H. te Grotenhuis) bereid gevonden. We willen binnen het geschetste tijdpad en binnen de genoemde randvoorwaarden tot concrete resultaten komen. Zowel voor onszelf als voor gemeenten geldt dat we in een zoektocht naar vernieuwing zitten. Wij willen vorm geven aan onze regisseursrol en kunnen daarbij de makelaar als ondersteuning gebruiken. In de discussie over de nieuwe bestuurlijke indeling hebben veel gemeenten elkaar inmiddels op belangrijke onderdelen gevonden. Gemeenten hebben de gewenste gesprekken/ het gewenste onderzoek op het moment nog niet overal helemaal hebben afgerond. Er liggen nog dilemma's, die tot oplossing moeten komen. Ook in dat proces kan de makelaar helpen.

6.2. Tijdpad

Voor ons tijdpad vormt het door de commissie aangegeven advies de leidraad. Wij richten ons op enkele mijlpalen, die niet vrijblijvend zijn:

- Voor 1 december 2013 stellen de gemeenteraden een principebesluit vast over de gewenste indeling.
- Voor 1 oktober 2014 stellen de gemeenten die een nieuwe gemeente gaan vormen een gezamenlijke toekomstvisie op. Hierin geven gemeenten - in het licht van sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen - aan wat zij als de belangrijkste inhoudelijke opgaven voor de nieuwe gemeente zien en hoe zij die willen gaan aanpakken. In de toekomstvisie wordt tevens ingegaan op het kernenbeleid van de nieuwe gemeenten en geven de te fuseren gemeenten alvast aan op welke wijze men wil werken aan de geconstateerde ontwikkelopgaven en de verdere invoering van de decentralisaties.

Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in ...

Op basis van de toekomstvisie werken gemeenten in een samenwerkingsagenda de stappen uit die men gaat zetten om van samenwerking tot samenvoeging te komen (processtappen inclusief een tijdpad). In deze samenwerkingsagenda kunnen gemeenten ook - vooruitlopend op het financieel toezicht vanuit de Wet ARHI (dat start bij de vaststelling van een gelijklopend herindelingsontwerp door betrokken gemeenteraden) - afspraken maken over grote uitgaven (een soort 'gentlemen's agreement'). Uiterlijk 1 oktober 2014 stellen de samen te voegen gemeenten een gelijklopend herindelingsontwerp vast. Hoewel dat tijdstip ruim tijdig is voor het bereiken van een gerealiseerde herindeling per 2018 menen we toch, dit als moment te moeten markeren om - indien noodzakelijk - in staat te zijn om tot een provinciaal initiatief te komen dat voor 2018 kan zijn afgerond.

- Vervolgens volgt een procedure op basis van de Wet ARHI. In bijlage 2 is een leidraad opgenomen voor de uiterlijke termijnen van de procedure voor gemeentelijke herindelingen per 2017 en 2018. Voor gemeenten die per 1 januari 2017 en 2018 herindelen worden in respectievelijk november 2016 en november 2017 herindelingsverkiezingen georganiseerd en worden de reguliere verkiezingen van maart 2018 overgeslagen. De eerste reguliere verkiezingen zijn weer in maart 2022. De zittingsduur van de raad is respectievelijk 5 en 4 jaar en 3 maanden. We hebben in de verschillende bestuurlijke overleggen kunnen vaststellen dat er brede steun is voor een dergelijke aanpak, die enerzijds de vaart er goed inhoudt en tegelijk voldoende ruimte biedt om het proces zorgvuldig verder te doorlopen.

6.3. *Faciliteren*

In algemene zin willen wij de volgende ondersteuning bieden:

- Een makelaar instellen (tot 1 december 2013), die opereert onder gemeenschappelijk opdrachtgeverschap van provincie en VGG en aan hen rapporteert. De heer Jansen en mevrouw Te Grotenhuis zullen deze rol vervullen.
- Indien vooronderzoek van de gemeenten zelf (waarbij wij uiteraard ook kunnen ondersteunen) hiertoe aanleiding geeft een herindelingscan.
- Leveren van kaders en personele en financiële ondersteuning bij het maken van toekomstvisies.
- Bieden van ondersteuning bij uitwerken van grote vraagstukken die in de toekomstvisies naar voren komen. Samenhang met de opgave vanuit de decentralisaties maakt hiervan onderdeel uit.
- Tijdig afspraken maken over ontvlechtingkosten Gemeenschappelijke Regelingen.

7. **Slot**

Wij zijn ons er van bewust dat herindeling nooit een oplossing is voor alles (bijvoorbeeld voor de financiële en kwalitatieve kwetsbaarheid van gemeenten, samenwerking van gemeenten die nodig blijft, bezuinigingen waar alle overheden een weg in moeten vinden). Het hoofddoel van gemeentelijke herindelingen is het versterken van de bestuurskracht met als doel het effectief op kunnen pakken van mogelijke kansen en aan kunnen pakken van de urgente opgaven in deze provincie. Wij verwachten met deze visie een bijdrage hieraan te leveren.

Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in ...

Bijlage 1: Criteria / kwaliteitseisen

Het Beleidskader gemeentelijke herindeling geeft aan dat bij de toetsing van herindelingsvoorstellen de volgende criteria, in onderlinge samenhang, worden betrokken:

- Draagvlak. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen drie vormen van draagvlak: lokaal bestuurlijk, regionaal en maatschappelijk. De gekozen indeling kent bij voorkeur de steun van alle gemeente(rade)n en van de betrokken inwoners(lokaal bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak). Het beleidskader stelt daarbij expliciet dat voor het maatschappelijk draagvlak op lokaal niveau de gemeente primair verantwoordelijk is. Herindelingen zullen daarnaast beoordeeld worden vanuit de regionale opgaven en verhoudingen. Daarbij spelen de opvattingen van provincies en buurgemeenten een rol.
- Interne samenhang/dorps- en kernenbeleid: Het is wenselijk dat de nieuwe gemeente een herkenbare identiteit kent. Deze kan verschillende uitingsvormen hebben: cultureel, sociaal, economisch, geografisch, etc. Het Beleidskader stelt daarbij ook dat van de betrokken gemeentebesturen een gemeenschappelijke visie gevraagd mag worden op de wijze waarop zij in de nieuw te vormen gemeente burgers, maatschappelijke organisaties en gemeenschappen zal betrekken bij de vormgeving, en indien gewenst, bij de uitvoering van beleid.
- Bestuurskracht. Maatschappelijke opgaven en wettelijke taken dienen adequaat uitgevoerd te kunnen worden, waarbij recht wordt gedaan aan de maatschappelijke omgeving en in het belang daarvan wordt gehandeld.
- Evenwichtige regionale verhoudingen: Door de vorming van een nieuwe gemeente moeten goede regionale verhoudingen ontstaan. Gemeenten wordt gevraagd in het herindelingsadvies daarop in te gaan en o.m. aan te geven hoe de schaal zich verhoudt tot het regionale opgavenprofiel.
- Duurzaamheid. De nieuwe gemeente hoort duurzaam in staat te zijn de gemeentelijke taken (zelfstandig) uit te voeren en dient in beginsel niet op afzienbare tijd wederom bij een herindeling betrokken te worden. Omdat duurzaamheid ook een regionaal aspect, dient de regionale context bij de beoordeling meegenomen te worden.

Voor de specifieke situatie in Groningen stellen wij daarbij enkele aanvullende criteria/uitwerkingen voor, die ook door de visitatiecommissie zijn gehanteerd:

- Het nodale principe: De oriëntatie van inwoners op voorzieningen of stedelijke kernen en de nog levende cultuurhistorische verbanden in het gebied.
- Een schaalniveau dat optimaal aansluit bij het schaalniveau van de regionale vraagstukken.
- De aanwezigheid van inhoudelijk samenhangende gebiedsopgaven en/ of van kansen die geboden worden door transport- en logistieke assen.

Grenscorrecties zullen onderdeel uitmaken en de uitkomst zijn van het vervolgproces en beoordeeld worden vanuit nut, noodzaak en draagvlak.

Ingekomen stukken - Visie op toekomstige Bestuurlijke organisatie in ...

Bijlage 2: Leidraad voor besluitvorming gemeentelijke herindeling per 2017 en 2018 met uiterlijke termijnen (bij gemeentelijk initiatief)

Wat?	Wie?	Wanneer?	Wanneer?
Opstellen concept-herindelingsontwerp	Colleges B&W	sept. - nov. 2014	sept. - nov. 2015
Vaststelling gelijkkluidend herindelingsontwerp	Gemeenteraden	uiterlijk dec. 2014	uiterlijk dec. 2015
Terinzagelegging (8 weken), bestuurlijk overleg buurgemeenten, verwerking zienswijzen	Colleges B&W	jan. - apr. 2015	jan. - apr. 2016
Vaststelling gelijkkluidend herindelingsadvies	Gemeenteraden	uiterlijk apr. 2015	uiterlijk apr. 2016
Zienswijze provincie en toezending herindelingsadvies/ provinciale zienswijze *)	GS	vóór 1 juli 2015	vóór 1 juli 2016
Besluitvorming minister BZK / Ministerraad	Minister BZK / Ministerraad	najaar 2015	najaar 2016
Wetgevingsprocedure / parlementair besluitvormingstraject	Tweede Kamer / Eerste Kamer	dec. 2015 - juni 2016	dec. 2016 - juni 2017
Publicatie Staatsblad (inwerkingtreding herindelingswet)	Minister Justitie	uiterlijk medio sept. 2016	uiterlijk medio sept. 2016
Herindelingsverkiezingen	GS	medio nov. 2016	medio nov. 2016
Start fusiegemeente		1 jan. 2017	1 jan. 2018

*) BZK hanteert 1,5 jaar voor de parlementaire fase.

Ingekomen stukken - Brief PS - besluitvormingstraject bestuurlijke organisatie

provincie
groningen

e-mail: statengriffie@provinciegroningen.nl
website: www.provinciegroningen.nl
bezoekadres: Martinikerkhof 12
9712 JG Groningen
postadres: postbus 610
9700 AP Groningen
tel. secretariaat: 050 316 44 58
fax: 050 316 40 21

Gemeente Groninge
t.a.v. de voorzitter van de gemeenteraad en de
leden van het presidium van de gemeenteraad
Postbus 20001
9700 PB Groningen

Datum : 10 juli 2013
Briefnummer : 2013-29717, SG
Zaaknummer : 469826
Behandeld door : Landman A.
Telefoonnummer : (050) 3164458
Antwoord op :
Bijlage :
Onderwerp : Besluitvormingstraject PS bestuurlijke organisatie

Geachte heer, mevrouw,

Op 2 juli jl. hebben Provinciale Staten de voordracht van het college van Gedeputeerde Staten ontvangen met daarbij de visie op de bestuurlijke organisatie 'Herindeling niet of maar hoe'. Graag informeer ik u over het besluitvormingstraject van Provinciale Staten rondom het onderwerp bestuurlijke organisatie met betrekking tot het komende half jaar.

De voordracht wordt besproken in een extra vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie op donderdag 12 september 2013. Vervolgens wordt de voordracht geagendeerd voor de Statenvergadering van woensdag 25 september 2013 (besprekstuk of hamerstuk). Gemeenteraden kunnen gebruik maken van de mogelijkheid om voor de commissievergadering van 12 september een schriftelijke reactie te sturen aan Provinciale Staten, welke reactie dan kan worden meegenomen bij de bespreking van de voordracht in de commissie.

De visie van het college van Gedeputeerde Staten van 2 juli betreft een tussenstap in het proces, er is geen sprake van een eindbeeld. In december 2013 legt het college aan Provinciale Staten een voordracht met een eindbeeld voor, na de besluitvorming door de gemeenteraden.

Het presidium heeft de wens uitgesproken om in de maand november gesprekken te plannen met (delegaties van) gemeenteraden. Enerzijds wordt gemeenteraden - die dat wensen - de mogelijkheid geboden om in gesprek te gaan met Statenleden over het onderwerp. Anderzijds kunnen gemeenteraden hiervoor gericht worden uitgenodigd door het presidium. Vooralnog zijn deze gesprekken gepland op woensdagmiddag en woensdagavond 13 november 2013 en donderdagavond 14 november 2013.

De in december te verwachten voordracht van het college van Gedeputeerde Staten zal worden besproken in een extra vergadering van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie op 18 december 2013. De voordracht zal vervolgens (naar verwachting) worden besproken in een extra Statenvergadering op woensdag 8 januari 2014.

GRIFFIE
reg.nr. GR13.3803007
Ingek. 11 JUL 2013
class. -2.07.51
te beh. door: GR
kopie gez. aan:

6

PROVINCIALE STATEN

Ingekomen stukken - Brief PS - besluitvormingstraject bestuurlijke organisatie

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over het besluitvormingstraject van Provinciale Staten. Over de voorgenomen gesprekken in november wordt u te zijner tijd nader geïnformeerd.

Hoogachtend,
Namens het presidium

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'M' followed by a long, sweeping horizontal stroke that tapers to the right.

M.J. van den Berg

Ingekomen stukken - Invulling makelaarsfunctie Grenzeloos Gunnen - VGG

Secretariaat:

Postbus 9
9790 AA TEN BOER

Telefoon (050) 303 97 97
Fax (050) 303 97 99

secretariaat@groningergemeenten.nl

Aan: Colleges van Burgemeester en
Wethouders van de Groninger Gemeenten

Gemeenteraden van de Groninger
Gemeenten

Ons kenmerk: 130052/BVE/SW

Uw kenmerk :

Betreft: Invulling makelaarsfunctie Grenzeloos Gunnen

Ten Boer, 22 augustus 2013

Geachte Collegeleden en leden van de Gemeenteraad,

De VGG en de provincie Groningen hebben in juli in gezamenlijk opdrachtgeverschap de heer mr. G. Jansen ingeschakeld als makelaar met mevrouw Te Grotenhuis als ondersteuning, om gemeenten en provincie te begeleiden in het proces van de bestuurlijke toekomst en om goede invulling te geven aan openstaande vraagstukken en dilemma's.

Tot onze spijt is eind juli van de heer Jansen het bericht ontvangen dat hij - vanwege gezondheidsredenen - zijn opdracht als 'makelaar' moet teruggeven.

Gezien de importantie van het in gang gezette proces en het daarbij behorende besluitvormingsproces, is in overleg tussen de VGG en de provincie Groningen gezocht naar een nieuwe kandidaat voor de makelaarsrol. Wij zijn er in geslaagd om een vervanger te vinden die de taak van de heer Jansen per direct kan overnemen, te weten de heer mr. J.A.M. Hendrixx.

De heer Hendrixx was van 2007 tot 2011 lid van de CDA-fractie van de Eerste Kamer. Hiervoor was hij onder meer burgemeester van Herwen-en-Aerdt en van Wijchen, lid van Gedeputeerde Staten van Gelderland, topambtenaar op Binnenlandse Zaken en in de periode 1988-2002 Commissaris van de Koningin in Overijssel. In de Eerste Kamer hield de heer Hendrixx zich onder meer bezig met Binnenlandse Zaken, Verkeer en Waterstaat, Milieu en Antilliaanse Zaken.

De provincie Groningen en de VGG zijn de heer Hendrixx zeer erkentelijk dat hij de functie van makelaar in dit proces op zich wil nemen en wensen hem hierbij veel succes. Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
De Vereniging van Groninger Gemeenten
Namens het bestuur

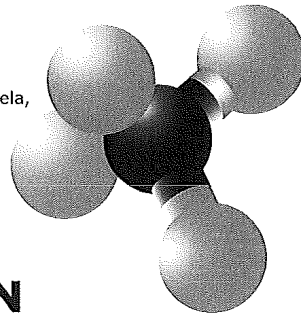
A handwritten signature in black ink, appearing to read 'H.K. Pot', written over a faint, stylized graphic element.

Mevrouw H.K. Pot
Voorzitter

Ingekomen stukken - Herindeling gemeente Slochteren - Gemeente Slochteren

GRIFFIE	
reg.nr.	GR13.3790520
ingek.	- 4 JUL 2013
class.	- 2.0751
te beh. door:	GR
kopie gez. aan:	

Aan de colleges van burgemeester en wethouders en de raden van de gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde, Haren, Veendam, Pekela, Groningen, Ten Boer, Appingedam, Delfzijl en Loppersum.

GEMEENTE SLOCHTEREN

Geacht college, geachte raad,

Op 27 juni 2013 heeft de raad van de gemeente Slochteren gesproken over een raadsnotitie herindeling gemeente Slochteren en een daarbij behorend raadsvoorstel. Beide stukken vindt u bijgevoegd. In het volgende informeren wij u over de uitkomsten van de beraadslagingen.

De raad van de gemeente Slochteren spreekt zich unaniem uit voor de vorming van een nieuwe gemeente Gorecht waarin de gemeenten Menterwolde, Hoogezand-Sappemeer, Haren en Slochteren fuseren, uiterlijk op 1 januari 2018. De raad verzoekt het college deze voorkeur uit te werken in een concept-herindelingsvoorstel en dit zo mogelijk nog in 2013 aan te bieden aan de raad ter besluitvorming. De raad verzoekt het college verder op basis van het besluit van de raad verder in gesprek te gaan met genoemde en omliggende gemeenten.

Hoogachtend,

De raad van de gemeente Slochteren,

G.J. ten Brink, voorzitter.

S. van der Veen, griffier.

onderwerp
Herindeling gemeente Slochteren.

datum
2 juli 2013

datum verz.
2 juli 2013

uw kenmerk

uw brief van

ons kenmerk

bijlagen
2

contactgegevens
Dhr. S. van der Veen
T 0598 425507

Postbus 13
9620 AA Slochteren
Hoofdweg 10A
9621 AL Slochteren
T 0598 425 555
E algemeen@slochteren.nl
www.slochteren.nl

GEMEENTE SLOCHTEREN

Geachte raadsleden,

Hierbij bieden wij u het volgende raadsvoorstel ter besluitvorming aan.

Beslispunten

1. De voorkeur uitspreken voor de vorming van een nieuwe gemeente Gorecht waarin de gemeenten Menterwolde, Hoogezand-Sappemeer, Haren en Slochteren fuseren, uiterlijk op 1 januari 2018.
2. Het college verzoeken deze voorkeur uit te werken in een concept-herindelingsvoorstel met deze strekking en dit zo mogelijk nog in 2013 aan te bieden aan de raad voor besluitvorming.
3. Het college verzoeken op basis van het besluit van de raad over dit voorstel verder in gesprek te gaan met genoemde en omliggende gemeenten.
4. De VGG, andere gemeenten en de provincie te informeren over dit besluit van de gemeenteraad van Slochteren

Aanleiding

Op 28 februari 2013 heeft de visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen' het eindadvies aangeboden aan de Groningse gemeenten. Dit eindadvies is het vertrekpunt geweest om de opvattingen van inwoners, raad en college van Slochteren over dit eindadvies in beeld te brengen en daarmee de visie op een eventuele herindeling van de gemeente Slochteren te gaan verkennen.

Historische context

De Groningse gemeenten hebben, in goed overleg met het provinciebestuur, de visitatiecommissie opdracht gegeven met een visie op de bestuurlijke organisatie in de provincie Groningen te komen. Input voor de visitatiecommissie is een evaluatie van de clustersamenwerking van Groningse gemeenten, zoals in 2008 is besloten, als uitkomst van het toen uitgevoerde bestuurskrachtonderzoek. Onze clusterevaluatie is in september 2012 in de raadscommissie Bestuur, Middelen en Ruimte besproken en via de VGG aangeboden aan de visitatiecommissie.

19 maart 2013 heeft de raad een eerste keer verkennend over het eindadvies van de visitatiecommissie gesproken. De raad heeft vastgesteld dat herindeling van de Groninger gemeenten de nieuwe realiteit is en uitspraken gedaan over de wijze van consultatie van de inwoners. Het college is gevraagd vanuit een actieve houding verdere gesprekken naar aanleiding van het eindadvies te voeren met de omliggende gemeenten en hierbij een open houding naar mogelijke partners in te nemen.

Argumenten

Onder meer uit de dorpenronde blijkt dat er breed draagvlak is voor herindeling van de gemeente Slochteren. Daarbij heeft de vorming van een nieuwe gemeente bestaande uit Menterwolde, Hoogezand-Sappemeer, Haren en Slochteren verreweg de voorkeur. In de notitie worden de argumenten voor deze optie verder uitgewerkt en worden andere herindelingsopties op basis van relevante criteria tegen het licht gehouden. Bepalend bij de beoordeling van een voorstel voor herindeling is het nieuwe beleidskader herindeling dat minister Plasterk op 28 mei 2013 aan het parlement heeft aangeboden.

raadsvoorstel

onderwerp

Herindeling Gemeente Slochteren

datum

11 juni 2013

contactpersoon

Chrétien van den Akker
0598-425502

portefeuillehouder

G.J. ten Brink

bijlagen

3

raadsvergadering

27 juni 2013

agendapunt

4

voorstelnummer

2013/1308

GEMEENTE SLOCHTEREN

Meetbaar resultaat

Wij beogen met een besluit van de raad over dit voorstel verder in gesprek te gaan met de betrokken gemeenten over de vorming van de nieuwe gemeente. Op basis van gesprekken verwachten wij tot een gelijkloidend concept-herindelingsvoorstel te kunnen komen, zo mogelijk nog in 2013. Hiermee kan het formele besluitvormingstraject verder in gang worden gezet, met als resultaat een herindeling van gemeenten op 1 januari 2018 of zoveel eerder als wenselijk en mogelijk is.

Financiële paragraaf

Voor specifieke kosten die in de loop van het herindelingstraject gemaakt moeten worden heeft de raad besloten een reserve te vormen vanuit het positief resultaat van de jaarrekening 2012. Van deze reserve, groot € 200.000 is maximaal € 100.000 bestemd voor kosten die in het herindelingstraject worden gemaakt. Het overige deel is bestemd voor versterking van de verenigingen dorpsbelangen, met het oog op het toenemend belang van deze organisaties door de vorming van grotere gemeenten.

Betrokkenen

Met de colleges van de betrokken en omliggende gemeenten wordt frequent overleg gevoerd. Bestuur van de VGG en het college van Gedeputeerde Staten van Groningen zullen wij periodiek informeren over de voortgang in het herindelingstraject. Als er dorpen zijn waarvoor het herindelingstraject specifieke gevolgen mocht hebben zullen wij apart communiceren met de inwoners van deze dorpen, via de vereniging dorpsbelangen.

Vervolg

Op basis van het besluit van de raad over dit voorstel verwachten wij in het 4^e kwartaal van 2013 een concept-herindelingsontwerp voor besluitvorming aan de raad aan te kunnen bieden.

Communicatie

Communicatie met de inwoners verloopt via de reguliere media: website, de gemeentelijke pagina van 't Bokkeblad en social media. Met dorpen waarvoor het herindelingstraject specifieke gevolgen heeft zullen wij apart communiceren, via de verenigingen dorpsbelangen. Medewerkers worden rechtstreeks en via de ondernemingsraad betrokken bij het herindelingstraject. De raad zullen wij voortdurend informeren over relevante ontwikkelingen in de omliggende gemeenten en in de provincie.

onderwerp

Herindeling Gemeente Slochteren

datum

11 juni 2013

blad

2

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Slochteren.

G.J. ten Brink , burgemeester

C.C.W. van den Akker , secretaris

GEMEENTE SLOCHTEREN

Raadsvoorstel herindeling gemeente Slochteren

Onze reactie op 'Grenzeloos Gunnen'

College van burgemeester en wethouders van de gemeente
Slochteren
14 juni 2013

Ingekomen stukken - Herindeling gemeente Slochteren - Gemeente Slochteren

Raadsvoorstel herindeling gemeente Slochteren

Inleiding

Met dit raadsvoorstel geven we een formele reactie op het eindrapport van de visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen'. De opbrengst van het uitgebreide traject dat we hebben doorlopen na het verschijnen van het advies van de visitatiecommissie heeft geleid tot het standpunt over de herindeling van de gemeente Slochteren zoals in dit voorstel verwoord. Het voorstel geeft de opvattingen weer van onze inwoners en van de gemeenteraad. De context is de gedachtevorming in de Groningse gemeenten, het provinciaal bestuur en de minister van Binnenlandse Zaken over de bestuurlijke organisatie in de provincie Groningen. De opvattingen over de vormgeving van het lokaal bestuur zijn in de afgelopen periode op alle niveaus sterk in beweging geweest. We gaan er van uit dat het uiteindelijke herindelingsadvies zal worden getoetst aan het nieuwe beleidskader gemeentelijke herindeling, dat het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op 28 mei aan de tweede kamer heeft aangeboden.

Historie

In de zomer van 2012 hebben we de evaluatie van de clustersamenwerking opgesteld, samen met onze preferente partner Hoogezand-Sappemeer. Deze evaluatie is in september 2012 in de raadscommissie Bestuur, Middelen en Ruimte besproken. Vervolgens hebben wij deze via het bestuur van de VGG aangeboden aan de visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen'. Vanuit Slochteren hebben wij twee keer gesproken met de visitatiecommissie, waarvan de laatste keer samen met het college van Hoogezand-Sappemeer. Onze lijn was steeds dat de operationele en beleidsmatige samenwerking met Hoogezand-Sappemeer de kwetsbaarheid van de gemeente vermindert en het mogelijk maakt dat Slochteren bestuurlijk zelfstandig blijft. In het najaar van 2012 heeft Menterwolde de intentie uitgesproken op dezelfde basis samen te willen gaan werken met Hoogezand-Sappemeer en Slochteren.

Op 28 februari 2013 presenteerde de visitatiecommissie het eindrapport 'Grenzeloos Gunnen' aan de raden en colleges van alle Groningse gemeenten. Voor onze gemeente stond de uitkomst haaks op de eigen visie dat samenwerking met andere gemeenten het mogelijk maakt dat Slochteren bestuurlijk zelfstandig blijft. Toch is in korte tijd het feit dat de gemeentelijke herindeling er aan komt als de nieuwe realiteit geaccepteerd. We waren en zijn van mening dat de goede samenwerking met onze preferente partners onze bestuurlijke zelfstandigheid mogelijk maakt. Dat is niet in de hele provincie het geval. De keuze voor herindeling zien we daarom als een gegeven.

Op 19 maart 2013 heeft de gemeenteraad van Slochteren het advies van de visitatiecommissie een eerste keer verkennend besproken. De raad onderschrijft de opvatting van het college dat herindeling in de provincie Groningen de nieuwe bestuurlijke realiteit is. Zonder al een definitief oordeel te geven over het eindrapport kiezen we voor een actieve rol in het proces van herindeling en een open houding naar de gemeenten om ons heen. Het belangrijkste is dat we de bevolking betrekken bij het proces. Alvorens raad en college een definitief standpunt innemen willen we weten hoe de inwoners van al onze dorpen tegen het onderwerp herindeling aankijken.

Het proces vanaf de raadsvergadering van 19 maart 2013

Vanaf het verschijnen van het eindrapport van de Visitatiecommissie hebben we uitgebreid gecommuniceerd met onze inwoners, via de website, 't Bokkeblad en andere media. Provinciebestuur, VGG en omliggende gemeenten hebben we steeds per brief geïnformeerd over de standpunten en over de stappen die we zetten. Meteen na de verkennende raadsbespreking zijn raad en college samen op pad gegaan naar alle veertien dorpen. Omdat raad en college uitgesproken hebben dat gemeentelijke herindeling in de provincie Groningen een gegeven is, hebben we de vraag of die herindeling er moet komen niet gesteld aan de bezoekers van de dorpenronde. Relevantier is het te weten hoe de inwoners denken over hun eigen dorp en over de gemeente. Hoe denken inwoners over zaken als kwaliteit van dienstverlening, gebruik van voorzieningen en de contacten met de gemeente? Vanuit het oordeel over de huidige gemeente Slochteren ontstaat het beeld wat inwoners belangrijk vinden in een nieuwe, grotere gemeente.

Ingekomen stukken - Herindeling gemeente Slochteren - Gemeente Slochteren

In dezelfde periode zijn er een groot aantal ambtelijke en bestuurlijke verkenningen geweest met de gemeenten om ons heen. Op de eerste plaats met onze samenwerkingspartners Hoogezand-Sappemeer en Menterwolde, daarnaast met de vier gemeenten die volgens het voorstel van de visitatiecommissie de nieuwe gemeente gaan vormen: naast Hoogezand-Sappemeer en Menterwolde ook Veendam en Pekela. En ten derde met de andere gemeenten om ons heen: Haren, Groningen en Ten Boer. Ook met een vertegenwoordiging van de DAL-gemeenten is gesproken.

De opbrengsten van de dorpenronde

Ongeveer 300 inwoners van onze gemeente hebben een van de 14 avonden van de dorpenronde bezocht. Daarnaast waren vertegenwoordigers van raad, college, ambtelijke organisatie, politieke partijen, Wmo-raad en platform werk en inkomen in wisselende aantallen aanwezig. Als aanvulling op de dorpenronde heeft 't Bokkeblad een enquête geplaatst, waarop door ongeveer 350 lezers is gereageerd. De uitkomsten van deze enquête onderschrijven in grote lijnen de uitkomst van de dorpenronde.

Het aantal bezoekers wisselde nogal per avond, tussen 3 en 38 bezoekers. Opvallend is dat er in de kleinere kernen relatief (en soms ook absoluut) meer bezoekers waren dan in de grote dorpen. Zo waren er in Tjuchem van de ongeveer 300 inwoners maar liefst 38 aanwezig. We zien twee mogelijke verklaringen voor het feit dat er in de kleine dorpen relatief meer mensen zijn gekomen.

1. Een verklaring zou kunnen zijn dat in kleine kernen het in stand houden van voorzieningen en het organiseren van activiteiten meer vrijwillige inzet van een kleiner aantal inwoners vraagt. De procentueel grotere groep actieve inwoners merken dat de gemeente daarin vaak een partner is. Het doet er dus toe of de gemeente dergelijke lokale initiatieven faciliteert en ondersteunt. Voor de inwoners van de kleine en kleinste kernen is de herindeling daarom een relevanter thema dan voor de inwoners van de grote dorpen. Daar is het wel mogelijk gebruik te maken van een voorziening zonder zelf een actieve bijdrage te moeten leveren. De betekenis van de gemeente voor de leefbaarheid is daarom in de grote dorpen niet voor iedereen even zichtbaar.
2. Een andere verklaring kan zijn dat sommige van de kleinere dorpen zoals Tjuchem en Lageland aan de rand van onze gemeente liggen. Volgens het rapport van de visitatiecommissie is het geen uitgemaakte zaak waar deze dorpen in de toekomst bij gaan horen. Inwoners van deze dorpen willen daarom graag laten weten hoe ze er over denken, er staat voor hen meer op het spel.

Beeld over herindelen

De reacties van alle aanwezigen bij de veertien bijeenkomsten vertonen op hoofdlijnen tamelijk veel overeenkomst. Allereerst moet geconstateerd worden dat de meeste aanwezigen de aanstaande herindeling als een feit zien. Zowel het relatief beperkte aantal aanwezigen als de gematigdheid van de discussie geven aan dat de gemiddelde inwoner zijn nachtrust niet opoffert aan de vraag hoe lang de gemeente Slochteren nog blijft bestaan. De binding en de waardering voor de plek waar je woont worden er niet anders van. Als aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan, mag die kern ook wel deel uitmaken van een veel grotere gemeente.

Affiniteit met dorp of gemeente

Inwoners hebben zowel affiniteit met het dorp waar ze wonen, als met de gemeente waar hun dorp deel van uit maakt. De binding met het dorp scoort vanzelfsprekend wat hoger, maar sluit een positieve relatie met de huidige gemeente niet uit. Beide bestaan naast elkaar. Dat bijna alle aanwezigen een positief beeld hebben over de gemeente Slochteren verklaart waarschijnlijk ook dat de meesten er voor kiezen om de huidige gemeente Slochteren als geheel deel te laten worden van de nieuwe gemeente. De verschillende oriëntatie op omliggende centrumgemeenten Groningen, Hoogezand-Sappemeer en Delfzijl/Appingedam creëert niet de behoefte om ook inwoner te worden van die gemeente. Deze aanname van de visitatiecommissie heeft in de dorpenronde geen bevestiging gekregen door uitspraken van de aanwezigen.

Voorzieningen

Het is voor de inwoners van onze gemeente heel normaal om in Slochteren te wonen en ergens anders te werken of naar school te gaan. Vanuit het perspectief van de inwoners is het niet nodig om dit criterium te hanteren bij het tekenen van de nieuwe gemeentegrens.

Ingekomen stukken - Herindeling gemeente Slochteren - Gemeente Slochteren

Datzelfde geldt voor het gebruik van voorzieningen. In een landelijke gemeente vindt men het vanzelfsprekend dat niet alle voorzieningen in de gemeente zelf aanwezig zijn. Voor een zwembad, theater, bibliotheek, school voor voortgezet onderwijs en gezondheidszorg moet je nu eenmaal reizen, vaak naar een buurgemeente. Het argument dat je als je in een grote gemeente woont met veel eigen voorzieningen ook meer zeggenschap hebt over die voorzieningen, wordt nauwelijks onderschreven.

Dienstverlening

Er wordt uitdrukkelijk waardering uitgesproken voor de dienstverlening van de gemeente Slochteren aan haar inwoners en bedrijven. Snelheid, klantgerichtheid, maar vooral de persoonlijke relatie met medewerkers wordt gewaardeerd. Contact met een vaste medewerker, die goed op de hoogte is van jouw zaak zodat je niet steeds opnieuw je verhaal moet doen, is belangrijk. Daarnaast vindt men de relatieve nabijheid van het gemeentehuis en de (eveneens relatief) goede bereikbaarheid van belang. Deze kwaliteiten moeten een belangrijk uitgangspunt zijn bij de vormgeving van de dienstverlening in de nieuwe grotere gemeente. Letterlijke bereikbaarheid, en dan vooral met het openbaar vervoer, is wel iets wat een aantal inwoners bezig houdt. Hoogezand is slecht bereikbaar met de bus.

Relatie met bestuur

Over het contact en de relatie met de leden van het gemeentebestuur (collegeleden en raadsleden) zijn de uitspraken ambivalent. Slechts een beperkt deel van de aanwezigen heeft persoonlijk contact gehad met burgemeester, wethouder of raadslid of kent hen. Tegelijkertijd vindt men het wel belangrijk dat persoonlijk contact met een college- of raadslid gemakkelijk tot stand kan komen in die gevallen dat men dat nuttig acht. Ook heeft men de indruk dat collegeleden en raadsleden in een kleinere gemeente beter op de hoogte kunnen zijn van wat er lokaal speelt, ook op detailniveau. De relatie van het gemeentebestuur met de inwoners van de verschillende kernen is daarom een belangrijk onderwerp bij het inrichten van een nieuwe en veel grotere gemeente.

Grootte van de nieuwe gemeente

De meeste aanwezigen zijn van mening dat de nieuwe gemeente ook weer niet al te groot moet worden. Daar geven zij verschillende redenen voor: al te groot wordt erg anoniem, in een grote gemeente is de diversiteit tussen de verschillende onderdelen misschien te groot, is er meer verschil tussen de inwoners uit de ene en de andere regio. Sommigen spreken uit dat ze zich minder thuis voelen in een gemeente met een meer stedelijk karakter. De nieuwe gemeente moet eigenlijk het karakter houden dat Slochteren nu ook heeft, alleen een maat groter. Dit leidt tot een voorkeur van een meerderheid van de aanwezigen voor een nieuwe gemeente met Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Haren.

Uitzondering is de avond in Overschild, waar men in meerderheid zegt te kiezen voor aansluiting bij de gemeente waar de stad Appingedam deel van uit maakt, omdat men op deze kern gericht is qua voorzieningen. Deze voorkeur wordt bevestigd door de uitslag van de enquête die in het dorp is gehouden. Tjuchem wil echter vooral bij de rest van Slochteren blijven horen, daar zou men het liefst zien dat Slochteren een zelfstandige gemeente blijft en voelt er absoluut niet voor om bij Delfzijl te komen. Ook de inwoners van Meerstad hebben er bewust voor gekozen om hier te komen wonen en willen in de herindeling graag bij Slochteren blijven.

De nieuwe gemeente

Slochteren als geheel naar een nieuwe gemeente

In het rapport Grenzeloos gunnen zijn twee delen van Slochteren gearceerd. Meerstad, want dat zou volgens de commissie heel goed bij de Stad passen. En het Noordoosten van de gemeente Slochteren, waar een correctie uit het verleden rechtgezet zou moeten worden. Navraag bij de commissie leverde niet het antwoord op welke correctie dat dan zou zijn, want Tjuchem en Overschild zijn al heel lang deel van de gemeente Slochteren. Belangrijker is dat het grootste deel van de inwoners kiest voor het bij elkaar blijven van de gemeente; Slochteren moet in zijn geheel opgaan in de nieuwe gemeente. Zelfs de nieuwe inwoners in Meerstad voelen zich zo welkom in onze gemeente, dat ze er graag blijven.

Ingekomen stukken - Herindeling gemeente Slochteren - Gemeente Slochteren

Met welke gemeenten gaan we fuseren

Met de gemeente Groningen hebben we in 2012 een overeenkomst gesloten over de ontwikkeling, realisatie en beheer van Meerstad. Die overeenkomst wordt overgenomen door de nieuwe gemeente. Inzet is dat Meerstad bij ons blijft, en mee opgaat in de nieuwe gemeente. De balans tussen stad en ommeland blijft dan beter. Bovendien is het losknippen van Meerstad, zowel financieel als ruimtelijk, geen gemakkelijke opgave.

De keuze van de visitatiecommissie om ook Veendam en Pekela deel uit te laten maken van deze nieuwe gemeente, werd in de dorpenronde vrijwel niet onderschreven. De argumenten die tegen deze indeling worden genoemd lijken vooral ingegeven door onbekendheid. De inwoners van de gemeente Slochteren zeggen weinig redenen te hebben om naar Pekela of Veendam te gaan en doen dat dus ook niet. Daarnaast speelt de afstand een rol. Men vreest dat de gemeentelijke dienstverlening minder goed bereikbaar wordt, vooral voor de minder mobiele inwoners.

Op basis van de dorpenronde, de discussie in de raad en bestuurlijke verkenningen met omliggende gemeenten komen wij tot het volgende voorstel voor herindeling en vorming van een nieuwe gemeente.

Wij kiezen voor de vorming van de gemeente Gorecht die bestaat uit Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Slochteren en de gemeente Haren. Maar het spreekt voor zich dat wij niet alleen bepalen of deze optie tot stand komt. De Groningse gemeenten moeten, liefst in gezamenlijkheid, komen tot een nieuwe gemeentelijke indeling van de provincie die past bij de geformuleerde criteria.

Optie 1, de gemeente Gorecht: Hoogezand-Sappemeer, Haren, Menterwolde en Slochteren

Onze keuze voor deze optie kunnen we onderbouwen met een aantal argumenten.

Economie en voorzieningen

In deze vier gemeenten ligt de economische kernzone langs de A7, vanaf de grens met de stad tot voorbij de aansluiting met de N33. In deze zone is ruimte voor de ontwikkeling van logistiek georiënteerde activiteiten (weg, water en spoor), voor industriële bedrijvigheid en voor (commerciële) dienstverlening die hoge eisen stelt aan bereikbaarheid (zoals grootschalige detailhandel, horeca, gezondheidszorg). Dit biedt vooral goede perspectieven voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid en uitbouw van de werkgeversbenadering gericht op participatie en economische zelfstandigheid van zo veel mogelijk inwoners.

Op langere termijn geldt dit ook voor de N33 als het belang van deze vervoersas richting de Eemshaven nog verder toeneemt, door de verdubbeling van het tracé vanaf de aansluiting met de A7 richting Eemshaven. In die situatie vormt de N33 de belangrijkste ontsluiting van de Eemdelta, ter ontlasting van de routes door de stad Groningen (N46 en 360). Omdat drie van de vier huidige gemeenten deel uit maken van de Regio Groningen-Assen blijft de oriëntatie op de Regio, als gebied en als vrijwillig samenwerkingsverband, in stand.

Vanuit Slochteren is een aanzienlijk deel van de dorpen gericht op commerciële en niet-commerciële voorzieningen in Hoogezand-Sappemeer. Veel maatschappelijke ondernemingen hebben beide gemeenten als werkgebied. Daarnaast heeft de gemeente Haren een scala aan voorzieningen op het gebied van gezondheid, zorg en onderwijs. Inwoners van Slochteren maken veel gebruik van deze voorzieningen. Tegelijkertijd is het een bron van werkgelegenheid voor onze inwoners.

De leefbaarheid van onze landelijke gemeente is een opgave waar we in het kader van Vitaal Platteland samen met Haren en Hoogezand-Sappemeer aan werken. In de nabije toekomst verwachten we dat er meer financiële middelen uit Europa beschikbaar komen voor deze gebiedsopgave.

Ingekomen stukken - Herindeling gemeente Slochteren - Gemeente Slochteren

Grootte

Qua grootte is deze optie iets kleiner dan de alternatieven, ongeveer 80.000 inwoners. Dit heeft onze voorkeur omdat de optimale gemeentegrootte ligt tussen 70.000 en 100.000 inwoners volgens een onderzoek van Leeuwendaal¹. Bij een gemeente van deze omvang is er een goede balans tussen robuustheid en bestuurbaarheid. Uitbreiding van Slochteren, Hoogezand en Menterwolde met de gemeente Haren maakt dat de nieuwe gemeente de optimale en meest efficiënte schaal krijgt.

Bij het oordeel over de grootte van deze gemeente vinden we het van belang dat de grootte van alle Ommelandse gemeenten enigszins in balans blijft. Een gemeente van bij voorbeeld 50.000 inwoners is misschien wel net zo goed geëquipeerd voor bepaalde taken dan een 100.000plus-gemeente maar legt bestuurlijk minder gewicht in de schaal. De nieuwe gemeente moet dus niet veel kleiner zijn dan de andere Groningse gemeenten.

Verhouding stedelijk en dorps

Voor de maatschappelijke en culturele identiteit van de nieuwe gemeente vinden we het van belang dat de verhouding stedelijk-platteland in balans is. Het heeft de voorkeur als er maar één natuurlijke hoofdkern is in plaats van meerdere stedelijke kernen die met elkaar kunnen gaan concurreren binnen de gemeentegrens.

Bij een goede balans tussen dorps en stedelijk is er minder kans op het ontstaan van een dominante stedelijke politieke cultuur. Evenmin is er sprake van een overwegende plattelandscultuur die niet voldoende oog heeft voor de specifieke behoeften van de stedelijke kern.

Huidige samenwerking

Een nieuwe gemeente vormen met onze huidige samenwerkingspartners is relatief de gemakkelijkste opgave. Drie van de vier gemeenten werken al op een groot aantal gebieden samen. Samenwerking op een aantal nieuwe gebieden is in voorbereiding. De samenwerking betreft zowel bedrijfsvoering, dienstverlening als beleid. Belangrijk in dit verband is dat deze drie gemeenten samen de invoering van de drie grote decentralisaties voorbereiden.

Toetreding van de gemeente Haren tot de bestaande samenwerking tussen Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Slochteren is in de aanloop naar de herindeling relatief eenvoudig. De samenwerking met Haren is op dit moment nog beperkt en speelt, afgezien van de Regio Groningen-Assen vooral op het gebied van werk en inkomen, in de vorm van de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie BWR en in het plattelandsbeleid.

Stad en Ommeland

In Grenzeloos Gunnen wordt gesproken over een andere bestuurlijke cultuur en andere bestuurlijke verhoudingen. Daarbij gaat het ook om de balans tussen stad en ommeland. Vanuit de wetenschap dat de betekenis van de stad voor het ommeland zo groot is dat deze invloedssfeer nooit de omvang van één gemeente kan worden, kan het goed zijn voor het evenwicht tussen stad en ommeland als er ten zuidoosten van de stad een krachtige perifere gemeente wordt gevormd. Deze gemeente kan bestaan uit Haren, Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Slochteren zodat de oorspronkelijke T-structuur van de Regiovisie Groningen-Assen op deze nieuwe gemeente past. De ruimtelijke opgaven in dit gebied zijn van vergelijkbare aard, op sociaaleconomisch gebied ontstaat complementariteit: moderne maakindustrie en logistiek in de A7-zone, onderwijs, zorg en (groot- en kleinschalige) detailhandel in Haren en Hoogezand-Sappemeer, zakelijke dienstverlening vooral in Haren en Slochteren. In de dorpenronde is deze variant als favoriet uit de bus gekomen. Inwoners hebben een voorkeur voor samengaan met Hoogezand-Sappemeer en Menterwolde, liefst met Haren er bij.

Waarom ook Haren

Vanuit de ligging van onze gemeenten zijn er veel redenen om deze optie te verkiezen. De gemeenten Haren, Hoogezand-Sappemeer en Slochteren hebben alle drie een sterke relatie met de stad. Net als Slochteren is Haren een groene plattelandsgemeente.

¹ Gemeentelijke fusies en samenwerkingsverbanden, wat levert het eigenlijk op? Hlemstra e.a. 2013

Ingekomen stukken - Herindeling gemeente Slochteren - Gemeente Slochteren

Veel inwoners werken en studeren in de stad, maar er zijn ook veel Stadgers die in een van de drie omliggende gemeenten werken. Voor grootstedelijke voorzieningen zoals cultuur en gezondheidszorg is er een vanzelfsprekende oriëntatie op de stad. Zowel voor bedrijfsvestiging als voor woningbouw fungeren de drie gemeenten als een vanzelfsprekende overloop, zeker in combinatie met het verloop van veel wooncarrières: vanuit het dorp eerst naar de stad om te studeren, na een aantal jaren de stad uit om ruimte te hebben voor het gezin, op hogere leeftijd als emptynester weer terug naar de stad vanwege het hoge voorzieningenniveau. Deze variant maakt het ook vanzelfsprekend dat Meerstad deel uitmaakt van de nieuwe Gorecht-gemeente.

Daarnaast zien we al een aantal jaren de trend dat hooggekwalificeerde (zakelijke) dienstverleners zich bij voorkeur in de periferie van de grote stad vestigen. In Haren was dit altijd al het geval, maar ook in Slochteren zet de trend door dat zakelijke dienstverleners vooral de dorpen in het lint kiezen als vestigingslocatie, vaak in een combinatie van wonen en werken. Deze trend heeft voor een deel van de groei van de werkgelegenheid in onze gemeente gezorgd, naast de banen die op bedrijventpark Rengers gecreëerd worden.

De alternatieven

Het is goed dat we hier ook helder aangeven welke argumenten er zijn om niet voor een van de andere opties kiezen.

Optie 2: 'de Compagnie', bestaande uit de gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde, Veendam, Pekela en Slochteren.

Advies van de Visitatiecommissie

Dit is de indeling die door de visitatiecommissie wordt geschetst. Uit de vragenronde met de visitatiecommissie is ons gebleken dat de inhoudelijke argumentatie voor deze indeling beperkt is. De visitatiecommissie geeft de volgende motivatie voor de samenvoeging van deze vijf gemeenten.

1. Als Pekela en Veendam allebei niet bij de Compagnie, maar bij de gemeente Oost-Groningen komen, krijgt de gemeente Oost-Groningen veel meer inwoners, rond de 120.000. Dit is bijna het dubbele van de andere gemeenten in het Ommeland.
2. De visitatiecommissie veronderstelt dat het relatief gecompliceerd is om in Oost-Groningen vanuit zes bestaande gemeenten (met drie stedelijke kernen) één nieuwe gemeente te vormen.
3. De Compagnie omvat zowel de economische kernzone langs de A7 en als die langs de N33. Dit biedt kansen voor economische ontwikkeling, vanwege de verbinding met Noord-Duitsland en vanwege de uitstraling van de Eemshaven en de verbinding naar de rest van Nederland via de (verdubbelde) N33. Via de Oostboog krijgt Veendam een veel betere railverbinding met Duitsland.

Tegenover deze argumenten van de visitatiecommissie staat dat wij het een nadeel vinden dat deze nieuwe gemeente twee stedelijke hoofdkernen op relatief geringe afstand heeft, Veendam en Hoogezand. Het risico van onderlinge concurrentie bestaat op meerdere gebieden: allocatie van grootschalige voorzieningen, detailhandel, vestiging van bedrijven en dienstverleners. Voor de economische ontwikkeling van de zone langs de A7 en de N33 is het niet per se nodig dat het hele gebied ook in dezelfde gemeente ligt.

Grootte

Qua inwonertal zou dit een robuuste gemeente worden met ongeveer 100.000 inwoners.

Dit schaalvoordeel komt om twee redenen in deze variant minder tot uitdrukking:

1. De relatief grote afstanden binnen deze gemeente zullen gedeconcentreerde dienstverlening noodzakelijk maken. Van Steendam naar Boven-Pekela is het bijna 40 kilometer. Afgezien van de spoorlijnen Groningen-Zuidbroek-Veendam sluit het openbaar vervoer slecht aan op deze vervoersbewegingen. Goede bereikbaarheid van gemeentelijke dienstverlening, ook voor minder mobiele inwoners, is in deze variant dus problematisch. Op meerdere plekken in de gemeente blijven 'loketten' nodig.
2. Grote afstanden verminderen de efficiency in de uitvoering van taken, bij voorbeeld in het beheer van de openbare ruimte, in de afvalinzameling en in de uitvoering van taken in het sociale domein.

Ingekomen stukken - Herindeling gemeente Slochteren - Gemeente Slochteren

Van samenwerken naar herindelen

De samenwerking in Pekela en Veendam heeft vorm gekregen in een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie, de Kompanjle. De andere drie gemeenten (Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Menterwolde) hebben op goede gronden gekozen voor wederzijdse dienstverlening. Dat maakt de ont- en invlechting vanuit de vijf gemeenten naar de nieuwe gemeentelijke organisatie gecompliceerder. Op het gebied van volkshuisvesting, welzijn en zorg en sociale werkvoorziening hebben Veendam en Pekela vooral een oriëntatie op Oost-Groningen. Daarom vinden we hier andere samenwerkingsrelaties, bijvoorbeeld op het gebied van welzijn, wonen en zorg dan in de drie gemeenten in Midden-Groningen.

Optie 3: de A7-gemeente

Alternatieve optie voor Hoogezand-Sappemeer

Ook de A7-variant moeten we hier kort noemen, omdat deze voor het gemeentebestuur van Hoogezand-Sappemeer een van de te onderzoeken opties is. Voor Slochteren is dit geen wenselijke optie om een tweetal redenen.

1. Deze gemeente wordt wel erg uitgestrekt, vanaf de grens met Groningen tot aan de landsgrens is het bijna 45 kilometer over deze A7. Er ligt weliswaar een spoorverbinding, maar inwoners van de gemeente Slochteren hebben altijd nog aanvullend vervoer nodig om bij een station te komen.
2. Daarnaast schatten we in dat twee stedelijke kernen, Hoogezand en Winschoten met elk hun eigen ruimtelijke en sociaaleconomische problematiek gaan overheersen op de politieke en bestuurlijke agenda van de nieuwe gemeente. We vrezen dat er weinig aandacht overblijft om te zorgen voor sterke dorpen en een vitaal platteland. Daarbij komt dat de gemeente Oldambt vanaf het ontstaan in 2010 nog geen duurzaam financieel evenwicht heeft bereikt. De gemeente heeft een kwetsbare economische infrastructuur en een voorzieningenniveau dat vooral in de dorpen onder druk staat. Op peil houden van het koopcentrum, de Blauwe Stad, het toerisme naar het gebied op gang brengen, het zijn stuk voor stuk flinke opgaven voor deze gemeente. Wij schatten in dat dit in combinatie met de opgaven in Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Slochteren voor één gemeente te veel wordt om op al deze punten te gaan scoren.

Aan de andere kant liggen er natuurlijk wel kansen nu het Duitse achterland steeds belangrijker wordt voor Groningen, omdat het economisch zwaartepunt in Europa sinds 1990 sterk naar het Oosten is opgeschoven. Oldenburg, Bremen, Hamburg zijn in de afgelopen periode veel belangrijker geworden dan de Randstad voor groei en innovatie in Noord-Nederland. De eerder genoemde nadelen van deze optie wegen voor ons echter zo zwaar dat ze niet opwegen tegen de plus op het punt van economisch ontwikkelingspotentieel.

Drie opties gewogen

Op basis van genoemde argumenten maken wij een eenduidige keuze voor de vorming van de gemeente Gorecht, bestaande uit Hoogezand-Sappemeer, Haren, Menterwolde en geheel Slochteren. Er is voor ons geen reden om andere opties verder te onderzoeken.

Input voor de nieuwe gemeente

Welke van de opties het ook wordt, een aantal zaken vinden we belangrijk voor de nieuwe gemeente. We willen met elkaar samen optrekken en afspraken maken over beleid, financiën en een proces om te komen tot herindeling. Een proces met go en no go-moment(en). De integrale toekomstvisie, waar ook de visitatiecommissie over adviseert, stellen we gezamenlijk op. Samen maken we een nieuwe stp aan de horizon, die leidend zal zijn bij het bouwen van de nieuwe gemeente. Onderwerpen die daarop niet mogen ontbreken zijn het vasthouden aan het vertrouwen in de kracht van inwoners, multischaligheid, relatie inwoner-bestuur, bereikbaarheid en nabijheid van dienstverlening en bestuur, voorzieningen, de decentralisaties in het sociale domein en in het bijzonder de sociaaleconomische problemen die we daarbij het hoofd moeten bieden.

Ingekomen stukken - Herindeling gemeente Slochteren - Gemeente Slochteren

Naast grootschaligheid ook kleinschaligheid

De commissie Jansen spreekt over grootschaligheid en kleinschaligheid tegelijkertijd. Dat gemeenten groter worden dient publieke doelen; maar "nooit mag in een gemeente het zicht verloren gaan op de inwoners, vitaliteit van gemeenschappen en lokale omstandigheden en behoeften", aldus de visitatiecommissie.

Wij onderschrijven deze beweging van meer eigen kracht. Dat doen we al jaren, zoals blijkt uit onze toekomstvisie Het land van Slochteren 2020 (vastgesteld zomer 2008), waarin we het vooral hadden over eigen en gedeelde verantwoordelijkheid. Het blijkt ook uit de bestuurlijke agenda van zomer 2012, waarin het vertrouwen in mensen voorop staat. In inwoners, verenigingen, maatschappelijk middenveld, in onszelf. We zijn er dus al een tijdje mee bezig. En toch kan de kracht van inwoners, straten, buurten of dorpen beter benut worden. Een grotere afstand tussen bestuur en bewoners kan daarbij juist helpen, aldus de Commissie. Overheidsparticipatie vraagt een andere werkwijze en opstelling van bestuurders en ambtenaren. De Commissie ziet in navolging van de Raad voor het Openbaar Bestuur een andere verhouding tussen overheid en samenleving ontstaan. Men pleit voor een "vermaatschappelijking van publieke taken. Veel mensen willen actief zijn voor hun buurt, dorpskern of vereniging en hebben daarvoor goede ideeën en plannen. Geef ruimte, stimuleer!". Daar past een overheid bij die faciliteert, stimuleert of regisseert. En pas reguleert wanneer dat echt niet anders kan. De ervaring in andere heringedeelde gemeenten laat zien dat grotere gemeenten juist beter in staat zijn dorpen en gemeenschappen ruimte en mogelijkheden te bieden om de eigen verantwoordelijkheid waar te maken.

Bestuurlijke cultuur in Groningen

De visitatiecommissie geeft in het eindrapport Grenzeloos Gunnen een scherp oordeel over de bestuurlijke cultuur in de provincie Groningen. Dan heeft de commissie het over de relatie tussen gemeenten en provinciaal bestuur, waarbij de meerwaarde van een provincie die boven de partijen staat hier onvoldoende of niet wordt gezien. Ook gaat het over de verhouding tussen de twee grootste spelers, het provinciebestuur en het bestuur van de stad Groningen die elkaar op hetzelfde speelveld voortdurend tegenkomen en vaak in de weg zitten.

Uiteindelijk is het vooral de verhouding tussen alle overheden, waarbij bestuurders onvoldoende oog hebben voor de noodzaak om samen te werken aan de grote maatschappelijke en economische opgaven. Met deze houding doen ze onvoldoende recht aan de belangen van alle inwoners van onze provincie. Lokaal bestuur is te veel gericht op de kleine onderwerpen van plaatselijk belang en heeft onvoldoende oog voor de grote regionale en zelfs (Internationale) opgaven. Die lokale focus leidt tot het nastreven van kleine successen, zo nodig ten koste van de buurgemeenten.

Daarom constateert de visitatiecommissie dat een ingrijpende verandering van de politieke en bestuurlijke cultuur in onze provincie nodig is, willen de overheden samen met partners als ondernemingen, kennisinstellingen en maatschappelijke ondernemingen in staat zijn de echte en grote uitdagingen in Noord-Nederland op te pakken. Voldoende besef van urgentie en minder partijen aan tafel moet leiden tot snellere en betere besluitvorming. Economische ontwikkeling, aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt, instandhouding van het voorzieningenniveau in een situatie van krimp en vergrijzing, ruimtelijke kwaliteit in de bebouwde en onbebouwde omgeving, het zijn allemaal grote opgaven waarvoor naar het oordeel van de visitatiecommissie een grotere schaal van denken en doen nodig is.

Hoewel een bestuurlijke schaalvergroting wel een belangrijke voorwaarde is voor een cultuur waarin gemeenten en overheden elkaar het succes gunnen, is een verandering van cultuur dan nog geen vanzelfsprekendheid. Daar is meer voor nodig. Uit evaluerend onderzoek naar eerdere herindelingsoperaties blijkt dat in een heringedeelde gemeente de ambtelijke organisatie relatief snel op een hoger niveau gaat functioneren, maar dat de bestuurlijke en politieke cultuur veel minder snel mee verandert is met de schaalgrootte.

Ingekomen stukken - Herindeling gemeente Slochteren - Gemeente Slochteren

We vinden het van belang dat verandering van de bestuurlijke cultuur in Groningen niet wordt gezien als een autonoom of organisch proces, maar dat dit uitdrukkelijk als een majeure (cultuur)veranderingstraject wordt georganiseerd. Dat kan niet zonder de verantwoordelijkheid hiervoor helder te beleggen, bij voorbeeld bij de VGG, met ondersteuning van de vereniging van griffiers en de Broederschap van gemeentesecretarissen. Ook helpt het om een gezaghebbende en onafhankelijke partij (dus niet de provincie) verantwoordelijk te maken voor de uitvoering en de monitoring van de opbrengsten van het cultuurveranderingstraject.

Ook binnen de nieuwe gemeente onderschrijven we het belang van een verandering van cultuur die de positieve effecten van de structuurverandering ondersteunt en bekrachtigt, zowel in het politiek-bestuurlijke als in het ambtelijke domein. In het traject naar de nieuwe gemeente kunnen we hier niet vroeg genoeg mee beginnen.

Vervolgstappen

Met de colleges van de betrokken en omliggende gemeenten wordt frequent overleg gevoerd. Bestuur van de VGG en het college van Gedeputeerde Staten van Groningen zullen wij periodiek informeren over de voortgang in het herindelingsstraject.

Als er dorpen zijn waarvoor het herindelingsstraject specifieke gevolgen mocht hebben zullen wij apart met de inwoners van deze dorpen communiceren, via de verenigingen dorpsbelangen. Communicatie met de inwoners verloopt via de reguliere media: website, de gemeentelijke pagina van 't Bokkeblad en social media.

Medewerkers worden rechtstreeks en via de ondernemingsraad betrokken bij het herindelingsstraject.

De raad zullen wij voortdurend informeren over relevante ontwikkelingen in de omliggende gemeenten en in de provincie.

Op basis van het besluit van de raad over dit voorstel verwachten wij in het 4e kwartaal van 2013 een concept-herindelingsontwerp voor besluitvorming aan de raad aan te kunnen bieden. Of dit lukt hangt vanzelfsprekend ook af van het tempo van besluitvorming in de andere gemeenten.

Effecten van de herindeling op de bestaande samenwerking

Er zal een natuurlijke ontwikkeling plaatsvinden waarbij het accent langzaam verschuift van de huidige gemeente en de huidige samenwerking naar de vorming van de nieuwe gemeente met alles wat daar voor nodig is. In de samenwerking zullen we steeds meer anticiperen op de nieuwe gemeente. In eigen huis bevorderen we die overgang door een expliciete heroverweging van alle beleid en activiteiten. Bij alles wat we doen en nog gaan doen vragen we ons af hoe dit past in het traject naar herindeling. Zodra duidelijk is hoe de nieuwe gemeente er uit komt te zien, zullen we nieuw beleid ook op de nieuwe schaal gaan ontwikkelen. Als we activiteiten op het gebied van dienstverlening, bedrijfsvoering of beleid lokaal, nog wel op Slochter schaal uitvoeren, moet daar een heel goede reden voor zijn. Sommige zaken zijn verplicht of kunnen we om andere redenen niet langer uitstellen. Daarnaast willen we achterstallig onderhoud voorkomen; wat goed is moet goed blijven, om het in te brengen in de nieuwe gemeente zodra dat kan.

Conclusie

We hebben vastgesteld dat in de gemeente breed draagvlak is voor een herindeling van de gemeente Slochteren. We willen samen met de huidige gemeenten Menterwolde, Hoogezand-Sappemeer en Haren een nieuwe gemeente Gorecht in Midden-Groningen vormen. Uit deze vier gemeenten ontstaat een nieuwe gemeente met voldoende inwoners om op de huidige en toekomstige taken berekend te zijn, qua bestuurskracht en qua omvang van de organisatie. Doordat ook de gemeente Haren opgaat in de nieuwe gemeente Gorecht krijgt Groningen een robuuste buurgemeente ten zuidoosten van de stad. Als betrouwbare buur en stevige samenwerkingspartner in de overgang van stad naar periferie kan deze nieuwe gemeente bijdragen aan de realisatie van de ambities van de stad Groningen als belangrijkste motor voor voorspoed en ontwikkeling van heel Noord-Nederland. Wij stemmen niet in met het advies van de visitatiecommissie, omdat dit voorstel in onze ogen een beter alternatief is en wij vertrouwen hebben in de mogelijkheid om dit alternatief te realiseren.

Ingekomen stukken - Herindeling gemeente Slochteren - Gemeente Slochteren

Deze opvatting willen wij, indien de andere gemeenten deze voorkeur delen zo snel als mogelijk en verantwoord is uitwerken in een concreet herindelingsadvies.

Als de voorkeursvariant van de gemeente Slochteren niet haalbaar is, bij voorbeeld omdat een andere gemeente definitief een andere keuze maakt, ontstaat er een nieuwe situatie. Pas dan is er voor ons aanleiding om alternatieve opties te gaan verkennen.

Ingekomen stukken - Motie gemeentelijke herindeling - Gemeente Winsum

GRIFFIE	
reg.nr.	9213.3810592
ingek.	21 JUL 2013
class.	-7.0751
te beh. door:	98
kople gez. aan:	

gemeente Winsum

Gedeputeerde Staten van de provincie
Groningen
Postbus 610
9700 AP GRONINGEN

Hoofdstraat W 70
Postbus 10
9950 AA Winsum

Tel. (0595) 447777
Fax (0595) 442230

Bank nr. 28.50.09.605
Giro nr. 801308
gemeente@winsum.nl

www.winsum.nl

Datum 18 juli 2013
Uw brief van 2 juli 2013
Ons kenmerk RJB/ 2122
Doorkiesnummer 0595-447704
Onderwerp motie gemeentelijke herindeling

Geacht college,

Op 2 juli 2013 hebben wij uw visie op de bestuurlijke organisatie in Groningen ontvangen. Wij constateren dat deze visie niet in gaat op alle door de gemeenteraad van Winsum gestelde vragen zoals deze zijn gesteld in de u toegezonden brief van de gemeenteraad van 14 juni 2013.

In de visie ontbreekt tevens een inhoudelijke onderbouwing op de stelling dat andere vormen van opschaling dan herindeling (het zogenaamde Nieuwe Groninger Model) niet onderzocht hoeven te worden.

Ook laat uw visie geen ruimte aan de kiezers om tijdens de raadsverkiezingen van 2014 een uitspraak te doen over de herindeling, terwijl u in woord aangegeven heeft dat het proces draagvlak van onderop moet hebben. Daarnaast doet het gepresenteerde tijdsplaatje geen recht aan een zorgvuldige besluitvorming en consultatie van de burger.

Uw visie is voor de gemeenteraad van Winsum aanleiding om op 4 juli 2013 in meerderheid met de bijgevoegde motie in te stemmen. De gemeenteraad van Winsum heeft ons college opgeroepen u te informeren over het feit dat de gemeente Winsum bij haar opvatting blijft dat de burgers zich bij de raadsverkiezingen van maart 2014 bij hun stem mede kunnen laten leiden door de opvattingen van de verschillende partijen ten aanzien van herindeling en er derhalve geen onomkeerbare besluiten voor die datum genomen moeten worden.

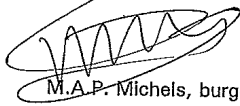
18 JULI 2013

Ingekomen stukken - Motie gemeentelijke herindeling - Gemeente Winsum

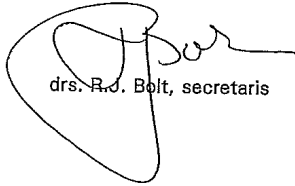
Verder dringt de gemeenteraad van Winsum bij u aan op een met argumenten onderbouwd antwoord op de vraag over de (on)mogelijkheid voor gemeenten om in vier jaar tijd zowel de decentralisaties als de herindeling te realiseren.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Winsum,

M.A.P. Michels, burgemeester

drs. R.O. Bolt, secretaris

Ons kenmerk: RJB/2122
Aantal bijlagen: 1

2

Ingekomen stukken - Motie gemeentelijke herindeling - Gemeente Winsum

Motie gemeentelijke herindeling

De Raad van de Gemeente Winsum, in vergadering bijeen op 4 juli 2013,

Overwegende dat

- De reactie van GS van de provincie (gepresenteerd in "de visie op de bestuurlijke organisatie van Groningen") niet ingaat op alle door ons gestelde vragen. Wij met name een uitspraak missen over de (on)mogelijkheid van het samengaan van de decentralisaties met de herindeling;
- Er in de visie zonder inhoudelijke onderbouwing wordt gesteld dat andere vormen van opschaling dan herindeling (het zogenaamde Nieuwe Groninger Model) niet onderzocht hoeven te worden;
- De reactie geen ruimte laat om de kiezers tijdens de raadsverkiezingen van 2014 een uitspraak te laten doen over de herindeling, terwijl GS in woord aangeven dat het proces draagvlak van onderop moet hebben;
- Het geïmplementeerde tijdsplaatje geen recht doet aan zorgvuldige besluitvorming en consultatie van de burger;

Draagt het College op:

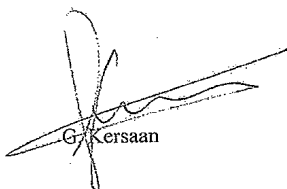
- GS van de provincie te informeren over het feit dat de gemeente Winsum blijft bij haar opvatting dat de burgers zich bij de raadsverkiezingen van maart 2014 bij hun stem mede kunnen laten leiden door de opvattingen van de verschillende partijen ten aanzien van herindeling en er derhalve geen onomkeerbare besluiten voor die datum genomen moeten worden.
- om bij GS aan te dringen op een met argumenten onderbouwd antwoord op onze vraag over de (on)mogelijkheid voor gemeenten om in 4 jaar tijd zowel de decentralisaties als de herindeling te realiseren.
- om in haar contacten met de VGG, provincie en collega bestuurders van de Groninger gemeenten te pleiten voor uitstel van onomkeerbare stappen tot na de raadsverkiezingen van maart 2014.

Ingekomen stukken - Motie gemeentelijke herindeling - Gemeente Winsum

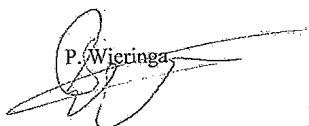
- Deze motie te zenden aan alle Groninger gemeenten ter attentie van de raad en college alsmede aan GS en statenleden van de provincie Groningen, aan de VGG en aan relevante mediacontacten.

En gaat over tot de orde van de dag.

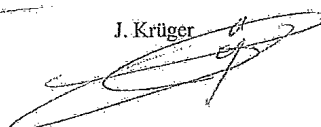
Fractie Gemeente Belangen:

G. Kersaan

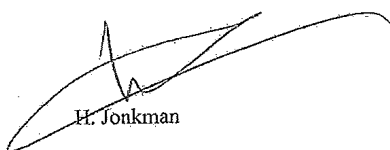

P. Wieringa

J. Krüger

Fractie VVD:

H. Jonkman

W. Bulthuis

Fractie GroenLinks:

M. Verschuren

I. Scheepstra

PARTIJ
VOOR HET
NOORDEN

KNELLEN-DE PROVINCIEGRENZEN ?

Henk Hoiting
Partij voor het Noorden
Juni 2013

Over de auteur

Henk Hoiting werd geboren op 28 mei 1954 te Linde, gemeente Zuidwolde (Dr.). Hij groeide op in Dalerveen en bezocht het Rijkslyceum te Coevorden waar hij in 1972 zijn HBS diploma behaalde. In 1984 sloot hij cum laude de studie sociologie aan de Rijksuniversiteit Groningen af met als specialisaties Algemeen Theoretische en Rechtsociologie, met als bijvakken Filosofie, Andragogie en Criminologie.

Zijn doctoraalscriptie, getiteld "De planningsillusie" betrof een studie naar de gevolgen voor de samenleving van het streven van de overheid om de samenleving door middel van rechtsregels te reguleren. De centrale stelling was dat met dit streven het tegenovergestelde bereikt wordt van de doelstelling; doordat de overheid maatschappelijke taken wegneemt bij de bevolking wordt de samenleving niet socialer, maar minder sociaal.

Daardoor verandert niet alleen de samenleving, maar ook de mentaliteit van het individu. Waardoor de noodzaak tot overheidsregulering alleen maar verder toeneemt en de maatschappelijke cohesie steeds verder afneemt.

Zijn afkeer van centraal georganiseerde sturing is terug te vinden in zijn politieke voorkeur. In plaats van een landelijke politieke partij zette hij zich in voor onafhankelijke politieke partijen. In 1999 richtte hij de kiezersvereniging "De Groningers" op, die net geen zetel in Provinciale Staten wist te behalen. Van 2003 tot 2011 maakte hij deel uit van de fractie van de Partij voor het Noorden, die eerst met twee en daarna met één zetel vertegenwoordigd was in de Staten van Groningen. In 2010 werd hij namens Gemeentebelangen raadslid van de gemeente Bedum. In 2012 nam hij afscheid van die fractie om met zijn eigen eenmansfractie door te gaan als raadslid.

INHOUD

1	Inleiding	1
2	Het onderzoek	3
2.1	Onderzoeksvraag	3
2.2	Onderzoeksopzet	3
3	Het verleden als basis	7
4	Het heden	9
4.1	Criteria huidige situatie	9
4.2	Samenwerking in Noord Nederland	11
4.2.1	<i>Zuidoost Drenthe en Oost Groningen</i>	12
4.2.2	<i>Noord Drenthe, Gorecht, Groningen en het Westerkwartier</i>	14
4.2.3	<i>Noordoost Friesland en Noordwest Groningen</i>	16
4.2.4	<i>Oost Friesland en West Groningen</i>	17
4.2.5	<i>Zuidoost Friesland en West Drenthe</i>	18
4.2.6	<i>Zuidwest Drenthe en de kop van Overijssel</i>	20
4.3	Het heden samengevat	22
5	De Toekomst	25
5.1	Ontwikkeling van het aantal inwoners	25
5.2	Wat willen gemeenten zelf?	26
6	Conclusie	28
7	Geraadpleegde literatuur en bronnen	29

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

INLEIDING 1

De afgelopen jaren hebben zich gekenmerkt door een decentralisatie van rijkstaken of de aankondiging daarvan. Met name gemeenten zagen als gevolg daarvan hun takenpakket fors uitgebreid. Dit leidde tot de vraag of bestaande gemeenten wel in staat zullen zijn die extra taken uit te voeren, dan wel hoe groot een gemeente daarvoor zal moeten zijn. Het kabinet Rutte 2 bevestigt in het regeerakkoord de decentralisatie van rijkstaken en ging in eerste instantie uit van een gemeentelijke schaal van 100.000 inwoners of meer. Over de vraag hoe die gemeenten tot stand komen worden in het regeerakkoord geen concrete uitspraken gedaan. Dit in tegenstelling tot het kabinet Rutte 1, dat expliciet benadrukte dat gemeentelijke herindeling niet opgelegd dient te worden, maar “van onder af” dient plaats te vinden¹. Daarbij is bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak binnen de betreffende gemeenten essentieel. Dit betekende dat het kabinet Rutte 1 het aan gemeenten zelf over wilde laten of er sprake zou zijn van herindeling of dat men de taakverzwaring het hoofd wilde bieden door samenwerking met andere gemeenten. Alsmede dat het aan gemeenten zelf overgelaten werd om te beslissen met welke gemeente men wilde samenwerken of fuseren. Hier lag hier geen opdracht voor provinciebesturen, anders dan het reguliere toezicht op de gemeentelijke financiële huishouding.

Dit neemt niet weg dat provinciebesturen zich zorgen maakten over de bestuurskracht van gemeenten, al dan niet gestimuleerd door hun Staten. Zo sprak Provinciale Staten van Groningen haar zorg hierover uit in de vorm van een motie, waarmee het college van Gedeputeerde Staten (GS) aangemaand werd om actie te ondernemen². Het college van GS gaf vervolgens aan twijfels te hebben over de bestuurskracht van gemeenten in de provincie Groningen en niet te zullen schromen om zich in te zetten voor gemeentelijke herindeling. In dit kader gaf zij opdracht aan BugelHajema om in kaart te brengen welke gemeenten “bij elkaar horen” om zodoende in beeld te krijgen hoe een eventuele herindeling vorm zou moeten krijgen. Een visitatiecommissie rondt het provinciale onderzoek naar de huidige bestuurskracht van Groninger gemeenten af en adviseert over wenselijke ontwikkelingen.

Tegelijkertijd gaf de Vereniging van Groninger Gemeenten (VGG) opdracht aan bureau Berenschot om onderzoek te doen naar gemeentelijke samenwerking om in kaart te brengen welke gemeentelijke samenwerkingsverbanden er zijn in de provincie Groningen en in hoeverre de gemeenten door de clustervorming klaar zijn voor de uitvoering van bestaande en toekomstige taken. Afsproken werd dat de resultaten van beide onderzoeken gebundeld zouden worden en dat de provincie Groningen dit als startpunt gaat gebruiken voor een toekomstperspectief.

Beide onderzoeken beperken zich echter tot de grenzen van de provincie Groningen. Het college van GS van Groningen noemt dit expliciet in de opdracht aan BugelHajema. Daarmee ging het college er van uit dat alleen gemeenten binnen de bestaande provinciegrenzen zouden kunnen of willen samenwerken dan wel fuseren en dat er geen sprake is van samenwerking of samengaan van gemeenten die in verschillende provincies liggen.

Voor intergemeentelijke samenwerking vormen provinciegrenzen geen probleem, maar dat is wel het geval als gemeenten fuseren. Als twee gemeenten in verschillende provincies willen fuseren is er een probleem, want dan is het immers de vraag tot welke provincie die nieuwe gemeente behoort.

De opdracht van het college van GS aan BugelHajema bestond uit het ontwikkelen van een “Vlekkenkaart”³ op basis van een aantal natuurlijke, planologische, demografische en sociale kenmerken, die als basis zou kunnen dienen voor provinciale voorstellen tot gemeentelijke herindeling. Nu zouden overeenkomsten in dergelijke kenmerken ook van toepassing kunnen zijn op gemeenten die in verschillende provincies liggen, waarmee de vraag ontstaat of samenwerking of samenvoeging van dergelijke gemeenten voor de hand zou liggen.

1 Zie “Beleidskader gemeentelijke herindeling” d.d. 12 juli 2011, kenmerk 2011-2000257199

2 Motie Christen Unie en D66 d.d. 28-9-2011

3 Rapport “Vlekkenkaarten Provincie Groningen”, BugelHajema adviseurs bv. 21 mei 2012

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

Deze vraag staat centraal in dit onderzoek naar gemeentelijke samenwerking in Noord Nederland, dat plaatsvindt in opdracht van de Onafhankelijke Senaatsfractie in de Eerste Kamer en de Partij voor het Noorden. Het onderzoek beoogt een antwoord te geven op de vraag of de provinciegrenzen in Noord Nederland knellen als het gaat om de door gemeenten zelf gewenste samenwerkingsverbanden of fusies. Als dat het geval is zou dat, gelet op het vastgestelde beleidskader en de omvang en het belang van de gemeentelijke taken, betekenen dat het wenselijk is om tevens de provinciale indeling van Noord Nederland aan de orde te stellen.

Het kabinet Rutte 2 geeft in het regeerakkoord te kennen het aantal provincies in Nederland te willen reduceren tot 5 landsdelen. Daarmee zou het probleem van knellende provinciegrenzen mogelijk opgelost kunnen zijn. Maar ook dan is er, afhankelijk van waar de nieuwe grenzen getrokken worden, mogelijk sprake van knellende grenzen. Het wegnemen van knelpunten vereist bovendien dat provinciale herindeling voorafgaat aan die van gemeenten. Uit de uitkomsten van dit onderzoek dient te blijken of het in verband met de door gemeenten gewenste ontwikkelingen wenselijk is de provinciale indeling van Noord Nederland te wijzigen.

HET ONDERZOEK 2

2.1 ONDERZOEKSVRAAG

Centrale vraag in dit onderzoek is;

Vormen de huidige provinciegrenzen in Noord Nederland een beperking bij de bepaling van de voorkeur die gemeenten zelf hebben voor intergemeentelijke samenwerking?

Daarbij dient opgemerkt te worden dat samenwerking van gemeenten niet altijd vrijblijvend is, maar in meerdere of mindere mate een opmaat vormt voor samenvoeging van bestaande gemeenten. Vooral als er sprake is van intergemeentelijke samenwerking in de vorm van samenvoeging van (delen van) de uitvoeringsorganisatie, zal samenvoeging met een andere gemeente gecompliceerd zijn. De geïnstitutionaliseerde samenwerking zal dan immers "afgebroken" moeten worden voordat de samenvoeging kan plaatsvinden.

Ook als er geen intentie tot fusie ten grondslag ligt aan samenwerking, kunnen bestaande samenwerkingsverbanden zodoende alternatieve samenwerking of samenvoeging belemmeren.

Bijkomend zijn de onderzoeksvragen aan de orde naar de mate waarin er sprake is van samenwerking tussen gemeenten in verschillende provincies dan wel dat die belemmerd wordt door al bestaande gemeentelijke samenwerkingsverbanden en de vraag naar de specifieke gemeenten en provincies waar het om gaat. Samenvattend kan gesteld worden dat het doel van dit onderzoek is om in kaart te brengen welke relaties er bestaan of gewenst worden tussen gemeenten in Noord Nederland waarvan een deel van de grens samenvalt met de provinciegrens en om te voorspellen of die relaties of wensen daartoe, in combinatie met andere relevante factoren, kunnen leiden tot nieuwe gemeenten die de bestaande provinciegrenzen overschrijden.

2.2 ONDERZOEKSOPZET

In feite impliceert de hiervoor beschreven onderzoeksvraag dat onderzocht wordt of de beperking die het college van GS meegaf in de opdracht aan BugelHajema, om zich bij het opmaken van een vlekkenkaart te beperken tot de provinciegrenzen, juist was. Om die vraag zo goed mogelijk te kunnen beantwoorden, worden hier voor een deel dezelfde criteria gebruikt als door BugelHajema om de verbanden tussen gemeenten in kaart te brengen. Ook wordt vastgehouden aan de indeling van BugelHajema in de vorm van: "verleden, heden en toekomst". Daarbij worden de meest relevante door BugelHajema gehanteerde criteria overgenomen, aangevuld met criteria die eveneens relevant zijn voor de samenhang van gemeenten. Maar dan niet alleen in de provincie Groningen, maar in heel Noord Nederland.

Omdat de centrale onderzoeksvraag betrekking heeft op de provinciegrenzen in Noord Nederland, beperkt dit onderzoek zich dan ook tot die gemeenten die aan de grenzen van noordelijke drie provincies gelegen zijn;

Friesland

Dongeradeel
Kollumerland c.a.
Achtkarpselen
Smallingerland
Opsterland
Ooststellingwerf
Weststellingwerf
Lemsterland

Groningen

de Marne
Grootegast
Marum
Leek
Groningen
Haren
Hoogezand-Sappemeer
Veendam
Stadskanaal
Vlagtwedde

Drenthe

Noordenveld
Tynaarlo
AA en Hunze
Borger-Odoorn
Emmen
Hoogeveen
De Wolden
Meppel
Westerveld
Midden Drenthe

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

Bij deze keuze is er van uitgegaan dat alleen gemeentes zullen fuseren die aan elkaar grenzen. Daarbij is het mogelijk dat een gemeente die niet aan de provinciegrenzen ligt, toch in aanmerking komt voor samengaan met een gemeente in een andere provincie. Maar omdat het onwaarschijnlijk is dat er gemeenten zullen samengaan die in verschillende provincies liggen, maar geen van tweeën aan een provinciegrens liggen of deel uitmaken van een groter samenwerkingsverband waar dat voor geldt, is die kans verwaarloosbaar. Als er slechts één gemeente aan de grens ligt, vertekent dat het onderzoek niet, aangezien we de gegevens van die samenwerking dan terugvinden bij die gemeente. De gegevens van de gemeente die niet aan de grens ligt, vinden we terug bij de gemeente die daar wel aan grenst. Daardoor is er ook aandacht voor mogelijke verbanden die de grenzen van Noord Nederland overschrijden. Van gemeenten aan de grens met Overijssel en Flevoland zal blijken of die grens knellend is zonder dat gemeenten uit die provincies benaderd zijn.

Van de betreffende gemeenten is op basis van een aantal criteria in kaart gebracht wat de overeenkomsten en verschillen zijn. Daarbij zijn per rubriek in verschillende mate de criteria van BugelHajema overgenomen.

Uit de rubriek "*Het verleden*" zijn overgenomen:

- Fysisch-geologische kenmerken
- Cultuurhistorische kenmerken
- Bestuurlijke indeling in het verleden

Dit onderzoek heeft daar aan toegevoegd het criterium - Taalkundige kenmerken omdat dit een indicator is voor overeenkomsten tussen gemeenten.

Uit de rubriek "*Het heden*" zijn slechts enkele criteria overgenomen.

Gegevens over "pendelstromen" en "gebruik maken van elkaars voorzieningen" zeggen iets over de samenhang van gemeenten en de interactie van haar inwoners en zijn relevant. Deze criteria staan centraal in het onderzoek dat Mathijs Vreman gedaan heeft in opdracht van VNO-NCW Noord, de noordelijke ondernemersorganisatie. Dat onderzoek diende in kaart te brengen hoe een logische functionele regionale indeling van Noord Nederland er uit zou kunnen zien¹. Regio's zijn in zijn studie gecentreerd rond centra waar de regionale voorzieningen gevestigd zijn. Economische motieven spelen daarin echter een grotere rol dan sociaal bestuurlijke.

"Werkloosheidscijfers" en "verkeersintensiteit" daarentegen zeggen wel iets over het gedrag van inwoners, maar zijn naar mijn mening niet direct relevant voor eventuele samenvoeging van gemeenten. In plaats van deze factoren is in dit onderzoek in kaart gebracht hoe de "politieke kleur" is van de betreffende gemeenten. Er wordt in kaart gebracht hoe de raad is samengesteld. Daaruit valt af te leiden wat de overeenkomsten en verschillen zijn in het stemgedrag van de bevolking bij de laatste verkiezing der gemeenteraden. Zo blijkt welke gemeenten in dat opzicht bij elkaar horen of juist niet. Verwacht mag worden dat vergelijkbare samenstelling van gemeenteraden de samenwerking tussen gemeenten bevordert.

1 Zie M. Vreman "Een toekomstige regionale indeling van Noord Nederland". RUG 2011

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

De rubriek "De toekomst" bestaat in de eerste plaats, conform het onderzoek van BugelHajema, uit onderzoek naar samenwerkingsverbanden waarmee de gemeenten toekomstbestendig hopen te zijn. Deze samenwerkingen worden in dit rapport beschreven in "Het heden"

De gemeenten hebben een vragenlijst ontvangen om antwoord te krijgen op de vraag naar:

Bestaande samenwerkingsverbanden

1. Gevraagd is op welk van de 14 door BugelHajema genoemde terreinen men samenwerkt met één of meerdere gemeenten. Daarbij ging het om de volgende samenwerkingsterreinen:

- Belastingen
- Sociale Dienst
- Inkoop
- Personeelszaken
- Automatisering
- Brandweer
- Ontwikkeling Bedrijventerreinen
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)
- Sociale Werkvoorziening (WSW)
- AWBZ
- Salarisadministratie
- Informatievoorziening
- Afvalverwijdering
- Wet Werken naar Vermogen

Daarnaast kon men aangeven of er nog op andere gebieden samenwerking is

2. Met welke gemeente(n) er samengewerkt wordt.

3. Wat de vorm van de samenwerking is; een Gemeenschappelijke Regeling (GR), een dienstverleningsovereenkomst (DVO), informele samenwerking of een andere vorm.

Voor de hand liggende- of wenselijke samenwerkingsverbanden

Hierbij konden gemeenten aangeven:

1: of het op grond van bestaande factoren (geografisch, sociaal, economisch, infrastructuur) voor de hand ligt dat de gemeente samen gaat werken met één of meerdere gemeente(n) in een aangrenzende provincie en zo ja met wie.

2: of de intentie aanwezig is om met één of meerder gemeenten in een aangrenzende provincie samen te werken en zo ja met welke gemeente(n).

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

6

KNELLEN-DE PROVINCIEGRENZEN ?

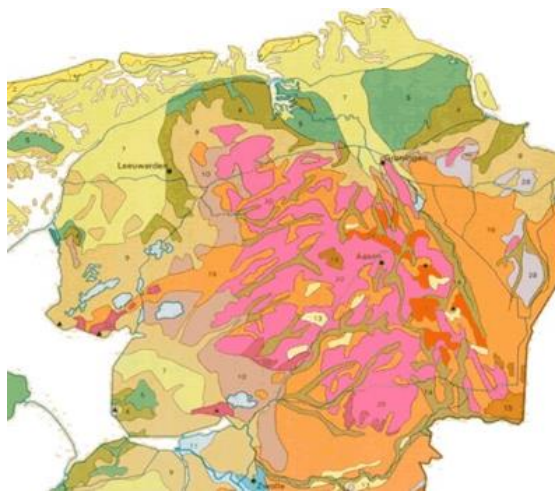
HET VERLEDEN ALS BASIS 3

De basis van de vlekkenkaarten waarmee de gemeentelijke samenhang in de provincie Groningen duidelijk gemaakt wordt, wordt gevormd door historische gegevens.

BugelHajema gebruikt hiervoor gegevens over de landschappelijke indeling in de provincie, waarin ook de bodemopbouw tot uitdrukking komt.

Hoewel dit in deze tijd minder van belang is, kan gesteld worden dat geomorfologische kenmerken van het landschap en de daaraan ten grondslag liggende bodemopbouw, in vroeger tijden het leef- en bewegingspatroon van de inwoners bepaalden. In de Veenkoloniën leefde men immers anders dan op de zandgronden van de Hondsrug, in Westerwolde of op de Wierden in Noord Groningen. Aangezien in het verleden de mobiliteit van de mensen, mede door de fysieke ondergrond beperkt was, was er sprake van een gebiedseigen mentaliteit. Na 1900, zo geeft BugelHajema aan, ging de mens meer en meer het landschap zelf vormgeven en nam mede daardoor de mobiliteit toe. Gebieden werden ontsloten en inwoners kregen meer contact met inwoners van omliggende gebieden. Desalniettemin kan gesteld worden dat, hoewel er van die oude toestand weinig meer over is, er nog steeds sprake van is dat mensen zich in een bepaald gebied thuis voelen en de oude gebiedskenmerken dus nog steeds een indicator zijn voor sociale cohesie. Daarvan uitgaande is het interessant om te zien in hoeverre de opbouw van de bodem en de daardoor bepaalde gebiedsindeling past binnen de provinciegrenzen in Noord Nederland.

De bodemopbouw in Noord Nederland laat zien dat de grenzen tussen de verschillende ondergronden niet overeenkomen met de provinciegrenzen. Met name het veengebied ten oosten van de Hondsrug in de provincie Drenthe strekt zich uit tot buiten de grenzen van deze provincie.

KAART 1: BODEMOPBOUW NOORD NEDERLAND
(BRON: ST. WETENSCHAPPELIJKE ATLAS VAN NEDERLAND)

Zo hoort een deel van het veenkoloniale gebied in het oosten van Noord Nederland zowel tot de provincie Drenthe als de provincie Groningen. Hetzelfde geldt voor het westen van Drenthe, dat qua bodemopbouw overeenkomt met het oosten van de provincie Friesland.

Over die oorspronkelijke bodemgesteldheid kan niet alleen gesteld worden dat die bepalend was voor de geologische kenmerken van gebieden en daarmee voor sociale entiteiten, maar ook dat het Noord Nederland als gebied bepaalde. Met name de Drentse venen vormden immers een obstakel om de achterliggende gebieden te bereiken en daarmee een natuurlijke grens van het Noorden van Nederland. Daarmee was de fysieke ondergrond van belang voor de bestuurlijke indeling van Noord Nederland.

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

Deze kaart laat zien dat het gebied van de huidige provincie Drenthe in 1543 in zijn geheel tot de Oversticht behoorde. De stad Groningen behoorde in die tijd tot het Landschap Drenthe, eveneens onderdeel van de Oversticht en zodoende van de wereldlijke heerschappij van de aartsbisschop van Utrecht, dat in die tijd onder het gezag van keizer Karel V viel. Ook de grens tussen het noordwesten van de Oversticht en het toenmalige gewest Friesland kwam indertijd niet overeen met de huidige provinciegrenzen. Met name het gebied der Stellingwerven behoorde toen niet tot het gebied van de huidige provincie Friesland.

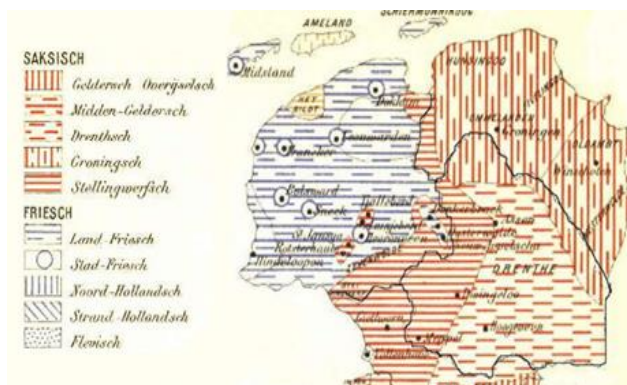
Dat strookt met de indeling in taalgebieden in Noord-Nederland; zoals weergegeven in kaart 3 behoren de Stellingwerven dan ook niet tot het Friese taalgebied, omdat het Stellingwerfs tot de Nedersaksische talen behoort.

KAART 2: DE GEBIEDEN STICHT EN OVERSTICHT IN 1543

(BRON: WIKIPEDIA)

Uit kaart 3 blijkt dat de huidige grens tussen Friesland en Drenthe niet overeenkomt met de taalgrens, hetgeen voortkomt uit de specifieke geschiedenis van de Stellingwerven.

Dit thans tot Friesland behorende gebied maakte hier lange tijd geen deel van uit. Het had een status aparte omdat het weigerde te gehoorzamen aan de overheerser. Maar omdat het gebied economisch niet erg interessant was, greep deze niet in.

KAART 3: DIALECTEN IN NEDERLAND

(BRON: J. VAN GINNEKEN)

Sinds 1504 behoren de Stellingwerven tot Friesland, maar het Stellingwerfs behoort nog steeds tot het Nedersaksische taalgebied. Voor zover deze taal nog gesproken wordt is deze regio op basis van dit criterium eerder verwant aan Drenthe dan aan Friesland. Ook valt op dat het Stellingwerfse gebied doorloopt tot aan de kust en een scheiding vormt tussen het Friese taalgebied en het Gronings.

Tot slot blijkt uit deze kaart dat de Gronings/Drentse dialectgrens niet overeenkomt met de huidige provinciegrenzen.

4.1 CRITERIA HUIDIGE SITUATIE

In dit hoofdstuk gaat BugelHajema in op de feitelijke kenmerken van de bevolking en het gebruik van voorzieningen en infrastructuur. In dat kader is er aandacht voor:

- bevolkingsontwikkeling 2006-2011
- voorzieningen en het gebruik daarvan
- werk en inkomen
- verkeer
- samenwerking tussen gemeenten

Hiervoor zijn gegevens verzameld en in kaart gebracht over;

- **Procentuele ontwikkeling van de bevolking in de periode 2006-2011.**

Deze gegevens zijn weliswaar interessant om te laten zien hoe de ontwikkeling van het aantal inwoners per gemeente de afgelopen jaren geweest is, maar voegt weinig toe aan de discussie over de vraag welke gemeenten dienen samen te werken of te fuseren. In de eerste plaats omdat uit de kaart blijkt dat de verschillen niet zozeer per gemeente variëren, als wel per regio. Aan de noord- en oostrand van de provincie Groningen en in het zuidoosten neemt de bevolking in aantal af, terwijl in het centrum en in het zuidwesten sprake is van groei.

Het regionale karakter van deze ontwikkeling betekent dat deze moeilijk te compenseren is door gemeentelijke schaalvergroting. Een fusie van Delfzijl en Leek is immers niet te realiseren. Daarnaast is niet zozeer de ontwikkeling van de afgelopen jaren van belang, als wel de prognose voor de komende decennia. Zeker als er, zoals door het kabinet Rutte 2, eisen gesteld worden als een minimaal aantal inwoners van 100.000.

Daar besteedt BugelHajema aandacht aan, maar zien we wel de afname van het aantal jongeren (ontgroening) en de groei van het aantal ouderen (vergrijzing) in kaart gebracht, maar niet de totale bevolkingsontwikkeling per gemeente. Wel is er aandacht voor de ontwikkeling van de bevolking in de bestaande samenwerkingsclusters. Daarmee wordt voorgesorteerd op de bestaande samenwerking, terwijl het juist van belang is om na te gaan welke alternatieven haalbaar en voor de hand liggend zullen zijn als we rekening houden met toekomstige demografische ontwikkelingen. In dit onderzoek zal in het volgende hoofdstuk die prognose in kaart gebracht worden om de schaal van combinaties van gemeenten te kunnen beoordelen.

- **Bevolkingsdichtheid in inwonertal per km².**

Ook hiervoor geldt dat het de vraag is in hoeverre dit iets toevoegt aan de discussie over herindeling of samenwerking of het zou al moeten gaan over de vraag of er een mate van homogeniteit moet zijn in de eventueel te vormen gemeenten. Een gemeente met relatief weinig inwoners in een groot gebied heeft andere financieringsbehoeften dan een stedelijke gemeente met een hoge bevolkingsdichtheid. Maar zolang er in de rijksbijdrage aan gemeenten rekening gehouden wordt met dergelijke factoren, is de bevolkingsdichtheid geen relevant criterium.

- **Werkloosheidspercentage**

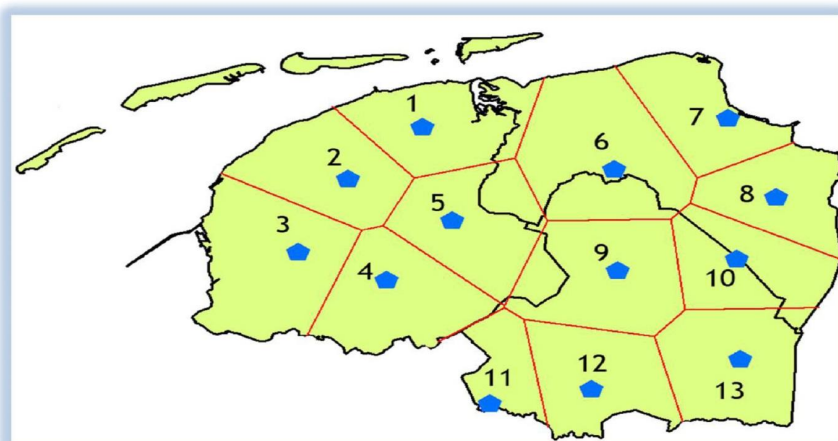
Hiervoor geldt hetzelfde als voor de procentuele ontwikkeling van de bevolking. Rekening houden met werkloosheidspercentages bij herindeling is niet alleen beperkt relevant, maar ook niet haalbaar aangezien de werkloosheid het grootst is in het oosten van de provincie Groningen en eerder regio-gebonden is dan dat gemeenten er in een regio positief of negatief uitspringen. Interessant is de tabel waarin weergegeven wordt waar mensen wonen en werken. Maar de uitkomsten daarvan laten zien dat naarmate de afstand toeneemt, er minder mensen werken in het economische centrum van de provincie, te weten de stad Groningen.

Dat geldt ook voor de relatie tussen wonen in Groningen en werken in Drenthe: hoe verder een regio verwijderd is van Drenthe, hoe kleiner het aantal mensen dat daar werkt.

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

- Voorzieningen en het gebruik daarvan.

Vervolgens brengt BugelHajema in kaart waar de grotere winkelconcentraties gesitueerd zijn. Alsmede waar de middelbare scholen gevestigd zijn en waar de leerlingen daarvan vandaan komen. Het zal geen verbazing wekken dat uit het overzicht blijkt dat er een relatie is tussen de omvang van een stad of dorp en de concentratie van winkels. Als winkelconcentratie van belang is voor gemeentelijke herindeling, dan is de aanwezigheid van een grote kern dat evenzeer. In het rapport van M. Vreman is ersprake van een regionale indeling van Noord Nederland op basis van de aanwezigheid van een kern met belangrijke voorzieningen als één van de belangrijke criteria voor gemeentelijke indeling van het Noorden (kaart 4)

KAART 4: OPTIMALE REGIONALE INDELING
(BRON: "EEN TOEKOMSTIGE REGIONALE INDELING VAN NOORD NEDERLAND" RUG)

Of de aanwezigheid van middelbare scholen van belang is voor gemeentelijke herindeling is de vraag. Gemeenten hebben immers meer een taak op het gebied van basisonderwijs dan ten aanzien van middelbaar onderwijs. Uiteraard is het van belang dat er middelbare schoolvoorzieningen zijn op niet te grote afstand, maar dat wil niet zeggen dat het van belang is dat een school in dezelfde gemeente gevestigd is als waar men woont. Net als bij de relatie wonen-werken is de bereikbaarheid belangrijker dan de gemeentelijke indeling. Goede wegen en goed openbaar vervoer zijn hier van groot belang. De aandacht van BugelHajema voor verkeersintensiteiten is in dat opzicht interessant, maar niet als het gaat om de vraag hoe de provincie het best bestuurlijk ingedeeld kan worden.

- Samenwerking.

Deze door BugelHajema gehanteerde rubriek is naar mijn inzien wel relevant voor de toekomstige samenwerking of bestuurlijke indeling. Er is in kaart gebracht welke samenwerkingsverbanden er bestaan tussen gemeenten in de provincie Groningen. Als er sprake is van samenwerking is het immers duidelijk dat de samenwerkende gemeenten "elkaar gevonden hebben" en zich op basis van vrijwilligheid aan elkaar gecommitteerd. Daarmee is niet alleen een basis gelegd voor eventuele uitbreiding van die samenwerking, maar zal het ook lastig zijn om op het betreffende gebied met een andere gemeente te gaan samenwerken of samen te gaan. Voordat dit mogelijk is dient immers eerst de al bestaande samenwerking met een andere gemeente afgebroken moeten worden. Gemeentelijke samenwerking kan derhalve beschouwd worden als een opmaat voor verdere samenwerking of fusie.

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

4.2 SAMENWERKING IN NOORD NEDERLAND

Dit laatste criterium is mijns inziens dusdanig relevant dat het in dit onderzoek centraal staat. Aan de gemeenten die gesitueerd zijn aan één provinciegrens in Noord Nederland is gevraagd met welke gemeenten men samenwerkt. Daarbij zijn, zoals beschreven in de onderzoeksopzet, dezelfde samenwerkingsterreinen gehanteerd als door BugelHajema. Met als doel om inzicht te krijgen in de vraag of er sprake is van samenwerkingsverbanden tussen gemeenten die in verschillende provincies liggen. Waarbij opgemerkt dient te worden dat de vraag naar samenwerking op het eerste terrein, de Brandweezorg, inmiddels achterhaald is. Vaak tegen de zin van gemeenten en bestaande brandweerkorpsen heeft het Rijk ingegrepen in de bestaande organisatie en deze op provinciale schaal opgetuigd overeenkomstig de indeling in Veiligheidsregio's. Desalniettemin is dit terrein meegenomen in de vragenlijst aan de gemeenten om deze zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij het onderzoek van BugelHajema.

Uitgangspunt is de gedachte dat samenwerking een opmaat is voor verdere samenwerking en dat het lastig is om te fuseren met een gemeente terwijl men al samenwerkt met een andere gemeente. Daarbij is het echter wel van belang om welke samenwerkingsvorm(en) het gaat. Van belang is dus niet alleen, zoals in het onderzoek van BugelHajema, het aantal terreinen waarop men samenwerkt, maar ook of en hoe die samenwerking formeel vastgelegd is. Een gemeenschappelijke regeling is immers veel formeler dan een informeel samenwerkingsverband waarmee gemeenten bijvoorbeeld afgesproken hebben om samen op te trekken om inkoopvoordelen te behalen. De stelling dat samenwerking tussen de gemeenten een opmaat is voor verdere samenwerking of fusie dient dan ook in dit kader genuanceerd te worden. Voor de ene samenwerkingsvorm geldt dat meer dan voor een andere.

Sommige gemeenten hebben samenwerkingsafspraken die men relatief eenvoudig zou kunnen beëindigen om met een andere gemeente te gaan samenwerken, bijvoorbeeld de eerder genoemde informele samenwerkingsverbanden. Voor andere samenwerkingsverbanden geldt dit niet of in mindere mate. Een gemeenschappelijke regeling kan stopgezet worden, al zal dat de nodige afwikkelingsinspanningen kosten. Als gemeenten afdelingen samengevoegd hebben, zoals Bedum, Winsum en De Marne in Groningen en Westerveld en Steenwijkerland in Drenthe en Overijssel, zal ontvlechting veel lastiger zijn. Als de gehele uitvoeringsorganisatie samengevoegd is, zoals bij Veendam en Pekela, is dat nog veel gecompliceerder. Dat geldt ook voor een gemeente die het hele ambtelijke gebeuren ondergebracht heeft bij een andere gemeente, zoals Ten Boer bij de stad Groningen. Daarom is in dit onderzoek niet alleen gevraagd met wie men samenwerkt maar ook naar het verband waarin dit gebeurt: Gemeenschappelijke regeling, Inkoop van diensten (ook Dienstverleningsopdracht of DVO) of informeel. Onder Dienstverleningsovereenkomsten wordt hier samenwerking bedoeld waarbij één of meer diensten ingekocht worden bij een andere gemeente. Gemeentelijke deelname aan stichtingen, verenigingen, BV's of NV's valt daar in dit onderzoek niet onder. In verband met de onderzoeksvraag is het met name belangrijk om in kaart te brengen welke samenwerkingsverbanden er zijn tussen gemeenten die in verschillende provincies liggen.

Het grensgebied tussen de provincies Friesland, Groningen, Drenthe en Overijssel kan, zowel op basis van geografische criteria als aan de hand van al bestaande samenwerking onderverdeeld worden in 6 regio's, te weten:

- ✦ Zuidoost Drenthe en Oost Groningen
- ✦ Noord Drenthe, Gorecht, Groningen en Westerkwartier
- ✦ Noordwest Groningen en Noordoost Friesland
- ✦ Oost Friesland en West Groningen
- ✦ Oost Friesland en West Drenthe
- ✦ Zuidwest Drenthe en de kop van Overijssel

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

4.2.1 ZUIDOOST DRENTHE EN OOST GRONINGEN

Deze regio omvat de Drentse gemeenten Emmen, Borger-Odoorn en Aa en Hunze en de Groninger gemeenten Stadskanaal, Vlagtwedde en Veendam. Uit de vragenlijsten blijkt dat met name de gemeenten Emmen en Borger-Odoorn op meerdere terreinen samenwerken en dat hetzelfde geldt voor de gemeenten Stadskanaal en Vlagtwedde. De samenwerking in deze regio kan, is met inachtneming van de samenwerkingsvorm, in de onderstaande tabel weergegeven. Daarbij is terrein 1 (brandweezorg) buiten beschouwing gelaten.

De afkortingen geven de samenwerkingsvorm aan:

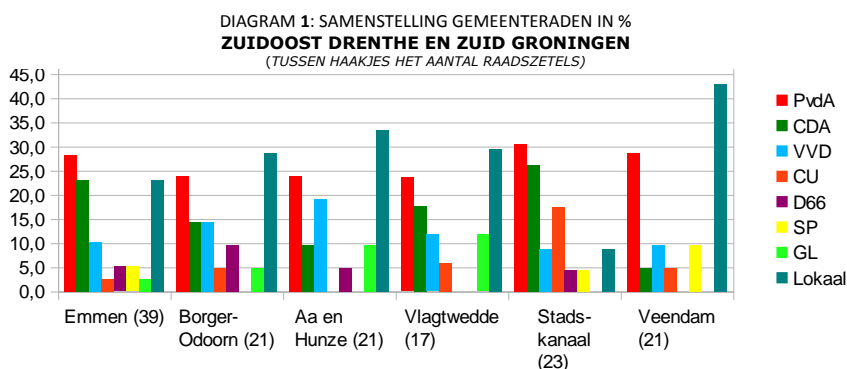
- Gemeenschappelijke Regeling (GR)
- Dienstverleningsovereenkomst (DVO)
- informeel (I)

NAAM	Emmen	Borger-Odoorn	Aa en Hunze	Vlagtwedde	Stadskanaal	Veendam
Emmen		1GR, 4 DVO, 1 I				
Borger-Odoorn	1GR, 4 DVO, 1 I			1 GR	1 GR, 1 I	1 GR
Aa en Hunze						
Vlagtwedde		1 GR			1GR, 2 DVO, 4I	1 GR
Stadskanaal		1 GR, 1 I		1GR, 1DVO, 4I		1 GR
Veendam		1 GR		1 GR	1 GR	

Opvallend in deze regio is de positie van de gemeente AA en Hunze. De Drentse gemeenten Emmen en Borger-Odoorn en de Groninger gemeenten Vlagtwedde, Veendam en Stadskanaal werken samen, de gemeente AA en Hunze valt daar buiten. Samenwerking die de provinciegrens overschrijdt is er in de vorm van een gemeenschappelijke regeling op het gebied van de WSW, waarin Emmen, Borger-Odoorn, Vlagtwedde, Veendam en Stadskanaal verenigd zijn, samen met de gemeente Coevorden.

Grensoverschrijdend is ook een samenwerkingsverband van de provincies Groningen en Drenthe, de gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Emmen, Hoogezand-Sappemeer, Stadskanaal, Pekela, Veendam, Vlagtwedde en de waterschappen Hunze en Aa's en Velt en Vecht genaamd "Agenda van de Veenkoloniën". De samenwerking is gericht op de sociaal-economische versterking van de Veenkoloniën, met name van de agrarische sector, met aandacht voor energie en water. Hoewel hier geen sprake is van een formeel samenwerkingsverband zoals een gemeenschappelijke regeling of dienstverleningsovereenkomst, geeft dit project aan dat het betreffende gebied gemeenschappelijke kenmerken en belangen heeft. De samenstelling van de raden van de gemeenten in dit gebied, oftewel de "politieke kleur" wordt in diagram 1 gevisualiseerd.

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

We zien dat in al deze gemeenten de PvdA het grootst is als we de lokale partijen buiten beschouwing laten. Die lokale, onafhankelijke partijen nemen, Stadskanaal uitgezonderd, in deze regio een flinke positie in de raad in. Hoewel er geen conclusies getrokken kunnen worden over de bereidheid van lokale partijen om samen te werken met naburige gemeenten, ligt voor de hand dat fracties van de landelijke partijen in verschillende gemeenten meer contact met elkaar hebben, waardoor er eerder sprake zou kunnen zijn van een basis voor samenwerking. Het zou interessant zijn om uit te zoeken in hoeverre de relatieve omvang van lokale partijen in raden van invloed is op de bereidheid om samen te werken of te fuseren met een andere gemeente. Als we de lokale partijen buiten beschouwing laten valt op dat de combinatie PvdA en CDA in alle gemeenten met uitzondering van Aa en Hunze relatief groot is. De gemeente AA en Hunze wijkt af in de zin dat de VVD hier relatief groot is, terwijl Stadskanaal afwijkt doordat lokale partijen hier relatief klein zijn en de CU juist wat meer aanhang heeft.

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

4.2.2 NOORD DRENTHE, GORECHT, GRONINGEN EN HET WESTERKWARTIER

De vraag of de provinciegrenzen knellen als het gaat om gemeentelijke fusie, kan bevestigend beantwoord worden in de verleden tijd. Aan het eind van de vorige eeuw was er sprake van plannen van de gemeente Haren met de toenmalige gemeenten Zuidlaren en Eelde-Paterswolde om samen te gaan. Deze plannen zijn afgeblazen omdat de betreffende gemeenten niet in dezelfde provincie lagen². Er kan dus gesteld worden dat de grens tussen Drenthe en Groningen toen knellend was en dat de gemeentelijke indeling er nu anders uit zou zien als dat toen niet het geval geweest was.

In dit gebied is sprake van een vrijwillig samenwerkingsverband tussen de provincies Groningen en Drenthe en de gemeenten Assen, Groningen, Haren, Tynaarlo, Leek, Noordenveld, Hoogezand-Sappemeer, Slochteren, Ten Boer, Bedum, Winsum en Zuidhorn onder de naam "Regiovisie Groningen-Assen". Dit samenwerkingsverband is gericht op economische ontwikkeling van de regio met behoud van de bestaande kernkwaliteiten. In dit verband zijn en worden er afspraken gemaakt over woningbouw, bedrijventerreinen en vervoerssystemen inclusief een (her)verdeling van financiële middelen. Hoewel deze samenwerking aangeeft dat er sprake is van een gemeenschappelijk belang, kan niet gesteld worden dat de provinciegrens hier belemmerend werkt. Hetgeen waarschijnlijk te maken heeft met de beperkte omvang van de doelstelling in combinatie met het voordeel dat het merendeel van de deelnemende gemeenten heeft door de genoemde herverdeling van middelen. Daarnaast is de sterke regierol van de provincies hier van belang alsmede dat er sprake is van een duidelijk convenant.

Als we kijken naar de overige samenwerkingsverbanden, zoals weergegeven in onderstaande tabel, dan valt op dat de gemeente Haren weinig samenwerkingsverbanden kent. Nadat samengaan met Zuidlaren en Eelde-Paterswolde in de 90er jaren niet doorging, zijn er plannen ontwikkeld voor vergaande samenwerking met de gemeente waar die twee gemeenten in opgegaan zijn, de gemeente Tynaarlo. Dit heeft geen concrete samenwerking opgeleverd.

NAAM	Hoogezand - Sappemeer	Haren	Groningen	Tynaarlo	Noordenveld	Leek	Marum
Hoogezand-Sappemeer		1 GR					
Haren	1 GR						
Groningen							
Tynaarlo							
Noordenveld						2 GR, 7 I	2 GR
Leek					2 GR, 7 I		4 GR, 3 I, 1 DVO
Marum					2 GR	4 GR, 3 I, 1 DVO	

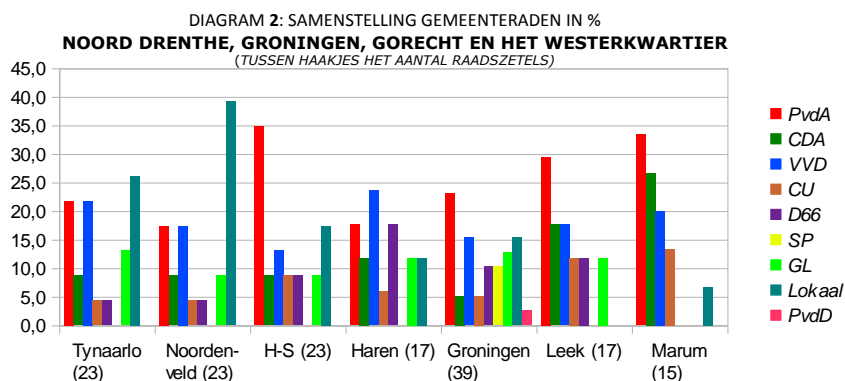
Naast de hierboven weergegeven samenwerkingsverbanden op de 12 terreinen die door BugelHajema gehanteerd worden (brandweer en bedrijventerreinen zijn niet meegenomen), is er een samenwerkingsverband van de gemeenten Haren, Tynaarlo en Groningen in de vorm van een gemeenschappelijke regeling betreffende het beheer van het merengebied (Meerschapp). Hoogezand-Sappemeer werkt met name samen met de gemeente Slochteren en bereidt samenwerking met Menterwolde voor. De samenwerking met Haren betreft de uitvoering van de WSW, waar ook Slochteren aan deelneemt. Verder heeft Haren een relatief geïsoleerde positie.

² Bron: website gemeente Haren

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

Dat geldt in deze regio ook voor de gemeente Tynaarlo, dat zich meer richt op samenwerking met andere Drentse gemeenten zoals Aa en Hunze, Assen en Midden Drenthe dan op samenwerking met Noordenveld en Groninger gemeenten. De gemeente Leek heeft samenwerkingsverbanden met de gemeente Noordenveld, maar is verder met name georiënteerd op de gemeenten Marum en Grootegast en in mindere mate op Zuidhorn. De samenwerking met Noordenveld betreft de uitvoering van de WSW, van de wet Werken naar Vermogen c.q. de Participatiewet en de uitvoering van de Sociale Dienst. Opvallend is verder het ontbreken van enige samenwerking met de stad Groningen op de betreffende terreinen. Mogelijk is de schaal van de gemeente Groningen en de angst om te afhankelijk te worden van Groningen hier van belang.

De politieke kleur van de gemeenten in deze regio is in het onderstaande diagram weergegeven.

Opvallend is de relatief sterke positie van de VVD in de Drentse gemeenten en Haren. Een overeenkomst die geen gevolgen heeft voor samenwerking van deze gemeenten. Mogelijk speelt het feit dat lokale partijen in die Drentse gemeenten het grootst in omvang zijn een rol. Waarbij opgemerkt moet worden dat er daar geen sprake is van één enkele lokale partij, maar van meerdere. In Noordenveld, Hoogezand-Sappemeer en Groningen zijn twee verschillende lokale partijen vertegenwoordigd in de raad. In Tynaarlo zelfs drie. Dat lokale partijen in de diagrammen van politieke kleur over één kam geschoren worden is omdat verwacht mag worden dat de intergemeentelijke contacten van landelijke partijen samenwerking bevorderen. Lokale partijen kennen geen organisatie die de gemeentegrenzen overschrijdt. Op basis van de politieke kleur van deze gemeenten, ligt samenwerking van Tynaarlo, Noordenveld en Haren voor de hand door de dominantie van de VVD en de PvdA. Ook in Leek is de VVD relatief sterk vertegenwoordigd in de raad. Als we dit afzetten tegen de bestaande samenwerkingsverbanden, dan lijken andere criteria belangrijker voor samenwerking. Van intensieve samenwerking is immers alleen sprake bij de gemeenten Noordenveld, Leek en Marum. Samenwerking waar ook de gemeente Grootegast deel van uitmaakt.

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

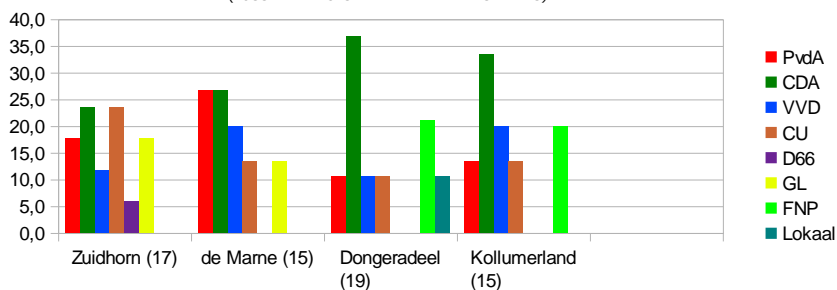
4.2.3 NOORDOOST FRIESLAND EN NOORDWEST GRONINGEN

Tussen de gemeenten aan weerszijden van de grens tussen Friesland en Groningen vindt nauwelijks grensoverschrijdende samenwerking plaats. Op de samenwerkingsverbanden die in dit onderzoek aan de orde zijn, is er geen samenwerking die de grens overschrijdt. De samenwerking tussen de gemeenten is weergegeven in onderstaande tabel.

NAAM	Dongeradeel	De Marne	Kollumerland	Zuidhorn
Dongeradeel			1 GR, 2 I	
De Marne				
Kollumerland	1 GR, 2 I			
Zuidhorn				

Het ontbreken van samenwerkingsverbanden in deze regio is opvallend. De gemeenten De Marne en Dongeradeel nemen als aandeelhouder samen deel aan de Exploitatiemaatschappij Haven Lauwersoog bv. Maar werken verder, althans formeel, niet samen. De gemeente de Marne kent diverse samenwerkingsverbanden met de Groninger gemeenten Winsum en Bedum en in mindere mate met gemeente de Eemsmond, terwijl Dongeradeel met name samenwerkt met Dantumadeel. Alleen in het kader van de uitvoering van de WSW is er een formeel samenwerkingsverband tussen Dongeradeel en Kollumerland. Informeel werken die twee gemeenten samen op het gebied van informatievoorziening en automatisering. Tussen de buurgemeenten Zuidhorn en Kollumerland vindt geen samenwerking plaats op één van de hier genoemde terreinen, noch in formele zin op een ander terrein.

DIAGRAM 3: SAMENSTELLING GEMEENTERADEN IN %
NOORDOOST FRIESLAND EN NOORDWEST GRONINGEN
(TUSSEN HAAKJES HET AANTAL RAADSZETELS)

De sterke positie van het CDA in deze gemeenten zou een basis kunnen zijn voor samenwerking. Daarvan is momenteel echter alleen sprake tussen Dongeradeel en Kollumerland. De gemeenten de Marne en Dongeradeel beheren samen de haven van Lauwersoog. Daar is dus sprake van een grensoverschrijdende samenwerking, maar die heeft meer een geografische basis, door de ligging van de haven, dan van samenwerking op inhoudelijke gronden. Interessant zou zijn de duidelijkheid te krijgen over de rol van de FNP wat betreft grensoverschrijdende samenwerking. In tegenstelling tot lokale partijen is deze partij, hoewel niet landelijk, immers provinciaal georganiseerd. Gelet op de doelstellingen van deze partij, zoals verwoord in de naam, bevordert deze partij mogelijke wel de samenwerking met andere Friese gemeenten maar niet met gemeenten in een andere provincie.

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

4.2.4 OOST FRIESLAND EN WEST GRONINGEN

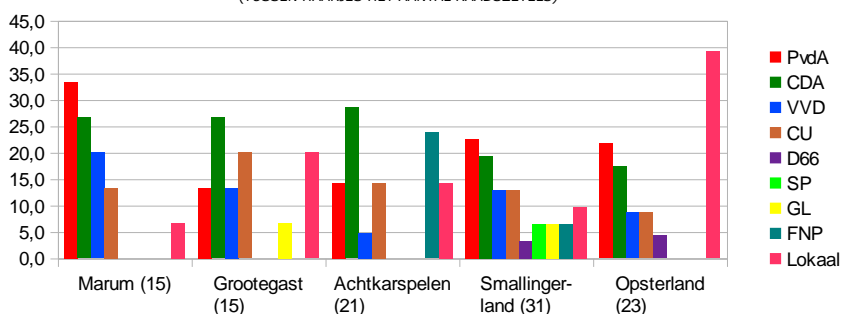
Ook in deze regio is nauwelijks sprake van grensoverschrijdende samenwerking. In onderstaande tabel wordt de samenwerking tussen de gemeenten in deze regio weergegeven.

NAAM	Achtkarspelen	Grootegast	Smallingerland	Opsterland	Marum
Achtkarspelen			1 GR		
Grootegast					4 GR, 4 I
Smallingerland	1 GR			3 GR	
Opsterland			3 GR		
Marum		4 GR, 4 I			

De gemeente Achtkarspelen richt zich voornamelijk op de gemeente Tytjerksteradeel voor samenwerking en niet op de andere buurgemeenten. Alleen voor de uitvoering van de WSW is er een gemeenschappelijke regeling met die twee gemeenten plus nog 5 andere gemeenten in Friesland. Verdergaande samenwerking is er wel tussen Opsterland en Smallingerland, al is die inmiddels afgenomen doordat de dienstverleningsovereenkomst tussen deze gemeenten betreffende de sociale dienst per 1-1-2013 beëindigd is. Opsterland heeft daarvoor nu samenwerking gezocht met Ooststellingwerf en Weststellingwerf. In het Groninger deel van deze regio wordt intensief samengewerkt door de gemeenten Marum en Grootegast. Van de betreffende samenwerkingsverbanden maken ook de gemeenten Zuidhorn (3 GR en 3 I) en Leek (4 GR en 3 I) deel uit. Bovendien heeft Marum dienstverleningsovereenkomsten met Leek (personeelszaken) en Zuidhorn (salarisadministratie).

De samenstelling van de gemeenteraden in deze regio is weergegeven in diagram 4.

DIAGRAM 4: SAMENSTELLING GEMEENTERADEN IN %
OOST FRIESLAND EN WEST GRONINGEN
(TUSSEN HAAKJES HET AANTAL RAADSZETELS)

Ook in deze regio heeft het CDA een prominente positie in de gemeenteraden, al dan niet in combinatie met de PvdA. Mogelijk belemmeren de niet landelijke partijen in deze regio grensoverschrijdende samenwerking. In de raad van Opsterland zijn maar liefst 3 lokale partijen vertegenwoordigd, in de raad van Smallingerland zijn dat er twee en in de overige gemeenten in deze regio is er één lokale partij vertegenwoordigd in de raad.

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

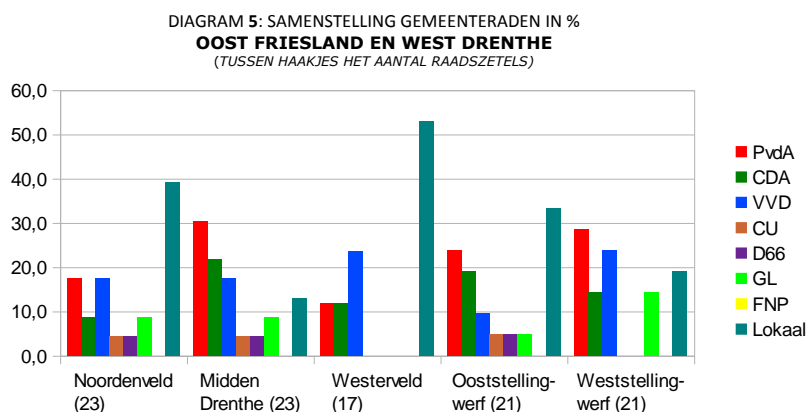
4.2.5 ZUIDOOST FRIESLAND EN WEST DRENTHE

Hoewel de gemeenten in deze regio, zoals blijkt uit kaart 3, tot hetzelfde taalgebied behoren, is er nauwelijks grensoverschrijdende samenwerking. De samenwerking tussen de 4 betreffende gemeenten op de hier gehanteerde terreinen (exclusief brandweer) is weergegeven in de onderstaande tabel.

NAAM	Noordenveld	Ooststellingwerf	Midden Drenthe	Westerveld	Weststellingwerf
Noordenveld					
Ooststellingwerf					1 GR, 3 DVO
Midden Drenthe					
Westerveld					
Weststellingwerf		1 GR, 3 DVO			

Opvallend is in de eerste plaats dat de gemeente Noordenveld, zoals bleek uit de tabel in 5.2.2. betreffende de samenwerking tussen gemeenten in Noord Drenthe en Groningen voornamelijk georiënteerd is op de gemeenten in het Groninger Westerkwartier. Van samenwerking met de naburige Drentse gemeenten is op de terreinen die hier aan de orde zijn, geen samenwerking. Daarvan is ook geen sprake met de aangrenzende Friese gemeenten. Hetzelfde geldt voor de gemeente Westerveld: geen samenwerking op deze terreinen met één of meer Drentse gemeenten, ook niet met gemeenten in Friesland, maar wel met gemeenten in de provincie Overijssel (zie volgende onderdeel). Die samenwerking is er wel tussen de twee gemeenten in het gebied der Stellingwerven.

De samenstelling van de gemeenteraden, de politieke kleur van gemeenten, in deze regio is als volgt weergegeven in diagram 5:

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

De relatief sterke positie van de VVD in de raden van Westerveld en Weststellingwerf heeft niet geleid tot samenwerking van deze gemeenten. Opvallend is dat de FNP niet vertegenwoordigd is in de raden van de Stellingwerfer gemeenten, waarmee de "niet friese" indentiteit van deze gemeenten onderschreven wordt. Hetgeen overigens, zoals blijkt uit de samenwerkingstabel van deze regio, niet geleid heeft tot samenwerking van deze gemeenten met Drentse gemeenten. Ook in deze regio zien we dat lokale partijen sterk vertegenwoordigd zijn in de raden. Daarbij kan het echter in een gemeente gaan om verschillende lokale partijen, zoals in de gemeente Westerveld, waar drie lokale partijen deel uitmaken van de raad. In de gemeenten Noordenveld en Weststellingwerf betreft het twee lokale partijen. Ook de sterke positie van de PvdA in de raden van de Stellingwerfer gemeenten en Midden Drenthe heeft niet geleid tot grensoverschrijdende samenwerking.

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

4.2.6 ZUIDWEST DRENTHE EN DE KOP VAN OVERIJSEL

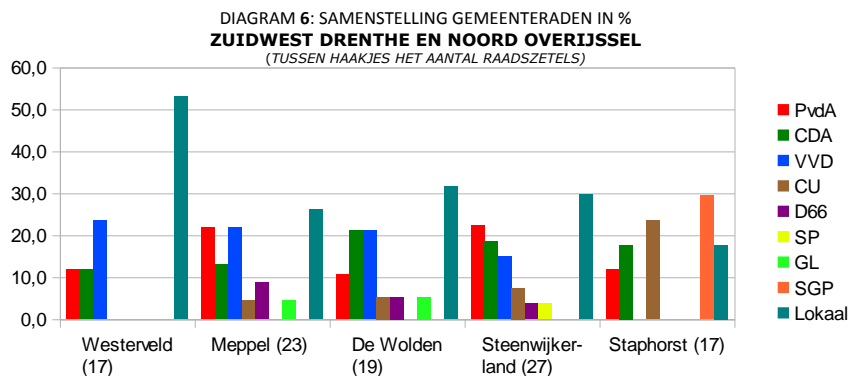
In deze regio is er sprake van diverse samenwerkingsverbanden, waarvan een deel de provinciegrenzen overschrijdt.

De samenwerking op de 14 terreinen die hier aan de orde is wordt weergegeven in de onderstaande tabel 6.

NAAM	Westerveld	Meppel	Steenwijkerland	Staphorst	De Wolden
Westerveld		1 GR	1 GR	1 GR	1 GR
Meppel	1 GR		2 DVO	1 GR, 1 DVO	1 GR, 1 I
Steenwijkerland	1 GR	2 DVO		1 DVO	
Staphorst	1 GR	1 GR, 1 DVO	1 DVO		1 GR
De Wolden	1 GR	1 GR, 1 I		1 GR	

Samenwerking die de provinciegrenzen overschrijdt, is er met name op het terrein van de uitvoering van de WSW (gemeenten Meppel, Westerveld, Staphorst en de Wolden) en de sociale dienst (Intergemeentelijke sociale dienst Westerveld en Steenwijkerland). Meppel en Steenwijkerland maken daarnaast deel uit van de "Talentenregio", een samenwerkingsproject van 15 gemeenten, voornamelijk in Overijssel, op het gebied van personeelszaken. De gemeente De Wolden is, naast de hier genoemde samenwerking, meer gericht op samenwerking met de gemeente Hoogeveen. Daarnaast hebben de gemeenten De Wolden, Hoogeveen, Meppel, Westerveld en Midden Drenthe een samenwerkingsverband op het gebied van handhaving (milieu en veiligheid). Deze is ondergebracht bij de gemeente Meppel. Deze laatste gemeente werkt informeel samen met de gemeenten Kampen en Zwolle als het gaat om bedrijventerreinen (havens). Meppel werkt verder samen met Staphorst in het kader van de "Stadsrandvisie".

Tenslotte werken de gemeenten Meppel, De Wolden, Hoogeveen, Coevorden en Emmen en de provincie Drenthe samen in het project "Drentse Zuidas", ter bevordering van de economische ontwikkeling van dit gebied.

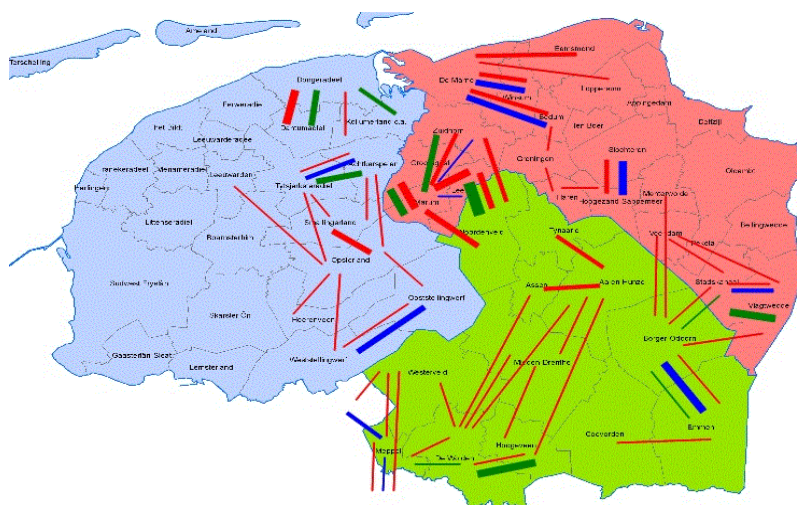
Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

Ook bij deze gemeenten valt de sterke positie van lokale partijen op. Dat wil echter ook hier niet zeggen dat er sprake is van één lokale partij. In de raad van de gemeenten Westerveld en Steenwijkerland zijn 3 verschillende lokale partijen vertegenwoordigd. In de overige gemeenten in deze regio slechts één. De VVD is relatief groot in Westerveld, Meppel en de Wolden, de PvdA in Meppel en Steenwijkerland en het CDA in De Wolden en Steenwijkerland. De raad van Staphorst wijkt af doordat het SGP en de CU hier domineren. Ook hier kan gesteld worden dat overeenkomsten in politieke kleur weinig zeggen over samenwerking tussen gemeenten, al dan niet in dezelfde provincie.

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

4.3 HET HEDEN SAMENGEVAT.

De hiervoor per regio beschreven samenwerkingsverbanden worden hieronder weergegeven in kaart 5. Daarbij zijn alleen de samenwerkingsverbanden weergegeven van de gemeenten waarvan de grens voor een deel samenvalt met de provinciegrens en gaat het alleen om de samenwerking op de 14 terreinen die door BugelHajema gehanteerd zijn om de vlekkenkaart op te stellen. Alleen de brandweer is hier niet meegenomen als samenwerkingssterrein omdat die inmiddels provinciaal georganiseerd is.

KAART 5: GRENSGEMEENTELIJKE SAMENWERKING
NOORD NEDERLAND

Hoe meer samenwerkingsverbanden er zijn, hoe dikker de lijn die twee gemeenten met elkaar verbindt. De kleur van die lijn geeft aan wat de samenwerkingsvorm is:

Gemeenschappelijke regeling Dienstverleningsovereenkomst Informele samenwerking

Geconcludeerd kan worden dat er sprake is van interprovinciale gemeentelijke samenwerking en wel in de regio's;

- ▲ Borger-Odoorn en Zuid Groningen
- ▲ Noordenveld en het Westerkwartier
- ▲ Zuidwest Drenthe en de kop van Overijssel.

De gemeenschappelijke regelingen die de betreffende gemeenten gesloten hebben, betreffen met name de uitvoering van de WSW. Daarnaast hebben de gemeenten Noordenveld, Leek, Marum een gemeenschappelijke regeling voor de gemeentelijke Sociale Dienst. De gemeente Meppel heeft op dat terrein een dienstverleningsovereenkomst met de Overijsselse gemeente Steenwijkerland. Meppel heeft tevens een dienstverleningsovereenkomst met 15 gemeenten in Overijssel op het terrein van personeelszaken, genaamd "Talentenregio". Verder is er sprake van informele samenwerking tussen Borger-Odoorn en Stadskanaal als het gaat om bedrijventerreinen. Informele samenwerking is er op diverse terreinen tussen de gemeenten Noordenveld en Leek.

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

Opvallend is, dat er geen sprake is van interprovinciale gemeentelijke samenwerking bij Friese gemeenten. Ook de historische verwantschap van de Stellingwerper gemeenten met Drenthe heeft niet geleid tot samenwerking.

Nu is het de vraag of de bestaande provinciegrenzen interprovinciale gemeentelijke samenwerking belemmerd hebben. Oftewel zouden niet meer gemeenten samengewerkt hebben met een gemeente in een naburige provincie als die grens er niet geweest was. Om dat te onderzoeken is aan de gemeenten de vraag voorgelegd of het op grond van diverse bestaande factoren voor de hand zou liggen dat er sprake zou kunnen zijn van samenwerking met een gemeente in een aangrenzende provincie en zo ja met welke gemeente.

Van de 28 gemeenten die benaderd zijn, hebben er 7 niet meegedaan aan het onderzoek (no response van Hoogeveen, Veendam, Groningen, Haren, Grootegast, Kollumerland en Ooststellingwerf). Daar is aanvullend onderzoek gedaan door middel van bestudering van de gemeentelijke website. Van de 21 gemeenten die het vragenformulier wel ingevuld hebben, geven 5 gemeenten aan dat er geen bestuurlijk standpunt ingenomen is over dit onderwerp. Het niet invullen van deze vraag wordt eveneens als zodanig beoordeeld.

Twee gemeenten geven te kennen dat provinciegrenzen bepalend zijn voor gemeentelijke samenwerking. Vier gemeenten (Westerveld, Opsterland, Marum en Hoogezand-Sappemeer) zeggen dat samenwerking met een gemeente in een andere provincie niet voor de hand ligt. Met andere woorden, de grenzen zijn voor deze gemeenten niet knellend geweest omdat er geen intentie was om samen te werken. Blijft over dat er tien gemeenten van mening zijn dat het voor de hand zou liggen om samen te werken met een gemeente in een andere provincie. Oftewel dat er zonder de bestaande provinciegrenzen zeer waarschijnlijk samenwerkingsverbanden geweest zouden zijn met naburige gemeenten die nu in een andere provincie liggen.

Aan de hand van de antwoorden op de vraag met welke gemeenten het voor de hand zou liggen om samen te werken, kan geconcludeerd worden dat er zonder provinciegrenzen samenwerkingsverbanden zouden bestaan tussen de gemeenten:

- ^ Dongeradeel en De Marne
- ^ Tynaarlo en Haren
- ^ Stadskanaal en Borger-Odoorn, eventueel met Vlagtwedde
- ^ Vlagtwedde en Emmen
- ^ Meppel met gemeenten in de regio Zwolle

De gemeente Noordenveld geeft te kennen dat er al samenwerkt wordt met gemeenten in een andere provincie en dat dit niet alleen voor de hand ligt, maar ook realiteit is. De gemeente Meppel wijst in dit verband op de al bestaande samenwerking met gemeenten in de regio Zwolle (Steenwijkerland en Staphorst). Hetzelfde geldt voor de regio Oost Drenthe / Zuid Groningen, waar eveneens sprake is van grensoverschrijdende samenwerking.

De conclusie die hieruit getrokken kan worden, is dat de provinciegrenzen in een aantal gevallen knellend geweest zijn en interprovinciale gemeentelijke samenwerking belemmerd hebben. Door die grenzen is een aantal gemeenten geen samenwerkingsverband aangegaan met een ander gemeente terwijl dat vanwege diverse relevante factoren plausibel geweest was. Daardoor zijn er andere dan wel meer beperkte samenwerkingsverbanden ontstaan tussen gemeenten of is samenwerking uitgebleven (gemeente Haren). Er van uitgaande dat bestaande samenwerkingsverbanden een opmaat vormen voor de toekomst, ook als het om herindeling gaat³, kan geconcludeerd worden dat de bestaande provinciegrenzen hun stempel al gedrukt hebben op de gemeentelijke samenwerking en een eventuele herindeling.

³ Dit blijkt wel uit het rapport van de Visitatiecommissie "Grenzeloos Gunnen", waarin de voorgestelde zes gemeenten samengesteld zijn uit gemeenten die al in met elkaar samenwerken. De bestaande samenwerkingsverbanden zijn klaarblijkelijk leidend geweest voor het herindelingsadvies..

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

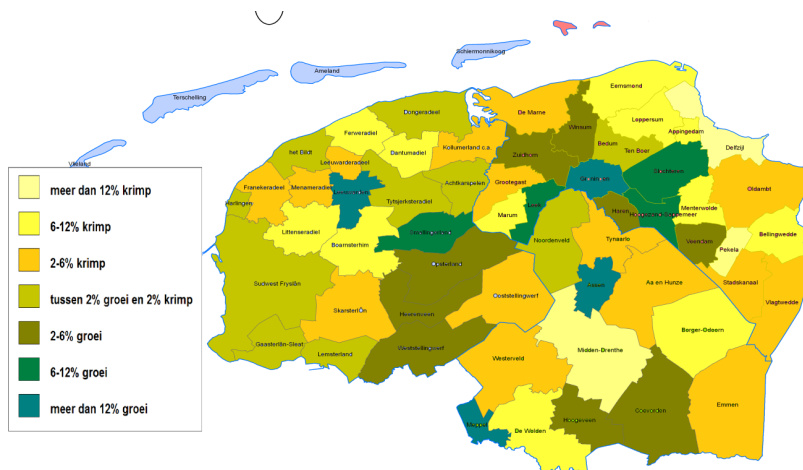
24

KNELLEN-DE PROVINCIEGRENZEN ?

437

5.1 ONTWIKKELING VAN HET AANTAL INWONERS

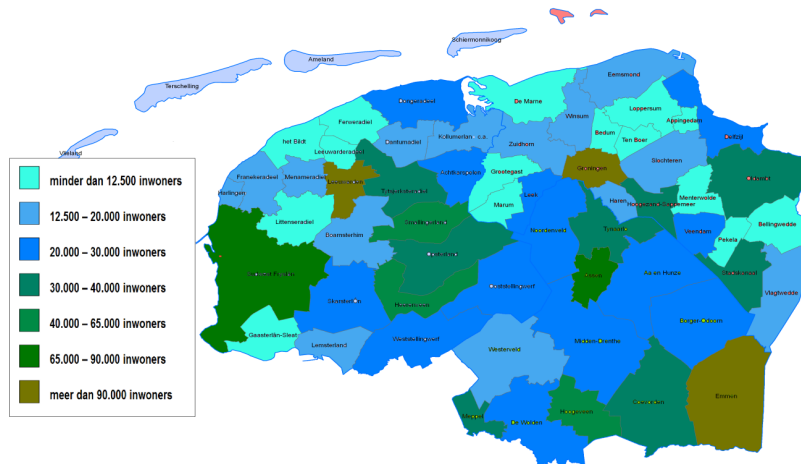
Schaalvergroting wordt door velen beschouwd als een voorwaarde voor het op peil brengen van de bestuurskracht van gemeenten. Daarbij verschillen de meningen over de gewenste minimale omvang van een gemeente om de gemeentelijke taken adequaat uit te kunnen voeren. Zo werd eerder een omvang van 30.000 of 50.000 inwoners genoemd, terwijl de regering Rutte 2 er van uitgaat dat 100.000 inwoners het minimum is voor een gemeente. Welke norm men ook hanteert, het is zaak om bij een voorstel tot herindeling of samenwerking oog te hebben voor de verwachte bevolkingsontwikkeling. Die ontwikkeling kan er immers toe leiden dat na herindeling een nieuwe gemeente wel aan het gestelde aantal inwoners voldoet, maar na enkele jaren niet meer. De prognose van de ontwikkeling van de inwoners van de bestaande gemeenten in Noord Nederland is weergegeven in kaart 6.

KAART 6: ONTWIKKELING INWONERTAL 2010-2030
(BRON: CBS)

Hieruit blijkt dat de grootste krimp de komende decennia verwacht wordt in Delfzijl, Pekela en Midden Drenthe, waar de bevolking met meer dan 12% zal afnemen. Iets minder, maar nog altijd meer dan 6% neemt de bevolking af in de gemeenten Eemsum, Loppersum, Appingedam, Menterwolde, Borger-Odoorn, de Wolden, Marum, Dantumadiel, Ferwerderadiel, Boarnsterhiem en Littenseradiel. Met name in het Noorden en Oosten van Noord Nederland en in het midden van Friesland zal, als men een minimum hanteert voor het aantal inwoners van een gemeente of cluster van samenwerkende gemeenten, rekening gehouden moeten worden met deze krimp. In die regio's is immers sprake van een forse afname van de bevolking in enkele aan elkaar grenzende gemeenten. Vervolgens is in kaart 7 weergegeven wat dit betekent voor de omvang de gemeenten in Noord Nederland.

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

KAART 7: INWONERS PER GEMEENTE IN 2030
(BRON: CBS)

Op basis van deze gegevens zou men, als er sprake dient te zijn van een minimaal aantal inwoners, grenzen kunnen trekken van nieuw te vormen gemeenten in Noord-Nederland. Naast een minimale omvang kan er ook belang toegekend worden aan een evenwichtige verdeling van inwoners over nieuwe gemeenten. In de bestaande situatie zal een gemeente als Groningen met bijna 200.000 inwoners als het om regionale of provinciale kwesties gaat immers veel meer invloed uit kunnen oefenen dan gemeenten met slechts 10.000 inwoners. Vooral als, ook na herindeling, gemeentelijke samenwerking aan de orde blijft -en dat ligt door het ontstaan van veiligheidsregio's en Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) voor de hand- is een evenwichtige verdeling van inwoners over gemeenten van belang.

5.2 WAT WILLEN GEMEENTEN ZELF?

De vragenlijst bood de geselecteerde gemeente niet alleen de mogelijkheid om aan te geven of het op basis van diverse factoren voor de hand zou liggen dat er sprake zou zijn van samenwerking met een naburige gemeente in de andere provincie, maar ook of men in de toekomst samenwerking zou willen realiseren met zo'n gemeente. Doel van deze vraag is om uit te vinden welke interprovinciale gemeentelijke samenwerking gewenst wordt door gemeenten. Aangezien samenwerking, zeker als die geïnstitutionaliseerd wordt in formele verbanden, een voorbode kan zijn voor verdere integratie en fusie, maken de antwoorden op deze vraag duidelijk in hoeverre er in de toekomst sprake zou kunnen zijn van samenwerkingsverbanden of van nieuwe gemeenten die de huidige provinciegrenzen overschrijden.

Zoals bleek bij de vraag of het voor de hand zou liggen om samen te werken met een gemeente aan de andere kant van de provinciegrens in hoofdstuk 4.3 hebben 7 van de benaderde 28 gemeenten niet meegedaan aan het onderzoek (no response, van Hoogeveen, Veendam, Groningen, Haren, Grootegast, Kollumerland en Ooststellingwerf). Voor die gemeenten is er aanvullend onderzoek gedaan in de vorm van bestudering van de gemeentelijke website. Daaruit is opgemaakt of de betreffende gemeente een standpunt heeft op dit gebied en of er sprake is van de intentie tot interprovinciale gemeentelijke samenwerking.

Ingekomen stukken - PvhN2013 - Knellen-de Provinciegrenzen 2

Voor deze vraag geldt dat van 12 gemeenten gesteld kan worden dat er geen intentie is om samen te werken met een gemeente in een andere provincie omdat men daar geen standpunt over ingenomen heeft of omdat dit standpunt niet te vinden was. Twee gemeenten geven aan dat er van verdergaande samenwerking of fusie geen sprake kan zijn omdat "de provinciale structuur in veel gevallen bepalend is" (De Wolden) of omdat "het politieke realiteit is dat herindeling over provinciegrenzen met de gemeente Noordenveld niet haalbaar is"⁴ (Leek). Vier gemeenten (Westerveld, Marum, Opsterland en Hoogezand-Sappemeer) geven te kennen geen intentie te hebben om samen te werken met een naburige gemeente in een andere provincie. Blijft over dat er 8 gemeenten zijn die aangeven graag samenwerkingsverbanden aan te willen gaan met een gemeente in een andere provincie. Samen met de gemeente waarvan uit documenten van het college c.q. de raad blijkt dat er dergelijke intenties zijn, betekent dit dat er 9 gemeenten zijn die voor samenwerking verder kijken dan de provinciegrenzen. Op basis van de antwoorden op de vraag met welke gemeente(n) men dan zou willen samenwerken, ontstaan de volgende clusters:

- Borger-Odoorn, Stadskanaal en Vlagtwedde (waarbij door sommigen ook Emmen en AA en Hunze genoemd worden)
- Noordenveld en de gemeenten in het Groninger Westerkwartier
- Dongeradeel en De Marne
- Meppel en de gemeenten in de kop van Overijssel, zoals Steenwijkerland en Staphorst

Hoewel niet expliciet uitgesproken lijkt dit op basis van achterliggende gemeentelijke informatie ook te gelden voor Tynaarlo en Haren. De mogelijkheid bestaat dat die kans door gebeurtenissen in het verleden, al dan niet te wijten aan bestaande provinciegrenzen, verkeken is.

⁴ Zie besluitenlijst van de vergadering van B&W van Leek d.d. 9 oktober 2012

CONCLUSIE 6

Op basis van de in de huidige discussie over de vorming van toekomstbestendige gemeenten gehanteerde factoren, zoals

- de noodzaak tot samenwerking voor kleinere gemeenten om de gemeentelijke taken in de toekomst uit te kunnen voeren c.q. tot samenvoeging van gemeenten (herindeling)
- de wens of noodzaak dat er binnen gemeenten draagvlak bestaat voor samenwerking dan wel samenvoeging van gemeenten en dat eigen keuzes van gemeenten te prefereren zijn boven opgelegde herindeling

kan op grond van de uitkomsten van dit onderzoek geconcludeerd worden dat de bestaande provinciegrenzen in een aantal gebieden knellend zijn. Met name de grens tussen de provincies Groningen en Drenthe beperkt de gewenste keuzes van gemeentes voor toekomstige (samenwerkings-)partners. Maar ook de grenzen tussen Friesland en Groningen en tussen Drenthe en Overijssel belemmeren de wensen van gemeenten om samen te werken en samen te gaan. De grens tussen Friesland en Drenthe is, zo blijkt uit dit onderzoek, niet knellend voor gemeentelijke samenwerking of fusies.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de provincies hebben duidelijk gemaakt het uitermate belangrijk te vinden dat er toekomstbestendige gemeenten ontstaan. Maar ook dat het aan gemeenten zelf is om te bepalen met welke gemeente(n) men samen verder wil. Als de noordelijke provincies dit werkelijk als uitgangspunt nemen en de meest optimale situatie voor gemeenten willen realiseren, dan is het zaak dat:

- de huidige provinciegrenzen ter discussie gesteld worden om gemeenten de ruimte te geven één of meer partners in een andere provincie te kiezen,
- gemeenten niet gedwongen worden op korte termijn aan te geven met wie men samen verder wil, maar de tijd krijgen om die meest optimale situatie uit te werken.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR EN BRONNEN 7

- ⤴ Beerepoot, R., R. Fraanje en M. Herweijer (2009)
Processen en effecten van herindeling Kluwer, Alphen aan de Rijn
- ⤴ Berenschot (2012)
Clusteronderzoeken Groninger gemeenten en Evaluatie diverse clustersamenwerkingen.
- ⤴ BügelHajema Adviseurs bv. (2012)
Vlekkenkaarten Provincie Groningen
- ⤴ De Hond, M. (2010)
Onderzoek naar samenvoegen drie noordelijke provincies, View/Ture, Amsterdam.
- ⤴ De Pater, B., P. Groote, K. Terlouw e.a. (2002)
Denken over regio's. Coutinho, Bussum.
- ⤴ Gemeente Leek (2012)
Rapport van bevindingen; evaluatie van de samenwerking en inventarisatie van opvattingen over de toekomstige bestuurlijke ontwikkelingen binnen de regio Westerkwartier en Noordenveld
- ⤴ Huisman, K.(2006)
Friesland heeft zijn eigen verhaal. Pleidooi voor een niet-Randstedelijke geschiedenis canon.
- ⤴ Jansen, G.J., S.E. Korthuis en A.F.A. Korsten (2013)
Grenzeloos gunnen; advies over de maatschappelijk urgente vernieuwing van de bestuurlijke organisatie en de bestuurscultuur in Groningen.
- ⤴ Korsten, A.F.A. en S. van der Laar (2010)
Samen sterk is beter dan zwak alleen; alliantie management van intergemeentelijke samenwerking.
- ⤴ Ministerie van Binnenlandse Zaken, (2009)
Beleidskader gemeentelijke herindeling.
- ⤴ Provincie Friesland, (2011)
Visie op de lokaal bestuurlijke inrichting van Fryslân.
- ⤴ Provincie Groningen (2011)
Ontwikkeling visie en beleid gemeentelijke (her)indeling Statenmotie
- ⤴ Provincie Groningen (2012)
Ontwerpvisie op de kwaliteit van het lokaal bestuur in de provincie Groningen.
- ⤴ Rijksoverheid (2011)
Bestuursakkoord 2011-2015.
- ⤴ Rijksoverheid (2012)
Bestuursakkoord 2012-2016
- ⤴ Van Ginneken, J. (1928)
Handboek der Nederlandsche taal deel 1; de sociologische structuur der Nederlandsche taal. L.C.G. Malmberg, 's Hertogenbosch.
- ⤴ Vereniging van Groninger Gemeenten (2011)
Plan van aanpak toekomst bestuurlijke organisatie in de provincie Groningen.
- ⤴ Vereniging van Nederlandse Gemeenten (2013)
Bouwen op de kracht van gemeenten.
- ⤴ Vreman, M. (2011)
Een toekomstige regionale indeling van Noord Nederland. RUG/VNO NCW Noord
- ⤴ Websites van de drie noordelijke provincies, de daarin gesitueerde gemeenten die grenzen aan een andere provincie en van de gemeenten Staphorst en Steenwijkerland.

PARTIJ
VOOR HET
NOORDEN

OSF
Onafhankelijke
SenaatsFractie

Auteur: drs. H.T. Hoiting
Opdrachtgevers: Partij voor het Noorden
Onafhankelijke Senaats-
Fractie
Layout: M.M.W. Kalse
Druk: **Synergon**SM
allemaal kansel
Web: partijvoorhetnoorden.nl

Ingekomen stukken - Brief burger - herindeling gemeenten

3.

Lambert Weide

Van: Esther Dallinga namens Raad
Verzonden: vrijdag 14 juni 2013 15:48
Aan: DIV BSD
Onderwerp: FW: HERINDELING GEMEENTEN

GRIFFIE	
reg.nr.	GR13.3752253
ingek.	14 JUN 2013
class.	-2.07.51
te beh. door:	GR
kople gez. aan:	

Graag inboeken en retour griffie

Van: [mailto:jlindeman@griffie.nl]
Verzonden: woensdag 12 juni 2013 21:54
Aan: Raad
Onderwerp: HERINDELING GEMEENTEN

L.s

Geachte raadsleden :

Mij is ter ore gekomen dat er vorderingen zijn inzake de herindeling van diverse gemeenten.

Daarbij viel het mij op dat de gemeente Bedum bij onze stad zou komen.

Nu heb ik geen bezwaar tegen de gemeente Bedum maar gezien de aardgas winning in of nabij Bedum is er een ríeele kans dat er dan ook aardshokken veroorzaakt worden .

Ik vraag mij af of onze gemeente daar van de problemen ook meenemen.

Verder denk ik dat deze bevingen ook ríeele schade aan de huizen aan de oostelijke wijken veroorzaken kan.

Ge zien dat deze wijken vrij goedkoop zijn gebouwd vraag ik mij af of deze wel beving proef zijn .

Dus zou ik willen mee geven om voor dat de gemeente Bedum bij de stad komt eerst eens met de NAM te gaan praten

en samen met de Provincie een miljarden fonds op te richten voor dit soort zaken.

Ik heb het volste vertrouwen in U allen en hoop dat u dit niet vergeet in de onderhandelingen.

M.V.G.

[Redacted signature]

Ingekomen stukken - Brief burger - gemeentelijke herindeling

Dick Schenkel

Van: Esther Dallinga namens Griffie
Verzonden: vrijdag 28 juni 2013 16:48
Aan: DIV BSD
Onderwerp: FW: Gemeentelijke herindeling
Bijlagen: gemeentelijke herindeling29-4-2013.doc

GRIFFIE	
reg.nr.	GR 13.378/1951
ingek.	- 1 JUL 2013
class.	- 2.07.51
te beh. door:	GR
kopie gez. aan:	

Graag Inboeken en retour griffie

Van: [redacted]
Verzonden: vrijdag 28 juni 2013 15:47
Aan: [redacted]
Onderwerp: Gemeentelijke herindeling

Goedendag,

Ik stuur u als bijlage een notitie die ik heb opgesteld over de gemeentelijke herindeling. Ik verzoek u deze ter kennis te brengen van de raadsleden en de leden van het college.

Groet,

[redacted]
[redacted]

Ingekomen stukken - Brief burger - gemeentelijke herindeling

GEMEENTELIJKE HERINDELING in de provincie Groningen.

Onvermijdelijk.

Dat er heringedeeld gaat worden, staat vast. De discussie moet dus niet gaan over het of en het waarom (er zijn meerdere voor de hand liggende, vaststaande en gewichtige redenen) en moet evenmin emotioneel geïnspireerd zijn, maar moet objectief worden gevoerd.

Er gaat in dit stadium erg veel energie en tijd verloren in weinig relevante discussies over vragen zoals met welke andere gemeente het liefst wordt samengegaan. Zulke benaderingen staan geheel los van de aard van de problematiek en houden de discussie op een laag niveau van amateurisme, en dienen niet het naderbij brengen van de noodzakelijke oplossingen.

Het onderwerp dient te worden benaderd vanuit fundamentele vertrekpunten, die hierna worden besproken. De discussie moet gaan over het doel, over de gewenste indelingsstructuur, die moet uitgaan van duidelijke criteria, en over het doelmatig functioneren van de toekomstige gemeenten. Ik vat dat samen in de vraag naar de toekomstbestendigheid van gemeenten en of zij de prestaties kunnen leveren die ervan verwacht worden.

Zolang de discussie niet plaatsvindt binnen een beginselvast stramien van een helder en basaal fundament ben ik niet gerust op een goede uitkomst. Dan hangt het risico in de lucht dat over een jaar of tien de herindelingsdiscussie weer begint. Nu ligt er de kans om het in een keer goed te doen.

Voor de juiste discussie.

De discussie over de herindeling heeft naar mijn mening tot dusver er de trekken van dat we elkaar willen doen geloven dat het om een zeer zwaarwichtige problematiek gaat en dat het daarom zeer moeizaam en langzaam zal verlopen. Om die reden wordt een afronding ook niet voor 2018 voorzien. Natuurlijk, het gaat om een complexe problematiek, maar het is zeer wel te doen om de discussie gedegen en met bekwame spoed te voeren en af te ronden indien deze langs relevante lijnen wordt gevoerd. Deze worden getrokken vanuit de essentiële vertrekpunten die hieronder worden genoemd. De discussie moet op een rationele grondslag worden gevoerd. De provincie dient hierin het initiatief en de regie te nemen.

Het zou ook erg veel tijd gaan kosten, zo valt te beluisteren, om tot resultaten te komen en dat er onderweg heel veel voetangels en klemmen op de loer liggen. Dit is allemaal waar als je, zoals tot dusver gebeurt, het inderdaad als moeilijk, complex en zwaarwichtig wilt zien. En dan zal het inderdaad moeizaam gaan en veel tijd gaan vergen.

Je kunt er ook anders, d.w.z. meer luchtig en lichtvochtig, maar vooral oplossingsgericht tegenaan kijken, en dan gaat het proces ook een stuk gemakkelijker en sneller. Objectiviteit moet de houding van alle deelnemers bepalen. De beoogde resultaten moeten binnen niet langer dan twee jaar kunnen worden bereikt zodat verkiezingen in november 2015 kunnen worden gehouden. Een eerste voorwaarde is dan dat de discussie binnen de juiste kaders wordt gevoerd.

Ingekomen stukken - Brief burger - gemeentelijke herindeling

Ontdoe de herindelingskwestie van persoonlijke en politieke belangen en ga uit van de belangen van de burgers en andere belanghebbenden. Ook het denkbeeld dat het belang van de eigen gemeente boven alles moet worden gesteld mag geen rol spelen, terwijl het van onbehoorlijkheid getuigt als in een gemeente de opvatting leeft dat eerst nog maar veel geld moet worden uitgegeven alvorens op te gaan in een nieuw te vormen gemeente. Kijk ernaar als een reorganisatie, waarvan te voren bepaald is, wat die moet opleveren, nl. het best mogelijke instrument om de belangen van de burgers en andere belanghebbenden te behartigen.

Waar gaat het om.

De meest basale vraag die gesteld moet worden is wat de burgers en andere belanghebbenden, dus zij die daar wonen of gevestigd zijn, maar ook tijdelijk belanghebbenden, van een gemeente verwachten. Dat is de vraag naar de bestaansredenen van gemeenten.

Een tweede vraag is wat een gemeente eigenlijk is en hoe die er uit moet zien. Deze vragen ben ik in de discussie nog niet tegen gekomen. De logica vereist dat bij deze vragen het proces moet beginnen. Dit is de vraag naar de organisatie van de gemeente en hoe die aan de verwachtingen van de burgers en andere belanghebbenden het beste kan voldoen.

De antwoorden op deze vragen zijn bepalend voor de richting, de inhoud en de uitkomst van de discussie over de nieuwe gemeentelijke indeling van regio en het hele land. Maar laat ik mij beperken tot onze provincie. Hieronder geef ik, zoals ik het zie, antwoord op deze vragen.

Wat is de essentie.

- *Wat de burgers verwachten is vrij eenvoudig samen te vatten; een willekeurige greep: De wegen en straten moeten er goed bij liggen, het groen moet netjes worden bijgehouden, handhaving van de openbare orde en veiligheid, het krijgen van hulp en advies bij het opzetten en uitvoeren van plannen of als dat niet kan, een goed onderbouwde afwijzing, een fatsoenlijke behandeling door de ambtenaren, een vlot en servicegericht dienstbetoon, aanwezigheid van collectieve voorzieningen, een goed werkend rioolsysteem en afvalverwijdering, de correcte uitvoering van tal van wetten, het faciliteren van initiatieven die de lokale gemeenschappen versterken, het faciliteren van bedrijvigheid, voorbeeldgedrag van bestuurders, een krachtig bestuur en het ontwikkelen van verstandig beleid.*
- *Ga uit van de volgende definitie: De gemeente is een publieke organisatie die functioneert als een kwalitatief hoogwaardige service-instelling ten behoeve van de ingezetenen burgers en andere belanghebbenden en wel tegen de laagst mogelijke kosten.*

Ingekomen stukken - Brief burger - gemeentelijke herindeling

Richt alle energie op het stichten van nieuwe gemeenten, die aan deze beide voorwaarden voldoen.

Gebiedsindeling.

Uitgaande van de kaart van de provincie Groningen, dan vallen een paar dingen op:

- de centrale en dominante positie van de Stad, met een grote aantrekkingskracht en in vloed op de omringende provinciale gebieden, noord Drenthe inbegrepen;
- de aanwezigheid van de economische en industriële zwaartepunten van de Stad zelf en de regio's Delfzijl/Eemshaven en Veendam/Hoogezand/Winschoterdiep;
- een viertal om de Stad liggende plattelandsgebieden, t.w. het Hogeland, Oldambt/Westerwolde en het Westerkwartier en (globaal) het gaswinningsgebied.

In het Dagblad van het Noorden van vrijdag 1 maart jl. stond een afbeelding van de provincie met een mogelijk nieuwe gemeentelijke indeling, een opvatting van de zgn. visitatiecommissie. Het is niet in één oogopslag te zien welke logica achter die indeling zit en van welke criteria is uitgegaan.

Voor een mogelijke gebiedsindeling voor het vormen van nieuwe gemeenten in de provinciale ruimte volg ik een redenering die uitgaat van functionaliteit. Deze is als volgt:

Ga uit van de op de provinciale plattegrond waarneembare fenomenen (zie hierboven) voor de nieuwe gemeentelijk globale indeling op grond van de volgende principes:

Sticht een nieuwe gemeente Groningen zodanig dat daarin met daarin alle economische zwaartepunten in de provincie komen te liggen; uiteraard de Stad zelf en verder het haven- en industriegebied rond Delfzijl en de Eemshaven, Hoogezand/ Winschoterdiep, Veendam (met het railknooppunt) en het belangrijkste gaswinningsgebied. Hiermee wordt de Stad als het belangrijkste bestuurscentrum verantwoordelijk voor het gros van de industriële en economische activiteiten in de provincie met een vergaande uitstraling naar het omringende gebied (provinciaal en mogelijk nationaal grensoverschrijdend).

In de Stad concentreert zich daarmee ook de know how en de bijbehorende diensten die vereist zijn voor de communicatie van en de controle over de ontwikkelingen en gebeurtenissen die annex zijn aan hetgeen er zich op economisch en industrieel gebied voltrekt in de gemeentelijke regio waarvoor de Stad verantwoordelijk wordt.

De gebiedsomschrijving van deze nieuwe gemeente is ruwweg als volgt: Trek vanuit de stad langs de provinciegrens een lijn naar Wildervank, vandaar naar Termunten en vanuit de Stad naar de westkant van het Eemshavengebied. In dit totale gebied liggen alle activiteiten die ik hierboven heb genoemd.

Ingekomen stukken - Brief burger - gemeentelijke herindeling

Deze concentratie heeft de potentie om zich te ontwikkelen tot een economische motor met een grote aantrekkingskracht en uitstraling. Voorwaarde is natuurlijk het bouwen en aanleggen van een bijpassende infrastructuur. Die ziet er nu niet sterk uit. Het is nogal bizar dat b.v. de Eemshaven en Delfzijl slechts bereikbaar zijn per enkel spoor en langs een enkele tweebaans wegen, die voor een groot deel nog niet eens de status van autoweg hebben en dat de nieuw aan te leggen A33 niet verder zal reiken dan Zuidbroek. Als we wat willen in onze regio zullen we wel wat meer out of the box moeten willen en kunnen gaan denken.

Het resterende deel van de provincie is in hoofdzaak en nagenoeg geheel plattelandsgebied met een sterk agrarisch karakter en nog te ontwikkelen toeristisch potentiëel.

Geografisch laat dat gebied zich globaal maar logisch indelen in drie nieuwe gemeenten:

- Oldambt/ Westerwolde en Stadskanaal;
- Het Hogeland (Eemsmond, Bedum, Winsum en De Marne);
- Het Westerkwartier (Grootegast, Marum, Leek en Zuidhorn).

Deze drie nieuwe gemeenten krijgen de opdracht het plattelandskarakter te behouden en richten zich op toerisme en recreatie en het faciliteren van agrarische en andere min of meer kleinschalige bedrijvigheid. (deze opdracht geldt overigens evenzeer voor de nieuwe gemeente Groningen omdat op dat grondgebied ook veel platteland voorkomt). Voor hun functioneren doen zij een beroep op de expertise die in de Stad aanwezig is en waarvan het voor die gemeenten te duur, dan wel niet nodig is die zelf in huis te hebben of te halen. Zij kopen dus die expertise bij de Stad in. Te verwachten is dat deze plattelandsgemeenten financieel onvoldoende draagkrachtig zullen zijn. De nieuwe gemeente Groningen wordt eventueel mede verantwoordelijk voor de financiering van de plattelandsgemeenten.

Groot-/kleinschaligheid.

Hoewel ik geen liefhebber ben van grootschaligheid, pleit ik in dit geval daar toch voor. De nadelen moeten worden geneutraliseerd door de wijze waarop de nieuwe gemeenten worden georganiseerd en gemanaged.

Het organiserend principe naast de wettelijk opgelegde uitgangspunten, moet zijn dat bestuur, beleidsvorming en niet direct op belanghebbenden gerichte diensten worden gecentraliseerd en de uitvoering, waarbij de burger en andere belanghebbenden een direct belang hebben, worden gedecentraliseerd. Deze diensten moeten voor alle belanghebbenden op individueel niveau en eenvoudig lokaal bereikbaar en aanspreekbaar zijn.

De nadelen van grootschaligheid worden niet alleen opgevangen door decentrale uitvoering, maar ook door kwalitatief hoogstaand bestuurlijk en ambtelijk apparaat en een perfecte communicatie tussen het centrale gezag en de burgers.

Ingekomen stukken - Brief burger - gemeentelijke herindeling

Een organisatorische zwakte die zich nu in veel kleinere gemeenten voordoet, is de gebrekkige vertaalslag tussen de bestuurlijke besluitvorming en de uitvoering van de genomen besluiten. Het scheppen van de nieuwe gemeentelijke organisaties biedt een uitgelezen kans om deze complicatie voor de toekomst uit te sluiten.

De discussie moet gaan over de essenties. Al het overige is techniek, geld en logica.

[Redacted] 29 april 2013.

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

Bijlage - Memo griffie herindeling

MEMO

Griffie

Aan	Commissie F&V
Van	Wolbert Meijer
Afdeling	Griffie
CC	
Datum	september 2013
Onderwerp	Herindeling

Dit memo was in eerste instantie opgesteld t.b.v. de griffier.
Hij meende echter dat u er wellicht ook baat bij zou kunnen hebben.
In dit memo zet ik mijn bevindingen op een rijtje m.b.t.

1. De Wet Arhi (algemene regels herindeling)
2. Nieuw beleidskader gemeentelijke herindeling Plasterk (juni 2013)
3. Provinciale visie op bestuurlijke organisatie Groningen (juli 2013)

De Wet Arhi (algemene regels herindeling)

Op dit moment is met name hoofdstuk II (wijziging van de gemeentelijke indeling en grenscorrecties) voor ons relevant, en dan specifiek de bepalingen m.b.t. wijziging van de gemeentelijke indeling. In een later stadium zijn ook andere hoofdstukken, bijv. over financieel toezicht, overgang rechten en verplichtingen, verkiezing vertegenwoordigend lichaam en rechtspositie personeel relevant.

Samenvatting

- een herindelingsadvies wordt door PS vastgesteld, maar kan ook door de raden van de betrokken gemeenten worden vastgesteld
- de voorbereiding van een herindelingsregeling kan gebeuren door gemeenten, door provincies, of door de minister
- bij *voorbereiding door gemeenten* stellen de raden van de betrokken gemeenten gezamenlijk een herindelingsontwerp vast, zenden dit aan GS en leggen het ondertussen 8 weken ter inzage; het vervolgens vast te stellen herindelingsadvies wordt door GS aan de minister gezonden tezamen met de zienswijze van GS; minister besluit op basis daarvan al dan niet voorstel voor herindelingsregeling te doen (zo ja, binnen 4 maanden naar ministerraad)
- bij *voorbereiding door provincies* stellen GS colleges van betrokken gemeenten in gelegenheid overleg te voeren (ten hoogste 6 maanden); binnen 3 maanden daarna stellen GS herindelingsontwerp vast en zenden dit met verslag van overleg naar betrokken raden en minister; colleges leggen ontwerp binnen 2 weken gedurende 8 weken ter inzage; betrokken raden kunnen binnen 3 maanden zienswijze kenbaar maken bij GS; deze stellen binnen 4 maanden daarna herindelingsadvies vast en zenden dit naar minister; deze besluit op basis daarvan al dan niet voorstel voor herindelingsregeling te doen (zo ja, binnen 4 maanden naar ministerraad)
- bij *voorbereiding door minister* als voorgaande, waarbij minister in de plaats treedt van GS, en ook GS in gelegenheid worden gesteld tot voeren van overleg

Bijlage - Memo griffie herindeling

Volgvel: 1

Nieuw beleidskader gemeentelijke herindeling Plasterk (juni 2013)

Begeleidende brief:

- Uitgangspunt: Herindeling van onderop, dus geïnitieerd door gemeenten zelf. Zij zijn het beste in staat te beoordelen of bestuurskracht versterking behoeft, en zo ja, hoe deze versterking vormgegeven moet worden.
- Rol provincie:
 - Knoop doorhakken als gemeenten het eens zijn over noodzaak tot versterking bestuurskracht, maar niet over de wijze waarop dit moet plaatsvinden (slecht voor regio als discussies jarenlang duren zonder reëel zicht op uitkomst)
 - Modererende rol indien dat vanuit eigenstandige verantwoordelijkheid om kwaliteit lokaal bestuur te waarborgen nodig wordt geacht
- Wijzigingen beleidskader:
 - Andere appreciatie provinciale rol
 - Andere weging criterium draagvlak (niet alleen draagvlak direct betrokken gemeenten, maar gezien regionale context ook opvatting provincie en buurgemeenten meegewogen)

Beleidskader zelf:

- Herindeling van onderop
 - Kabinet laat initiatief aan gemeenten en provincies.
 - Gemeenten eerst aan zet, gemeenten en provincies trekken op in partnerschap
 - Provincies hebben vanuit algemene verantwoordelijkheid voor kwaliteit lokaal bestuur vaak modererende rol in discussie over bestuurskracht en kunnen deze in regionaal verband bezien (evt. sturing)
 - Vanuit bovenlokale verantwoordelijkheid die uitgaat boven belangen afzonderlijke gemeenten kunnen provincies ook zelf initiatief nemen of het initiatief van gemeenten overnemen (als gemeenten na lange discussie niet tot herindelingsvoorstel komen, terwijl versterking bestuurskracht wel nodig is)
 - Kabinet beoordeelt ingediende herindelingsvoorstellen. Bij positieve beoordeling wordt wetsvoorstel voorbereid, bij negatieve beoordeling zijn gemeenten en provincies opnieuw aan zet.
 - Voorkeur voor herindelingsvoorstellen die op steun van alle betrokken gemeenten kunnen rekenen
 - Provincies kunnen initiatief nemen als herindelingsdiscussies te lang duren zonder uitzicht op bevredigende uitkomst of als er naar het oordeel van de provincie urgente problemen spelen die alleen opgelost kunnen worden met een herindeling
- Criteria toetsing voorstellen
 - Draagvlak
 - Liefst zo groot mogelijk, maar unanimitéi besturen/inwoners niet vereist
 - Gaat niet alleen om lokaal bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak, maar ook om regionaal draagvlak; omliggende of anderszins betrokken gemeenten om zienswijze vragen; onderbouwen als zienswijze niet wordt overgenomen
 - Interne samenhang / dorps- en kernenbeleid
 - Moet meer zijn dan administratieve eenheid, interne samenhang moet zichtbaar zijn, graag gemeenschappelijke visie, evt. nieuwe werkwijzen
 - Bestuurskracht
 - Bestuurders met juiste kwaliteiten om bestuurlijke sturing te geven, niet te veel afhankelijk van samenwerkingsverbanden
 - Ambtelijke organisatie die voldoende robuust is, in staat om ook nieuwe taken/verantwoordelijkheden (decentralisaties) uit te voeren
 - Verder kijken naar: bijdrage in de regio, regierol naar derden, financieel perspectief
 - Evenwichtige regionale verhoudingen
 - Effecten schaalvergroting
 - Duurzaamheid
 - Niet gelijk weer nieuwe herindeling nodig
 - Echter: bestuurskracht weegt uiteindelijk zwaarder dan duurzaamheid

Bijlage - Memo griffie herindeling

Volgvel: 2

Provinciale visie op bestuurlijke organisatie Groningen (juli 2013)

1. Inleiding
 - o Streven: uiterlijk per 1/1/18 nieuwe bestuurlijke organisatie
 - o Visie = tussenstap, geen eindbeeld
 - o Doelen:
 - Richting geven aan standpuntontwikkeling gemeenten
 - PS gelegenheid geven oordeel te geven over rol provincie, proces etc
 - o Dit najaar besluitvorming gemeenteraden, dan voordracht richting PS over eindbeeld
 - o Nu vooral herindeling, rol provincie en bestuurscultuur straks in voordracht
 - o Rapport visitatiecommissie uitgangspunt voor toekomstbeeld
 - Andere uitkomsten denkbaar, indien gestoeld op inhoudelijke overwegingen en voldoen aan kaders/randvoorwaarden van beleidskader
2. Achtergrond
 - o September 2011: PS vragen GS om visie ideale gemeentelijke indeling
 - o GS wilden gemeenten hierbij betrekken; was toch al plan om clustersamenwerking gemeenten te evalueren > daarom gezamenlijk proces met VGG
 - o Mei 2012: ontwerpvisie op bestuurlijke organisatie + rapport vlekkenkaarten
 - o Medio 2012: evaluatie clustersamenwerking afgerond
 - o Sept 2012 – maart 2013: visitatiecommissie (betreft bovengenoemd materiaal)
 - o Daarna ambtelijke en bestuurlijk overleg met gemeenten over vervolgstappen
3. Advies visitatiecommissie
 - o Zes nieuwe gemeenten eind 2017, incl. voorstel indeling op basis van m.n. inhoudelijke gebiedsopgaven
 - o Andere rolinvulling van provincie (focus op kerntaken en bovenlokale vraagstukken) en gemeenten (naast schaalvergroting ook schaalverkleining)
 - o Verandering bestuurscultuur provincie en gemeenten: meer vertrouwen en gunnen
4. Kwaliteit lokaal bestuur: rollen en verantwoordelijkheden
 - o Provincie is
 - *verantwoordelijk* voor kwaliteit openbaar bestuur
 - *belanghebbend* bij goede inrichting daarvan en krachtige gemeenten
 - *toezichhouder* op gemeenten en waterschappen
 - o Rollen
 - Wet Arhi geeft formele kaders: mogelijke initiatiefnemers en procesvereisten
 - Beleidskader gaat uit van complementariteit bestuurslagen bij herindeling en benoemt criteria bij beoordeling
 - o Verantwoordelijkheden
 - Kabinet laat initiatief bij gemeenten en provincies
 - Gemeenten als eerste zelf verantwoordelijk en aan zet
 - Provincies modererende rol bij gesprekken, bezien ontwikkelingen in regionaal verband
 - Als gemeenten niet tot herindelingsvoorstel komen, terwijl versterking bestuurskracht wel nodig geacht wordt, kunnen provincies initiatief (over)nemen
 - Sowieso sturen provincies herindelingsadviezen van gemeenten door aan kabinet, vergezeld van eigen zienswijze
 - Kabinet beoordeelt adhv beide documenten of hij voorstel voorbereidt
 - Nieuw beleidskader geeft andere invulling aan criterium 'draagvlak' en steviger rol aan provincies
 - **Op basis daarvan: als er zich aan eind van 2013 knelpunten voordoen in eindbeeld bestuurlijk Groningen, neemt provincie ruimte die beleidskader biedt bij oplossing knelpunten**

Bijlage - Memo griffie herindeling

Volgvel: 3

5. Onze visie
- Op weg naar modern openbaar bestuur
 - Eens met visitatiecommissie
 - Toewerken naar nieuwe bestuurlijke constellatie
 - Evenwichtige en moderne verhoudingen
 - Bestuurscultuur gebaseerd op gunnen, vertrouwen, partnerschap
 - Robuuste en toekomstbestendige gemeenten
 - Provincie die kerntaken goed uitvoert
 - Openbaar bestuur dat past bij eisen vd tijd, goede verbindingen kan leggen met maatschappelijke organisaties en andere instellingen
 - Organiseren van kleinschaligheid
 - Versterken 'overheidsparticipatie': reguleren waar nodig, loslaten/faciliteren waar mogelijk
 - Een nieuwe lokaal-bestuurlijke indeling
 - **Opschaling lokaal bestuur noodzakelijk, discussie niet vrijblijvend**
 - **Koersen op 1 januari 2018, waar mogelijk eerder**
 - Gemeenten zelf eerst aan zet
 - Voorgestelde indeling visitatiecommissie uitgangspunt
 - Wijziging mogelijk als
 - dit provinciebreed betere indeling oplevert
 - geen witte vlekken doet ontstaan
 - het leidt tot evenwichtige regionale verhoudingen
 - Provinciegrens niet heilig, grensoverschrijdende herindeling kan afgewogen worden als
 - het binnen gestelde tijdpad te realiseren is
 - ze voldoen aan de uitgangspunten
 - er geen gemeenten 'achter blijven'
 - Een veranderende provincie
 - Heroriëntatie op veranderende rol middenbestuur
 - Dit najaar kaders aanreiken voor toekomstvisies nieuw te vormen gemeenten, waarbij gemeenten meer ruimte krijgen, als provincie loslaten waar dit kan
 - Opschaling provincies op termijn niet ondenkbaar, nu ook niet urgent
 - Een moderne bestuurscultuur
 - Binnen provincieorganisatie discussie entameren over ontwikkeling cultuur van vertrouwen en gunnen
 - Gemeenten ook aan de slag met verbetering verhoudingen, VGG ziet hier ook rol
 - Herindeling
 - Gemeenten voortvarend aan de slag gegaan met visitatierapport
 - Van meeste gemeenten voorlopige stellingname ontvangen, met de nodige instemming, waardering en herkenning visitatierapport
 - **Provincie verwacht per 1 december principebesluiten vd raden**
 - Als provincie het eindbeeld dat dit oplevert niet voldoende robuust en toekomstbestendig vindt, geeft provincie aan wat eindbeeld zou moeten zijn (uitgangspunt: advies visitatiecie.)
 - Financiën:
 - Bij uitwerkingen mede op financiële mogelijkheden sturen
 - Parallel aan toekomstvisie begrotingsscan uitvoeren, provincie kan desgewenst ondersteunen
 - Evt. daarna herindelingschan m.m.v. BZK
 - Goede aandacht voor decentralisatieopgaven
 - Nieuwe realiteit: herindelen, niet óf maar hóe!
 - **Eind 2013 eindbeeld nieuwe gemeentelijke indeling provincie**

Bijlage - Memo griffie herindeling

Volgvel: 4

- Bevindingen:
 - Hoogeland
 - Vraagtekens bij robuustheid en toekomstbestendigheid
 - Samenvoegen met Eemsdelta?
 - Onderzoek naar samenwerkingsmodellen?
 - Winsum en De Marne evt. bij Westerkwartier?
 - Eemsdelta
 - DAL-gemeenten i.c.m. Eemsmond geheel?
 - Samenvoegen met Hoogeland?
 - Slochteren niet opdelen?

Beoordeling Hoogeland en Eemsdelta

Onderzoek naar koppeling beide de moeite waard

Kijken naar inhoudelijke overwegingen mbt Slochteren

Kijken naar positie Middag-Humsterland

Onderzoek naar samenwerkingsmodellen niet zinvol

De Marne/Winsum bij Westerkwartier onderzoeken

- Westerkwartier
 - Middag-Humsterland als geheel bij WK (zwaarwegend)
 - Onderzoeksvragen mbt relatie met Noordenveld, financiën en betrekken van Winsum/De Marne

Beoordeling Westerkwartier

Geen bezwaar tegen M-H bij WK indien alg. instemming en geen ongewenste

gevolgen voor Hoogeland

Onderzoeksvragen oppakken, i.s.m. koppelingsmogelijkheden Hoogeland en

Eemsdelta

- De Compagnie
 - Gorechtvariant? (H-S, Slochteren, Menterw., Haren)
 - A7-variant? (H-S, Slochteren, Menterw., Oldambt)
 - Oost-Groninger variant? (alle streekraadgemeenten)
 - Inzetten op samenwerking?
- Oost-Groningen
 - Veenkoloniale/Westerwoldse variant?
 - Oost-Groninger variant? (schaal nog niet realistisch?)
 - A7-variant?
 - Oost-Groningen klein? (Oldambt, B' wedde, V' wedde)

Beoordeling oostelijk deel provincie

Nog geen eenduidig beeld

Verskillende opties nader onderzoeken

- Stad Groningen
 - Oog voor daily urban system
 - Haren evt icm H-S of Tynaarlo?
 - Slochteren niet delen? Gorechtvariant?
 - Inzetten op samenwerking?

Beoordeling Stad Groningen

Weinig aanleiding combi Haren – H-S / Gorechtvariant

Haren – Tynaarlo complex

Goede afspraken over Meerstaddeel Slochteren (ook financieel)

Verder werken vanuit advies visitatiecie.

Bijlage - Memo griffie herindeling

Volgvel: 5

- 6. Vervolgproces
 - o Algemeen
 - Provincie en gemeenten samen optrekken, elk vanuit eigen rol en verantwoordelijkheid
 - Advies visitatiecommissie leidend, breed gedragen alternatieven getoetst aan eerder geformuleerde criteria en randvoorwaarden
 - Jansen/te Grotenhuis als makelaar, met provincie/VGG als opdrachtgever
 - o Tijdpad
 - **Mijlpalen die niet vrijblijvend zijn:**
 - Voor 1 december 2013: principebesluit gemeenteraden over gewenste indeling
 - Voor 1 oktober 2014: samen te voegen gemeenten stellen gezamenlijke toekomstvisie op
 - o Belangrijkste inhoudelijke opgaven nieuwe gemeente
 - o Hoe die aan te pakken
 - o Kernenbeleid
 - o Hoe verder werken aan geconstateerde ontwikkelopgaven en invoering decentralisaties
 - Voor 1 oktober 2014 samenwerkingsagenda (stappenplan proces + afspraken over grote uitgaven) > gelijklopend herindelingsontwerp
 - Vervolgens start procedure Wet Arhi
 - November 2016 resp. 2017 herindelingsverkiezingen (reguliere verkiezingen 2018 overslaan)
 - o Faciliteren
 - Makelaar
 - Evt. herindelingscan
 - Kaders en personeel/financiële ondersteuning bij maken toekomstvisies
 - Ondersteuning bij uitwerken grote vraagstukken uit toekomstvisies
 - Afspraken over ontvlechtingskosten GR-en
- 7. Slot
 - o Herindeling niet oplossing voor alles
 - o Hoofddoel is: versterken bestuurskracht, met als doel het effectief kunnen oppakken van kansen en aanpakken van urgente opgaven

Bijlage 1: Criteria / kwaliteitseisen

- o Provincie stelt naast de criteria van het Beleidskader aanvullende criteria:
 - Het nodale principe: oriëntatie op voorzieningen en stedelijke kernen, nog levende cultuurhistorische verbanden
 - Schaalniveau: moet optimaal aansluiten bij schaalniveau regionale vraagstukken
 - Aanwezigheid inhoudelijk samenhangende gebiedsopgaven en/of kansen door transport- en logistieke assen

Bijlage 2: Leidraad voor besluitvorming herindeling per 2017 resp. 2018

- o Vaststelling gelijklopend herindelingsontwerp dec. 2014 resp. 2015
- o Vaststelling gelijklopend herindelingsadvies apr. 2015 resp. 2016
- o Toezending zienswijze/herindelingsadvies prov. jun. 2015 resp. 2016
- o Besluitvorming kabinet: najaar 2015 resp. 2016
- o Wetgevingsprocedure: publ. Staatsblad september 2016 resp. 2017
- o Verkiezingen: november 2016 resp. 2017

Het Deense voorbeeld

***Wat is het effect van opschaling van gemeenten
in combinatie met herverdeling van taken?***

*Verslag werkbezoek van raadsgriffiers uit de provincie Groningen aan
Denemarken
20 t/m 22 juni 2013*

Hans Kastermans
Ruurd Brekveld
Liesje Faber

Bijlage - Werkbezoek Groninger griffiers Denemarken

Werkbezoek Groninger griffiers aan Denemarken

Van 20 t/m 22 juni 2013 bracht een groep van 16 griffiers uit de provincie Groningen een werkbezoek aan Denemarken. Doel was een beeld te krijgen van het proces dat heeft geleid tot een landelijk dekkende gemeentelijke herindeling en van de effecten van die herindeling, met name waar het de positie van de raad en de betrokkenheid van de burgers betreft.

Het was een boeiende en in mening opzicht memorabele reis. In twee personenbusjes werd de afstand naar Kopenhagen overbrugd. Vanzelfsprekend werd onderweg onderling veel informatie over actualiteiten bij de respectievelijke gemeenten uitgewisseld en ging er menige anekdote uit de bestuurlijke praktijk rond.

In Odense was er een ontmoeting met Kurt Houlberg (directeur van onderzoeksinstituut KORA) die als keynotespeaker het gezelschap de achtergronden en aanleiding tot de grootschalige herindeling en het van 2002 tot en met 2007 doorlopen proces schetste.

Daarbij bleek dat de grootschalige herindeling vergezeld is gegaan van een grote decentralisatie-operatie, die vergelijkbaar is met de decentralisaties die in Nederland in gang gezet zijn.

Na een fantastisch diner en een vervolgrit in het tweede deel van de avond werd via de indrukwekkende brug die de eilanden Funen en Sjealland met elkaar verbindt Kopenhagen bereikt, waar de griffiers overnachtten.

De volgende ochtend werd het gezelschap ontvangen op het gemeentehuis van Egedal (een uitgestrekte gemeente van 43.000 inwoners in het voorgebied van Kopenhagen), waar de Kommunaldirektør (gemeentesecretaris) Lars Wilms een uitgebreid referaat hield over de in 2007 doorgevoerde hervormingen in het lokaal bestuur en de wijze waarop dat op lokaal niveau is geïmplementeerd en beleefd. Op heldere wijze maakte hij inzichtelijk hoe in Denemarken het lokaal bestuurlijk systeem werkt en wat de effecten waren van de grote hervormingen in het bestuurlijk stelsel. Opmerkelijk bleken de verschillen te zijn tussen de inrichting van het lokaal bestuur in Denemarken en die in Nederland. In Denemarken is het lokale stelsel veel meer ingericht op basis van lokaal zelfbestuur.

Bijlage - Werkbezoek Groninger griffiers Denemarken

In de middag werd een bezoek gebracht aan het Ministerie van Economische en Binnenlandse Zaken, waar Søren H. Thomson, afdelingshoofd binnenlands bestuur, inging op de effecten van de hervormingen, waar de gemeentelijke herindeling onderdeel van uitmaakte.

Na dit inhoudelijk stevige programma, waarvan de inhoud onderstaand wordt weergegeven, werd genoten van 'Wonderful Copenhagen' en de midzomeravond (en voor sommigen in het gezelschap de midzomernacht). Het toeristische deel van de reis kon de volgende ochtend worden voortgezet, waarna het gezelschap in de middag en het eerste deel van de avond over de Deense en Duitse snelwegen de provincie Groningen weer bereikte.

Het Deens lokaal bestuurlijk systeem

Het lokaal bestuurlijke systeem in Denemarken verschilt op een groot aantal punten van het systeem dat wij in Nederland kennen.

Het aantal raadsleden in de Deense gemeenten varieert (buiten de grote steden) tussen 19 en 31, in de grote steden (Kopenhagen, Odense en Aarhus) heeft de raad 55 leden.

Het fenomeen 'lokale partij' is in de lokale politiek een beperkte factor. In veel gemeenten is geen lokale partij in de raad vertegenwoordigd, er zijn slechts lokale fracties van landelijke partijen. Wel is hier en daar sprake van leden op persoonlijke titel, na afscheiding van de fractie waar men eerst toe behoorde.

De burgemeester wordt direct na de raadsverkiezingen gekozen door en vanuit de raad. Hij/zij is derhalve lid van de raad en steunt op een meerderheid binnen de raad. Gedurende de ambtstermijn van vier jaar kan de burgemeester niet worden 'afgezet'.

In vrijwel alle gemeenten is de burgemeester de enige fulltime bestuurder, er zijn geen wethouders. In de grote steden zijn er meerdere burgemeesters. Deze kunnen worden vergeleken met de wethouders in Nederland. Aan het hoofd staat daar de 'eerste burgemeester'.

In de gemeenten buiten de drie grote steden ligt het primaat voor wat betreft de beleidsvorming bij de raad. Voorzitters van thematische raadscommissies hebben in samenspraak met de burgemeester een nadrukkelijke rol bij de beleidsvorming en de contacten met de samenleving. Daarbij vervullen de leden van de raadscommissies eveneens een rol. De raad wordt bij de beleidsvorming ondersteund door de organisatie, onder leiding van de Kommunaldirektør (CEO/gemeentesecretaris), die door de raad wordt benoemd. Er is dus sprake van een monistisch systeem, maar het Deense systeem is van een andere orde dan ons vroegere monistisch stelsel.

'De raad is de baas', er is een meerderheid die de burgemeester steunt en veelal is dat ook een meerderheid die elkaar inhoudelijk vindt. Echter: bij de beleidsvorming kunnen er ook andere meerderheden gevonden worden. De voorstellen worden aan de raad voorgelegd door de burgemeester, door de fracties, of door de commissievoorzitter.

De burgemeester en de Kommunaldirektør leggen in de raad verantwoording af over de uitvoering. De Kommunaldirektør heeft geen politieke aanstelling, maar bezit, gelijk onze gemeentesecretaris, een ambtelijke status. Hij blijft na verkiezingen en een wisseling van burgemeester/raadsmeerderheid de leiding over de organisatie houden.

De taken van de gemeenten zijn op uitvoeringsgebied veel ruimer dan die van de Nederlandse gemeenten. Er zijn veel gemeentelijke 'uitvoeringsdiensten' die bij ons privaat zijn georganiseerd: maatschappelijk werk, onderwijs (alle basisscholen zijn gemeentelijke scholen), kinderopvang, etc. De personeelsomvang van een gemeente is derhalve veel groter dan die van een gemiddelde Nederlandse gemeente.

De bezochte gemeente Egedal heeft 43.000 inwoners en 3500 werknemers (2950 fte)!

Gemeenten hebben een eigen belastinggebied. Zij heffen, naast onroerendgoedbelasting, een percentage inkomstenbelasting, waarbij de inning door de centrale overheid verzorgd wordt. Daardoor hebben gemeenten 50-80% eigen inkomsten en – binnen marges – de mogelijkheid, wanneer nodig via de 'lokale' inkomstenbelasting plannen te financieren of tekorten te dekken. Er is overigens een vorm van solidariteit, waarbij geld van 'rijke gemeenten' wordt overgeheveld naar 'armlastige gemeenten'.

Bijlage - Werkbezoek Groninger griffiers Denemarken

Gemeentelijke herindeling 2007: opschaling in combinatie met nieuwe taken

De aanleiding en uitgangssituatie

In 2002 gaf de toenmalige (liberale) minister van Binnenlandse Zaken het signaal dat het Deense bestuurlijke stelsel aan een grondige hervorming toe was. De aanleiding was een combinatie van factoren: geconstateerd werd dat de drie bestuurslagen leidden tot onnodig hoge uitgaven voor de bestuurlijke organisatie, er was onduidelijkheid over wie waarvoor verantwoordelijk was, de provincies functioneerden en presteerden niet naar behoren en de gemeenten waren te klein om te voldoen aan de moderne dienstverleningseisen. De lokale democratie stond onder druk omdat veel beslissingen over lokale zaken en aangelegenheden die burgers raakten niet meer lokaal werden genomen. De minister kreeg steun van de premier en het kabinet stelde na de zomer van 2002 een staatscommissie in, onder leiding van een ervaren politicus/zakenman, waarvan bekend was dat hij voorstander was van opschaling van gemeenten.

De omvang van de meeste gemeenten was in Denemarken op dat moment volstrekt anders dan die in ons land, ook al doordat Denemarken (5,5 miljoen inwoners op 43.000 km²) veel dunner bevolkt is dan Nederland.

Meer dan 40% van de 271 gemeenten had een inwonertal dat tussen 5.000 en 10.000 inwoners lag, terwijl er ook diverse gemeenten waren met minder dan 5.000 inwoners en bijna 30% tussen 10.000 en 20.000 inwoners telde. Slechts 23% van de gemeenten had meer dan 20.000 inwoners.

De vele kleinere gemeenten ondervonden steeds meer problemen met de dienstverlening aan de burgers. Bovendien werd steeds vaker geconstateerd dat de vele samenwerkingsrelaties, die vanwege de schaal van de gemeenten nodig waren, een gebrek aan democratische controle met zich mee brachten. Er was derhalve een zekere 'sense of urgency' bij de gemeenten om op te schalen.

Advies en politieke overeenstemming

Het advies van de staatscommissie was gericht op drie majeure hervormingen:

- 1) opschaling van de gemeenten naar een minimumniveau van 30.000 inwoners met tegelijkertijd de vorming van 5 regio's die de plaats in zouden gaan nemen van de 12 provincies
- 2) een herverdeling van taken, waarbij alle taken op het gebied van maatschappelijke en sociale zorg dicht bij de burger en dus bij de gemeenten werden ondergebracht. Tot dan toe waren de meeste van die taken (waaronder de zorg voor lichamelijk en geestelijk gehandicapten, arbeidscentra voor werktoeleiding, jeugdzorg, reclassering, welzijnsvoorzieningen, etc.) ondergebracht bij de provincies, terwijl ook enkele taken van de centrale overheid overgeheveld werden naar de gemeenten
- 3) een herverdeling van bevoegdheden op belastinggebied, in combinatie met een andere verdeling van budgetten van de centrale overheid

De minister en het parlement namen het advies over en scherpten het op onderdelen aan en bij. Dat gebeurde o.a. op basis van een door het parlement georganiseerde hoorzitting.

In 2004 bereikte het kabinet formeel politieke overeenstemming over de hervorming van het lokale bestuur. Daarbij werden de volgende doelstellingen vastgelegd:

- Behouden en doorontwikkelen van een democratisch gestuurde publieke sector
- Verder ontwikkelen van het gedecentraliseerde model van de publieke sector met sterkere gemeenten die vrijwel alle relevante sociale en welzijnsvoorzieningen op kwalitatief hoogwaardige wijze dicht bij de burger aanbieden
- Versterken van de lokale democratie door meer politieke besluiten op lokaal niveau te laten nemen
- Tegengaan van centralisatie
- Behalen van schaalvoordelen (zonder korten van budgetten)

Het herindelingsproces

Er werd 'top-down' een gemeentelijke herindeling in gang gezet. Vanwege de breed gevoelde 'sense of urgency' bij de kleinere gemeenten, de gelijktijdige beweging om taken en budgetten naar de gemeenten over te hevelen en het feit dat er na de laatste lokale verkiezingen in veel gemeenten een liberale

Bijlage - Werkbezoek Groninger griffiers Denemarken

burgemeester (partijgenoten van de minister) was verkozen, was er betrekkelijk weinig weerstand vanuit de gemeenten. Met de in het vooruitzicht gestelde taken zouden de gemeenten voor burgers de centrale ingang voor vrijwel alle overheidsdiensten worden en vooral een focus krijgen op het directe welzijn van burgers. Het geld dat gemoeid was met de betreffende taken werd (geheel) overgeheveld naar de gemeenten.

Om de kloof tussen burgers en bestuur en de stap naar een grotere gemeente niet te groot te laten worden werd de ondergrens naar beneden bijgesteld: de minimumomvang van de nieuw te vormen gemeenten werd bepaald op 20.000 inwoners. Gemeenten die al aan deze norm voldeden hoefden niet op te schalen, c.q. mee te doen aan de herindeling.

De vorming van de nieuwe gemeenten werd aan de betrokken gemeenten overgelaten. Alle gemeenten mochten zelf een keuze maken 'wie met wie' en kregen daarvoor ruim een half jaar de tijd. De grenzen van de nieuwe regio's werden afgestemd op het resultaat. Gemeenten onder de 20.000-grens mochten zelfstandig blijven, maar moesten dan wel een belangrijk deel van hun taken overdragen aan een naastgelegen grotere gemeente. Uiteindelijk bleven 7 gemeenten onder de minimum-grens voortbestaan, deels betreft dit grotere eilanden.

Door de relatief korte tijd die de gemeenten gegund werd (een half jaar) en de gestelde deadline ontstond er een levendige 'markt' waar werd bepaald wie met wie zou samengaan. Diverse gemeenten hebben een referendum gehouden om de inwoners een adviserende stem te geven in de keuze van het cluster van gemeenten waarbij aangesloten zou worden. Slechts in een beperkt aantal situaties diende van hogerhand (minister) te worden ingegrepen omdat gemeenten dreigden 'over te blijven'.

Uiteindelijk werden er 65 nieuwe gemeenten gevormd uit 238 oude gemeenten, terwijl 33 gemeenten ongewijzigd van omvang bleven. Het gemiddelde inwoneraantal van alle gemeenten steeg van ruim 20.000 naar ca. 55.000.

Het effect op het aantal raadsleden was enorm: dit aantal daalde van 4597 voor de herindeling naar 2520 erna (het aantal volksvertegenwoordigers in de regio's nam af van 357 naar 205).

Tabel 1: Inwonertal gemeenten voor/na herindeling 2007

Aantal inwoners	voor 2007	vanaf 2007
0 – 5.000	16	3
5.000 – 10.000	114	1
10.000 – 20.000	78	3
20.000 – 60.000	52	66
meer dan 60.000	11	25
totaal	271	98

Parellel: vorming van vijf regio's

De vijf te vormen regio's hielden een beperkt aantal taken over: regionaal vervoer, regionale ontwikkeling en exploitatie van ziekenhuizen en gespecialiseerde sociale instituten.

De financiering van de ziekenhuiszorg geschiedt deels door de provincies (met rijksgeld uit verzekeringspremies) en deels door de gemeenten, met een systeem waarbij gemeenten meebetalen naar rato van het beroep dat gedaan wordt op ziekenhuiszorg. Daarmee worden gemeenten gestimuleerd veel aan preventie te doen en de lokale eerstelijnszorg te ondersteunen.

De meeste taken die overgingen naar de gemeenten behoorden voorheen tot de verantwoordelijkheid van de provincies. Met de herverdelingsoperatie werd de tot dan gevoelde macht van de provincies (en onmacht ten aanzien van hun prestaties) gebroken. Het beperkt aantal taken voor de nieuwe regio's en het ontbreken (afnemen) van de bevoegdheid om belasting te heffen hebben geleid tot een marginale rol van de regio's in het binnenlands bestuur.

Bijlage - Werkbezoek Groninger griffiers Denemarken

Tabel 2: Ontwikkeling aantal gemeenten en provincies/regio's

	tot 1970	1970- 2006	Vanaf 2007
Provincies/regio's	25	13	5
Gemeenten	1388	271	98

Financieringshervorming

Naast een andere bestuurlijke 'kaart' en de herverdeling van taken werd een hervorming ingevoerd op de belastingheffing. Voorheen waren er drie overheidslagen met elk een eigen belastinggebied. Dat werden er twee: de centrale overheid en de gemeenten.

De gemeenten zijn in de nieuwe situatie goed voor ca. 50% van de totale publieke uitgaven. Voor 78% financieren zij hun uitgaven uit belastingopbrengsten of onderlinge solidariteitsverrekeningen. De overige 22% wordt bijgedragen door de centrale overheid.

De regio's ontvangen een belangrijk deel van de benodigde middelen (80%) van de centrale overheid, de gemeenten dragen voor 20% bij.

Overgang naar nieuwe situatie

Toen duidelijk was hoe de nieuwe 'gemeentelijke kaart' er uit zou zien is er bij de raadsverkiezingen van 2005 nog voor elke gemeente een raad gekozen, maar tegelijkertijd ook voor elke nieuwe gemeente een integratiecomité. Elke integratiecomité (samengesteld uit raadsleden van de betreffende fusierende gemeenten) bereidde de vorming van de betreffende nieuwe gemeente (en derhalve het samengaan van de 'oude' gemeenten) voor. Het moest o.a. beslissen over de inrichting van de organisatie, het dienstverleningsniveau, de eerste begroting, het personeelsbeleid, de benoeming van het management en het plaatsen van medewerkers in de nieuwe organisatie.

Evaluatie herindelingsproces en effecten hervormingen

Het herindelingsproces, waarmee een ingrijpende verandering van de 'bestuurlijke kaart' van Denemarken is gerealiseerd, wordt als redelijk succesvol gezien. Getoond politiek leiderschap (door zowel de verantwoordelijke minister als de premier) is met name aan de voorkant van het proces van groot belang geweest. Dat gebeurde door druk op het proces te zetten, de noodzaak van herindeling te laten zien en de nadelen van de actuele situatie te benadrukken. Sleutelspelers in het binnenlands bestuur werden nauw betrokken, voor een politiek compromis werd niet weggelopen. Mede door de publieke opinie (de pers was een groot voorstander en een levendig publiek debat wees uit dat ook een meerderheid van de burgers voorstander was) en een stevig rapport van de staatscommissie ontstond er een sneeuwbaaleffect. De combinatie 'top-down' (herindeling moet) en 'bottom-up' (zelf bepalen met wie) en de getoonde flexibiliteit (aanpassing van de ondergrens en de mogelijkheid als 'tweederangsgemeente' of als gemeente onder de norm zelfstandig te blijven) hebben het proces versoepeld. Op het juiste moment gepubliceerd onderzoek, dat uitwees dat kleine gemeenten helemaal niet democratischer waren dan grotere, leverde eveneens een bijdrage.

Het proces vanaf de start van de discussie tot aan het moment waarop besloten werd hoe de nieuwe bestuurlijke kaart van Denemarken er uit zou gaan zien heeft niet meer dan 2,5 jaar gekost (2002 -2005), terwijl de voorbereidingen op de implementatie ruim 1,5 jaar in beslag hebben genomen. Met name de beperkte tijd die de gemeenten gegund werd om elkaar te vinden heeft het proces in een stroomversnelling gebracht. De noodzaak om de juiste partner (of meerdere partners) te vinden leidde, waar dat nog aan de orde was of kon komen, af van de vraag of de opschaling uiteindelijk acceptatie zou krijgen.

In 2009 werd door het ministerie van Binnenlandse Zaken geconstateerd dat de transformatie naar de nieuwe structuur soepel was verlopen. Burgers die een beroep deden op de gedecentraliseerde voorzieningen waren er op vooruit gegaan, maar de meeste burgers ervoeren geen gevolgen. Uit onderzoek

Bijlage - Werkbezoek Groninger griffiers Denemarken

is gebleken dat vooral de tevredenheid bij bestuurders over het professionele gehalte van de dienstverlening en de effectiviteit van de organisatie in de heringedeelde gemeenten er sterk op vooruit is gegaan.

Opmerkelijk is dat, waar oorspronkelijk in de hervormingsplannen ook een belangrijke rol was toegedacht aan een verplichte burgerparticipatie-functionaris in elke gemeente, deze nieuwe rol verder in het proces in rook is opgegaan. In de grote steden wordt wel veel werk gemaakt van het betrekken van burgers bij het gemeentelijke beleid en worden zij daarin ondersteund, maar in de meer rurale gemeenten is het geen staand beleid dat burgers daarbij ondersteund worden. Wel voeren de gemeenteraden bij de beleidsvorming op de sociale thema's veel overleg met georganiseerde groepen burgers.

Na 2010 ontstaat er bij de gemeenten een 'second wave': de aandacht voor meer efficiency groeit, de crisis leidt tot verlaging van budgetten en dat leidt weer tot discussie over verdere opschaling in de uitvoering en een nieuw structuurdebat, gericht op meer garanties voor robuuste gemeenten.

Sinds 2012 nemen de sociaal-democraten weer deel aan de centrale regering. Deze partij was tegen de grootschalige hervormingen, maar accepteert wel dat deze zijn doorgevoerd.

Er is een evaluatie uitgevoerd en er wordt thans gewerkt aan een grondige check op de service en prestaties van de lokale overheid. De evaluatie heeft opgeleverd dat:

- de huidige taakverdeling tussen de drie overheidslagen als goed ervaren wordt
- de samenwerking tussen gemeenten onderling en tussen gemeenten en de regio's nog verbetering behoeft
- er nog altijd potentie is om de kwaliteit van dienstverlening en beleid te verbeteren en ook de efficiency en effectiviteit te vergroten
- de lokale democratie nog altijd levend is (alhoewel de opkomst bij de lokale verkiezingen in 2009 4%-punten lager was dan gebruikelijk. NB: in november 2013 zijn er weer lokale verkiezingen)
- de minimumschaal van 20.000 inwoners aan de lage kant is, maar wel heeft gezorgd voor draagvlak en het dicht bij mensen organiseren van dienstverlening.

Denemarken kent dezelfde problemen als Nederland waar het gaat om politieke betrokkenheid en participatie: er is steeds minder belangstelling om zich kandidaat te stellen voor een raadszetel (zo stoppen in Egedal binnenkort twee vrouwelijke raadsleden vanwege de tijd die besteed dient te worden aan de opvoeding van den kinderen), het ledental van politieke partijen is sterk dalende en er wordt een groeiende kloof tussen burgers en bestuur gesignaleerd. Anderzijds hechten de Denen erg sterk aan lokaal zelfbestuur.

Ervaringen in de gemeente Egedal

De gemeente Egedal is gevormd uit drie voormalige gemeenten met respectievelijk 11.000, 14.000 en 18.000 inwoners. Met 43.000 inwoners is de gemeente stevig van omvang in relatie tot veel andere nieuw gevormde gemeenten, die over het algemeen (ruim) minder dan 40.000 inwoners tellen. Egedal is een uitgestrekte gemeente in het voorgebied van Kopenhagen. Er zijn weinig grotere werkgevers, maar wel veel zelfstandigen en kleine bedrijven. Veel inwoners werken in Kopenhagen. Het gemiddelde inkomen ligt er vrij hoog, er is weinig werkloosheid. Daardoor is het (gelet op de eigen belastinginkomsten) een relatief rijke gemeente. Bijna 80% van de inkomsten wordt gegenereerd uit belastingopbrengsten. De gemeente heft 25,7 % inkomstenbelasting (gemiddelde tarief lokale inkomstenbelasting ligt op 24,9%). Het totale gemeentelijke budget bedraagt ca. 2,2 miljard Deense Kronen, dat is ca. 300 miljoen euro.

De gemeente heeft ca. 3500 (!) medewerkers, die vooral werkzaam zijn in uitvoerende organisaties als scholen, kinderopvangvoorzieningen, vrijetijdsclubs (buitenschoolse activiteiten) voor oudere jeugd, het maatschappelijk werk en het begeleiden van gehandicapten.

De gemeenteraad bestaat uit 21 personen (in periode 2007- 2009: 27 leden). Vergaderingen van de raad en commissies vinden doorgaans plaats op vrijdagavond en zaterdagochtend. Op doordeweekse avonden zijn raadsleden nauwelijks beschikbaar vanwege werk, familieverplichtingen en verenigingsactiviteiten.

Bijlage - Werkbezoek Groninger griffiers Denemarken

Foto 1: Kommunaldirektør Lars Wilms vertelt over de ervaringen in de nieuwe gevormde gemeente Egedal

Een aantal ervaringen naar aanleiding van het proces, dat nog nog geen 2 jaar duurde, om tot één gemeente en organisatie te komen:

- tijd is schaars; ga goed om met die schaarste: regel wat moet en laat liggen wat later kan
- bouw bruggen en werk aan vertrouwen tussen de fuserende gemeenten
- zorg voor een efficiënte en effectieve besluitvormingsstructuur met een projectleider en werkgroepen (en definieer wat je van hen verwacht)
- maak onderscheid: ga direct aan de slag met die thema's en gebieden waar je snel schaalvoordelen kunt halen en laat andere wachten
- besteed ruim voldoende aandacht aan het bijeenbrengen van de politieke en ambtelijke culturen; doe dat ook na de effectuering.
- zorg er voor dat raadsleden als a

Wat waren de ervaringen in de eerste periode na de herindeling ?

- ✓ veel moeite om tot een gedeelde organisatiecultuur te komen
- ✓ daling van het aantal medewerkers
- ✓ sterk politiek uiteenlopende opvattingen (8 partijen, verdeeldheid bij burgemeestersverkiezing door de raad)
- ✓ bij de beleidsvorming en toedeling van middelen was de raad sterk gericht op de drie oude gemeenten; persoonlijke voorkeuren van raadsleden speelden een rol
- ✓ voortzetting van oude methodes van beleidsvorming
- ✓ sterk toenemende kosten doordat op alle gebieden gekozen werd voor het dienstverleningsniveau van de gemeente met het hoogste niveau
- ✓ onoverzichtelijke financiën, matig financieel beheer
- ✓ denkwereld van veel medewerkers nog gericht op niveau oude gemeente

Bijlage - Werkbezoek Groninger griffiers Denemarken

Vanaf 2010 (nieuwe raadsperiode na verkiezingen in 2009) hebben zich echter aanmerkelijke verbeteringen voorgedaan:

- ✓ meer politieke overeenstemming, gezamenlijke koers
- ✓ de raad is meer gericht op het belang van de totale gemeente
- ✓ raadsleden fungeren als ambassadeurs van de grotere gemeente en dragen bij aan het bewerkstelligen van draagvlak voor beleid
- ✓ nieuwe methodes voor beleidsvorming en werken met een strategische agenda
- ✓ er is sterk ingezet op opleidingen van medewerkers en op managementdevelopment
- ✓ positieve ontwikkeling van de organisatie, stijgend serviceniveau
- ✓ daling van uitgaven voor dienstverlening (maar wel grotere tevredenheid bij burgers)
- ✓ op weg naar centrale huisvesting
- ✓ uitdaging: vergrijzing en ontgroening (mede in relatie tot nieuwe taken)
- ✓ gemeenten werken meer dan ooit samen, o.a. op specialistische sociale diensten.

Conclusies

De bestuurlijke inrichting van Denemarken is door een combinatie van een aantal hervormingen in een aantal opzichten succesvol veranderd. Kan dat een voorbeeld zijn voor Nederland?

Het Deense proces is niet 1-op-1 over te zetten naar de Nederlandse situatie.

De uitgangssituatie in Denemarken was een andere dan de actuele situatie in Nederland: veel erg kleine gemeenten (minder dan 10.000 inwoners), een veel dunbevolkter land en een andere (bestuurs)cultuur. Verder mag duidelijk zijn dat het Deense model gebaseerd is op het parallel aan gemeentelijke herindeling realiseren van een herverdeling van taken (zonder budgetkortingen!) en een financieringshervorming.

De grotere bestuurlijke schaal heeft niet direct geleid tot op alle gebieden krachtigere en efficiënter werkende gemeenten. De eerste jaren waren wat dat betreft grotendeels 'verloren jaren'. Veel energie is gaan zitten in het creëren van een nieuwe cultuur en nieuwe werkwijzen.

Pas na vier jaar werden voordelen zichtbaar. De heringedeelde gemeenten moeten ook nu nog scherp zijn om de schaalvoordelen van de herindeling (uitgedrukt in geld) waar te maken. De economische crisis, leidend tot minder overheidsuitgaven, is daarbij een verstorende factor.

Is de dienstverlening duidelijk geprofessionaliseerd en verbeterd, de betrokkenheid van burgers bij de lokale politiek is door de herindeling eerder verminderd dan versterkt. Niet duidelijk is of er een oorzakelijk verband ligt, dan wel andere ontwikkelingen van invloed zijn. Voorafgaand aan de hervormingen was er bij burgers een breed draagvlak voor de herindeling en het naar het lokale domein overhevelen van taken. Het Deense lokale bestuurlijke systeem geeft in vergelijking met het Nederlandse systeem, met name door een actievere rol van de gemeenteraad in de beleidsvoorbereiding, meer waarborgen voor de verbinding met de samenleving. Laat dat inspiratie geven aan gemeenteraden en raadsleden in Nederland!

Bijlage - Werkbezoek Groninger griffiers Denemarken

Foto 2: 16 Groninger raadsgriffiers voor de ingang van het gemeentehuis van Egedal

Wat valt te leren voor de herindelingsdiscussie in Nederland/Groningen

- 'Politiek leiderschap' draagt sterk bij aan de snelheid en het resultaat van het herindelingsproces. Sturing 'top-down' (door diegene die erover gaat en beslissingsbevoegd is) bij voorgestane opschaling van gemeenten schept duidelijkheid, mits voldoende ruimte voor invulling 'bottom-up'.
- Een structuurwijziging in de vorm van opschaling van gemeenten krijgt sneller en meer acceptatie wanneer deze hand in hand gaat met een hervorming ten aanzien van taken, zodat burgers merken dat de dienstverlening wordt versterkt.
- Wanneer het aan de gemeenten overgelaten wordt 'wie met wie' samengaat geeft dat een goed gevoel bij de gemeenten die het aangaat.
- Laat het proces niet te lang duren, houd de druk er op!
- De gemeenten zijn voor de burger de 'eerste overheid'; een effectief bestuurlijk systeem vraagt er om alle taken die burgers direct raken bij de gemeenten neer te leggen en provincies te laten opgaan in regio's, die geen zeggenschap hebben over de lokale democratie en zich beperken tot het uitvoeren van een aantal taken die op regionaal niveau thuishoren.
- Opschaling van gemeenten en het inrichten van een nieuwe gemeentelijke organisatie bieden kansen voor het versterken van professionalisme, dienstverlening, efficiency en effectiviteit, maar er is meer voor nodig om dat te bewerkstelligen.
- Besteed bij de implementatie van het samengaan van gemeenten (ruim) voldoende aandacht aan het bijeenbrengen van verschillende politiek/bestuurlijke en ambtelijke culturen.
- Houd er rekening mee dat de eerste raadsperiode na herindeling een 'verloren periode' is, tracht het verlies aan beleids- en bestuurskracht in die periode te beperken.

Bijlage - Werkbezoek Groninger griffiers Denemarken

- Bereid de medewerkers en raadsleden goed voor op de overgang van 'klein' naar 'groot'.
- De burger heeft maar één belang: dat wat hij of zij wenst of nodig heeft moet goed geregeld zijn. De schaal van de gemeente doet er dan niet toe. De focus moet dus liggen op excellente dienstverlening.
- Opschaling kan leiden tot een 'kloof' tussen gemeente en burgers. Om deze te dichten dienen raadsleden zichtbaar te zijn in de samenleving en verbinding (blijven) maken door met inwoners in gesprek te gaan over het te voeren beleid en de uitwerking daarvan.
- Ondanks de sterk afwijkende lokale politieke systemen van Denemarken en Nederland kan wederzijds van elkaar geleerd worden. Lokale politiek wordt spannender met een stevig eigen belastingregime.

Bronnen

- Presentatie Kurt Houlberg, directeur Onderzoek van KORA, DET Nationale Institut for Kommuner og Regioners Analyse og Forskning. dd. 20-06-2013
- Presentatie Lars Wilms, Komunaldirektør gemeente Egedal, dd. 21-06-2013
- Presentatie Søren Thomson, divisiehoofd ministerie van Economische en Binnenlandse Zaken, dd. 21-06-2013
- Danish Local Government System, KL (Vereniging van Deense gemeenten), februari 2009
- Summary – Recommendation no. 1434 of the Commission on Administrative Structure, gepubliceerd door: Danish Ministry of the Interior and Health, januari 2004
- Agreement on a structural reform, Danish Ministry of the Interior and Health, juni 2004
- Reform in brief, Danish Ministry of the Interior and Health, december 2005
- Annemieke van Dam (2007): Could the Little Mermaid survive in Dutch Waters, afstudeeronderzoek MPA-opleiding NSOB
- K. Peters (2010) : Denen worstelen ook met burgerparticipatie, in: Openbaar Bestuur, februari 2010

Verdere literatuur:

- Kjaer, Ulrik & Poul Erik Mouritzen (2003) Kommunestorrelse og lokaldemokrati, Syddansk Universitetsforlag.
- Jens Blom Hansen (2007): Municipal Amalgamations and Common Pool Problems: The Danish Local Government Reform in 2007
- Kasper Moller Hansen (2009): Borgerinddragelse – et komparativt studie af borgerinddragelsen i regioner og kommuner, Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- K. Peters (2011) Prikkel voor bestuurlijke dynamiek: Lessen uit Denemarken, in: *Stedelijke regio's. Over informele planning op een regionale schaal*, Rotterdam: NAI Uitgevers.
- Hansjörg Blöchliger en camilla Vanmalle (2012): Denmark: The Local Government Reform, in: *Reforming Fiscal Federalism and Local Government*, OECO Publishing
- K. Peters (2012): A Window of Opportunity: Institutional Reform in Denmark, in: S. Cels, J. de Jong en F. Nauta, *Agents of Change. Strategy and Tactics for Social Innovation*, Brookings Institution Press and Ash Institute for Democratic Governance and Innovation.

Collegebrief - Tarieven

Bestuursdienst

Onderwerp Tarieven

Steller P. Wiggers

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 76 71 Bijlage(n) 2

Ons kenmerk BD 13.3714185

Datum **6 JUN 2013** Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief informeren wij u over onderwerpen die van belang zijn voor de totstandkoming en hoogte van de tarieven voor 2014 en 2015 en het tarievenbeleid. Allereerst zullen we ingaan op de huidige werkwijze en de ontwikkelingen van de afgelopen jaren. Vervolgens willen we met u delen welke huidige ontwikkelingen van invloed kunnen zijn op de hoogte van de tarieven en het tarievenbeleid. We besluiten met een toelichting op het vervolg.

Huidige werkwijze en ontwikkelingen afgelopen jaren

Algemeen uitgangspunt is dat de klant (voor ons: burgers, bedrijven en instellingen) een volledig kostendekkend tarief voor onze producten en diensten betaalt. Op dit uitgangspunt kan in de volgende gevallen een uitzondering worden gemaakt:

- indien de toegankelijkheid tot een voorziening of marktwerking daartoe aanleiding geeft, kan een nader te bepalen lager tarief worden vastgesteld;
- indien het handhaven van de openbare orde en veiligheid dat wenselijk maakt, kan een nader te bepalen lager tarief worden vastgesteld;
- bij privaatrechtelijke commerciële tarieven is een risico- en winsttoeslag toegestaan.

In bijlage I beschrijven wij kort het beleid van de gemeente Groningen op het gebied van de tarieven. Daarin wordt tevens verwezen naar de "Handreiking kostentoe rekening leges en tarieven" van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Deze richtlijnen passen wij toe. De VNG heeft daarnaast het "Model kostenonderbouwing leges omgevingsvergunningen" uitgewerkt. Toepassing van dit model bij de tariefvoorstellen kan een bijdrage leveren aan de transparantie van de tarieven van de gemeente Groningen. Dit model passen wij nog niet toe, maar betrekken wij wel bij nieuwe ontwikkelingen. De

Collegebrief - Tarieven

Bladzijde

2

modellen van de VNG zijn te vinden op de website van de VNG onder het kopje 'Belastingen'. De handreiking kostentoerekening is onder die naam te vinden op de site van de Rijksoverheid.

In onze Financiële Verordening is geregeld dat wij u eens in de vier jaar een nota aanbieden met de resultaten van een onderzoek naar de kostendeckendheid van de tarieven en de uitgangspunten van het tarievenbeleid. Dit vierjarige onderzoek vinden wij belangrijk omdat we dan onderbouwd kunnen toetsen of de wijze van kostentoerekening en tariefbepaling nog actueel is en of aanpassingen noodzakelijk zijn. Het laatste onderzoek dateert van begin 2010 en is uitgevoerd door Deloitte. Over de resultaten van dit onderzoek hebben wij u geïnformeerd in onze brief van 25 februari 2010 (GR10.2188390). Het rapport is als bijlage bijgevoegd.

De belangrijkste conclusie uit het onderzoek van vier jaar geleden is dat de kostentoerekening rechtmatig is. Er worden geen kostenposten toegerekend die niet toegerekend mogen worden en de wettelijke norm van honderd procent kostendeckendheid wordt niet overschreden. Deloitte heeft destijds een aantal aanbevelingen gedaan om de kostentoerekening te verbeteren. Enkele aanbevelingen zijn door ons college grotendeels overgenomen en ook geïmplementeerd, zoals de nieuwe indeling van de legesverordening en het onderzoek naar de rioolrechten.

Andere aanbevelingen uit het onderzoek hebben te maken met transparantie, inzichtelijkheid, aantoonbaarheid en integraliteit van de kostentoerekening van de getarifeerde dienstverlening. Op deze punten zijn al wel stappen gezet, maar hier moeten we nog wel een belangrijke slag maken. Dit komt omdat het gaat om ingrijpende veranderingen. In 2011 heeft de gemeente Groningen met de implementatie van DaFinci een zeer belangrijke stap gezet. En onlangs heeft u van ons een brief ontvangen over de herinrichting van de begroting. Met het programma herinrichting begroting willen we in 2015 dit proces naar meer transparantie voltooien. Bij de herinrichting van de begroting in 2015 zal een concernbreed, en dus dienst overstijgend model voor de begroting worden ontwikkeld. Het proces van de herinrichting willen wij verder aangrijpen om de kostentoerekening, zowel de systematiek als de administratievoering, te verbeteren conform de aanbevelingen van het rapport van Deloitte.

Effecten organisatiewijzigingen en bezuinigingen

Grote veranderingen zoals de invoering van het SSC en de Concernstaf zijn op dit moment in volle gang. Deze en andere ontwikkelingen, die ook tot efficiëntiewinsten moeten leiden binnen de gemeentelijke organisatie, zullen naar verwachting effect hebben op de hoogte van de tarieven.

In de bezuinigingsvoorstellen 2011-2014 zijn daarnaast ook andere voorstellen opgenomen die een kostenverlagend effect hebben op de gemeentelijke tarieven, zoals besparingen op inkoop en afschrijvingen. Dit

Collegebrief - Tarieven

Bladzijde

3

geldt tevens voor een deel van de bezuinigingsvoorstellen uit de voorjaarsbrief.

We hebben een eerste inschatting gemaakt van de besparingen op leges en heffingen als gevolg van organisatiewijzigingen en doorgevoerde bezuinigingen die in de tarieven van 2014 tot uiting zouden kunnen komen. De huidige raming van het totale bedrag aan besparingen in 2014 bedraagt naar schatting 10 miljoen euro. Naar schatting 7,5% van deze besparingen wordt toegerekend naar dienstverlening waaraan een tarief is gekoppeld en waarvoor een wet en/of uitgangspunt van kostendekkendheid geldt. Dit betekent dat in de tarieven ongeveer 750.000 Euro aan tariefsverlaging op begrotingsbasis zou kunnen worden doorgevoerd.

We merken hierbij op dat dit een schatting is met grote onzekerheden. Dit komt omdat ten tijde van het opstellen van de tarievennota in september 2013 de volledige impact van alle bij de schatting meegenomen wijzigingen nog niet duidelijk zullen zijn. Hierdoor kan de realisatie sterker afwijken dan in andere organisatorisch - en financieel-economisch meer stabiele jaren het geval is. Wanneer dit het geval is en de realisatie afwijkt, kan een correctie in 2015 noodzakelijk zijn. Dit gegeven druist in tegen het beleid om fluctuaties in de tarieven tegen te gaan.

De verlaging van het kostenniveau van de gemeente Groningen als geheel zal in grote mate afhankelijk zijn van het tempo waarin wij (personeel) bezuinigingen kunnen realiseren en de frictiekosten die hiermee gepaard gaan, kunnen dekken. De beheersing van het frictiebudget is één van de opgaven voor de gemeente Groningen de komende jaren.

Effecten van de herinrichting van de begroting

De herinrichting van de begroting zal in 2015 gaan leiden tot één centrale kostenverdeelssystematiek. Deze centralisatie zal op zich niet tot efficiencywinsten (en daarmee lagere tarieven) leiden. Wel heeft de centralisatie mogelijke herverdeeffecten tot gevolg. In de eerste helft van 2014 willen we u hierover informeren.

In het najaar willen wij starten met een nieuw onderzoek naar de kostendekkendheid van de tarieven. In de eerste helft van 2014 informeren wij u over de resultaten van dit onderzoek en de effecten op de tarieven. Daarmee voldoen we aan het voorschrift voor een vierjaarlijks tarievenonderzoek en kunnen we de resultaten van het onderzoek betrekken bij de herinrichting van de begroting en de tarievennota 2015.

Collegelbrief - Tarieven

Bladzijde

4

Vervolg

Na de zomer en nog voor de vaststelling van de begroting 2014 willen wij graag met u in gesprek over de huidige uitgangspunten van het Groningse tarievenbeleid en uw wensen voor het begrotingsjaar 2014. Hierbij zullen we naast leges en heffingen ook de precariobelasting betrekken. We zullen u daartoe een overzicht geven van de effecten van de verdeling van de geschatte besparing voor de verschillende tarieven. Wij zullen ons daarbij baseren op het tarievenbeleid en de huidige kostenverdeelssystematiek. Bij de behandeling na de zomer gaan we graag aan de hand van het nog te leveren overzicht met u in gesprek over de (on)mogelijkheden van besparingen als gevolg van aanpassingen in werkwijze en/of beleid ten aanzien van tarieven in 2014 en de wens van de raad om het in 2014 verwachte voordeel in te zetten voor verlaging van de tarieven.

In de eerste helft van 2014 willen wij u informeren over de mogelijke gevolgen voor de tarieven van de herinrichting van de begroting in 2015 en willen wij graag met u in gesprek over de uitgangspunten en criteria voor het tarievenbeleid voor de periode vanaf 2015.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Collegebrief - Tarieven

BIJLAGE I

Bijlage I: Huidige werkwijze tarieven en kostentoerekening

Inleiding

In deze bijlage treft u een korte opsomming van het beleid van de gemeente Groningen op het gebied van tarieven en kostentoerekening. Het ministerie van binnenlandse zaken heeft diverse richtlijnen en circulaire's opgesteld, zoals de "Handreiking kostentoerekening leges en tarieven". Bij het bepalen van de tarieven binnen de gemeente Groningen worden deze richtlijnen toegepast. Ook het VNG heeft een "Model kostenonderbouwing leges omgevingsvergunningen". Daarmee kan de transparantie van de kostentoerekening worden bevorderd. De modellen van de VNG zijn te vinden op de website van de VNG onder het kopje 'Belastingen'. De handreiking kostentoerekening is onder die naam te vinden op de site van de Rijksoverheid.

Huidige werkwijze

Bij de gemeentelijke tarieven maken we onderscheid tussen publiekrechtelijke- en privaatrechtelijke heffingen. Algemeen uitgangspunt is dat de gebruikers een volledig kostendekkend tarief voor onze producten en diensten betalen. Op dit uitgangspunt kan in de volgende gevallen een uitzondering worden gemaakt:

- indien de toegankelijkheid tot een voorziening of marktwerking daartoe aanleiding geeft, kan een nader te bepalen lager tarief worden vastgesteld;
- indien het handhaven van de openbare orde en veiligheid dat wenselijk maakt, kan een nader te bepalen lager tarief worden vastgesteld;
- bij privaatrechtelijke commerciële tarieven is een risico- en winsttoeslag toegestaan.

De afvalstoffenheffing, de rioolrechten, de begrafenisrechten en de legesburgerzaken zijn voorbeelden van publiekrechtelijke heffingen. Daarvoor geldt de wettelijke norm van maximaal 100% kostendekkendheid. Daarnaast stelt het rijk jaarlijks maximum tarieven vast voor diverse leges, bijvoorbeeld voor paspoorten en rijbewijzen.

Eens in de vier jaar bepaalt uw raad de gewenste mate van kostendekkendheid van de gemeentelijke tarieven en jaarlijks stelt u de tarievennota vast waarin de publiekrechtelijke tarieven voor het volgende begrotingsjaar zijn aangegeven.

Onder de privaatrechtelijke heffingen vallen de overige algemene en commerciële tarieven van de gemeente, zoals de tarieven bij de zwembaden en andere sportvoorzieningen, de voorstellingen bij de Stadsschouwburg /Oosterpoort, de privaatrechtelijke parkeertarieven en inzamelen bedrijfsafval.

Ook voor deze tarieven bepaalt uw raad eens per vier jaar de gewenste mate van kostendekkendheid. Algemeen uitgangspunt daarbij is volledige kostendekking. Deze tarieven worden door ons college vastgesteld binnen de door uw raad aangegeven kaders. In de begroting en de jaarlijkse tarievennota geven wij u inzicht in de mate van kostendekkendheid van deze tarieven.

Onder de publiekrechtelijke inkomsten vallen ook de algemene belastingen, zoals de OZB, de hondenbelasting en de logiesbelasting. De belastingtarieven worden jaarlijks vastgesteld door uw raad. De inkomsten uit belastingen zijn vrij besteedbaar voor de gemeente en er is geen wettelijke norm voor de kostendekkendheid van de belastingen.

Collegebrief - Tarieven

Bij de berekening van de kosten gaan wij conform de richtlijnen uit van een integrale kostprijs. Daaronder vallen de directe kosten, zoals de directe uren die worden besteed aan het afgeven van een document, een vergunning of een dienstverlening én de overhead kosten. Tot nu toe worden deze berekeningen per dienst gemaakt.

Bij enkele heffingen zoals de afvalstoffenheffing en de rioolrechten wordt jaarlijks een kostendoorrekening gemaakt en worden op basis daarvan de tarieven kostendekkend vastgesteld. Dit gebeurt op begrotingsbasis. Door interne- en/of externe factoren kan de realisatie afwijken. Realisatie-verschillen worden verrekend met de egalisatiereserves en betrokken bij de bepaling van het tarief in volgende jaren.

Voor sommige tarieven worden eens in de vier jaar de kosten en kostendekking doorgerekend en in de tussentijdse jaren de tarieven aangepast met de nominale ontwikkeling. Dit wordt voor deze tarieven alleen doorbroken wanneer wet- en regelgeving voor het betreffende tarief verandert, of wanneer er bijvoorbeeld een gemeentelijke beleidswijziging wordt vastgesteld door de raad.

Collegebrief - Tarieven

Bijlage II: Rapportage onderzoek kostendeckendheid publiek- en privaatrechtelijke heffingen, rechten en tarieven

Rapport van 26 februari 2010 is apart bijgevoegd, exclusief bijlage II aangezien het oude cijfers betreft.

Collegebrief - Tarieven

BIJLAGE II

Deloitte Management Support B.V.
Laan Corpus den Hoorn 102-4
9728 JR Groningen
Postbus 980
9700 AZ Groningen

Tet: (088) 2882888
Fax: (088) 2889870
www.deloitte.nl

Rapportage onderzoek kostendeckendheid publiek- en privaatrechtelijke heffingen, rechten en tarieven

Bestemd voor het college van B&W van de
gemeente Groningen

26 februari 2010

Deloitte Management Support B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24335100.

Member of
Deloitte Touche Tohmatsu

Collegebrief - Tarieven

Blad 2/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Begripsbepaling	3
1.2 Onderzoeksaanpak	4
1.3 Reikwijdte en strekking van de rapportage	4
2. Publiekrechtelijke heffingen en rechten	5
2.1 Kostendekkendheid van de heffingen en rechten	5
2.2 Toetsing van de geraamde opbrengsten aan de Handreiking	9
3. Privaatrechtelijke tarieven	15
3.1 Kostendekkendheid van de tarieven	15
3.2 Bevindingen	16
4. Conclusies en aanbevelingen	17
5. Tot slot	20
Bijlage I: Samenvatting wettelijk kader en actuele ontwikkelingen	21
Bijlage II: Financiële overzichten heffing/recht/tarief per dienst	25

Collegebrief - Tarieven

Blad 3/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

1. Inleiding

De gemeente Groningen verricht periodiek onderzoek naar de kostendekkendheid van de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechten, heffingen en tarieven. De onderzoeken hebben voor het laatst in 2004 (publiekrechtelijk) en 2005 (privaatrechtelijk) plaatsgevonden. U heeft ons medio 2009 gevraagd de onderzoeken voor u uit te voeren en onze bevindingen aan u te rapporteren.

In deze inleiding lichten wij de belangrijkste begrippen, onze onderzoeksaanpak en de reikwijdte en strekking van onze rapportage toe. Het tweede en het derde hoofdstuk bevatten onze bevindingen, in hoofdstuk vier gaan wij in op de conclusies en aanbevelingen. De bijlagen bestaan uit een samenvatting van het juridisch kader voor ons onderzoek en cijfermatige overzichten van de door ons onderzochte tarieven.

1.1 Begripsbepaling

De eigen inkomsten van de gemeente kunnen worden onderscheiden in een publiekrechtelijk en een privaatrechtelijk deel.

Het publiekrechtelijke deel valt uiteen in:

- Belastingen: hieronder vallen onder meer de onroerende zaakbelasting, hondenbelasting, toeristenbelasting, parkeerbelastingen en precariobelasting. Deze opbrengsten zijn vrij besteedbaar, hiervoor geldt geen kostendekkendheids criterium. De belastingen vallen daarmee buiten de scope van het onderzoek.
- Rechten/heffingen: hieronder vallen onder meer de afvalstoffenheffing, rioolrechten, begrafenissenrechten en leges. Deze opbrengsten zijn niet vrij besteedbaar. Bij de rechten geldt de wettelijke norm van maximaal 100% procent kostendekkendheid.

Voor de bepaling van de kostendekkendheid van de publiekrechtelijke rechten en heffingen is de door Deloitte in opdracht van het Ministerie van BZK opgestelde "Handreiking kostentoe rekening leges en tarieven" (hierna te noemen: Handreiking) van toepassing. In de Handreiking zijn de mogelijkheden van en beperkingen aan het toerekenen van kosten aan rechten en heffingen opgenomen. De Handreiking is opgesteld in 2007 en wordt begin 2010 geactualiseerd.

Onder privaatrechtelijke tarieven vallen alle tarieven die niet zijn vastgelegd in een leges- of belastingverordening. Bij privaatrechtelijke tarieven is een kostendekkendheid van meer dan 100% wel toegestaan. Binnen de gemeente Groningen wordt onderscheid gemaakt in:

- Algemene tarieven: vooraf bepaalde tarieven die gelden voor iedere afnemer.
- Commerciële tarieven: tarieven waarbij de gemeente als marktpartij in een concurrerende omgeving opereert.

Collegebrief - Tarieven

Blad 4/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

1.2 Onderzoeksaanpak

Het onderzoek is gebaseerd op de primitieve begroting 2009 en onderliggende specificaties. Per heffing, recht, tarief en/of verordening hebben wij de bijbehorende kosten en opbrengsten geïnventariseerd. Deze inventarisatie heeft in samenwerking en afstemming met de betrokken Diensten plaatsgevonden.

De kosten en opbrengsten per heffing, recht, tarief en/of verordening, zoals opgenomen in de primitieve begroting 2009, hebben wij getoetst aan de Handreiking. Daarbij hebben wij onderzocht of kosten terecht worden verhaald, danwel of er mogelijkheden zijn meer kosten te verhalen/de opbrengsten te verhogen.

Onze bevindingen, die tot stand zijn gekomen in nauwe samenwerking met fiscaal-juristen van Deloitte Belastingadviseurs B.V., hebben wij voor hoor- en wederhoor aan de Diensten voorgelegd.

Het onderzoek heeft geresulteerd in:

- een overzicht van de kostendekkendheid per recht, heffing, tarief en/of verordening;
- bevindingen ten aanzien van de wijze van kostentoe rekening;
- aanbevelingen voor een transparante onderbouwing van de geraamde opbrengsten.

1.3 Reikwijdte en strekking van de rapportage

Deze rapportage heeft betrekking op de publiek- en privaatrechtelijke heffingen, rechten en tarieven van de gemeente Groningen. Wij hebben ons daarbij gebaseerd op door de gemeente verstrekte gegevens. Op deze gegevens is door Deloitte geen accountantscontrole toegepast, terwijl tevens geen beoordelingsopdracht is uitgevoerd. Dit houdt in dat Deloitte Management Support B.V. geen zekerheid geeft over de getrouwheid van de informatie die aan deze rapportage ten grondslag ligt. Ook hebben wij niet gecontroleerd in hoeverre eventuele verleende of ontvangen subsidies of bijdragen van derden al dan niet ten onrechte zijn toegerekend aan de verschillende heffingen.

Wij wijzen u erop dat deze rapportage uitsluitend voor u bestemd is en niet (geheel of gedeeltelijk) aan derden mag worden verstrekt zonder onze uitdrukkelijke toestemming vooraf.

De besluitvorming over en verantwoordelijkheid voor beheers- en beleidsbevoegdheden blijven te allen tijde voorbehouden aan de gemeente Groningen. U vrijwaart Deloitte voor alle aanspraken van derden die voortvloeien uit of verband houden met de in het kader van deze opdracht verrichte werkzaamheden.

Collegebrief - Tarieven

Blad 5/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

2. Publiekrechtelijke heffingen en rechten

Het kabinet is van mening dat bij rechten, heffingen en tarieven door of vanwege overheidsorganen, betalende partijen duidelijk inzicht moeten hebben in de wijze waarop de prijzen worden bepaald. Ook heeft het kabinet uitgesproken dat het hecht aan het profijtbeginsel en het kostenveroorzakersbeginsel bij de beantwoording van de vraag wie de kosten van de behandeling van een vergunningsaanvraag moet dragen. Daarom heeft de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken in 2007 de Handreiking aangeboden aan de Tweede Kamer. De consequentie is dat een gemeente het risico loopt dat de belastingrechter bij een beroepsprocedure de belastingverordening, de tarieven en de aanslagen geheel of gedeeltelijk onverbindend verklaart als:

- de toerekening van kosten niet transparant is;
- er kosten worden verhaald die op een andere wijze moeten worden gedekt;
- de relevante baten de kosten overtreffen.

2.1 Kostendekkendheid van de heffingen en rechten

De opbrengsten van de publiekrechtelijke heffingen en rechten vinden hun oorsprong in gemeentelijke verordeningen, die door de gemeenteraad worden vastgesteld. In de verordeningen zijn de tarieven en heffingsgrondslagen bepaald.

Vanuit juridisch oogpunt is de kostendekkendheid per verordening van belang. Het uitgangspunt is dat de kostendekkendheid per verordening niet hoger mag zijn dan 100%. De kostendekkendheid wordt bepaald door een vergelijking van de relevante kosten en opbrengsten per verordening. Bijlage I bevat een samenvatting van de regels ten aanzien van kostentoe rekening, op grond van de Handreiking.

De hiernavolgende tabel geeft inzicht in de kostendekkendheid van de publiekrechtelijke heffingen en rechten per verordening op basis van begroting 2009. De tabel is, voor zover betrekking hebbend op de legesverordening, ingedeeld op basis van het nieuwe VNG-model 2010. De nieuwe indeling is mede het gevolg van de invoering van de Europese dienstenrichtlijn en de omgevingsvergunning/Wabo, die naar verwachting in de loop van 2010 in werking treedt. Een belangrijke consequentie is dat de mogelijkheden tot kruissubsidiëring (zie bijlage I) zijn beperkt. De kostendekkendheid van de legesverordening wordt niet meer bepaald op het niveau van de totale verordening, maar (in hoofdlijnen) op het niveau van de volgende soorten clusters van dienstverlening:

1. Algemene dienstverlening.
2. Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning/Wabo.
3. Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn: hierbij wordt de kostendekkendheid niet bepaald op clusterniveau, maar op het niveau van samenhangende diensten binnen het cluster.

Collegebrief - Tarieven

Blad 6/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

Legessoort	Tarief criterium kostendek- kendheid	Legesveror- dening, van toepassing dan art. vermeld	Product	Opbrengsten primaire begroting (x € 1000)	Toerekening toeten gemeente (x € 1000)	Dekkings- percentage gemeente
1	2	3	4	5	6	7
Legesverordening indeling volgens model 2010						
Titel 1. Algemene dienstverlening						
I. Afgifte gerelateerd met wettelijk maximum:						
a. Reisdocumenten	Deels	4.3	1.03	1.012	1.299	78%
b. Overige documenten/VOG	kosteloos en	4.4/4.5	1.03	55	147	37%
c. Inlichtingen/afschriften BS	wet. max	4.2	1.03	97	191	51%
Totaal afgifte gerelateerde leges en wettelijk maximum				1.164	1.637	71%
II. Afgifte gerelateerd zonder wettelijk maximum:						
a. Huwelijksvotrekkingen	Deels	4.1	1.03	175	159	110%
b. Inlichtingen/afschriften GBA	kosteloos	4.2	1.03	200	374	53%
c. Rijbewijzen		4.6	1.03	972	623	156%
Totaal afgifte gerelateerde leges zonder wettelijk maximum				1.347	1.156	117%
Totaal afgifte gerelateerde leges				2.511	2.793	90%
Naturalisaties		4.7	1.03	20	90	22%
Leges Leegstandwet		5.17	7.04	14	14	100%
Instemmingsbesluit Telecommunicatieverordening en Grafverordening.	100%	5.14/5.15	7.13	150	296	51%
Toegangspasje ondergrondse container		7.7	5.01	67	80	84%
Leges APV - Winkelijdenwet		3.6	7.19	7	7	100%
Leges APV - Verkeer	Beperkt	3.3	7.19	39	238	16%
Totaal Algemene dienstverlening				2.808	3.618	80%
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning						
Bouwleges						
Leges Bouw- en sanievergunningen		5.2/5.3	7.04	7.097	7.097	
Leges Sloopvergunningen		5.6	7.04	16	16	
Leges Lichtreclame		5.9	7.04	4	4	
Totaal Bouwleges	100%			7.117	7.117	100%
Kapvergunningen	Gratis		7.19		175	-
Totaal Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning				7.117	7.292	98%
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn						
Hoofdstuk 1 Horeca en Hoofdstuk 3 Prostitutie						
Leges APV - Drink, Horeca en Prostitutie	Max. tarief	3.1/3.2	7.19	192	607	32%
Hoofdstuk 2 Organiseren evenementen of markten						
Diversen (muziek, vent, bingo en collectievergunningen)	Beperkt	3.1.2/3.1.7	5.06	3	18	17%
Evenementen (kermis)	Beperkt		5.06	300	318	94%
Hoofdstuk 5 Leefmilieuverordening						
Inzage milieudossier		7.5	5.07	2	4	50%
Totaal Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn				497	947	52%
Totaal Legesverordening				10.422	11.787	89%
Overige:						
Inzameling huishoudelijk afval	100%		5.01	25.092	25.092	100%
Reinigingsrecht	100%		5.01	143	181	79%
Marktwezen	100%		5.05	677	664	99%
Rioolrechten	100%		7.18	12.653	12.647	100%
Havengelden	100%		7.20	127	127	100%
Begraafrechten	100%		7.21	1.615	2.385	68%
Totaal publiekrechtelijk				50.729	52.673	96%

Collegebrief - Tarieven

Blad 7/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

Leeswijzer tabel:

De tabel is gesplitst naar de legesverordening en de overige verordeningen waarin publiekrechtelijke tarieven zijn opgenomen. In de tabel bevatten de kolommen 2 tot en met 7 de wettelijke of gemeentelijke criteria inzake de kostendekkendheid, de relevante artikelen uit de legesverordening, de productnummers, de kosten en opbrengsten per legessoort, alsmede het dekkingspercentage op basis van de begroting 2009. In bijlage 2 is deze tabel per productnummer uitgewerkt.

2.1.1 Algemene bevindingen

Op het niveau van de legesverordening, alsmede de overige verordeningen, blijft de totale kostendekking binnen de maximaal toegestane 100%. De legesverordening kent een kostendekking van 89%. In totaliteit bedraagt de kostendekkendheid van de publiekrechtelijke leges 96%. Deze cijfers zijn gebaseerd op de begroting 2009.

In de tabel is tevens te zien dat de nieuwe clusterindeling op clusterniveau niet tot kostendekkingspercentages van meer dan 100% leidt.

Het algemene gemeentelijke beleidsuitgangspunt van 100% kostendekking wordt niet op alle punten gerealiseerd. Hierbij spelen gemeentelijke beleidskeuzes en beperkingen van het Rijk inzake de tarieven een belangrijke rol (zie paragraaf 2.1.2).

2.1.2 Invloed van gemeentelijk en rijksbeleid op de opbrengsten

Het algemene uitgangspunt van de gemeente is een kostendekkendheid van 100%. Voor een aantal heffingen en rechten geldt dat de gemeente specifieke beleidskeuzes heeft gemaakt, waardoor de opbrengsten worden beperkt en 100% kostendekkendheid niet wordt gerealiseerd. Daarnaast heeft het Rijk maximumtarieven voor een aantal diensten vastgesteld, waardoor de opbrengsten worden beperkt. Hieronder zijn de belangrijkste bevindingen toegelicht.

Reisdocumenten

In de legesverordening (4.3.10) is aangegeven dat indien het reisdocument wordt afgegeven in een door het college van burgemeester en wethouders aangewezen en tijdig vooraf bekendgemaakte periode, de leges worden verminderd met € 4,50. Hiertegenover staat geen kostenbesparing, maar dit beleid is erop gericht dat de dienstverlening gespreid kan plaatsvinden, ter bevordering van de dienstverlening aan de burger met als doelstelling kortere wachttijden voor de burger. Het gevolg van dit beleid is dat er lagere legesopbrengsten zijn voor paspoorten en Nederlands ID-kaarten van in totaal € 40.500.

Collegebrief - Tarieven

Blad 8/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

Rijbewijzen

Minister Eurlings van Verkeer en Waterstaat en staatssecretaris Bijleveld van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hebben overeenstemming bereikt over het vaststellen van een maximumtarief voor een rijbewijs. Om te komen tot een passend tarief wordt een onderzoek ingesteld. De verwachte inwerkingtreding van het maximumtarief is het jaar 2010. Als risico voor de invoering van het maximumtarief wordt uitgegaan van € 350.000. De ontwikkelingen op dit gebied worden gevolgd en middels voortgangsrapportages van DIA gemeld aan het college.

Instemmingsbesluit Telecommunicatieverordening en graafwerkzaamheden

Het betreft hierbij enerzijds de instemmingsbesluiten (aanleg kabels en leidingen) en anderzijds de herstraattarieven. Herstraattarieven worden vooral in rekening gebracht voor de schade aan de openbare ruimte als gevolg van graafwerkzaamheden.

De administratieve handelingen voor het verlenen van een instemmingsbesluit en de eerste controle worden via leges verhaald. De totale begrote kosten hiervan bedragen circa € 145.000, de inkomsten € 115.000 (kostendekkendheid 79%).

Bij de jaarlijkse vaststelling van de tarieven wordt door de gemeente rekening gehouden met de richtlijnen van de VNG inzake deze verordening.

Pasje ondergrondse container

In 2008 zijn 9.370 pasjes verstrekt, waarvan 4.917 gratis zijn verstrekt. Het gratis verstrekken vindt plaats bij gerealiseerde nieuwbouwwijken en/of niet-verwijtbaar defecte pasjes. De inkomstenderving als gevolg van dit beleid lijkt ca. € 74.000 (4.917 x tarief van € 15,00) te bedragen. Dit wordt echter grotendeels gecompenseerd door de opbrengsten van de betaalde pasjes. Het "verlies" op de pasjes bedraagt per saldo € 13.000.

Kapvergunningen

Voor het in behandeling nemen en verlenen van een kapvergunning vindt geen legesheffing plaats. Dit beleidsuitgangspunt heeft tot gevolg dat een bedrag van € 175.000 niet wordt verhaald.

Evenementen

De tarieven voor muziek-, vent- en bingovergunningen worden door de gemeente in verband met openbaar belang laag gehouden. De kosten bedragen circa € 14.000 en de opbrengst is ongeveer € 2.500. Verder is voor het verstrekken van collectievergunningen geen tarief in rekening gebracht (kosten circa € 3.600). Per saldo wordt door dit beleid een bedrag van ongeveer € 15.000 niet verhaald.

Overigens vervallen per 2010 de leges voor ventvergunningen.

Collegebrief - Tarieven

Blad 9/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

Reinigingsrecht

Hoewel het reinigingsrecht publiekrechtelijke inkomsten betreft, spelen bij de vaststelling van de tarieven voor het reinigingsrecht de marktomstandigheden een belangrijke rol. De gemeente ondervindt in haar activiteiten concurrentie van private partijen. De opbrengsten zijn in de afgelopen jaren substantieel afgenomen.

Begraafrechten

De tarieven alsmede de kostendekkendheid van begraafrechten worden jaarlijks bij het vaststellen van de begroting en de begraafrechtenverordening besproken door de gemeenteraad. De huidige kostendekking bedraagt 68%. De onderdekking wordt voornamelijk veroorzaakt door het ontbreken van bijdragen voor huur en onderhoud voor een aanzienlijk deel van de graven.

2.2 Toetsing van de geraamde opbrengsten aan de Handreiking

Op grond van de Handreiking hebben wij de geraamde kosten en opbrengsten getoetst aan drie onderling samenhangende criteria:

1. de toerekening van de kosten die verband houden met de opbrengsten is transparant (transparancie criterium);
2. er worden geen kosten verhaald die op een andere wijze moeten worden gedekt (toerekeningscriterium);
3. de opbrengsten overtreffen de relevante kosten niet (kostendekkingscriterium).

De onderlinge samenhang tussen de drie criteria houdt in dat transparantie (criterium 1) vereist is om vast te kunnen stellen welke kosten worden verhaald (criterium 2). Vervolgens kunnen conclusies worden getrokken inzake de kostendekkendheid (criterium 3).

2.2.1 Transparantie

Ten aanzien van het transparancie criterium hanteren wij als norm dat de onderbouwing van de geraamde opbrengsten op een heldere, eenduidige en efficiënte wijze inzichtelijk kan worden gemaakt. In deze norm wordt het begrip transparantie vanuit twee invalshoeken benaderd. In de eerste plaats vanuit de formele eis dat de onderbouwing van de opbrengsten kan worden aangetoond met een inventarisatie van de relevante begrote kosten. De andere invalshoek wordt gevormd door onze visie dat deze onderbouwing op efficiënte wijze tot stand zou moeten komen.

De transparantie zoals hier bedoeld, zou naar onze mening moeten worden geborgd in de opbouw van de gemeentelijke begroting. Hiermee doelen wij op een logische en eenduidige samenhang tussen de programmabegroting, de uitwerking daarvan in dienst- of productenbegrotingen, alsmede de daaraan ten grondslag liggende werkbegrotingen en specificaties. Deze samenhang dient niet alleen in boekwerken te bestaan, maar tevens te worden geborgd in de gemeentelijke administratie, bijvoorbeeld door gebruik te maken van een begrotingsmodule.

Collegedebrief - Tarieven

Blad 10/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

Hierdoor kunnen op eenduidige en efficiënte wijze, zowel top down als bottom-up, verbanden worden gelegd tussen kosten en opbrengsten op programmaniveau tot en met het meest gedetailleerde (operationele) niveau.

De gemeente Groningen hanteert een dergelijk geïntegreerd systeem niet. Iedere dienst kent een eigen werkwijze ten aanzien van de begroting, wat nadelige gevolgen heeft voor de mate van transparantie (vanuit beide invalshoeken). De dienstbegrotingen en onderliggende specificaties bestaan voornamelijk uit complexe Excel-bestanden. De mogelijkheid tot het efficiënt leggen van verbanden tussen kosten en opbrengsten, zoals hierboven beschreven, wordt door deze werkwijze beperkt. Dit geldt met name voor dienstoverstijgende analyses. Deze analyses, alsmede de consolidatie van de begroting op concernniveau, vinden handmatig plaats. Daarnaast brengt het beheer van complexe Excel-bestanden de nodige risico's met zich mee in termen van kwaliteit en continuïteit. De huidige werkwijze brengt wel als voordeel mee dat er relatief eenvoudig maatwerk per Dienst kan worden gerealiseerd.

Voor de publiekrechtelijke heffingen en rechten zijn met name de werkwijzen van de DIA, de Milieudienst en ROEZ relevant. Naast de hierboven geschetste algemene opmerkingen hebben wij ten aanzien van deze Diensten vanuit het oogpunt van transparantie nog de volgende bevindingen:

DIA

De informatieverstrekking vanuit de DIA is efficiënt verlopen. De productenbegroting van de Dienst geeft inzicht in de kosten- en opbrengstesoorten per product. De onderliggende specificatie in Excel inzake de producten Burgerzaken sluit op de productenbegroting aan en bevat per product de relevante kosten en opbrengsten.

Milieudienst

Ten aanzien van de Milieudienst hebben wij in grote lijnen dezelfde bevindingen als bij de DIA, zij het dat de begroting van de Milieudienst op een aantal details iets minder transparant is. Informatie over de kosten en opbrengsten van de kleine leges (evenementen-, muziek- en ventvergunningen, etc.) kunnen slechts handmatig en op basis van inschattingen worden verstrekt.

Daarnaast is het ons opgevallen dat de doorbelasting van kosten vanuit de Milieudienst aan ROEZ ten behoeve de rioolrechten op twee manieren geschiedt. De kosten voor straatreiniging en kolkenzuigen worden deels gefactureerd aan ROEZ en worden deels fictief meegenomen in de rioolrechten. Wij zouden hier omwille van de transparantie eerder een eenduidige werkwijze verwachten.

ROEZ

Het onderzoek naar de kostendekkendheid van rechten en heffingen bij ROEZ heeft van onze kant veel handmatige aansluitingen vereist, waardoor onze werkzaamheden niet efficiënt konden verlopen. De begroting van deze Dienst kent een beperkte transparantie als het gaat om de beantwoording van de specifieke vragen die voortvloeien uit een kostendekkendheidsonderzoek.

Collegebrief - Tarieven

Blad 11/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

Voor de onderbouwing van de geraamde kosten en opbrengsten maakt ROEZ gebruik van specificaties in afzonderlijke Excel-bestanden. Zo geven de specificaties van de bouwleges en de rioolrechten inzicht in de geraamde kosten en opbrengsten. De specificatie van de rioolrechten sluit aan op het GRP. De aansluiting met de begroting komt echter via omwegen tot stand.

De begroting van RO/EZ is gebaseerd op een Excel-bestand dat is opgesteld ten behoeve van de begroting 2006. In het bestand zijn de kosten en opbrengsten gespecificeerd per product. Sinds 2006 zijn de bedragen jaarlijks geïndexeerd. Wij vragen ons af of de actualiteit van de onderbouwing van de verhaalde kosten en opbrengsten door deze werkwijze voldoende wordt geborgd.

2.2.2 Kostentoe rekening

De Handreiking geeft inzicht in de kosten die aan rechten en heffingen mogen worden toegerekend, alsmede in de kosten die niet via rechten en heffingen mogen worden verhaald.

In onderstaande tabel hebben wij de toegestane en niet-toegestane kostentoe rekening op basis van de Handreiking weergegeven, alsmede onze bevindingen ten aanzien van deze punten.

<i>Soort kosten</i>	<i>Toegestaan?</i>	<i>Bevindingen</i>
Directe kosten (direct toegerekend aan producten)	Ja	In alle begrotingen zijn de geraamde directe kosten zichtbaar. Bij sommige producten is een handmatige splitsing noodzakelijk van directe kosten die samenhangen met rechten en heffingen en directe kosten die hier geen verband mee houden en dus buiten de bepaling van de kostendekking moeten worden gelaten. In deze gevallen zou de transparantie verbeterd kunnen worden door de toepassing van afzonderlijke kostendragers voor de kosten die samenhangen met rechten en heffingen.
Overheadkosten (via kostenverdeling): a) personeelskosten; b) huisvestingskosten; c) specifieke automatiseringskosten; d) materiële kosten; e) management en ondersteuning. Vanuit de Handreiking worden geen specifieke eisen gesteld aan de methode van kostenverdeling.	Ja	Voor de doorbelasting van overheadkosten naar activiteiten en producten worden door de Diensten verschillende werkwijzen gehanteerd. Dit is overigens niet in strijd met de Handreiking. Over de overheadkosten binnen de gemeente wordt overigens afzonderlijk door ons gerapporteerd.

Collegebrief - Tarieven

Blad 12/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

<i>Soort kosten</i>	<i>Toegestaan?</i>	<i>Bevindingen</i>
Compensabele btw	Ja	<p>De compensabele btw wordt niet in alle gevallen verhaald, hoewel dit wel is toegestaan.</p> <p>Alleen bij de afvalstoffenheffing en de rioolrechten zijn deze kosten expliciet door de gemeente meegenomen in de bepaling van de tarieven. Bij de rioolrechten overigens niet volledig: de compensabele btw over de toegerekende kosten voor straatreiniging en kolkenzuigen is niet toegerekend.</p> <p>Daarnaast is in de toegerekende kosten van de heffingen en rechten slechts beperkt rekening gehouden met de compensabele btw die in de overheadkosten is versleuteld.</p> <p>In het kader van deze opdracht hebben wij de financiële omvang van de toe te rekenen btw niet kunnen vaststellen. De transparantie van de administratie en onderliggende specificaties is hier een aandachtspunt. Aanvullend onderzoek door de gemeente op dit punt is aan te bevelen, vanuit het oogpunt van transparantie, maar ook gelet op de mogelijkheid extra kosten toe te rekenen aan heffingen en tarieven.</p>
Kwijtscheldings- en perceptiekosten	Ja	<p>Kwijtscheldings- en perceptiekosten worden door de gemeente meegenomen in de berekening van de tarieven voor de afvalstoffenheffing.</p> <p>Voor rioolrechten is geen kwijtschelding van toepassing, de perceptiekosten zijn wel toegerekend.</p> <p>De kosten van oninbaarheid van de afvalstoffenheffing en rioolrechten zijn in 2009 niet toegerekend. Dit is wel toegestaan. In de begroting 2010 is bij de afvalstoffenheffing inmiddels wel rekening gehouden met de kosten wegens oninbaarheid (€ 160.000).</p>

Collegebrief - Tarieven

Blad 13/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

Soort kosten	Toegestaan?	Bevindingen
<p>Kosten straatreiniging:</p> <p>De gemeente heeft de mogelijkheid een deel van de kosten van straatreiniging aan de afvalstoffenheffing toe te rekenen, voor zover de kosten zien op het huishoudelijke afval dat ontstaat bij het ter inzameling aanbieden van huishoudelijk afval (nevenvervuiling).</p> <p>Daarnaast kan de gemeente een deel van de kosten van straatreiniging verhalen via het rioolrecht, voor zover de straatreiniging een positief effect heeft op het beheer van de riolering (bijvoorbeeld goten vegen om te voorkomen dat afval in rioolputten terechtkomt).</p> <p>Voor beide vormen van toerekening geldt dat een onderbouwing is vereist.</p>	<p>Onder voorwaarden</p>	<p><i>Rioolrecht</i> De kosten van straatreiniging zijn deels aan de rioolheffing toegerekend (€ 316.000 exclusief compensabele btw). Deze toerekening komt plausibel over, gelet op de beperkte omvang (16% van de totale kosten van straatreiniging) en het feit dat er een berekening aan ten grondslag ligt. Hiermee heeft de gemeente de toerekening voorzien van een onderbouwing. Dit is op grond van de Handreiking vereist.</p> <p><i>Afvalstoffenheffing</i> De gemeente verhaalt via de afvalstoffenheffing een deel van de kosten van straatreiniging.</p> <p>De gemeente verhaalt via de afvalstoffenheffing een deel van de kosten van straatreiniging. De wijze van toerekening van deze kosten is in 1998 ingevoerd. Naar aanleiding van vragen die wij tijdens ons onderzoek hebben gesteld, en omdat sinds 1998 de jurisprudentie en maatschappelijke opvattingen zich hebben ontwikkeld, hebben een actualisatie en juridische toetsing van de kostentoerekening plaatsgevonden (op basis van begroting 2010).</p> <p>Dit heeft er toe geleid dat een verschuiving van de toe te rekenen kosten heeft plaatsgevonden. Uit de actualisatie van de gemeente komt naar voren dat op ruim € 25 miljoen ongeveer € 180.000 te veel wordt verhaald (begroting 2010).</p>

Collegebrief - Tarieven

Blad 14/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

Soort kosten	Toegestaan?	Bevindingen
<p>Kosten van beleidsvoorbereiding, handhaving en toezicht, bezwaar en beroep.</p> <p>Voorbeelden van deze kosten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beleidsplannen, voor zover geen betrekking hebbend op het beheer van voorzieningen • Zienswijzen • Voorbereidingsbesluiten • Beheersverordeningen • Bestemmingsplannen • Structuurvisies en -plannen • Welstandsnota's • Bezwaar en beroep (De VNG en BZK hebben het standpunt dat de kosten die zien op bezwaren tegen aanslagen wel mogen worden verhaald, de Hoge Raad heeft hierover echter nog geen uitspraak gedaan). • Handhaving, toezicht en controle (met uitzondering van activiteiten tot en met de eerste controle na oplevering van een bouwwerk). 	Nee	<p>De kosten van beleidsvoorbereiding, handhaving en toezicht, bezwaar en beroep mogen niet worden toegerekend aan de heffingen. Deze kosten hebben wij niet expliciet aangetroffen in de aan heffingen en rechten toegerekende kosten. Aan de andere kant is het ook niet altijd duidelijk waar deze kosten wel zijn verantwoord; dit geldt met name voor het punt beleidsvoorbereiding. De opbouw van de kostenverdelingen en de onderliggende specificaties (de kosten van beleidsvoorbereiding bestaan voornamelijk uit de uren van medewerkers) zijn op dit punt niet voldoende gedetailleerd.</p> <p>De kosten van de bestemmingsplannen ca. vormen hiervan overigens een goed voorbeeld; hiervoor bestaat een specifiek product.</p>

2.2.3 Kostendekkendheid

De begrote opbrengsten van heffingen en rechten mogen de begrote relevante kosten niet overschrijden. Gelet op onze bevindingen met betrekking tot het transparantie- en toerekeningscriterium kunnen wij op dit punt geen sluitende conclusies trekken. Wel hebben wij ten aanzien van het kostendekkingscriterium een aantal specifieke bevindingen.

Algemeen

De tabel in paragraaf 2.1 laat zien dat de kostendekkendheid van de publiekrechtelijke heffingen en rechten op basis van de begroting 2009 96% bedraagt. Hiermee blijft de gemeente volgens de eigen begroting binnen het kostendekkingscriterium, ook op verordeningenniveau, wat uiteindelijk het criterium is. Aan de cijfers in de begroting 2009 zijn echter wel een aantal kansen en risico's verbonden.

Collegebrief - Tarieven

Blad 15/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

Kansen

De volgende kosten zijn op grond van de Handreiking verhaalbaar, terwijl deze mogelijkheid niet volledig is benut:

- Compensabele btw (deels benut).
- Kosten oninbaarheid rioolrecht (vanaf 2010 wel benut bij de afvalstoffenheffing).

Het verhalen van deze kosten vereist nader onderzoek door de betreffende diensten.

Risico's

Op grond van onze bevindingen zien wij met betrekking tot de op grond van de begroting 2009 verhaalde kosten de volgende risico's/aandachtspunten:

- Hierboven hebben wij reeds aangegeven dat de kosten van beleidsvoorbereiding niet uit de begroting en onderliggende specificaties te herleiden zijn. De gemeente loopt op dit punt het risico dat niet aangetoond kan worden dat deze kosten niet worden verhaald.
- Van een aantal heffingen en rechten die zijn genoemd in de legesverordening hebben wij echter geen expliciete kosten en opbrengsten in de begroting aangetroffen. Het betreft leges voor de Wet op de Kansspelen (art. 3.4), de Wet bescherming persoonsgegevens (art. 3.5) en de Wet op de Dierenbescherming (art. 3.7) van onderdeel 3 Openbare orde en veiligheid. Hetzelfde geldt voor het onderdeel ruimtelijk ordening (art. 5.4, 5.5, 5.8 en 5.10 t/m 5.13) en het onderdeel Milieu (art. 7.1, 7.2 en 7.4). De financiële omvang van de betreffende leges is overigens beperkt. Om te kunnen aantonen dat er voor deze leges en op het totale niveau van de legesverordening geen sprake is van meer dan 100% kostendekking, zou de transparantie van de begroting of de onderliggende specificaties op dit punt moeten worden vergroot.
- De overdekking van de afvalstoffenheffing die naar voren is gekomen uit de actualisatie (€ 180.000 op basis van de begroting 2010) is, hoewel de overdekking op € 25 miljoen relatief klein is, een aandachtspunt, omdat hier niet aan het kostendekkingscriterium wordt voldaan.

3. Privaatrechtelijke tarieven

3.1 Kostendekkendheid van de tarieven

Het uitgangspunt van de gemeente is dat de privaatrechtelijke tarieven minimaal kostendekkend zijn. Voor een aantal tarieven geldt echter dat toegankelijkheid van voorzieningen en marktwerking er toe kunnen leiden dat een lager dan kostendekkend tarief wordt gehanteerd. De hoogte van de tarieven wordt jaarlijks door het college van B&W vastgesteld. De gemeenteraad wordt door het college over de tarieven geïnformeerd en eventueel geraadpleegd.

De Handreiking van BZK is op de privaatrechtelijke tarieven niet van toepassing.

Collegebrief - Tarieven

Blad 16/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

Legessoort	Product	Opbrengste n primitieve begroting (x € 1000)	Toerekening kosten gemeente (x € 1000)	Dekkings- percentage gemeente
1	3	3	4	5
Inzameling bedrijfsafval	5.01	9.425	8.130	116%
Commerciële straatreiniging	5.02	1.032	862	120%
Onderhoud en reparaties derden	5.03	588	595	99%
Verkoop brandstof	5.03	1.498	1.473	102%
Leasen	5.03	241	224	108%
Muziekschool (incl. overhead)		556	3.329	17%
Stadschouwborg/Oosterpoort	6.11			
Zakelijke tarieven		1.346	1.073	125%
Culturele tarieven		5.684	14.006	41%
CBK-kunsttuilen	6.12	436	794	55%
Sportaccommodaties, zwembaden en Kardinges				
- Totaal lasten incl. kapitaallasten	6.17/6.18	4.490	14.446	31%
- Totaal lasten excl. kapitaallasten		4.490	10.527	43%
<i>- Samenstelling sportaccommodaties, zwembaden en Kardinges excl. kapitaallasten:</i>				
Sporthallen	6.17/6.18	667	630	106%
Sportparken		425	539	79%
Gymkallen		524	622	84%
Zwembaden		2.077	6.862	30%
Usbanen		797	1.874	43%
Parkeren (privaatrechtelijk)	7.06	4.347	6.599	66%
Huur volkstuincomplexen	7.14	135	135	100%
Gehandicapten parkeerkaart	gratis	4.08	-	0%
Woonwagenaanplaatsen	7.23	238	444	54%

3.2 Bevindingen

Uit bovenstaande tabel komt naar voren dat niet alle tarieven 100% kostendekkend zijn. In bijlage 2 is deze tabel per productnummer uitgewerkt.

Hieronder lichten wij de belangrijkste afwijkingen van dit uitgangspunt toe.

Muziekschool

De gemeente voert het beleid dat de tarieven minder dan kostendekkend zijn in verband met de toegankelijkheid van de voorziening. Uit eigen benchmarkgegevens van de muziekschool blijkt dat de kostendekkendheid van de gemeentelijke muziekschool gemiddeld scoort in vergelijking met andere muziekscholen.

Collegebrief - Tarieven

Blad 17/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

Stadsschouwburg/Oosterpoort

De zakelijke tarieven (horeca) zijn meer dan kostendekkend. De culturele tarieven zijn niet kostendekkend. Dit ligt in lijn met het gemeentelijk beleid.

CBK-kunsttuilen

Het uitgangspunt van de gemeente is dat deze activiteit 100% kostendekkend is, exclusief overheadkosten. In de begroting 2009 overschrijdt de kostendekkendheid met 108% dit uitgangspunt. Inclusief de overheadkosten bedraagt de kostendekking 55%.

De geraamde opbrengst bestaat uit ontvangsten in verband met uitgeleende kunstwerken. De raming van de opbrengsten (en kosten) wordt herzien aan de hand van het op te stellen collectieplan. Daardoor is het trekken van conclusies met betrekking tot kostendekkendheid op dit moment niet mogelijk.

Sportaccommodaties

De gemeente hanteert als uitgangspunt dat de tarieven niet volledig kostendekkend hoeven te zijn in verband met de toegankelijkheid van de voorzieningen en de concurrentie van vergelijkbare voorzieningen in de regio. De kapitaallasten worden door de gemeente in verband met de vergelijkbaarheid met andere voorzieningen buiten beschouwing gelaten.

Parkeren

Het privaatrechtelijke deel van de productgroep Parkeren heeft een dekkingspercentage van 66%.

Gehandicaptenparkeerkaart

Deze voorziening is gratis. De kosten van deze voorziening bedragen € 75.000.

Woonwagenaanplaatsen

Over woonwagenaanplaatsen en andere woonwagenzaken wordt de gemeenteraad jaarlijks geïnformeerd in een voortgangsrapportage waarin ook de financiële aspecten worden toegelicht. Het huidige dekkingspercentage bedraagt 54%. De verwachting van de Dienst ROEZ is dat de komende jaren het takenpakket van de gemeente grotendeels wordt overgedragen aan woningcorporaties.

4. Conclusies en aanbevelingen

Ten aanzien van de publiekrechtelijke leges en tarieven zijn in de Handreiking (zie inleiding van hoofdstuk 2) drie risicogebieden benoemd:

- de toerekening van kosten is niet transparant;
- er worden kosten verhaald die op een andere wijze moeten worden gedekt;
- de relevante baten overtreffen de kosten.

Collegebrief - Tarieven

Blad 18/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

Op grond van deze risicogebieden hebben wij de geraamde kosten en opbrengsten getoetst aan drie onderling samenhangende criteria:

1. de toerekening van de kosten die verband houden met de opbrengsten is transparant (transparancie criterium);
2. er worden geen kosten verhaald die op een andere wijze moeten worden gedekt (toerekeningscriterium);
3. de opbrengsten overtreffen de relevante kosten niet (kostendekkingscriterium).

Uit deze toetsing komen de volgende conclusies en aanbevelingen naar voren:

<i>Conclusie</i>	<i>Aanbeveling</i>
Volgens de gemeentelijke begroting 2009 blijft de gemeente ten aanzien van alle verordeningen binnen de maximale kostendekking van 100%. In hoofdlijnen worden de geconstateerde onderdekkingen (lager dan 100%) onderbouwd door beleidskeuzes of regelgeving.	Implementeren nieuwe indeling van de legesverordening zoals in paragraaf 2.1 beschreven, alsmede het toetsen van de kostendekking volgens de clusterindeling van het nieuwe model.
De gemeente werkt niet met een geïntegreerd begrotingssysteem, maar met Excel modellen. Dit brengt beperkingen met zich mee ten aanzien van: <ul style="list-style-type: none">• de inzichtelijkheid van de begroting en de onderliggende specificaties;• het maken van concernbrede analyses;• het verrichten van efficiënt onderzoek;• aansluiting van de diverse bestanden en de continuïteit en het beheer van de Excel modellen.	<p>Bij de inrichting van het toekomstige financiële informatiesysteem als inrichtingseis betrekken dat een Dienstoverstijgend model voor de begroting wordt ontwikkeld, waarin de begroting integraal wordt ingebracht en beheerd en waarin op alle gewenste niveaus (concern, Dienst, activiteiten, etc.) inzicht kan worden verkregen in de samenhang tussen de relevante kosten en opbrengsten. Te denken valt aan aparte kostendragers of unieke kenmerken voor kosten en opbrengsten die in het kader van heffingen en rechten met elkaar samenhangen.</p> <p>Niet alleen cijfermatig, maar ook tekstueel kan de transparantie met betrekking tot de tarieven worden verbeterd. In de paragraaf Lokale heffingen van de gemeente ligt op dit moment de nadruk op de verantwoording van de opbrengsten en de mate van kostendekking. Een transparante berekeningsmethodiek is een manier om inzicht te geven in de wijze waarop de kostentoekening van de heffingen plaatsvindt. De gemeente moet haar burgers op een heldere manier inzicht geven in de wijze waarop dit geschiedt. Transparantie is een hoofddoelstelling van de Handreiking. De paragraaf Lokale heffingen is een voor de hand liggende plaats om invulling te geven aan deze aspecten, zowel vooraf bij wijze van raming als achteraf bij wijze van verantwoording.</p>

Collegebrief - Tarieven

Blad 19/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

<i>Conclusie</i>	<i>Aanbeveling</i>
De verhaalde kosten volgens de begroting 2009 bieden een aantal kansen om de opbrengsten te verhogen. Nog niet alle kosten worden optimaal verhaald. Specifiek doelen wij hier op de compensabele btw en de kosten van oninbare rioolrechten.	Nader onderzoek verrichten naar de mogelijkheden om de compensabele btw optimaal te verhalen, met als aandachtspunten onder andere de btw op toegerekende overheadkosten en de btw component in verrekeningen tussen diensten. Nader onderzoek verrichten naar de omvang van de kosten van oninbaarheid die samenhangen met de rioolrechten.
In de verhaalde kosten volgens de begroting 2009 hebben wij een aantal componenten aangetroffen waarmee de gemeente het risico loopt dat bij een beroepsprocedure (delen van) verordeningen onverbindend worden verklaard. Specifiek doelen wij hier op drie bevindingen: <ul style="list-style-type: none"> • Het is onvoldoende aantoonbaar dat kosten van beleidsvoorbereiding niet worden verhaald. • De kosten en opbrengsten van een aantal kleinere heffingen en rechten binnen de legesverordening zijn niet expliciet zichtbaar in de begroting of de onderliggende specificaties. De gemeente kan op grond hiervan niet sluitend aantonen dat de legesverordening niet meer dan 100% kostendekkend is. • De opbrengsten van de afvalstoffenheffing liggen hoger dan de relevante kosten (€ 180.000). 	De zichtbaarheid van de kosten van beleidsvoorbereiding verbeteren door in de opbouw van de kostenverdeelstaten per Dienst en de doorbelasting van de indirecte en overheadkosten duidelijk onderscheid te maken in kosten die samenhangen met beleid en overige doorbelaste kosten. Hierbij zou bijvoorbeeld gebruik kunnen worden gemaakt van afzonderlijke kostencategorieën binnen de financiële administratie. Een voorwaarde hiervoor is dat inzichtelijk is hoe de tijdsbesteding van (beleids)medewerkers wordt ingeschat. Ten aanzien van de zichtbaarheid van de raming van de kosten en opbrengsten van de kleinere leges binnen de legesverordening zou gebruik kunnen worden gemaakt van specifieke kostendragers en/of labels binnen de begroting of, gelet op de beperkte omvang, een heldere toelichting bij de begroting waaruit deze kosten en opbrengsten per legessoort blijken. De overdekking van de afvalstoffenheffing zou eventueel kunnen worden verkleind door te onderzoeken of de toerekening van compensabele btw kan worden geoptimaliseerd (zie hierboven).

Ten aanzien van de privaatrechtelijke tarieven hebben wij de kostendekkendheid getoetst aan het algemene gemeentelijke uitgangspunt dat de tarieven minimaal 100% kostendekkendheid zijn.

Dit uitgangspunt wordt niet altijd gerealiseerd. In de meeste gevallen ligt hier een beleidsmatige reden aan ten grondslag, met als redenen de toegankelijkheid van voorzieningen en eventuele marktwerking.

Onze conclusies en aanbevelingen omtrent de inrichting en transparantie van de begroting zijn eveneens van toepassing op de privaatrechtelijke tarieven.

Collegebrief - Tarieven

Blad 20/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

5. Tot slot

Wij vertrouwen erop dat wij in deze rapportage uw onderzoeksvragen hebben beantwoord en dat onze aanbevelingen een bijdrage kunnen leveren aan de kwaliteit van uw uitgangspunten en werkwijze met betrekking tot de kostendekking van de gemeentelijke rechten, heffingen en tarieven.

Wij zijn vanzelfsprekend bereid onze bevindingen nader toe te lichten.

Hoogachtend,

Deloitte Management Support B.V.

P. Rienks

Collegebrief - Tarieven

Blad 21/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

Bijlage I: Samenvatting wettelijk kader en actuele ontwikkelingen

De informatie in deze bijlage is grotendeels gebaseerd op de "Handreiking kostentoekening leges en tarieven" van het Ministerie van BZK, gepubliceerd in juli 2007 en geactualiseerd in 2008. De Handreiking wordt begin 2010 wederom door Deloitte geactualiseerd.

Directe en indirecte kosten

Onder directe kosten worden de kosten verstaan die rechtstreeks samenhangen met c.q. veroorzaakt worden door de verrichte dienstverlening. Onder indirecte kosten worden de kosten verstaan die niet rechtstreeks samenhangen met/veroorzaakt worden door de dienstverlening van het bestuursorgaan. Deze kosten zijn meer gerelateerd aan de afweging van het algemene belang dan aan het individuele belang.

Indirecte kosten die geen enkel verband hebben met de dienstverlening zijn in het algemeen niet verhaalbaar. Indien er sprake is van kosten die wel in enig verband staan met de specifieke dienstverlening, spreekt de Handreiking over overheadkosten. Het gaat bijvoorbeeld om de kosten die verband houden met ondersteuning en management ten behoeve van door de dienstverlening te verrichten werkzaamheden. Andere voorbeelden zijn de kosten van de salarisadministratie, sociale lasten en verzekeringen. Indirecte kosten, voor zover daarmee aan een dienst toerekenbare overheadkosten worden bedoeld, zijn wel verhaalbaar.

Uit de wetsgeschiedenis en jurisprudentie kan worden afgeleid dat de volgende kostencomponenten verhaald kunnen worden:

- a) personeelskosten;
- b) huisvestingskosten;
- c) specifieke automatiseringskosten;
- d) materiële kosten;
- e) overhead.

Specifiek aandachtspunt is de allocatiesystematiek waarmee organisaties de overhead aan de kostenobjecten toekennen. In de loop der tijd zijn er diverse allocatiesystemen ontwikkeld. Een methode die veel door gemeenten wordt gebruikt en een goede balans vindt tussen eenvoud en nauwkeurigheid is de kostenplaatsmethode. De kostenplaatsmethode werkt met een gelaagdheid in de administratie, waarbij gebruik wordt gemaakt van hulpkostenplaatsen, kostenplaatsen, hoofdkostenplaatsen en kostenobjecten. Deze varianten van kostenplaatsen zijn alle bedoeld om de overheadkosten aan een kostenobject (lees: heffingen, rechten en tarieven) toe te kennen.

Collegebrief - Tarieven

Blad 22/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

Niet-toegestane kostentoekening

Op grond van de Handreiking van BZK mogen niet alle kosten in de tarieven worden meege-
nomen. Het gaat om de kosten van:

- beleidsvoorbereiding en algemene inspraakprocedure;
- bezwaar en beroep;
- handhaving, toezicht en controle (behoudens de eerste controle).

De kosten voor deze activiteiten worden als niet-specifiek gezien voor de activiteiten. Het zijn
kosten die worden gemaakt voor het algemeen belang en niet voor het specifiek aangevraagde
product. Daarnaast dient er geen belemmering te zijn om bezwaar en beroep in te dienen.

Omzetbelasting

Bij overheidslichamen vormt de aan hen in rekening gebrachte omzetbelasting (hierna btw) een
kostenpost die kan worden verhaald via de tarieven. Hierop bestaat slechts één uitzondering. Btw
kan namelijk door het overheidslichaam in aftrek worden gebracht voor zover de kosten worden
gemaakt ten behoeve van met btw belaste prestaties van het overheidslichaam. In die gevallen is
de btw geen kostenpost en kan deze dus niet worden doorberekend.

Op grond van het btw-compensatiefonds hebben gemeenten recht op compensatie van de aan hen
in rekening gebrachte btw die ziet op overheidsdiensten (compensabele btw). Ondanks dat de
gemeente die btw-last dus vergoed krijgt, mag deze btw toch als kostenpost worden aangemerkt
en kan deze ook worden doorberekend.

Bijdragen aan bestemmingsreserves en (vervangings)voorzieningen

Het toepassen van egalisatiefondsen in relatie tot het vaststellen van tarieven is toegestaan, mits
er inzicht bestaat in de gewenste c.q. maximale hoogte van deze posten en de toereikendheid
ervan. Ook is het ongewenst dat de omvang van egalisatiefondsen oploopt zonder dat daar direct
aanwijsbare kosten tegenover staan. De ontwikkeling van de kosten en de dotaties en onttrek-
kingen zullen dan ook periodiek moeten worden geanalyseerd.

Incidentele invoeringskosten en perceptiekosten

De kosten van heffing en vordering van belasting, alsmede de verliezen wegens oninbaarheid
worden niet als baten verantwoord. Invoeringskosten van heffingen, alsmede de kosten van
communicatie en voorlichting ter zake, voor zover niet behorend tot de beleidsvoorbereiding en
beleidsvaststelling, kunnen eveneens worden verhaald.

Oninbaarheid en kwijtschelding

Uit diverse jurisprudentie kan worden afgeleid dat de bedragen voor oninbare vorderingen c.q.
kwijtschelding mogen worden meegenomen in de berekening van de geraamde lasten (waardoor
de geraamde lasten stijgen) of mogen worden meegenomen in de berekening van de geraamde
baten (waardoor de geraamde baten dalen).

Collegebrief - Tarieven

Blad 23/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

Kruissubsidiëring

Op grond van artikel 229b, eerste lid, Gemeentewet mogen de geraamde baten van de rechten niet uitstijgen boven de geraamde lasten ter zake. Als er sprake is van meerdere diensten die in een verordening zijn geregeld, geschiedt de raming van zowel de baten als de lasten op het niveau van de gehele legesverordening. Dit maakt het mogelijk om kruissubsidiëring (subsidiëring van onrendabele activiteiten met winst uit rendabele activiteiten) toe te passen.

Met ingang van 2010 is er een nieuwe indeling voor de tarieventabel van toepassing; deze indeling is als volgt:

- Titel 1 Algemene dienstverlening.
- Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning.
- Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn.

Door de komst van de Europese dienstenrichtlijn en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) zijn de mogelijkheden tot kruissubsidiëring beperkter geworden. Bij de dienstverlening vallend onder titel 3 is kruissubsidiëring alleen toegestaan binnen clusters van sterk samenhangende vergunningstelsels.

Straatreiniging

Hof Amsterdam 12 november 2009, nr. 2009/00287, oordeelt dat een derde van de totale kosten van straatreiniging en reinigingspolitie mag worden toegerekend aan de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht bedrijfsvuil, omdat het aanbieden van afvalstoffen in zakken nevenvervuiling (zwerfvuil) met zich brengt en dat controle nodig is op het juist aanbieden van afval. Een dergelijke keuze maakt immers deel uit van de vrije beleidsruimte van het gemeentebestuur.

Kosten van algemeen zwerfafval zijn overigens niet verhaalbaar middels de afvalstoffenheffing. De Hoge Raad oordeelt namelijk dat alleen kosten mogen worden verhaald die verband houden met de inzameling van het vuil waarop de heffing betrekking heeft (HR 10 april 2009, nr. 43 747, BNB 2009/194, V-N 2009/18.37, Belastingblad 2009/664).

Op 4 februari 2008 werd een wetsvoorstel ingediend om de afvalstoffenheffing te verruimen. De indieners vonden het wenselijk om de kosten van het voorkomen en beheren van zwerfafval middels de afvalstoffenheffing te bestrijden (Wijziging Wet milieubeheer (verruiming afvalstoffenheffing voor zwerfafval) Kamerstukken II 2007/08, 31 337, nrs. 2 en 3, Belastingblad 2008/374). Dit voorstel is niet aangenomen. Er is namelijk een amendement ingediend en aangenomen dat tot doel strekt om stijging van afvalstoffenheffing als gevolg van bestrijding van zwerfvuil te voorkomen.

Collegebrief - Tarieven

Blad 24/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

De toelichting bepaalt: 'Verwijderen van zwerfvuil is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van producenten en gemeenten. Betaling van meerkosten voor bestrijding van zwerfafval dient te geschieden uit algemene middelen van gemeenten, door extra vergoedingen uit het afvalfonds of uit de opbrengsten van bestuurlijke boetes voor veroorzakers van zwerfafval. Financiering via de afvalstoffenheffing leidt er ook toe dat de nadruk op preventie en het leggen van verantwoordelijkheden bij bedrijven en organisaties minder wordt'. (Kamerstukken II 2007/08, 31 337, nr. 9, Belastingblad 2008/1286).

Collegebrief - Tarieven

Blad 25/25
26 februari 2010
DMS-2602-MP/ma

Bijlage II: Financiële overzichten heffing/recht/tarief per dienst

Collegebrief - Gemeentelijke tarieven 2014

.
. .
Bestuursdienst

Onderwerp Gemeentelijke tarieven 2014

Steller Hageman

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 70 92 Bijlage(n) 1.

Ons kenmerk DI 13.3860607

Datum **5 SEP 2013** Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

In onze brief van 6 juni (BD 13.3714185) hebben wij u geïnformeerd over enkele onderwerpen die van belang zijn voor het tarievenbeleid en de totstandkoming van de tarieven voor 2014 en 2015. We hebben ook aangegeven dat we nog voor de vaststelling van de begroting 2014 graag met u in gesprek willen over de uitgangspunten van het Groningse tarievenbeleid en uw wensen voor het begrotingsjaar 2014.

Uitgangspunten tarievenbeleid

In ons tarievenbeleid speelt het onderscheid tussen publiek- en privaatrechtelijke tarieven een belangrijke rol. De publiekrechtelijke tarieven zijn geregeld in de door uw raad vastgestelde belastingverordeningen. Voor deze tarieven geldt de wettelijke norm dat de baten de lasten niet mogen overschrijden. Voorbeelden van publiekrechtelijke tarieven zijn de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de tarieven voor reisdocumenten.

De privaatrechtelijke tarieven vloeien niet voort uit een belastingverordening maar komen tot uitdrukking in overeenkomsten met de afnemers van onze producten en diensten. Anders dan bij de publiekrechtelijke tarieven mag er winst worden gemaakt. Voorbeelden van privaatrechtelijke tarieven zijn de tarieven voor parkeergarages, entreekaarten voor de Schouwburg en zwembaden en inzamelen bedrijfsafval.

Op de privaatrechtelijke tarieven is vanaf 2014 de Wet Markt en Overheid van toepassing. Deze wet bevat gedragsregels om concurrentievervalsing tegen te gaan door overheden die goederen of diensten zelf of door middel van overheidsbedrijven op de markt brengen. We zijn bezig met een concreet brede toets op de juiste toepassing van de regels en zullen u dit najaar informeren over de consequenties van de wet voor de gemeente Groningen.

Collegiebrief - Gemeentelijke tarieven 2014

Bladzijde 2
Onderwerp Tarieven

Het algemeen uitgangspunt van zowel publiekrechtelijke als privaatrechtelijke tarieven is, dat de gebruikers een kostendekkend tarief voor onze producten en diensten betalen. Dit uitgangspunt hebben we verwoord in onze brief van 25 februari 2010 (BD 09.2118638). Dit is door uw raad voor de periode 2011-2014 vastgesteld met de tarievennota 2011 op 15 december 2010 (BD 10.2439998). Hierin is ook aangegeven wanneer een uitzondering kan worden gemaakt op dit uitgangspunt. Dit is het geval:

- indien de toegankelijkheid tot een voorziening of tarieven van voorzieningen in de omgeving daartoe aanleiding geeft, kan een nader te bepalen lager tarief worden vastgesteld;
- indien het handhaven van de openbare orde en veiligheid dat wenselijk maakt, kan een nader te bepalen lager tarief worden vastgesteld;
- bij privaatrechtelijke commerciële tarieven is een risico- en winsttoeslag toegestaan.

De hiervoor genoemde uitzonderingen op het uitgangspunt van volledige kostendekking gelden met name voor de privaatrechtelijke tarieven. Toegankelijkheid en concurrentie van vergelijkbare voorzieningen in de regio zijn de redenen dat de tarieven van onder meer de Oosterpoort, de Stadsschouwburg en het gebruik van sportaccommodaties niet kostendekkend hoeven te zijn. Een risico- en winsttoeslag staat u onder meer toe op de inzameling van bedrijfsafval en de commerciële straatreiniging.

De belangrijkste publiekrechtelijke tarieven (afvalstoffenheffing, rioolheffing en bouwleges) zijn volledig kostendekkend. Alleen de producten en diensten waarvoor een wettelijk maximumtarief geldt (o.a. paspoorten) of die deels kosteloos verstrekt worden (o.a. het voltrekken van huwelijken) zijn niet volledig kostendekkend.

Wij stellen uw raad voor het hierboven genoemde uitgangspunt van kostendekkende tarieven voor onze diensten en de drie genoemde uitzonderingen hierop de komende jaren te blijven hanteren bij de vaststelling van de gemeentelijke tarieven.

Daarnaast willen we de komende jaren het accent blijven leggen op efficiency en kostenreductie in de gemeentelijke organisatie. Bij tarieven die al kostendekkend zijn, zal dat een tarief verlagend effect hebben. Vanzelfsprekend worden jaarlijks de wijzigingen in de Rijksvoorschriften en tariefnormering toegepast.

Collegiebrief - Gemeentelijke tarieven 2014

Bladzijde 3
Onderwerp Tarieven

Onzekerheid als gevolg van de vraag naar gemeentelijke dienstverlening

In de afgelopen jaren zijn veel (publiekrechtelijke) tarieven op het niveau van volledige kostendekking gebracht door zowel tariefverhogingen als kostenreductie. Daarmee is de tarieftaakstelling uit het bezuinigingspakket 2011-2014 van € 1 mln. vrijwel volledig gerealiseerd.

De economische crisis kan effect hebben op de vraag naar gemeentelijke dienstverlening, zoals bijvoorbeeld het aantal af te geven vergunningen, de kaartverkoop en andere diensten waarvoor een tarief in rekening wordt gebracht. Het effect hiervan op de inkomsten is op dit moment niet goed te voorspellen. Daarmee zijn de onzekerheden met betrekking tot de gemeentelijke inkomsten groter dan in voorgaande begrotingsjaren. Gelet op de omvang van de inkomsten geldt deze onzekerheid vooral voor de bouwleges. Indien een tarief in de komende jaren niet langer kostendekkend blijkt te zijn (bijvoorbeeld door een afname van de vraag naar een product of dienst) dan zetten wij in op kostenreductie. Een verhoging van het tarief komt voor ons pas aan de orde als verdere kostenreductie niet mogelijk is.

Effect bezuinigingen en organisatiewijzigingen op tarieven

De vastgestelde bezuinigingen 2011-2014 hebben direct of indirect effect op de hoogte van de kosten die toegerekend worden aan de tarieven. Een deel van de maatregelen is al verwerkt in de tarieven, maar een aanzienlijk deel van de bezuinigingen voor 2013 en 2014 moeten nog in de tarieven tot uitdrukking worden gebracht. Dit geldt met name voor de effecten van de wijzigingen in de organisatiestructuur (SSC en Concernstaf). Het begrotingsjaar 2014 is daarbij een overgangsjaar waarin de nieuwe organisatiestructuur en de administratieve processen zullen wijzigen.

Wij hebben in het voorjaar een eerste inschatting gemaakt van de effecten van de nog te realiseren bezuinigingen en organisatiewijzigingen op de publiekrechtelijke tarieven. Op basis van een grove berekening hebben we u gemeld dat in 2014 op begrotingsbasis ongeveer 750 duizend euro aan tariefverlagingen zou kunnen worden doorgevoerd. Inmiddels zijn we een stap verder en kunnen we een beeld geven van het effect op de afzonderlijke publiekrechtelijke tarieven. In totaal verwachten we nu circa 850 duizend euro minder kosten toe te rekenen aan de tarieven¹. Een overzicht van de effecten voor de verschillende tarieven treft u aan in de bijlage bij deze brief. Daarin is ook een inschatting gegeven van de procentuele verlaging van de tarieven.

¹ Bij het bepalen van dit effect is alleen rekening gehouden met het effect van de bezuinigingen op de tarieven. De overige effecten op de tarieven voor 2014, zoals de nominale compensatie en een wijziging van geraamde hoeveelheden, zijn nog niet meegenomen. Deze effecten worden wel meegenomen bij de bepaling van de tarieven voor 2014. Dit kan per saldo leiden tot een verhoging van de tarieven.

Collegiebrief - Gemeentelijke tarieven 2014

Bladzijde 4
Onderwerp Tarieven

We hebben ons in het overzicht beperkt tot de publiekrechtelijke tarieven. De hoogte van deze tarieven wordt hoofdzakelijk bepaald door de kosten. Bij de privaatrechtelijke tarieven bepalen op dit moment nog, naast de kosten, vooral andere factoren (zoals de toegankelijkheid en de concurrentie van vergelijkbare voorzieningen in de regio) de hoogte van deze tarieven. Zoals al gemeld toetsen wij op dit moment de juiste toepassing van de gedragsregels in de Wet Markt en Overheid bij de berekening van deze tarieven.

Voor de begroting 2014 hebben we een inschatting gemaakt van de te realiseren bezuinigingen en het deel hiervan dat wordt toegerekend aan de tarieven. Voor alle duidelijkheid, we rekenen met een inschatting van de financiële effecten van de bezuinigingen. Wanneer de werkelijke financiële effecten hiervan afwijken, zal dit worden meegenomen bij het bepalen van de tarieven voor 2015. Dit zal waarschijnlijk leiden tot enige fluctuatie van de tarieven.

Bij tarieven die nog niet kostendekkend zijn, gebruiken we de lagere kosten eerst voor het kostendekkend maken van het tarief (behalve bij de afvalstofheffing, zie verderop in deze brief).

We willen hierbij wel een kanttekening maken. Voor een deel zullen de bezuinigingen gerealiseerd worden door beperking van het aantal formatieplaatsen in de nieuwe structuur van de ondersteunende functies. Een belangrijk deel van de betrokken medewerkers zullen in 2014 echter nog niet herplaatst zijn op een andere functie (binnen of buiten de gemeentelijke organisatie). Er zal in de begroting 2014 dekking moeten worden gevonden voor de doorlopende salariskosten van deze medewerkers. We komen hier in de begroting 2014 op terug.

Toelichting per tarief(cluster)

Bepalend voor de tariefstelling is artikel 229b van de Gemeentewet. Daarin is een opbrengstlimiet opgenomen. De geraamde baten van de producten en diensten waarvoor de tarieven in rekening gebracht worden, mogen niet uitgaan boven de geraamde lasten. De norm is dus 100% kostendekking op begrotingsbasis, overdekking is niet toegestaan.

De planning is dat het SSC en de Concernstaf in 2014 van start gaan. De besparingen die hiervan het gevolg zijn, zijn ingeboekt voor 2014. Een deel van deze besparingen is toe te rekenen aan de producten en diensten waarvoor tarieven in rekening gebracht worden. Als deze besparingen in 2014 niet tot uitdrukking gebracht worden in de tarieven, leidt dat in dat jaar bij de tarieven die op begrotingsbasis 100% kostendekkend zijn tot overdekking.

Collegebrief - Gemeentelijke tarieven 2014

Bladzijde 5
Onderwerp Tarieven

Onderstaand gaan we per cluster tarieven in op de kostendekkendheid en het effect van de bezuinigingen op de tarieven. Daarna geven we een uitgebreide toelichting op de precariobelasting.

Leges – Algemene dienstverlening

Hieronder vallen onder meer de leges voor de afgifte van paspoorten en rijbewijzen en de leges voor huwelijksvoltrekkingen. Voor deze leges als geheel geldt het wettelijk voorschrift dat op begrotingsbasis de baten niet hoger mogen zijn dan de lasten. Zoals uit het overzicht blijkt, ligt het dekkingspercentage van de leges voor algemene dienstverlening op 75%. Naar onze mening ligt het daarom niet voor de hand de legestarieven te verlagen. Wij merken hierbij op dat de leges voor rijbewijzen weliswaar meer dan kostendekkend zijn, maar voor deze leges gaat mogelijk per 1 januari 2014 een maximumtarief gelden dat ruim beneden het nu geldende Groningse tarief ligt. De kostendekkendheid zal in dat geval dalen.

Leges omgevingsvergunningen

Deze leges zijn op begrotingsbasis kostendekkend. Door de invoering van het SSC en de Concernstaf en andere bezuinigingsmaatregelen gaan de kosten omlaag. Deze kostenreductie zal leiden tot een tariefsverlaging, waarvan in het overzicht een indicatie is gegeven. De leges voor de omgevingsvergunning blijven daarmee op begrotingsbasis kostendekkend. Dit is van belang omdat de (juridische) beoordeling van de kostendekkendheid plaats vindt op basis van de geraamde baten en lasten in de begroting.

Leges – Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn

Hieronder vallen de leges die specifiek in rekening gebracht worden aan ondernemers. Het wettelijk voorschrift dat op begrotingsbasis de baten niet hoger mogen zijn dan de lasten geldt hier voor elk van de onderdelen uit het overzicht. Hierin verschillen deze leges dus van de leges voor de algemene dienstverlening die als geheel niet meer dan kostendekkend mogen zijn. De leges voor splitsingsvergunningen en de leges voor inzage van milieudossiers zijn volledig kostendekkend. Op deze onderdelen behoort de berekende tariefverlaging als gevolg van de bezuinigingen toegepast te worden.

Inzameling huishoudelijk afval

Samen met de onroerendezaakbelasting vormen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing de woonlasten. In de begroting 2013 is de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing op 95% gesteld. Dit komt omdat u eind vorig jaar heeft besloten het overschot op de egaliseringsreserve via een lager tarief terug te geven aan de inwoners van de stad. Wij stellen uw raad daarom voor in dit geval de berekende tariefverlaging als gevolg van de bezuinigingen wel door te voeren.

Collegedebrief - Gemeentelijke tarieven 2014

Bladzijde 6
Onderwerp Tarieven

Marktgeld, rioolheffing, havengeld en begrafenisrechten

Voor al deze tarieven geldt dat ze op begrotingsbasis kostendekkend zijn. Consequente toepassing van de lijn zoals we die uitgezet hebben, betekent dat de kostenreductie als gevolg van de invoering van het SSC en de Concernstaf zal leiden tot een tariefverlaging.

Precariobelasting

Naar aanleiding van discussie eind vorig jaar over het voorstel tot verhoging van de precariobelasting gaan we in deze brief wat dieper in op deze heffing. De precariobelasting is een belasting voor het gebruik van gemeentegrond. Bouwbedrijven die gemeentegrond als bouwplaats in gebruik hebben, moeten precariobelasting betalen. Dat geldt eveneens voor particulieren en bedrijven die leidingen en kabels in gemeentegrond hebben liggen. Ook horecaondernemers moeten voor het plaatsen van terrassen op gemeentegrond precariobelasting betalen.

De precariobelasting is in de Gemeentewet geregeld als een algemene belasting. Bij een algemene belasting hoeft het tarief niet gekoppeld te worden aan de grote kosten. De gemeente kan zelf de hoogte van het tarief bepalen. In Groningen hebben we er echter voor gekozen een relatie te leggen tussen de opbrengst en de kosten van handhaving van de regelgeving over het gebruik van openbare gemeentegrond. Inzet is die kosten volledig te dekken uit de opbrengst van de precariobelasting. De kosten die aan de precariobelasting toegerekend worden, bestaan voor het grootste deel uit de personele kosten van de controleurs openbare ruimte (3fte).

In de tarievennota 2013 (GR12.3328594) hebben wij u voorgesteld de precariobelasting in zowel 2013 als 2014 met 8,9% te verhogen. Deze verhoging leidt tot een extra opbrengst van 42 duizend euro in elk van beide jaren. Met deze verhoging wordt de precariobelasting volledig kostendekkend. U heeft besloten de eerste tranche van de verhoging door te voeren maar ons ook gevraagd na te gaan of het mogelijk is de volledige kostendekking te realiseren door kostenreductie (minder handhaving).

De bezuinigingen, waaronder de invoering van het SSC en de Concernstaf, leidt tot een besparing van circa 15 duizend euro op de kosten die aan de precariobelasting worden toegerekend. Dit betekent dat de tweede tranche van de verhoging van de precariobelasting geen 42 duizend euro (8,9%) maar 27 duizend euro (5,7%) bedraagt.

Collegiebrief - Gemeentelijke tarieven 2014

Bladzijde 7
Onderwerp Tarieven

We zien geen verdere besparingsmogelijkheden zonder dat het ten koste gaat van de gestelde doelen die we met de handhaving willen bereiken. De handhaving dient meerdere doelen. In de eerste plaats is er het veiligheidsaspect. Voetgangers (m.n. minder validen en slechtzienden) moeten zoveel mogelijk onbelemmerde doorgang hebben en in geval van calamiteiten moet ook ongehinderde doorgang kunnen worden gegarandeerd aan hulpverleningsdiensten. Verder heeft de handhaving een welstandsaspect. Ongewenste vormen van gebruik van de openbare ruimte worden geweerd waardoor de kwaliteit van het straat- en stadsbeeld op orde blijft.

Naast deze aspecten heeft de handhaving een financieel aspect. Controles op straat dragen direct en indirect bij aan de opbrengst van de precariobelasting. Dit geldt met name voor de opbrengst precariobelasting in verband met het gebruik van gemeentegrond voor bouwactiviteiten. De gemiddelde opbrengst van deze vorm van precariobelasting over de laatste zes jaar bedroeg ongeveer 200 duizend euro. Minder handhaving zal dan ook een negatief effect op de opbrengst precariobelasting hebben.

Vervolg

Wij willen deze brief graag met u bespreken in uw extra commissie Financiën en Veiligheid van 18 september. De uitkomsten van deze bespreking kunnen we vervolgens betrekken bij de tarievennota 2014. In het najaar willen we starten met een nieuw onderzoek naar de kostendekkendheid van de tarieven. In de eerste helft van 2014 informeren wij u over de resultaten van dit onderzoek. Daarmee voldoen we aan het voorschrift van een vierjaarlijks tarievenonderzoek en kunnen we de resultaten van het onderzoek betrekken bij de tarievennota 2015.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Collegiebrief - Gemeentelijke tarieven 2014

BIJLAGE

Bijlage Tarievenbrief

Soort heffing (publiekrechtelijk)	Criterium kosten- en wettelijk dekking	Begrote opbrengsten 2013 (miljoen €)	Eeredekking kosten 2013	Dekkingspercentage begroting 2013	Kostenverlaging door verwezen besparing 2014 in publiekrechtelijke tarieven	%-effect op tarief op basis van de begrote kosten	Voorstel kosten verhoging tarief 2014	Dekkingspercentage rekening 2012	Opmerkingen
Legesverordening inzake begroting en rekening									
Titel 1. Algemene dienstverlening									
I. Algemeen dienstverlening									
a. Reclamekosten									
Duits		1.211	1.774	68%	-33	-1,3%	Nee	70%	
Isotiëris		52	119	46%	-4	-5,4%	Nee	59%	
Publiciteitskosten ES		119	119	100%	0	0%	Nee	67%	
Totaal Publiciteitskosten leges onder wettelijk maximum		1.382	2.012	65%	-31	-1,5%			
II. Afgifte gerelateerd onder wettelijk maximum									
Duits		182	189	94%	-1	-0,5%	Nee	82%	
Isotiëris		233	486	48%	-6	-0,8%	Nee	46%	
Publiciteitskosten ES		778	606	78%	-6	-1,0%	Nee	1,30%	Risicogedrag in voorbereiding
Totaal afgifte gerelateerde leges onder wettelijk maximum		1.193	1.201	93%	-11	-0,9%		76%	
Totaal afgifte gerelateerde leges		2.540	3.261	75%	-42	-1,2%			
Naturalisatie		31	91	34%	0	0,0%	Nee	51%	Legesopbrengst wordt grotendeels afgedragen aan rijk
Leges kostenovername		14	14	100%	0	0,0%	Ja	87%	
Insamingsgebied Telecommunicatieverordening en Graafverordening		50	50	100%	-1	-1,3%	Ja	100%	
Leges APV - Winkelhilfenwet	100%	139	139	100%	-6	-4,3%	Ja	1,23%	Realisatie kosten 2012 hoger dan begroot
Leges afvalvervuiling		7	7	100%	0	0,0%	Ja	17%	
Leges afvalvervuiling voor wonstapen		19	19	100%	-1	-2,8%	Ja	30%	
Leges Kampeken		47	47	100%	-2	-3,3%	Ja	192%	Toekenning kosten verkeersmaatregelen faciliteiten en evenementen
Leges APV - Verkeer	Bepaald	42	152	28%	-5	-3,3%	Nee	76%	
Totaal Algemene dienstverlening		3.052	4.000	75%	-61	-1,5%			
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning									
Omgevingsvergunning									
Leges bouwactiviteiten		7.052	7.052	100%	-311	-4,4%	Ja	80%	
Leges bouwactiviteiten		-	0	0%	0	0,0%	Ja	13,3%	Is een melding geworden
Leges Slootbehoeren	100%	6	6	100%	0	0,0%	Ja	17%	
Totaal leges omgevingsvergunning		7.062	7.062	100%	-311	-4,4%		90%	
Kapvergunningen	Gratis	-	-	-	0	0,0%		-	0-tarief
Totaal Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning		7.062	7.062	100%	-311	-4,4%			
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstrechtlijn									
Hoofdstuk 1. Horeca en Hoofdstuk 3. Proffituut									
Leges APV - Drink, Horeca en Proffituut	Max. tarief	221	268	82%	-9	-3,3%	Nee	40%	
Hoofdstuk 2. Organiseren evenementen of markten	Bepaald	3	10	30%	0	0,0%	Nee	31%	
Evenementen, vert, huus en collectieve markten	Bepaald	111	281	40%	-7	-2,2%	Nee	34%	
Hoofdstuk 4. Spelingsvergunning waaruit	Bepaald	30	30	100%	-1	-3,3%	Ja	114%	
Leges spelingsvergunning		2	2	100%	0	0,0%	Ja	100%	
Leges spelingsvergunning		2	2	100%	0	0,0%	Ja	100%	
Leges spelingsvergunning		2	2	100%	0	0,0%	Ja	100%	
Totaal Dienstverlening vallend onder Europese dienstrechtlijn		366	591	58%	-16	-2,7%		43%	
Totaal Legesverordening		10.676	11.683	89%	-388	-3,2%		87%	
Overige									
Verandering huishoudelijk afval	100%	24.930	26.167	93%	-351	-1,3%	Ja	100%	
Rempingrecht	100%	95	95	100%	-1	-0,8%	Ja	100%	
Mestvereen	100%	14.001	14.001	100%	-7	-0,6%	Ja	100%	
Ervenissen	100%	1.150	1.150	100%	-7	-0,6%	Ja	100%	
Begravingen	100%	1.332	1.332	100%	-9	-0,6%	Ja	112%	
Totaal overige verordeningen		41.301	42.837	97%	-49	-1,1%		103%	
Totaal publiekrechtelijk		51.977	54.839	95%	-87	-1,6%		98%	
Presimbedeling		514	515	92%	-15	-2,7%	mm		Zie toelichting brief

Collegedebrief - Kerntaken gemeente Groningen

Bestuursdienst

Onderwerp Kerntaken gemeente Groningen

Steller J.F. Dijkstra

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 06-2244 61 52 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk BD13.388 74 33

Datum **11 SEP 2013** Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Zoals we in ons Coalitieakkoord 2012-2014 hebben aangegeven gaan we graag met u in gesprek over 'een andere overheid'. In dat kader staat op 18 september a.s. in uw raadscommissie Financien en Veiligheid het onderwerp 'kerntaken' op de agenda. Met deze brief geven we aan over welke thema's wij dan graag met u van gedachten zouden willen wisselen en hoe wij het proces met elkaar verder zien. Daarbij betrekken we ook het parallelle traject waarbij we een doorlichtingsonderzoek laten uitvoeren (innovatie- en besparingsonderzoek, onze brief van 27 juni 2013).

Ter informatie hebben we onze presentatie alvast bijgevoegd en lichten we deze kort toe.

De bespreking kent wat ons betreft twee onderwerpen. Het begrippenkader en het proces.

Begrippenkader

Omdat 'kerntaken' een breed gebruikt begrip is, vinden wij het van belang dat we met elkaar dezelfde definitie hanteren. Zoals ook is aangegeven in onze presentatie zien we alle taken waar we als gemeente in moeten (wettelijk) en willen voorzien als kerntaken.

De wijze waarop de (kern)taken worden uitgevoerd, is vervolgens een ander gesprek. Daarbij zijn er diverse opties. We kunnen taken volledig zelf uitvoeren, volledig uitbesteden aan de markt of wegzetten in een publieke samenwerking. Daarnaast zijn er andere vormen, waarvan co-creatie een belangrijke is. Waarbij wij bijdragen aan initiatieven van anderen of anderen meedoen met ons.

Collegedebrief - Kerntaken gemeente Groningen

Bladzijde

2

Overigens houdt bovenstaande wat ons betreft in dat een keus om iets niet als (kern)taak te bestempelen, betekent dat de gemeente ook daadwerkelijk loslaat. En daarmee niet alsnog een wens of verwachting heeft dat anderen dat gat gaan invullen.

Wat ons college betreft praten we de komende maanden over de criteria: wanneer is het een kerntaak en hoe organiseer je het. En waarom. Daarbij zien we de resultaten van het huidige doorlichtingsonderzoek van de gemeentelijke organisatie als belangrijke input om te bepalen of we onze taken efficiënt (kostenbewust) uitvoeren.

Overigens zijn we ons bewust van het gegeven dat elke (kern)taak een beroep doet op onze financiële middelen en/of menskracht. Of wij het nu zelf uitvoeren of aan anderen overlaten; het gegeven dat we ons er verantwoordelijk voor voelen, betekent dat we er ook aan moeten bijdragen.

Proces

De laatste sheet verwoordt ons voorstel voor een raadsbehandelplan over dit onderwerp. Naast het begrippenkader gaan we in uw commissie van september graag met u in gesprek over dit proces. Ons idee is dat we twee trajecten parallel laten lopen: het doorlichtingsonderzoek en de kerntakeninventarisatie.

Met de inventarisatie van de kerntaken maken we nu een start. Daarbij betrekken we ook de ervaringen van elders uit het land met dit onderwerp. Om verder richting te kunnen geven aan dit onderwerp stellen we u voor om met u in december a.s. onze eerste conclusies uit deze verkenning te bespreken.

Direct daarna verwachten we over de resultaten van het doorlichtingsonderzoek te kunnen beschikken. Beide sporen – inventarisatie en doorlichting – kunnen we dan gezamenlijk met u bespreken in uw vergadering van januari 2014. Tijdens de formatieperiode is dan alle informatie beschikbaar die voor een nieuw college nodig is voor het maken van keuzes.

Voor de volledigheid: we stellen u voor dat we de u onze informatie over kerntaken 'politiek neutraal' aanleveren. We bereiden discussies voor, daarbij rekening houdend met het wijde palet aan gedachten over welke taken we als gemeente zouden moeten doen en hoe we die zouden moeten organiseren.

Collegebrief - Kerntaken gemeente Groningen

Bladzijde 3

Voor verdere informatie verwijzen we naar bijgaande presentatie. We hopen u met deze brief voor nu voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'P. Rehwinkel', written over a horizontal line.

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'M.A. Ruys', written over a horizontal line.

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Kerntaken Gemeente Groningen

Eerste discussie raadscommissie F&V september 2013

Begrippenkader en Proces

stad.

Opzet presentatie

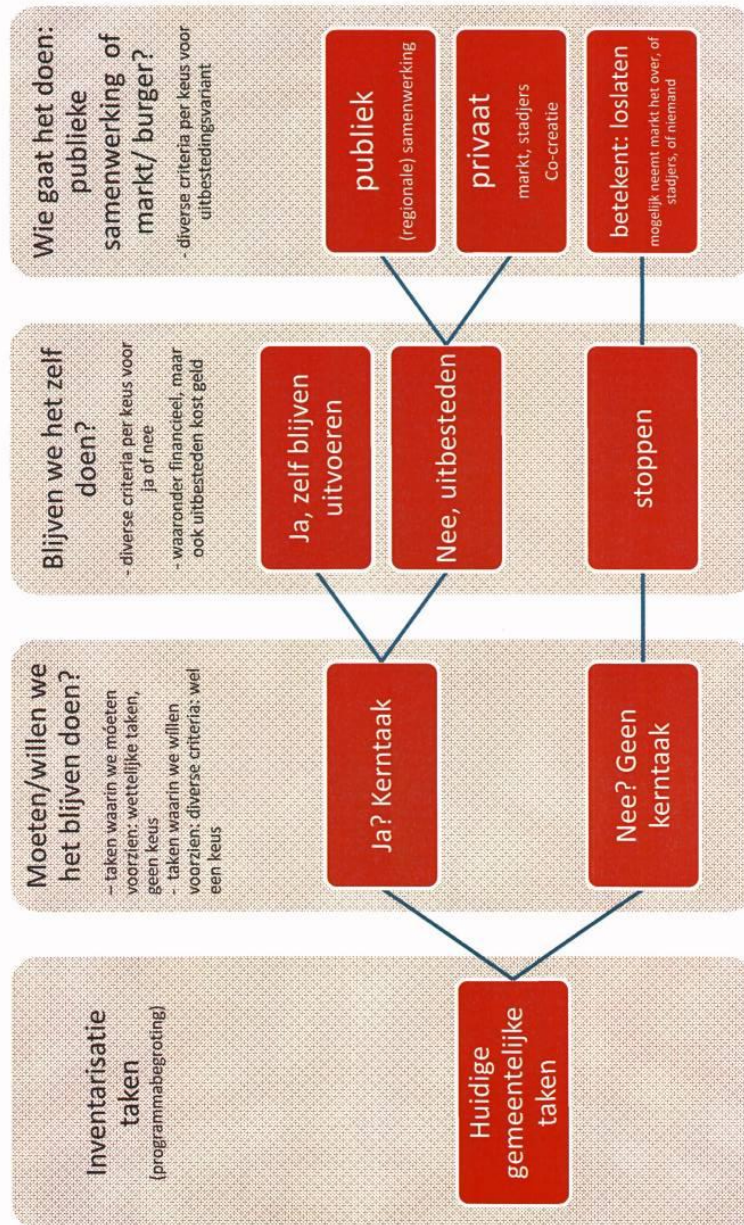
- **Ontwikkelingen**
- **Begrippenkader / samenvatting**
- **Wel (kern)taak, geen (kern)taak: criteria**
- **Zelf doen versus uitbesteden**
- **Uitbesteden: aan wie**
- **Proces**

Ontwikkelingen

- **Een nieuwe tijd: burgerkracht/veerkracht samenleving/co-creatie**
- **Een nieuwe omgeving: regionale samenwerking/dienstverlening**
- **Nieuwe taken: decentralisaties in het sociale domein**
- **Ontwikkeling organisatie:**
 - verbinding tussen organisatieonderdelen
 - programma's en lijn
 - bestuurlijke dienstverlening en hygiëne
- **Financieel kader: bezuinigingen**
- **Doorlichting organisatie:**

Doet de gemeentelijke organisatie wat ze doet efficiënt o.a. in vergelijking met andere gemeentes/organisaties? (benchmarking)

Begrippenkader/ samenvatting

(kern)taak: JA/nee

▪ Ja, als je het MOET doen

Voorbeelden:

- Bestemmingsplannen
- Riolering
- Afvalverwijdering
- WMO
- Bijzondere bijstand
- Handhaven openbare orde en veiligheid
- Rijbewijzen verstrekken
- Gladheidsbestrijding
- Raad, college

(kern)taak: JA/nee

- **Ja, als je het WILT doen: mogelijke criteria**
- Criteria zouden kunnen zijn:
 - stad is de motor van innovatie
 - cultureel centrum van het Noorden
 - maximaal faciliteren economische ontwikkeling/werkgelegenheid
 - betaalbare huisvesting incl. leefbaarheid
 - een sociale "plus" op wettelijk kader
 - iedereen een startkwalificatie als onderdeel "Groningen onderwijsstad"
 - maximaal faciliteren duurzaamheid
 - vernieuwing realiseren (Groninger Museum, Forum, kwaliteit architectuur)

(kern)taak: JA/nee

- **Ja, als je het WILT doen: voorbeelden**
- Subsidies instellingen
- Investerings
- Zwembaden
- Grasvelden (intensief onderhoud)
- Recreatie en toerisme (bijv zwembaden)
- Lokale omroep
- Natuur- en milieu-educatie
- Straatmeubilair
- Bestuurlijke samenwerkingen

(kern)taak: ja/NEE

- **Nee, als**
 - geen noodzaak (geen wettelijke taak)
 - geen wens
 - overbodige taak (bloemetjes van keizerin Catharina)

Zelf doen versus uitbesteden

- **Keus bijvoorbeeld bepaald door**
 - - keus voor type gemeente (regie, regio, breed, etc)
 - - keus voor wat voor werkgever je wilt zijn
 - - wens tot (politieke) zichtbaarheid/ profilering
 - - mate van efficiency (relatie doorlichtingsonderzoek)
 - - mate van controle/directe politieke verantwoordelijkheid (bijv OV-bureau, Martiniplaza)

- **Om adequaat te kunnen uitbesteden o.a.**
 - zijn er partners aan wie kan worden uitbesteed
 - kwaliteit eigen organisatie randvoorwaarde, om goede opdrachtgever te kunnen zijn

Aan wie uitbesteden

- **Publiek**
- **Markt**
- **Tussenvormen, waaronder co-creatie**

- ***Mogelijke criteria***
 - - innovatiekracht
 - - efficiency
 - - regionale samenwerking
 - - politieke strategische overweging
 - - beschikbare kwaliteit/geld bij derden

Vervolg

- Na raadscommissie september '13: inventarisatie kerntaken en verkenning ervaringen elders
- December '13: notitie t.b.v. de Raad
- Januari '14: Aansluiting bij uitkomsten "doorlichting" Bespreking in de Raad (januari)
- Formatie '14: inzicht in taken en afwegingsopties